

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGES

TRYCKTA

HANDLINGAR

FÖR

1891.

HELSINGFORS,

TIDNINGS- & TRYCKERI-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI.

1892.

Innehåll.

- N:o 1. Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 december 1890 oafgjorda ärenden.
” 2. Samfalta Rådstufvurättens yttrande i fråga om inrättande af en fjerde afdelning vid Rådstufvurätten i Helsingfors.
” 3. Drätselkammarens förslag till indelning af området Berghäll.
” 4. Utskottsbetänkande i fråga om förstärkning af stadens brandverk.
” 5. Frågan om ny instruktion för Drätselkammarens kansli.
” 6. Framställning från utskottet för ordnande af stadens renhållning.
” 7. Utskottsbetänkande i anledning af förslag till nytt folkskolereglemente.
” 8. Drätselkammarens framställning om ny plan för Broholmen.
” 9. Helsovårdsnämndens d:o om anslag till aflönande af en tillsyningsman vid stadens slagtinrättning, m. m.
” 10. Drätselkammarens yttrande i fråga om förbättrande af gasbelysningen och gaskontrollen.
” 11. Handlingar angående revision af Helsingfors stads räkenskaper för 1890.
” 12. Utskottsbetänkande rörande fördelningen af Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel.
” 13. D:o i anledning af förslag till indelning af området Berghäll.
” 14. Drätselkammarens framställning i fråga om utarrendering af en del af villan Fjelldals område.
” 15. D:o yttrande angående planen för anordning af planteringar m. m. i Brunnsparken.
” 16. D:o utlåtande i fråga om Berghälls intagande i stadsplanen.
” 17. Utskottsytttrande i anledning af ett komitébetänkande angående prostitutionen och de venerska besigtningarna.
” 18. Utskottsbetänkande rörande Drätselkammarens förslag till särskilda regleringsarbeten under 1891—1893 samt till ny indelning af fabriksqvarteren vester om Skepparegatan.
” 19. Drätselkammarens förslag till reglering af området emellan östra chausséen och norra hamnen.
” 20. Samfalta Rådstufvurättens nya yttrande angående en fjerde rådstufvurättsafdelning.
” 21. Drätselkammarens framställning angående särskilda förändringar af rådhuset.
” 22. Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för 1892, upprättadt af Drätselkammaren.
” 23. Handlingar angående Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1892.
” 24. Utskottsbetänkande angående särskilda ändringar i polisordningen för Helsingfors.
” 25. Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1892, upprättadt af Magistraten.
” 26. Drätselkammarens utlåtande angående ifrågasatt inlösen för statsjernvägarnes behof af särskild staden tillhörig mark.
” 27. Utskottsbetänkande angående omorganisation af stadens byggnadskontor.
” 28. Drätselkammarens utlåtande angående upptagande af ett lån för stadens räkning.
” 29. Helsovårdsnämndens framställning angående förändrad organisation af stadens helso- och sjukvård.
” 30. Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1892.
” 31. Helsingfors stads utgifts- och inkomststat för år 1892, fastställd af Stadsfullmäktige.

BIHANG.

Redogörelse för filtreringsförsök, verkställda vid Helsingfors vattenverk år 1890 och 1891. Afgifven till Drätselkammaren af C. Hausen.

Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 Dec. 1890 oafgjorda ärenden.

Tiden, då ärendet inkom.	Ärendets beskaffenhet.	På hvad ärendet beror.
a) Från föregående år balanserande.		
1876. Dec. 22.	Ang. utarbetande af en plankarta i stor skala öfver staden och dess omgifningar.	Beror på slutförandet af uppmätningen af stadens arrendemarkar.
1880. Sept. 3.	Ang. gatuunderhållets öfvertagande af staden.	Den 10 Dec. 1889 beslöts ärendets remiss till ett utskott af Hrr Borenus, Elving och Eneberg.
1883. Mars 6.	Ang. ordnandet af stadens renhållningsväsende.	Den 30 Mars 1883 remitterades till ett utskott af Hrr Tallqvist, Brummer, E. Qvist, E. Wasastjerna och W. Sucksdorff. — Den 4 Febr. 1890 invaldes Herr Huber till ledamot i st. f. Herr Tallqvist.
1884. Nov. 24.	Särskilda villaegares i Brunnsparakens vestra område anhållan att få till ego inlösa sina tomter.	Den 9 December 1884 remitteradt till Drätselkammaren.
1885. Nov. 3.	Ang. revision af reglementet för folkskolorna.	Den 15 Dec. 1890 inkom Folkskolektionen med förslag till reglemente, som hänsköts till utskotts behandling.
1886. Mars 26.	Ang. uppförande af ett tredje varuskjul.	Den 15 Febr. 1887 remitteradt till Drätselkammaren.
1887. Nov. 28.	Ang. Sandvikshamnens tillgodogörande för trafiken.	Den 15 Januari 1889 remitteradt till ett utskott hvori invalts Hrr L. Krogius, Tallberg, Hallberg, Tallqvist och Malmberg.

1888.		
Mars 5.	Ang. särskilda föreskrifter för bebyggande af fabriksstomter.	Den 29 April 1890 bordlades frågan, intill dess förslaget till ny byggnadsordning blifvit af Stadsfullmäktige slutbehandladt.
Mars 17.	Ang. Handlanden A. Holmsens anhållan att få inrätta en pudretfabrik.	Den 27 Nov. 1888 remitteradt till utskottet för renhållningsväsendets ordnande.
Nov. 26.	Gaskontrollörens berättelse för lysåret 1887—1888.	Sedan utskottsbetänkande i ärendet inkommit öfverlemnades den 11 Febr. 1890 åt Drätselkammaren bl. a. att uppgöra förslag till regler för gaskontrollens handhafvande.
Dec. 1.	Ang. uppförande af en kaj å Kejsargrundet.	Den 15 Januari 1889 remitteradt till ett utskott af Hrr L. Krogius, Tallberg, Hallberg, Tallqvist och Malmberg.
" "	Ang. inrättande af en fiskarhamn vid Hafsgatan.	
" "	Ang. anläggning af ett varuskjul å södra kajarmen i södra hamnen.	
" "	Ang. plan för Brunnsparkens försköning.	
Dec. 20.	Herr Tallbergs motion om utfyllande af en del af Gräsviken.	Den 26 mars 1889 remitteradt till Drätselkammaren med anmodan att inhemta stadsträgårdsmästarens utlåtande i saken.
1889.		Den 15 Januari 1889 remitteradt till sistnämnda utskott.
Sept. 19.	Pastorsembetets i Helsingfors anh. om reserverande af nödig plats för möjligen erforderlig kyrka i Sörnäs.	Den 10 Sept. remitteradt till Drätselkammaren.
" 29.	Ang. inrättande af saluhallar å Jernvägs och Sandvikstorget.	Den 29 Okt. 1889 remitterades ärendet till Drätselkammaren, som den 27 Okt. 1890 anmält att projekt till hall å Sandvikstorget var under utarbetande.
" 30.	Ang. Direktionens för Finska Konstföreningen anhållan om inköp för stadens räkning af bildhuggaren Vallgrens staty „Eko“.	Den 22 Okt. remitteradt till ett utskott, hvars betänkande föredrogs den 10 Dec. samt bordlades intill dess förslag till omplanering af Kapellesplanaden till Stadsfullmäktige inkommit.
Okt. 15.	Ang. Gaskontrollörens berättelse för lysåret 1888—1889.	Den 11 Febr. 1890 remitt. till Drätselkammaren.
" 21.	Ang. Gaslysningsaktiebolagets framställning om förbättrad gasbelysning.	Den 11 Febr. 1890 remitteradt till Drätselkammaren.

Nov. 5.	Ang. särskilda fabrikanters anh. om tryggad besittningsrätt till de af dem för närvarande innehafvande områden i Sörnäs.	Den 18 Nov. 1889 remitteradt till Drättselkammaren.
b) Under året inkomna.		
<i>1. Från Magistraten.</i>		
Febr. 9.	Ang. polisnrättingens reorganisation.	Den 25 Febr. 1890 remitteradt till ett utskott af Herrar B. O. Steinius, Elving, A. Norrmén, W. Brummer och Grönqvist. — Den 27 Maj 1890 invaldes Herr Boisman till medlem i utskottet i st. f. Herr Elving.
Mars 10.	Ang. Direktionens för finska konstföreningen anhållan att få inlösa villan N:o 22 i östra Brunnsparcken.	Sedan Drättselkammaren inkommit med utlåtande i ärendet, lemnades frågan den 10 juni 1890 på vidare åtgärd beroende.
Juni 6.	Ang. upplåtande af plats för en museibygnad.	Den 21 Okt. 1890 lemnades ärendet beroende till dess den s. k. legleringsbudgeten blifvit Stadsfullmäktige delgifven.
„ 9.	Ang. Handl. C. H. Norrmans anh. om utvidgande af det utaf honom disponerade området i Sörnäs.	Den 9 Juni 1890 remitteradt till Drättselkammaren.
Nov. 1.	Ang. de ryska läroverkshusens befrielse från erläggande af kommunala utskylder.	Den 2 Dec. 1890 anmodades Drättselkammaren inkomma med utredning i ärendet.
Dec. 1.	Om anbringande af en flyttbar veranda i teaterskvären.	Den 1 Dec. 1890 remitteradt till Drättselkammaren.
„ 15.	Om afstående af mark för ifrågasatt utvidgning af bangården i Helsingfors.	Den 16 Dec. anmodades Drättselkammaren att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till kontrakt med Jernvägsstyrelsen.
„ 27.	Ang. kyparen C. E. Erikssons anh. om finsk medborgarrätt.	Beror på föredragning.
<i>2. Från Drättselkammaren.</i>		
Nov. 1.	Ang. uppställande af kiosker för annonsering.	Den 4 Nov. 1890 anmodades Drättselkammaren inkomma med nytt förslag i ärendet.
Dec. 1.	Ang. försäljning af tomterna i fabrikskvartären N:ris 4, 6 och 8 vid Årt-holmsgatan.	Den 2 Dec. 1890 remitterades ärendet till Hamnbanebyggnadsstyrelsen.

Dec. 1.	Ang. omorganisation af stadens byggnadskontor.	Den 16 Dec. 1890 remitterades ärendet till ett utskott af Herrar A. Norrmén, Tallberg, E. Wasastjerna, V. Heikel och Sivenius.
„ 16.	Förslag till regleringsarbeten under åren 1891—1893.	Den 16 Dec. beslöts att tillsätta ett särskildt utskott för frågans behandling.
Dec. 16.	Drätselkammarens förslag om byggnadskontorets reorganisation.	Den 16 Dec. öfverlemnadt till ett utskott af hrr A. Norrmén, J. Tallberg, K. G. Sivenius, E. Wasastjerna och V. Heikel.
<i>3. Från öfriga nämnder, bestyrelser och myndigheter.</i>		
Maj 24.	Brandkommissionens framställning om inrättande af en branddepot i fjerde stadsdelen.	Den 30 Sept. 1890 föredrogs ett utlåtande i saken från Drätselkammaren och beslöts att återremittera ärendet till sagda myndighet.
Sept. 29.	Samfälta Rådstufvurättens hemställan om inrättande af en fjerde afdelning vid nämnda domstol.	Sedan ett i saken afgifvet utskotts- betänkande till Stadsfullmäktige inkommit, beslöts den 16 Dec. att inhemta Rådstufvurättens yttrande öfver ifrågavarande betänkande.
Nov. 3.	Helsovårdsnämndens anhållan om vattenledningens utsträckande till stadens slagtinrättning.	Den 3 Nov. 1890 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
Dec. 1.	Brandkommissionens framställning om brandverkets reorganisation.	Den 2 Dec. 1890 remitt. till ett utskott af Herrar Huber, Federley och Nyberg.
„ 16.	Folkskoledirektionens anhållan om förbättring af folkskolelärares- och lärarinnornas löneförmåner.	Den 16 Dec. 1890 beslöts tillsättande af ett särskildt utskott för frågans behandling.
„ 15.	Skolrådets för blindanstalten anhållan att å tomten N:ris 1 och 3 vid Petersgatan uppföra en byggnad för ett blindinstitut.	Den 15 Dec. remitteradt till Drätselkammaren.
„ 27.	Direktionens för Sedmigradskys småbarnsskola och Marias asyl berättelse om verkställd granskning af dessa inrättingars räkenskaper för år 1889.	Beror på föredragning.
<i>4. Hos Stadsfullmäktige väckta förslag.</i>		
Sept. 30.	Herr F. Neovius' förslag om utarbetande af detaljeradt förslag till fullständig kommunalstatistik för Helsingfors.	Den 21 Okt. 1890 tillsattes för frågans behandling ett utskott, bestående af Herrar F. Neovius, L. von Pfaler och K. H. Lindholm.

Dec. 16.	Herr E. J. Mellbergs förslag om förändrad lydelse af 7 och 11 §§ 5 kap. i det af Stadsfullmäktige godkända förslaget till ny byggnadsordning för Helsingfors.	Den 16 Dec. 1890 öfverlemnades ärendet till beredningsutskottet.
----------	---	--

Helsingfors Stadsfullmäktige hafva under år 1890 sammanträdt 25 gånger (mot 32 gånger under 1889 och 21 gånger under år 1888) hvarutom Fullmäktige sammanträdt till förstärkt antal 1 gång (mot 5 gånger under 1889 och 5 gånger under 1888).

De under året inkomna ärendenas antal utgör 273, (mot 288 under 1888 och 312 under 1888) hvarjemte från föregående år voro beroende 22 ärenden (mot 36 år 1889 och 35 år 1888).

De afgångna breffvens antal uppgår till 347 (emot 321 år 1889 297 år 1888).
Helsingfors, den 31 December 1890.

Elis Furuhjelm.

Redogörelse för de af Helsingfors Stadsfullmäktige tillsatta särskilda utskottens verksamhet under år 1890.

Vid ingången af år 1890 funnos 7 af Stadsfullmäktige tillsatta utskott, hvilka icke afslutat sina arbeten. Under året tillkommo, förutom allmänna beredningsutskottet, 15 nya utskott, hvarför utskottens totalantal utgjort 22.

Af dessa hafva 16 under året varit i verksamhet, af hvilka 15 slutfört sina uppdrag*), hvarjemte, genom Stadsfullmäktiges beslut i fråga om Skatuddens reglering, det för sagda fråga tillsatta utskottets uppdrag upphört. Vid årets slut qvarstå således 6 utskott (emot 8 vid utgången af år 1888 och 7 vid utgången af år 1889).

Utskotten hafva afgifvit 10 tryckta och 9 skriftliga utlåtanden eller inalles 19 betänkanden (mot 15 tryckta och 11 skriftliga yttranden under nästföregående år samt 6 resp. 15 under år 1888).

De till år 1891 qvarstående utskotten äro följande:

1:o) För frågan om renhållningsväsendets i staden ordnande — tillsatt den 30 mars 1883 samt bestående af herrar W. Brummer, E. Qvist, E. Wasastjerna, V. Sucksdorff och R. Huber.

2:o) För frågorna om Sandvikens tillgodogörande för trafikens behof, uppförande af en kaj å kejsargrundet, inrättande af en fiskarhamn vid Hafsgatan, anläggning af ett varuskjul å södra kajarmen och utfyllning af en del af Gräsviken, tillsatt den 15 januari 1889, hvarjemte i utskottet invalts herrar J. Tallberg, L. Krogius, M. Hallberg, Th. Tallqvist och R. Malmberg såsom ledamöter.

3:o) För afgifvande af förslag till underdånig hemställan i fråga om gatuunderhållet, tillsatt den 10 december 1889 och bestående af herrar H. Borenus, R. Elving och W. Eneberg.

4:o) För ordnandet af kommunalstatistiken — tillsatt den 21 oktober 1890 och bestående af herrar F. Neovius, L. v. Pfaler och K. H. Lindholm.

5:o) För frågan om brandverkets omorganisation, tillsatt den 2 december 1890 och bestående af herrar R. Huber, A. Nyberg och C. B. Federley.

*) Utskottet för frågan om polisinvärningens reorganisation har slutfört sitt uppdrag, men har betänkandet ännu ej tryckts och utdelats.

6:o) För frågan om byggnadskontorets reorganisation, tillsatt den 16 december 1890 och bestående af herrar A. Norrmén, J. Tallberg, K. G. Sivenius, E. Wasastjerna och V. Heikel.

Antalet af utskottens sammanträden under året har uppgått till inemot 80 (emot 80 under år 1889 och 40 år 1888).

Helsingfors, den 31 december 1890.

W. F. Heimbürger.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1891.

SAMFÄLTA

RÅDSTUFVURÄTTEN

i

Yttrande i fråga om inrättande af en fjerde afdelning vid Rådstufvurätten i Helsingfors.

Helsingfors,

den 24 Januari 1891.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 4.

Sedan Samfälta Rådstufvurätten hos Herrar Stadsfullmäktige hemställt om beviljande af nödigt anslag för inrättande af en fjerde afdelning vid Rådstufvurätten, hafva Herrar Stadsfullmäktige anhållit om Samfälta Rådstufvurättens yttrande i anledning af det betänkande, som ett af Herrar Stadsfullmäktige för ärendets beredning tillsatt utskott afgifvit.

Med föranledande häraf får Samfälta Rådstufvurätten äran anföra följande:

I sitt betänkande konstaterar utskottet ej mindre att antalet af de vid Rådstufvurätten handlagda brottmål sedan år 1882 stigit från 822 till 1,185 år 1889, de af första afdelningen behandlade civila ärendena från 1,195 till 2,178 samt öfriga civila mål och ärenden från 507 till 719, hvilket sammanlagdt utvisade en tillväxt af omkring 60 procent, än att en sådan stegring sjelffallet äfven betydligt ökat arbetet vid Rådstufvurätten. Detta oaktadt har utskottet trots sig finna, att Rådstufvurättens ledamöter och öfriga personal icke ännu vore öfverhövvan betungade med arbete, samt i hvarje händelse ansett, att nämnda stegring icke påkallade första afdelningens befrielse från skyldigheten att handlägga brottmål samt icke heller ensam för sig motiverade någon förstärkning af Rådstufvurättens personal.

Då Samfälta Rådstufvurätten nu ingår i närmare granskning af detta utskottets uttalande, får Samfälta Rådstufvurätten i och för jemförelse åberopa bilagda tablå (Bilaga N:o 1) öfver målens antal vid Rådstufvurätterne i Helsingfors och öfriga större städer i landet. Uppgifterna äro hemtade från prokuratorsemetets senaste berättelse, nemligen den för år 1888. Folkmängdsförhållandena åter äro angifna i enlighet med de uti innevarande års statskalender ingående, å kyrkoböckerna grundade uppgifter.

Summan af de utaf landets samtliga 34 Rådstufvurätter under år 1888 behandlade civila mål utgör 8,105, hvaraf Helsingfors Rådstufvurätt handlagt 1,842 eller således 22,9 proc., äfvensom brottmål 6,149, hvaraf på Helsingfors Rådstufvurätts del kommit 1,403 eller således 22,8 procent.

De i åberopade tablå angifna civila målen omfatta endast konkurs-, vexel- och sjörättsmål samt fordrings-, ersättnings- och andra tvister. Hela antalet af de utaf Helsingfors Rådstufvurätt under år 1888 handterade civila mål och ärenden

utgör dock 2,601, och då dertill läggas 1,403 brottmål, blir summan af alla mål och ärenden vid denna Rätt under sagda år 4,004, hvaraf första afdelningen behandlat 2,251 eller mera än hälften.

Beträffande speciellt nämnda första afdelning har Samfälta Rådstufvurätten med ledning af denne Rätts förteckningar öfver målens antal samt de uppgifter, som stått att fås ur prokuratorsembetets berättelse, uppgjort bilagda sifferuppställning (Bilaga N:o 2), hänförande sig jemväl till år 1888.

Till dessa statistiska uppgifter får Samfälta Rådstufvurätten ännu tillägga, att landets samtliga Hofrätter under år 1888 afgjort inalles 5,718 mål och ärenden, däri inberäknade suppliker och ansökningar men icke bref och förordnanden, äfvensom att Kejserliga Senatens Justitiedepartement samma år afgjort 1,034 mål och ärenden, däri inberäknade jemväl 93 ansökningar, 45 reskripter och 148 bref.

Såsom stöd för sin åsikt, att Rådstufvurättens medlemmar och öfriga personal „icke ännu“ vore „öfverhöfvan betungade med arbete“ anför utskottet följande:

„Utöfver de tre ordinarie sessioner i veckan, till hvilka hvarje afdelning af Rådstufvurätten enligt arbetsordningen sammanträder, hafva extra sessioner förekommit endast ytterst sällan och då blott för behandlingen af ett eller annat större mål, hvarjemte Rättens sammanträden endast undantagsvis torde varat till senare på eftermiddagen. Härtill kommer att tillväxten i målens antal icke varit jämn, utan betydligt fluktuerat, så att exempelvis brottmålen antal år 1889 nedgått från 1,403 året förut till 1,185, hvilken förstnämnda siffra dessa mål för öfrigt uppnått redan en gång förut eller år 1885. Ett nedåtgående af målen vid Rådstufvurätten är således icke heller otänkbart.“

Häremot får Rådstufvurätten endast erinra, att medlemmarne af Helsingfors Rådstufvurätt hela året igenom, utan åtnjutande af några ferier och utan utsikt att, såsom statens tjänstemän, kunna under sin ålderdom slå sig i ro att lefva på pension, hålla tre ordinarie sessioner i veckan, hvilka begynna klockan tio och icke undantagsvis, såsom utskottet påstår, utan ofta varat långt in på eftermiddagarne, samt deremellan hafva en större mängd boupptecknings- och skiftesförrättningar att verkställa, än förut, jemte ett, i följd häraf allt mycket ökadt hemarbete. De af Rådstufvurätten anförda siffrorna borde för öfrigt på ett vältaligt sätt ådagalägga ohållbarheten af utskottets bevisföring. Och en hvar, med förhållandena förtrogen, person måste medgifva, att de civila mål och ärender, som ankomma å första afdelningens behandling, äro af den mängd och till stor del af den beskaffenhet, att de gifva en domstolsdivision fullt arbete under tre sessioner i veckan, och att det således ej är mera än rätt och billigt, att första afdelningen ånyo befrias från handläggningen af brottmål, de där exempelvis sistlidet år 1889 vid sagda afdelning uppgingo till 259 eller till mera än i hvarje annan stad i landet, med undantag af Åbo, Björnedorg, Tammerfors, Wiborg, Wasa och Uleåborg. Derföre hoppas Samfälta Rådstufvurätten, att Helsingfors kommun, hvars årliga utgifter stiga vida öfver två miljoner, numera, efter det Rådstufvurätten allt sedan

Kämmersrätternas indragning eller således i mera än tjugu års tid arbetat på tre afdelningar, men stadens folkmängd emellertid stigit från 30,000 till 65,000 personer och målens antal flerdubblats*), icke skall draga i betänkande att anslå 24,200 mark per år till inrättandet af en fjärde afdelning, såväl för att bereda Rättens medlemmar och notarier en för deras välfärd nödvändig lindring i deras arbete som för tillmötesgående af allmänhetens berättigade anspråk på att af domstolen varda snabbt betjenad, utan att nödgas i flere timmar i Rättens förrum vänta på företräde.

Hvad utskottet ordar om ett nedåtgående af målens antal icke vore otänkbart, är, med afseende å den stadiga tillväxten af stadens folkmängd, af den beskaffenhet, att det ej påkallar bemötande.

Från Stockholm, hvars förhållanden utskottet i allmänhet tagit till förebild, anför utskottet såsom exempel, att Rådstufvurättens derstädes, som arbetar på sex afdelningar och en sjunde för tullmål, under år 1888 handlade inalles 1,144 brottmål. Detta var verkligen ett olyckligt valdt exempel. Helsingfors Rådstufvurätt med sina tre afdelningar hade ju under samma år att behandla 1,403 brottmål.

Vidkommande sedan utskottets förslag, att stadens poliskammarrätt blefve indragen och en slags enmansdomstol, — hvilken egde att behandla icke allenast de mål, som nu ankomma å poliskammarrätten, utan äfven särskilda till Rådstufvurättens handläggning hörande mindre brottmål, — blefve i stället inrättad, får Rådstufvurätten erinra, att det ej är troligt, att landets ständer under nuvarande förhållanden vore villige, att innan den nya strafflagen ens fått träda i kraft, motionera om förändringar i de allmänna domstolarnes sammansättning på den grund, att strafflagen öfverförde till de nuvarande underdomstolarne en mängd smärre mål, och i syfte att åstadkomma en proportionsvis obetydlig nedsättning i budgeten för tre eller fyra af landets största städer.

Men äfven om Ständerna skulle omfatta en motion i det af utskottet föreslagna syfte, är det föga antagligt, att Regeringen skulle medgifva Ständerna rätt att deltaga i bestämmandet af polisdomstolarnes sammansättning och kompetens. Den af utskottet föreslagna enmansdomstolen blefve ju i sjelfva verket en polisdomstol, såsom med dess förebild i Stockholm är fallet.

*) Till jemförelse får Samfälta Rådstufvurätten här ytterligare framlägga några sifferuppgifter, utvisande målens antal vid Rådstufvurätten åren 1869 och 1870, hvilket förstnämnda år Rådstufvurätten såsom bekant begynte sin verksamhet på tre afdelningar.

De af första afdelningen, som då ännu ej handlade brottmål, behandlade konkurs-, boskildnads-, sjörätts-, vaxel och öfriga instämnda mål uppgingo år 1869 till endast 284 och år 1870 till 302, men år 1888 till 740. Då dertill lägges det mångdubblade antalet lagfarts-, intecknings-, förmyndarskaps- och andra ärenden äfvensom 259 brottmål, — utgjorde hela antalet 2,251.

Civila målens antal å andra och tredje afdelningarne stego år 1869 till inalles 473 och under år 1878 till 326 samt sammanlagda antalet brottmål under år 1869 till 502 och under år 1870 till 662, men år 1888 utgjorde antalet af dessa afdelningars civila- och brottmål inalles 1,753.

Härmed är dock ingalunda ifrågasatt, att icke en del mindre brottmål, för hvilka straff finnes utsatt i nya strafflagen, kunde öfverlemnas till polisdomstolsbehandling. Men oafsedt att tidpunkten för en framställning härom ännu ej är inne, förrän den nya strafflagen under några år tillämpats och erfarenhet vunnits om hvilka mål kunde till polisdomstol hänskjutas, torde dock i intet fall en så stor mängd och så pass viktiga ärenden, som utskottet föreslagit, kunna till polisdomstol öfverlemnas och således ej heller någon nämnvärd lindring i Rådstufvurättens arbete derigenom beredas.

I hvarje händelse framstår således inrättandet af en fjerde afdelning såsom en nödvändighet.

Hvad slutligen beträffar utskottets förslag, att yngre justitierådmanstjernerna skulle indragas, får Samfälta Rådstufvurätten på det bestämdaste motsätta sig detta. De suppositioner utskottet nämt såsom motiv för denna förändring synas Samfälta Rådstufvurätten alldeles intetsägande i bredd med de viktiga motskäl, Stadsfullmäktige år 1879 framhållit. Att domstolar af den vikt och betydelse hufvudstadens Rådstufvurätts afdelningar hafva, böra vara sammansatta af minst tre oafsättliga domare, torde ligga för så öppen dag, att vidare ordande härom är öfverflödigt. Det kan väl icke hindras, att, sålänge kommunen sjelf väljer rådmän, valen icke skola utfalla alla i lag. Men skulle något misstag af valmännen begås, ligger ett korrektiv just deruti, att den valde får samla några års erfarenhet, innan han kan komma ifråga till ordförande- och viceordförandeplatserna.

Edv. Bergh.
G. J. Sourander.
Hjalmar Saurén.

Oskar Palmgren.
Bengt Stenius.
Edvard Loo.

Arvid Nyberg.
Frans Åhlström.

G. A. Rothman.

Bilaga No 1.

År 1888.	Folkmängd vid årens slut.	Antalet af handlagda		Antalet ärd. i rådstufvurät- titen.
		civila mål	brott- mål	
Helsingfors	58,402	1,842	1,403	3
Åbo	27,996	568	408	2
Tammerfors	18,097	574	637	1
Wiborg	17,489	844	583	2
Uleåborg	12,183	329	285	2
Björneborg	10,157	218	415	2
Wasa	9,061	270	466	2
Kuopio	8,644	675	220	2

Bilaga N:o 2.

Målens beskaffenhet.	Antalet af de utaf första afdelningen vid Helsingfors Rådshuvudstämning år 1888 behandlade mål:	Antalet af de utaf landets samtliga Rådshuvudstämningar år 1888 behandlade mål:	Hur många % af målen vid landets samtliga Rådshuvudstämningar behandlats af Rådshuvudstämningen i Helsingfors första afdeln.:
Konkursmål	156	458	34 %
Proklamamål	20		
Boskilnadsmål	5		
Växelmål	508	} 1,498	34,3 "
Sjörättsmål	6		
Öfriga efter stämning behandlade mål	45		
Utan stämning behandlade i ordinarie domboken upptagna ärenden	532		
Lagfartsärenden	121	1,549	7,7 "
Intecknings d:o	524	1,869	28 "
Förmynderskaps d:o	81	381	21 "
Äktenskapsförords d:o	33	71	46,9 "
Brottmål	220		

DRÄTSELKAMMAREN

Förslag till indelning af området Berghäll.

i

Helsingfors,

den 8 Januari 1891.

№ 29.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan Stadsfullmäktige den 8 November 1887 i hvfvudsak godkänt ett af Drätselkammaren insändt, af stadens Byggnadskontor uppgjortt förslag till indelning af en del af lägenheten Berghälls område uti bostadstomter, afsedda att till begyggande utarrenderas, insände Drätselkammaren i slutet af år 1888 till Stadsfullmäktige ett förslag till utvidgning af den sålunda bildade förstaden genom indelning af trenne nya kvarter, betecknade å kartan med N:ris 300, 301 och 308. Stadsfullmäktige beslöto i anledning häraf den 12 Mars 1889 att, med afseende derå att kvarteren N:ris 300 och 301 komme att inkräkta på de s. k. Djurgårdsvillorna, godkänna förslaget endast såvidt rörde kvarteret N:o 308 samt att tillika infordra Drätselkammarens utlåtande, huruvida den å Stadsingenjörens plankarta angifna gata, som ledde från Unionsgatan öfver Berghäll, kunde bortlemnas eller icke, och hvilka förändringar i de derinvid belägna kvarterens disposition som i förstnämnda händelse blefve nödig.

Sedermera hafva Stadsfullmäktige, enligt beslut af den 10 September 1889, till Drätselkammarens utlåtande remitterat en af Pastorsembetet härstädes, enligt uppdrag af Kyrkostämman, gjord framställning om att i Sörnäs förstad måtte reserveras plats för en möjligen behöflig kyrka i denna trakt.

Stadsingenjören, som af Drätselkammaren anmodats att på grund af Stadsfullmäktiges ofvanomförmälda beslut inkomma med nytt förslag rörande indelningen af det till bostadstomter reserverade området å Berghäll, har nu i sådant afseende till Kammaren aflemnat här bilagda nya plankarta, hvarå indelningen af sagda område är fullständig och i detalj genomförd, jemte det tillika en fortsättning af indelningen är antydd för angränsande, ännu icke för staden disponibla områden. Uti här närslutna skrifvelse har Stadsingenjören rörande omförmälda nya förslag och de synpunkter hvilka vid dess utarbetande tjenat till ledning meddelat i hufvudsak följande upplysningar:

Qvarteren N:ris 300 och 301 äro uti detta förslag bortlemnade, hvarigenom Djurgårdsvillorna förblifva sådana de äro. Af den öfriga marken inom dessa kvarter hafva bildats planteringar. Det förut såsom torg angifna området mellan 1:sta och 2:dra linierna invid östra chausséen, hvilket till större delen utgöres af gammal odling, är likaledes föreslaget att anordnas till planteringar. Såsom torg

för Berghäll har i stället utmärkts den stora öppna plats söderom östra chausseen, som bildats genom utfyllning med från sjöbottnen upptaget muddar och hvilken plats har fördelen att ligga vid Brobergshamnen.

Den stora, med planteringar försedda gata, som begränsar förstaden i norr, är uträdd och de till bebyggande oändamålsenligare, sex triangelformiga kvarter, som stöta intill densamma, äro betecknade såsom planteringar.

Tomtplats för kyrkan är reserverad på högsta platån, centralt och afslutande Unionsgatans förlängning.

Sistnämnda gata borde, enligt Stadsingenjörens åsigt, bibehållas såväl emedan densamma blir till stor bekvämlighet för fotgångartrafiken mellan den egentliga staden och Berghäll som för det vackra perspektivet den komme att erbjuda från Observatoriet till kyrkan. De spetsvinkliga tomterna, hvilka ansetts olämpliga, komme att reduceras till ett antal af fem.

Med undantag af några gatudelar, hvilka alls icke blefve farbara för åkdon, nämligen Unionsgatans förlängning mellan kvartererna 306 och 307 samt 312 och 314 äfvensom nordligaste ändan af 3:dje och 4:de linierna samt östra ändan af näst sista tvärgatan, förekommer ingen större stigning än 1 på 15, hvilken stigning äfven är den mest förekommande. På de ställen som icke äro farbara föreslås gångbanor med trappafsatser för fotgångartrafiken.

A plankartan har inritats förslag till kloaksystem, utvisande huru aflopp kan från hvarje tomt erhållas.

Det sålunda indelade området innehåller i areal 1,178,650 qv. fot gata, 475,050 qv. fot planteringar samt 2,289,945 qv. fot byggnadstomter.

Stadsingenjören framhåller hurusom planering af gatorna och deras förseende med kloak- och vattenledning blir vida kostsammare här än uti den egentliga staden. För de arbeten af detta slag som redan utförts å Berghäll har kostnaden stigit till omkring 1 m. 40 p. per qv. fot gata. Beräknas densamma för de nu förestående arbetena, för säkerhets skull, till 1 m. 50 p. per qv. fot gata och 40 p. per qv. fot planteringar, så erhålles en total anläggningskostnad af *Smk* 1,957,995. Beträffande försäljningsvärdet för de här uppstående tomterna har Stadsingenjören ansett detta icke böra beräknas lägre än 1 m. 85 p. per qv. fot, enär det visat sig att trähus kunna med fördel uppföras å tomter som betalats med detta pris, men då tomterna i allmänhet erfordra kostsamma planeringsarbeten, har Stadsingenjören föreslagit att i medeltal högst 45 penni per qv. fot, motsvarande kostnaden för sprängning till 3 fots höjd på hela arean, skulle från förenämnda pris afdragas, hvarefter tomternas sammanlagda försäljningsvärde komme att utgöra *Smk* 3,205,923, hvilket med *Smk* 1,247,928 öfverskjöte produktionskostnaden. De för vattenledningen nedlagda kostnaderna blefve dessutom räntebärande.

Stadsingenjören har slutligen uttalat såsom sin åsigt att förstaden Berghäll icke för närvarande borde införlifvas med den egentliga staden, utan tomterna derigenom fortfarande upplåtas på arrende under samma vilkor som be-

stämts för de här förut upplåtna 43 st. tomterna. Erfarenheten har nämligen gifvit vid handen, att diverse smärre kapitalister, hvilka icke kunnat tillösa sig tomter inom staden, här kunnat fördelaktigt bebygga arrendetomter samt derigenom ej blott sjelfva hafva sin bergning utan ock bereda billiga och jemförelsevis goda bostäder för ett stort antal mindre bemedlade. En omständighet, som likaledes manade staden att fortgå med upplåtandet af tomter på arrende, vore den att dylika tomter för närvarande utbjödos på Gumtäckt säteris mark, der, enligt uppgift, redan 57 arrendelägenheter blifvit bebyggda, efter det de härintills disponibla tomterna å Berghäll utgifvits. Om detta förhållande fortfore, komme snart att å Gumtäckt, omedelbart invid staden, uppstå en ny förstad, som beträffande planen för densamma samt anordningarne för uppehållande af ordning, snygghet m. m. skulle helt och hållet undandraga sig stadsmyndigheternas kontroll samt förr eller senare bereda staden olägenheter och stora kostnader, då man måste förutse nödvändigheten att i en framtid införlifva äfven denna förstad med staden.

Vid verkställd granskning af det utaf Stadsingeniören uppgjorda förslaget har Drätselkammaren icke funnit skäl till någon anmärkning emot detsamma, utan har det syntts Kammaren såväl lämpadt efter terrängförhållandena, som för öfrigt ändamålsenligt. Kammaren har jemväl ansett sig böra instämma ej mindre i Stadsingeniörens åsigt beträffande önskligheten af att Unionsgatan blefve på föreslaget sätt hit förlängd, än ock uti hvad Stadsingeniören i öfrigt i saken uttalat; och får Drätselkammaren därför vördsamt hemställa:

att Stadsfullmäktige måtte till efterrättelse fastställa förevarande förslag till indelning af området Berghäll samt bemyndiga Drätselkammaren att, i den mån de genom den nya indelningen uppstående bostadstomterna blifva tillgängliga och hos Kammaren ansökta, upplåta desamma till bebyggande under enahanda vilkor som för de förut på arrende utgifna tomterna å Berghäll blifvit bestämda.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon v. Pfaler.

Edvard Loo.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,
den 7 Januari 1891.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Med anledning af Drätselkammarens Byggnadskontoret i protokollsutdrag af den 29 Mars 1889, gifna uppdrag att inkomma med yttrande och förslag i fråga om ändamålsenligheten af att, från förslaget till indelning af förstaden Berghäll, bortlemna den gata som utgör en försättning af Unionsgatan äfvensom af den orsak att mot det tidigare inlemnade och af stadsfullmäktige den 8 November 1887 i hufvudsak godkända förslaget till indelning af Berghäll, vid fortsatt närmare granskning, gjordes anmärkningar, särskildt beträffande kvarteren mellan 1:sta och 2:dra linierna, hvilka inkräktade på Djurgårdsvillorna, har numera ett förslag till förändring af dispositionerna utarbetats såsom af medföljande karta närmare framgår. Tillika har på grund af genom kyrkostämmobeslut inkommen anhållan reserverats plats för en kyrka i denna trakt.

Qvarteren N:ris 300 och 301 äro, uti detta nya förslag, bortlemnade hvarigenom Djurgårdsvillorna förblifva sådana de äro och af den öfriga marken inom dessa qvarter äro bildade planteringar. Det förut till torg anvisade området mellan 1:sta och 2:dra linierna invid Östra Chaussén, som utgöres till större delen af gammal odling, är likaledes föreslaget att anordnas till planteringar, och till torg för Berghäll är föreslagen den stora öppna plats söderom Ö. Chausséen som bildats genom utfyllning af uppmuddrad sjöbotten, hvilken plats har den fördelen att ligga invid Brobergshamnen.

Den stora med planteringar försedda gata som begränsar förstaden i norr är uträtad och de, till bebyggande oändamålsenligare, sex triangelformiga kvarteren, som stöta intill densamma, äro betecknade såsom planteringar.

Kyrkan är placerad på högsta platån, centralt och afslutande Unionsgatans förlängning.

Sistnämnda gata borde bibehållas såväl emedan densamma blir till stor bekvämlighet för fotgångartrafiken, mellan egentliga staden och Berghäll, som för det vackra perspektiv den kommer att erbjuda från Observatoriet till kyrkan. De spetsvinkliga tomterna som ansetts olämpliga reduceras till ett antal af fem.

Då af arrendetiden för villan Echo ännu återstå 16 år kan endast området mellan 1:sta och 5:te linierna disponeras hvarföre indelningen blifvit i detalj utförd blott för detta område.

Med undantag af de delar af gatorna härigenom, som alls icke kunna befaras med åkdon, nämligen å Unionsgatans förlängning mellan kvarteren N:o

306—307 och 313—314 samt nordligaste ändan af 3:dje och 4:de linierna äfvensom östra ändan af näst sista tvärgatan, förekommer ingen större stigning än 1 på 15, hvilken stigning äfven är den mest förekommande. Å de ställen som icke äro farbara föreslås gångbanor med trappafsatser för fotgångstrafiken.

Förslag till kloaksystem är å plankartan inristat utvisande huru från hvarje tomt aflopp kan erhållas.

Det sålunda indelade området innehåller i areal 1,178,650 qv. fot gata, 475,050 qv. fot planteringar samt 2,289,945 qv. fot byggnadstomt.

Planering af gatorna och deras förseende med kloak- och vattenledning blir vida kostsammare än uti den egentliga staden och har för de redan utförda delarne stigit till omkring *Smk*: 1: 40 per qv. fot gata. Beräknas desamma, för säkerhets skull, komma att stiga ända till *Smk*: 1: 50 och planteringar till 40 penni per qv. fot, så erhålles en total anläggningskostnad af (1,178,650 + 1: 50 + 475,050 + 040) *Smk*: 1,957,995. Då det visat sig att trähus med fördel kunna uppföras å tomter, som betalas med *Smk*: 1: 85 per qv. fot, bör försäljningsvärdet icke heller beräknas lägre å Berghäll, men då planeringsarbeten å tomterna här i allmänhet bli kostsamma torde härifrån böra i medeltal afräknas högst 45 penni per qv. fot, motsvarande en sprängning till 3 fots höjd på hela arean. Enligt detta pris utgör tomternas värde (2,289,945 + 1: 40) *Smk*: 3,205,923 som med *Smk*: 1,247,928 öfverskjuter omkostnaderna vid anläggningen hvarförutom de för vattenledning nedlagda summorna äro räntebärande.

Förstaden Berghäll bör, enligt min åsikt, tillsvidare icke införlifvas med den egentliga staden utan tomterna inom densamma upplåtas på arrende enligt samma villkor som de härstädes förut upplåtna 43 st. tomterna. Det har nämligen visat sig att föreningar, handtverkare och andra med små kapitaler, hvilka icke kunna tillösa sig en tomt inom staden, härstädes kunnat fördelaktigt bebygga arrendetomter, sjelfva härmed hafva sin bergning och bereda ett stort antal billiga och jemförelsevis goda kvarter för mindre bemedlade. En omständighet som likaledes manar staden att upplåta tomter på arrende är den att dylika erbjudas å Gumtäckt säteris mark, hvarest, enligt uppgift, sedan inga tomter inom Berghäll mera utgifvits, icke mindre än 57 arrendelägenheter blifvit bebyggda. Härstädes uppstår sålunda snabbt en förstad omedelbart invid staden på hvilken staden i inga afseende kan utöfva något inflytande, för hvilken ingen eller en i högsta grad bristfällig plan finnes, der inga garantier gifvas för att ordning, snygghet, helsa och själsvård upprätthålles, och som sålunda kan blifva ett kräftsår för staden eller åtminstone bereda många olägenheter och förr eller senare vålla dryga utgifter, då man måste förutse att densamma i en framtid nödtvunget kommer att med Helsingfors införlifvas.

Otto Erström.

PASTORS-EMBETET

i

Helsingfors.

*Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.**Helsingfors d. 29 Aug. 1889.*N° 27.

Enligt uppdrag af kyrkostämman den 27 sistlidne Maj med härvarande Svensk-finska församling har jag äran, jemte biläggande af protokollsutdrag, hos Herrar Stadsfullmäktige framföra kyrkostämmans vördsamma anhållan om reserverande af nödig plats för möjligen erforderlig kyrka i den folkrika trakten åt Sörnäs till.

Ludvig Bengelsdorff.

Utdrag ur protokollet fördt vid kyrkostämman med Helsingfors svensk-finska församling den 27 Maj 1889.

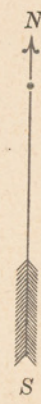
§: 2.

Ordföranden tillkännagaf att, enär i Sörnäs förstad de odisponerade tomternas antal på senaste tider betydligt reducerats och det syntes lätteligen kunna inträffa, att, när framdeles en särskild kyrka i denna trakt befunnes erforderlig någon lämplig plats för ändamålet icke funnes ledig, kyrkorådet, som vid sammanträde den 9 innevarande Maj under §: 11 af protokollet förehaft frågan om häraf påkallad åtgärd, velat hafva till kyrkostämman hemställt, huruvida icke församlingen borde hos stadsfullmäktige anhålla om reserverande af nödig plats för ifrågavarande ändamål.

Och beslöts att anhållan i antydt syfte skulle med bifogande af utdrag ur detta protokoll, genom stämmans ordförande t. f. kyrkoherden Bengelsdorff göras hos stadsfullmäktige. Ort och tid som ofvan.

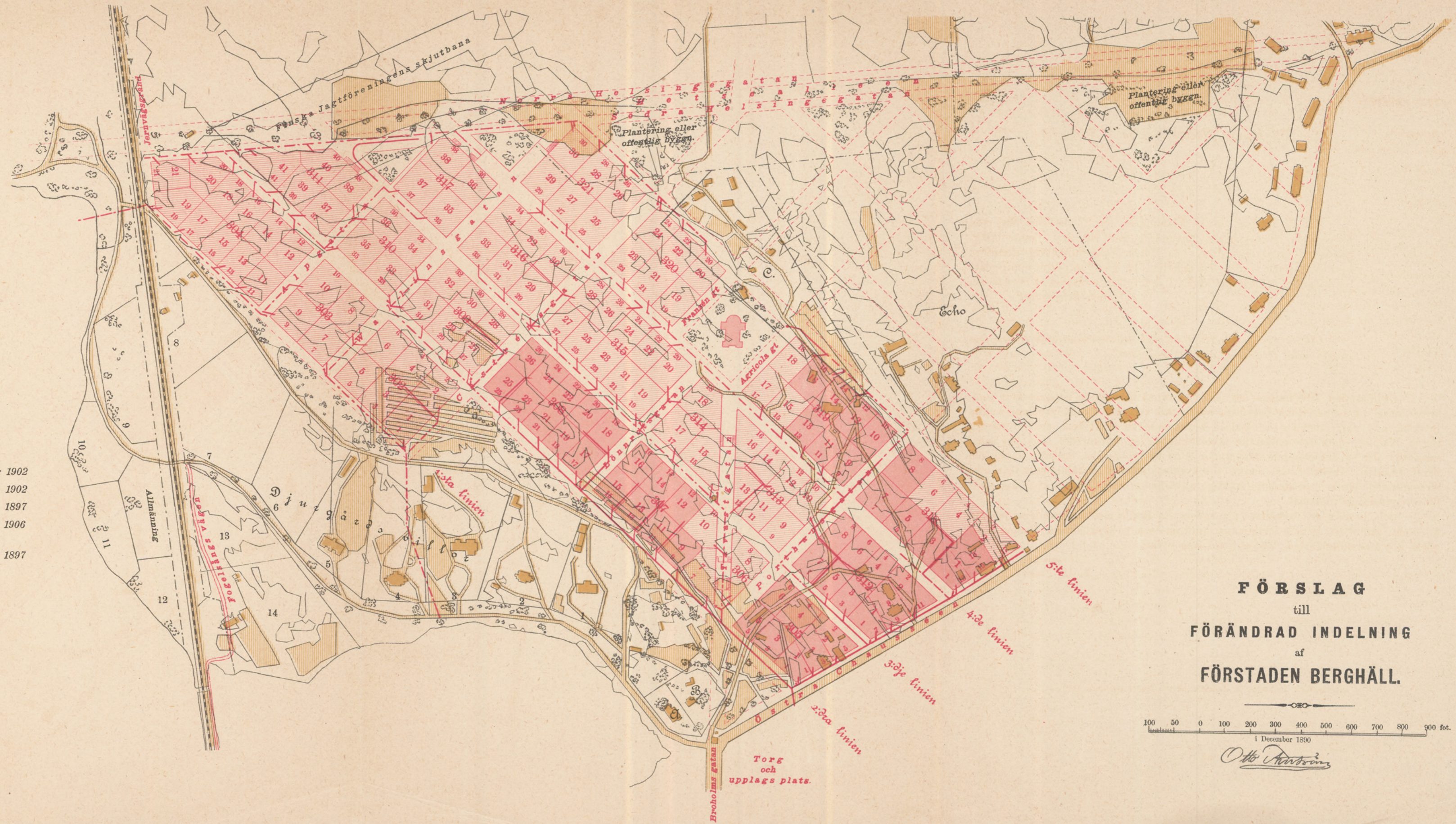
In fidem:

E. A. Forssell.

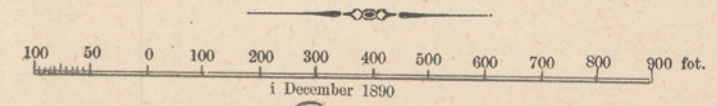

- icke utarrenderade tomter
- utarrenderade d:o
- utförda kloaker
- projekterade d:o

Arrendetiden för området A utgår år 1902
 " " " B " " 1902
 " " " C " " 1897
 " " " Echo " " 1906
 Finska jagtforeningens
 skjutbana utgår år 1897

FÖRSLAG
 till
FÖRÄNDRAD INDELNING
 af
FÖRSTADEN BERGHÄLL.

Otto Andersson

Utskottsbetänkande i fråga om förstärkning af stadens brandverk.

I skrifvelse af den 20 augusti 1889 föreslog Magistraten, att stadens brandområde skulle utvidgas med villalägenheterna Berghäll, Hagnäs och Necken. Brandkommissionen, hvars yttrande i ärendet inhemtades, afstyrkte förslaget af orsak att, der brandområdet utvidgades, ordinarie brandkårens personal kunde vid samtidigt yppade brandtillbud i olika delar af staden blifva otillräcklig. Deremot förordades förslaget af det för ärendets beredning utaf Fullmäktige tillsatta utskott (se tryckta utskottsbetänkandet n:o 33 af år 1889), som dock tillika ansåg sig böra fästa Fullmäktiges uppmärksamhet vid att en lång tid förflutit sedan numerären af stadens brandmanskap senast fixerats samt att derefter en betydande byggnadsverksamhet inom staden utvecklats och brandförsäkringsriskerna mångdubblats, utan att motsvarande åtgärder vidtagits för att förstärka stadens brandväsende, särskildt beträffande brandmanskapet. En förändring till det bättre borde, efter utskottets förmenande, icke längre uppskjutas, helst i betraktande måste tagas att anspråk på en större utvidgning af stadens brandområde i en snar framtid icke skulle låta sig tillbakavisas, dervid brandredskapen torde böra ökas och särskilda depoter i olika delar af staden inrättas. Utskottet föreslog därför att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt brandkommissionen att taga under öfvervägande och till Fullmäktige inkomma med förslag till de åtgärder för brandväsendets förstärkning eller förbättring, som kommissionen funne vara af stadens utveckling och brandområdets nödiga utvidgande påkallade. Sagda framställning blef vid sammanträde den 10 december 1889 af Fullmäktige godkänd.

I anledning häraf hafva Fullmäktige numera fått från brandkommissionen emot-taga nedanstående förslag:

BRANDKOMMISSIONEN

i

Helsingfors.

H.fors, den 13 Nov. 1890.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

№ 53.

Vid den 10 December 1889 hållet sammanträde hafva Herrar Stadsfullmäktige uppdragit åt Brandkommissionen att taga i öfvervägande och till Herrar Stadsfullmäktige inkomma med förslag till de åtgärder för brandväsendets förstärkning och förbättring,

som Kommissionen funne vara af stadens utveckling och brandområdets nödiga utvidgande påkallade. Med anledning häraf har Brandkommissionen affordrat Brandmästaren G. Wasenius slikt förslag, hvarjemte nödiga eskissritningar samt approximativt kostnadsförslag dertill blifvit uppgjorda af Arkitekten M. Schjerfbeck. Detta Brandmästaren Wasenius' förslag, hvilket Brandkommissionen, efter att vid särskilda sammanträden hafva behandlat föreliggande fråga, för sin del i hufvudsak godkänt, har Kommissionen äran tillika med omförmälda eskissritningar och kostnadsförslag till Herrar Stadsfullmäktige öfversända samt hos Herrar Stadsfullmäktige hemställa om sagda förslags godkännande med de af Kommissionen deri gjorda, här nedan angifna ändringar, och utbeder sig Kommissionen derjemte att få uti nyssnämndt afseende samt i och för närmare motiverande af några punkter i förslaget äfvensom rörande sjelfva saken i öfrigt andraga följande:

Uti skrifvelse för den 7 Maj innevarande år har Brandkommissionen hos Herrar Stadsfullmäktige hemställt om reserverande af omkring 10,000 kvadratfot af den del utaf tomten N:o 13 vid Gräsviksgatan, som är belägen i hörnet emellan Gräsviks- och Lappviksgatorna, till plats för en branddepot. Då denna fråga, enligt hvad Brandkommissionen har sig bekant, af Herrar Stadsfullmäktige ännu icke slutligen afgjorts, tager Brandkommissionen sig friheten framhålla, att någon lämpligare tomt för en branddepot i fjerde stadsdelen än nyssberörda tomt svårigen torde kunna anvisas, och anser Kommissionen därför fortfarande, att en af sten uppförd och till det yttre prydlig mindre brandstation borde derstädes inrättas, för hvilket ändamål dock, på sätt Kommissionen genom en af sina medlemmar för Herrar Stadsfullmäktige antydt, till och med en areal af omkring 8,000 kvadratfot vore tillräcklig. Utöfver de af Brandmästaren Wasenius föreslagna rummen borde, enligt Brandkommissionens tanke, å denna station beredas stallrum för 2 hästar, enär antagligen i en framtid brandredskapen äfven därifrån kommer att med hästar frambefordras till eldsvådor. Kostnadsförslaget för denna station upptager en summa af 20,391 mark 50 penni.

Sedan numera stadens brandområde utsträckts till villalägenheterna Berghäll, Hag-näs och Necken, är en brandstation i dessa trakter af nöden. Den föreslagna platsen — det ställe, der den nuvarande vaktstugan vid östra chaussén är belägen — är synnerligen lämplig för en slik station, och genom att ändra vaktstugan samt ditzflytta redskapslidret från villaområdet Necken antages denna station kunna fås till stånd för 955 mark.

Kostnaden för uppförande af ett brandredskapslider i närheten af Tölö sockerbruk har af Brandkommissionen beräknats komma att uppgå till samma summa, som erfordrades för inrättande af brandredskapslidret å villaområdet Necken, eller 1,000 mark.

Emedan de lokaler, brandverket hittills haft upphyrda för manskapet vid norra brandtornet, från den 1 Juni 1891 icke mera disponeras af brandverket, men en del af manskapet dock fortfarande kommer att stationeras vid detta brandtorn, måste en tillbyggnad vid detsamma företagas, och upptager kostnadsförslaget härför en summa af 9,749 mark 50 penni.

Vidkommande sedan brandkårens numerär har Brandmästaren Wasenius ansett önskligt vara, att densamma ökades med 5 man. Detta ökande af numerären är dock

otvifvelaktigt alltför ringa. Redan nu är brandverkspersonalens tjenstgöring ganska ansträngande, men den blir det i ännu högre grad då, såsom är föreslaget, arbetet kommer att ökas under det att 11 man placeras på de tvenne nya brandstationerna och personalen vid de nu förefintliga brandtornen således minskas med 6 man, äfven med den af Brandmästaren Wasenius föreslagna förökning. Brandkommissionen håller förty före, att denna personal bör ökas icke med 5, utan med 10 man och sålunda utgöras af 72 man. Härigenom blefve man satt i tillfälle att få ytterligare 1 man till både Gräsvikens och Berghälls brandstationer för att vid utryckning till eldsvådor kvarlemnas vid stationerna, jemte det 3 man skulle biträda vid tjenstgöringen å hufvudstationerna, användas vid inträffande sjukdomsfall, etc.

Brandmästaren Wasenius' förslag beträffande inköp af diverse redskap m. m., brandmanskapets beklädnad, kosthållningen och aflöningsstaten torde icke behöfva motiveras vidlyftigare än han det gjort. Rörande kosthållningen må tillika nämnas, det Brandkommissionen anser billigt vara, att det möjligen uppstående öfverskottet af anslaget härför skulle tillfalla brandmanskapet.

I sammanhang härmed får Brandkommissionen för Herrar Stadsfullmäktige framhålla hurusom arbetskrafterna vid brandverket redan nu äro otillräckliga för ordentligt handhavande af den brandverket för närvarande åliggande gatuspolning och att således framdeles, då brandmanskapets tjenstgöring i öfrigt blir strängare än hittills, tiden svårigen medgifver ombesörjande deraf. Härtill kommer ännu att, ifall under pågående gatuspolning eldsvåda uppstår, en del hästar och manskap ej är till hands för att utrycka till brandstället samt att till följd deraf eldsläckningen icke kan utföras med nödig skyndsamtighet och kraft. Brandkommissionen anser därför, att brandverket borde helt och hållet befrias från detta gatuspolningsåliggande.

På grund af hvad Brandkommissionen sålunda haft äran anföra får Kommissionen för Herrar Stadsfullmäktige föreslå:

att med görligaste första en tillbyggnad vid norra brandtornet, en brandstation i hörnet af Gräsviks- och Lappviksgatorna samt en annan brandstation på den plats vid östra chausséen, hvarest den nuvarande vaktstugan är belägen, uppföras i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af Arkitekten Schjerfbeck uppgjorda eskissritningar;

att Herrar Stadsfullmäktige ville härför bevilja en summa af 31,096 mark;

att till inrättande af ett brandredskapslider vid vestra chausséen i närheten af Tölö sockerbruk anslås ett belopp af 1,000 mark;

att Herrar Stadsfullmäktige ville bevilja till inköp af 2 kombinerade manskaps- och redskapsvagnar sammanlagdt 1,900 mark, 1 red-

skapsvagn 800 mark, 1 portativ sugspruta 600 mark, 2,000 fot ogum-
merad hampslang 1,200 mark och 1 häst 500 mark;

att brandkårens nuvarande numerär blefve från den 1 Juni 1891
ökad med 10 man;

att från nyssnämnde dag anslås till kosthållning för korporalerna
och konstaplarne vid brandverket 250 mark per man samt till deras
förseende med nödig beklädnad 150 mark likaledes per man, hvilka
medel skulle under brandchefskapets tillsyn och kontroll användas för
berörda ändamål;

att från den 1 Juni 1891 utgiftsstaten för brandverket under-
ginge den ändring, att mom. d) „Aflöningar och andra förmåner“ komme
att erhålla följande lydelse:

1 Brandmästare o. s. v.

1 Maskinist	1,200: —
6 Sergeanter à 850:—	5,100: —
13 Korpraler à 420:—	5,460: —
50 Konstaplar à 300:—	15,000: —
Kosthåll för 63 man à 250:—	15,750: —
Beklädnad d:o d:o à 150:—	9,450: —

Underhåll af brandtelegrafan o. s. v., samt

att brandverkets åliggande att ombesörja gatuspolning skulle från
nästkommande år upphöra.

På Brandkommissionens vägnar:

C. G. Sanmark.

C. J. Timgren.

Till Brandkommissionen i Helsingfors.

Fråga angående omorganisation af stadens ordinarie brandkår har för icke så
länge sedan varit väckt hos Brandkommissionen. År 1883 inlemnades nämligen af stadens
dåvarande brandmästare ett utförligt motiveradt förslag härtill, uti hvilket jämväl påpe-
kades behovet af ett eget hus för brandverket såsom stående i det lifligaste samman-
hang med den föreslagna omorganisationen.

Då undertecknad nu enligt uppdrag till Brandkommissionen inlemnar nytt förslag
till omorganisation af sagda kår och däri uppställer större önskningsmål, särskildt hvad

kårens numerär beträffar, må detta icke förefalla Brandkommissionens Herrar Medlemmar omotiveradt, ty sedan år 1883 har stadens omfång genom den lifliga byggnadsverksamheten betydligt ökats, hvarjämte en utvidgning af brandområdet genom förstaden Berghälls införlifvande med detsamma är snart förestående. Helsingfors den 7 maj 1890.

Gösta Wasenius.

Förslag till omorganisation af Helsingfors stads Ordinarie brandkår.

Att såsom hittills varit fallet hafva brandkårens styrka jämt fördelad på norra och södra stationen är icke ändamålsenligt, ty medan södra stationen är belägen så godt som i centrum af staden, ligger den norra afsides. Erfarenheten har äfven visat att södra brandafdelningen vid de flesta eldsvådor hinner betydligt tidigare till brandplatsen än den norra. Med kårens flyttning i dess eget hus förändras, som Brandkommissionen har sig känt, förhållandet därhän att numerären af manskap och hästar minskas vid den norra och ökas vid den södra stationen. Genom denna åtgärd kommer vid de flesta eldsvådor en kraftigare hjälp visserligen att tidigare inträffa på brandplatsen, men emellertid har Helsingfors stad nu redan vunnit så stor utsträckning, att, huru centralt södra stationen än må ligga, det dock är en betydlig sträcka väg till utkanterna af staden. Uppstår sålunda vådeld i trakterna af Lappviks- och Gräsviksgatorna förflyta goda tio minuter innan kåren hinner platsen, hvilket betyder ofantligt mycket, då man betänker att denna stadsdel är tätt bebyggd och uteslutande består af trähus. En i dessa nejder under en blåsig sommardag utbruten eldsvåda kunde därför lätt antaga stora dimensioner. Här om någonstädes gäller det således att tillämpa ordspråket „snar hjälp är dubbel hjälp“ och uppföra en mindre brandstation, ty i betraktande af att staden är försedd med högttrycks vattenledning kan en fåtalig styrka på 4 à 5 man försedd med lämplig redskap lemna en den kraftigaste hjälp och sålunda, genom att densamma tidigare hinner fram, med lätthet dämpa en eldsvåda, som några minuter senare uppnått stort omfång.

Att man förutsett att staden skulle erhålla utsträckning i dessa trakter och jämväl insett behovet af att inrätta en brandstation härstädes synes af den omständigheten, att vid Malmgatan midt emot det nya folkskolehuset tomt redan långa tider varit reserverad för det s. k. tredje brandtornet. Till plats för den projekterade brandstationen föreslås emellertid icke denna tomt utan den lediga tomten i hörnet af Lappviks- och Gräsviksgatorna såsom synnerligt väl belägen på ett ställe där tre gator (Lappviks, Gräsviks och Alberts) skära hvarandra och närmare intill de med uteslutande trähus bebyggda kvarteren mellan Lappviks-, Gräsviks-, Eriks- och Andregatorna. Till namn för den nya stationen föreslås „Gräsviken“.

Att Berghäll inom kort kommer att hänföras till stadens brandområde kan anses som afgjort. Brandsynerna utsträckas då till denna trakt, hvarigenom gårdsegarena un-

derkastas gällande brandordnings bestämmelser beträffande släcknings och bergningsredskap m. m. Om äfven härmed något är vunnet, bör det dock, i betraktande af att trakten är tätt bebyggd, byggnadssättet eldfarligt och afståndet från stadens brandstationer stort, anses synnerligen önskvärdt, att en mindre station med ständig vakt inredes jämväl härstädes, synnerligast, som de nödvändiga betingelserna för att en liten styrka skall kunna operera med framgång förefinnas, i det trakten är försedd med vattenledning och brandposterna äro tämligen tätt placerade. Till plats för stationen föreslås stället där gamla tullstugan är belägen, hvilket är mycket lämpligt, enär fyra vägar därstädes råkäs. Som namn för stationen föreslås „Berghäll“. Genom att inrätta tullstugan till vaktrum för manskapet och flytta det senaste sommar på villaområdet „Necken“ uppförda brandredskapslidret hit, kunde denna brandstation för jämförelsevis ringa kostnader fås till stånd.

I och med inrättandet af dessa tvänne nya brandstationer vore ett ökande af brandkårens nuvarande numerär med fem man önskligt. Kårens numerär blefve då 67 man, hvilket icke borde anses för mycket. Man kan nämligen icke räkna på att hela detta antal städse är disponibelt, ty brandkårsmanen är likasåväl som hvarje annan arbetare i behof af ledighet, en del af manskapet vore därför ständigt permitteradt.

Beträffande manskapets permitterande har undertecknad tänkt införa en sådan ordning, att manskapet i tur är ledigt en veckodag, men däremellan icke als tillåtes röra sig ute i staden. En sjundedel eller nio man vore sålunda permitterade hvarje dag och ankomme då tillika å detta manskap att bestrida vakttjänster vid teatrar, cirkar och öfriga offentliga tillställningar där sådant är af nöden. Den vid eldsvådor disponibla styrkan blefve sålunda 58 man, hvilket antal ytterligare reduceras genom att en del af manskapet måste kvarlemnas som vakt å stationerna.

Förutsatt att stationerna Gräsviken och Berghäll uppföras skulle brandkårens sammansättning och fördelning på de olika stationerna gestalta sig på följande sätt. Helsingfors ordinarie brandkår består af 1 Brandmästare, 1 Underbrandmästare, 1 Maskinist, 2 Sprutmästare, 6 Sergeanten eller Ordningmän (däraf 1 stallförman), 13 Korpraler eller Äldre konstaplar (däraf 3 kuskar) och 45 Konstaplar. Å södra stationen, hufvudstationen, förläggas hela ekonomin och derstädes äro manskapets egentliga logementen placerade, å de öfriga stationerna äro ständigt förlagda blott: å norra stationen 1 sprutmästare, 1 sergeant (ordningsman) och 1 kusk, å Gräsviken 1 sergeant och på Berghäll 1 sergeant, hvaremot vaktmanskapet ombytes en gång i dygnet. Till norra stationen sändes 12, till Gräsviken 5 och till Berghäll 4 man. På Berghäll blefve sålunda 5, på Gräsviken 6, i norra stationen 15 och i södra eller hufvudstationen 41 man placerade. Märkas bör dock att af hufvudstyrkan 9 man vanligen äro permitterade, hvarigenom det vid eldsvåda disponibla antalet minskas till 32 man. Af brandverkets hästar förläggas 8 vid södra och 4 vid norra stationen, hvarjämte till Berghäll anskaffas en häst. Hvarför häst är af nöden till Berghäll, beror på det stora område, inom hvilket stationen komme att lemna den första hjälpen, ty sjelfallet bör denna stations verksamhet utsträckas ända till villaområdet Ås, dit vattenledningsnätet är utbreddt och ett fåtal således är i stånd att lemna en mycket kraftig hjälp. Skall manskapet draga sin redskap denna vägalängd, uppförbacke

som det är nästan hela sträckan, skulle det komma både sent och utmattadt till brandplatsen. Till Gräsviken föreslås ej någon häst, enär det område, för hvilket stationen hufvudsakligen är afsedt, icke är så vidsträckt, att icke manskapet mycket väl borde komma till rätta med att framforsla en mindre, enkom för detta ändamål inrättad redskapsvagn till brandstället.

Stationernas utryckning vid eldsvåda skulle anordnas på följande sätt. *Gräsviken* rycker enligt regel ut endast vid eldsvåda i 4:de stadsdelen, hela stationen rycker ut, redskapet är en af manskap transportabel vagn med fullständig hydrantuppsats och erforderligt antal slangar, pyttsspruta, språngsegel, lifräddningslina samt par hakstegar.

Berghäll lemnar hjälp vid eldsvåda å Broholmen, Berghäll, Djurgårdsvillorna och villorna vid östra chausséen, hela stationen rycker ut, redskapet utgöres af en 4-hjulig enspänd vagn inrättad för transport af 4 man och samma slags redskap, som nämdes under „Gräsviken“.

Norra stationen rycker ut till alla eldsvådor inom n. v. brandområdet och till Berghäll samt utsträcker sin verksamhet beroende på omständigheterna jämväl till Djurgårdsvillorna och villorna vid östra chausséen. Af stationens manskap (15 man) kvarstanna posten på tornet och 1 man i vaktrummet, de öfriga rycka ut med en slangkärra (1 häst & 3 man), en tvåhjulig vattenkärra (1 häst & 1 man) och en kombinerad manskaps- & redskapsvagn (2 hästar 9 man), med hvilken utom några skarf- och hakstegar samt nödig lifräddnings attiralj följer en portativ 4-mans sugspruta. Efter ankomsten till brandstället fördelar sig arbetet på dessa 13 man sålunda: N. N. 1 och 2 hålla hästarna, N. N. 3—5 rädda möjligen i fara stadda personer, N. N. 6—8 operera med vattenledningen och de återstående 5 arbeta med sprutan. Stode icke något menniskolif på spel skulle N. N. 3—5 jämväl operera med vattenledningen der flere brandposter stå till buds eller ock bistå vid pumpningsarbetet, hvilket blir tröttande i längden. Skulle eldsvåda utbryta i en trakt der vattenledning och brandposter icke förefinnas, som t. ex. i någon af Djurgårdsvillorna, vore det naturligtvis ändamålsenligt att förfoga öfver en större spruta än den portativa, hvars vattengifningsförmåga icke kan uppskattas till mer än 60 kannor per minut. Detta åstadkommes sålunda att norra stationens nuvarande 2-hjuliga 6 mans spruta placeras i redskapslidret på Berghäll, hvarifrån densamma afhämtas med stationen Berghälls häst, ifall denna afdelning vid sin ankomst till stället finner sådant vara af nöden. Sprutan ställes sedan i arbetsklart skick för norra stationen, efter hvars ankomst arbetet kan vidtaga såväl med den portativa som den 2-hjuliga sprutan. I fall vattentillgång (brunn eller sjö) icke finnes vid brandstället, sänder norra stationen omedelbart efter sin ankomst hästar efter tvänne i redskapslidret på Berghäll befintliga fyllda vattenkärror, och med dessa samt den vid utryckningen medföljande vattenvagnen underhålles forsling af vatten från närmaste brunn eller brandpost.

Södra stationen rycker ut vid alla eldsvådor inom n. v. brandområdet samt sänder beroende på omständigheterna ut en afdelning i händelse af eldsvåda vid vestra chausséen. Vid eldsvåda inom staden kvarblifva af den disponibla numerären (32 man) 1 sergeant, tornposten och portposten såsom nödvändig vakt å stationen samt maskinisten och

2 man, hvilka skulle utgöra servis för ångsprutan, om den kallas ut, eller lemna den första hjälpen, i händelse eldsvåda samtidigt utbryter på något annat ställe i staden. De återstående 26 rycka ut med *en manskapsvagn* (2 hästar & 16 man), *en redskapsvagn* medförande hak- och skarfstegar, lifräddningsattiralj, pyttssprutor, slangbroar, yxor, jernstörar m. m. (2 hästar & 4 man), *en 4-hjulig vattenvagn* (2 hästar & 2 man), *en slangkärra* (1 häst & 3 man) och *en 2-hjulig sugspruta* (1 häst & 1 man). Vid brandplatsen skulle 3 man hålla hästarna, 2 man forsla vatten med vattenvagnen, 3 man rädda möjligen i fara stadda personer eller uppsätta stegar och sålunda bereda tillträde till eldhärden, 8 man klara närmast brandstället befintliga brandposter, lägga ut slangar och från olika håll försöka komma åt och begränsa elden, de återstående 10 utgöra servis för sprutan. Genom att dagligen bestämma på hvilket redskap hvarje man åker och hvad slags arbete enhvar bör utföra vid brandstället, undvikes oreda vid utryckningen och arbetet kan försiggå med mönstergill ordning på brandplatsen. Om det permitterade manskapet får notis om eldsvådan, bör det infinna sig till brandstället, och åligger detsamma att samla sig t. ex. vid manskapsvagnen samt derstädes afvakta befälets order.

I händelse af eldsvåda vid vestra chausséen utrycker en afdelning bestående af manskapsvagn med 12 man, en 4-hjulig eller tvänne 2-hjuliga vattenvagnar och en spruta.

Enär vattenledningsnätet icke är mycket utgrenadt vid vestra chausséen och brandposterna högst få, är naturligtvis vattenbrist att befara vid eldsvådor i dessa trakter. Det vore därför af behovet påkalladt att i närheten af Thölö sockerbruk en depot för brandredskap uppfördes, uti hvilken förlades några fyllda 2 hjuliga vattenkärror, af hvilka brandverket besitter ett öfverflödigt antal, samt en af brandkårens äldre sprutor, hvilka då afhentas omedelbart efter södra stationens ankomst till brandstället. Vattentillgång beredes sedan på samma sätt som angifvits vid omnämnande af norra stationens utryckning till Djurgårdsvillorna. Inrättande af en mindre brandstation med ständig vakt härstädes föreslås ej, ty 1:o är trakten icke alltför tätt bebyggd, faran för stora eldsvådor således mindre än exempelvis på Berghäll, 2:o förefinnas icke betingelser för att en mindre styrka på 5 à 6 man kunde operera med framgång i det högst få brandposter, som ofvan redan nämnts, äro att tillgå. För att lämna någon hjälp att tala om vore därför en större station med hästar och flere man af nöden, hvilket väl icke kan komma i fråga i följd af de dermed förenade dryga kostnaderna.

Deremot skulle uppförandet af det projekterade brandredskapslidret medföra jämförelsevis ringa utgift, hvarför ett dylikt förordas, ty något borde väl göras för de i dessa trakter boende, jämväl till kommunen skattbetalande invånarnes fromma. I sammanhang härmed kan nämnas, att Thölö sockerbruks aktiebolag skulle afstå mark för depoten, och den tekniske ledaren vid bruket lofvat egna densamma nödig omvårdnad. En del af brukets arbetare skulle därjämte få rycka ut vid eldsvåda i grannskapet.

För att de af mig i det föregående projekterade anordningarna skola kunna genomföras är det således nödvändigt

- 1) Att vid norra brandtornet lämpliga lokaler inrättas för en sprutmästare, en

sergeant och en kusk samt att vaktrummet göres så mycket större att det kan herbergera 12 man.

2) Att en brandstation uppbygges i hörnet af Lappviks- och Gräsviksgatorna, uti hvilken jämte vaktrum för 4 å 5 man och redskapslider lokal beredes för stationssergeanten.

3) Att en brandstation uppföres å Berghäll innehållande redskapslider, stallrum för en häst, vaktrum afsedt för 4 å 5 man och lokal för stationssergeanten.

4) Att en depot för brandredskap inrättas vid Thölö sockerbruk.

Utgifterna för inrättandet af stationen å Berghäll skulle, som förut redan antydts, icke blifva stora. Hvad norra stationen beträffar borde den projekterade tillbyggnaden icke heller medföra altför dryga kostnader, då ju en betydande del af den härtill erforderliga materielen skulle erhållas från de gamla byggnaderna å södra brandtornets tomt, hvilka komma att rifvas nästa vår. Stationen vid Gräsviksgatan och redskapsdepoten i Thölö vore sålunda de enda nya byggnader, som komme i fråga.

Dessutom vore det af nöden att anskaffa följande nya redskap:

Till norra brandtornet	{ en kombinerad manskaps- och redskapsvagn å	1,100 Fmk.
	{ en portativ sugspruta för 4 man å	600 ”
Till Berghäll	{ en kombinerad manskaps- och redskapsvagn å	800 ”
	{ 1,000 fot ogummerad hampslag	600 ”
	{ en häst	500 ”
Till Gräsviken	{ en redskapsvagn transportabel af manskap å	800 ”
	{ 1,000 fot ogummerad hampslag	600 ”
		<hr/> 5,000 Fmk.

I de ofvan angifna prisen äro diverse mindre redskap såsom slangrullor, stegar m. m. inbegripna. Vill man vara mycket hushållsaktig, kunde norra brandtornets nuvarande manskapsvagn omändras till en manskaps- och redskapsvagn, priset sålunda något reduceras, i annat fall vore det meningen att förlägga norra tornets manskapsvagn vid hufvudstationen för att utgöra reserv, ty manskapsvagnarna gå ofta sönder i följd af den stora tyngd de hafva att uppbära vid utryckningarna.

Hvad ekonomin beträffar har undertecknad tänkt sig saken anordnad sålunda, att endast maskinisten, sprutmästarene och sergeanterne finge uppbära hela sin lön i kontanter, hvaremot de öfriga erhålla en del af lönen i form af beklädnad och kost. Att såsom hittills varit fallet låta manskapet själft hålla sig med kläder är icke ändamålsenligt, såvida tillbörlig snygghet skall kunna iakttagas och nödig kontroll utöfvas. Med tidt och ofta upprepade påminnelser kan manskapet visserligen förmås att hålla den fastställda uniformen i något så när dragligt skick, men linnekläderna äro ofta i uselt skick och ombytas icke tillräckligt ofta, emedan nödigt antal plagg saknas.

Dessutom borde manskapet åläggas att städse (till och med då det är permitteradt) bära den föreskrifna beklädnaden, hvarigenom detsamma både lättare kunde kontrolleras och städse vore redo att infinna sig på brandplatsen. För närvarande sky brand-

konstaplarna formligen sin uniform. På permission bäres fina „herr“ kläder, med hvilka man naturligtvis icke kan infinna sig till eldsvåda, utan gäller det då för dem, som bry sig om att hörsamma brandsignalerna, att först bege sig hem och kläda om sig. Hemma åter uppträder man i arbetare kläder, för att utan att blifva ertappad kunna slinka ut i staden på arbetsförtjenst; inträffar eldsvåda, hinna några taga på sig uniform, andra icke, och följden är att manskapet aldrig uppträder i likformig beklädnad på brandplatsen. Håller däremot staden brandmanskapet med beklädnad, och åläggas konstaplarna städse bära sin uniform, kunna de uppräknade olägenheterna undvikas. I sammanhang härmed bör nämnas, att den dräkt, som nu är fastställd för brandkonstaplarna, als icke motsvarar sitt ändamål, ty hvarken är den bekväm eller skyddar den tillräckligt mot köld och väta. Snitten är därjämte sådan att man icke gärna kan bära ett annat plagg inunder, hvarigenom uniformen gör sig opraktisk isynnerhet under vintern. Det vore därför alt skäl att införa annan beklädnad, och föreslås härtill en sådan blus, som t. ex. är införd vid Stockholms brandkår. En dylik blus är pryddig, bekväm och hållbar. Vintertid placeras under blusen en eller två ylleskjortor och sålunda kan manskapet äfven denna tid af året uppträda i en lätt och bekväm samt tillika varm beklädnad. Det årliga anslaget till beklädnad föreslås att utgå med 150 Fmk per man och år, hvilket icke borde anses för drygt tilltaget. Det motsvarande anslaget i Stockholm går ut med 132 kronor (189 Fmk), och våra poliskonstaplar erhålla i beklädnadshjelp 200 Fmk om året.

Hvad brandmanskapets kosthåll beträffar befattar sig staden för närvarande icke vidare med detsamma än att 480 Fmk årligen äro anslagna till aflönande af tvänne kosthållerskor, för öfrigt är det konstaplarnes ensak att hålla sig med så god eller dålig mat dem lyster. Detta arrangement har det goda med sig, att några klagomål öfver matens beskaffenhet aldrig förekomma, men den olägenhet att en sund och närande föda icke kan åstadkommas i följd af öfverdrifven hushållsaktighet med ingredienserna till de dagliga målen, hvilket emellertid icke hindrar att man mellan måltiderna gör diverse uppköp af ost, korf m. m. och sålunda skaffar sig ersättning för den dåliga maten. Följderna af en dylik matordning uteblifva icke heller i det att så godt som hvar tredje man lider af magkatarr (rinta tauti).

Undertecknad föreslår därför, att staden öfvertager kosthållet och anslår härtill en tillräcklig summa. Chefskapet kommer då jämväl att utöfva uppsigt öfver matordningen och betingelser finnas för att en sund, närande och välsmaklig föda åstadkommes, hvilket ju ingalunda är af underordnad betydelse. Vid uppgörande af anslag till kost för manskapet har undertecknad konfererat med föreståndarinnan för arbetareköket i Sörnäs och jämväl tagit notis om matens beskaffenhet därstädes. Maten är väl anrättad, portionen tillräcklig. Priset per portion utgör 30 pni, hvilket tagits till norm för middags och aftonmåltiden. För frukosten åter, som delvis kan utgöras af besparingar från föregående dag, har räknats 10 pni. Dagportionen komme sålunda att utgå med 70 pni per man, hvilket för året utgjorde Fmk 255: 50 eller i rundt tal 250 Fmk. Härtill kunde visserligen anmärkas att arbetareköket vidkännes kostnader för lokal, ved, betjening m. m., hvilket icke är fallet vid brandkåren, men man bör äfven taga i betraktande, att på ar-

betareköket bespisas ett vida större antal personer (den dag undt. besökte arbetareköket hade till middagen utdelats 300 portioner), hvilket gör mycket till saken, och att arbetareköket tillsvidare gått med förlust. Vid Stockholms brandkår utgick kosthållet för 1889 med ungefär 290 Fmk per man (Stockholms brandchefs årsberättelse), oaktadt kårens styrka är dubbelt så stor som den för Helsingfors projekterade numerären.

Hvad slutligen löneförmånerna beträffar föreslås att desamma utgå till följande belopp:

2 sprutmästare à 1,200 Fmk	2,400 Fmk.
1 maskinist à 1,200 Fmk	1,200 "
6 sergeanter à 850 Fmk	5,100 "
13 korpraler (däraf 3 kuskar) (utom beklädnad och kost) 420 Fmk	5,460 "
45 konstaplar d:o d:o 300 Fmk	13,500 "
Kosthållet 58 & 250 Fmk	14,500 "
Beklädnad 58 & 150 Fmk	8,700 "
	<hr/>
	50,860 Fmk.

De motsvarande löneförmånerna utgå för närvarande med:

2 sprutmästare à 1,200 Fmk	2,400 Fmk.
1 maskinist à 300 Fmk	300 "
2 kosthållerskor à 240 Fmk	480 "
60 konstaplar à 600 Fmk	36,000 "
Tillskottsarvoden	1,360 "
	<hr/>
	40,540 Fmk.

Aföningarna komme sålunda att utgå med ett 10,320 marks större belopp än hittills, detta förorsakadt dels af att en ny funktionär, maskinisten, kommit till, dels af att manskapets löneförmåner och numerär ökats. — Visserligen finnes i den nuvarande budgeten ett anslag jämväl för maskinist, men har detta som tillskottsarvode utdelats åt en ordningsman, som omhänderhaft skötseln af ångsprutan, hvaremot meningen vore att nu anställa en person som därjämte egde så stor mekanisk färdighet, att han kunde värkställa mindre remonter på brandkårens redskap, hvarigenom besparingar helt säket skulle göras på de årliga utgifterna för redskapens underhåll, maskinisten sålunda snarare tillskynda staden en besparing än en extra utgift. Å maskinisten ankomme därjämte skötseln af värmeledningen vid hufvudstationen.

Beträffande manskapets aföning komme den för brandsoldaterna, som förut redan uppgifvits, att utgöra beklädnad, kost och 25 mark i månaden, för korpralerna d:o d:o samt 35 Fmk i månaden. De förre skulle per år kosta staden 700 och de senare 820 Fmk. En löneförhöjning vore således åter föreslagen; men denna höjning af lönen vore äfven förknippad med större skyldigheter än förut. Ty oafsedt den omständigheten att manskapet mera sällan egde tillfälle att röra sig ute i staden, skulle, till förekommande af ofta upprepade ombyten af manskap, städslingen ske på tre och icke som hittills på

ett år. För närvarande hör det nämligen till undantagen att brandkonstaplarna kvarstå längre än det år på hvilket de antagits. Exercis och gymnastik öfningar komme äfven att försiggå flere timmar dagligen, och vakttjänst infölle genom tillkomsten af de nya stationerna regelbundet hvarannan dag.

Af hela numerären (67 man) vore nämligen från vaktgörings skyldighet befriade: 2 sprutmästare, 6 sergeanter, 3 kuskar, 1 kock, 2 telegrafdejourer, 1 maskinist och 2 verkstadsbiträden = 17 man. Återstår således 50 man till bestridande af de dagliga vakterna, hvartill erfordras: för norra stationen 12, Gräsviken 5, Berghäll 4 och södra stationen 4 = 25. I sammanhang härmed kan nämnas det meningen vore att dejoureringen i kyrkotornet upphörde sedan utkikstornet å södra brandtornets tomt blifvit uppfördt, signalering vid de eldsvådor, då frivilliga brandkåren utkallas, kunde nämligen anordnas sålunda, att en elektrisk klämtapparat anskaffades till kyrkotornet.

Jämföras de af mig föreslagna lönerna med hvad som betalas exempelvis i Stockholm och Göteborg, finner man, att underbefällets (maskinist, sprutmästare, sergeanter) löner äro ungefär hälften mindre och att manskapets (korpraler och brandkonstaplar) aflöningar utgå med samma belopp i mark som därstädes i kronor. Anställes åter jämförelse med förhållandena i eget land, kan nämnas att simpla handtlångare för närvarande betalas med 2 Fmk 50 p. till 3 Fmk om dagen, hvilket tagits till norm vid beräkning af manskapets aflöning.

Anses emellertid brandverkets utgiftsstat genom de nu föreslagna anordningarna komma att stiga till ett altför stort belopp, må då hellre numerären än lönerna minskas, ty i främsta rummet gäller det att till en stående brandkår anskaffa dugligt folk, och möjligheten härtill står naturligtvis i bestämd proportion till löneförmånerna. Helsingfors den 7 maj 1890.

Gösta Wasenius.

Vidare har brandkommissionen i skrifvelse af den 7 maj 1890 (se tryckta handlingarna n:o 22 af 1890) hos Stadsfullmäktige anmält, att emedan inrättandet af en branddepot i 4:de stadsdelen i en snar framtid blefve nödvändigt, hade hos kommissionen fråga uppstått derom, hvar en sådan depot lämpligast kunde placeras. Brandkommissionen hade sig visserligen bekant, att Stadsfullmäktige på framställning af Drätselkammaren den 5 juni 1883 beslutit, att tomten n:o 3 vid Folkskolegatan skulle reserveras till plats för ett tredje brandtorn. Men enär ett sådant brandtorn i anseende dertill, att det under byggnad varande nya brandverkshuset komme att förses med ett högt utkikstorn, icke vidare vore behöfligt, samt tomten icke heller vore fullt lämplig till en branddepot bland annat därför, att den låge för mycket inklämd, hvarutom tomten vore onödigt stor, har kommissionen hemställt som Stadsfullmäktiges bifall till att 10,000 qv. fot af odisponerade tomten n:o 13 vid Gräsviksgatan måtte i det emellan Gräsviks- och Lappviksgatorna belägna hörnet deraf reserveras för att framdeles användas såsom plats för en branddepot. — Drätselkammaren, hvars yttrande häröfver inforrats, tillstyrkte bifall till brandkommissionens hemställan, samt föreslog derjemte att Fullmäktige ville besluta att i vederbörlig ordning låta utverka

tillstånd till sådan delning af tomten n:o 13 vid Gräsviksgatan, att af den del deraf, som ej behöfdes till plats för branddepoten, skulle bildas två nya tomter, benämnda n:ris 13 a vid Lappviksgatan och 13 b vid Gräsviksgatan med dimensioner, som en genom Drätselkammarens försorg uppgjord planritning närmare utvisade; att vid bebyggandet af den för branddepoten afsedda platsen skulle iakttagas att vid gränsen mot tomterna n:ris 13 a och 13 b en rem a af 10 fots bredd lemnades obebygd; samt att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att, sedan vederbörlig fastställelse å förslaget till delning af tomten n:o 13 vid Gräsviksgatan erhållits, åt hugade köpare försälja ej mindre tomterna n:ris 13 a och 13 b i kvarteret n:o 166 än den härintills såsom plats för ett tredje brandtorn reserverade tomten n:o 3 vid Folkskolegatan. — Emot Drätselkammarens utlåtande anmärktes af Fullmäktiges beredningsutskott, att tomten n:o 13 vid Gräsviksgatan vore alltför värdefull för det afsedda ändamålet, hvarför och då frågan icke vore af brådskande beskaffenhet, beredningsutskottet föreslog att brandkommissionens framställning icke för tillfället skulle föranleda till åtgärd. — Genom beslut af den 30 september 1890 remitterade Fullmäktige sedermera ärendet tillbaka till Drätselkammaren med anmodan att Kammaren skulle yttra sig angående möjligheten att för ändamålet upplåta annan tomt i 4:de stadsdelen eller derom, huruvida berörda tomt möjligen kunde genom en lämpligare indelning än den tidigare föreslagna användas till branddepot. — På grund af sagde remiss hafva Fullmäktige numera fått från Drätselkammaren emottaga följande skrifvelse:

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS.

den 13 November 1890.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 295.

Genom beslut af den 30 sistlidne September hafva Stadsfullmäktige till Drätselkammaren återremitterat ärendet angående af Brandkommissionen gjord framställning om inrättande af en branddepot å tomten N:o 13 vid Gräsviksgatan i kvarteret N:o 166, med anmodan till Kammaren att yttra sig angående möjligheten att för ändamålet upplåta annan tomt i fjerde stadsdelen eller om berörda tomt vid Gräsviksgatan möjligen kunde genom en lämpligare indelning än den tidigare föreslagna användas till branddepot.

Sedan Drätselkammaren i anledning häraf till Brandkommissionen riktat uppmaning att föreslå någon annan disponibel tomt i fjerde stadsdelen till plats för branddepoten, samt Brandkommissionen uti skrifvelse af den 15 nästvikne Oktober meddelat att någon för antydda ändamål lämpligare tomt än den förut föreslagna icke funnes och att Kommissionen därför fortfarande hölle för att å nämnda tomt borde inrättas en branddepot, hvilken Kommissionen tänkt sig skola blifva af sten och erhålla ett prydligt yttre, har Drätselkammaren anmodat Stadsingenjören Ehrström att uppgöra ett nytt förslag till

indelning af tomten N:o 13 vid Gräsviksgatan i syfte att derifrån på lämpligt sätt afskilja det för branddepoten behöfliga området; och har Stadsingenjören, som haft att tillgå en genom Brandkommissionens försorg utarbetad eskissritning till den tilltänkta branddepoten, härå med ledning af denna ritning uppgjort det nya indelningsförslag, som å bilagda situationsplan finnes angifvet och enligt hvilket branddepoten blefve förlagd i hörnet af Lappviks- och Gräsviksgatorna och komme att, jemte en 25 fot bred gårdsplan längs byggnadens vestra sida, upptaga en areal af circa 5,000 qv. fot. Branddepotsområdet skulle genom en 40 fot bred gata afskiljas från den återstående delen af tomten, hvaraf skulle bildas en ny tomt, benämnd N:o 13 b, med en areal af 13,449 qv. fot, hvilken tomt kunde lämpligen bebyggas med fasad åt tre gator.

Då Drätselkammaren, hvilken lika litet som Brandkommissionen kan för omordade ändamål föreslå någon annan tomt i fjerde stadsdelen, för sin del funnit det af Stadsingenjören nu uppgjorda förslaget till indelning af tomten N:o 13 vid Gräsviksgatan vara ändamålsenligt och då det enligt sagda förslag för branddepoten afskilda området medgifver depotens uppförande derå i enlighet med det af Brandkommissionen i sådant afseende omfattade projektet, får Drätselkammaren förorda godkännande af förslaget och hemställa att Stadsfullmäktige måtte i vederbörlig ordning utverka fastställelse å den härå föranledda ändring i gällande statsplan. För den nya gatan vester om branddepotstomten har Kammaren föreslagit benämningen „Brandbrinken“.

För den händelse ifrågavarande framställning vinner bifall, får Drätselkammaren upprepa sitt tidigare förslag att den härintills för ett tredje brandtorn reserverade tomt N:o 3 vid folkskolegatan i kvarteret N:o 162 måtte, då köpare anmäler sig, få försäljas.

Sammanfattande hvad sålunda anförts, får Drätselkammaren vördsamt hemställa, det Stadsfullmäktige måtte besluta:

att för sin del godkänna den å bilagda situationsplan utmärkta indelningen af tomten N:o 13 vid Gräsviksgatan, hvarigenom tomtens östra hörn afskiljes till plats för en blifvande branddepot för fjerde stadsdelen;

att i vederbörlig ordning ansöka om fastställelse å den härå föranledda ändringen i gällande statsplan; samt

att bemyndiga Drätselkammaren att, då hugad köpare anmäler sig, försälja den härintills för ett tredje brandtorn reserverade tomten N:o 3 vid Folkskolegatan.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Edvard Loo.

Brandkommissionens och brandmästarens ofvanintagna förslag hafva af Fullmäktige vid sammanträde den 10 december 1890 remitterats till ett af undertecknade bestående utskott, åt hvilket uppdragits att inkomma med yttrande i ärendet, hvarefter utskottet i enahanda afseende, medels remiss af den 12 sistlidne januari, fått utaf beredningsutskottet emottaga Drätselkammarens förestående skrivelse. Tillika har utskottet fått del af de till ärendet hörande eskissritningar och öfriga handlingar.

Vid pröfningen af ärendet har utskottet, hvad främst angår frågan om en tillbyggnad till norra brandtornet samt förslaget att genom inrättandet af mindre branddepoter å olika ställen i staden och ett redskapslider i Tölö möjliggöra en snar hjälp vid utbrytande eldsvådor, varit fullt ense med brandmästaren och brandkommissionen om behovet af sagda tillbyggnad samt derom, att vaktstugan vid östra chaussén borde inrättas till brandstation och sagda redskapslider uppföras. Likaledes får utskottet förorda, att en brandstation anlägges i fjerde stadsdelen, hvarest ej mindre än vid östra chaussén det stora antalet trähus samt afståndet från de begge brandtornen göra en dylik station särskildt nödvändig. Beträffande deremot placeringen af sistnämnda branddepot nödgas utskottet hålla före att tomten n:o 13 vid Gräsviksgatan är alltför vacket belägen och dyrbar för att böra vanprydas med en branddepot af så oansenliga dimensioner som för ifrågavarande station äro påtänkta. Skulle tomten odelad användas för ändamålet, vore för öfrigt den fara nära att depoten i en kanske icke aflägsen framtid skulle erhålla till bakgrund en hög och kal byggnadsvägg; och att åter, såsom föreslagits, dela tomten, samt disponera för branddepoten endast östra hörnet af den gamla tomten, hvilket hörn sedermera skulle genom en gata afskiljas från återstoden af tomten, och upplåta sagda återstod till hugad köpare, skulle, efter utskottets förmenande, äfven vara synnerligen olämpligt, enär sådant skulle omöjliggöra en bättre disposition af tomten framdeles och branddepoten utomdess medföra stor olägenhet vid bebyggandet af den bakom densamma belägna delen af tomten, i det byggnaderna derstädes skulle komma att delvis skymmas af branddepoten och vetta mot dess baksida. Enligt utskottets åsigt borde sagda tomt hellre försäljas eller reserveras för framtida behof, och skulle utskottet, som, i likhet med brandkommissionen och Drätselkammaren, anser den för uppförandet af ett tredje brandtorn reserverade tomten n:o 3 vid Folkskolegatan kunna fördelaktigare tillgodogöras än genom placering af brandstationen derstädes, för sin del vilja föreslå såsom lämpligt ställe för brandstationen Kamptorget i ändan af Fredriksgatan. Den enda anmärkning, som enligt utskottets tanke med någorlunda fog kunde göras mot sistnämnda förslag, eller att brandmanskaper, i händelse stationen uppfördes å Kamptorget, skulle vid utryckandet till eldsvåda i fjerde stadsdelen norr om Eriksgatan hafva att färdas genom den trånga Malmbrinken, förfaller i följd af brandmästarens upplysning att brandmanskaper skulle komma att från ifrågavarande station utrycka till fots och icke med hästar. Härtill kommer att, i händelse uti en framtid äfven hästar skulle anses böra förläggas till sistnämnda brandstation, omvägen längs Fredriks- och Eriksgatorna endast i undantagsfall och då blott

obetydligt skulle komma att fördröja brandmanskapets ankomst till brandstället. Om utskottets förslag af Stadsfullmäktige omfattas, torde brandkommissionen böra anmodas att inkomma med planer och kostnadsförslag till inrättandet af en brandstation å nästberörda plats. Dock torde med dispositionen af tomterna nr:is 13 vid Gräsviksgatan och 3 vid Folkskolegatan böra anstå till dess definitivt beslut om uppförandet af brandstationen å Kampstorget fattats samt nödig ändring af stadsplanen utverkats.

I årets budget hafva Fullmäktige upptagit anslag till underhåll af brandredskapen med 3,000 mark, för inköp af en häst till norra brandtornet 700 mark samt för 1,000 fot ogummerad hampslang 2,000 mark. Därutöfver skulle enligt föreliggande förslag erfordras:

till inköp af 2 kombinerade manskaps- och redskapsvagnar	Fmk	1,900: —
” ” ” 1 redskapsvagn	”	800: —
” ” ” 1 portativ sugspruta	”	600: —
” ” ” 2,000 fot ogummerad hampslang	”	1,200: —
” ” ” 1 häst till Berghäll	”	500: —
	Summa Fmk	5,000: —

Då dessa utgifter påkallas af inrättandet utaf de nya brandstationerna får utskottet obetingadt tillstyrka dem.

Vidkommande frågan om brandkårens numerär, hafva brandmästaren och brandkommissionen varit af olika mening, i det brandmästaren föreslagit en ökning af den nuvarande numerären med 5 brandkonstaplar, medan brandkommissionen trott 10 nya konstaplar böra vid brandverket anställas. Sitt tilläggsförslag har brandkommissionen motiverat dermed att manskapets göromål komme att genom inrättandet af de nya brandstationerna ansenligt ökas och att för öfrigt å stationerna Gräsviken och Berghäll borde placeras icke 6 och 5 man, såsom brandmästaren föreslagit, utan 7 och 6, af hvilka en man borde å hvardera stationen vid utryckandet till eldsvådor kvarlemnas. Dessutom skulle tre man erfordras för att biträda vid tjänstgöringen å hufvudstationerna, i synnerhet för att vikariera vid inträffande sjukdomsfall. Tillika föreslår brandkommissionen att brandmanskapet skulle befrias från skyldigheten att, såsom hittills, ombesörja spolningen af stadens gator sommartid. — Efter hvad utskottet å Drätselkammaren inhemtat, skulle brandkommissionens sistberörda anhållan kunna utan större svårigheter tillmötesgås, i det sjelfva spolningen kunde verkställas med hästar och manskap, det staden skulle särskildt aflöna, samt endast några man af brandpersonalen skulle behöfva utbeordras för att från vattenposterna förse vattentunnorna med vatten. Skulle denna anordning vidtagas, är dock, efter utskottets förmenande, icke skäl att öka brandkårens numerär med mera än brandmästaren föreslagit. Åtminstone torde de föreslagna vakterna vid branddepoterna vara alldeles obehöfliga.

Beträffande sedan förslaget att staden skulle bekosta brandmanskapets beklädnad och kost, anser utskottet sagda förslag välbetänkt, men befarar för sin del att anslaget af 250 mark per man för kosthållningen är nog lågt beräknadt. Då likväl erfarenhet

fordras för att bedöma, huruvida denna farhåga är befogad eller ej, samt brandkommissionen föreslagit att möjligt öfverskott af anslaget skulle komma brandkonstaplarna till godo, har utskottet icke velat föreslå ändring häraf.

Förslag till ny stat för brandmanskapet, uppgjord i öfverensstämmelse med utskottets förslag och afsedd att träda i verkställighet från och med den 1 instundande juni, är vidfogad betänkandet.

På grund af det anförda får utskottet vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta

att, i öfverensstämmelse med brandkommissionens och brandmästarens förslag, låta

- a) uppföra en tillbyggnad till norra brandtornet,*
- b) ombygga vaktstugan vid östra chaussén till brandstation samt*
- c) inrätta ett brandredskapslider vid vestra chaussén invid Tölö sockerbruk äfvensom*

anslå för tillbyggnaden till norra brandtornet 9,749 mark 50 penni, uppförandet af nämnda brandstation 955 mark samt inrättandet af redskapslidret 1,000 mark;

att åt brandkommissionen uppdraga att inkomma med planer och kostnadsförslag till en brandstation å Kamptorget invid arbetarebostäderna derstädes;

att lemna frågan om disposition af tomterna n:r:is 13 vid Gräsviksgatan och 3 vid Folkskolegatan beroende till dess definitivt beslut om platsen för sistnämnda brandstation fattats;

att anslå till inköp af

<i>2 kombinerade manskaps- och redskapsvagnar . . .</i>	<i>Fmk</i>	<i>1,900:—</i>
<i>1 redskapsvagn</i>	<i>”</i>	<i>800:—</i>
<i>1 portativ sugspruta</i>	<i>”</i>	<i>600:—</i>
<i>2,000 fot ogummerad hampslang</i>	<i>”</i>	<i>1,200:—</i>
<i>1 häst</i>	<i>”</i>	<i>500:—</i>

att fastställa bifogade förslag till ny aflöningsstat för brandverket till efterrättelse från den 1 juni 1891; samt

att anmoda Drätselkammaren att inkomma med förslag till ordnande af spolningen utaf stadens gator, uppgjort med beaktande af hvad utskottet ofvan framhållit.

Helsingfors, den 9 februari 1891.

Rob. Huber.

Arvid Nyberg.

C. B. Federley.

Förslag till ny aflöningsstat för brandverket.

1 Brandmästare		3,800: —
1 Underbrandmästare	1,400: —	
resemedel	100: —	1,500: —
1 Sekreterare i brandkommissionen		600: —
2 Sprutmästare à	1,200: —	2,400: —
1 Maskinist		1,200: —
6 Sergeanter à	850: —	5,100: —
13 Korpraler à	420: —	5,460: —
45 Konstaplar à	300: —	13,500: —
Kosthållning af 58 man à	250: —	14,500: —
Beklädnad af d:o d:o à	150: —	8,700: —
	<u>Summa:</u>	<u>56,760: —</u>

Frågan om ny instruktion för Drättselkammarens kansli.

Vid den 4 Februari 1890 hållet sammanträde hafva Stadsfullmäktige antagit nedanstående instruktion för Drättselkammarens kansli samt tillika beslutit bland annat:

att det ordföranden i Kammaren tillkommande arvodet skall utgöra tvåtusen femhundra mark om året;

att sekreteraren tillsättes på obestämd tid, med sex månaders ömsesidig uppsägning;

att fastställa sekreterarens och notariens samt kanslistens aföningar att utgå med följande belopp per år nämligen: för sekreteraren tiotusen mark, med ettusen marks förhöjning efter fem och tio års tjänst, för notarien tretusen mark och för kanslisten ettusen åttahundra mark;

att bemyndiga Drättselkammaren att ånyo anslå sekreteraretjensten ledig till ansökning.

Instruktion för Helsingfors stads Drättselkammarens kansli.

Sekreteraren, som icke får innehafva eller förestå annan tjänst, åligger:

att till föredragning bereda samt föredraga de till Kammarens handläggning hörande ärenden;

att för hvarje sammanträde uppsätta föredragningslista;

att uppsätta af Kammaren beslutade skrivelser, utlåtanden, anordningar och kungörelser;

att tillse att justerade skrivelser och utlåtanden ofördröjligen expedieras, att öfriga beslut varda behörigen verkställda och vederbörande delgifna, att diaries och andra förteckningar, hvilka af Kammaren anses erforderliga, ordentligen föras, äfvensom att arkivet omsorgsfullt vårdas;

att ansvara för vården af stadens säkerhetshandlingar;

att hvarje år före den 1 December uppsätta en, så vidt möjligt, fullständig berättelse öfver Stadens kommunalförvaltning under det nästföregående året, hvarvid särskild uppmärksamhet bör egnas kommunens statistik;

att, då notarien är af tillfälligt förfall hindrad, föra Drättselkammarens protokoll och fullgöra notariens andra tjensteåligganden; samt

att i öfrigt lemna det tjänstebitråde, hvarom Drättselkammaren eller dess ordförande honom anmodar.

Notarien åligger:

att föra protokollet vid Drättselkammarens sammanträden och expediera utdrag derur till vederbörande;

att enligt Drättselkammarens förordnande föra dess talan inför domstolar, exekutionssäten och andra myndigheter;

att uppsätta förslag till kontrakt;

att ombesörja inteckningar, hvilka enligt Kammarens beslut böra utverkas eller förnyas;

att vid tillfälligt förfall för sekreteraren fullgöra dennes åligganden; samt

att i öfrigt lemna det biträde, hvarom ordföranden eller sekreteraren honom anmoda.

Kanslisten åligger:

att föra diarier och andra förteckningar, hvilka af Drättselkammaren anses erforderliga;

att vårda arkivet;

att besörja afskrifter och öfrig renskrifning;

att biträda vid kollationering; samt

att i öfrigt lemna det tjänstebitråde, hvarom ordföranden, sekreteraren eller notarien honom anmoda.

Sekreteraren och kanslisten skola hvarje helgfri dag minst från kl. 11 f. m. till kl. 2 e. m. vara tillstädes å Drättselkammarens kansli. Om tiden för notariens tjänstgöring å kansliet eger Drättselkammaren bestämma.

Framställning från utskottet för ordnande af stadens renhållning.

Sedan Stadsfullmäktige numera för sin del antagit det förslag till ny byggnadsordning för Helsingfors, som utarbetats af det för ändamålet tillsatta utskott, äfvensom principerna för ordnandet af stadens renhållning sålunda, för så vidt å byggnadsordningen beror, af Fullmäktige faststälts, har utskottet, som i afvaktan på utgången af sagda ärende ajournerat sina sammanträden, ansett sig åter kunna upptaga arbetet. Dervid har utskottet, hvad vidkommer frågan om ett af Helsingfors nämuden förordadt renhållningsverk, *) som skulle af staden anläggas och drivas, funnit en dylik inrättning visserligen utgöra ett önskningsmål, till hvars förverkligande staden möjligen i en framtid bör skrida, men anläggningen likväl icke för närvarande böra ifrågakomma. Dels hafva, genom att nästan alla delar af staden numera äro försedda med afloppskanaler, de sanitära olägenheter, hvilka närmast gifvit upphof till tanken på ett allmänt renhållningsverk, till stor del aflägsnats, dels blefve en dylik inrättning synnerligen kostsam, och erbjuder slutligen äfven dess placering för närvarande stora svårigheter. Sandudd, hvarest renhållningsverket enligt tidigare förslag skulle inrättas, kan påtagligen icke vidare komma i betraktande såsom plats derför, och att åter, i saknad af annan nära staden belägen lämplig plats, förlägga renhållningsverket längre utom staden, skulle, efter utskottets åsigt, alltför mycket öka anstaltens driftkostnader. Först då när hamnbanan blifvit utförd kan sistnämnda svårighet afhjelpas, och har utskottet derför ansett frågan om inrättandet på stadens bekostnad af ett allmänt renhållningsverk böra få bero åtminstone till dess hamnbanefrågan vunnit slutlig lösning.

Sådant oaktadt kunna dock redan tidigare särskilda åtgärder vidtagas till afhjelpande af brister i stadens renhållningsväsende, i hvilket afseende utskottet tänkt sig, bland annat, att staden borde skrida till anskaffandet af modeller för utförandet af tunnsystemet vid latrinerna, för att sålunda lemna handledning åt dem bland stadens gårdsegare, hvilka önskade inrätta sina latriner efter sagda system; att vidare åtgärder borde vidtagas i syfte att åvägabringa det fasta köksaffallets uppsamlade särskildt för sig och bortförande från gårdarna minst hvar annan dag; samt att slutligen transport af latrinspillning borde kunna tillåtas hela dygnet om, der spillningen

*) Se tryckta betänkandet N:o 2 år 1886.

medels uppblandning af torfströ eller annorledes gjorts luktfri. Af synnerlig vikt, efter utskottets åsigt, är att åstadkomma en ändamålsenlig behandling af köksaffallet, som genom att lätt öfvergå till förruttelse och genom de gaser, dervid utvecklas, kanske mera än något annat slag af orenlighet verkar besvärligt och medför sanitära vådor. Likväl har utskottet trots nödig erfarenhet ännu saknas om lämpligaste sättet att praktiskt anordna en dylik behandling och har ej heller ännu lyckats inhemta tillräcklig kännedom derom, hvilka föreskrifter vore erforderliga för att äfven dags-tid kunna få borttransporterad latrinspillning och annan orenlighet.

För inhemtande af närmare utredning i dessa och öfriga, i sammanhang med förevarande sak stående frågor borde, efter utskottets förmenande, en serie försök anställas, och har en af utskottets ledamöter äfven förklarat sig villig att uppgöra en plan för dylika försök och öfvertaga ledningen af desamma. Vid det sammanträde den 6 Mars 1883, då utskottet af Stadsfullmäktige tillsattes, bemyndigades utskottet visserligen att „för sina direkta utgifter njuta ersättning ur Stadsfullmäktiges expensemedel samt i händelse af behof anlita biträde emot räkning“. Då utskottet likväl icke varit fullt öfvertygadt derom, huruvida detta bemyndigande innefattar jemväl rättighet för utskottet att utan vidare hörande besluta till berörda försök, får utskottet, jemte det utskottet velat hos Stadsfullmäktige anmäla om den åsigt, utskottet, i frågan om ett allmänt renhållningsverk för staden, omfattat, vördsamt anhålla:

att Fullmäktige ville bemyndiga utskottet att till anställande af försök, afsedda att utreda ofvanantydde och i öfrigt med ärendet i samband stående omständigheter, använda ett belopp af högst 3,000 mark, mot redovisnings-skyldighet.

Vilh. Brummer.

R. Huber.

Vilhelm Sucksdorff

E. Wasastjerna.

E. Qvist.

Åtföljes af 3 bil.

Utskottsbetänkande i anledning af förslag till nytt folkskolereglemente.

I skrivelser af den 4 och 15 oktober 1885 föreslog Folkskoldirektionen hos Stadsfullmäktige bland annat att högsta elevantalet på hvarje afdelning af den högre folkskolan skulle minskas från 50 till 40 äfvensom ett anslag anvisas för ej mindre anställandet vid högre gosskolan af en lärare i träslöjd med biträde af en person, lämplig att handleda eleverna i konsten att lappa sina egna kläder, än anskaffandet af nödigt arbetsmaterial. — I afgifvet betänkande framhöll det af Fullmäktige för saken tillsatta utskott att, vidkommande frågan om nedsättning af det högsta antalet elever, som finge undervisas i samma afdelning af högre folkskola, utan att delning deraf måste ega rum, det bestående förhållandet grundade sig på en bestämning derom i 6 § af det för stadens folkskolor den 25 maj 1870 fastställda reglementet. De skäl, Folkskoldirektionen i sin förberörda framställning anført för en nedsättning af sagda antal till 40, syntes emellertid utskottet högeligen beaktansvärda. Det kunde nemligen icke nekas att ett större antal än detta från pedagogisk synpunkt måste verka ofördelaktigt å undervisningens resultat, liksom ock å de hygieniska förhållandena i skolorna, hvilka i allmänhet icke disponerade öfver lokaler, beräknade för ett så stort elevantal som femtio. På grund häraf och då den föreslagna förändringen läte genomföra sig med måttlig kostnad, kunde utskottet icke annat än tillstyrka bifall till Folkskoldirektionens framställning i denna del. Likaså trodde utskottet sig kunna biträda Direktionens förslag om införandet af undervisning i slöjd såsom läroämne i högre gosskola. De skäl, som i allmänhet anfördes för införandet af ifrågavarande ämne i folkskolan, egde sin fulla tillämplighet äfven härstädes, der beredandet af en nyttig sysselsättning för eleverna på lediga stunder otvifvelaktigt vore synnerligen af behofvet påkalladt. Då gällande reglemente för stadens folkskolor, i händelse utskottets berörda förslag af Stadsfullmäktige godkändes, måste i särskilda delar förändras, i sammanhang hvarmed äfven reglementet i dess helhet torde böra underkastas en revision, hemställde utskottet om att åt Folkskoldirektionen blefve uppdraget att, jemte uppgörande af förslag till ofvanberörda ändringar i reglementet för stadens folkskolor, inkomma till Fullmäktige med utlåtande, huruvida reglementet icke äfven i öfriga delar borde underkastas en tidsenlig omarbetning. — Berörda hemställan blef af Fullmäktige vid sammanträde den 15 december 1885 godkänd.

Med beaktande af Fullmäktiges beslut har Folkskoldirektionen numera utar-

betat och jemte skrifvelse af den 6 december 1890 till Fullmäktige insändt förslag till nytt reglemente för stadens folkskolor, jemte det Direktionen, med skrifvelse af samma dag, till Fullmäktige öfverlemnad två af stadens folkskollärare och lärarinnor till Direktionen ingifna ansökningar om löneförhöjning; och hafva Fullmäktige sedermera, vid möte den 13 sistlidne januari, åt undertecknade uppdragit att inkomma med yttrande och förslag i ämnet.

Folkskoledirektionens förslag är vidfogadt betänkandet såsom bilaga n:o 1. — Ofvanberörda ansökningar af lärarene och lärarinnorna närslutas åter såsom bilaga n:o 2.

Lärarepersonalen vid stadens folkskolor åtnjuter för närvarande i aflöning, lärare 2,000 mark samt lärarinna vid högre folkskola 1,500 och vid lägre 1,200 mark, hvartill kommer löneförhöjning efter hvar femte år med tio procent af grundlönen intill dess förhöjningen uppgått till femtio procent af det ursprungliga beloppet. Med denna aflöning följer skyldigheten att undervisa tjugufyra timmar i veckan uti lägre samt tjuguatta veckotimmar i högre folkskola. Åtager sig lärare eller lärarinna undervisning derutöfver, ersättes han eller hon för hvarje öfverskjutande veckotimme i proportion med den ordinarie lönen.

Mot de ansökningar om löneförhöjning, folkskollärarepersonalen inlemnad och som äfven vunnit folkskoldirektionens förord, talar förhållandet att folkskolbudgeten redan nu ställer stora anspråk på stadens tillgångar, i det utgifterna för folkskolorna, hvilka utom dess ingalunda äro de enda kostnader, staden ikläder sig för folkundervisningen, utan hvartill ännu komma anslagen till folkbibliotek m. m., exempelvis för innevarande år uppgå till 318,327 mark 12 penni, af hvilket belopp endast en fix summa af 52,000 mark ersättes staden af statsverket. Denna utgiftspost visar vidare tendens att snart stiga. *) Sålunda uppgick densamma

år 1887	till	220,969	mark	28	penni
” 1888	”	246,158	”	58	”
” 1889	”	272,710	”	64	”
” 1890	”	297,907	”	20	”

Sådant oaktadt har utskottet icke kunnat undandraga sig att tillstyrka en löneförhöjning. Det måste nemligen medgifvas, att ett belopp af 1200 mark, till hvilket grundlönen för lärarinna vid lägre folkskola för närvarande uppgår, jemnt förslår till att betäcka hennes nödvändigaste lefnadskostnader, och att äfven folkskol-lärarenes löneförmåner icke äro tillfylles att bekosta underhållet af ens en mindre

*) Årligen ökas exempelvis folkskolelevernas antal med 2 å 300. Detta förhållande påkallar ensamt för sig redan följande utgifter: aflöning af lärare och lärarinnor 10,000 mark, för lokaler 1000 mark samt för material och möbel m. m. 4000 mark.

familj. För att möjliggöra en jämförelse mellan folkskollärarepersonalens aflöning här och i andra större städer af landet må antecknas att folkskollärarene och lärarinnorna uppbära i medeltal uti

Helsingfors	lärare	2111	mark	63	penni	och	lärarinna	1443	mark	12	penni.
Åbo	”	1936	”	—	—	—	”	”	1212	”	—
Tammerfors	”	1452	”	8	”	”	”	1093	”	41	”
Viborg . . .	”	2125	”	—	—	—	”	”	1692	”	50
Uleåborg . .	”	1600	”	—	—	—	”	”	1150	”	—
Björneborg	”	1800	”	—	—	—	”	”	900—1200	mark.	
Wasa . . .	”	1711	”	87	”	”	”	”	1156	mark	59

I Kotka åtnjuter lärare t. o. m. 2400 och lärarinna 1400 mark. Vid bedömandet af förestående siffror måste beaktas att, såsom känt, lefnadskostnaderna äro i Helsingfors större än nästan öfveralt annorstädes i landet.

Efter utskottets åsigt borde sålunda främst den lägsta grundlönen höjas till ett belopp, som skulle lemna lärarinnan mera än hvad hon till sin nödortfästaste utkomst behöfver. Emellertid har inom utskottet meningsskiljaktighet uppstått derom, huruvida den i nu gällande reglemente ingående skilnaden i grundlönernas belopp, som beror deraf, om löntagaren är lärare eller lärarinna, än framgent borde bibehållas eller ej. Till försvar för fortvaron af sagda indelning hafva några utskottsledamöter framhållit, att lärarinnorna icke med fog borde kunna påyrka att likställas med lärarene i lönevilkor, ty dels vore lefnadskostnaderna mindre för lärarinnorna än för lärarene, dels åter betingade sig mannens arbete på nästan alla områden högre pris än qvinnans, hvilket förhållande belystes äfven deraf, att dugliga lärarinnor erhållits för den nuvarande aflöningen, medan dugliga lärare föga skulle hafva tagit anställning för samma betalning. — Häremot har dock utskottets flertal gjort gällande, att för lika arbete borde betalas lika lön och att löntagarens kön förty icke i regeln borde få inverka på lörens belopp. — Men jemte det pluraliteten inom utskottet sålunda förkastat den nuvarande, på löntagarens egenskap af lärare eller lärarinna beroende åtskilnaden i grundlönerna, har densamma tillika ansett sig böra konstatera, att undervisningen är i de högre folkskolorna för gossar mera ansträngande än i de högre folkskolorna för flickor äfvensom att, såsom redan blifvit nämndt, lärarenes och lärarinnornas arbetstid är längre i de högre folkskolorna än i de lägre. På dessa skäl har utskottets flertal ansett sig böra föreslå en indelning af grundlönerna i tre kategorier med olika belopp för hvarje kategori, beroende derpå, huruvida löntagaren undervisar i högre folkskola för gossar eller i högre flickskola eller i lägre skola. — Den afvikelse från nu gällande reglemente och föreliggande förslag, som härigenom förordas, är väl, åtminstone så länge folkskolornas nuvarande organisation i hufvudsak fortbestår, icke af synnerlig vikt i sak, i ty att undervisningen för närvarande uteslutande handhafves i de högre gosskolorna af lärare och i öfriga skolor af lärarinnor; men saknar sagda afvikelse därför icke principiel betydelse.

Till grundlön i lägre folkskola skulle utskottet föreslå 1400 mark, hvilket belopp, efter utskottets förmenande, är det minsta, hvarmed lärarinnetjensterna i dessa skolor skäligen kunna aflönas. — Grundlönerna i de högre folkskolorna för flickor borde åter efter utskottets åsigt utgå med 1700 mark. Det är icke utan tvekan, utskottet bestämt sig för sistnämnda belopp i stället för 1600 mark, hvilket inom Stadsfullmäktige föreslagits och äfven till en början syntes utskottet tillfylles. Men i betraktande måste tagas att undervisningsskyldigheten är 28 veckotimmar i högre mot 24 i lägre folkskola, hvarför en aflöning af 1600 mark i de högre mot 1400 mark i de lägre folkskolorna skulle motsvara endast 57 mark $14\frac{2}{7}$ penni per veckotimme och år i de förra mot 58 mark $33\frac{1}{3}$ penni i lägre folkskola. Derjemte har lärare och lärarinna i högre folkskola hemarbete med korrigering af häften och är iklädd utdimitteringsansvaret. Genom att höja grundlönen i de högre folkskolorna till 1700 mark, blir proportionen mellan lön och arbete riktigare (58 m. $33\frac{1}{3}$ p. mot 60 m. $\frac{3}{7}$ p.) — Grundlönen i de högre folkskolorna för gossar borde efter utskottets tanke bestämmas till samma belopp som folkskollärarenes nuvarande grundlön eller till 2000 mark, med hvilket belopp såsom grundlön de nuvarande innehafvarene äfven varit tillfreds.

Beträffande slutligen folkskollärarenes anhållan om att tidigare, än folkskole-reglementet tillåter, erhålla det tillskott till grundlönen med femtio procent deraf, som dem tillkommer efter vissa års tjenstetid, får utskottet för sin del föreslå att, i stället för nu gällande bestämning att grundlönen ökas med tio procent efter hvar femte tjensteår intill dess sagda maximum uppnåtts, införes det stadgande, att folkskollärarnes grundlöner höjas med tjugu procent efter fem, med ytterligare tjugu procent efter tio samt slutligen med tio procent efter femton års tjenstetid. Härigenom blefve det möjligt för lärarene att förr än för närvarande är fallet och i hvarje händelse med tryggare framtidsutsigter försörja familj. Utskottets förslag torde för öfrigt befinnas hålla medelvägen mellan nu gällande stadgande och folkskollärarenes anhållan om en förhöjning af tjugufem procent efter fem och ytterligare tjugufem procent efter tio års tjenst, hvilken anordning skulle alltför mycket betunga budgeten. — Men då utskottet tillmötesgått folkskollärarenes anhållan förnämligast med afseende å det behof, som af samhället ställes på mannen såsom familjeförsörjare, torde det icke vara anledning att beträffande lärarinnorna afvika från hvad för närvarande gäller, utan bestämningen om tio procents förhöjning efter hvar femte tjensteår kunna för så vidt dem angår bibehållas oförändrad.

Efter utskottets åsigt borde den löneförhöjning, hvilken utskottet sålunda förordat och som, tillämpad på årets budget, skulle ökat anslaget till folkskolorna med vidpass 20,000 mark, tillkomma lärarene och lärarinnorna räknadt från den 1 sistlidne mars, helst tillräckligt stort anslag för ändamålet redan i budgeten observerats. — I följd af utskottets beslut i fråga hafva 41 och 46 §§ i föreliggande förslag (35 och 40 §§ i utskottets förslag) af utskottet omredigerats.

De afvikelser från nu gällande bestämmingar, hvilka ingå i Folkskoldirektionens förslag, beröra — fränsedt de omständigheter, hvilka, på sätt inledningsvis omnämnts, påkallat förslagets utarbetande, — för det mesta administrativa detaljer utan större betydelse. Väsentliga äro egentligen endast stadgandena om fortsättningsklasser, till hvilka utskottet skall nedan återkomma, och om folkskolinspektorns lön, som enligt nu gällande reglemente är 2000 mark, men höjts till det belopp, som nuvarande folkskolinspektorn redan åtnjuter eller 7000 mark med löneförhöjning efter vissa års tienst, samt den bestämning, enligt hvilken Folkskoldirektionen till ordinarie antager lärare eller lärarinna, som under fem års tid oförvitligen tjenstgjort vid folkskola i landet, medan ökandet af ordinarie tjenester förut ankom å Stadsfullmäktige. Då utskottets ändringar uti förslaget för det mesta föranledts af redaktionela och mindre ofta af sakliga skäl, samt utskottet i sin redaktion utmärkt alla de ställen, der utskottet afvikit från Direktionens förslag, har utskottet trots sig kunna inskränka sig till att endast i korthet motivera de viktigaste af utskottets ändringar.

§§ i utskottets förslag:

Bestämningen om fortsättningsklasser, hvilken ingår i senare mom. af 2 §, finnes icke i nu gällande reglemente. Sådana fortbildningsklasser äro dock redan i verksamhet, inrättade på initiativ af för saken intresserade lärare och lärarinnor med understöd af Stadsfullmäktige. Utskottet har hållit före att, innan dessa klasser kunde af staden h. o. h. öfvertagas, närmare utredning borde framställas om deras organisation äfvensom derom, huru mycket till underhållet af dem kommer att erfordras. I öfverensstämmelse med denna sin åsigt har utskottet omformulerat §:en. — Föreskriften i samma § derom, att folkskoldirektionen egde bestämma, när och hvar folkskola borde inrättas, har af utskottet flyttats till 57 §, hvori direktionens åliganden närmare uppgifvas.

3 §.

51 §.

Stadgandet i senare meningen af § 6 derom, att folkskoldirektionen på framställning af folkskolinspektorn bestämmer läseterminerna och timmarna för den dagliga undervisningen, har likaledes flyttats till § 57.

5 §.

51 §.

Uttrycket i § 11 „under särskilda timmar“ har utskottet utbytt mot „särskildt“ för att derigenom vidhandengifva, att fråga är om en fullständigt skild undervisning — såsom förhållandena faktiskt gestaltat sig — och icke blott om särskild undervisning såsom tillskott till den normala.

10 §.

I § 22 har utskottet bland läroämnena, hvilka undervisningen i folkskola omfattar, infört äfven helsolärans grunder. — Ur § 26 har bestämningen, att om examina i folkskolorna skall kungöras äfven i kyrka, såsom numera mindre behöflig uteslutits.

19 §.

23 §.

§§ 31 och 32 hafva sammanslagits. — 35 § har omformulerats för att tydliggöra, att för beslut om lärares eller lärarinnas afsättning erfordras icke en pluralitet af tre fjerdedelar utaf folkskoldirektionens ledamöter, utan endast att ett svarande antal tagit del i ärendets behandling. — 37 och 44 samt 39 och 40 §§ hafva likaledes sammandragits. — I öfverensstämmelse med utskottets beslut beträffande lärarepersonalens löner hafva 41 och 46 §§ undergått ändring. Till sist-

28 §.

31 §.

38 & 34 §§.

35 & 40 §§.

nämnda § har fogats ett tillägg derom, att tjänsteårsförhöjning af lönen alltid börjar med kalenderår, hvarigenom äfven budgeten för folkskolorna komme att förenklas.

48 §. 54 § har omformulerats för att möjliggöra att äfven lärarinna, der sådant eljes är tillåtet, må kunna såsom repräsentant för folkskollärarynnorna iuväljas i folkskoldirektionen.

Slutligen har 58 § såsom obehöflig uteslutits.

Utskottet får alltså föreslå:

att Stadsfullmäktige ville för sin del antaga samt i afseende å fastställelse till Öfverstyrelsen för skolväsendet insända utskottets förslag till nytt folkskolereglemente för staden (se bil. n:o 3); samt

att Stadsfullmäktige ville besluta, det löneförhöjningen åt lärarene och lärarinnorna måtte dessa tillgodokomma, beräknadt från den 1 sistlidne mars.

Helsingfors, den 17 april 1891.

F. Gustafsson.

R. Heimberger.
Th. Wegelius.

H. Holsti.
Vera Hjelt.

Bil. N:o 1.

*Förslag till nytt reglemente för folkskolorna i Helsingfors.**I. Om folkskolornas inrättning och tiden för deras värksamhet.*

§ 1. För att bereda alla till Helsingfors stads kommun hörande barn, för hvilkas undervisning icke annorlunda är sörjdt, tillfälle att inhemta de kunskaper och färdigheter, som höra till allmän folkbildning, inrättar och underhåller kommunen nödigt antal svenska och finska folkskolor.

§ 2. Folkskolorna äro antingen lägre eller högre, de förra bestående af två, de senare af fyra årsklasser; och äger folkskoldirektionen bestämma, när och hvar sådan skola skall inrättas.

Dessutom kunna vid högre folkskolor inrättas ettåriga fortsättningsklasser, afsedda hufvudsakligast för bevästandet af förut inhämtadt vetande. För att en sådan klass skall inrättas erfordras att minst tjugu elever sig därtill anmäla.

§ 3. Lärotiden i lägre folkskolor är beräknad till två år, men kan till tre år utsträckas för elev, som af en eller annan orsak icke förr blifvit mogen att till högre folkskola uppflyttas.

§ 4. Antalet af de barn, som i en klass undervisas, får icke öfverstiga fyratio.

§ 5. Undervisningen i folkskolorna handhafves af lärare och lärarinnor, hvilka tillsättas i mån af behof. Så länge en klass icke besökes af flere än fyratio elever, förblir den således odelad under en lärares eller lärarinns ledning; men blir elevantalet större, bör klassen delas. Vid de sålunda bildade nya klasserna anställas biträdande lärare eller lärarinnor.

§ 6. Folkskolorna böra trettiosex veckor om året vara i värksamhet, de lägre med fyra och de högre med fem eller sex timmars daglig undervisningstid. Läseterminerna och timmarna för den dagliga undervisningen bestämmas af folkskoldirektionen på framställning af folkskolinspektorn.

II. Om elevers intagning, skolafgifter, afgang från skolan m. m.

§ 7. I lägre såväl som i högre folkskola intagas nya elever vid början af läsåret. Dock må äfven under dess fortgång inträde beviljas, där folkskolinspektorn pröfvar sådant utan men för undervisningen kunna ske.

§ 8. Anmälan om intagning göres af föräldrar eller målsmän hos lärare eller lärarinna, till hvilken därjämte, ifall eleven icke är från lägre till högre folkskola

med behörigt betyg dimitterad, aflämnas prestbetyg öfver barnets ålder samt föräldrarnas namn och befattning. Är barnet icke i någon af Helsingfors stads församlingar inskrifvet, öfverlemnas åt folkskolinspektorn att efter omständigheterna afgöra, huruvida inträde i skolan må detsamma beviljas eller icke.

§ 9. För inträde i lägre folkskola fordras endast, att barnet fyllt sju år; folkskolinspektorn likväl obetaget att undantagsvis bevilja intagning af barn, som befinna sig i det sjunde åldersåret. Men före fylda sex år må ingen vinna inträde; ej heller den, som öfverskridit det tionde året.

§ 10. Villkor för intagning i högre folkskola är, att barnet genomgått lägre folkskolas lärokurs. Dock må äfven sådana barn, som uppnått nio års ålder och lärt sig läsa rent i bok samt förvärfvat någon kristendoms-kunskap, vinna inträde i högre skola.

§ 11. Försummade barn, hvilka öfverskridit tionde åldersåret utan att hafva förvärfvat nödig läsfärdighet, böra under särskilda timmar undervisas af lärare eller lärarinna, som för sådant ändamål af folkskoldirektionen utses på förslag af folkskolinspektorn.

§ 12. Elev inskrifves i skolans matrikel, som föres i enlighet med folkskoldirektionens därom gifna föreskrift.

§ 13. Med inskrifning följer från föräldrars och målsmäns sida förbindelse att låta barnet ordentligt och oafbrutet besöka skolan.

§ 14. I skolafgift erlägges för elev i lägre folkskola tio och i högre folkskola femton penni i veckan, att uppbäras af lärare eller lärarinna, som äger för uppbörden redovisa. Från denna afgift äro dock de barn befriade, hvilkas föräldrar af vederbörande skolråd pröfvas sakna utvägar därtill.

§ 15. Fattiga elever kunna dessutom efter vederbörande skolråds beprövande bispringas med sko- och klädesplagg, som bekostas medels räntorna från folkskolornas beklädnadsfonder eller, där dessa visa sig otillräckliga, genom tillskott, som kommunen för året anslår.

§ 16. Elev, som genomgått lägre folkskolans kurs, dimitteras till högre folkskola med betyg, som innehåller vitsord öfver uppförande, ordning och uppmärksamhet samt gjorda framsteg.

§ 17. Har elev behörigen genomgått högre folkskola, erhålle afgangsbetyg med vitsord öfver uppförande, ordning och kunskap i de olika lärostyckena. För sådant betyg erlägges ingen afgift.

§ 18. Afgår elev före fulländad kurs och önskar skolans intyg öfver uppförande, ordning och uppmärksamhet samt framsteg, utfärde lärare eller lärarinna sådant intyg mot lösen af en mark.

§ 19. Har betyg förkommit och önskas afskrift deraf, erlägges till den, som sådan afskrift utfärdar, i lösen en mark.

§ 20. Utom afgangsbetyg erhålla vid läsårets slut fyra af de flickor, som genomgått högre folkskola samt utmärkt sig genom välförhållande, försäkran om hem-

gift i framtiden samt rättighet att emellertid årligen uppbära räntan å det härtill bestämda kapitalet; och skall härå till enhvar af dem särskildt bref utfärdas och den 21 november högtidligen utdelas, alt i öfverensstämmelse med hvad statsrådinnan Aurora Demidoffs donationsbref af den 21 november 1836 och senare i saken fattade beslut närmare bestämma.

III. Om undervisningen.

§ 21. Lärares och lärarinnas sträfvan bör gå ut på att leda barnen till sann gudsfruktan, till kärlek för fosterlandet och dess folk, till aktning för öfverhet och lagar, till arbetsamhet, ordentlighet, renlighet och goda seder.

§ 22. Undervisningen i folkskola omfattar: religion, modersmålet (svenska eller finska), geografi, historia, aritmetik, geometri, naturlära, välskrifning, teckning, sång, gymnastik, slöjd och handarbeten.

§ 23. I hvilken ordning de i § 22 uppräknade läroämnena skola inträda i undervisningen samt huru många timmar i veckan på de olika klasserna böra åt hvar och ett af dem egnas, äfvensom omfånget af hvarje läroämne å de skilda klasserna, bestämmas genom de läroplaner, hvilka af folkskolinspektorn i samråd med direktionen uppgöras.

§ 24. Lärare eller lärarinna, som anser någon förändring i de sålunda fastställda läroplanerna vara af behovet påkallad, göre därom vid läsårets slut skriftlig framställning hos folkskolinspektorn i afseende å den åtgärd, hvartill densamma i enlighet med föregående § kan föranleda.

§ 25. Elever, hvilka tillhöra annan trosbekännelse än den evangeliskt-lutherska, äro icke förpliktade att deltaga i föreskrifven religionsundervisning. Förefinnas elever af annan kristen konfession, äger folkskoldirektionen, i händelse elevernas målsmän sådant önska, till pröfning upptaga och afgöra, huruvida åtgärd må vidtagas därhän, att sådana elever å skilda timmar erhålla religionsundervisning enligt den troslära de tillhöra.

§ 26. Mot slutet af hvarje läsår anställas i alla folkskolor offentliga examina i närvaro af folkskolinspektorn. Tiden för dessa examina, hvarom allmänheten genom kungörelse i kyrkan och stadens dagliga tidningar underrättas, bestämmas af folkskoldirektionen.

IV. Om disciplinen.

§ 27. I folkskola skall sträng och ofelbar ordning råda. Det tillhör därför lärare och lärarinna att omsorgsfullt öfvervaka eleverna såväl under fristunderna som under lärotimmarna, för att sålunda ej blott söka förekomma felsteg, utan äfven genom lära och föredöme hos barnen utbilda god sed samt sinne för det skickliga och passande.

§ 28. Ehuru, såsom i föregående § sagdt är, disciplinens styrka mera bör sökas i ordningens upprätthållande och förebyggande af felsteg än i deras bestraf-

fande få dock sådana, där de visa sig, icke lämnas obeifrade. Låter sig icke elev genom vänlig påminnelse och enskild varning rätta, må något af följande straff användas:

- 1:o tilltal inför klass;
- 2:o stående å plats eller vid sidan af klassen;
- 3:o afskiljande från klassen;
- 4:o kvarsittning;
- 5:o kroppsaga;
- 6:o förvisning från skolan på kortare eller längre tid.

§ 29. Af dessa straff kunna de fyra första tillämpas af den lärare eller lärarinna, som undervisningen handhafver, under iakttagande, att kvarsittning icke utsträcket utöfver två timmar, och att eleven därvid icke lämnas utan uppsikt. Kroppsaga må endast med folkskolinspektorns vetskap och begifvande användas. Förvisning ådömes af folkskoldirektionen.

§ 30. Har något af de i § 29 under 4:o, 5:o och 6:o angifna straff ågått elev, bör därom jämte förseelsens beskaffenhet antecknas i den dagbok, hvarmed hvarje skola skall vara försedd.

V. Om lärares och lärarinnors anställande, deras lönevilkor, m. m.

§ 31. Vid skolorna anställas dels ordinarie, dels biträdande lärare och lärarinnor. Till ordinarie lärare eller lärarinna äger folkskoldirektionen utnämna biträdande lärare eller lärarinna, som vid folkskola i landet under fem års tid oförvitligen tjenstgjort.

§ 32. Lärare och lärarinnor tillsättas af folkskoldirektionen, hvilken ock, då orsak därtill förekommer, äger att dem afskeda.

§ 33. Ledig lärare och lärarinnetjenst kungöres i landets officiella och några af Helsingfors stads mest spridda tidningar till ansökning inom lämplig tid. Sökanden bör till ansökningen foga, utom prestbevis, tillförlitliga intyg däröfver, att han eller hon eger de kunskaper och den erfarenhet, hvilka för tjenstens behöriga handhafvande erfordras.

§ 34. Ordinarie lärare eller lärarinna erhålle å tjensten stadfästelsebref, som af folkskoldirektionens samtliga ledamöter underskrifves.

§ 35. Lärare eller lärarinna må icke utan grundadt skäl från tjensten entledigas. Men visar sig lärare eller lärarinna alldeles olämplig eller så förgäten af sin plikt, att elevernas undervisning och bildning däraf uppenbarligen lida, och låter sig icke af vänlig varning rätta, är folkskoldirektionen skyldig att honom eller henne från tjänsten skilja. Dock är beslut därom icke giltigt, såvida ej trefjärdedelar af folkskoldirektionens ledamöter deltagit i beslutet. I intet fall må lärare eller lärarinna för begånget fel dömas obörd,

§ 36. Vid de högre folkskolorna för gossar antagas företrädesvis lärare och vid de högre folkskolorna för flickor företrädesvis lärarinnor. De lägre folkskolorna skötas af lärarinnor.

§ 37. För undervisning i slöjd vid de högre folkskolorna anställas skilda lärare och lärarinnor, ordinarie eller biträdande.

§ 38. Hvarje vid folkskola anställd lärare eller lärarinna är skyldig att ställa sig folkskolinspektorns föreskrifter till ovilkorlig efterrättelse; men tror sig någon förorättad eller finner föreskrifven åtgärd mindre lämplig, äge rätt att skriftligen vända sig till folkskoldirektionen, på hvilken det ankommer att utslag i saken fälla.

§ 39. Är lärare eller lärarinna i behof af tjänstledighet, anmäle det för folkskolinspektorn, som, där det icke gäller mer än fjorton dagar, saken pröfvar och afgör, men om längre tids ledighet begäres, förelägger ärendet till folkskoldirektionens afgörande.

§ 40. Är lärare eller lärarinna genom sjukdom urståndsatt att sin tjänst bestrida, äger folkskolinspektorn antaga lämplig vikarie och därom anmäla hos folkskoldirektionen, på hvilken det ankommer att bestämma, huruvida vikariens arvode kan helt och hållet eller till någon del utgå af skolmedlen.

§ 41. Ordinarie lärare vid högre folkskola uppbär tvåtusen mark, ordinarie lärarinna vid dylik skola ettusen femhundra mark och ordinarie lärarinna vid lägre folkskola ettusen tvåhundra mark i årlig lön.

§ 42. Biträdande lärare och lärarinnor åtnjuta i årligt arvode samma belopp, som ordinarie lärare och lärarinnor vid likartade skolor uppbära i lön för året.

§ 43. För de i §§ 41 och 42 angifna löner och arvoden hafva lärare och lärarinnor vid högre folkskolor tjuguaåtta samt lärarinnor vid lägre folkskolor tjugufyra timmars undervisningsskyldighet i veckan.

§ 44. Vid de högre skolorna antagas skilda ordinare eller biträdande lärare och lärarinnor för undervisningen i sång. Deras löner eller arvoden, beräknade efter timantal, bestämmas af stadsfullmäktige på framställning af folkskoldirektionen.

§ 45. Lärare och lärarinnor, som undervisa försummade barn, aflönas efter timantal. Deras ersättning bestämmes af folkskoldirektionen.

§ 46. Ordinarie och biträdande lärares och lärarinnors löner och arvoden förhöjas, ifall innehafvaren eller innehafvarinnan sin tjänst oförvitligen fullgjort, efter hvar femte år med tio procent af det ursprungliga beloppet, till dess förhöjningen uppgått till femtio procent däraf.

VI. Om tillsynen öfver folkskolorna, deras ekonomi m. m.

§ 47. Den närmaste tillsynen öfver folkskolorna tillkommer folkskolinspektorn, som på folkskoldirektionens förslag väljes af stadsfullmäktige.

§ 48. Folkskolinspektorn åligger:

1:o att genom täta besök utöfva uppsikt öfver undervisning, ordning och disciplin i folkskolorna;

2:a att tillhandagå lärare och lärarinnor med upplysningar och råd samt i alla sådana fall, där reglementariska föreskrifter saknas, gifva dem nödiga anvisningar;

3:o att i afseende å läroplaner förfara, såsom i §§ 23 och 24 föreskrifves;

4:o att, såvidt möjligt, hvarje dag läsning i skolorna pågår, på bestämd timme anträffas å folkskolornas kansli;

5:o att anordna och öfvervara de årsexamina, hvilka i folkskolorna anställas;

6:o att vårda folkskolornas arkiv, föra matrikel öfver lärare och lärarinnor, upptagande deras namn och antagningsdag samt inträffade förändringar, äfvensom utöfva kontroll öfver skolmatriklars och dagböckers ordentliga förande;

7:o att vid folkskoldirektionens sammanträden afgifva muntlig framställning om anmärkningsvärda förhållanden inom skolorna;

8:o att tillhandahålla vederbörande skolråd förteckningar öfver de folkskol-elever, hvilka äro bosatta inom deras distrikt;

9:o att efter slutadt läsår sammanfatta den statistiska öfversikt och berättelse om folkskolornas värksamhet, som till öfverstyrelsen för landets folkskolväsende skall ingifvas, samt däraf till stadsfullmäktige insända ett exemplar;

10:o att i öfrigt ställa sig nådiga förordningen af den 11 maj 1866 samt detta reglemente till efterföljd.

§ 49. Folkskolinspektorn åtnjuter i årlig lön sjutusen finska mark, hvartill kommer en förhöjning af femhundra mark efter fem års tjänst och ytterligare femhundra mark efter tio års tjänstetid.

§ 50. Till befrämjande af skolgången och på det att kommunens medlemmar må komma i tillfälle att mera omedelbart deltaga i folkskolans angelägenheter, delas staden i folkskoldistrikt, hvilkas antal och omfång stadsfullmäktige på förslag af folkskoldirektionen bestämma; och bildas för hvart distrikt ett skolråd, bestående af fem inom distriktet eller i dess närhet boende personer, hvilka af stadsfullmäktige väljas i juni månad för det följande läsåret. Medlemmarne i hvart skolråd utse bland sig en ordförande.

§ 51. Ej må någon, som blifvit vald till ledamot i skolråd, detta uppdrag sig afsäga eller undandraga, om han eller hon ej af ålder eller sjuklighet är hindrad att detsamma emottaga, eller under senaste år sådan befattning innehaft eller ock har annat laga förfall.

§ 52. Skolråden sammanträda på ordförandens kallelse vid början af hvarje lästermin och under dess fortgång, så ofta anledning därtill förefinnes.

§ 53. Hvarje skolråd tillhör:

1:o att, efter fördelning af distriktets kvarter emellan sina medlemmar, söka förskaffa sig kännedom om de i skolåldern varande barn, som finnas inom dess område, samt medels öfvertalande och annan lämplig åtgärd förmå föräldrar och målsmän att låta dem besöka skola;

2:o att vid elevers ofta inträffande utevaro från skolan, på anmälan af lärare, lärarinna eller folkskolinspektör, medels besök i barnets hem göra sig underrättad om orsaken till bortavaran samt söka däri åstadkomma rättelse;

3:o att granska förteckningen öfver de skolbarn, hvilka inom distriktet äro bosatta, och uppgifva dem, som kunna från skolafgift befrias;

4:o att anmäla fattiga elever till erhållande af beklädnadshjälp.

§ 54. Folkskolornas angelägenheter ledas af en folkskoldirektion, som består af folkskolinspektorn, ordföranden i stadens fattigvårdsdirektion samt sex af stadsfullmäktige valde ledamöter och den lärare, som af stadens folkskollärarepersonal kan, enligt § 14 i nådiga förordningen af den 11 maj 1866, varda därtill kallad. Af de sex medlemmar, som stadsfullmäktige utse, afgå årligen två, men kunna återväljas, dock med afsägersätt. Sådant rätt tillkommer däremot icke den, som första gången väljes, utan är han förbunden att uppdraget emottaga, därest han icke gitter förebära laga skäl för sin vägran.

§ 55. Folkskoldirektionen väljer årligen, sedan den genom förnyade val blifvit fulltalig, bland sina medlemmar en ordförande och, för protokollföringen och brevväxlingen, en sekreterare. Tillika utser direktionen för den ekonomiska förvaltningen en ekonom och för skolornas donerade fonder en kassaförvaltare.

§ 56. På ordförandens kallelse sammanträder folkskoldirektionen, så ofta skolornas angelägenheter sådant påkalla; och är direktionen beslutför, då fyra af dess medlemmar äro tillstädes.

§ 57. Folkskoldirektionen äger:

1:o att taga vård om folkskolornas angelägenheter samt så i ett som annat hänseende söka främja deras värksamhet;

2:o att tillse, det skolornas lärorum och öfriga material motsvara sitt ändamål samt bibehållas i behörigt skick;

3:o att vårda skolornas egendom samt förvalta och bokföra deras donerade fonder;

4:o att i föreskrifven tid uppgöra och till kommunen ingifva folkskolornas budget för nästkommande kalenderår;

5:o att utnämna och i tjänsten stadfästa lärare och lärarinnor, så ock att, när orsak därtill förekommer, dem afskeda;

6:o att i afseende å läroplaner förfara såsom i §§ 23 och 24 säges;

7:o att draga försorg om äldre barns undervisning, som blifvit försummad;

8:o att vid alt detta och hvad i öfrigt på direktionen ankommer ställa sig nådiga förordningen af den 11 maj 1866 och detta reglemente till efterrättelse.

§ 58. Vid förvaltningen af skolornas fonder skall folkskoldirektionen noggrant iakttaga alt, som genom särskilda handlingar med afseende å dem förordnad och bestämdt är.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolags tryckeri, 1891.

Till Folkskoledirektionen i Helsingfors.

Otillräckligheten af den nuvarande lärarafföningen vid stadens folkskolor har redan länge gjort sig gällande. Det lönebelopp, 2000 mk, som läraren enligt Stadsfullmäktiges beslut af år 1877 för närvarande åtnjuter, var från början visserligen icke för högt tilltaget. Då nu sagde belopp under de framfarna 13 åren icke undergått någon förändring, ehuru väl lefnadskostnaderna — särskildt hyrorna i staden under denna tidrymd betydligt stigit, torde det ekonomiska betryck, hvarunder lärarepersonalen nödgas lefva, lätt inses. Därtill kommer ännu, att den närvarande tiden ställer större fordringar på folkskollärarens arbete än förut varit fallet. Den småningom allt allmännare vaknade insikten, att folkskolan i främsta rummet bör vara en anstalt för sedlig uppfostran, ej blott en inrättning för enbar undervisning eller några mekaniska färdigheters inöfning, drifver läraren till mer förarbete och själfutveckling. Men därmed följer äfven, att hans tid allt mer och mer tages i anspråk för skolarbetet, möjligheten att syssla med bitjänster varder sålunda förminskad och han råkar för sin utkomst i allt större beroende af sin folkskollärelön. Dessutom gör den närvarande stora konkurrensen på nästan alla områden det icke möjligt för alla att erhålla lämpliga bisysslor. Det ges äfven sådana lärare, hvilkas krafter icke ens medgifva något arbete utöfver det i folkskolan.

Jämföres åter folkskollärares löner med de förmåner andra personer åtnjuta, på hvilka åtminstone icke högre kompetensfordringar ställas, såsom stadsträdgårdsmästare, stadsbokhållare, fängelselärare, förare och konduktörer vid järnvägarne m. fl., äro folkskollärares ovedersägligen ofördelaktigast lottade. — Sverges folkskollärare äro i allmänhet icke väl aflönade. Dock åtnjuta dessa i åtskilliga städer långt bättre förmåner än Helsingfors erbjuder sina. Stockholm är bevisligen en billigare ort än Helsingfors. Där åtnjuta emellertid de lärare, hvilka inneha högsta lönegraden vid folkskolan 2800 mk, hvilket belopp genom 5 och 10 års förhöjningarna stiger till 3360 mk. I Gefle och Sundsvall betalas likaledes betydligt högre löner åt folkskollärares än hos oss. — Äfven enskilda städer i eget land aflöna sina folkskollärare bättre än hufvudstaden. Som exempel må här blott anföras, att grundlönen för lärarne i Kotka utgör 2400 mk. Men mer än alla jämförelser talar erfarenheten. Och denna är härvidlag af rätt sorglig art. De allra flesta lärare vid Helsingfors folkskolor, i all synnerhet de gifva, hafva blifvit allt mera skuldsatta. Deras lif har blifvit en förtvivlans kamp för bröd för sig och de sina. Klart är, att en lärarevark-

samhet, som sålunda försiggår under trycket af en hopplös skuldbörda i förening med näringsbekymmer, icke alltid skall kunna vara rätt förmånlig för skolan.

På grund häraf våga undertecknade i största ödmjukhet anhålla:

att Direktionen benäget ville hos Herrar Stadsfullmäktige förorda stadens folkskolors lärarepersonal till erhållande af nödigbefunnen löneförbättring, om möjligt från den 1 januari 1891, att förslagsvis utgå i form af tjänsteårsförhöjningens ökande från 10 till 25 procent efter de två första 5 års perioderna, eller så att den, som tjänstgjort 5 år, komme att erhålla tillsammans 2500 mk om året och den, som tjänat 10 år, erhöle tillsammans 3,000 mk om året under sin återstående tjänstetid. Genom en dylik löneförbättring komme i främsta rummet de i tjänsten äldre, som i de flesta fall äro familjefäder och därför äfven haft större utgifter, att få de mest trängande behofven afhjälpta, utan att kommunens utgifter i följd häraf blefve nämnvärdt ökade.

Helsingfors den 25 november 1890.

(29 underskrifter).“

„Till Folkskoledirektionen.

Undertecknade, folkskolornas i Helsingfors lärarinnor, få härmed ödmjukast anhålla, att Direktionen benäget ville, vid framställningen till Stadsfullmäktige om förbättrande af lärarenes vid stadens folkskolor löneförmåner, förorda jämväl åt oss åtminstone likartad förhöjning som åt lärarene; men, på det att icke genom den likartade förhöjningen, skilnaden mellan lärares och lärarinnas lön blefve ännu större än hittills, då såväl arbetskyldighet som kompetensvilkor äro fullkomligen lika för lärarinnor och lärare, anhålla vi ödmjukast att vår grundlön, med hvilken isynnerhet lärarinnorna vid lägre skolan hafva ganska svårt att vinna en nödtorftig utkomst, blefve i någon mån höjd, och att Direktionen godhetsfullt ville beakta äfven denna sida af saken.

Helsingfors, den 28 november 1890.

(71 underskrifter).“

Bil. N:o 3.

*Utskottets förslag till nytt reglemente för folkskolorna i Helsingfors.**I. Om folkskolornas inrättning och tiden för deras verksamhet.*

1 §. (1.)*

(§ 1. D. F.)

För att bereda alla till Helsingfors stads kommun hörande barn, för hvilkas undervisning icke annorlunda är sörjdt, tillfälle att inhemta de kunskaper och färdigheter, som höra till allmän folkbildning, inrättar och underhåller kommunen nödigt antal svenska och finska folkskolor.

2 §. (2.)

(§ 2. D. F.)

Folkskolorna äro antingen lägre eller högre, de förra bestående af två, de senare af fyra årsklasser. (*Utesl.*)

3 § (ny.)

(§ 2. D. F.)

Vid högre folkskolor kunna fortsättningsklasser, hufvudsakligast för bevästande af förut inhemtadt vetande, inrättas till sådant antal och så anordnade, som Stadsfullmäktige på förslag af folkskoldirektionen bestämma.

4 §. (4 och 6.)

(§§ 4 och 5. D. F.)

Antalet elever, som i samma klass undervisas, får icke öfverstiga fyrtio.

*) Siffrorna inom parenteserna beteckna, siffrorna invid §§:na motsvarande §§ i gällande reglemente och siffrorna under §§:na motsvarande §§ i folkskoldirektionens förslag.

(*Utesl.*) Så länge en klass icke besökes af flere än fyratio elever, förblir den således odelad under en lärares eller lärarinneas ledning; men blir elevantalet större, bör klassen delas. (*Utesl.*)

5 §. (8.)

(§ 6. D. F.)

Folkskolorna böra *vara i verksamhet trettiosex veckor om året*, de lägre med fyra och de högre med fem eller sex timmars daglig undervisningstid. (*Utesl.*)

II. Om elevers intagning och afgang, så ock om skolafgifter och understöd åt elever.

6 §. (9.)

(§ 7. D. F.)

I lägre såväl som i högre folkskola intagas nya elever vid början af läseåret. Dock må äfven under dess fortgång inträde beviljas, der folkskolinspektorn pröfvar sådant *kunna ske utan men för undervisningen.*

7 §. (10.)

(§ 8. D. F.)

Anmälan om intagning göres af föräldrar eller *målsman* hos lärare eller lärarinna, till hvilken derjemte, ifall eleven icke är från lägre till högre folkskola med behörigt betyg dimitterad, aflemnas prestbetyg, *utvisande* barnets ålder samt föräldrarnas namn och *stånd*. Är barnet icke i någon af Helsingfors stads församlingar inskrifvet, öfverlemnas åt folkskolinspektorn att efter omständigheterna afgöra, huruvida inträde i skolan må (*utesl.*) beviljas eller icke.

8 §. (11.)

(§ 9. D. F.)

För inträde i lägre folkskola fordras (*utesl.*), att barnet fyllt sju, *men icke tio* år; folkskolinspektorn likväl obetaget att undantagsvis bevilja intagning af barn, som *befinner sig i* (*utesl.*) *sjunde åldersåret.* (*Utesl.*)

9 §. (12.)

(§ 10. D. F.)

Vilkor för intagning i högre folkskola är, att barnet genomgått lägre folkskolas lärokurs. Dock må äfven *barn, som lärt sig läsa rent i bok och förvärfvat någon kristendomskunskap samt uppnått nio års ålder*, vinna inträde i högre skola.

10 §. (13.)

(§ 11. D. F.)

Försummade barn, hvilka öfverskridit tionde åldersåret utan att hafva förvärfvat nödig läsfärdighet, böra *särskildt* undervisas af lärare eller lärarinna, som för sådant ändamål af folkskoldirektionen utses på förslag af folkskolinspektorn.

11 §. (14.)

(§ 12. D. F.)

Elev inskrifves i skolans matrikel, som föres i enlighet med folkskoldirektionens (*utesl.*) föreskrift.

12 §. (15.)

(§ 13. D. F.)

Med inskrifning följer från (*utesl.*) *målsmans* sida förbindelse att låta barnet ordentligt och oafbrutet besöka skolan.

13 §. (16.)

(§ 14. D. F.)

I skolafgift erlägges för elev i lägre folkskola tio och i högre folkskola femton penni i veckan, att uppbäras af lärare eller lärarinna, som eger för uppbörden redovisa. Från denna afgift *befrias dock barn, hvars* föräldrar af vederbörande skolråd pröfvas sakna *nödig tillgång*.

14 §. (17.)

(§ 15. D. F.)

Fattiga elever kunna dessutom efter vederbörande skolråds bepröfvande bispringas med sko- och klädesplagg, som bekostas medels räntorna från folkskolornas beklädnadsfonder eller, der dessa visa sig otillräckliga, genom tillskott, som kommunen för året anslår.

15 §. (19 och 20.)

(§§ 16 och 17. D. F.)

Elev, som genomgått lägre folkskolans kurs, dimitteras till högre folkskola med betyg, som innehåller vitsord öfver uppförande, ordning och uppmärksamhet samt gjorda framsteg.

Har elev behörigen genomgått högre folkskola, erhålle afgangsbetyg med vitsord öfver uppförande, ordning och kunskap i de olika lärostyckena.

För *dessa* betyg erlägges ingen afgift.

16 §. (18.)

(§§ 18 och 19. D. F.)

Afgår elev före fulländad kurs och önskar skolans intyg öfver uppförande, ordning och uppmärksamhet samt framsteg, utfärde lärare eller lärarinna sådant intyg mot lösen af en mark.

Har betyg förkommit, *bör på begäran afskrift deraf utfärdas, och* erlägges till den, som *sådan afskrift utgifver,* i lösen en mark.

17 §. (21.)

(§ 20. D. F.)

Utom afgangsbetyg erhålla vid läsårets slut fyra af de flickor, som genomgått högre folkskola samt utmärkt sig genom välförhållande, försäkran om hemgift i framtiden samt rättighet att emellertid årligen uppbära räntan å det härtill bestämda kapitalet; och skall härå till enhvar af dem särskildt bref utfärdas och den 21 november högtidligen utdelas, alt i öfverensstämmelse med hvad stadsrådinnan Aurora Demidoffs donationsbref af den 21 november 1836 och senare i saken fattade beslut närmare bestämma.

III. Om undervisningen.

18 § (ny.)

(§ 21. D. F.)

Lärares och lärarinnas sträfvan *bör gå ut på att leda barnen till sann gudsfruktan, till fosterlandskärlek, till aktning för öfverhet och lag, till arbetsamhet, ordentlighet, renlighet och goda seder.*

19 §. (22 och 30.)

(§ 22. D. F.)

Undervisningen i folkskola omfattar religion, modersmålet (svenska eller finska), geografi, historia, aritmetik, geometri, naturlära *och i sammanhang dermed helsolärans grunder,* välskrifning, teckning, sång, gymnastik, slöjd och handarbeten.

20 §. (23—29 och 31—42 samt 44.)

(§ 23. D. F.)

I hvilken ordning de i § 19 uppräknade läroämnena skola inträda i under-

visningen samt huru många timmar i veckan på de olika klasserna böra åt hvar och ett af dem egnas äfvensom omfånget af *kursen* i hvarje läroämne å de skilda klasserna bestämmes genom de läroplaner, hvilka af folkskolinspektorn i samråd med direktionen uppgöras.

21 §. (44.)

(§ 24. D. F.)

Lärare eller lärarinna, som anser någon förändring i de sålunda fastställda läroplanerna vara af behovet påkallad, göre derom vid läsårets slut skriftlig framställning hos folkskolinspektorn i afseende å den åtgärd, hvartill densamma i enlighet med föregående § kan föranleda.

22 §. (43.)

(§ 25. D. F.)

Elever, hvilka tillhöra annan trosbekännelse än den evangelisk-lutherska, äro icke förpligtade att deltaga i föreskrifven religionsundervisning. Finnas elever af annan kristen konfession, eger folkskoldirektionen, i händelse elevernas målsmän sådant önska, till pröfning upptaga och afgöra, huruvida åtgärd må vidtagas derhän, att sådana elever å skilda timmar erhålla religionsundervisning enligt *sin troslära*.

23 §. (45.)

(§ 26. D. F.)

Mot slutet af hvarje läsåår anställas i alla folkskolor offentliga examina i närvaro af folkskolinspektorn. Tiden för dessa examina, hvarom allmänheten genom kungörelse i (*utesl.*) stadens dagliga tidningar underrättas, bestämmas af folkskoldirektionen.

IV. Om diciplinien.

24 §. (46.)

(§ 27. D. F.)

I folkskola skall sträng och ofelbar ordning råda. Det tillhör därför lärare och lärarinna att omsorgsfullt öfvervaka eleverna såväl under fristunderna som under lärotimmarna, för att sålunda ej blott söka förekomma felsteg, utan äfven genom lära och föredöme hos barnen utbilda god sed samt sinne för det skickliga och passande.

25 §. (47.)

(§ 28. D. F.)

Ehuru, såsom i föregående § sagdt är, diciplinens styrka mera bör sökas i

(utesl.) förebyggande af felsteg än i deras *bestraffning*, få dock sådana, der de visa sig, icke lemnas obeifrade. Låter sig icke elev genom vänlig påminnelse och enskild varning rätta, må något af följande straff användas:

- 1:o tilltal inför klass;
- 2:o stående å plats eller vid sidan af klassen;
- 3:o afskiljande från *klass*;
- 4:o qvarsittning;
- 5:o kroppsaga;
- 6:o förvisning från skolan på kortare eller längre tid.

26 §. (48.)

(§ 29. D. F.)

Af dessa straff kunna de fyra första tillämpas af den lärare eller lärarinna, som undervisningen handhafver, under iakttagande, att qvarsittning icke utsträcker utöfver två timmar och att eleven dervid icke lemnas utan uppsigt. Kroppsaga må endast med folkskolinspektorns (utesl.) begifvande användas. Förvisning ådömes af folkskoldirektionen.

27 §. (49.)

(§ 30. D. F.)

Har något af de i § 25 under 4:o, 5:o och 6:o angifna straff ågått elev, bör derom jemte förseelsens beskaffenhet *anteckning göras* i den dagbok, hvarmed hvarje skola skall vara försedd.

V. Om lärares och lärarinnors anställande och afgång samt skyldigheter och lönevilkor.

28 §. (50.)

(§§ 31 och 32. D. F.)

Vid skolorna anställer folkskoldirektionen i mån af behof dels ordinarie, dels biträdande lärare och lärarinnor. Till ordinarie lärare eller lärarinna eger folkskoldirektionen utnämna biträdande lärare eller lärarinna, som vid folkskola i landet under fem års tid oförvitligen tjenstgjort.

(Utesl.)

29 §. (51.)

(§ 33. D. F.)

Ledig lärare- eller lärarinnetjenst kungöres i landets officiella och några af Helsingfors stads mest spridda tidningar till ansökning inom lämplig tid. Sökande

bör till ansökningen foga, utom prestbevis, tillförlitliga intyg deröfver, att han eller hon eger de kunskaper och den erfarenhet, hvilka för tjenstens behöriga handhavande erfordras.

30 §. (54.)

(§ 34. D. F.)

Ordinarie lärare eller lärarinna erhålle å tjensten stadfästelsebref, som af folkskoledirktionens samtliga ledamöter underskrifves.

31 §. (53.)

(§ 35. D. F.)

Lärare eller lärarinna må icke utan grundadt skäl från tjensten *afsättas*. Men visar sig lärare eller lärarinna alldeles olämplig eller så förgäten af sin pligt, att elevernas undervisning och bildning deraf uppenbarligen lida, och låter sig icke af vänlig varning rätta, är folkskoldirektionen skyldig att honom eller henne från tjensten skilja. Dock är beslut derom icke giltigt, såvida ej *minst* trefjärdedelar af folkskoldirektionens ledamöter deltagit i *ärendets afgörande*. I intet fall må lärare eller lärarinna för begånget fel dömas ohörd.

32 §. (6.)

(§ 36. D. F.)

Vid de högre folkskolorna för gossar antagas företrädesvis lärare, (*utesl.*) vid de högre folkskolorna för flickor företrädesvis lärarinnor. De lägre folkskolorna skötas af lärarinnor.

33 §. (54.)

(§ 38. D. F.)

Hvarje vid folkskola anställd lärare eller lärarinna är skyldig att ställa sig folkskolinspektorns föreskrifter till ovilkorlig efterrättelse; men tror sig någon förorättad eller finner föreskrifven åtgärd mindre lämplig, ege rätt att skriftligen vända sig till folkskoldirektionen, på hvilken det ankommer att utslag i saken fälla.

34 §. (55 och 56.)

(§§ 39 och 40. D. F.)

Är lärare eller lärarinna i behof af tjänstledighet, anmäle det för folkskolinspektorn, som, der det icke gäller mer än fjorton dagar, saken pröfvar och afgör, men om längre tids ledighet begäres, förelägger ärendet folkskoldirektionens afgörande. *Vikarie antages af folkskolinspektorn.*

Är lärare eller lärarinna i följd af sjukdom urståndsatt att sin tjänst bestrida, (utesl.) ankommer det å folkskoldirektionen att bestämma, huruvida vikariens arvode kan helt och hållet eller till någon del utgå af skolmedlen.

35 §. (57, 58 och 59.)

(§ 41. D. F.)

Ordinarie lärare eller lärarinna vid högre folkskola, i hvilken gossar undervisas, uppbär tvåtusen mark i ordinarie lön, vid högre folkskola för flickor utgör lönen ettusen sjuhundra mark, i lägre folkskola ettusen fyrahundra mark för år.

36 §. (60.)

(§ 42. D. F.)

Biträdande lärare och lärarinnor åtnjuta i årligt arvode samma belopp, som ordinarie lärare och lärarinnor vid likartade skolor uppbära i lön för året.

37 § (ny.)

(§ 43. D. F.)

För de i §§ 35 och 36 angifna löner och arvoden hafva lärare och lärarinnor vid högre folkskolor tjuguatta samt lärarinnor vid lägre folkskolor tjugufyra timmars undervisningsskyldighet i veckan.

38 § (ny.)

(§§ 37 och 44. D. F.)

För undervisningen i sång och i slöjd antagas vid de högre skolorna skilda ordinarie eller biträdande lärare och lärarinnor. Deras löner eller arvoden, beräknade efter timantal, bestämmas af Stadsfullmäktige på framställning af folkskoldirektionen.

39 §. (61.)

(§ 45. D. F.)

Lärare och lärarinnor, som undervisa försummade barn, aflönas efter timantal. Deras ersättning bestämmas af folkskoldirektionen.

40 §. (62.)

(§ 46. D. F.)

Ordinarie och biträdande lärares löner eller arvoden förhöjas, i fall innehaf-

varen sin tjänst oförvittligen fullgjort, efter fem år med tjugu procent, efter tio år åter med tjugu procent och efter femton år med tio procent af ursprungliga beloppet.

Ordinarie och biträdande (*utesl.*) lärarinnors löner och arvoden förhöjas, ifall (*utesl.*) innehafvarinnan sin tjänst oförvittligen fullgjort, efter hvar femte år med tio procent af det ursprungliga beloppet till dess förhöjningen uppgått till femtio procent deraf.

Tjänstetiden räknas i dessa fall från den 1 januari året näst efter det, då läraren eller lärarinnan till tjänsten antagits.

VI. Om tillsynen öfver folkskolorna (*utesl.*).

41 §. (64.)

(§ 47. D. F.)

Den närmaste tillsynen öfver folkskolorna tillkommer folkskolinspektorn, som på folkskoldirektionens förslag väljes af Stadsfullmäktige.

42 §. (65.)

(§ 48. D. F.)

Folkskolinspektorn åligger:

1:o att genom täta besök utöfva uppsigt öfver undervisning, ordning och disciplin i folkskolorna;

2:o att tillhandagå lärare och lärarinnor med upplysningar och råd samt i alla sådana fall, der reglementariska föreskrifter saknas, gifva (*utesl.*) nödiga anvisningar;

3:o att i afseende å läroplaner förfara, såsom i §§ 20 och 21 föreskrifves;

4:o att, såvidt möjligt, hvarje dag läsning i skolorna pågår på bestämd timme anträffas å folkskolornas kansli;

5:o att anordna och öfvervara de årsexamina, hvilka i folkskolorna anställas;

6:o att vårda folkskolornas arkiv, föra matrikel öfver lärare och lärarinnor, upptagande deras namn och antagningsdag samt inträffade förändringar, äfvensom utöfva kontroll öfver skolmatriklars och dagböckers ordentliga förande;

7:o att vid folkskoldirektionens sammanträden afgifva *yttrande i förekommande ärenden samt anmäla* om anmärkningsvärda förhållanden inom skolorna;

8:o att tillhandahålla vederbörande skolråd förteckningar öfver de folkskol-elever, hvilka äro bosatta inom deras distrikt;

9:o att efter slutadt läsår sammanfatta den statistiska öfversigt och berättelse om folkskolornas verksamhet, som till *Öfverstyrelsen för skolväsendet* skall ingifvas, samt deraf till Stadsfullmäktige insända ett exemplar;

10:o att i öfrigt ställa sig *gällande förordningar om folkskolväsendet* samt detta reglemente till efterföljd.

43 §. (66.)

(§ 49. D. F.)

Folkskolinspektorn åtnjuter i årlig lön sjutusen finska mark, hvartill kommer en förhöjning af femhundra mark efter fem års tjänst och ytterligare femhundra mark efter tio års tjänstetid.

44 §. (67.)

(§ 50. D. F.)

Till befrämjande af skolgången och på det att kommunens medlemmar må komma i tillfälle att mera omedelbart deltaga i folkskolans angelägenheter, delas staden i folkskoldistrikt, hvilkas antal och omfång Stadsfullmäktige på förslag af folkskoldirektionen bestämma; och bildas för hvart distrikt ett skolråd, bestående af fem inom distriktet eller i dess närhet boende personer, hvilka af Stadsfullmäktige väljas i juni månad för det följande läseåret. Medlemmarne i hvart skolråd utse bland sig en ordförande.

45 §. (68.)

(§ 51. D. F.)

Ej må någon, som blifvit vald till ledamot i skolråd, detta uppdrag sig afsäga eller undandraga, om han eller hon ej af ålder eller sjuklighet är hindrad att detsamma emottaga, eller under senaste år sådan befattning innehaft eller ock har annat laga förfall.

46 §. (69.)

(§ 52. D. F.)

Skoloråden sammanträda på ordförandens kallelse vid början af hvarje lästermin och under dess fortgång, så ofta anledning dertill förefinnes.

47 §. (70.)

(§ 53. D. F.)

Hvarje skolråd tillhör:

1:o att, efter fördelning af distriktets kvarter emellan sina medlemmar, (*utesl.*) förskaffa sig kännedom om de i skolåldern varande barn, som finnas inom dess område, samt *söka* förmå föräldrar och målsmän att låta *barnen* besöka skola;

2:o att vid *elevs* ofta inträffande utevaro från skolan, på anmälan af lärare, lärarinna eller folkskolinspektör, medels besök i barnets hem göra sig underrättad om orsaken till bortavaron samt söka deri åstadkomma rättelse;

3:o att granska förteckningen öfver de skolbarn, hvilka inom distriktet äro bosatta, och uppgifva dem, som kunna från skolafgift befrias;

4:o att anmäla fattiga elever till erhållande af beklädnadshjelp.

48 §. (71.)

(§ 54. D. F.)

Folkskolornas angelägenheter ledas af en folkskoldirektion, som består af folkskolinspektorn, ordföranden i stadens fattigvårdsdirektion samt sex af Stadsfullmäktige valde ledamöter och den eller de repräsentanter för stadens folkskollärarepersonal, som i enlighet med gällande författningar dertill utses. Af de sex medlemmar, som Stadsfullmäktige utse, afgå årligen två, men kunna återväljas, dock med afsägelserätt. Sådan rätt tillkommer deremot icke den, som första gången väljes, utan är han förbunden att uppdraget emottaga, derest han icke gitter förebära laga skäl för sin vägran.

49 §. (72.)

(§ 55. D. F.)

Folkskoldirektionen väljer årligen, sedan den genom förnyade val blifvit fulltalig, bland sina medlemmar en ordförande och för protokollföringen och brefvexlingen en sekreterare. För den ekonomiska förvaltningen eger direktionen antaga en ekonom. (Utesl.)

50 §. (73, 2 och 8.)

(§ 56. D. F.)

På ordförandens kallelse sammanträder folkskoldirektionen, så ofta skolornas angelägenheter sådant påkalla; och är direktionen beslutför, då fyra af dess medlemmar äro tillstädes.

51 §. (74.)

(§§ 2, 6 och 57. D. F.)

Folkskoldirektionen eger:

1:o att taga vård om folkskolornas angelägenheter samt så i ett som annat hänseende söka främja deras verksamhet;

2:o att bestuta, när och hvar folkskola skall inrättas;

3:o att bestämma läseterminerna och timmarna för den dagliga undervisningen;

4:o att tillse, det skolornas lärorum och öfriga material motsvara sitt ändamål samt bibehållas i behörigt skick;

5:o att vårda skolornas egendom samt förvalta och bokföra deras donerade fonder;

6:o att i föreskrifven tid uppgöra och till kommunen ingifva folkskolornas budget för nästkommande kalenderår;

7:o att utnämna och i tjensten stadfästa lärare och lärarinnor, så ock att, när orsak dertill förekommer, dem afskeda;

8:o att i afseende å läroplaner förfara såsom i §§ 20 och 21 sägs;

9:o att draga försorg om äldre barns undervisning, som blifvit försummad;

10:o att vid allt detta och hvad i öfrigt på direktionen ankommer ställa sig *gällande förordningar* och detta reglemente till efterrättelse.

(Utesl.)

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri. 1891.

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS.

Framställning om ny plan för Broholmen.

den 26 Februari 1891.

N:o 26.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Emedan arrendetiden för jordlotten N:o 32 å Stora Broholmen utgår med år 1892, har af nuvarande arrendator Bankkassören C. Ignatius hos Drätselkammaren framställts anhållan att, enär han å sagda lägenhet hade byggnader till betydligt värde, åtgärd måtte vidtagas derhän att sökanden finge blifva i fortfarande besittning af lägenheten antingen sålunda att denna jemte angränsande delar af Broholmen omedelbart underkastades den för holmens intagande i stadsplanen erforderliga omreglering och de nuvarande villainnehafvarene derefter berättigades att efter vanliga grunder inlösa hvar sin lott, eller ock, om sådant ännu icke ansåges utförbart, arrendetiden för det af sökanden innehafvande området blefve ytterligare förlängd.

Med afseende härå och då arrendetiden äfven för öfriga lägenheter å Stora Broholmen inom icke alltför lång tid härefter tilländagår, har Stadsingeniören, till hvars yttrande Drätselkammaren öfverlemnade ofvanberörda af Kassören Ignatius gjorda framställning, ansett sig böra ånyo upptaga den redan för några år sedan, i anledning af då ansökt utbrytning af en villalägenhet, väckta men af förekommen anledning tillsvidare beroende lemnade frågan om uppgörande af förslag till ny indelning af Broholmarne i och för deras införlifvande med stadsplanen. Å Byggnadskontoret har derföre nu utarbetats här bilagda af Stadsingeniören sedermera till Drätselkammarens pröfning öfverlemnade förslag till stadsplan för Broholmarne eller 10:de stadsdelen, bildad af Broholmarne och mellan dem liggande landområde.

Enligt detta förslag komme den nya stadsdelen att omslutas af kajer eller längs stränderna löpande gator samt genom förlängningen af Unionsgatan, här benämnd Broholmogatan, och tvenne tvärgator indelas i 4 byggnadsqvarter.

Rörande ifrågavarande projekt anför Stadsingeniören för öfrigt uti en till Drätselkammaren stäld, härjemte äfven närsluten skrifvelse, att detsamma blifvit uppgjort med tagen hänsyn till att förefintliga byggnader borde, såvidt möjligt, lemnas orubbade, samt att det äfven lyckats att bilda sjelfständiga tomter för de flesta byggnader af större betydenhet. Då det emellertid syntes önskligt att Bro-

holmsgatan, som förbinder den nuvarande staden med Berghäll, erhöle en större bredd, hade de invid denna gata belägna husen icke kunnat skonas. Likaså hade den för närvarande såsom bostadstomt bebyggda lägenheten N:o 31 Lilla Broholmen tagits i anspråk för att jemte den invid belägna mudderupplagsplatsen användas till torg och upplagsplatser, hvilka här erhöle det fördelaktigaste läge invid Brobergshamnen. Cirkusbyggnaden hade fått sig tillagd en större tomt, hvilken, om sådant blefve nödigt, äfven kunde förenas med angränsande tomter, der stall m. m. vore belägna. Rörande de å kartan utsatta kajlinierna längs Brobergshamnen yttrar Stadsingeniören, att dessa kunde förefalla omotiverade, enär de voro dragna långt ifrån stränderna samt derigenom sammanträngde hamnen och påkallade ytterligare utfyllningar, men att denna anordning vore betingad deraf att berg på flere ställen och på ringa djup utskjöte från land.

Emedan Drätselkammaren funnit det vara önskligt att längs den till Botaniska trädgården hörande stranden af Kaisaniemi viken kunde åstadkommas en promenadväg, förbindande Unionsgatan med Kaisaniemi park, har å den karta som upptager stadsplanen för Broholmarne, äfven utmärkts det för omförmälda väganläggning nödiga strandområdet, hvilket, för att möjliggöra anordnandet af planteringar vid vägen, tagits 60 fot bredt. Fastställelse å den häraf föranledda ändringen uti gällande stadsplan kunde, enligt Drätselkammarens tanke, lämpligen ansökas på samma gång som förslaget till stadsplan för Broholmarne insändes till högvederbörlig fastställelse.

Vid pröfning af förevarande ärende har Drätselkammaren ansett det synnerligen önskligt att beslut redan nu kunde fattas om den definitiva regleringen af Broholmarne, på det några interimistiska åtgärder efter de nuvarande arrendenas utlöpande icke behöfde vidtagas. På grund häraf och då Kammaren vid granskning af det uppgjorda förslaget till stadsplan funnit detsamma vara ändamålsenligt och väl afpassadt efter terrängens fordringar, får Drätselkammaren för sin del förorda att det måtte af Stadsfullmäktige godkännas samt att fastställelse å sagda förslag måtte i vederbörlig ordning ansökas. Den för stadsplanens genomförande nödiga regleringen kunde sedermera försiggå efterhand som arrendetiden för lägenheterna å Broholmarne går till ända.

Drätselkammaren får för den skull vördsamt hemställa, det Stadsfullmäktige ville besluta:

att ansöka om vederbörlig stadsfästelse å närslutna förslag till stadsplan för Broholmarne äfvensom å den i sammanhang härmed föreslagna förändringen uti gällande stadsplan för staden; äfvensom

att bemyndiga Drätselkammaren att i sinom tid inkomma med förslag till de för genomförande af förenämnda förslag nödiga åtgärder.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Edvard Loo.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR

Helsingfors.

den 29 Januari 1891.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Med anledning af ifrågasatt utbrytning af en villalägenhet å Broholmen uppdrogs, enligt Drätselkammarens beslut af den 25 Februari 1887, åt Byggnadskontoret att upprätta förslag till ny indelning af sagda holme men, uppsköts härmed tillsvidare på af Byggnadskontoret i skrifvelse af den 1 Februari 1888 framställda skäl. Då arrendator af lotten N:o 32 å Stora Broholmen sedermera i skrifvelse af den 30 Juni 1890 inkom med anhållan om förlängning af den med år 1892 utgående arrendetiden upptogs frågan om Broholmens indelning och införlifvande med stadsplan åter af Byggnadskontoret och har numera ett fullständigt förslag som här närslutes, blifvit uppgjort i öfverensstämmelse med det projekt som i slutet af sistlidne år blifvit Drätselkammaren förevisat och af Kammaren i hufvudsak godkändt.

Förslaget afser att af Broholmarne och mellan dem bildade landområde bilda en 10:de stadsdel bestående af 4 byggnadsqvarter omslutna af kajer eller längs stränderna löpande gator genomskurna af Unionsgatans förlängning benämnd Broholmsgatan och tvenne tvärgator.

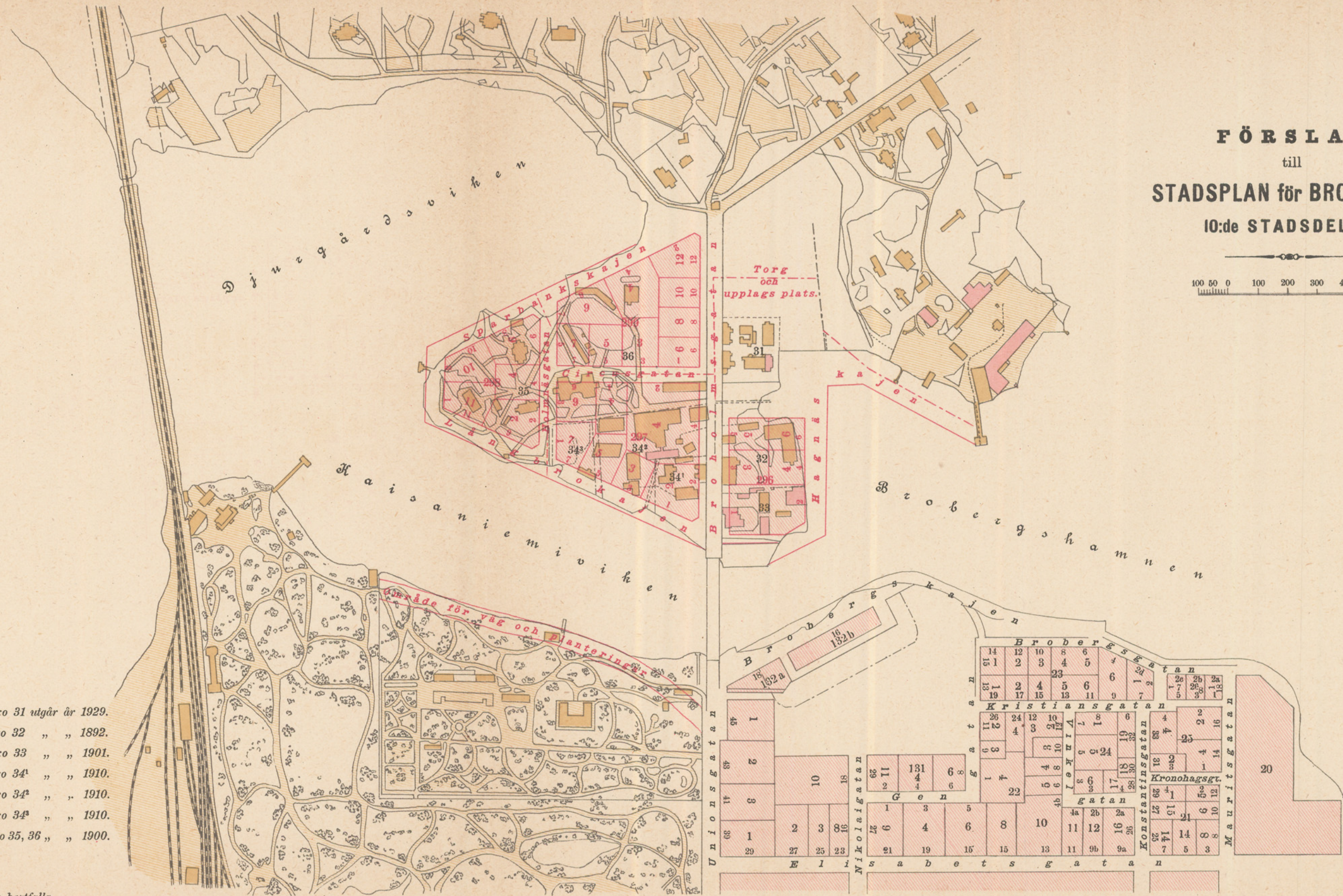
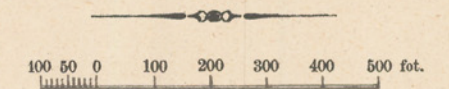
Projektet är uppgjort med hänsyn till att bestående byggnader så vidt möjligt lemnas orubbade och har det äfven lyckats att för de flesta mera betydande få en själfständig tomt. Då det emellertid synes önskligt att åt Broholmsgatan som förbinder nuvarande staden med Berghäll och Sörnäs gifves en större bredd hafva de invid denna gata belägna hus icke kunnat skonas och likaså har Lilla Broholmen, med derå nu befintliga byggnader, jemte muddrupplagsplatsen upptagits såsom torg och upplagsplatser, hvilka här erhålla det fördelaktigaste läge invid Brobergshamnen. För cirkusbyggnaden är bibehållen en större tomt hvilken ytterligare kan förenas med angränsande tomter der stall m. m. äro belägna ifall sådant blir nödigt. Kajlinierna längs Brobergshamnen kunna förefalla omotiverade då de äro dragna långt från stränderna, hvarigenom de sammantränga hamnen och påkalla ytterligare utfyllningar, men förestafvas denna anordning af att berg på flere ställen och på ringa djup utskjuter från land.

Förutom förslaget till stadsplan för Broholmen framställes å kartan, enligt Drätselkammarens beslut en väg längs det strandområde, som disponeras af Botaniska trädgården, förbindande Unionsgatan med Kaisaniemi park. Det afskilda området har en bredd af 60 fot hvilket är nödigt för anordnande af väg och planteringar.

Otto Ehrström.

H:fors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri 1891.

FÖRSLAG
till
STADSPLAN för BROHOLMEN
10:de STADSDELEN.

Arrendetiden för Broholmsvillan N:o 31 utgår år 1929.

"	"	"	N:o 32	"	"	1892.
"	"	"	N:o 33	"	"	1901.
"	"	"	N:o 34 ^a	"	"	1910.
"	"	"	N:o 34 ^b	"	"	1910.
"	"	"	N:o 34 ^c	"	"	1910.
"	"	"	villorna N:o 35, 36	"	"	1900.

- projekterade kloaker.
- - - förefärdliga "
- kloaker, som framdeles bortfalla.

*Framställning om anslag till aflönande af en tillsyningsman
vid stadens slagtinrättning m. m.*

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors,

den 9 April 1891.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 20.

~~~~~

Såsom Herrar Stadsfullmäktige hafva sig bekant vidtog Helsovårdsnämnden, med anledning af Poliskammarens uti skrifvelse af den 18 Juli sistvikne år gjorda anmälan att ett antal tuberkelsjuka nötkreatur från en lägenhet i Salo härad af Åbo län vore att emotse hit till staden, åtgärd derom att Tillsyningsmannen Tuha, som hufvudsakligen har sig anförtrodd kontrollen öfver lifsmedelsförsäljningen, skulle, såvidt möjligt var, öfvervaka och besigtiga från sanitär synpunkt alla å slagtinrättningen härstädes under en tid framåt slagtrade djur samt att, då sjukliga organförändringar förefunnos och Tuha icke med säkerhet kunde afgöra huruvida köttet var för helsan skadligt, Veterinärläkaren G. Lundgren skulle tillkallas för att afgifva utlåtande om fallets beskaffenhet i antydt afseende.

Under den tid af fem månader från den 21 Juli till årets slut, som omförmälde kontroll vid slagtinrättningen utöfvades, hafva enligt Tuhas rapporter, fyratusen fem nötkreatur slagrats, af hvilka på grund af sjukliga förändringar kasserats följande: hela köttet af två nötkreatur med tuberkulos, samtliga inelfvor från två dylika samt tretton tungor af hvilka två tuberkulösa, tolf lefrar, två ljufter och en njure eller in summa trettiotvå kassationer, hvilka alla förekommo under första hälften af den tid, hvarunder omförmälde kontroll vid slagteriinrättningen upprätthölls.

Med anledning häraf har Sundhetsinspektören ansett en strängare köttkontroll i staden, än för det närvarande är rådande, vara ovilkorligen nödvändig samt uti en till Helsovårdsnämnden inlemnad skrift hemställt om införande af en obligatorisk köttkontroll såväl hvad beträffade alla vid slagtinrättningen härstädes slagtrade djurs kött som äfven hvad anginge det kött, hvilket per jernväg inhemtades till staden, hvarjemte Sundhetsinspektören yrkat, att allt kött vid slagtinrättningen och jernvägen, som konstaterats vara af sund och god beskaffenhet, borde särskildt utmärkas såsom sådant genom afstämpling. Deremot skulle allt det öfriga landvägen torgförda köttet äfvensom det kött som sjövägen inhemtas till staden icke underkastas denna obliga-

toriska kontroll, utan vederbörande köttförsäljare lemnas tillfälle att, om de sådant önskade, emot en särskild afgift få köttet undersökt och afstämplat. Härifrån dock undantaget det palvade köttet, hvilket en kortare tid under hösten borde, innan det å torget utbjudes till salu, underkastas obligatorisk besigtning å undersökningsstationen för lifsmedel, emedan sagde kött under en del af September och Oktober månader befunnits innehålla mask i riklig mängd samt det visat sig svårt att å försäljningsstället med tillbörlig omsorg och utan att väcka allt för mycket uppseende utföra den nödiga undersökningen. Och jemte det Sundhetsinspektören föreslår att för hvarje fullständig vid slagtnrättningen kasseradt djur en ersättning af två mark femtio penni för lispundet skulle af stadsmedel tillerkännas kreaturets egare såsom godtgörelse för den förlust han sålunda lider, anser Sundhetsinspektören en undersökningsafgift af trettiofem penni för nötboskap, tio penni för kalf och svin samt fem penni för får, allt per stycke vid slagtnrättningen, men deremot femton penni för 100 kilo eller vigt derunder, för kött, som med jernväg inhemtas, böra af vederbörande uppbäras.

Att förtäring af kött från sjuka djur i vissa fall kan framkalla sjukdom hos menniskan är sedan äldsta tider tillbaka en känd sak, ehuru väl å andra sidan erkännas måste att allt kött af djur, som slagtas för någon sjukdom, icke heller får anses så osundt att detsamma därför bör kasseras såsom föda. Frånse dt att kött från friska djur, ifall detsamma öfvergått till förskämning, kan gifva anledning till uppkomsten af sjukdomar, är sådant kött i följd af sitt ringa näringsvärde och sin oaptitlighet otjänligt till föda. Det åligger därför en välordnad helsovård att såvidt förhållandena sådant medgifva tillse att kött af sjuka djur samt äfven förskämdt kött icke får till försäljning utbjudas. Helsovårdsnämnden har äfven oafåtligt riktat sin uppmärksamhet på ordnandet af köttförsäljningen och dess kontrollerande här i staden.

Förhållandena i landet och särskildt helsovårdens ordnande på landsorten äro emellertid ännu sådana att Helsovårdsnämnden icke ansett en allmän obligatorisk köttkontroll i staden kunna, så önskligt sådant än vore, åtminstone för det närvarande ifrågakomma, dels emedan denna kontroll, noggrant genomförd, i hög grad skulle blifva hinderlig för det fria varuutbytet och medföra dryga kostnader för staden, hvarigenom priset på denna nödvändighetsartikel antagligen icke obetydligt skulle fördyras, utan att en motsvarande fördel derigenom skulle ernås, dels ock, emedan man af ett styckadt slagtdjur, såsom köttet under vanliga förhållanden torgföres, endast undantagsvis kan afgöra om detsamma härstammar från ett sjukt djur.

För ett sådant afgörande erfordras nämligen en undersökning såväl af det slagtrade djurets inre som organer som ock af det lefvande djuret strax före dess dödande. Nyttan af en köttbesigtning utaf ett styckadt slagtdjur inskränker sig därför hufvudsakligen till att hindra införande och försäljning af förskämdt eller genom sin behandling odugligt kött, hvilket emellertid af hvarje någorlunda van och uppmärksam köpare kan såsom sådant igenkännas, om man nämligen undantager med dynt, och trichiner behäftadt kött. Men faran för dessa måste anses vara ganska ringa emedan svinköttet hos oss användes först efter en tillredning som oskadliggör dessa

parasiter, i följd hvaraf äfven trichinsjukdom hos oss icke blifvit iakttagen, likasom ock den binnikemask, hvilken uppkommer genom förtärande af dynthaltigt fläsk är ganska sällsynt i Finland. Att endast därför vidtaga en kostsam och för trafiken så hinderlig anordning, som den obligatoriska besigtningen af allt torgfördt kött skulle blifva, vore mindre ändamålsenligt, isynnerhet som en kontroll af det kött, som färdigslagtadt införes till staden och som utgör omkring 75 % af stadens nuvarande köttkonsumtion, är mer eller mindre osäker såframt icke ursprungsbevis, utvisande slagtdjurets sundhetstillstånd, åtföljer köttet. Under dessa förhållanden skulle en obligatorisk köttkontroll möjligen komma att insöfva allmänheten i en falsk tro, att hon genom kontrollen vore skyddad för förekomsten af osundt kött i handeln, ett förhållande som ingalunda vore önskvärdt.

Helsovårdsnämnden har härintills inskränkt sig till att genom sina underlydande tillsyningsmän öfvervaka, att icke förskämdt eller eljest odugligt kött fått i handeln förekomma samt att på möjligast bästa sätt och efter för handen varande förhållanden ordna försäljningen af detta födoämne, öfverlemnande åt den enskilde att, när han sjelf så önskade, anlita undersökningsstationen för lifsmedel. Denna utaf Helsovården utöfvade kontroll å köttförsäljningen i staden har emellertid varit långt ifrån så fullständig, som den bordt vara, men detta förhållande har icke berott på Nämnden, utan på otillräckligheten af de densamma till buds stående medel.

Helsovårdsnämnden har därför redan redan en tid varit betänkt uppå att hos Herrar Stadsfullmäktige anhålla om medel för att kunna anordna en verksammare kontroll och besigtning af slagtdjuren vid slagtinrättningen, ty här bör enligt Nämndens tanke första steget tagas till införande af en obligatorisk köttbesigtning med åtföljande afstämpling af det dugligt befunna köttet. Något tvifvel kan icke förefinnas rörande behöfligheten af en sådan kontroll, men Helsovårdsnämnden har med stöd af § 13 uti den af Guvernören öfver Nylands län fastställda Ordningsstadgan vid Slagtinrättningen i Helsingfors först sökt att förmå styrelsen för slagtinrättningen att omfatta Sundhetsinspektörens nu gjorda förslag. Den samma har dock bestämt vägrat att lemna sitt samtycke till en slik åtgärds genomförande, emedan den föreslagna kontrollerings och stämplingsafgiften varit afsedd att uttagas utaf vederbörande djuregare, d. ä. inrättningens kunder. Sagde styrelse har ansett att uppbärandet af en afgift, äfven efter en låg beräkning, komme att hämmande inverka på tillförseln af slagtdjur till inrättningen, ett antagande som dock icke torde hafva skäl för sig, om man besinnar att allt kött, som efter i slagtinrättningen slagtrade djur komme att utgå i handeln, vore stämpladt såsom sundt och godt. Helsovårdsnämnden hyser äfven den åsigt att, om en dylik kontroll och afstämpling af köttet uti slagtinrättningen skulle införas, den enskilde köttförsäljaren ganska snart skulle finna det vara med sin fördel förenligt att å undersökningsstationen för lifsmedel låta undersöka det från landsorten importerade köttet och förskaffa sig intyg öfver varans duglighet. Antagligt är också att en och annan köttförsäljare skulle för det från landet införda köttet förete ursprungsbevis att varan härstammar från friska djur, emedan han derigenom bör få

sin vara i sanitärt afseende likställd med det vid stadens slagtinrättning afstämplade köttet. Sålunda skulle måhända på frivillighetens väg en verksam kontroll af det från landet hit införda köttet komma tillstånd utan att stadens budget därför behöfde belastas med annan utgift än för kontrollen vid slagtinrättningen.

De af Sundhetsinspektören till stöd för hans yrkande uti ifrågavarande del framhållna skäl och fakta tala så tydligt och bevisande för saken att Helsovårdsnämnden icke kunnat tveka att, äfven om en kontrollerings- och stämplingsafgift icke kunde fås införd, söka genomföra en obligatorisk besigtning jemte afstämpling af de slag-tade djurens kött vid slagtinrättningen.

Då en kontroll af antydd beskaffenhet vid slagtinrättningen emellertid förutsätter att den sker under öfverinseende af en fullt pålitlig och med kreaturssjukdomar förtrogen person d. v. s. af en veterinär, så anser Helsovårdsnämnden att den skulle ordnas sålunda, att en tillsyningsman anställdes vid slagtinrättningen, hvilken oafbrutet borde derstädes vara tillhands, för att besigtiga slagtdjuren såväl strax före som under slagten och skulle han ega rätt, att i tvifvelaktiga fall tillkalla vederbörande veterinärläkare, som egde debitera staden för hvarje af honom gjord undersökning. För att icke i minsta mån motverka tillförseln af djur till slagtinrättningen borde derhos för hvarje slagtdjur, som före nedslagtandet befinnes vara friskt, men vid en närmare undersökning af de inre organen konstateras vara så sjukt att det-samma i sin helhet måste kasseras, en ersättning af två mark per lispund af stads-medel till djurets egare utbetalas.

Då den nuvarande helsopolisen är alldeles otillräcklig, för att kunna anlitas vid utföningen af ifrågavarande uppdrag och Helsovårdsnämnden anser den antydda kontrollen vid slagtinrättningen böra vidtaga redan från instundande Maj månads början, från hvilken tid slagtdjur i större mänga vanligen hemtas till inrättningen, får Helsovårdsnämnden hos Herrar Stadsfullmäktige vördsamt anhålla ej mindre att en tillsyningsman med ett årligt arvode af tvåusen mark finge för antydda uppdrag anställas i stadens tjänst än ock att trehundra mark derjemte måtte anslås, hvilka näst-nämnda medel Helsovårdsnämnden vid behof finge använda för att ersätta såväl veterinärläkaren, då denne anlitas, som egare af det slagtdjur, hvilket först under sjelfva slagttandet konstateras vara så sjukt att allt kött från detsamma måste kasseras.

Sundhetsinspektörens till Helsovårdsnämnden i ärendet aflättna skrifvelse bilägges.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

Axel Holmberg.

R. Vuorio.

Till Hälsovårdsnämnden i Helsingfors.

Med anledning af en från Poliskammaren ankommen skrivelse af den 18 juli 1890, hvori hälsovårdsnämnden erhöll meddelande om att ankomsten af ett antal tuberkelsjuka nötkreatur från en lägenhet i Salo härad af Åbo län vore att hit-förvänta, beslöt nämnden på sitt sammanträde den 19 Juli innevarande år att, för att om möjligt hindra detta och såsom första preliminära åtgärd för anordnandet af en allmän köttkontroll vidtaga den anordning att tillsyningsman Tuha, som hufvudsakligen har sig kontrollen öfver lifsmedelförsäljningen anförtrodd, skulle beordras att, så vidt möjligt, öfvervaka och kontrollera den sanitära beskaffenheten af alla de å allmänna slaktinrättningen slaktade djurens kött. Då tillsyningsman Tuha emellertid icke kunde anses besitta de veterinära insikter, som äro nödiga för att i alla fall, då sjukliga organförändringar förefinnas, med säkerhet afgöra huruvida köttet borde anses för hälsan skadligt eller ej, vidtalades veterinär G. Lundgren att i tvifvelaktiga fall mot skälig ersättning infinna sig å slaktinrättningen för att afgifva ett definitivt omdöme om fallets beskaffenhet.

Under en tid af 10 veckor, från den 21 juli till den 28 september hafva enligt Tuhas rapporter af 2,884 slaktade nötkreatur påfunnits följande antal fall af af sjukliga förändringar: 14 i lungorna, af dem 2 tuberkulösa, 12 i lefvern, 4 i jufret, 2 i njurarne, 1 i lifmodern, 1 i samtliga inelfvor samt 2 fall af allmän tuberkulos, hvilka senare föranledt till köttets fullständiga kasserande; således in summa 36 fall.

Då såsom af de anförda siffrorna synes, antalet fall af sjukliga störingar icke varit alldeles obetydligt, måste man anse att fortsättandet af denna kontroll öfver köttets beskaffenhet, ehuru blott partiel och ofullständig, dock är af behovet påkallad.

Ehuru af stor fördel i ett afseende har denna kontroll vid slaktinrättningen, på det sätt den hittills varit anordnad, dock i annat afseende medfört den stora olägenheten att tillsyningsman Tuha, som samtliga dagar från kl. 12 m. till kl. 10—11 e. m. varit bunden vid slaktinrättningen, därigenom varit urståndsatt att fullfölja flere af sina icke mindre viktiga åligganden med afseende å lifsmedelkontrollen för öfrigt. Ehuru dessa visserligen till någon del öfverflyttats på de öfriga tillsyningsmännen, så har det dock isynnerhet under sommaren, då öfvervakandet af renhållning, m. m. redan gett dem fullt upp med arbete, icke kunnat undvikas att vissa oregelbundenheter i den löpande lifsmedelkontrollen uppstått. För att för framtiden sådant måtte kunna undvikas vore det önskligt att tillsvidare en särskild person skulle anställas för utöfvandet af den vid slaktinrättningen nödiga kontrollen.

Om så blefve fallet kunde äfven en i det närmaste tillfredställande kontroll fås till stånd öfver åtminstone största delen af det kött, som i staden till salu hålles.

Såsom bekant inkommer det för stadens behof nödiga köttet på tre olika vägar. En del af köttet inhämtas i form af lefvande slakt-boskap samt passerar genom slaktinrättningen. En annan del ankommer i form af redan slaktadt kött medelst bantåg och en tredje del inforslas, äfvenledes slaktadt, antingen med fordon från kringliggande landsbygd eller, ehuru blott i ringa mängd, sjöledes.

Mängden af det kött, som på de tvänne förstnämnda vägarne ankommer till staden låter sig lätt beräkna på grund af de upplysningar, som erhållits från slaktinrättningen och från järnvägens statistiska kontor. Däremot kan man blott approximativt bestämma den mängd kött som medelst fordon inhämtas till staden.

Följande tablå angifver den mängd kött som under åren 1885—89 på de två förstnämnda vägarne ankommit till staden.

	Slaktinrättning	Per järnväg	Summa
	kilo *)	kilo **)	kilo
1885	811,500	1,010,250	1,821,750
1886	902,100	1,089,151	1,991,151
1887	674,250	1,628,334	2,302,584
1888	891,300	1,876,000	2,767,300
1889	908,250	1,950,652	2,858,902

I jämförelse med dessa värden, torde den från landsbyggen medelst fordon inhämtade köttmängden ej få uppskattas till alltför stor, på sin höjd uppgående till ungefär en tredjedel däraf.

Enligt denna beräkning utgör hela köttkonsumen i Helsingfors i rundt tal 4 miljoner kilo årligen, hvilket om stadens innevånareantal antages utgöra c. 60,000 motsvarar en kött förbrukning af i medeltal 67 kilo per person och år eller 183 gr.

*) Uppgifterna från slaktinrättningen angifva antalet slaktboskap, och har det beräknats att hvarje slaktkreatur i medeltal lämnar 150 kilo kött. Antalet slaktboskap utgjorde:

1885	5,410 nötkreatur.	1888	5,242 nötkreatur.
1886	6,014 d:o	1889	6,055 d:o
1887	4,495 d:o		

Dessutom hafva årligen 4 à 500 svin samt några hundra får och kalvvar blifvit slaktade, hvilkas kött dock ej blifvit taget med i räkningen.

**) Uppgifterna från järnvägen omfatta icke blott kött af nötboskap utan äfven af får och svin.

per person och dag; en köttkonsum som blott föga understiger den i flere af utlandets större städer *).

Då sålunda köttet utgör en synnerligen viktig beståndsdel af födan hos stadens innevånare **) och dess beskaffenhet såsom känt är ofta nog lämnar mycket öfrigt att önska ***) så inses däraf till fullo vikten af att en fullt tillfredsställande köttkontroll införes. En sådan är emellertid möjlig endast under den förutsättning att densamma handhafves af en härför enkom utbildad veterinär med tillhjälp af nödiga biträden.

I själfva värdet är det att anses endast såsom en tidsfråga när en sådan här i Helsingfors skall tillsättas. Intill dess detta kan ske är det emellertid högeli- gen önskligt att redan nu en i möjligaste mån tillfedsställande köttkontroll anordnas. Också är det ej förenadt med altför stora svårigheter att få en sådan provisorisk kontroll af allra största delen af det till salu hållna köttet till stånd. Ett sådant provisorium, af den beskaffenhet jag i det följande skall tillåta mig att föreslå, skulle utom den direkta nyttan af själfva köttkontrollen, möjliggöra inhämtandet af nödig erfarenhet om huru en fullt tillfredsställande köttkontroll hos oss bör anordnas samt i hög grad förbereda och underlätta öfvergången till en sådan.

För att i möjligaste mån motsvara sitt ändamål bör den föreslagna köttkontrollen omfatta alt det kött, som på de ofvan omnämnda tränne vägarne inkommer till staden.

Kontroll af det kött, som genom slaktinrättningen kommer i marknaden, blir möjlig endast därigenom att en pålitlig person anställs med uppgift att vid nämnda inrättning besiktiga slaktboskapen såväl i lefvande tillstånd, som äfven omedelbart efter nedslaktandet innan köttet utsläppes i handeln. Denna person behöfver dock tillsvidare icke vara någon veterinär, utan bör blott en veterinär vidtalas, att, såsom äfven hittills varit fallet, på kallelse infinna sig vid slaktinrättningen för att afgifva ett definitivt utlåtande i tvifvelaktiga fall samt alltid då hela slaktdjurets kasserande är ifrågasatt.

Att en sådan kontroll är nödig framgår tydligt redan däraf att förutom en mängd mindre kassationer, under en tid af blott 2 månader två fall af allmän tuber-

---

*) Köttkonsumen är i Lyon	73,0 kilo per person och år.
" " i Berlin (1888)	79,0 " " " " "
" " i Paris (1885)	84,0 " " " " "
" " i München	87,8 " " " " "

**) Voit beräknar att i en fullvuxen persons kost dagligen bör ingå minst 180 gr. rentkött, hvilket, med beaktande däraf att en del af stadens innevånare äro minderåriga, i det närmaste torde vara fallet här.

***) Af Hälsopolisen kasserades år 1887 43 partier svinkött, 15 d:o nötkött, 6 d:o kalvkött, 4 d:o färkött.

1888 25 svinkött, 4 nötkött, 1 kalvkött.

1889 20 d:o 9 nöt- och färkött.

1890 jan.—sept. 3 partier svinkött, 10 d:o nötkött, 11 d:o kalvkött, 3 d:o kalvkött.

kulos förekommit. Enligt uppgifter af vid slaktinrättningen anställda personer torde emellertid en större kontingent af tuberkulösa djur förekomma under våren då ett större antal af slaktdjuren utgöres af från herremannaklassens ladugårdar utköpta djur af utländska eller blandade utländska raser, hvilka, såsom kändt, i mycket högre grad äro hemfallna åt tuberkulos än den inhemska boskapen

Då enligt de uppgifter, som från slaktinrättningen erhållits, antalet slaktad boskap, enligt nedanstående tabell

Antalet slaktad nötboskap under årets olika månader i medeltal för åren 1885—1889.

januari	144
februari	166
mars	200
april	257
maj	428
juni	601
juli	738
augusti	859
september	747
oktober	802
november	300
december	205

under månaderna maj—oktober utgör 77 % af hela slaktbeloppet under året vore den ifrågasatta slaktkontrollören nödsakad att under dessa månader, då slakten pågår nästan hela dagen*) oafbrutet uppehålla sig å inrättningen. Under månaderna november—april, då blott 23 % af hela antalet boskap nedslaktas, kunde en del af hans tid disponeras för biträdande vid kontrollen af det kött, som per järnväg färdigt slaktadt anländer till staden.

I själfva värkets uppgår också enligt följande beräkning gjord med ledning af de från järnvägens statistiska kontor erhållna uppgifter

Köttinförsel i kilogram per järnväg under årets olika månader i medeltal för åren 1885—1889.

januari	152,415
februari	186,907
mars	219,345
april	152,257

*) Om söndagarna dock blott från kl. 6 e. m.

maj	102,953
juni	51,806
juli	37,817
augusti	39,166
september	95,696
oktober	149,004
november	143,320
december	173,190

köttimporten på denna väg under dessa månader (november—april) till 69 % af hela importen och äro således då förstärkta arbetskrafter nödiga för denna kontroll.

Då härigenom den föreslagna köttkontrollörens hela tid blefve fullständigt upptagen torde honom böra tilldelas en lön af 2,000 mark årligen. Denna utgift skulle dock till allra största delen kunna täckas genom en motsvarande inkomst, om här, såsom t. ex. förhållandet är i Berlin, en ringa undersökningsafgift skulle erläggas för hvarje kontrolleradt slaktdjur. Om denna afgift blefve faststald till 35 penni för nötboskap, 10 penni för kalv och svin samt 5 penni för får, så skulle därigenom uppstå en årlig inkomst af ungefär 2,200 Fmk*). Från denna inkomst borde dock ett afdrag ske för följande ändamål.

Då, såsom ovilkorligen är nödigt vid allmän tuberkulos hela slaktdjuret kasseras, vållas därigenom, isynnerhet för den mindre bemedlade försäljaren en mången gång nog kännbar ekonomisk förlust, hvilken lätt föranleder därtill, att för sjukdom misstänkta djur hemma nedslaktas och köttet sedan transporteras till staden.

Då kontrollen af det slaktade köttet, isynnerhet så länge allmän obligatorisk köttbesiktning icke finnes införd, är förenad med stora vanskligheter, kan i följd häraf lätt inträffa att resultatet blir raka motsatsen mot hvad man åsyftat. Om däremot för hvarje fullständigt kasseradt slaktdjur en skälig ersättning erlades, uppgående, enligt hvad från kompetent håll blifvit föreslaget, till exempelvis Fmk 2:50 pr L $\mathcal{X}$, så torde därigenom faran härför till största delen vara aflägsnad. Denna ersättning borde i främsta rummet utgå från de inbetalta undersökningsafgifterna. Den härigenom uppkomna afbränningen torde på sin höjd kunna uppskattas till 500 å 700 Fmk årligen. Stadens direkta utgift för anställandet af den föreslagna köttkontrollören komme således att på sin höjd betunga budgeten med Fmk 500—600 årligen eller samma summa som Hälsovårdsnämnden redan nu ansett skäligt tilldela tillsyningsman Tuha för det honom genom kontrollen vid slaktinrättningen vållade förökade arbete.

Alt det kött, som vid slaktinrättningen befunnits tadelritt och därför tillåtes till försäljning, bör på lämpliga ställen afstämplas med en giftfri stämpelfärg. Härigenom icke blott underlättas kontrollen af det till salu hållna köttet utan tillskyndas äfven försäljarne af detsamma en viss fördel framför försäljarne af icke kontrolleradt

*) Till grund för denna beräkning ligger antalet slaktdjur under år 1889.

kött. Också kunde lämpligen kontrolleringsavgiften gå under benämningen afstämplingsavgift.

Kontrollerandet af beskaffenheten af det kött som med bantåg ankommer till staden är redan svårare. I många fall är det nämligen förenadt med stora vanskligheter att afgöra huruvida det slaktade köttet härrör från ett djur, som varit behäftadt med sjukdom, resp. sådan sjukdom som gör köttet oanvändbart till föda. Äfven om i följd af svårigheterna någon del af det från sjuka djur härstammande köttet lyckas undgå kassering, så skall dock alltid *största delen* af det i högre grad odugliga köttet komma till konfiskering. Detta är naturligtvis en stor fördel.

En annan fördel vore den, att det af mig redan tidigare anmälda oskick att en stor del af köttet i brist på tillfredsställande emballering i hög grad nedsmutsas under transporten, härigenom skulle stäffas.

För att en värksam kontroll af detta kött skall kunna fås till stånd, är det emellertid nödigt att den anordning vidtages att alt medelst järnvägen till staden ankommande kött underkastas en obligatorisk besiktning innan detsamma får från stationen bortföras. Kontrollen här skulle åtminstone tillsvidare handhafvas af någon bland tillsyningsmännen vid Hälsopolisen, hvarjämte köttkontrollören för slaktinrättningen, såsom redan tidigare framhållits, under månaderna nov.—april, då importen på denna väg är störst skulle härvid biträda. I tvifvelaktiga fall bör veterinär rådfrågas.

Det tadel fria köttet borde äfven här afstämplas samt en måttlig afstämplingsavgift därför erläggas. Denna avgift kunde lämpligast beräknas efter vikt och fastställas till exempelvis 15 penni för 100 kilo eller vikt därunder. Den inkomst af c:a 3,000 mark årligen som härigenom skulle uppstå skulle användas till bestridande af omkostnaderna för kontrollen, till köttkontrollörens lön samt till aflönande af möjlig behöfligt biträde.

Hvad slutligen beträffar det kött som färdigslaktadt inhämtas till staden medelst fordon och till någon ringa del äfven sjöledes, så bör genast från början medgifvas att en fullt tillfredsställande kontroll däraf åtminstone tills vidare är omöjlig. För att en sådan skulle kunna genomföras vore det nämligen nödvändigt att en obligatorisk besiktning vid en enkom därför inrättad köttbesiktningstation skulle påbjudas. Detta är emellertid, åtminstone tills vidare, af flerfaldiga skäl icke önskligt. Kontrollen af det på nämnda väg ankomna köttet måste därför, såsom också hittills skett, utföras på själfva försäljningsplatserna. Endast med afseende på det palfvade köttet borde för en kortare tid under hösten den anordning vidtagas att detsamma, innan det å torget utbjudes till salu, underkastas en obligatorisk besiktning å undersöksstationen för lifsmedel. Önskligheten här af betingas af den under flere år gjorda iakttagelsen att nämnda kött under en del af september och oktober månader finnes innehålla mask (fluglarfver) i riklig mängd*) samt af svårigheten att å försäljnings-

---

*) Under hösten 1889 kasserades af denna orsak c:a 100 L& palfvadt kött och denna höst har under de närmast förflutna dagarna 4 partier kasserats.

stället med tillbörlig omsorg och utan att väcka alltför mycket uppseende utföra den nödiga undersökningen.

Om, enligt hvad ofvan är föreslaget, allt det vid slaktinrättningen och järnvägens godsmagasin kontrollerade och godkända köttet blefve på lämpligt sätt afstämplat, så skulle därigenom kontrollen af det medelst fordon inkommande och före torgförandet icke stämplade köttet utan alltför stora svårigheter kunna af tillsyningsmännen vid hälsopolisen utöfvas. Det vid den å själfva försäljningsstället utöfvade kontrollen godkända köttet borde icke afstämplas och sålunda icke heller beläggas med afstämplingsafgift. Däremot vore det önskligt att de försäljare af medelst fordon till staden inhämtadt kött, hvilka sådant önska, skulle sättas i tillfälle att mot skälig afgift få sin vara å undersöksstationen kontrollerad och i fall af godkännande afstämplad.

På grund af det anförda tillåter jag mig föreslå att Hälsovårdsnämnden ville vidtaga de åtgärder som äro nödiga för att

1:o anställa en köttkontrollör vid slaktinrättningen, hvilken kunde beordras att i den mån hans tid sådant medgifver biträda vid kontrollen af det per järnväg ankommande köttet;

2:o införa en lämplig afstämplingsafgift af det kontrollerade och godkända köttet;

3:o utanordna en skälig ersättning för vid slaktinrättningen i följd af sjukdomar kasserade hela slaktkreatur.

Helsingfors den 30 september 1890.

Vilh. Sucksdorff,

sundhetsinspektör.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri. 1891.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 8 Maj 1891.

N:o 116.

Drätselkammarens yttrande i fråga om förbättrande af gasbelysningen samt regler för gaskontrollen.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Enligt beslut af den 22 Oktober 1889 remitterade Stadsfullmäktige till Drätselkammarens utlåtande härvarande Gaslysnings Aktiebolags till Fullmäktige aflåtna skrifvelse för den 15 i sagde månad, uti hvilken skrifvelse *) bemälda bolag, efter att hafva sökt utreda orsakerna till de på senare tider försporda klagomålen öfver otillräckligheten af den nuvarande gatubelysningen i staden, föreslår särskilda åtgärder, hvilka enligt bolagets förmenande vore egnade att tillgodose det äfven enligt bolagets erkännande förhandenvarande behovet af förbättrad gatubelysning.

Sedermera har Drätselkammaren genom utdrag ur Magistratens protokoll för den 24 Februari 1890 erhållit del af Stadsfullmäktiges den 11 i nämnda månad fattade beslut i anledning af det betänkande ett af Fullmäktige tillsatt utskott för särskilda frågor rörande gaslysnings afgifvit och hvilket utgör N:o 2 af Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1890. Genom detta beslut har Drätselkammaren erhållit i uppdrag att med Gaslysnings Aktiebolaget träda i underhandling om införande i gällande kontrakt angående gaslysnings af närmare bestämningar beträffande gasens lyskraft samt om utgången af dessa underhandlingar hos Stadsfullmäktige anmäla; hvarjemte kammaren anmodats inkomma med förslag till regler för gaskontrollens handhafvande, hvarvid af Gaskontrollören Friherre Aug. af Schultén i detta afseende uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 10 Februari 1890 framställda önskningsmål *) borde behörigen beaktas.

Då ifrågavarande tvenne ärenden med hvarandra ega nära samband, hafva desamma blifvit af Drätselkammaren i ett sammanhang behandlade.

De åtgärder hvilka Gaslysningsaktiebolaget uti dess ofvanberörda skrifvelse af den 15 Oktober 1889, framhållit såsom önskliga för gaslysnings förbättrande, äro följande:

att afståndet mellan gaslyktorna, på de platser der starkare belysning kräffes, i betydlig mån minskas genom uppställande af nya lyktor;

---

*) Se Bilaga A.

**) Se Bilaga B.

att tidtabellen för gaslysningen underkastas granskning och förändring derhän att samtliga gaslyktor tändas tidigare än härtills skett och att släckningen af lyktorna framflyttas till senare på morgonen; äfvensom

att i stadens centrala och liftigare trafikerade delar anordnas en intensivare belysning genom att öka gaskonsumtionen i de enskilda lyktorna och genom bekostande af tidsenligare konstruerade lyktor än de nuvarande.

För den händelse de nu antydda förändringarne i väsentlig del vidtagas, har Gaslysnings Aktiebolaget förklarar sig beredt att, för den qvantitet gas som årligen af staden förbrukades utöfver den nuvarande till $7\frac{1}{2}$ miljon kubikfot uppgående konsumtionen, debitera ett lägre pris än det nu gällande.

Det af Stadsfullmäktige åt Drätselkammaren gifna uppdraget att med Gaslysnings Aktiebolaget underhandla om införandet af nya bestämmingar beträffande gasens ljusstyrka har föranledts deraf att, på sätt i ofvanberörda utskottsbetänkande konstaterats, lyskraften hos den levererade gasen, enligt hvad de af stadens gaskontrollör afgifna berättelserna vidhandengifva, alltsedan år 1884 i medeltal understigit den kontraktsenliga af 12 normalljus pr brännare, men att det likväl, med afseende å de olämpliga stadgandena i kontraktet om sättet för kontrollens verkställande, hvilka gjort det möjligt för bolaget att ifrågasätta riktigheten af de vunna kontrollresultaten, var svårt att med full bestämdhet afgöra om ett kontraktsbrott verkligen förelåg. Kontrollen af gasens styrka har nemligen varit förenad med stora svårigheter i följd af den mindre tillförlitligheten hos de såsom ljusenhet använda normalljusen. Enligt § 26 uti kontraktet borde såsom sådana begagnas vaxljus af i sagda § närmare angifven beskaffenhet, men då dylika ljus icke vidare funnits uti handeln tillgängliga, hafva desamma på grund af muntligt aftal med gasverket under de senare åren ersatts med engelska spermacetiljus, hvilka vid deras användning för kontrollen borde brinna med låghöjd af 45 å 47 mm. Det har dock visat sig att, oafsedt den sålunda medgifna variationen af lågans höjd, ljusintensiteten hos spermacetiljusen är underkastad betydande växlingar, hvilka göra det vid kontrolleringen vunna resultatet mer eller mindre tvifvel underkastadt. Gaskontrollören har fördenskull uti sin ofvan omförmälda skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 10 Februari 1890 funnit sig böra föreslå att de nu använda normalljusen måtte utbytas mot en ny ljusenhet, v. Hefner-Alte-necks s. k. Amylacetatlampan, hvilken af gaskontrollören vitsordats såsom en lätt reglerbar och konstant ljuskälla, enkom afsedd att ersätta normalljuset vid fotometriska undersökningar och hvilken för sin enkelhet och ändamålsenlighet vunnit det största erkännande i Tyskland.

Drätselkammaren tillsatte för beredande af detta ärende i hela dess vidd ett utskott, till medlemmar hvori utsågos tvenne ledamöter i kammaren jemte Stadsingeniören och Gaskontrollören. Drätselkammaren uppdrog tillika åt den sistbemälda jemte föreståndaren för härvarande agrikultur och handelskemiska laboratorium Filosofiedoktorn A. W. Forsberg att genom företagande af experiment bestämma det inbördes förhållandet emellan ljusintensiteterna hos de engelska spermacetiljusen och amylacetatlampan.

Nyssbemälda utskott afgaf den 26 November 1890 till Drätselkammaren ett betänkande af följande lydelse:

Utskottsbetänkande.

Vid sitt sammanträde den 6 Mars innevarande år tillsatte Drätselkammaren ett utskott, hvori undertecknade invaldes, för att afgifva yttrande ej mindre öfver de förslag till gasbelysningens i staden förbättrande, hvilka af Gaslysningss-aktiebolaget i Helsingfors föreslagits i skrifvelse af 15 Oktober 1889 och hvilken skrifvelse af Stadsfullmäktige remitterats till Drätselkammarens utlåtande, än ock öfver de ändringar i det emellan staden och nämnda bolag gällande kontrakt som af ett Stadsfullmäktiges utskott blifvit föreslagna.

Utskottet, som vid särskilda sammanträden handlagt dessa frågor, har först till pröfnig upptagit behovet af en ökad belysning inom stadens belysningsområde och dervid funnit att sådan vore särdeles önskvärd öfverallt; men då den betydliga kostnad, en ökad belysning inom ett så vidsträckt område komme att medföra, icke kan förbises, har Utskottet ansett reformen böra stegvis realiserar och föreslår förty att en intensivare belysning måtte omedelbart eller från nästa belysningsårs början anordnas i stadens mest centrala och trafikerade delar. Till dessa anser Utskottet följande gator och öppna platser böra hänföras:

Alexandersgatan,
 Norra Esplanadgatan.
 Östra Henriksgatan emellan Alexandersgatan och Norra Esplanadgatan,
 Hagasundsgatan,
 Michaelsgatan från Jernvägstorget till Norra Esplanadgatan,
 Regeringsgatan från Michaelsgatan till Glogatan,
 Glogatan,
 Fabiansgatan från Alexandersgatan till Norra Esplanadgatan,
 Unionsgatan från d:o till d:o,
 Sofie-, Helene- och Katrinegatorna,
 Jernvägstorget: gångbanan från Hagasundsgatan till Wilhelmsgatan, samt
 samma torg längs Atheneum och jernvägens stationshus,

Skilnadstorget,
Teateresplanaden,
Runebergs-esplanaden samt gångbanan mot södra Esplanadgatan,
Senatstorget: gångbanan från Unionsgatan till Nikolaigatan samt Rege-
ringsgatans förlängning längs Nikolaikyrkan,

Salutorget längs Esplanadgatorna och Sofiegatans förlängning.

Nästa steg blefve sedan en intensivare belysning af de ut till chausséerna ledande gatorna, Boulevardsgatan, Vestra kajen och Badhusgatan m. fl. större stråkvägar.

Vidkommande sättet för en ökad belysnings genomförande har utskottet stannat vid att föreslå dels en flyttning af 59 inom nu angifna distrikt befintliga lyktor, hvilken flyttning borde af Gaslysningsbolaget bekostas, dels ökning af dessas antal med 140 st. Genom dessa anordningar komme afstånden mellan lyktorna, som nu utgör 100 å 180 fot att reduceras till i medeltal 70 å 90 fot, dock att i enstaka fall afståndet uppginge till 120 fot. Vid lyktornas placering, som förslagsvis antecknats å bilagda plankarta, har i öfrigt iakttagits att vid gatukorsningarne i regeln placerats tvenne lyktor samt att lyktorna i och vid Esplanaderna ansetts böra ställas på ett mindre afstånd från hvarandra, än sådana längs på båda sidor bebyggda gator, emedan i förra fallet ingen reflex från närliggande hus bidrager att öka ljusstyrkan. Å de öppna platserna, der ett föga prisvärdt mörker, synnerligast under den snölösa årstiden, råder, har Utskottet placerat lyktor längs de totalt obelysta diagonala gångbanorna, utom å Salutorget, hvars nya dyrbara stensättning Utskottet icke anser skäl att rubba, då torget likväl torde blifva drägligt belyst genom de nya lyktor, som här föreslås längs omgifvande gator samt den tvärs öfver torget ledande förlängningen af Sofiegatan. En lika anordnad belysning får äfven Skilnadstorget samt den del af Jernvägs-
torget utanför Stationshuset der hyrkuskarne äro placerade, äfvensom platsen framför Nikolaikyrkan.

Beträffande klassindelningen af de ny tillkomna lyktorna har Utskottet förutsatt att samma grundprinciper som nu gäller för en lyktas klassificering äfven framdeles inom detta distrikt skall tillämpas och inträder i så fall endast en obetydlig ökning af III klassens lyktor, hvarföre samtliga nya lyktor i den approximativa kalkylen här nedan räknats till IV klass, men torde en revision af hela lyktnätet vara af nöden för preciserande af antalet lyktor inom hvarje klass och dessas plats, en revision som lämpligast torde ske under medverkan af Gaslysningsbolaget.

Men om ock Utskottet icke ansett en ökning af lyktornas antal inom hela belysningsområdet nu omedelbart böra företagas, har Utskottet likväl funnit en ändring af belysningstiden pr dygn vara af behovet påkallad och icke böra skjutas å sido. För det närvarande tändas lyktorna, såsom äfven Gasbolaget framhåller, 1 timme och 20 minuter efter solnedgången, men då denna tändningstid onek-

ligen är alltför långt framskjuten, hvilket äfven erfarenheten redan länge gifvit vid handen, håller Utskottet före att denna tid borde minskas till en timme, och samtliga lyktor således tändas 20 minuter tidigare än för närvarande är fallet.

Hvad släckningstiden deremot vidkommer bör densamma enligt Utskottets mening bibehållas oförändrad för öfriga lyktor utom för dem af III klassen (hel-nattslyktorna). Före kl. 12 äro de allra flesta offentliga nöjen slutade, den allmänna rörelsen har då äfven upphört, endast undantagsvis behöfver någon efter denna tid röra sig ute, och för desse få tör med skäl ej kunna påfordras en belysning jämbördig med den, som under den vanliga trafiktiden uppehålls. Lyktorna af IV klassen torde därför fortfarande kunna släckas vid nämnda tidpunkt. Men deremot måste man obetingadt erkänna som nödvändigt att *någon* belysning af staden bekostas under dessa nattens senare timmar. Detta ej allenast i den allmänna ordningens intresse, hvars väktare dock alltid eger en om ock ringa bundsförvandt i de här och der förekommande helnattslyktorna, utan äfven i deras intresse, hvilkas yrke och dagliga förvärf tvingar dem att i den tidiga morgonstund, då f. n. all belysning af trafiklederna i staden är inhiberad, röra sig ute. Utskottet har därför efter noggrant öfvervägande och pröfning af åtskilliga kombinationer (se bilagorna) stannat vid att föreslå det tiden för släckningen af III klassens lyktor måtte utsträckas till den för Stockholms lyktor gällande tid, hvilken framgår ur här närslutna lysningstabell.

Under antagande att dessa förändringar genomföras komme den ökade årliga kostnaden att uppgå till följande belopp:

för 20 minuter tidigare tändning af I, II och IV	
klass = 60,192 timmar à 4 p.	2,407: —
ökning af bränntiden för III klass med 480 tim-	
mar i 387 lyktor = 185,760 à 4 p.	7,430: 40.
140 st. nya IV klass lyktor à 1,420 bränntimmar	
= 198,800 timmar à 4 p.	<u>7,952: —</u>
	17,789: 40.

Vid denna kalkyl har ej beräknats den eventuellt utlofvade nedsättning i gaspriset, bolaget i sin ofvan åberopade skrifvelse utfäst, men hvarom öfverenskommelse ej ännu träffats.

Vid den nu föreslagna ändringen af gasbelysningen borde enligt Utskottets åsigt de 4 Siemenska lyktorna indragas. Dessa, som i tiden tillkommo på försök, hafva icke motsvarat de förhoppningar man fäst vid dem, till en del emedan koncentrerade ljuskällor proportionsvis icke lika effektivt belysa en plats som flere spridda. Då härtill kommer att de blifva jemförelsevis dyra, i följd af sin stora gasförbrukning, finnes ingen anledning att vidare uppehålla desamma. Härigenom vunnes ock en besparing af Mk 1,722: 90 pr lysningsår, då nödiga ersättningslyktor för dessa äro inberäknade i de nya 140 lyktor Utskottet föreslagit.

I detta sammanhang kan Utskottet ej underlåta framhålla att Gaslysningsbolagets uppgift å pag 3 i dess skrifvelse, att bränntimmarnes antal på andra orter uppgår till öfver 4000 i medeltal för alla lyktor, medan det i Helsingfors varierar emellan 3052 $\frac{1}{2}$ och 1414 $\frac{1}{2}$ timmar, tål en liten förklaring för att ej ställa Helsingfors i en alltför ogynsam dager. Bränntimmarna torde väl å sydligare orter, hvilka sakna våra ljusa sommaraftnar, då någon konstgjord belysning här alls icke behöfves, uppgå till det uppgifna antalet, men redan i Stockholm nedgår bränntimmarnes antal till 3204 $\frac{3}{4}$ timmar under tiden från 1 aug. till 15 maj, eller samma tidsperiod som vårt lysningsår omfattar.

Hvad slutligen beträffar förslaget om en intensivare belysnings framkallande genom ökad gaskonsumtion pr lykta och de nuvarande brännarenas utbytande mot nya förbättrade sådana, har Utskottet redan här påpekat hurusom flere och spridda ljuskällor äro att föredraga framför färre och mera koncentrerade och kan förty icke tillstyrka en sådan förändring Gaslysningsbolaget föreslagit. Vidkommande åter den senare eller de nuvarande brännarenes utbytande mot sådana af tidsenligare konstruktion, måste staden gerna se att sådant sker, men vidtagandet af denna åtgärd ankommer uteslutsnde å Gaslysningsbolaget. Uti § 8 i det mellan staden och bolaget upprättade kontraktet heter det nämligen: — — — "nödiga lyktor, ledningsrör, stolpar och öfriga tillbehör, allt af prydlig och af Magistraten godkänd beskaffenhet, anskaffas, uppställas och underhållas nu och framgent af bolaget." samt i § 16 mom. 2 "— — — förbinder sig bolaget, om så äskas, att framdeles kostnadsfritt för staden, förändra brännarene så, att lågan får den form, som möjligen kan finnas vara för belysningen mera tjenlig". och i § 30 „Alla väsentliga förbättringar, som under privilegietiden i afseende å gasens tillredande och begagnande uppfinnas, och hvilka, såsom fullt pröfvade, vinna ett allmännare användande, böra jemväl af bolaget införas“. Och då Gaslysningsbolaget medgifver (sid. 4) att „förbättrade brännarekonstruktioner allt mera begynt användas, hvarigenom effekten af den förbrända gasen i väsentlig mon ökats“ är det att hoppas det bolaget skall skynda sig att hos oss införa så beskaffade brännare.

Vidkommande de nuvarande lyktorna har Utskottet icke kunnat undgå fästa sin uppmärksamhet vid det skick hvori de i allmänhet befinna sig. Sidoglasen hållas icke alltid rena och hela, men särskildt äro de mjölkglas, hvilka på stadens bekostnad, men med underhållsforpligtelse för gasbolaget för något år sedan anskaffades, icke mera af den beskaffenhet att de kunna anses motsvara sitt ändamål, sedan de numera äro nedsvärtade af förbränningsgaser, utan böra de därför af bolaget ersättas med nya, der de ej kunna rengöras. Ett önskningsmål, som gasbolaget antagligen ock skall tillmötesgå, är lyktornas numrering, medelst anbringandet af genombrutna siffror i lyktans öfre kant. En sådan numrering vore ej allenast nyttig vid alla dispositioner af lyktorna utan skulle äfven betydligt underlätta kontrollen beträffande lyktornas tändning m. m.

I enlighet med gasbolagets löfte om en nedsättning af gaspriset för den händelse antydda förbättringar i gaslysningen i väsentlig del vidtagas, anser Utskottet det vara skäl att, jemte det detta betänkande delgifves bolaget, förfrågan eger rum till hvilken grad en nedsättning af gaspriset från bolagets sida är att påräkna. Under förutsättning af ett gynnsamt svar härå hemställer Utskottet det Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige föreslå:

att, för ernåendet af en bättre belysning i stadens centralare och mest trafikerade delar, 59 st. af nuvarande gaslyktor flyttas och 140 st. nya uppställas, allt å platser som af närslutna karta närmare framgår;

att af dessa lyktor nödigt antal hänföres till III klass (helnattslyktor) samt att lyktnätet i sin helhet må underkastas en revision vidkommande lyktornas klassificering och placering;

att gaslysningstabellen ändras derhän att samtliga lyktor tändas 20 minuter tidigare än nu är fallet och släckningstiden för III klassens lyktor framflyttas till ungefärlig öfverensstämmelse med i Stockholm fastställda tider;

att de 4 nu förefintliga Siemenska lyktorna indragas; samt

att uppmana Gaslysningsbolaget ej mindre att försätta de nuvarande lyktorna, der de ej mot andra af bättre konstruktion utbytas, i kontraktensligt skick såväl till brännare, som sido- och takglas, utan äfven städse noggrant aktgifva deruppå att underhållet icke åsidosättes.

Utskottet tillåter sig slutligen påpeka att enligt Utskottets tanke samma åtgärder, som här ofvan föreslagits för gasbelysningen, i tillämpliga delar bör bestämmas blifva gällande äfven för petroleumbelysning. Helsingfors, den 26 November 1890.

Mauritz Hallberg.

**Leon v. Pfaler.
Aug. af Schultén.**

Otto Ehrström.

Detta utskottsbetänkande, jemte densamma åtföljande plan för lyktornas placering, blef uti skrifvelse från Drätselkammaren meddeladt Gaslysningsaktiebolaget, som uti svarsskrifvelse af den 18 December 1890 förklarade sig instämma uti utskottets förslag såvidt anginge momenten 1—4, jemte det bolaget beträffande mom. 5 ville hafva framhållet att inga i antydt afseende till bolaget ställda befogade anmärkingar skulle af detsamma lemnas obeaktade. Bolaget har dock tillika påpekat att det för framtiden borde få ankomma på bolaget att sjelf afgöra huruvida detsamma vill bekosta genomförandet af en förändrad placering af lyktorna, enär det föga kunde pretenderas att bolaget under de allra sista åren af gaslysningskontraktets giltighet skulle binda stora kapitaler i anläggning af rörnät och flyttning af lyktor, hvilka tidigare blifvit placerade i enlighet med stadsmyndigheternas anvisning. Bolaget har för öfrigt äfven antydt nödvändigheten att i enskilda fall, der omständigheterna sådant föranledde, afvika från den af utskottet uppgjorda planen för lyktornas placering och trott lämpligast vara om öfverenskommelse härom finge i hvarje speciellt fall träffas mellan Stadsingenjören och bolaget. Bolaget var också villigt att deltaga uti den af utskottet nödig ansedda revisionen af lyktnätet i och för de nya och de flyttade lyktornas klassindelning, hvarjemte bolaget bilagt sin ifrågavarande skrifvelse ett i öfverensstämmelse med utskottets förslag angående tiden för tändning och släckning af gaslyktorna utarbetadt förslag till ny belvsningstabell, påpekande härvid tillika att lyktorna derefter blefve fördelade på endast tvenne klasser, nemligen hel- och halfnattslyktor. I fråga om utbyte af de hittills begagnade brännarene har bolaget rättelsevis velat framhålla att det af bolaget framkastade förslaget om införande af intensivbrännare tänkts endast i samband med ökandet af gaskonsumtionen pr lykta, enär intensivbrännare, genom hvilkas användande större effekt af gasen vinnes, bolaget veterligen icke konstruerats för så ringa gaskonsumtion i öppen låga som 5 kub.fot i timmen. Den af utskottet föreslagna numreringen af gaslyktorna åtog sig bolaget att verkställa.

Vidkommande storleken af den rabatt som af Gaslysningsaktiebolaget, enligt hvad ofvan nämnts, utlofvats för den gasquantitet som öfversköte $7\frac{1}{2}$ miljon kubikfot, har bolaget förmålt sig, oaktadt dess förslag om ökning af gaskonsumtionen i de enskilda lyktorna, hvarigenom bolagets brutto inkomst skulle förhöjts utan att erfordra nedläggande af kapital för ändring af rörledningarne, af utskottet lemnats utan afseende, under det deremot den af utskottet förordade minskningen af afståndet mellan lyktorna komme att för bolaget medföra betydande kostnader, vilja för den öfver $7\frac{1}{2}$ miljon kub. fot gående gasmängden åtnöjas med 7 mark per tusen kub. fot eller 3,5 penni per bränntimme. Denna rabatt komme dock att medgifvas endast så länge gaskol vid införsel till landet vore tullfria, förbehållande sig bolaget att få förändra densamma ifall nämnda kol åsattes tull.

Kammaren hade emellertid äfven fått del af resultatet utaf de af Gaskon-

trollören Friherre af Schultén och Doktorn Forsberg gemensamt verkställda undersökningarna angående det inbördes förhållandet mellan spermacetiljusets och amylacetatlampans ljusintensiteter. Af den öfver dessa observationer aflemnade redogörelsen framgår det dervid befunnits att, då amylacetatlampans låga inställes på jemnt 40 mm höjd:

10 normalljus af 45 mm låghöjd motsvara 11,14 amylacetatsampor;

10 normalljus af 46 mm låghöjd motsvara 11,45 amylacetatlampor;

10 normalljus af 47 mm låghöjd motsvara 11,71 amylacetatlampor.

Vid beräkning åter af ljusintensiteten hos 1 amylacetatlampan uttryckt i normalljus har det befunnits att 1 amylacetatlampan motsvarar 0,873 normalljus af 46 mm låghöjd och att 1 amylacetatlampan motsvarar 0,898 normalljus af 45 mm låghöjd.

Talet 0,873 skulle sålunda vara den faktor, hvarmed den vid fotometrering med amylacetatlampan såsom ljusenhet funna ljusstyrkan borde multipliceras för att erhålla ljusstyrkan uttryckt i normala spermacetiljus af 46 mm låghöjd såsom ljusenhet.

Gaslysningsaktiebolaget, som genom Drätselkammarens åtgärd erhöi del af dessa resultat, tillkännagaf uti skrifvelse till kammaren af den 23 September 1890 att bolaget obetingadt godkände desamma, helst de bekräftades genom de undersökningar som i enahanda afseende å bolagets sida blifvit verkställda. Likaså förklarade bolaget sig med tillfredsställelse helsa införandet af amylacetatlampan vid stadens gaskontroll, i förhoppning att genom denna åtgärd en god del af de stundom rätt betydliga differenser, hvilka härtills förekommit emellan stadskontrollörens och bolagets uppskattning af gasens lyskraft i framtiden skulle försvinna. Då enligt de nu tillämpade reglerna för gaskontrollen låghöjden för spermacetiljuset vore bestämd till 45 å 47 mm, erhöi nemligen kontrollören derigenom onödigtvis en latitud af 2 mm, hvilket i fråga om en gaslåga af 12 ljusstyrka representerade en skillnad af nära ett helt ljus, eller 8%. Detta stadgande var enligt bolagets förmenande olämpligt samt ej heller fullt rättvist, enär i behåll varande resultat af jemförelser, utförda af erkända auktoriteter, emellan de förr såsom normalljus använda vaxljusen och de engelska spermacetiljusen utvisade att en spermacetilåga som vore equivalent med vaxljuset ej borde vara högre än 45 mm (normala höjden = 44,5). Af nästnämnda förhållande har bolaget ansett böra följa att en spermacetilåga af 45 mm vore en riktigare equivalent för det kontraktensliga vaxljuset än den härtills såsom medeltal begagnade 46 mm lågan, hvarföre bolaget föreslagit att det af Herrar af Schultén och Forsberg funna talet 0,898, eller för enkelhets skull 0,9, borde bestämmas till reduktionstal vid förvandling af det i lamplåga funna profningsresultatet till normalljus.

I enlighet med de af Gaslysningsaktiebolaget sålunda i hufvudsak godkända synpunkterna uppgjordes härefter af Utskottet förslag till förändringar uti gällande kontrakt om gaslysningen. Härvid ansåg sig Utskottet böra sätillvida

tillmötesgå det af Gaslysningsaktiebolaget uttalade önskningsmålet beträffande reduktionstalet mellan amylacetatlampan och normalljuset att detta beräknades till 0,885, utgörande medeltalet af de utaf Herrar af Schultén och Forsberg angifna reduktionstalen för normalljus af 45 och dylika af 46 mm låghöjd. Därigenom erhålles såsom motsvarighet för den i kontraktets 26 § stadgade ljusstyrkan af 12 normalljus 13,5 amylacetatlampor eller „Hefner-ljus“. Uti sagda § har tillika införts bestämning derom att, i och för afgörande af tilläfventyrs uppkommande tvister, en af dessa lampor borde under båda kontrahenternas sigill förvaras. Uti senare momentet af samma § är det högsta undermålet som, utan att de i § 35 utsatta påföljderna inträda, får ega rum begränsadt till 15 % af den normala ljusstyrkan 13,5 Hefner-ljus, i stället för förut medgifna 2 normalljus. I § 27 har ordet „Magistraten“ utbytt mot „stadsmyndigheterna“. Då den i § 28 ingående bestämningen att gatulyktornas brännare i allmänhet skola vara beräknade att förtära $4\frac{1}{2}$ kub. fot gas i timmen synes vara stridande mot § 26, enligt hvilken brännarene äro afsedda att förtära 5 kub. fot i timmen, har i § 28 införts „fem“ i stället för „fyra och en half“. Uti § 29 ha intagits de nu gällande gasprisen äfvensom, uti ett särskildt moment, den rabatt som enligt Gaslysningsaktiebolagets medgifvande kommer att ega rum för den konsumtion som öfverstiger $7\frac{1}{2}$ miljon kubikfot. I § 15 har tillagts bestämning derom att, då gaslågornas lyskraft finnes mindre än i § 26 säges, detta förhållande borde af gaskontrollören konstateras i närvaro af annan kompetent person som af staden blifvit för ändamålet utsedd. Tillika har den uti § 35 i procenttal uttryckta minskning i gasens ljusstyrka som föranleder till en proportionelt dermed stigande ersättning till staden, utsatts direkt uti Hefner-ljus.

De ofvanberörda ändringsförslagen blefvo äfven af Drätselkammaren meddelade Gaslysningsaktiebolaget, som uti skrifvelse till kammaren af den 20 sistlidne April förklarade sig godkänna desamma. Då emellertid sagda skrifvelse var så affattad att deraf syntes framgå att bolaget ville såsom vilkor för sitt samtycke till förändringen af kontraktet uppställa anvisandet åt bolaget af en lämplig plats för uppförandet af en ny gasbehållare, underrättade Drätselkammaren bolaget att Kammaren för den händelse att nästnämnda fråga sammanfördes med förevarande ärende såge sig föranlåten att låta saken i dess helhet för närvarande förfalla; hvarefter bolaget uti ny skrifvelse af den 30 April förmälte sig ej hafva afsett att göra anvisandet af plats för en ny gasbehållare till vilkor för godkännande af det förändrade kontraktet, ehuru väl bolaget, som hade behof af plats för omförmälda ändamål, ville derom hos stadsmyndigheterna göra anhållan.

Då sålunda öfverenskommelse med Gaslysningsaktiebolaget kunnat träffas såväl rörande den af ofvanbemälda Utskott föreslagna utvidgningen af gasbelysningen som beträffande antydda förändringar uti kontraktet, samt då Drätselkammaren anser att de af Utskottet förordade åtgärderna äro egnade att i ganska väsentlig mon afhjelpa de nu varande bristerna i gatubelysningen, får Drätsel-

kammaren tillstyrka godkännande af Utskottets förslag till alla delar. Hvad särskildt angår den nya tidtabellen för gaslysningen synes densamma, på sätt en jemförelse med de af Utskottet från Astronomiska Observatoriet införskaffade uppgifterna angående skymningens längd vidhandengifver, vara väl afpassad efter det praktiska behovet.

Uti budgetförslaget för innevarande år observerades för genomförande af den ifrågasatta förbättringen af gasbelysningen ett anslag af 8,000 mark, motsvarande den beräknade kostnaden för ett halft år för tillökningen i lyktornas antal och antalet bränntimmar. Förändringen kan förty genomföras redan från början af nästkommande lysningsår, utan att något vidare anslag därför är erforderligt.

På sätt Utskottet framhållit böra enahanda åtgärder som nu föreslagits beträffande gasbelysningen äfven i tillämpliga delar vidtagas med petroleumbelysningen; och torde Kammaren bemyndigas att härom med entreprenören af nyssnämnda belysning träffa aftal. Härför erforderligt tillskottsanslag, 1,500 mark, har ock uti årets budget upptagits.

På grund af det anförda får Drätselkammaren vördsamt hemställa, det Stadsfullmäktige ville besluta:

att godkänna bilagda förslag till förändrad lydelse för särskilda §§ uti gällande kontrakt angående gaslysningen;

att, för ernäendet af en bättre belysning i stadens centralare och mera trafikerade delar, 59 st. af de nuvarande gaslyktorna må flyttas och 140 st. nya lyktor uppställas å de platser som på närslutna plan-karta i sådant afseende finnas angifna;

att af dessa lyktor nödigt antal skall hänföras till helnattslyktor, samt att, för öfrigt, lyktnätet i sin helhet skall underkastas en revision vidkommande lyktornas klassificering och placering;

att fastställa medföljande förändrade tidtabell för gaslysningen, hvarigenom samtliga lyktor komme att tändas 20 minuter tidigare än nu är fallet samt släckningstiden för helnattslyktorna blefve i det närmaste öfverensstämmande med släckningstiden för gaslyktorna i Stockholm;

att de 4 nu förefintliga Siemenska lyktorna skola indragas;

att uppmana Gaslysnings-Aktiebolaget ej mindre att försätta de nuvarande lyktorna, der de ej mot andra af bättre beskaffenhet utbytas, i kontraktensligt skick såväl till brännare som sido och takglas, utan äfven att städse noggrant aktgifva deruppå att underhållet icke åsidosättes; äfvensom

att uppdraga åt Drätselkammaren att med entreprenören af petroleum-gatubelysningen träffa aftal om enahanda utsträckning af bränn-

tiden för de af honom underhållna lyktorna som nu beträffande gaslyktorna vidtages.

På Drätselkammarens vägnar.

Leon. von Pfaler.

Edvard Loo.

Förslag till förändringar uti kontraktet om gaslysnings införande i Helsingfors stad af den 30 Maj 1860.

§ 26.

Bolaget förbinder sig att till lysningen använda gas, renad enligt de bästa godkända metoder och af den styrka, att en brännare, beräknad att förtära fem kubikfot gas i timmen, skall gifva en låga, som i lyskraft och klarhet motsvarar 13,5 Hefner-ljus, d. v. s. normalamylacetatlampor af v. Hefner-Altenecks konstruktion, brinnande med en låghöjd af 40 millimeter. Af dessa lampor förvaras en under båda kontrahenternas sigill, i och för afgörande af tilläfvventyrs uppkommande tvister.

Men som gasmaterialiernas beskaffenhet och atmosfäriska förhållanden kunna hafva betydligt inflytande på gasens lyskraft, komma de i § 35 bestämda påföljder icke att tillämpas, derest icke ljusstyrkan hos profbrännaren med mer än 15% understiger den af 13,5 Hefner-ljus; och är bolaget, i händelse gasens ljusstyrka ytterligare nedgår, pligtigt att utan åtnjutande af särskild betalning använda den större myckenhet gas, som för tillvägabringande af en sådan ljusstyrka kan erfordras. Skulle profbrännaren med en förtäring af fyra kubikfot gas befinnas lysa starkare än 13,5 Hefner-ljus, får gasmängden för gatulyktorna i samma förhållande minskas.

§ 27.

På det gasljusets beskaffenhet må kunna kontrolleras, bör i en af staden upplåten lokal anbringas en profbrännare. Undersökning kan företagas när som helst medan lysningen pågår. Dervid bör „Bunsens“ eller annan allmännare antagen fotometer, anskaffad på stadens bekostnad, användas. Hvarken reverbärer eller

glascylindrar må vid sådan profmätning anbringas. För utrönande huruvida gatulyktorna förses med gas till kvantitet och kvalitet i enlighet med hvad i kontraktet finnes bestämdt, äga stadsmyndigheterna att vidtaga de åtgärder som för undersökningen deraf anses mest ändamålsenliga; skolande instrumentalier och den gas, som för kontrollens verkställande erfordras, på bolagets bekostnad anskaffas.

§ 28.

Gatulyktornas brännare skola i allmänhet vara i likhet med profbrännaren beräknade att förtära fem kubikfot gas i timmen, men större lampor för torg och och öppna platser erhålla brännare afpassade efter den för en större ljusstyrka erforderliga myckenhet gas.

§ 29.

För gatubelysningen åtnjuter bolaget betalning sålunda, att för hvarje brännare med hel låga eller en ljusstyrka, motsvarande minst $13\frac{1}{2}$ Hefner-ljus, erhålles fyra penni i timmen.

Öfverstiger konsumtionen i gatulyktorna på året 7,500,000 kubikfot, nedsättes priset sålunda att för den öfver detta belopp förbrukade gasmängden erlägges tre och en half penni för hvarje brännare i timmen. Denna nedsättning gäller dock endast så länge gaskol få tullfritt till landet införas.

För såväl yttre som inre belysning med gas af allmänna och enskilda hus och lokaler erlägges till bolaget tio mark för ettusen kubikfot gas.

Skulle genom en förbättrad beredning gasens ljusstyrka i betydligare mån ökas utöfver den normala, förbehåller sig bolaget att, för den privata gasförbrukningen, tillgodonjuta en förhöjning i de för densamma ofvan bestämda priser af åtta procent för hvarje fulla tolf procents tillökning i gasens lyskraft.

I afseende å gaspriset gäller, oberoende af nästangifne bestämmingar, ock att bolaget icke må fordra högre betalning för den gas, som till gatulyksning åtgår, än hvad enskilde afnämare vid samma tid allmäneligen till bolaget erlägga; börande detta så förstås, att bolagets skyldighet till en slik nedsättning icke göres beroende deraf om bolaget till ett färre antal afnämare, i anseende till betydligare gaskonsumtion, eller af annan särskild anledning, lemnar gasen under det i öfrigt allmänt gällande priset.

§ 35.

Skulle gaslägornas lyskraft befinnas mindre än i § 26 bestämmes, bör detta förhållande konstateras i närvaro af annan kompetent person som af staden blifvit för ändamålet utsedd; och skall bolaget efter skedd tillsägelse ofördröjligen vidtaga åtgärd om lyskraftens ökande samt är derjemte genast skyldigt att förutom det betalningen i samma mån minskas, till staden utgifva ersättning med nedannämnda belopp, nemligen:

- 1:o) Om lyskraften nedgår till 10,4 Hefner-ljus, fyratio mark för hvarje dag;
 2:o) Om lyskraften utgör mellan 10,4 och 9,5 Hefner-ljus, sextio mark för hvarje dag;
 3:o) Om lyskraften utgör mellan 9,5 och 8,6 Hefner-ljus, åttatio mark för hvarje dag och så vidare i samma proportion.

Från utgifvande af sådan ersättning, hvilken beräknas intill dess den bestämda ljusstyrkan är återställd, är bolaget fritt, derest med bevis, som af stadsmyndigheterna godkännas, styrkas kan, att ofvanberörda förhållande inträffat i följd af omständigheter, som icke kunnat förekommas.

(Bilaga A.)

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Klagomålen öfver den bristfälliga belysningen af gatorna i Helsingfors äro ganska allmänna, men stadens befolkning i allmänhet, och den tidningarne med notiser och ledare förseende delen i synnerhet, gör sig icke reda för orsakerna till det dunkel, som herrskar och än mer synes dem herrska på gatorna, utan skylla uteslutande oss därför. Då ett sådant förhållande ej kan vara oss, ej heller stadsmyndigheterna, likgiltigt, tillåta vi oss påvisa en del af dessa orsaker till klagomål, och taga oss äfven friheten föreslå medel till aflägsnande af det öfverklagade förhållandet på ett, för stadens skattdragande innevånare, så billigt sätt som möjligt. Då gasbelysningen för omkring 30 år sedan i Helsingfors infördes efter mönster af andra utländska städer, var belåtenheten troligen ganska allmän, ty i jmförelse med de derförinnan begagnade svagt lysande oljelamporna, hvilka dertill varit ganska glest placerade och ofta nog voro i olag, föreföllo gatorna ljusa, så mycket mera som belysningen inomhus den tiden var ytterst sparsam och inga ljusfloder då trängde ut genom fönstren i butikerna. — Nu deremot är förhållandet ett helt annat.

Inomhus belysas boningsrummen klart och rikt, hvarigenom publikens ögon blifvit vanda vid ett starkt ljus, så att den person, hvilken för 30 år sedan beqvämt arbetade vid skenet ifrån ett, högst två, klena talgdankar, nu klagar, om hans arbete ej sker vid en med patent-brännare försedd petroliilampa eller en 12 å 16 normalljus stark gaslåga eller elektrisk lampa. Nutidens annons- och reklamväsande tillåter ej mera köpmännen att hålla sina varor till salu i trånga och illa belysta butiker, utan „ljus, mera ljus“ är lösen öfver allt; varorna som förr lågo hoppackade på sina hyllor och i sina fack, utradas för publikens ögon under möjligast starka belysning i stora skådefönster, för att locka köparen in från gatan.

— Äfven lifvet har blifvit ett annat. Medan skymningen förr afbröt nästan allt vistande utomhus, fortsättes nu promenad och arbete långt senare på qvällen.

Vanan vid stark belysning har blifvit allmän, kontrasten mellan ljuset inne och mörkret ute större, behovet af yttre belysning kännbarare.

Att under dylikt förhållande anspråken på gatubelysningen stigit, är själfallet, och hafva dessa anspråk öfverallt, utom i Helsingfors, tillmötesgått af stadsmyndigheterna. I Helsingfors stå gaslyktorna nästan lika glest som för 30 år sedan; de tändas nästan lika sent, släckas lika tidigt som då; och i hvarje lykta konsumeras koutraktsenligt lika mycken gas som då bestämdes, ehuru, enligt hvad äfven stadens gaskontrollör medgifvit, vi leverera mera gas i lyktorna, än kontraktet af oss fordrar.

Samtliga nyssnämnda faktorer äro dock så viktiga i fråga om gatubelysning, att de tarfva närmare utredning, ty i jemförelse med deras inverkan på gatubelysningen är själfva gasens lyskraft, ett normalljus mer eller mindre, föga betydande.

Hvad först afståndet emellan lyktorna beträffar, så inses klarligen, att det samma spelar den mest betydande rol, ty fränsedt de ljustrålar, hvilka icke direkt från ljuskällan utgå, utan reflekteras af möjligen förefintliga reflektorer och af husväggar m. m., aftager ljusstyrkan icke proportionellt med afståndet, utan med dess qvadrat, hvadan belysningen genom lyktornas närmande till hvarandra, exempelvis till halfva nuvarande afståndet, blefve omkring fyra gånger förstärkt. — På samma gatusträcka, der nu i Helsingfors finnes 10 lyktor, har i andra städer placerats ett mångdubbelt större antal; och kan gatubelysningen med gas icke blifva tillfredsställande, om icke Herrar Stadsfullmäktige *besluta*:

att afståndet emellan gaslyktorna, på de platser der starkare belysning kräfves, minskas i betydlig mon genom uppställande af nya lyktor.

Härvid borde, med begagnande af det system, som öfverallt i utlandet följes, främst tillses, att i hvarje gatukorsning minst tvenne, och vid korsningen af större gator fyra lyktor uppställas.

Angående tiden för tändning och släckning af lyktorna påpeka vi, att bränntiden, oafsedt de tider då månljuset betingar upphörande af gatubelysningen, i Helsingfors varierar emellan 3,052 $\frac{1}{3}$ timmar för första och 1,414 $\frac{1}{2}$ timmar för fjerde klassens lyktor, medan bränntimmarnas antal på andra orter uppgår till öfver 4,000 i medeltal för alla lyktor! Hvad specielt tändningen vidkommer, sker den 1 timme och 20 minuter efter solnedgången. Att under sådant förhållande en ganska lång tid förflyter, hvarunder stark skymning på gatorna råder är na-

turligt, och torde enhvar observerat hurusom i synnerhet höst- och vårtid, då skymningstiden är kortast, då snö icke förefinnes och bidrager att skenbart upplysa gatorna, samt vid molnhöljd himmel, tändningen af gaslyktorna sker mycket senare än trafiken på gatorna fordrar. Vidkommande åter släckningen, sker denna olika, efter fyra lytklasser.

De den längsta tiden brinnande lyktorna släckas 1 timme 20 minuter före soluppgången, då visserligen i regeln gatutrafiken är så ringa, att förhållandet i allmänhet är att betrakta som normalt. Men vissa tider på året, 15 September—15 November och 15 Februari—1 April, är derigenom all gatubelysning inhiberad under den tid arbetarene begifva sig från sina hem till sina arbetsplatser, hvarföre klagomål deröfver syns i tidningarna. Öfriga lyktor, klass 2—4, släckas tidigare, och klass 4 redan vid midnatt; ett förfarande som nu för tiden tydligen icke är lämpligt.

Vi få för den skull föreslå:

att tidtabellen för gaslysningen i Helsingfors af Herrar Stadsfullmäktige underkastas granskning och förändring derhän, att samtliga gaslyktor tändas tidigare än hittills skett, och att släckningen af lyktorna framflyttas till senare på morgonen.

Vidkommande åter quantiteten förbränd gas i hvarje lykta, så har densamma heller icke under de förgångna trettio åren ökats i Helsingfors, medan trafiken ökats i en oerhörd grad och ljusbehovvet dermed hållit jemna steg. På andra orter deremot har i gaslyktorna insatts brännare, genomsläppande 3 gånger den quantitet här förbrännes; brännarens antal har ökats i lyktorna; kandelabrarna ha försetts med flere lyktor, och slutligen ha förbättrade brännarekonstruktioner allt mera begynt användas, hvarigenom effekten af den förbrända gasen i väsentlig mon ökas. — Att, såsom i Helsingfors sker, belysa alla gator nästan lika svagt, torde heller ej kunna anses rättvist, ty de olika stadsdelarna bidraga högst olika till bestridande af kostnaden för gatubelysningen och andra allmänna behof. Derföre torde äfven rättvisan fordra, det Herrar Stadsfullmäktige *besluta*:

att i stadens centrala och lifligare trafikerade delar anordna en intensivare belysning genom att öka gaskonsumtionen i de enskilda lyktorna och genom bekostande af tidsenligare konstruerade lyktor än de nuvarande.

Då vi å ena sidan emellertid känne, hvilken antagonism emot oss råder ej allenast från de personers sida, hvilka anse det mellan staden och oss öfverenskomna gaspriset alltför fördelaktigt för oss, utan att dock känna hvarken huru stort kapital vi i vårt företag nedlagt ej heller den ränta vi derå införtjena, utan

äfvén och i synnerhet från de personer, som på ett eller annat sätt vore enskildt intresserade af att få gatubelysningen utgifven åt annan entreprenör än oss; samt då vi å andra sidan gerna medgifve, att gaskonsumtionen stigit och fortfarande stiger i en långt hastigare progression än grundarene af vårt företag kunde föreställa sig, anse vi skäligt göra Herrar Stadsfullmäktige ett förslag till nedsättande af priset för den gas, som genom ofvan propulerade förändringar i belysningen komme att förbrukas.

Den af staden nu betalade gaskvantiteten utgör ungefär 7,500,000 kubikfot om året. Denna kvantitet har under det senaste decenniet stigit med ungefär 8% årligen och då staden just nu är stadd uti stark tillväxt äfvén hvad utläggande af nya gator vidkommer, torde med skäl kunna antagas, att stegringen icke aftager, utan att medelkonsumtionen, under de 10 år vi ännu äro berättigade till att uteslutande ombesörja gatubelysningen, kommer att göra 10,000,000 kubikfot om året. Detta tal kommer säkerligen att öferskridas, ty behofvet af starkare belysning låter ej länge nedtysta sig.

Oaktadt vi sålunda med full visshet kunne påräkna en vida större gaskonsumtion för den publika belysningen än den nuvarande, och oaktadt en så mycket stegrad belysning, som den vi ofvan föreslagit, naturligtvis kommer att medföra nödvändigheten för oss att nedlägga betydande kapital i nya byggnader och apparater, äro vi dock villige att betrakta den nuvarande konsumtionen såsom normal för framtiden och hvarje framtida stegring deri såsom *uteslutande* beroende på de antydda förändringarna, *om desamma i väsendtlig del vidtagas*.

Beroende uppå i huru stor vidd de af oss föreslagna förändringarna vidtagas, vore vi alltså beredde att, för den kvantitet gas, som årligen utöfver $7\frac{1}{2}$ miljon kubikfot af staden konsumeras för den publika belysningen, debitera ett lägre pris än det i kontraktet emellan staden och oss stipulerade priset af 8 mk pr 1,000 kubikfot.

För den händelse Herrar Stadsfullmäktige fäste afseende vid dessa våra propositioner, *anhålla vi vördsamt om utseende af personer, med hvilka vi kunde närmare i saken konferera och öfverenskomma om de tillägg till kontraktet, som deraf blefve betingade*.

Helsingfors den 15 Oktober 1889.

p. p. Gaslysningsaktiebolaget i Helsingfors,

T. v. Frenckell.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Hos Stadsfullmäktige anhåller undertecknad härmed att få föreslå att det vid kontrolleringen af lysgasens ljusstyrka för det närvarande använda normalljuset måtte utbytas mot en ny ljusenhet.

På grund af muntlig öfverenskommelse med Gaslysningsaktiebolaget verkställes uppmätningen af gasens ljusstyrka på stadens fotometerrum sålunda att en gaslåga, bildad genom förbränning af fem engelska kub. fot gas i en brännare af samma beskaffenhet som de, hvilka användas i gatulyktorna, jämföres med lågan af ett engelskt spermaceti normalljus, hvilken låga bör vara så beskaffad att dess höjd är 45 å 47 millimeter och vekens höjd i lågan omkring 11 millimeter, hvarjemte vekens spets bör utträda i lågans yta och der befinna sig i liflig glödning.

Redan den tillåtna variationen i låghöjden gör att mätningarna af gasens ljusstyrka kunna utfalla ganska olika om de verkställas vid 45 eller 47 millimeters låghöjd. Men härtill kommer ännu att ljuslågan äfven till bredden kan variera, oberoende af variationerna i höjd. Detta förhållande, som man snart nog konstaterar, då man jämför ljuslågan med en konstant ljuskälla, den s. k. amylicetatlampen, till hvilken jag strax skall återkomma, har med största sannolikhet sin orsak i variationer i ljusvekens tjocklek och i dess mer eller mindre hårda flätning, som gör att vecken i lågan bildar en kurva af vexlande form. Tvenne ljuslågor af samma låghöjd och brinnande under de ofvananfödda förhållandena, glödande veke m. m. kunna sålunda visa olika ljusstyrka.

Till denna egenskap hos de engelska spermacetiljusen sällar sig ännu en olägenhet hos dem, som äfven gör dem olämpliga för fotometriska komparationer. Dessa ljus brinna i allmänhet med en låga, hvars höjd med några millimeter understiger den för de fotometriska observationerna bestämda minsta låghöjden, 45 millimeter. Det har sålunda upprepade gånger händt mig att ett ljus brunnit flera timmar utan att lågan nått minimum af föreskrifven höjd. En hel sats engelska spermacetiljus, som icke genom sin vikt eller sina dimensioner skiljde sig från andra sådana, måste kasseras, emedan alla de undersökta ljusen äfven efter att ha brunnit en längre tid, ej gäfvö den betingade låghöjden. Mycket mera sällan händer det att ljuslågan håller sig öfver 47 millimeter. Man påträffar visserligen äfven normalljus, som jämförelsevis ofta brinna med en låghöjd af 45—47 millimeter, men det vanliga förhållandet är, såsom jag redan nämt, att ljusen mestadels brinna med en låghöjd understigande 45 millimeter. I alla händelser äro ljusen fullkomligt oberäkneliga, så att ett ljus, som några minuter brunnit med lämplig låghöjd, plötsligt ger en för stor eller för liten låga under längre tid.

Att denna ljusens oberäknelighet stundom skall vålla stora svårigheter vid gaskontrollen är lätt att inse. Men såväl dessa svårigheter som den osäkerhet,

som är en följd af ljuslågans ofvan framhållna variationer i ljusstyrka, skulle häfvas om man utbytte normalljuset mot en lätt reglerbar och konstant ljuskälla såsom t. ex. den redan nämnda s. k. amylacetatlampan.

Denna af hr v. Hefner-Alteneck i Berlin konstruerade och af den kända firman Siemens & Halske utförda normallampan är enkom afsedd att ersätta normalljuset vid fotometriska undersökningar och har för sin enkelhet och ändamålsenlighet vunnit det största erkännande i Tyskland. Alla delar af denna lampa äro noggrant utarbetade i fullkomligt bestämda dimensioner, så att lampan kan reproduceras i huru många alldeles lika exemplar som helst. I lampan förbrännes amylacetat, ett ämne, som med lätthet och till skäligt pris kan erhållas i kemiskt rent tillstånd och i hvilket man sålunda har ett brännmaterial af alltid lika beskaffenhet. Amylacetatet förbrännes medelst en veke, hvars beskaffenhet man har funnit als icke inverka på lågans ljusintensitet. Ingen dragcylinder användes. Lågan regleras sålunda att dess höjd är jemt 40 millimeter, hvilket icke erbjuder några svårigheter, och då den engång blifvit reglerad brinner den med högst konstant ljusintensitet till och med under timtal. Kortligen, i amylacetatlampan har man sålunda en ljuskälla, hvarmed ett ljus af alltid lika intensitet utan svårighet kan frambringas och bibehållas konstant.

I Tyskland har denna lampa varit föremål för vidtomfattande ytterst noggranna undersökningar och befunnits fullkomligt motsvara sitt ändamål att tjena såsom ljusenhet. Talrika komparationer mellan amylacetatlampan och det engelska spermacetiljuset för fastställandet af förhållandet mellan deras ljusintensitet föreligga äfven.

Undertecknad har sedan några år tillbaka då och då arbetat med amylacetatlampan och konstaterat dess förträfflighet. Komparationer som jag verkställt mellan lampan och normalljuset hafva gifvit det resultat att 10 normalljus af omkring 46 millimeters låghöjd motsvara i det närmaste 11.5 amylacetatlampor.

Äfven gasväcket har gjort undersökningar med amylacetatlampan och torde väl knappast ha något emot att den enligt muntlig öfverenskommelse nu gällande ljusenheten ersättes med en vida bättre.

På grund af hvad jag ofvan anfört anhåller jag dertför att få föreslå att Stadsfullmäktige ville träffa aftal med Gaslysningsaktiebolaget om införande af hr v. Hefner-Altenecks amylacetatlampan såsom ljusenhet vid de fotometriska mätningarna af gasens ljusstyrka i stället för det nu använda normalljuset och fastställa förhållandet mellan dessa begge ljusenhetens intensitet. Helsingfors den 10 Februari 1890.

Aug. af Schultén.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1891.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors,

den 23 Maj 1891.

N:o 108.

*Till Helsingfors Stadsfullmäktige.**Handlingar rörande verkställd revision af Helsingfors
stads räkenskaper för 1890.*

Af de för granskningen af stadens räkenskaper för år 1890 utsedde revisorerne till Magistraten häröfver ingifven revisionsberättelse äfvensom af Drätselkammaren, Helsovårdsnämnden och Fattigvårdsstyrelsen aflemnade förklaringar i anledning af särskilda mot dessa myndigheters räkenskaper af revisorerne framställda påminnelser, får Magistraten härhos äran till Herrar Stadsfullmäktige öfversända under framhållande tillika att förklaring öfver revisorerne anmärkningar jemväl affordrats direktionen för Helsingfors stads folkskolor, utan att denna dock, oakadt gjord erinran, ännu dermed inkommit; men skall Magistraten, så snart Magistraten fått emottaga äfven denna förklaring, särskildt insända densamma.

På Magistratens vägnar:

Emil Schybergson.*G. v. Pfaler.*

Revisionsberättelse för år 1890.

Sedan undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1890, slutfört detta oss ombetrodda uppdrag, få vi häröfver afgifva föreskrifven berättelse.

Under revisionen hafva vi genomgått och granskat såväl drätselverkets böcker med tillhörande verifikationer som dess protokoll och bref samt fattigvårdens, folkskolornas, folkbibliotekets, sundhets- och sjukvårdens, byggnads-, trafik- och hamnkontorens äfvensom poliskammarens för ifrågavarande år upprättade särskilda redovisningar.

För att åskådliggöra förhållandet emellan det af Stadsfullmäktige för år 1890 fastställda inkomst- och utgiftsförslaget å ena sidan samt stadens verkliga inkomster och utgifter å andra sidan intages här en för ändamålet sammanställd

Tablå.

	Enligt budgeten.		Enligt böckerna.	
	<i>Fmk.</i>	<i>74</i>	<i>Fmk.</i>	<i>74</i>
Inkomster.				
Behållning från år 1889	628,600	—	1,333,942	85
I. Räkter.				
Å chausséeobligationer	1,800	—	2,346	12
Å tomtlösen	35,000	—	46,838	4
Å tomtlösen i Brunnsparken	7,000	—	5,336	64
Å donationsfonder	8,600	—	8,861	65
Å diverse	—	—	370	78
<i>Fmk 52,400: — 63,753: 23</i>				
II. Tomtlösen.				
För arrende och odisponerade tomter	185,000	—	484,740	99
III. Stadens fasta egendom.				
Räkter och arrenden från donerade hemman	14,000	—	13,063	72
Arrendemedel	118,000	—	119,816	13
Arrenden från Brunnsparken	11,400	—	11,928	89
Hyrer för saluplatser å torg	15,000	—	7,550	—
Hyra för lokaler i Folkbiblioteket	2,500	—	2,000	—
Bod- och diskhyror	6,200	—	6,028	—
Hyrer för saluhallen	30,000	—	31,313	61
Hyrer för fiskförsäljningsplatser	3,000	—	5,033	50
Simhusafgifter	200	—	161	—
Fiskevattensafgifter	735	—	1,160	60
Hötäkt	600	—	336	—
Mulbetesafgifter	200	—	281	—
Tillfälliga arrenden och planhyror	2,800	—	7,315	84
<i>Fmk 204,635: — 205,988: 29</i>				
IV. Tomtören				
	1,900	—	1,901	72
V. Inkomstgifvande rättigheter.				
Tolag i Helsingfors	90,000	—	117,986	97
D:o från uppstäder	2,500	—	6,193	10
Trafikafgifter	240,000	—	286,329	58
Mätningafgifter	2,500	—	3,357	68
Transitomagasinshyror	100	—	258	42
Hamnafgifter	110,000	—	139,441	28

Broafgifter	7,000	—	9,520	81
Ballastafgifter	500	—	3,160	58
Vägningsafgifter	2,000	—		
Kokhusafgifter	200	—	219	95
Marknadsafgifter	1,200	—	1,586	80
Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast	800	—	1,162	94
Auktionsprovision	700	—	971	60
Stadskällareafgifter	1,052	9	1,625	—
Biljardafgifter	300	—	382	—
Boupptecknings-procenter	30,000	—	46,548	45
Kollektmedel	200	—	307	70
Sakören	3,000	—	4,562	93
Böter för försummad betalning af kronoutskylder	1,500	—	1,339	80
Diverse böter	200	—	446	11
Arrende för Gammelstadskvarnen	3,000	—	3,500	—
Fattigafgifter af i Ryssland vistande personer	1,800	—	1,866	35
Börsprovision	50	—	175	75
<i>Fmk 498,602: 09 630,943: 80</i>				
VI. Diverse.				
Personel fattigafgift	22,000	—	25,257	—
För sjukvård i kommunala sjukhuset	700	—	1,333	30
Fattigvårdens diverse inkomster	7,900	—	11,994	5
Elevers i folkskolan afgifter	5,000	—	5,050	85
Elevers i folkskolan handarbeten	500	—	489	73
Boklån	2,000	—	2,816	5
Hundskatt	4,000	—	4,692	—
Afgifter för klosetterna	6,000	—	8,332	19
Afgifter för spillningsafstjälning	500	—	777	15
Bidrag till brandväcket af ryska Alexandersgymna- sium	184	46	184	46
Bidrag till underhåll af Riddarhusskvären	300	—	300	—
Ersatta inkvarteringskostnader	286,577	75	255,156	90
<i>Fmk 335,662: 21 316,383: 68</i>				
VII. Statsbidrag.				
Till folkskolorna	52,000	—	52,000	—
Till polisinrättningen	84,000	—	84,000	—
Till gatubelysningen	12,000	—	12,000	—
Till brandväcket	8,210	—	8,210	—
Bränvinsskatten	8,000	—	10,165	51
<i>Fmk 164,210: — 166,375: 51</i>				

VIII. Vattenledningen.			
Vattenkonsumtionsavgifter	210,000	—	256,565 82
Förhöjning af sentida inbetalning af vattenavgifter <i>Fmk 210,300: — 257,576: 03</i>	300	—	1,010 21
IX. Lån.			
Till förskotterade lånemedelskonto öfverfördt	676,190	31	649,270 —
Lån från Föreningsbanken i Finland	—	—	600,000 —
Lån från Borgå sparbank	—	—	200,000 —
Lån på kortare återbetalningstid än 2 år	160,000	—	—
<i>Fmk 836,190: 31 1,449,270: —</i>			
X. Uttaxering.			
Kommunala utskylder	700,300	30	706,623 65
<i>Från tidigare år balanserade anslagsbelopp, hvilka ej kommit till användning eller besparats.</i>			
Vattenledningens anläggning af tilloppsror från tryckroret genom Ås längs östra chausséen till Alexandersgatan	—	—	30,089 99
Jungfrustigen, vattenledning, planering och kanal	—	—	2,653 14
Arbetaregatan	—	—	8,928 19
Smedsgatan	—	—	4,055 23
Kampgatan, vattenledning och kanal	—	—	1,639 95
Albertsgatan, planering	—	—	262 10
Afoppskanal under Högbergs-, Ulrikasborgs- och Sjömansgatorna samt Skepparebrinken	—	—	8,496 77
Upptagande af sjunkna vrak i hamnarne	—	—	669 35
Vågbrytare i Sandvikshamnen	—	—	6,000 —
Uppställande af pissoir i Kapellesplanaden	—	—	302 83
Anslag för tillbyggnader å fattiggården samt uppförande af arbetsinrättning	—	—	19,794 90
Anslag för inventarier till arbetsinrättningen	—	—	10,414 36
Anslag för regleringsarbeten enligt 1887 års stadsplan	—	—	7,200 83
Uppförande af allmänt afträde i teateresplanaden	—	—	1,500 —
<i>Extra inkomster ej observerade i budgeten.</i>			
Prsättning för makadamisering af Parkgatan	—	—	1,155 8
Af arrendator ersatta utskylder för Gammelstads-kvarnen	—	—	317 45
Försålda byggnader	—	—	1,165 —
Expropriationsskilling för till statsjärnvägarne upplåten mark	—	—	18,910 —
Kranhyra	—	—	51 —
Summa	3,817,799	91	5,741,105 92

Utgifter.	Anslag enligt budgeten.		Utgift enligt böckerna.		Anslaget öfverskridet.		Besparing å anslaget.	
	<i>Fmk.</i>	<i>nl</i>	<i>Fmk.</i>	<i>nl</i>	<i>Fmk.</i>	<i>nl</i>	<i>Fmk.</i>	<i>nl</i>
I. Stadens skulder.								
Å lånet för stadens reglering af 1812, amortering	5,288	—	5,288	—	—	—	—	—
Å lånet för chausséerna af 1863, amortering . . . . . 4,158: 71 ränta 1,341: 29	5,500	—	5,500	—	—	—	—	—
Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, amortering . . . . . 4,432: 37 ränta 1,567: 63	6,000	—	6,000	—	—	—	—	—
Å chausséeobligationerna af 1865, amortering . . . . . 5,000: — ränta . . . . . 3,960: —	8,960	—	8,960	—	—	—	—	—
Å vattenledningslånet af 1876, amortering . . . . . 14,400: — ränta . . . . . 72,685: —	87,085	—	87,085	—	—	—	—	—
Å nybyggnads- och regleringslånet af 1882, amortering . . . . . 30,500: — ränta 64,158: 75	94,658	75	94,658	75	—	—	—	—
Å kassakreditiv samt å ofvan icke angifna lån, ränta	30,000	—	46,052	50	16,052	50	—	—
Återstående kapitalbeloppet af lånet för folkskolehuset vid Annegatan	26,920	31	—	—	—	—	26,920	31
<i>Fmk 264,412: 06 253,544: 25</i> <i>16,052: 50 26,920: 31</i>								
II. Stadens ämbetsvärk.								
Rådstufvurätt och magistrat, aflöningar	160,800	—	160,274	72	—	—	525	28
expenser	9,700	—	11,521	45	1,821	45	—	—
<i>Fmk 170,500: — 171,796: 17</i> <i>1,821: 45 525: 28</i>								
III. Kommunalförvaltningen.								
Stadsfullmäktiges kansli	9,800	—	11,561	28	1,761	28	—	—
Drätselkammaren, aflöning	22,900	—	22,520	—	—	—	380	—
expenser	6,000	—	5,954	55	—	—	45	45

Drättselkontoret, aflöning . . .	24,700	—	24,899 92	199 92	—	—
expenser	2,700	—	3,613 89	913 89	—	—
Trafikkontoret, aflöning . . .	15,300	—	15,892 92	592 92	—	—
expenser	2,000	—	1,693 95	—	—	306 5
mätarearvoden	1,000	—	1,963 43	963 43	—	—
Hamnkontoret, aflöning . . .	22,810	—	24,688 12	1,878 12	—	—
expenser	600	—	716 12	116 12	—	—
Byggnadskontoret, aflöning . .	37,020	—	35,052 68	—	—	1,967 32
expenser	1,100	—	1,198 84	98 84	—	—
material och handtlångare-						
dagsvärken vid mätningar . .	6,000	—	5,325 27	—	—	674 73
<i>Fmk 151,930: — 155,080: 97</i>						
<i>6,524: 52 3,373: 55</i>						
IV. Gatubelysningen.						
Gasbelysningen	72,806 70		71,403 58	—	—	1,403 12
Petroleumgasbelysningen . . .	32,804 19		27,373 3	—	—	5,431 16
Elektrisk belysning	9,120	—	3,285	—	—	5,835
<i>Fmk 114,730: 89 102,061: 61</i>						
<i>12,669: 28</i>						
V. Brandväcket.						
Hyror	6,900	—	6,900	—	—	—
Eldning och belysningsämnen	2,732 50		1,659 79	—	—	1,072 71
Redskapens underhåll	3,000	—	2,773 82	—	—	226 18
Aflöning m. m.	49,140	—	49,152 31	12 31	—	—
Brandstallet	5,488 80		5,617 53	128 73	—	—
Inköp af nya inventarier m. m.	1,400	—	1,231	—	—	169
Diverse utgifter	2,800	—	2,686 89	—	—	113 11
<i>Fmk 71,461: 30 70,021: 34</i>						
<i>141: 04 1,581: —</i>						
VI. Polisnrättningen . . .	159,802	—	159,056 7	—	—	745 93
VII. Sundhets- och sjukvården.						
Läkarepersonal	22,700	—	22,699 92	—	—	8
Hälsovårdsnämnden	2,700	—	2,699 95	—	—	5
Kommunala sjukhuset	13,928	—	13,616 69	—	—	311 31
Reservsjukhuset	1,800	—	2,091 75	291 75	—	—
Polikliniken	3,000	—	3,000	—	—	—

Sundhetsinspektören och hälso- polisen	16,050 —	13,595 35	— —	2,454 65
Undersökningsstationen för lifs- medel	5,830 —	5,421 3	— —	408 97
<i>Fmk 66,008: — 63,124: 69</i> <i>291: 75 3,175: 06</i>				
VIII. Fattigvården.				
Fattigvårdsstyrelsen	8,160 —	7,752 91	— —	407 9
Fattiggården	52,300 —	61,148 61	8,848 61	— —
Arbetsinrättningen	21,540 —	17,135 19	— —	4,404 81
Understöd, ständiga	58,000 —	64,053 12	6,053 12	— —
D:o tillfälliga	7,660 —	8,719 76	1,059 76	— —
Sjuk- och dårdvårdskostnader	18,700 —	18,679 11	— —	20 89
Diverse utgifter	6,000 —	7,340 51	1,340 51	— —
<i>Fmk 172,360: — 184,829: 21</i> <i>17,302: — 4,832: 79</i>				
IX. Undervisningsväsendet.				
Navigationsskolan	2,800 —	2,873 40	73 40	— —
Realskolan	12,500 —	11,700 5	— —	799 95
Handtvärksskolor	16,840 —	16,840 —	— —	— —
Handelsinstitutet	4,000 —	4,000 —	— —	— —
V. Hjelts slöjdskola	1,500 —	1,500 —	— —	— —
Folkskolorna, aflöning	221,007 20	215,679 50	— —	5,327 70
hyror	19,000 —	20,310 —	1,310 —	— —
undervisningsma- teriel	6,000 —	8,139 61	2,139 61	— —
materiel för hand- arbeten	3,800 —	1,801 24	— —	1,998 76
möbler	5,000 —	7,161 35	2,161 35	— —
bidrag till lärare- personalens pensionering	3,500 —	3,590 —	90 —	— —
eldningsämnen	9,000 —	11,740 —	2,740 —	— —
belysningsämnen	10,000 —	8,012 70	— —	1,987 30
beklädnadskost- nader	5,600 —	5,922 65	322 65	— —
renhållning	6,000 —	5,513 61	— —	486 39
expenser	1,000 —	845 30	— —	154 70
reparationskost- nader för går- dar m. m.	8,000 —	6,371 43	— —	1,628 57
Folkbiblioteket och läsesalen	19,890 —	21,794 89	1,904 89	— —
<i>Fmk 355,437: 20 353,795: 73</i> <i>10,741: 90 12,383: 37</i>				

X. Allmänna onera.					
Skjutshållning	3,800	—	3,380	—	420
Kronoutlagor	629	4	53	4	576
Utskylder till Helsingekommun	80	—	81	30	—
Inkvarteringskostnader	286,577	75	255,156	90	31,420
Inkvarteringsnämnden	8,100	—	8,100	—	85
<i>Fmk 299,186: 79 266,771: 24</i>					
<i>1: 30 32,416: 85</i>					
XI. Vattenledningen.					
Förvaltning och drift	33,480	—	40,179	57	6,699
Remont af byggnader m. m. . . .	11,000	—	19,312	11	8,312
Tvättning och komplettering af sandem i en filterafdelning . .	2,800	—	3,293	87	493
Inköp af vattenmätare	7,500	—	11,891	18	4,391
Reparation och justering af vattenmätare	1,000	—	1,082	37	82
Remont af äldre pumpväcket . . .	8,000	—	8,000	—	—
Kostnader för fördelning af vat- tentilloppet till en filterafdel- ning på 6 olika ställen	2,000	—	1,474	65	—
3 st. tryckregleringsapparater . .	2,000	—	2,001	10	1
Apparater för anställande af filt- reringsförsök	600	—	537	79	—
Kol- och vedplan, landnings- brygga och spårväg i Gam- melstaden	7,100	—	7,500	74	400
Nytt sug- och tryckrör från Gammelstaden till Janssonska mossen	236,000	—	236,000	—	—
Nedläggning af 6 rör under Annegatan	4,900	—	—	—	4,900
Nedläggning af 4 rör under Stenhuggaregatan	730	—	904	11	174
Förbindning af rörsträngarne under Skilnads-, Nylands- och Ludvigsgatorna samt under V. Henriks-, Wladimirs-, An- dreae- och Boulevardsgatorna	6,100	—	6,100	—	—
Fabriksgatan, vattenledning, planering och kanal	183,300	—	183,300	—	—
Rådmansgatan d:o d:o d:o	16,600	—	16,600	—	—
Petersgatan d:o d:o d:o	21,700	—	21,700	—	—
Gengatan d:o d:o d:o	19,600	—	19,600	—	—

Nikolaigatan, vattenledning och kanal	4,240 —	3,848 70	—	—	391 30
Bärghäll, vattenledning	15,400 —	10,561 20	—	—	4,838 80
Diverse mindre vattenledningsarbeten	2,200 —	1,955 28	—	—	244 72
<i>Fmk 586,250: — 595,842: 67</i> <i>20,555: 05 10: 962: 38</i>					
XII. Saluhallen	7,050 —	9,524 71	2,474 91	—	—
XIII. Allmänna arbeten.					
<i>Byggnader och lägenheter.</i>					
Desinfektionshuset, inredning och remont	2,350 —	2,157 99	—	—	192 1
Underhåll af stadens hus och byggnader	15,000 —	22,079 47	7,079 47	—	—
Byggnad för brandväcket	294,000 —	294,000 —	—	—	—
Rådhusets ombyggnad	50,000 —	50,000 —	—	—	—
Saluhallen, ritningar m. m.	4,000 —	4,000 —	976 99	—	—
Uthus för badhuset i Brunns-parken	1,000 —	1,976 99	—	—	—
Plank vid Folkskolegatan	900 —	900 —	—	—	—
Simhus vid Brobärgskajen	7,360 —	7,360 —	—	—	—
<i>Gator och allmänna platser.</i>					
Lappviksgatan, trottoir	5,980 —	5,326 80	—	—	653 20
Östra Henriksgatan, omläggning	9,520 —	9,520 —	—	—	—
Norra Esplanadgatan "	21,300 —	21,300 —	—	—	—
Estnäs-gatan, trottoir	790 —	933 99	143 99	—	—
Salutorget, omläggning	39,100 —	34,838 71	—	—	4,261 29
Underhåll af gator och allmänna platser	8,000 —	7,154 39	—	—	845 61
Röddåldsgatan, nyläggning	2,990 —	2,986 97	—	—	3 3
Fredriksgatan "	5,420 —	6,172 57	752 57	—	—
Eriksgatan "	1,270 —	1,448 4	178 4	—	—
Kampgatan "	6,480 —	5,465 6	—	—	1,014 94
Annegatan "	870 —	790 20	—	—	79 80
Styrmansgatan "	2,430 —	1,729 —	—	—	701 —
Sandvikstorget, nyläggning och planering	10,000 —	11,006 20	1,006 20	—	—
Jägaregatan, planering	1,440 —	960 88	—	—	479 12
Badhusgatans utvidgning	107,000 —	107,000 —	—	—	—
expropriationer	70,240 —	70,240 —	—	—	—
Skepparegatan, planering	20,000 —	20,000 —	—	—	—

<i>Kanaler och afloppsdiken.</i>				
Riddaregatan, ombyggnad och afloppskanal	780	611 81	—	168 19
Alexanders-, Glo- och Norra Esplanadgatorna, höjning af kloakerna	10,820	10,776 63	—	43 37
Underhåll af kanaler och afloppsdiken	12,000	16,362 33	4,362 33	—
Unionsgatan, afloppsledning	1,010	1,199 49	189 49	—
Gasværksgatan ”	2,100	1,173 43	—	926 57
Stenhuggaregatan ”	640	792 65	152 65	—
Annegatan ”	1,800	1,939 7	139 7	—
Bärghåll ”	14,100	18,207 41	4,107 41	—
<i>Vägar.</i>				
Edesviksvägen, remont	840	887 85	47 85	—
Meilansvägen ”	2,600	2,610 56	10 56	—
Broholmsvägen, utvidgning och omplanering	42,400	48,142 96	5,742 96	—
Långa bron, remont	31,825	31,825 —	—	—
Underhåll af vägar	7,000	12,706 24	5,706 24	—
Bärghåll, vägar	32,070	32,070 —	—	—
<i>Chausseer.</i>				
Underhåll af chausséer	14,000	22,543 32	8,543 32	—
Underhåll af chausséer i Brunns- parken	500	238 55	—	261 45
<i>Hamnar.</i>				
Underhåll af kajer, bojar m. m.	5,000	6,863 89	1,863 79	—
Kajarbeten i norra och södra hamnen	249,800	249,800 —	—	—
Inköp af muddervärk	75,000	75,000 —	—	—
<i>Brunnar.</i>				
Underhåll	800	842 50	42 50	—
<i>Planteringar.</i>				
Underhåll	28,000	30,122 17	2,122 17	—
Växthus och träscola i Fabriks- parken	9,100	11,999 66	2,899 66	—
Planteringar i Brunnsparcken	5,000	5,828 94	828 94	—

<i>Renhållningsväsendet.</i>				
Underhåll af afstjälpningsplatser m. m., vakters och pråmkarlars aflöning, extra renhållning	6,900 —	7,030 69	130 69	— —
Renhållning af latriner och pissoirer	6,000 —	7,792 30	1,792 30	— —
Renhållning af hamnar och kajer	1,500 —	1,016 60	— —	483 40
Renhållning af stadens allm. platser och gatuandelar	15,000 —	15,027 50	27 50	— —
Bevattning af gator och chausseer	5,400 —	3,891 47	— —	1,508 53
<i>Arbetsredskap.</i>				
Inköp och remont	5,000 —	14,041 94	9,041 94	— —
<i>Diverse.</i>				
Underhåll af tvättbryggor, vedmätt m. m.	4,000 —	3,796 95	— —	203 5
<i>Fmk 1,278,425: — 1,324,489: 07</i> <i>57,888: 63 11,824: 56</i>				
XIV. Pensioner	6,426 67	5,376 69	— —	1,049 98
XV. Diverse.				
Taxerings- och pröfningsnämnden	2,900 —	2,709 42	— —	190 58
Revision af stadens räkenskaper	2,100 —	2,100 —	— —	— —
Eldnings- och lysningsämnen	8,000 —	8,565 88	565 88	— —
Anslag för signalering af middagstimmen och för stormvarningstelegram	550 —	390 —	— —	160 —
Brandstodsafgifter	6,000 —	5,618 16	— —	381 84
Anslag åt mantalsskrifvaren	2,000 —	2,000 —	— —	— —
Bidrag till finska trädgårdsföreningen	1,000 —	1,000 —	— —	— —
Bidrag till länefängelsets ombyggnad	10,000 —	10,000 —	— —	— —
Utskrifning af vallängd jämte register	1,200 —	1,200 —	— —	— —

Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500	—	2,499 96	—	—	—	4
Anslag till arbetshuset för fattiga barn	3,200	—	3,200	—	—	—	—
Anslag till fängelseföreningens skyddshärberge	600	—	600	—	—	—	—
Omkostnader för hundskatten	200	—	181	—	—	—	19
Inventarier till särskilda stadens hus	2,000	—	1,641 5	—	—	—	358 95
Telefonafgifter	1,570	—	2,149 50	—	579 50	—	—
Afkortning å uttaxerade medel	40,000	—	46,781	—	6,781	—	—
<i>Stadsfullmäktiges dispositionsmedel.</i>							
Hyra för lokal åt hälsovårdsnämnden	600	—	600	—	—	—	—
Möbler och inventarier till densamma	1,000	—	1,000	—	—	—	—
Anslag till skolan för andesvaga barn	2,000	—	2,000	—	—	—	—
Förhöjdt understöd åt värnpliktige J. E. Lindbergs hustru	110	—	110	—	—	—	—
Tillskott till vikariatsarvodet för en justitierådmanstjänst	200	—	200	—	—	—	—
Anslag för undersökning ang. lysgasens svafvelhalt	1,500	—	1,333 45	—	—	—	166 55
Anslag för inköp af en häst till polisinrättningen	395	—	395	—	—	—	—
Förskott till hamnbanebyggnaden	20,000	—	20,000	—	—	—	—
Reseunderstöd för folkskollära-repersonalen	2,400	—	2,400	—	—	—	—
Anslag till festmiddag för penitentiärkongressen	1,795	—	5,389 98	—	3,594 98	—	—
Pension åt stadsbetjänten A. J. Boström	—	—	433 33	—	433 33	—	—
För anordnande af petroleumgasbelysning i Sörnäs	—	—	5,000	—	5,000	—	—
Pension åt f. d. stadsträgmästaren L. A. Jernström	—	—	500	—	500	—	—
Tillskottsarvode åt distriktsläkaren i Sörnäs	—	—	333 33	—	333 33	—	—

Anslag för afloppskanal fr. N:o 26 Unionsgatan till södra ham- nen	—	—	540	—	540	—	—
Anslag för nedläggning af nytt vattenledningsrör under Bad- husgatan	—	—	4,900	—	4,900	—	—
Tillskottsanslag åt Hälsovårds- nämnden	—	—	1,200	—	1,200	—	—
Anslag för folkräkningen	—	—	7,068	67	7,068	67	—
Anslag för blindanstalten	—	—	1,000	—	1,000	—	—
Anslag för kanal under västra kajen	—	—	739	85	739	85	—
Anslag för studium af sjukhus- anläggningar	—	—	2,000	—	2,000	—	—
<i>Fmk 113,820: — 147,779: 58</i> <i>35,236: 54 1,276: 96</i>							
<i>Från föregående år balanserade allmänna arbeten m. m.</i>							
Utvidgning af vattenuppför- dringsvärkets i Gammelstaden Sandvikskajen, vattenledning och planering	—	—	56,214	2	56,214	2	—
Brädfodring af kommunala sjuk- huset	—	—	6	67	6	67	—
Observatoriibergens planering . .	—	—	957	48	957	48	—
Folkskolehuset i Bärghäll	—	—	6,799	64	6,799	64	—
	—	—	7,020	80	7,020	80	—
<i>Utan anslag bestridda utgifter.</i>							
Ersättning åt arrendatorer för undanskaffande af byggnader . . .	—	—	3,500	—	3,500	—	—
Restituerade utskylder	—	—	1,930	68	1,930	68	—
Remont af plank, tak m. m. ef- ter stormen ²⁸ / ₈ 90	—	—	5,009	16	5,009	16	—
Rödning af stadens skogar ef- ter dito	—	—	21,429	51	21,429	51	—
Rödning af stadens planterin- gar efter dito	—	—	4,416	60	4,416	60	—
Summa	3,817,799	91	3,970,378	76	276,316	15	123,737
Behållning till år 1891	—	—	1,770,727	16	—	—	—
Summa Fmk	—	—	5,741,105	92	—	—	—

Helsingfors stadskassas ställning ult. dec. 1890.

<i>Aktiva.</i>			
Kassa	—	—	51,287 59
Obligationer	—	—	56,000 —
Tomtlösen	—	—	882,689 3
D:o från Brunnsparkområdet	—	—	177,117 58
Återstående löseskilling för åbyggnaderna å holmen Knekten	—	—	4,203 41
Byggnadsmaterialier	—	—	214,597 52
Förskotterade lånemedel	—	—	1,942,186 5
Förskotterade inkvarteringskostnader	—	—	1,883 17
Trafikkontorets uppbördskonto	—	—	1,163 31
Olyftade statsbidrag.			
Inkvarteringskostnader	—	—	18,997 95
Förskotter mot redovisningsskyldighet.			
Emil af Forselles	—	70	
G. A. Vendell	1,135	20	
C. Qvist		1 93	
E. Åberg		118 14	
Vilh. Malmberg		192 97	
G. Tallgren		52 13	
Edv. Loo		179 62	
G. Komppa		69 97	
			1,750 66
Utestående rester.			
Kollektmedel		307 70	
Arrende för Gammelstadskvarnen		1,750 —	
Legosängsavgifter		1,333 30	
1890 års tolagsmedel		4,984 11	
1890 års vattenkonsumtionsavgifter		68,196 53	
Diverse rester		58,296 69	
			134,868 33
Diverse debitorer.			
Förskotter K:to		821 80	
Ersättning för vägaunderhåll i Brunnsparken		639 10	
S. Smirnoff		6,827 30	
Aktiebolaget „Askel“		22,184 36	
Helsingfors elektriska belysnings aktiebolag		1,210 —	31,682 56
Netto gäld	—	—	3,862,205 19
Summa Fmk	—	—	7,380,632 35

<i>Passiva.</i>			
Lån af statsvärdet.			
Lånet för stadens reglering af 1812	31,280	—	
Lånet för chausséebyggnaden af 1863	29,373	63	
Lånet för folkskolehuset vid Annegatan	26,920	31	87,573 94
Obligationslån.			
Chausséeobligationslånet af 1865	110,000	—	
Vattenledningslånet af 1876	1,451,800	—	
Nybyggnads- och regleringslånet af 1882	1,421,532	50	2,983,332 50
Öfriga lån.			
Föreningsbanken, låneräkning	600,000	—	
Borgå sparbank	200,000	—	
Föreningsbanken, kassakreditivräkning	634,500	—	1,434,500 —
Utelöpande kuponger.			
Chaussée lånekuponger	154	80	
Vattenledningslånekuponger	3,450	—	
Nybyggnads- och regleringslånekuponger	4,916	25	8,521 5
Olyftade anslag.			
Polikliniken	1,500	—	
Vattenledningen, remont af äldre pumpvärdet	2,701	43	
D:o sug- och tryckrör från filterna i Gammelstaden till Jansonska mossan	366	92	
D:o förbindning af rörsträngarne under Skilnads-, Nylands- och Ludvigsgatorna samt under V. Henriks-, Wladimirs-, Andreae och Boulevardsgatorna	2,683	54	
Fabriksgatan, vattenledning, afloppsledning och kanal	36,910	22	
Rådmanngatan	3,923	63	
Petersgatan	6,203	69	
Gengatan	3,913	6	
Byggnad för brandvärdet	124,012	80	
Rådhusets ombyggnad	95,559	20	
Ritningar och undersökning af plats för saluhallar	3,848	20	
Plank vid Folkskolegatan	900	—	
Brobärgskajen, simhus, nybyggnad	7,360	—	
Östra Henriksgatan, omläggning	8,936	45	
Norra Esplanadgatan	16,183	4	
Badhusgatan, utvidgning till 60 fots bredd	45,960	25	
D:o expropriation	43,785	—	
Skepparegatan, planering	10,574	23	

Långa bron, remont	27,126	95	
Kajarbeten i norra och södra hamnarne	33,341	1	
Inköp af muddervärk	75,000	—	
Ritarebiträde till uppgörande af generalkarta	1,157	90	
Hafsgatan, vattenledning, planering och kanal	2,325	8	
Skeppsredaregatan d:o d:o d:o d:o	6,158	59	
Sandviksgatan d:o d:o d:o d:o	1,650	27	
Wladimirsgatan d:o d:o d:o d:o	2,211	93	
Eriksgatan d:o d:o d:o d:o	9,969	16	
Gräsviksgatan d:o d:o d:o d:o	7,567	8	
Repslagaregatan d:o d:o d:o d:o	11,885	85	
Väfvaregatan, planering	5,345	24	
Aflopskanal genom Skeppsdockans område	8,218	50	
Förberedande arbeten för fiskhamn vid Hafsgatan	5,000	—	
Anslag för uppgörande af ny tomtbok	1,000	—	
Vägar i Bärghäll	13,266	89	
Realskolans hus, nybyggnad	177,700	—	
Grusning af lekplatsen och uppförande af hägnad kring folkskolehuset vid Annegatan	1,651	12	
Anslag åt orkesterföreningen	3,600	—	
” åt svenska teatern	3,000	—	
” åt finska teatern	2,400	—	
” åt anstalten „Turva“	5,000	—	
Hamnbanan, förskottsanslag	12,100	—	
Anslag åt Arbetareföreningen	1,500	—	833,497 23
Förskottsbetalningar.			
Bod- och diskhyror	213	25	
Hyror för fiskförsäljningsplatser	7	25	
Hundskatt	6	25	226 25
Diverse kreditorer.			
Chausséeobligationernas amorteringsfond	23,690	—	
Inlösen af Brunnsparken	11,413	74	
Vanhäfd å Mejlans	1,141	20	
Uttaxerade landtdagskostnader	—	23	
1890 års olikviderade räkningar	222,378	85	
O. Aschan	—	8	
Elis Furuhjelm	435	11	
A. H. Kivekäs	18	32	
J. Ahde	20	—	
Aktiebolaget Granit	537	9	
Hannoverische Maschinenbau Aktiengesellschaft	1,019	60	
Th. Croll	1,600	—	262,254 22
Behållning till år 1891	—	—	1,770,727 16
Summa Fmk	—	—	7,380,632 35

Till Helsingfors stad donerade fonder.

	Balans från år 1889.	Balans till år 1891.	Under redogörelseåret			
			Influtet.	Utbetalt.		
A) Under Drätselkammarens förvaltning stående fonder.						
1. Till förmån för fattigvården donerade fonder.						
<i>J. Sederholms arfvingars fond . . . . .</i>	2,057 14	2,057 14	}			
<i>N. Heidenstrauchs fond . . . . .</i>	1,028 57	1,028 57				
<i>C. J. Nordenstams fond . . . . .</i>	1,142 86	1,142 86				
<i>J. D. Weckströms fond . . . . .</i>	4,800 —	4,800 —				
<i>Finska frimurarelogernas fond . . . . .</i>	8,160 —	8,160 —				
<i>Medborgarekassans fond . . . . .</i>	4,828 57	4,828 57				
<i>Helsingfors kyrkofattigkassas fond . . . . .</i>	2,148 57	2,148 57				
<i>Sveaborgs skole-, fattigvårds- och arbetsinrättnings fond . . . . .</i>	8,022 86	8,022 86				
<i>L. Sederholms fond . . . . .</i>	571 43	571 43			6,966 66	5,993 69
<i>C. O. af Forselles fond . . . . .</i>	1,142 86	1,142 86				
<i>J. Mobergs fond . . . . .</i>	1,708 57	1,708 57				
<i>J. A. Ehrenströms fond . . . . .</i>	1,142 86	1,142 86				
<i>Nikolai I:s fond . . . . .</i>	22,800 —	22,800 —				
<i>Nikolai I:s och hans gemäls fond . . . . .</i>	9,142 86	9,142 86				
<i>C. C. Schulins fond . . . . .</i>	2,000 —	2,000 —				
<i>A. Ekholms fond . . . . .</i>	3,638 60	3,702 85				
<i>K. Nyströms fond . . . . .</i>	4,000 —	4,000 —				
<i>Å dessa fonder upplupna räntor . . . . .</i>	387 —	1,295 72			—	—
	78,722:75	79,695:72				
2. Till förmån för feberlasarettet donerade fonder.						
<i>Nikolai Alexandrovitschs fond . . . . .</i>	10,000 —	10,000 —	}			
<i>E. Soltikoff's fond . . . . .</i>	2,400 —	2,500 —			696 52	334 37
<i>Å dessa fonder upplupna räntor . . . . .</i>	93 75	355 90			—	—
	12,493:75	12,855:90				
3. Till förmån för folkskolorna donerade fonder.						
<i>V. Elgs fond för en fattigskola . . . . .</i>	34,063 —	34,200 —	}			
<i>Bell-Lancasterskolefonden . . . . .</i>	9,200 —	9,200 —			3,449 09	2,594 84
<i>Å dessa fonder upplupna räntor . . . . .</i>	256 50	973 75			—	—
	43,519:50	44,373:75				

4. Fattigvårdens fonder utan uppgifvet ändamål.							
<i>C. G. Hanells fond</i>	5,134	—	5,200	—	}	847	43
<i>G. C. Brobergs fond</i>	571	44	571	44			
<i>P. Demidoffs fond</i>	2,765	71	2,765	71			
<i>O. Palmblads fond</i>	1,451	43	1,451	43			
<i>L. Okelins fond</i>	452	—	452	—			
<i>H. C. Mattheizens</i>	4,000	—	4,000	—			
<i>C. Othmans fond</i>	117	42	159	42	}	—	—
Å dessa fonder upplupna räntor . .	879	74	739	43			
	15,371:	74	15,339:	43			
5. Fattigvårdens fonder för bestämda ändamål.							
<i>V. Elgs fond pour pauvres honteux</i> .	10,300	—	10,300	—	}	2,634	16
<i>C. Sierckens fond</i>	2,800	—	2,800	—			
<i>E. M. Lampas fond</i>	10,047	—	10,150	—			
<i>H. C. Gripenbergs fond</i>	11,200	—	11,200	—			
<i>Alexandras understödsfond</i>	4,000	—	4,000	—			
<i>L. Gardbergs fond</i>	1,000	—	1,000	—			
<i>A. F. Siercks fond</i>	6,960	—	7,000	—			
Å dessa fonder upplupna räntor . .	2,652	10	2,749	61			
	48,959:	10	49,199:	61			
6. J. P. Chrogelii barnhusinrättningsfond							
Upplupna räntor	137	10	125	75		140	75
	2,422:	10	2,425:	75			
7. Cronstedts, Gustoffskys och Nybergs fond							
Upplupen ränta	2,892	50	2,900	—		182	81
	129	8	175	39			
	3,021:	58	3,075:	39			
8. Hedvig Arnells fond							
Upplupna räntor	18,010	—	18,100	—		1,138	29
	822	88	1,048	29			
	18,832:	88	19,148:	29			
9. Fonder donerade till en asyl för vanartade barn.							
<i>H. C. Gripenbergs fond</i>	2,487	50	2,500	—			
<i>Utskänkningsaktiebolagets fond</i> . . .	59,112	50	69,700	—		13,942	8
Å dessa fonder upplupna räntor . .	2,264	42	3,035	13			
	63,864:	42	75,235:	13			

10. Alexander II:s stipendiifond för folkskolorna	27,246 —	27,200 —	1,328 79	646 —
Upplupna räntor	1,379 9	2,107 88	— —	— —
<i>28,625: 09 29,307: 88</i>				
11. Klara Vilhelmina Törmäläs fond .	29,247 28	30,602 99	1,382 71	27 —
12. Fonden för dygdigt tjänstefolks be-lönande	10,050 —	10,100 —	578 94	— —
Upplupna räntor	2 87	531 81	— —	— —
<i>10,052: 87 10,631: 81</i>				
13. Realskolans stipendiifond . .	4,240 —	4,300 —	273 97	194 28
Upplupna räntor	129 78	149 47	— —	— —
<i>4,369: 78 4,449: 47</i>				
14. Anna Sara Arosins testamentsfond	64,762 95	65,242 —	4,001 80	3,036 —
Upplupna räntor	717 31	1,204 6	— —	— —
<i>65,480: 26 66,446: 06</i>				
15. J. J. Pippingskölds fond för värn-lösa mödrar	20,000 —	20,000 —	1,041 86	764 —
Upplupna räntor	594 33	872 19	— —	— —
<i>20,594: 33 20,872: 19</i>				
16. Axel Fredrik Laurells stipendiifond	3,088 86	3,088 86	115 51	— —
Upplupna räntor	45 70	161 21	— —	— —
<i>3,134: 56 3,250: 07</i>				
17. K. Rosengrens donationsfond .	9,388 14	10,012 60	3,006 20	2,412 88
Upplupna räntor	31 14	— —	— —	— —
<i>9,419: 28 10,012: 60</i>				
18. Söndagsskolans fond . . .	17,851 50	18,200 —	1,225 86	151 12
Upplupna räntor	151 12	877 36	— —	— —
<i>18,002: 62 19,077: 86</i>				

19. Alexandra Kiseleffs fond . . .	10,000	—	9,795	25	420	—	830	26
Upplupna räntor	205	51	—	—	—	—	—	—
10,205: 51 9,795: 25								
20. M. C. Olanders fond . . .	—	—	22,800	—	—	—	—	—
Upplupna räntor	—	—	837	84	—	—	—	—
23,637: 84								
21. J. Thiléns fond	—	—	225,550	—	—	—	—	—
Upplupna räntor	—	—	24	92	—	—	—	—
225,574: 92								
B) Under folkskoledirektionens förvaltning stående fonder.								
Aurore Karamzines hemgiftsfond . .	49,403	65	51,720	20	5,505	12	3,188	57
Hemgiftsbrefsfonden	27,714	29	29,714	29	2,000	—	—	—
J. H. Lindroos' beklädnadsfond . . .	18,528	70	18,880	78	1,208	7	855	99
J. E. Ollonqvists beklädnadsfond . .	11,027	74	11,091	25	719	1	655	50
Mindre handelsborgaresocietetens beklädnadsfond	4,197	72	4,336	41	273	69	135	—
Helsingfors sparbanks stipendiefond .	5,577	47	5,596	55	519	8	500	—
Helsingfors utskänkningsaktiebolags stipendiefond	14,023	31	17,137	63	4,214	32	1,100	—
130,472: 88 138,477: 11								
C) Under fattigvårdsstyrelsens förvaltning stående fonder.								
Maria Bergmans fond	10,000	—	10,000	—	500	—	500	—
Upplupna räntor	194	44	194	44	—	—	—	—
Helena Kristina Åkermans fond . . .	7,381	63	7,718	12	336	49	—	—
Summa Fmk	634,388	35	911,397	08	58,649	21	30,853	24
Sammandrag.								
Kapital	623,314	49	893,936	93	—	—	—	—
Upplupna räntor	11,073	86	17,460	15	—	—	—	—
Summa Fmk	634,388	35	911,397	08	—	—	—	—

Vid räkenskapernas genomgående hafva vi icke kunnat undgå att fästa vår uppmärksamhet vid den stora sväfvande skuld, staden åsamkat sig genom att icke i tid hafva vidtagit åtgärder för upptagande af stående lån. Detta har haft till följd att drätselkammaren sett sig nödsakad att till och med pantsätta skuldsedlar för utestående tomtlösen till ett belopp af Fmk 606,193: 59 för erhållande af ett hypotekslån i Finlands bank af Fmk 500,000: —, som upptagits den 1 februari 1891 mot den höga räntan af $5\frac{1}{2}$ ‰. Härutöfver hade staden den sista december 1890 tvänne andra tillfälliga lån nämligen ett i Föreningsbanken å Fmk 600,000: —, uppsagdt att till större delen betalas inom april detta år, och ett annat i Borgå sparbank å Fmk 200,000: —. Förutom de principiella betänkligheter, som möta ett dylikt hopande af lätt uppsägbara eller på kort tid ingångna förbindelser, ställa sig sådana lån jämförelsevis dyra. Ehuruväl vi vid sådant förhållande anse det nödigt att ju förr dess hällre denna sväfvande skuld konsolideras, hafva vi dock ej trott oss nu, med hänsyn till det för närvarande rådande höga penningepriiset, kunna föreslå vidtagandet af en sådan åtgärd, utan hafva med denna anmärkning afsett att frambålla en finansiell missriktning.

Uti den af Fattigvården afgifna redovisning hafva omkostnaderna för tyg, hö, halm, ved, tråkarl med flere till fattiggården anskaffade förnödenheter, i värde uppgående till 8,670 mark 6 penni, verifierats endast af fattiggårdsinspektoren, utan att åtföljas af kvitterade räkningar, försedda med vederbörande försäljares underskrift eller bomärke. Samma anmärkning gäller, ehuru till vida mindre grad, folkskolornas och kommunala sjukhusets räkenskaper.

Att stadens drätsel blifvit under redogörelseåret med omsorg och sakkännedom handhafd, hafva vi nöjet erkänna. Helsingfors den 24 april 1891.

Gerh. Henrikson.
Ernst Nordström.
Hj. Granholm.

Emil W. Stråhlman.
Lennart Nyberg.
Oskar Hakulin.

Berättelse om förvaltningen under år 1890 af Helsingfors stads nybyggnads- och regleringslån af år 1882.

Jämlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 4 augusti 1882 rörande det af Helsingfors stad upptagna $4\frac{1}{2}$ ‰ lån för nybyggnads- och regleringsarbeten få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1890, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år.

Den 1 november utlottades följande obligationer till ett sammanlagdt belopp af Fmk 31,500.

Litt. A à 3,000 mark: N:ris 36, 63 och 103.

Litt. B à 1,000 mark: N:ris 100, 111, 156, 249, 269, 298, 433, 469, 472, 483, 515, 541, 568 och 674.

Litt. C à 500 mark: N:ris 132, 137, 255, 262, 263, 292, 352, 420, 519, 568, 594, 609, 610, 642, 773, 774 och 794.

Stadens ansvarssumma för utfärdade obligationer utgjorde ul-

timo december 1889. . . . . *Fmk.* 1,452,971: 25

År 1890 inlöstes:

utlottade obligationer till ett belopp af . . . . . *Fmk.* 30,865: —

kuponger till förfallna obligationer . . . . . " 573: 75 " 31,438: 75

Ansvarssumma för utelöpande obligationer ult. december 1890 *Fmk.* 1,421,532: 50

Af förfallna kuponger funnos ultimo december 1889 utelöpande

sammanräknadt . . . . . *Fmk.* 4,432: 50

År 1890 till inlösen förfallna kuponger . . . . . " 64,158: 75

Fmk. 68,591: 25

År 1890 inlösta kuponger . . . . . " 63,675: —

Utelöpande förfallna kuponger ultimo december 1890 . . . . . *Fmk.* 4,916: 25

Samtliga till lånet hörande, år 1890 inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade, hvarefter desamma, med undantag af en kupong å 11 mark 25 penni, som saknade nummer, insattes i konvolut och förseglades samt med påteckning om innehållet öfverlämnades åt drätselkammaren att förvaras.

Bokföringen och förvaltningen af lånet hafva icke gifvit anledning till någon anmärkning. Helsingfors den 24 april 1891.

Gerh. Henrikson.

Ernst Nordström.

Oskar Hakulin.

Emil W. Stråhlman.

Lenart Nyberg.

Hj. Granholm.

Berättelse om förvaltningen under år 1890 af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876.

Jämlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 17 maj 1876 rörande det af Helsingfors stad upptagna 5 % lån för inlösen af vattenledningen få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1890, afgifva följande redovisning för lånets förvaltning under nämnda år.

Den 1 november utlottades följande obligationer till ett sammanlagdt belopp af Fmk 15,100.

Litt. A å 1,000 mark: N:ris 79, 148, 248, 415 och 438.

Litt. B å 500 mark: N:ris 24, 48, 154, 302, 322, 405, 528, 891, 903, 1147, 1155, 1276, 1300, 1323 och 1432.

Litt. C å 200 mark: N:ris 39, 195, 360, 469, 495, 813, 833, 839, 867, 975, 1016, 1096 och 1150.

Stadens ansvarssumma för utfärdade obligationer utgjorde ul-

timo december 1889 . . . . . *Fmk* 1,465,810: —

År 1890 inlöstes:

utlottade obligationer till ett belopp af . . . . . *Fmk* 13,772: 50

kuponger till förfallna obligationer . . . . . " 237: 50 " 14,010: —

Ansvarssumma för utelöpande obligationer ult. december 1890 *Fmk* 1,451,800: —

Af förfallna kuponger funnos ultimo december 1889 utelöpande

sammanräknadt . . . . . *Fmk* 2,997: 50

År 1890 till inlösen förfallna kuponger . . . . . " 72,685: —

Fmk 75,682: 50

År 1890 inlösta kuponger . . . . . *Fmk* 72,220: —

Afförd preskriberad kupong . . . . . " 12: 50 " 72,232: 50

Utelöpande förfallna kuponger ultimo december 1890 . . . . . *Fmk* 3,450: —

Samtliga till lånet hörande, år 1890 inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade och insatta i konvolut, som förseglade och med påteckning om innehållet, öfverlämnades till drätselkammaren att förvaras.

Bokföringen och förvaltningen af lånet har icke gifvit anledning till någon anmärkning. Helsingfors den 24 april 1891.

Gerh. Henrikson.
Ernst Nordström.
Oskar Hakulin.

Emil W. Stråhlman.
Lennart Nyberg.
Hj. Granholm.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 30 April 1891.

Till Magistraten i Helsingfors.

№ 108.

Genom remiss af den 25 innevarande April har Magistraten infortrat Drättselkammarens förklaring i anledning af en utaf revisorerne af stadens räkenskaper för sistlidet år uti revisionsberättelsen framställd anmärkning, hänförande sig till den omständigheten att staden för närvarande hade en stor sväfvande skuld, hvilket revisorerne ansett sig böra framhålla såsom en finansiell missriktning, som, enligt deras uppfattning, hade sin orsak deri att åtgärd icke i tid blifvit träffad för upptagande af stående lån.

Drättselkammaren får till bemötande af denna anmärkning ödmjukast anföra att Stadsfullmäktige väl år 1887 i princip godkänt Drättselkammarens framställning om upptagande af ett nytt obligationslån till bestridande af utgifterna för åtskilliga arbeten och andra företag, hvilkas utförande med lånemedel antingen redan belastats eller blifvit föreslaget; men att något definitivt beslut angående beloppet af omförmälda lån då ännu icke fattats. Ej ens ännu har sagda belopp definitivt kunnat bestämmas, när detsamma är beroende utaf storleken af det anslag som kommer att från stadens sida erfordras för ringbanans utförande. Då det ej syntes välbetänkt att staden skulle utsätta sig för eventualiteten att inom kort åter nödgas upplägga ett nytt obligationslån, måste, ehuruval omständigheterna eljest under tiden närmast efter år 1887 ej voro ogynsamma för lånets upptagande, dermed tills vidare uppskjutas. Enär stadskassan emellertid med betydande belopp stod i förskott för utgifter hvilka bort med det nya lånet bestridas, ansåg sig Kammaren likväl i början af nästlidet år 1890 böra gå i författning om lånets uppläggande så snart som möjligt och uppdrog förty åt ett utskott af sakkunniga personer att vidtaga i sådant afseende nödiga förberedande åtgärder. Sagda utskott yttrade sig dock, på grund af sitt bedömande af penningemarknadens dåvarande ställning för ett ytterligare framskjutande af tidpunkten för obligationslånets upptagande och tillstyrkte att till bestridande af stadskassans emellertid förefallande utgifter upptaga tillfälliga lån. På af Drättselkammaren derom hos Stadsfullmäktige gjord anmälan bemyndigade Fullmäktige därpå äfven genom beslut af den 13 Maj 1890 Kammaren att upptaga dylika lån till sammanlagdt belopp af 800,000 mark på kortare återbetalningstid än två år. Äfven de enahanda lån, hvilka senare, eller under innevarande år, blifvit af Kammaren uppnegocierade, hafva föranledts af samma omständigheter och stöda sig på bemyndigande som gifvits Kammaren i sammanhang med fastställandet af detta års

budgetsförslag. Antyddas af Kammaren vidtagna åtgärder hafva sålunda nödvändiggjorts af förhållanden, hvilka det ej stått i Drätselkammarens förmåga att ändra, och kunna ej med skäl stämplas såsom en „financiell missriktning“.

Remisshandlingarne återställas härjemte.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Edvard Loo.

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors.

H:fors, den 6 Maj 1891.

Till Magistraten i Helsingfors.

№ 27.

Med anledning af magistratens uti skrifvelse för den 25 sistlidne april gjorda anmälan om stadens revisorers anmärkning beträffande kommunala sjukhusets räkenskaper har helsovårdsnämnden äran afgifva att enligt meddelande af stadsläkaren doktor Qvist utgöra de poster i sagda räkenskaper, öfver hvilka verificerat saknas, af särskilda mindre utgiftsposter såsom torgköp m. m., hvilkas verificering icke varit möjlig eller åtminstone icke kunnat ske utan fördyrande af sjukhusets drift. Med anledning häraf hafva dessa poster bestyrkts sålunda att stadsläkaren, efter anmälan af sjukhusets ekonom och sedan han granskat att medlen användts för angifvet ändamål, godkänt ett öfver desamma upprättadt sammandrag, hvilket sedermera i afseende å utanordnande inlemnats till drätselkammaren.

På Helsovårdsnämndens vägnar

Axel Holmberg.

R. Vuorio.

FATTIGVÅRDSSTYRELSEN

i

Helsingfors.

Helsingfors d. 19 Maj 1891.

Till Magistraten i Helsingfors.

№ 87.

Sedan Magistraten uti skrifvelse af den 25 sistlidne April N:o 73 infortrat förklaring i anledning af de anmärkningar, som stadens revisorer vid granskningen af 1890 års räkenskaper gjort deröfver att omkostnaderna för tyg, hö, halm, ved, träkärl med flere till fattiggården anskaffade förnödenheter, till ett värde af 8,670 mark 6 penni, vore overificerade, får fattigvårdsstyrelsen, som i saknad af uppgift öfver de skilda poster, hvaraf nämnda summa bildats, icke är i tillfälle att närmare bemöta anmärkningarne, ödmjukast bifoga inspektorn Degerholms till fattigvårdsstyrelsen afåttne skrifvelse af den 12 dennes, hvaruti orsakerna till de anmärkta förhållandena närmare förklaras, hvarjemte fattigvårdsstyrelsen, med understödande af de utaf inspektorn Degerholm framhållna skäl om nödvändigheten att såväl för besparingen som erhållande af tjenlig vara uppköpa under hand några förnödenheter, för hvilka verifikat mången gång är omöjligt att erhålla, får uppgifva att af ifrågavarande förnödenheter under året uppköpts:

Hö (för 2 hästar)	368 Læ
Halm	56 ¹ / ₂ parmar

Tyger:

Kommiss	444 ³ / ₄ alnar
D:o till filter	362 "
Halfylle	502 ³ / ₄ "
Bomullstyg	1,051 "
Engelskt skinn	1,029 "
Foderlärfv	1,528 ¹ / ₂ "
Lärfv	2,930 "
Fyrskäftigt tyg	2,032 "

hvilka uppköp dock till allra största delen blifvit verificerade och har fattigvårdsstyrelsen vid genomgåendet af de utaf inspektorn ingifna månatliga räkningarna, hvarje gång öfvertygat sig derom att inköpen verkligen skett och varit oundgängligen nödige samt att prisen å varorna icke öfverstigit de för tiden gängse. Vidkommande veden, saknas verifikationer endast för 11¹/₂ famnar björkved, som uppköpts i Februari och December månader för sammanräknade 208 mark, hvilket

pris, utgörande i medeltal 18 mark 8 penni per famn, är moderat, då åtminstone en del af veden erfordrat bästa kvalitet för användning vid förfärdigandet af träskor.

För framtiden skall fattigvårdsstyrelsen dock, så vidt möjligt är söka förekomma skäl till dylika anmärkningar.

På fattigvårdsstyrelsens vägnar:

B. Sirén.

G. A. Wendell.

Till fattigvårdsstyrelsen i Helsingfors.

Till mig affordrad förklaring i anledning af Magistratens i Helsingfors till fattigvårdsstyrelsen aflåtna skrifvelse i anledning af revisorernes för stadens räknenskaper för 1890 framställda anmärkning om, det omkostnaderna för flere till Arbets- och fattiggården anskaffade förnödenheter såsom tyg, hö, halm, ved, träkärl m. m. icke åtföljts af kvitterade räkningar med försäljarenes underskrift eller bomärke, får undertecknad anföra följande:

Förutom de i fattiggårdens stora hushåll ingående dagliga förnödenheter såsom kött, mjölk, smör, mjöl, ärtor och gryner, och hvilka levereras i mån af behof af på offentliga entreprenader antagna leverantörer, erfordras dessutom en hel mängd andra, hvilka anskaffas genom uppköp under hand på torget och i hamnen. — Till denna senare kategori höra just de i revisorernas anmärkning uppräknade produkterna, och hade dertill ännu kunnat tillfogas: strömming, färsk fisk, hafra, lin, ull, kvastar och tvagar m. m. m.

Dessa artiklar uppköpas som sagdt på stadens torg och i hamnen hufvudsakligast af min hustru, då min tjänst ej tillåter mig att, synnerligast på förmiddagarna, aflägsna mig från inrättningen.

För hvar och en som någon gång haft att göra uppköp på torget torde det vara klart, huru rent af ogörligt det är, att fordra räkning af kvastgubben på några tvagar eller af bonden på ett lass hö eller några träkärl, eller af fiskaren på strömmingen, i synnerhet då de icke afhemtas till inrättningen af försäljaren utan i de flesta fall af inrättningens hästar och folk. — Detsamma är förhållandet med tygerna, hvilka uppköpts af inrest allmoge i särskilda poster under månaden, då duglig vara till skäligt pris erbjudits; likaså å foderlärfter som uppköpts dels å narinken dels af allmoge på torget. Härtill kommer ännu att, om man också kunde öfvertala säljarene att afbryta sin handel och vandel på en stund för att sätta sig ned och skriva räkningen, det torde stöta på praktiska svårigheter, då de sällan äro skrifkunniga. Å andra sidan uppnås ingen kontroll med

att låta säljaren sätta sitt bomärke under af mig skrifna kvittenser, då han ej kan läsa dem och troligen skulle kvittera hvilken räkning som helst, då han en gång fått sina pengar. Äfven å tjenarnes löner (de vid kosthället anstälde) som för 1890 ensamt belöper sig till 920 mark, har jag ej ens kommit på den tanken att bifoga verifikater, då förhållandet är nogsammt känt af enhvar.

Jag torde ej misstaga mig om jag förmodar, att det är i klart medvetande om dessa praktiska svårigheter i förening med det förtroende hvarmed jag hittills hedrats, som fattigvårdsstyrelsen och närmast dess ordförande, hvilken vid sina besök å inrättningen gör sig underkunnig om hela förvaltningen å Arbets- och fattiggården, utan äfven granskar mina för hvarje månad afgifvande redovisningar, lika litet som stadens revisorer under de senaste 19 åren jag innehaft min tjänst, aldrig haft något att anmärka häremot eller mot fattigvårdens förvaltning i öfrigt. — Också vågar jag tro att det ej är framläggandet af några dylika räkenskaper för framtiden som förlidet års revisorer åsyftat, utan föreställer jag mig att anmärkningen gäلت sjelfva systemet eller det att ej alla förnödenheter anskaffats genom entreprenörer. Härtill kan jag endast framhålla följande:

Då fattigvårdsstyrelsen på mitt förslag för 1884 icke mer utbjöd kosthållningen på entreprenad, utan antog leverantörer för anskaffandet af råvarorna, och för skötseln en hushållerska och 2:ne pigor, visade det sig snart att, under det att maten blef rikligare och bättre, priset för en hel dagportion nedgick från 41 penni under 1883 till 32 penni för 1884 och så vidare nedåt ända till 25 $\frac{1}{4}$ penni för 1887, hvilket på ett årligt portionsantal af öfver 70,000 gör en betydlig pris-skilnad. Detta ernåddes naturligtvis genom att köpa endast fullgoda material och att göra uppköpen, t. ex. all saltströmming, under hand, då prisen voro lägre, samt att variera maten såvidt möjligt t. ex. med färsk fisk under våren. Att detta icke kan ernås genom entreprenörer är lätt att inse, och har jag endast af intresse för inrättningens och hjonens bästa icke tvekat att öka min förut arbetsdryga verksamhet med detta sjelftagna bråk. För i år senast utbjöds leveransen å potatis för inrättningens behof 2:ne särskilda gånger på auktion, utan att antagliga anbud inkommo, hvarför jag af fattigvårdsstyrelsen anmodats att uppköpa dem under hand. Lägsta leveransanbudet var nämligen 15 mark 50 penni och jag har under året uppköpt potäter t. o. m. för 10 mark 50 penni per tunna.

Likaså har fattigvårdsstyrelsen under alla dessa år, utom ett enda, anförtrott mig att verkställa de å fattiggårdens byggnader förekommande remonterna, emedan man funnit att det blifvit billigare, då jag varit i tillfälle att använda en del hjon som biträden. Att därför nu återgå till entreprenadsystemet i större utsträckning än hittills, kan jag därför för min ringa del och stödjande mig på en snart 20-års erfarenhet, ej beteckna som annat än ett steg tillbaka. Upplysningsvis kan jag äfven meddela att de flesta af statens inrättningar, efter erhållen kännedom om det *goda resultat systemet vid fattiggården visat*, äfven frångått utbudandet på entreprenad leveransen af dagportioner, utan sker det nu genom direkta

uppköp; så t. ex. köpas alla förnödenheter för kirurgiska sjukhuset under hand af sysslomannen och har man ej heller der fordrat verifikationer för torguppköpen. I öfrigt har jag, jag upprepar det än engång, endast ledts af önskan att förbättra hjonens ställning och inbespara några tusen mark om året genom omtanke för inrättningens bästa, och skall jag för framtiden för så vidt på mig beror och i den mån det sig göra låter, försöka bifoga räkningar af försäljarene på uppköpta förnödenheter. Helsingfors stads Arbets- och fattiggård, den 12 Maj 1891.

Carl Edv. Degerholm.

Inspektor.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors,

den 6 Juni 1891.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 121.

Åberopande Magistratens till Herrar Stadsfullmäktige aflåtna skrifvelse för den 23 nyssvikne Maj N:o 108 får Magistraten härjemte äran öfversända å direktionens för Helsingfors stads folkskolor vägnar till Magistraten aflemnad förklaring öfver särskilda af de för granskningen af stadens räkenskaper för år 1890 utsedde revisorerne framställda påminnelser mot folkskolornas räkenskaper.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

G. v. Pfaler.

INSPEKTOR
för
HELSINGFORS STADS
FOLKSKOLOR.

Helsingfors,
den 2 juni 1891.

Till Magistraten i Helsingfors.

I anledning af Magistratens skrifvelse för den 25 sistlidne april med tillkännagifvande, att revisorerne af stadens räkenskaper för år 1890 mot folkskol-ekonomens redovisning anmärkt, att „omkostnaderna för tyg, hö, halm, ved, träkärll med flere anskaffade förnödenheter icke åtföljts af kvitterade räkningar försedda med vederbörande försäljares underskrift och bomärke“, får å folkskoldirektionens vägnar jag genmäla, att hö, halm och ved icke genom folkskolekonomen uppköpts och att för det tyg, såkalladt hemväfdt halfylle, samt ett och annat träkärll, som ekonomen för skolornas räkning tillhandlat sig från lass å torget och invid hamnen, där sådana förnödenheter stå att fås för billigaste pris, något kvitto med underskrift eller bomärke svårligen kunnat erhållas. Skulle dock vederbörande anse, att öfver alla inköp kvittenser böra presteras, skall folkskoldirektionen för framtiden ålägga ekonomen att uppköpa förnödenheter endast där, hvarest kvitterad räkning öfver köpen kan lämnas. Helsingfors, som ofvan.

Viktor Öhberg.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1891.

Utskottsbetänkande rörande fördelningen af Helsingfors utminuteringsaktiebolags vinstmedel.

Sedan Magistraten jemte skrifvelse af den 3 sistlidne mars till Stadsfullmäktige insändt en till Magistraten ingifven, till Fullmäktige stäld skrift från Helsingfors utminuterings aktiebolag, deri bolaget anmäler att till Drätselkontoret levererats vinsten af bolagets rörelse under år 1890 med 66,468 mark 24 penni för att af Stadsfullmäktige disponeras, hafva Fullmäktige, vid sammanträde den 10 i samma månad, åt ett af undertecknade bestående utskott öfverlemnadt att, efter inhemtadt yttrande i saken af Helsingfors utminuterings aktiebolags styrelse, till Fullmäktige inkomma med förslag till fördelningen af sagda vinstmedel.

Tillika har utskottet fått emottaga följande ansökningar om understöd ur omordade medel, nemligen från:

1:o. Bestyrelsen för svenska teatern om 5,000 mark för anordnande af folkrepresentationer till nedsatta pris.

2:o. Finska teaterns direktion om minst 4,000 mark för samma ändamål.

3:o. Aktiebolaget „Orkesterföreningen i Helsingfors“ om 10,000 mark för hållandet af folkkonserter samt för att frigöra sig från tidigare åsamkad skuld.

4:o. Bestyrelsen för kuranstalten „Turva“ om ett anslag till samma belopp, som för sistlidet år, eller 5,000 mark.

5:o. Helsingfors Arbetareförening om 1,000 mark såsom bidrag till föreningens hyresafgifter, 1,000 mark till föreningens biblioteksfond samt 2,500 mark till bekostande af elementarkurser och populära föredrag.

6:o. Bestyrelsen för Sörnäs arbetarkök om 3,000 mark.

7:o. Mariaföreningen om 2,500 mark till underhåll af dess herberge för arbetssökande qvinnor.

8:o. Bestyrelsen för Finsk Qvinnoförenings arbetsbyrå om 1,500 mark såsom understöd för inrättningens upprätthållande.

9:o. Föreningen för konstfliten i Finland om 2,000 mark i och för utvidgande af föreningens museum för konstindustrin.

10:o. Helsingfors arbetares handelsförening om 3,000 mark till begynnelse- och grundkapital.

11:o. Doktorinnan Sofi Louise Lybeck om 5,000 mark för upprätthållande i hennes sjukhem härstädes af fyra sjuksängar för obemedlade patienter, företrädesvis „pauvres honteux“.

12:o. Doktorn Adolf Törngren om 3,000 mark såsom bidrag till underhållet af den utaf honom samt doktorerne Lundström, Nordman, Zilliacus och Cedercerutz skötta allmänna polikliniken härstädes för specialvård af medellösa sjuka.

13:o. Nykterhetsföreningen Kilpi om ett anslag utan uppgifvet belopp för att till sitt bibliotek anskaffa nykterhetsskrifter och annan lämplig litteratur.

14:o. Nykterhetsföreningen Valo om 1,000 mark såsom understöd åt föreningen samt för upprätthållande af ett nykterhetsvårdshus å Berghäll.

15:o. Doktorn A. G. Fontell och bibliotekarien i Folkets hem S. Helander om 460 mark såsom understöd åt en sångkör i Sörnäs.

16:o. Medicinekandidaten K. v. Alfthan m. fl. om 1,820 mark för föranstaltande af populära tillställningar med förädlade syftemål i trakten kring Sjömans-, Båtsmans- och Styrmansgatorna.

17:o. Bestyrelsen för föreningen Helsingfors Arbetshem och Nattherberge om något anslag för uppförande af ett eget hus åt föreningen å föreningens tomt, n:o 10 vid Båtsmansgatan.

Slutligen hafva Fullmäktige genom beslut den 10 sistlidne mars åt utskottet uppdragit att beakta det af Finska Konstföreningen framställda förslaget om inköp för stadens räkning af skulptören W. Wallgrens staty „Eko“, hvilken herr Wallgren förklarar sig villig att leverera, utförd i brons, för 6,000 mark. Beträffande sagda förslag hade, såsom bekant, det af Fullmäktige för dess pröfning tillsatta utskott den 10 december 1889 föreslagit, bland annat, att statyn skulle genom Konstföreningens förmedling för stadens räkning inköpas med utminuteringsaktiebolagets vinstmedel samt uppställas i midtelpartiet af kapellsqvären; derå Fullmäktige sagda den 10 december 1889 beslutit bordlägga ärendet till dess projekt till omplanering af Kapellesplanaden till Fullmäktige inkommit.

Det af Direktionen för Helsingfors utminuterings aktiebolag i saken afgifna yttrande är af följande lydelse:

„Till det af Stadsfullmäktige tillsatta utskott för afgifvande af förslag till fördelning af Helsingfors Utminuterings aktiebolags vinstmedel för år 1890.

Enär Direktionen för Helsingfors Utminuteringsaktiebolag lemnats tillfälle att yttra sig i frågan om fördelningen af bolagets vinstmedel för sistlidet år, får Direktionen äran framhålla följande:

Framst tillåter sig Direktionen förorda Svenska och Finska teatrarne samt Orkesterföreningen till erhållande af anslag till samma belopp och på enahanda villkor som under nästföregående år eller resp. 5,000, 4,000 och 5,000 mark. Sist-

*Svenska och
finska teatrar-
na samt Or-
kesterförenin-
gen.*

sagda förening har väl, jemte erkännande af att dess ekonomi förbättrats särskildt genom den ökade inkomsten af de s. k. populära konserterne, anhållit om ett dubbelt större understöd än under nästföregående år för att blifva i tillfälle att frigöra sig från de skulder, föreningen under tidigare skeden nödgats åsamka sig; men synes det Direktionen att ett anslag för sådant ändamål icke lämpligen kan ifrågakomma.

Turva.

Bestyrelsen för kuranstalten „Turva“, som under sistlidet år erhållit af Stadsfullmäktige ett anslag af 5,000 mark samt dessutom af härvarande Utskänkningsaktiebolag uppburit 6,000 mark, har anhållit om ett anslag till samma belopp, som under sistlidet år kommit anstalten till del. Af den ansökan bifogade berättelsen öfver anstaltens verksamhet under sagda år inhemtas, att anstalten under året besökts af inalles 45 personer, samt att af de derunder intagna nya patienterna 8 varit hemmahörande i denna stad. Utgifterna för anstaltens underhåll uppgingo under samma tid till 17,444 mark 35 penni, hvaraf, såsom sagdt, 11,000 mark bestridts med anslag från Helsingfors stadskommun. Af de 24 personer, som under året afgått från anstalten, hafva 12 eller således 50 % af hela antalet, enligt hvad med säkerhet är känt, återfallit i dryckenskap, 2 anses osäkra och angående en saknas upplysningar. Huru många af de definitivt botade varit från denna stad framgår icke af berättelsen. Af dessa uppgifter synes man kunna draga den slutsatsen, att framgången af behandlingen i anstalten är ganska tvifvelaktig och uti ingen händelse står i skäligt förhållande till de dryga utgifterna. Särskildt kan nyttan af inrättningen för Helsingfors stad icke anses betinga ett så stort bidrag, som härtills från staden tillgodokommit inrättningen. Men då Helsingfors Utskänknings Aktiebolag för detta år lärer indragit sitt bidrag, torde en nedsättning af anslaget utaf Helsingfors Utminuterings aktiebolags vinstmedel icke nu kunna ega rum, såvida anstaltens fortbestånd icke skall äfventyras.

Helsingfors Arbetareförening har ansökt om följande understöd:

*Helsingfors
Arbetare-
förening.*

a) 1,000 mark såsom bidrag till föreningens hyresafgifter;

b) 1,000 mark till föreningens biblioteksfond att användas till komplettering af föreningens bibliotek och läsesal; samt

c) 2,500 mark såsom tillskott till disponibla medel för att under läsåret 1891—92 genom elementarkurser och föredrag anordna undervisning åt äldre arbetare. Af de ansökta anslagen anser sig Direktionen kunna förorda endast det sistnämnda. Hvad beträffar bidraget till föreningens hyresafgifter, hör utgiften till sådana enskilda omkostnader, som böra gäldas med medlemsafgifter; och vidkommande åter anslaget till föreningens biblioteksfond, så underhåller staden redan med dryga kostnader ett bibliotek jemte läsesal, äfvensom en filial deraf i Sörnäs, hvilka i främsta rummet äro afsedda för den arbetande klassen.

Föreningen för upprätthållande af ett arbetarkök i Sörnäs har ansökt om ett bidrag af minst 3,000 mark för nämnda ändamål. Af den redogörelse för inrättningens verksamhet under sistlidet år, som ingår i ansökan, framgår att inrättningen under sagda år lemnat en förlust af icke mindre än 3,038 mark 25 penni, oaktadt förenin-

*Arbetarköket
i Sörnäs.*

gen uppburit i bidrag 3,000 mark af Helsingfors Utskänkningsaktiebolag samt 1,000 mark af Utminuteringsaktiebolagets vinstmedel. Af nämnda förlust belöper sig dock ett belopp af 1,034 mark 93 penni redan på år 1889, hvadan den verkliga förlusten under år 1890 utgör 2,003 mark 32 penni. Detta resultat af inrättningens verksamhet vidhandengifver att vid inrättningens förvaltning icke tillräckligt beaktats den ekonomiska synpunkten. Skall en sådan inrättning som den ifrågavarande blifva lifskraftig och verkligen kunna fylla sin uppgift, får den icke vara en barmhertighetsanstalt, utan bör den kunna hafva en själfständig existens i synnerhet sedan den icke vidare betungas af några utgifter för sjelfva uppsättningen. Ehuruväl Direktionen på dessa skäl anser att inrättningen icke vidare borde kunna göra anspråk på något allmänt understöd, vill dock Direktionen, för att underlätta inrättningens verksamhet framdeles, förorda att densamma för denna gång må erhålla ett understöd af 1,000 mark. Med detta bidrag och det anslag af 3,000 mark, som föreningen torde hafva erhållit af Helsingfors Utskänkningsaktiebolag, blir föreningen i stånd att gälda sin skuld och borde derefter med tillgodogörande af vunnin erfarenhet kunna arbeta utan vidare skuldsättning.

Mariaföreningen.

Mariaföreningens ansökan om ett anslag af 2,500 mark för underhållandet af det af föreningen härstädes inrättade herberget för arbetssökande qvinnor anser sig Direktionen böra på det varmaste tillstyrka.

Finsk Qvinnoföreningens arbetsbyrå.

Deremot kan Direktionen icke förorda beviljandet af det utaf Finsk qvinnoförening ansökta understöd af 1,500 mark för en byrå för anskaffande af arbetsförtjenst åt qvinnor, det af Föreningen för konstfliten i Finland begärda anslag af 2,000

Föreningen för konstfliten.

mark för utvidgande af föreningens museum för konstindustrin, ej heller det af

Helsingfors arbetares handelsförening.

Helsingfors arbetares handelsförening ansökta anslag af 3,000 mark till grundkapital för föreningens handelsrörelse, emedan alla dessa ändamål synas vara af alltför enskild natur.

Enkedoktorinnan Lybecks anstalt.

Ej heller kan Direktionen gifva sitt förord för Enkedoktorinnan Lybecks ansökan om ett anslag af 5,000 mark för fyra frisängar i den af henne underhållna privata dårdvårdsanstalt; äfven i händelse de vore nödvändiga, falla de inom den legala sjukvården, som bör med stadens ordinarie tillgångar tillgodoses, samt fru Lybeck allaredan af Utskänkningsbolagets medel erhållit anslag för 3 sjuksängar med 3,750 mark.

Doktor Törngrens poliklinik.

Deremot och ehuru förstberörde anmärkning kunde göras äfven emot Doktor Adolf Törngrens ansökan om ett anslag af 3,000 mark för upprätthållande af sex sjuksängar i förening med den af honom och andra anordnade poliklinik, för hvilken anslaget beviljats af stadens ordinarie tillgångar, har Direktionen ansett det äskade anslaget för denna gång böra beviljas att utgå af nu ifrågavarande vinstmedel, enär berörda sjuksängar, af hvilka Doktor Törngren och de med honom samvärkande läkarena icke hafva ringaste ekonomiska fördel och hvilka visat sig tillgodose ett verkligt behof, inrättats endast på grund af att anslag af Utskänkningsbolaget beviljats och under förutsättning af fortfarande anslag för ändamålet af nämnda bolag,

hvarför det icke synes billigt att, då det påräknade erforderliga anslaget för detta år emellertid icke beviljats af Utskänkningsbolaget, de, som utan någon godtgörelse egna sitt arbete åt sagda sjukvårdsinrättning, nödgades härutöfver för densamma vidkännas jemväl betydande uppoffring i penningar.

Nykterhetsföreningen Kilpi's ansökan om att erhålla något bidrag för inrättande af ett bibliotek af nykterhetsskrifter kan Direktionen icke förorda, när det icke synes falla utom folkbibliotekets uppgift att tillhandahålla allmänheten äfven litteratur af antydd art, ej heller synes något anslag vara af behovet påkalladt för inrättandet af ett nykterhetsvårdshus i Sörnäs, hvarom Nykterhetsföreningen Walo ansökt, då såsom känt Helsingfors Utskänkningsaktiebolag upptagit inrättandet af dylika vårdshus å sitt program samt jemväl innehar de materiella förutsättningar, som äro nödiga för organiserandet och upprätthållandet af desamma på ett tillfredställande sätt.

Nykterhetsföreningen Kilpi.

Nykterhetsföreningen Walo.

Den i Folkets hem i Sörnäs bildade sångkören synes vara förtjent af all uppmuntran, hvarför Direktionen icke tvekar att tillstyrka beviljandet af det anslag af 460 mark, som ansökts för aflönandet af körens instruktör och ledare.

Sångkör i Folkets hem.

Likaså tror sig Direktionen kunna förorda att ett anslag till ansökt belopp af 1,820 mark måtte beviljas för ett företag med samma syfte som „Folkets hem“, afsedt att åvägabringas i den af hufvudsakligen arbetare bebodda trakt af staden, som beröres af Sjömans-, Styrmans- och Båtsmansgatorna.

Populära föredrag i syd-vestra delen af staden.

Föreningen för Helsingfors Arbetshem och Nattherberge har under förmälan att Föreningen hade för afsigt att redan under instundande sommar vidtaga med uppförandet af sitt tillämnade nya hus, beräknadt att taga i anspråk en kostnad af circa 250,000 mark, samt att Föreningen för sagde ändamål hos landets styrelse ansökt om ett lån af allmänna medel, hos Stadsfullmäktige hemställt huruvida icke äfven staden kunde befrämja föreningens omförmälda byggnadsföretag genom ett anslag till föreningens byggnadsfond.

Helsingfors Arbetshem och Nattherberge.

Af den berättelse öfver föreningens verksamhet under förlidet år, som afgifvits af föreningens bestyrelse till föreningens årsmöte, inhemtats att föreningens för ofvan omförmälda företag samlade byggnadsfond den 31 Dec. 1890 uppgick till 17,073 mark 52 p:ni, sedan från fondens tillgångar utbetalts ränta och kapitalafbetalning å köpeskillingen för den tomt, som föreningen tillhandlat sig af staden. I sistnämnda afseende är att märka att inköpet af tomten underlättats af staden derigenom att föreningen fått köpa densamma på enahanda förmånliga betalningsvilkor, som gälla för fabriksomter. Emellertid synes det Direktionen att föreningens verksamhet är af det varaktiga gagn för staden att densamma borde kunna påräkna att derutöfver af stadskommunen blifva understödd. Detta synes äfven lämpligen kunna ske genom bidrag till föreningens byggnadsfond, i synnerhet om derigenom utsigterna för föreningen att erhålla ett större statslån ökas. Detta understöd kunde lämpligen gifvas i form af ett räntefritt lån ur Utminuterings-aktiebolagets vinstmedel till belopp af 50,000 mark emot säkerhet af inteckning näst efter statsverkets uti föreningens fastighet samt med återbetalningsskyldighet endast i fall föreningen komme att

upphöra med sin verksamhet och dess fastighet att användas för annat ändamål. Lånet borde få af föreningen lyftas under loppet af fem år med 10,000 mark årligen och borde i sådant syfte motsvarande belopp årligen afsättas af Utminuteringsaktiebolagets vinstmedel.

Eko. För uppställandet af en bronsafgjutning af skulptören Wallgrens staty „Eko“ i midtelpartiet af Kapellesplanaden har ett af Stadsfullmäktige tillsatt utskott föreslagit att erforderliga medel måtte anslås ur Utminuteringsaktiebolagets vinstmedel. Direktionen håller dock före att härmed kan anstå till ett följande år i synnerhet som erfarenhet ännu saknas derom huruvida efter Kapellrestaurationens omgestaltning tillräckligt utrymme för statyn kan beredas å den föreslagna platsen.

Observatoriibergens försköning. Hvad efter ofvannämnda anslag återstår af sistlidet års vinstmedel borde efter Direktionens förmenande anslås för fortsättandet af de påbegynta förbättringsarbetena å Observatoriibergen.

Enligt Direktionens ofvanstående förslag komme Utminuteringsaktiebolagets vinstmedel sålunda att fördelas på följande sätt:

Svenska teatern	<i>Fmk</i>	5,000: —
Finska D:o	„	4,000: —
Orkesterföreningen	„	5,000: —
Kuranstalten Turva	„	5,000: —
Helsingfors Arbetareförening	„	2,500: —
Folkköket i Sörnäs	„	1,000: —
Mariaföreningen	„	2,500: —
Doktor Törngren	„	3,000: —
Sångkören i Folkets hem	„	460: —
Folkets hem i sjetta stadsdelen	„	1,820: —
H:fors Arbetshem och Nattherberge	„	10,000: —
Försköningsarbetena å Observatoriibergen	„	26,188: 24
	<i>Fmk</i>	<u>66,468: 24</u>

Helsingfors den 16 Juni 1891.

Helsingfors Utminuterings Aktie Bolag.

Julian Serlachius.

Eduard Evensen.“

Ytterst anser sig Utskottet här böra erinra derom, att Fullmäktige vid möte den 30 sistlidne maj redan, på Utskottets tillstyrkan, af ifrågavarande vinstmedel anslagit 15,000 mark till fortsättandet af arbetena på Observatoriibergens försköning.

Utskottet har i hufvudsak anslutit sig till bestyrelsens för utminuteringsaktiebolaget förslag och får sålunda främst förorda, att åt bestyrelserna för *svenska och finska teatrarna* samt *orkesterföreningen* anslås samma belopp som förut eller 5,000 mark åt svenska teatern och orkesterföreningen hvardera samt, i betraktande af det mindre antalet åskådareplatser i finska teatern, 4,000 mark åt den sistnämnda. De för anslagens åtnjutande förut bestämda vilkor torde kunna oförändrade bibehållas.

Jemväl beträffande bestyrelsens för *Turva* samt *Helsingfors Arbetareförenings* ansökningar har utskottet icke något att påminna utöfver direktionens för utminuteringsaktiebolaget yttrande.

Vidkommande *Sörnäs arbetarkök* har utskottet sökt att inhämta närmare upplysningar om inrättningens verksamhet äfven under detta år. Af dessa upplysningar framgår att anstalten visserligen äfven under innevarande år arbetat med förlust, men att sagda förlust dock småningom betydligt minskats, så att utsigt torde vara att anstalten från nästa års början skall kunna utan vidare understöd fortbestå. I förlitan härfpå vill utskottet tillstyrka att anstalten ännu för denna gång erhåller ett anslag af 1,000 mark.

Jemte det utskottet får förorda bifall äfven till *Mariaföreningens* ansökan, nödgas utskottet deremot, på de af bestyrelsen för utminuteringsaktiebolaget anförda skäl, hemställa om afslag å *Finsk Qvinnoförenings arbetsbyrås*, *Föreningens för konstflit*, *Helsingfors arbetares handelsförenings* och *fru Lybecks* ansökningar. Om fru Lybecks anstalt må särskildt erinras att densamma redan af styrelsen ihågkommit med ett räntefritt lån på 160,000 mark samt ett större årligt anslag, hvartill sedermera ännu kommer utskänkningsaktiebolagets understöd.

Doktorn Törngrens ansökan om understöd af den utaf honom och några andra läkare inrättade *polikliniken* vill äfven utskottet understöda. Tillika, och då sagda anstalt torde fylla ett kännbart behof, synes det utskottet vara anledning att Fullmäktige, efter helsovårdsnämndens hörande, vid uppgörandet af stadens budget för nästa år taga i öfvervägande, huruvida icke inrättningen är af den art, att densamma borde i stadens ordinarie budget upptagas. *Nykterhetsföreningarna Kilpis* och *Walos* ansökningar torde åter, på sätt äfven bestyrelsen för utminuteringsaktiebolaget föreslagit, böra afslås samt ansökningarna om ett understöd åt *sångkören i Folkets hem* samt för *populära föredrag m. m. i trakten kring Sjömans-, Styrmans- och Båtsmansgatorna* bifallas.

Hvad angår *Föreningen för Helsingfors Arbetshem och Nattherberge*, så skulle utskottet anse det vara nödigt att egna dess ansökning en mera omfattande pröfning än det ännu varit utskottet möjligt; hvarför och då föreningens ansökan icke heller synes påkalla skyndsammare afgörande, utskottet skulle föreslå att ett belopp af 10,000 mark utaf vinstmedlen för ändamålet reserveras med utskottet öppen lemnad rätt att framdeles inkomma med utförligt yttrande i denna del af saken.

Beträffande förslaget att inköpa skulptören Wallgrens staty „*Eko*“ är utskottet ense med utminuteringsaktiebolagets direktion derom, att sagda förslag borde, i sak-

nad af lämplig plats för konstverkets uppställande, lemnas tillsvidare beroende, liksom utskottet slutligen får föreslå, att återstoden af vinstmedlen anslås till fortsättandet af de påbörjade försköningsarbetena å Observatoriebergen.

På anförda skäl får utskottet vördsamt förorda:

att Stadsfullmäktige ville lemna de af Helsingfors Arbetareförening om bidrag till föreningens hyresafgifter och biblioteksfond, bestyrelsen för Finsk Qvinnoförenings arbetsbyrå, Föreningen för konstfliten i Finland, Helsingfors arbetares handelsförening, doktorinnan Sofi Louise Lybeck samt Nykterhetsföreningarna Kilpi och Valo inlemnade ansökningar utan afseende;

att med pröfning af förslaget rörande inköp för stadens räkning af skulptören Wallgrens staty „Eko“ singe anstå intill dess lämplig plats för konstverkets uppställande yppar sig;

att Fullmäktige deremot ville af utminuteringsaktiebolagets disponibla vinstmedel anslå:

- 5,000: — a) till svenska teaterns bestyrelse, för anordnande under nästkommande spelår af 5 folkrepräsentationer, 5,000 mark, att utgå med 1,000 mark för hvarje föreställning, med vilkor likväl att representationerna gifvas företrädesvis på sön- och helgdagar samt under lämplig årstid äfvensom att biljettprisen icke öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond- och 50 penni i dess sidolöjer, 25 penni på tredje raden och 50 % af vanliga biljettpriset för öfriga platser i salongen;
- 4,000: — b) åt bestyrelsen för finska teatern för samma ändamål 4,000 mark, med enahanda vilkor som för svenska teatern beträffande representationernas antal och anordning samt biljettprisen i öfrigt, utom att biljettpriset för plats å galleriet bestämmes till 25 penni;
- 5,000: — c) åt aktiebolaget „Orkesterföreningen i Helsingfors“ 5,000 mark att under tiden från den 1 oktober 1891 till den 1 maj 1892 utbetalas i månatliga rater mot skyldighet för bolaget att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt minst en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter emot en inträdesafgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna böra försäljas främst genom Helsingfors arbetareförening och föreningen „Arbetets vänner“ samt de sålunda oförsälda vid ingången;
- 5,000: — d) till anstalten „Turva“ 5,000 mark mot skyldighet att under ett års tid i anstalten bereda plats för minst 5 medlemmar af Helsingfors
-
- 19,000: —

19,000: —

kommun, utaf alla de, som af Fattigvårdsstyrelsen intygas vara medellösa, skola i skolan kostnadsfritt underhållas, samt öfver anstaltens verksamhet till Stadsfullmäktige aflemna årsberättelse, hvarom Fattigvårdsstyrelsen bör undfå meddelande;

2,500: —

e) åt Helsingfors arbetareförening 2,500 mark till underhåll af elementarkurser för arbetare med försummad skolbildning och för anställandet af folkliga föredrag;

1,000: —

f) åt bestyrelsen för Sörnäs arbetarekök 1,000 mark;

2,500: —

g) åt Mariaföreningen 2,500 mark till underhåll af dess herberge för arbetssökande qvinnor;

3,000: —

h) till underhåll af den utaf doktorn Törngren m. fl. skötta allmänna polikliniken 3,000 mark, hvarjemte, efter Helsovårdsnämndens hörande, vid uppgörandet af budgeten för nästinstundande år skall öfvervägas, huruvida icke sagde inrättning framdeles borde af staden underhållas samt kostnaden därför i stadens ordinarie budget upptagas;

460: —

i) åt doktorn A. G. Fontell m. fl. 460 mark till understöd af en sångkör i Sörnäs; samt

1,820: —

k) åt medicine kandidaten K. v. Alfthan m. fl. 1,820 mark till föranstaltande af populära tillställningar i sydvästra delen af staden;

10,000: —

att Fullmäktige vidare ville af vinstmedlen reservera 10,000 mark för att, om Fullmäktige vid närmare pröfning framdeles finna skäl dertill förekomma, anslås till Helsingfors Arbetshem och Nattherberge för dess byggnadsföretag; samt

15,000: —

11,188: 24

66,468: 24

att återstoden af vinstmedlen blefve använd till försköningsarbetena å Observatoriibergen.

Helsingfors, den 3 juli 1891.

Th. Wegelius

(frånvarande vid justeringen.)

K. A. Nordman

(frånvarande vid justeringen.)

C. Nummelin.

J. Tallberg.

V. Heikel

(frånvarande vid justeringen.)

Utskottsbetänkande i anledning af förslag till indelning af området Berghäll.

I skrifvelse af den 8 sistlidne januari (se tryckta handlingarna n:o 3 för 1891) har Drätselkammaren i anledning af väckt fråga om utvidgning af den till bostadstomter indelade delen af Berghäll till Stadsfullmäktige inkommit med förslag till indelning af sagda område; derå Fullmäktige vid sammanträde den 30 nyssvikne maj åt ett af undertecknade bestående utskott uppdragit att yttra sig i ärendet. Vid nämnda sammanträde öfverlemnades åt utskottet jemväl att utlåta sig öfver Drätselkammarens i skrifvelse af den 26 förlidne februari (se tryckta handlingarna n:o 8 för 1891) hos Fullmäktige gjorda framställning om ny plan för Broholmen.

Af dessa uppdrag har utskottet omedelbart till behandling upptagit det förstnämnda eller förslaget till indelning af Berghäll, som syntes utskottet vara af jemförelsevis mera brådskande beskaffenhet. Hvad ärendet i öfrigt angår eller beträffande ny plan för Broholmen, förbehåller sig utskottet att få framdeles särskildt inkomma med yttrande deri.

Emot förslaget till indelning af Berghäll har utskottet, som på platsen sökt förvissa sig om planens ändamålsenlighet, för sin del icke något att anmärka. Tvärtom har det syntes utskottet som om de svårigheter, hvilka terrängförhållandena å detta område lägga i vägen för en fullt tillfredställande stadsplan, blifvit lyckligt besegrade. Särskildt anser sig utskottet böra framhålla att gatornas sträckning i sydvest till nordost samt sydost till nordvest jemnare fördelar solljuset emellan de vid dem belägna tomter än fallet varit om gatorna, såsom i en stor del af staden skett, skulle dragits i riktning från norr till söder samt öster till vester. Fastän vidare Unionsgatans förlängning genom Berghäll, der benämnd Tavastgatan, bibehållits från föregående förslag, — en åtgärd, som äfven utskottet på de af stadsingeniören anförda skäl skulle förorda, — har dock antalet af tomter, hvilka genom mera oregelbunden form komme att erbjuda större svårigheter vid bebyggandet, kunnat betydligt reduceras, hvartill äfven medverkat den omständigheten, att plats för den nya kyrkan reserverats i ändan af Tavastgatan. Ej heller torde planeringen af sistnämnda gata komma att medföra någon större kost-

nad för staden, i det gatan icke är afsedd att befaras, utan endast att trafikeras af fotgängare, hvarför de starka stigningarna derå kunna göras trafikabla förmedels trappor. De smärre avvikelser från en regelbunden plan, som i öfrigt förekomma, betingas, på sätt utskottet varit i tillfälle att öfvertyga sig om, af markens beskaffenhet och torde därför icke kunna stora kostnader undvikas.

Deremot nödgas utskottet för sin del ifrågasätta lämpligheten af att tomterna å Berghäll fortsättningsvis, på sätt förfarits med de redan indelade tomterna derstädes, upplåtas på arrende. En tidrymd af trettio år är nemligen ovedersägligen för knapp för att tillåta amortering af byggnader, som uppföras för att användas till bostadslägenheter, och äfven om en ytterligare förlängning deraf på tjugu år skulle ifrågakomma, på sätt brukligt varit i fråga om andra stadens arrendekontrakt, skulle denna bestämning väsentligen förlora i betydelse derigenom att arrendet för dessa tjugu år måste få bero på framtida pröfning. Vid sådant förhållande torde tomtinnehafvarene derstädes föga vara i stånd att, annorledes än med stor svårighet och mot stränga villkor, anskaffa för byggnadsföretag nödiga medel, hvarjemte, i händelse de sådant oaktadt få sina arrendetomter bebygda, svårigheterna att gå i land med företaget år efter år måste ökas i samma mån som nödvändigheten att amortera det å husen nedlagda kapitalet före arrendetidens utgång framstår tydligare, medan arrendeafgifterna skola gäldas oförminskade. Det vore därför, efter utskottets förmenande, en lifsfråga för denna stadsdel att söka så begå att de blifvande innehafvarene af tomtplatser derstädes blefve i tillfälle att, der de så önskade, tillösa sig sina tomter till full ego.

För detta ändamål erfordras främst, att Berghäll införlifvas med stadens öfriga, å stadsplanen upptagna område. Något hinder mot att omedelbart skrida härtill möter dock, för så vidt utskottet kunnat bedöma, icke. Efter stadsingenjörens af Drätselkammaren åberopade beräkningar skulle till anläggning af de å planen upptagna gatorna samt deras förseende med vatten- och afloppsledningar erfordras ett totalbelopp af 1,957,995 mark. Dessa kostnader ökas ej äfven om Berghäll skulle regleras för att af staden föryttras. Ej heller har frågan om inrättandet af gatubelysning i Berghäll någon betydelse för saken. Äfven nu har gatubelysningen derstädes utsträckts i den mån, området bebygts, och någon nödvändighet föreligger icke för staden att i större skala införa sådan belysning derstädes för det tomterna föryttras i stället för det de skulle på arrende upplåtas. Beträffande stenläggningen åter af stadens och tomtinnehafvarenes gatuandelar å Berghäll, kunde anstånd dermed utverkas i sammanhang med fastställelse å planen till sagda område, då det tilläfväntys kan anses komma att bli för staden och tomtinnehafvarene alltför betungande att omedelbart skrida till gatornas stenläggning.

Efter ett medelpris af 1 mark 40 penni för kvadratfoten skulle — allt efter stadsingenjörens uppgifter — regleringen och försäljningen af ifrågavarande område afkasta en vinst för staden af 1,247,928 mark. Ehuru tomterna tvifvelsutän i en framtid komma att betinga sig ett högre försäljningspris än om de nu förytt-

ras, torde dock denna omständighet icke böra inverka på Fullmäktiges beslut i frågan. För staden synes det nemligen i förevarande fall vara af vigt förnämligast att Berghäll med sina svåra terrängförhållanden utan förlust för staden kan erhållas planerad och bebyggt samt att staden genom att bereda stadens arbetarebefolkning tillfälle till att härstädes erhålla sunda och jemförelsevis billiga bostäder kan motarbeta vidare utvecklingen af den förstad, som för närvarande är under bildning å Gumtäckt säteris egor och som, i händelse den tillåtes att än vidare tillväxa utan hänsyn till helsovårdens och ordningens fordringar, kan i en framtid utbilda sig till ett allvarsamt men för staden. — Utskottet håller därför före att, äfven om vid en omedelbar föröftring af de nybildade tomtplatserna endast 1 mark 20 penni i medeltal per kvadratfot skulle erhållas, sådant tillgodogörande af ifrågavarande område, hvarigenom, under förutsättning att byggnadskontorets beräkningar hålla streck, staden kommer att erhålla en nettointkomst af öfver 700,000 mark, vore att anses synnerligen förmånligt. I händelse staden vidare skulle underlätta inköpen genom att medgifva köparene det köpeskillingen finge under en längre tid, enligt utskottets förslag trettio år, afbetalas och ränta å den innestående köpeskillingen beräknas efter fem procent, skulle en tomtinnehafvare komma att årligen till staden erlægga en annuitet af sex och en half procent å inköpspriset eller efter nyssberörda pris 7,8 penni för kvadratfoten, hvarigenom köpeskillingen för tomten skulle vara efter trettio år amorterad. Då tomterna å Berghäll i medeltal mäta 15,000 kvadratfot eller något deröfver, komma från hvarje tomt sålunda att erläggas omkring 1,200 mark årligen, och som arrendet för tomterna nu utgör mellan 200 och 400 mark samt derutöfver, kommer den tillökning i årsafgift, som genom köpet af tomten skulle förorsakas innehafvaren, att mer än väl uppvägas genom de billigare vilkor, på hvilka lån mot tomten såsom säkerhet kunde erhållas, den trygghet oberäknad, hvarmed innehafvaren af en egen tomt kan å densamma nedlägga sina besparingar.

Det är dock icke utskottets mening att de nybildade tomterna ovilkorligen skulle försäljas, liksom icke heller innehafvarene af de redan å Berghäll befintliga tomter torde kunna tvingas att tillösa sig dessa före arrendetidens utgång. — Efter utskottets åsigt borde dock, sedan Berghälls intagning i stadsplanen utverkats, och tomterna genom Drätselkammarens försorg på basen af förberörda medelpris af 1 mark 20 penni per kvadratfot för hela området och beroende af hvarje tomts läge och ländighet värderats, så begås att de erhållna tomterna till först skulle genom utrop inför Drätselkammaren i vanlig ordning till försäljning utbjudas, i den mån spekulanter å tomterna anmäla sig samt Drätselkammaren funne det vara för staden förmånligt, dock icke under det vid värderingen erhållna medelpris per kvadratfot. Skulle till detta pris icke någon köpare anmäla sig, skulle tomten ånyo utbjudas, denna gång på arrende under vanliga vilkor samt med rätt för den mestbudande att inom fem år inlösa tomten till full ego för det tomten åsatta priset. Denna anordning erbjöde dessutom fördelen att innehafvaren

af tomten under de första åren, då sprängningsarbeten m. m. i alla fall skulle taga betydliga utgifter i anspråk, i fall han så önskade, icke blefve betungad med utgifter för ränta och amortering af köpeskillingen å tomten. — Slutligen borde jemväl de nuvarande arrendatorerne å Berghäll lemnas tillfälle att inom viss tid tillösa sig sina tomter till full ego.

Utskottet, som med afseende å frågans betydelse ansett sig böra bereda tillfälle åt Drätselkammaren att öfver den principiela delen deraf yttra sig innan ärendet kommer till afgörande hos Stadsfullmäktige och i sådant afseende delgivit Kammaren detta sitt betänkande, får alltså föreslå

att Stadsfullmäktige för sin del måtte godkänna det af Drätselkammaren Stadsfullmäktiges pröfning underställda förslag till indelning af området Berghäll samt uppdraga åt Drätselkammaren att hos Kejs. Senaten ansöka om detsammas intagande i stadsplanen;

att Stadsfullmäktige uppdraga åt Drätselkammaren att inkomma med förslag till de eftergifter i afseende å skyldigheten enligt byggnadsordningen att stenlägga gata, som med afseende derå att någon större trafik och särskildt alldeles icke någon genomgående sådan å detta område är att emotses samt att detsamma är afsedt till bostadsplatser företrädesvis för mindre bemedlade, kunde undantagsvis för detta område anses lämpliga och hvarom ansökan i sammanhang med frågan om området Berghälls intagande i stadsplanen borde göras;

att Drätselkammaren skulle erhålla i uppdrag att, på grundvalen af ett medelpris om 1 mark 20 penni kvadratfoten för hela det till bebyggande afsedda området å Berghäll, låta värdera hvar för sig såväl de härintills på arrende upplättna tomter som äfven de tomter, hvilka vid genomförandet af områdets reglering erhållas;

att försäljning resp. utarrendering af tomter å detta område skulle försiggå i den ordning och på de villkor, utskottet ofvan föreslagit; samt

att innehafvarene af de härtills på arrende upplättna tomter der sammastädes skulle medgifvas rätt att på enahanda villkor inom fem år härefter tillösa sig sina tomter, vid hvilken inlösen innehafvarene af tomter jemväl borde tillförsäkras rätt att, derest deras nu uppförda byggnader till någon del skjuta ut på till gata afsedt område, under den återstående delen af arrendetiden emot särskild ersättning få bibehålla och begagna dessa sina byggnader, hvarom allt särskildt aftal för hvarje tomt borde uppgöras och Stadsfullmäktiges pröfning underställas.

I sammanhang med förevarande ärende har inom utskottet slutligen framkastats det spörsmål, huruvida icke framdeles, när planer till intagning af större områden i stadsplanen skola uppgöras, anledning förefinnes att låta underkasta förslagen bedömande af någon utländsk fackman. Utan att på något sätt vilja ifrågasätta byggnadskontorets kompetens att behandla dylika ärenden, torde dock uppenbart vara, att desamma endast kunna vinna på en dylik förnyad granskning. Utskottet får därför vördsamt hemställa

att Stadsfullmäktige ville åt Drätselkammaren uppdraga att taga i öfvervägande, huruvida icke anledning vore att framdeles, när intagning af något större område i stadsplanen förestår, öfver de uppgjorda förslagen inhemta någon utländsk fackmans utlåtande.

Helsingfors den 30 juni 1891.

Th. Wegelius.

Wilh. Brummer.

Th. Höijer.

DRÄTSELKAMMAREN

Ny framställning i fråga om utarrendering af en del af villan Fjellaldals område.

Helsingfors,
den 23 Juli 1891.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

№ 179.

Sedan Drätselkammaren uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 11 sistlidne Juni, N:o 129, gjort framställning om bemyndigande för kammaren att, i anseende dertill att arrendetiden för staden underlydande lägenheten N:o 66 Fjellaldal utgår med detta år, på arrende från nästkommande års början tills vidare upplåta trenne särskilda, å en bilagd karta med a, b och c betecknade områden af nämnda lägenhet åt egarene af å dessa områden uppförda byggnader emot arrendeavgifter till belopp som tillika föreslagits och med skyldighet för arrendatorerne att inom viss uppsägningstid öfverlemna arrendemarken till stadens disposition och undanskaffa sina der uppförda byggnader, så hafva Fullmäktige vid den 16 Juni af ärendet skedd föredragning, enligt derom till Drätselkammaren aflåten skrifvelse för samma dag, under uttalande af önskligheten att vid utgifvandet å arrende af staden tillhörig jord, såvidt möjligt, viss tid för arrendeaftalets bestånd borde fastställas, till Drätselkammaren återremitterat ärendet för afgifvande af nytt förslag deri uti nyssberördt afseende.

I anledning af detta uppdrag har Drätselkammaren inhemtat Stadsingeniörens yttrande rörande möjligheten af att i förevarande fall föreslå en viss bestämd arrendetid för nu ifrågavarande områden; och har Stadsingeniören Ehrström, uti här bilagda skrifvelse af den 14 innevarande Juli uti detta afseende framhållit följande omständigheter:

De under en lång följd af år ofta upprepade ansökningarne om tillstånd till bebyggande af än den ena än den andra platsen i den s. k. Tölötrakten, inom hvilken villan Fjellaldal äfven ligger, hafva ständigt måst afböjas af orsak att all mark här var utarrenderad på lång tid och sålunda ej kunde af staden disponeras. Då ingen plan för bebyggande af trakten blifvit fastställd, kunde det sjelfallet icke heller tillåtas arrendatorerne att utlega mindre parceller af deras innehafvande lägenheter. En sådan plan hade väl redan år 1883 af Byggnadskontoret aflemnats, men icke erhållit godkännande, hufvudsakligast på grund deraf att densamma icke var regelbunden, utan gatorna dragna i dälдер och längs sluttningar, för att undvika dryga planeringsarbeten. Sedermera hade utarbetandet af ny indelning, omfattande markerna nordvest om staden ända till Fattiggårdsvägen, pågått under tider då Byggnadskontorets ingenjörer sådant medhunnit, och hade det varit afsigten att under in-

stundande vinter framlägga detta förslag till granskning, särskildt med hänsyn till att det stora området Fjelldal, innehållande 2,674,560 qv. fot i areal, snarligen återgår till staden och, såsom redan nämnda begär efter tomter i denna trakt visar, med stor fördel komme att kunna till byggnadstomter utgifvas.

Då emellertid Fjelldal blifvit af nuvarande arrendator och dennes underarrendatorer planlöst bebyggd, vore det sjelfallet att, vid framdragande af gator uti de med hänsyn till terräng- och avvattningsförhållanden gynnsammaste sträckningarne, alla gamla byggnader icke kunde bibehållas och än mindre de parceller, hvori arrendator delat området, förblifva orubbade. Att under sådana förhållanden uppå bestämd längre tid utgifva dylika parceller och särskildt de nu ifrågavarande, med a, b, c betecknade platserna inom Fjelldal, hvilka alla mer eller mindre berördes af en omreglering, vore att inom samma tid omöjliggöra regleringen och att afsäga sig de inkomster som en fördelaktigare disposition otvifvelaktigt medför.

På dessa grunder har Stadsingeniören ansett nu ifrågavarande platser böra hänföras till sådana för hvilka någon viss arrendetid icke borde fastställas, hvarför Stadsingeniören föreslagit att, för den händelse områdena icke kunde utgifvas på obestämd tid, under hvilken innehafvarene ännu kunde draga fördel af de antagligen redan flerfaldiga gånger amorterade byggnaderna, desamma måtte till staden återlemnas vid utgången af nu löpande arrendetid.

De af Stadsingeniören sålunda framhållna skälen, hvilka äfven varit de för Kammaren, vid afgifvandet af ofvanberörda förslag, bestämmande, synas Kammaren fortfarande vara af den vigt att Kammaren anser den förmon som en utarrendering på obestämd tid medför, eller att reglering kan omedelbart, då sådant synes lämpligt, genomföras, icke böra uppoffras endast af principiella betänkligheter mot en obestämd arrendetid. Kammaren tillåter sig därför att återhemta sitt förut framställda förslag om upplåtande af områdena a, b och c inom villan Fjelldal endast tills vidare, med den uppsägningstid och på de vilkor i öfrigt som Drätselkammarens föregående skrifvelse i ärendet innehåller.

Drätselkammaren får på samma gång till Stadsfullmäktiges bepröfvande öfverlemna den härmed gemenskap egande frågan om dispositionen af en annan del utaf villan Fjelldals område.

Hos Drätselkammaren har nemligen af Handlanden J. E. Cronvall, som genom kontrakt, afslutadt den 6 Augusti 1878 med nuvarande arrendator af Fjelldal, förvärfvat sig dispositionsrätt till ett å närlagda karta med 1, 2, 3, 4, betecknad område af nämnda villa samt å den med v, x, y, z, betecknade delen deraf sedermera anlagt och fortfarande bedrifver en asfaltfabrik, framstälts anhållan att sist-sagda område måtte åt honom för enahanda ändamål upplåtas efter den 1 Januari 1892 för så lång tid den öfriga delen af villan komme att utarrenderas eller ock tills vidare. Vid syn som i anledning häraf, jemlikt Kammarens förordnande, utaf en af Kammarens ledamöter jemte en af Byggnadskontorets ingenjörer verkstälts å omförmälda område har detsamma befunnits bestå af en afskild bergsplatå, hållande i

längd 240 och i bredd 60 fot samt utgörande i areal 14,400 qvadratfot; och hafva synemännen tillstyrkt områdets upplåtande åt Herr Cronvall tillsvidare mot en årlig arrendeafgåld af 350 mark och med skyldighet för arrendator att tre månader efter skedd uppsägning afstå detsamma till stadens disposition.

Jemte det Drätselkammaren funnit den föreslagna arrendeafgiften vara skälig, har Kammaren, på de förut beträffande områdena a, b och c anförda skälen, ansett sig äfven böra förorda detta områdes upplåtande på obestämd tid, med den af synemännen föreslagna uppsägningstiden.

För den händelse Stadsfullmäktige skulle finna sig kunna godkänna det af Drätselkammaren nu föreslagna utarrenderingssättet, får Drätselkammaren vördsam, med bifogande af karta öfver den del af villan Fjelldal som nu är i fråga, hemställa:

att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att från nästkommande års början på arrende tills vidare upplåta ej mindre de med a, b, c å kartan utmärkta områden till egarene af å dessa uppförda byggnader emot arrendeafgifter till belopp af 4900 mark för området a), 612 m. 50 p. för området b) och 892 m. 50 p. för området c) samt med skyldighet för resp. arrendatorer att afträda områdena a) och b) sex månader efter uppsägning, som bör ske under Januari månad, samt området c) tre månader efter uppsägning, — än det af handlanden J. E. Cronvall härintills disponerade område, betecknadt å kartan med v, x, y, z, emot årligt arrende af 350 mark och med tre månaders uppsägningstid samt med rättighet för arrendatorn att å området fortfarande bedrifva en asfaltfiltfabrik.

Protokollsutdrag, upptagande en vid ärendets behandling i Kammaren uttalad skiljaktig mening, bifogas härjemte.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon von Pfaler.

Edvard Loo.

*Transsumt ur Helsingfors Drätselkammarens protokoll för
den 23 Juli 1891.*

§ 26.

Till fullföljande af sin vid sammanträdet den 16 sistlidne April gjorda an-
hållan att få efter utgången af nu pågående arrendetid ytterligare på en tid framåt
arrendera det af honom inom villaområdet Fjelldal innehafvande fabriksområdet in-
lemnade Handlanden J. E. Cronvall följande instrument:

I sammanhang hvarmed Ordföranden föredrog en från Byggnadskontoret an-
kommen skrivelse i anledning af byggnadskontoret den 9 innevarande Juli under § 6
af protokollet affordradt yttrande, rörande utarrenderande på obestämd tid af vissa
områden å Fjelldal.

Kammaren beslöt härå att till Stadsfullmäktige aflåta sådan skrivelse som
brefkonceptboken under N:o 179 utvisar.

Ledamoten i Kammaren Herr Ärt, som i förestående beslut var skiljaktig, ville
att den del af Fjelldal, å hvilket arbetarebostäderna stode, skulle utgifvas för tiden
till utgången af år 1904, då arrendet för närbelägna villan Berga utginge; och skulle
protokollsutdrag, upptagande den skedda omröstningen, förberörda till Stadsfullmäk-
tige afgående skrivelse bifogas. Som ofvan.

In fidem:
F. Pethman.

HELSINGFORS STADS

BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 14 juli 1891.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N_e

Till mig affordradt yttrande med anledning af att Stadsfullmäktige återremit-
terat ärendet angående utarrenderandet, på obestämd tid, af vissa områden å Fjell-
dal, med uppdrag att inlemna nytt förslag med fästadt afseende vid att, såvidt möjligt
viss tid bör vid utgifvande af stadens jord på arrende fastställas, har jag äran med-
dela följande:

Under en lång följd af år har Byggnadskontoret fått emottaga upprepade an-
sökningar om tillstånd att få bebygga än den ena än den andra platsen i den s. k.
Tölö trakten, inom hvilken Fjelldal äfven ligger, men ständigt varit tvungen att af-

böja alla dylika företag af orsak, att all mark här är utarrenderad på lång tid och sålunda ej af staden kunnat disponeras. Att åter tillåta arrendatorerna uthyrning af mindre parceller har sjelfallet icke kunnat tillåtas så mycket mindre som ingen plan för bebyggande af trakten blifvit fastställd. En dylik plan inlemnades af Byggnadskontoret redan år 1883 men erhöll ej godkännande, hufvudsakligen på grund af att densamma icke var regelbunden utan gatorna dragna i dälдер och längs slutningar för att undvika dryga planeringsarbeten. Sedermera har utarbetandet af ny indelning, omfattande markerna nordvest om staden ända till fattiggårdsvägen, pågått under tider då Byggnadskontorets ingenjörer sådant medhunnit och har det varit afsigten att instundande vinter framlägga detta förslag till granskning särskildt med hänsyn till att det stora området Fjelldal, innehållande 2,674,560 qv. fot i areal, snarligen återgår till staden och, såsom redan nämnda begär efter tomter i denna trakt visar, med stor fördel kommer att kunna till byggnadstomter utgifvas.

Då emellertid Fjelldal blifvit planlöst bebyggd, af arrendator och hans underarrendatorer, är det sjelfallet att, vid framdragande af gator i de gynsammaste sträckningarne med hänsyn till terräng och afvattningsförhållanden, alla de gamla byggnader icke kunna bibehållas och än mindre de parceller, hvori arrendator delat området, förblifva orubbade. Att under sådana förhållanden uppå längre bestämd tid utgifva dylika parceller och särskildt de nu ifrågavarande platserna a, b, c, inom Fjelldal, hvilka alla mer eller mindre beröras af en omreglering, vore att inom samma tid omöjliggöra regleringen och att afsäga sig de större inkomster som en fördelaktigare disposition otvifvelaktigt medför.

På dessa grunder anser jag ifrågavarande jordlägenheter böra hänföras till dem för hvilka det är omöjligt att fastställa en viss tid för arrendets bestånd och tillåter mig föreslå att, för den händelse att områdena icke kunna utgifvas på obestämd tid, under hvilken innehafvarena ännu kunde draga fördel af de antagligen flerfaldiga gånger amorterade byggnaderna, desamma må till staden återlemnas vid utgången af nu löpande arrendetid.

Otto Ehrström.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

den 11 Juni 1891.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

№ 129.

Staden underlydande villan N:o 66 Fjelldal, med en areal af 47, 76 tunnland, som år 1846 af Magistraten utarrenderats på en tid af 30 år emot en årlig arrendefärd af 140 rubel silfver förutom grundränta af 5, 49 tunnor råg, uppläts i grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 21 November 1876, åt nuvarande arrendator f. d.

Fanjunkaren J. Tallgren på ytterligare 15 års arrende utan förhöjning af den förut bestämda afgälden. Enär den sålunda förlängda arrendetiden utgår med år 1891, gjordes redan år 1888 af Herr Tallgren hos Drätselkammaren förfrågan huruvida och på hvilka vilkor fortsatt besittningsrätt till omförmälda lägenhet, der arbetarebostäder jemte hus och byggnader för en skolinrättning och till enskildt begagnande blifvit under arrendetiden uppförda, kunde arrendator medgifvas, hvarjemte Tallgren framställde anhållan derom att lägenheten måtte från och med år 1892 åt honom öfverlätas antingen för en tid af 30 år eller ock för obestämd tid, så länge de å villaområdet befintliga arbetarebostäderna för detta allmännyttiga ändamål uppehöles.

Ifrågavarande ärende remitterades af Drätselkammaren till stadsingeniören, som erhöi i uppdrag att jemte yttrande i saken till Drätselkammaren inkomma med förslag till indelning af den del af villan Fjelldals område, der sökandens byggnader äro belägna. Afgifvandet af nämnda yttrande och förslag har fördröjts i följd deraf att det projekt till stadsplan för hela området vester om chausséen, med hvars uppgörande Byggnadskontoret varit sysselsatt, ännu icke kunnat fullständigt utarbetas. Som dock den snart utlöpande arrendetiden för villan Fjelldal påkallar ett omedelbart afgörande om dispositionen af denna lägenhet, helst beslutet härom kommer att hafva inverkan på utredningen af arrendatorn Tallgrens bo, som emellertid blifvit till konkurs upplåtet, har Drätselkammaren anmodat Byggnadskontoret att oberoende af ofvanberörda stadsplansprojekt afgifva förslag om dispositionen af det bebyggda området af villan Fjelldal.

Sedan t. f. Stadsingeniören Idström i anledning häraf anmält att de å villan uppförda arbetarebostäderna komme att till största delen falla inom gränserna för ett å stadsplansförslaget projekteradt kvarter samt att det närmast sagda bostäder befintliga området derföre kunde fortsättningsvis utarrenderas, med förbehåll att, om en annan indelning deraf blefve fastställd, området skulle inom viss tid efter skedd uppsägning öfverlemnas till stadens disposition, förordnade Drätselkammaren t. f. Stadsingeniören jemte tvenne af Kammarens ledamöter att å platsen anställa syn i och för föresläende af de vilkor som vid en dylik utarrendering borde uppställas. Uti härhos bilagda instrument öfver omförmälda syneförrättning hafva synemännen, med förmälan att den bebyggda delen af villan Fjelldal bestode af trenne skilda bostadskomplexer, å vidfogade situationsplan betecknade med a) b) och c), af hvilka a) utgjordes af de s. k. Tallgrenska arbetarebostäderna, b) af en Handlanden A. F. Böckerman tillhörig byggnad och c) af några invid villans södra gräns belägna byggnader tillhörande Herrar Tallgren och Böckerman, föreslagit att nämnda områden, hvilka innehålla i areal resp. 156,800, 19,600 och 35,700 qv. fot, skulle utarrenderas endast tills vidare och under vilkor om deras öfverlemnande till stadens disposition, de tvenne förstnämnda sex månader efter uppsägning, verkställd under Januari månad, samt det sistnämnda efter tre månader förut skedd uppsägning, inom hvilka tider äfven byggnaderna borde vara undanskaffade, hvarutom det för chausséens utvidgning reserverade obebyggda området borde vid anfordran utan ersättning afstås till staden. I

fråga om det arrende som för berörda områden borde till staden erläggas hafva synemännen, hvilka uppskattat marken till 1 mark 25 penni pr qv. fot och ansett att arrendeafgiften på grund häraf bort, vid utarrendering på längre och bestämd tid, beräknad efter 5 % å värderingssumman, bestämmas till 9800 mark för området a), till 1225 mark för området b) och till 2231 mark 25 penni för området c), likväl, med afseende derå att de nu föreslagna arrendevilkoren ställa sig ogynsamma, hemställt att ofvansagda arrendebelopp måtte reduceras, för områdena a) och b) till 50 % samt för c) till 40 % af dessa belopp, hvarefter desamma komme att utgöra resp. Fmk. 4,900, 612: 50 och 892: 50 per år.

Synemännens i anförd måtto framställda förslag har Drätselkammaren ansett sig böra till alla delar omfatta, och får Drätselkammaren på grund häraf vördsamt hemställa:

att Stadsfullmäktige måtte bemyndiga Drätselkammaren att, efter utgången af den nuvarande arrendetiden för villan Fjelldal, tillsvidare på arrende upplåta de å bilagda karta med a), b) och c) betecknade områdena af sagda villa åt egarene af de å dessa områden uppförda byggnader under de uti ofvanberörda syneinstrument i sådant afseende föreslagna vilkor och förbehåll.

Medföljande handlingar anhåller Drätselkammaren att i sinom tid återfå.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon von Pfaler.

Edvard Loo.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1891.

---

*Drätselkammarens yttrande angående planen för
anordning af planteringar m. m. uti Brunnsparken.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,
den 30 Juli 1891.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

№ 184.

Jemte sitt budgetsförslag för år 1889 insände Drätselkammaren till Stadsfullmäktiges granskning en af svenska Trädgårdsarkitekten S. Lindh, på Kammarens anmodan, uppgjord plan för planteringar och andra försköningsarbeten i Brunnsparken. För närmare skärskådande af denna plan tillsatte Stadsfullmäktige ett särskildt utskott, som i Mars 1889 till Stadsfullmäktige aflemnade ett skriftligt utlåtande i ärendet; derå Stadsfullmäktige genom beslut af den 26 i sagde månad remitterade ärendet till Drätselkammaren, som erhöll i uppdrag att öfver omförmälda plan inhemta den då nyligen utsedde Stadsträdgårdsmästaren S. Olssons yttrande, hvarjemte Olsson borde på samma gång lemna en kostnadsberäkning för de af utskottet föreslagna dräneringsarbetena uti den del af parken, som är belägen närmast vester om stora alléen från restaurationslokalen i riktning mot hafsstranden.

I slutet af år 1889 afgaf Stadsträdgårdsmästaren Olsson yttrande öfver den Lindhska planen (Bil. B.). Uti detta yttrande framställdes emot sagde plan många och, såsom det tycktes Kammaren, till största delen befogade anmärkningar, jemte det Olsson tillika underställde Kammarens granskning ett af honom sjelf uppgjort projekt för Brunnsparkens anordnande. Enär nästnämnda projekt syntes hafva flera förtjenster framför den Lindhska planen, ansåg sig Kammaren böra uppmana Olsson att mera i detalj utarbета projektet för att detsamma måtte kunna på samma gång som den Lindhska planen öfverlemnas till Stadsfullmäktiges pröfning. Detta arbete, som i följd af Olssons öfriga tjenstegöromål och hvarjehanda andra omständigheter tagit en jemförelsevis dryg tid i anspråk, är nu slutfördt, och får Drätselkammaren härmed till Stadsfullmäktiges granskning insända den färdiga planen tillika med en å kalkerduk utförd kopia deraf, hvori några förändringar i den ursprungliga planen blifvit i enlighet med Kammarens derom fattade beslut vidtagna.

Motiven till de afvikelser från den Lindhska planen, som Stadsträdgårdsmästaren Olssons förevarande förslag innefattar, framgå till fullo af Olssons ofvanomförmälda, härjemte bilagda yttrande öfver den förstnämnda planen. Kammaren vill blott tillägga, att belägenheten och omfånget af den lekplan som ersätter de tvenne dylika planerna å det Lindhska förslaget betingas såväl af terrängförhållanden som af hänsyn till riktningen af den blifvande hamnbanan, hvilken kommer att afskära

en del af parkområdet. Den storlek lekplanen sålunda komme att erhålla anser Kammaren fullt motsvara behovet för denna del af staden och en ytterligare utvidgning deraf skulle utan tvivel menligt inverka på den i och för sig icke stora parkens utseende. Till de af Stadsträdgårdsmästaren anförda motiven för bortlemnande af den i närheten af kugelbanan föreslagna skjutbanan kan tilläggas att genom skjutbanans placering på detta ställe de vackra trädpartierna derstädes komme att förstöras. I öfverensstämmelse med den Lindhska planen har uti den af Stadsträdgårdsmästaren Olsson uppgjorda föreslagits igenfyllande af den i parken befintliga dammen. Då äfven det af Stadsfullmäktige tillsatta utskott, som behandlat ärendet, varit ense om denna åtgärd, (Bil. C.) för hvilken enligt Kammarens åsigt jemväl hygieniska skäl tala, har Kammaren icke tvekat att, då tillfälle under sistlidne vinter yppades att dels gratis dels emot ringa kostnad erhålla sten till fyllningsmaterial, låta utfylla dammen.

De förändringar Kammaren, enligt hvad ofvan antydts, ansett böra uti den Olssonska planen vidtagas, bestå hufvudsakligen uti en för undvikande af kostsamma bergssprängningar företagen förskjutning af lekplanen och deraf föranledd omändring af närmast angränsande gångar, äfvensom uti bortlemnandet af den föreslagna alléen från badhuset längs stranden af vestra Brunnsparken. Utförandet af denna allée och den i sammanhang dermed föreslagna stora utfyllningen af stranden blefve förenadt med synnerligen stora kostnader, hvilka enligt Kammarens förmenande icke uppvägas af den måhända i estetiskt afseende behagligare afrundning som strandpartiet derigenom erhöles.

Redan uti 1889 års budget hade för påbörjande af planteringsarbetena i Brunnsparken upptagits ett anslag af 5000 mark. Uti ofvanomförmälda utskottsberäkning föreslogs att detta anslag skulle i främsta rummet användas till utförandet af dräneringar. Jemväl uti budgeterna för 1890 och 1891 hafva anslag för enahanda ändamål beviljats. Med begagnande af dessa anslag har redan en betydande del af de för parkens torrläggande erforderliga dräneringsarbetena blifvit verkställd, hvarjemte den närmast vester om stora alléen belägna delen af parken blifvit ordnad och den stora, förbi världshuset nedåt hafsstranden och vidare fram till den gamla skansen ledande hufvudgången blifvit anlagd, hvardera dessa arbeten i öfverensstämmelse med den nu inlemnade planen, angående hvilkens ändamålsenlighet i dessa afseenden Drätselkammaren ansett något tvifvelsmål icke kunna förefinnas. För de ganska omfattande arbeten, hvilka, om den nu ifrågavarande planen vinner Stadsfullmäktiges godkännande, ännu återstå att utföra, kommer anslag att efterhand uti de nästföljande årens budgetförslag observeras. För dräneringsarbetena har, jemlikt Stadsfullmäktiges uppdrag, en fullständig plan jemte kostnadsförslag (Bil. A.) blifvit af Stadsträdgårdsmästaren uppgjorda; och bifogas dessa nu äfven. Nyssberörda kostnadsförslag sluter sig å inalles 7676 mark 10 penni, hvaraf till redan verkställda dräneringsarbeten åtgått 2700 mark, under det till fullbordande af dräneringen ännu erfordras i afrundadt tal 5,000 mark.

På grund af det nu anförda får Drätselkammaren vördsamt hemställa:

att Stadsfullmäktige måtte godkänna den medföljande af Stads-trädgårdsmästaren Olsson utarbetade planen för Brunnsparkens anordnande med de af Drätselkammaren deri föreslagna förändringar samt bemyndiga Drätselkammaren att vidtaga åtgärd om de å sagda plan upptagna arbetenas utförande efterhand som anslag för detta ändamål kunna blifva, vid fastställandet af budgetsförslagen för de nästföljande åren, beviljade; äfvensom

att Stadsfullmäktige ville i sammanhang härmed gilla närslutna förslag till dräneringsarbeten uti omförmälda park samt bemyndiga Drätselkammaren att låta i enlighet dermed verkställa dräneringen, såvidt densamma icke redan utförts, i den mån de för Brunnsparkens ordnande beviljade anslagen sådant medgifva.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Edvard Loo.

Bil. A.

Kostnadsförslag för dräneringsarbeten i Brunnsparken.

Kanal af kilad sten 777 fot å 4: 50	mark	3496: 50
Täckdiken af bullersten med täckning af björnmossa		
4144 fot å 90 p.	”	3729: 60
Infallsbrunnar 6 st. å 75 m.	”	450: —
	<i>Små</i>	<u>7676: 10</u>
Deraf utfördt dräneringsarbete	”	2700: —

Helsingfors den 30 Juli 1891.

S. Olsson.

Bil. B.

Till Helsingfors Stads Drätselkammare.

Angående det af arkitekten S. Lindh uppgjorda förslaget för Brunnsparkens ordnande, har undertecknad af Drätselkammaren blifvit anmodad att inkomma med utlåtande öfver förslagets lämplighet för ifrågavarande plats, och får härmed efter jämförelse med platsen, derom yttra följande.

Af ifrågavarande förslag framgår, att tvenne lekplaner med betydlig areal äro föreslagna att anläggas i nordvestra delen af parken i närheten af stora allén, i följd hvaraf denna del väsentligen komme att förlora det utseende platsen kunde få dessa planer förutan. Planerna eller båda sammanslagna komme nämligen att till största delen upptaga den plana yta, som annars kunde ordnas till vackra gräsplaner med trädpartier. Dessutom blefve, som alltid är fallet vid dylika lekplaner, den närmaste omgifningen äfven nedtrampad och derigenom i högsta grad försvårad att underhålla i ett städadt och vårdadt skick. Den ifrågavarande lekplanen kunde ju för att icke så mycket inkräkta på parkens öfriga anordningar, förläggas till en mera aflägsen del, t. ex. på den plats, som komme att uppstå genom den derstädes befintliga dammens igenfyllning.

Dammen i sitt nuvarande skick är en vanprydna för platsen, emedan icke tillräckligt med vatten finnes i densamma, och torde svårligen kunna tillföras i så stor mängd, att det ständigt blefve cirkulerande, hvilket kan anses nödvändigt om dammen vidare skall existera. En sådan uppoffring förtjenar den likväl icke, då densamma är belägen så nära hafvet och derigenom förlorar sitt utseende och värde såsom föreställande insjö. Borde därför igenfyllas, planeras och ordnas i förhållande till det öfriga.

Tvätthuset på sin nuvarande plats kan anses lämpligast placeradt, emedan det der minst kommer i beröring med de öfriga byggnaderna och ej heller skymmer utsigten åt hafvet.

Den föreslagna skjutbanans förläggande i närheten af kägelbanan torde denna plats näppeligen medgifva med sitt inskränkta utrymme, och der flera gånger komma att skära igenom till hufvudgångarne för att förmedla trafiken från denna sida. Kägelbanan, som till största delen skymmer utsigten åt detta håll, borde, då den en gång ombygges, förflyttas till vestra sidan af den nuvarande dammen, så att den plats som numera är så dyster finge genom att blifva befriad ifrån nämnda byggnad, ett mera med parkens öfriga förhållande inbjudande utseende.

Att en karusellplan är föreslagen att placeras inom en stadspark sådan som denna, torde nu höra mera till det ovanliga, ty genom en sådan anordning komme platsen att förlora betydligt i anseende och värde och blifva till ringa trefnad för en städad publik. Karuseller och skjutbanor böra helst förläggas till mera för ändamålet lämpliga platser, der det finnes stora och rymliga sandplaner, utan någon sådan växtlighet i närheten, som deraf kan blifva förstörd.

Gamla skansen som den nu är synes vara behöfligt att densamma utvidgas omkring 10 å 15 fot åt östra sidan af norra armen, hvilket ej komme i beröring med den dervarande pavillonen, äfvensom att skansens vestra yttersida till hela sin längd blefve försedd med en barrier af sten, som betydligt komme att bidraga till platsens trefnad.

En sak, som icke kan lemnas oanmärkt, är, att ringa hänsyn tagits till, att parken genom ifrågavarande förslag erhåller några större välformade gräsplaner, som onekligen är största prydnaden i en parkanläggning, ej heller äro gångarnes hållning och bredd sådan, att de promenerande bekvämt kunna komma till de platser inom parken, som förtjena att besökas. Äfven de många bersåer, som förekomma på olika ställen, äro för en stadsplantering olämpliga.

Den från restaurationslokalen varande vackra utsigten till hafvet bör icke, såsom förslaget utvisar, gångar förläggas utmed linien, utan placeras så att de minst blifva synliga från nämnda lokal, samt att buskar och träd rangeras gruppvis ått ömse sidor om ifrågavarande utsigtslinie.

För öfrigt hänvisas till ett af undertecknad uppgjort förslag för Brunnsparrens ordnande, som härmed bifogas.

Helsingfors den 24 September 1889.

S. Olsson.

Bil. C.

Utskottsbetänkande angående en plan för planterings- m. fl. försköningsarbeten i Brunnsparken.

Jemlikt förslag af senaste budgetutskott hafva Stadsfullmäktige vid sammanträde den 15 sistlidne Januari till granskning af ett särskildt utskott, bestående af undertecknade, remitterat en af trädgårdsarkitekten S. Lindh i Stockholm på Drätselkammarens föranstaltande uppgjord plan för planterings- m. fl. försköningsarbetens utförande i Brunnsparken.

I helt taget har ifrågavarande plan vunnit utskottets godkännande. Utskottet har med tillfredsställelse antecknat att tvenne platser nordvest om stora allén anvisats för fria lekar. Likväl äro desamma alltför knappt tilltagna och den runda formen derhos olämplig för en sportplan. — Den med litt. K. betecknade karusellplanen är väl vald. Utskottet har härvid förutsatt att staden på platsen uppför någon mindre karusell eller gungor. — Planen angifver en förhöjning af en del utaf den karusellplatsen å tvenne sidor omgifvande s. k. gamla skansen, litt. I., hvarigenom hela

skansen bringas i jemn nivå. Vid utförandet af förhöjningsarbetet bör i betraktande tagas att den observationspavillon, som för närvarande finnes å skansen, tillhör ryska artilleriet och enligt gällande öfverenskommelse ej får aflägsnas. I så måtto kan nu nämnda arbete ej komma till utförande.

Vid insändandet af budgetförslaget har Magistraten särskildt anmärkt den förlust parken komme att lida genom den dervarande dammens igenfyllande. Det kan ej bestridas att dammen om den blefve försatt i behörigt stånd bidroge till parkens skönhet. Dertill skulle dock fordras att å densamma nedlades högst betydande kostnader, såsom för kringmurning med sten m. m., att ej tala om årligen nödvändig muddring och putsning. Den kostnad som dammens igenfyllande en gång för alla erfordrade blefve i jemförelse härmed ringa. Äfven andra omständigheter tala dock för sistnämnda åtgärd. Först och främst svårigheten att till dammen erhålla tillräcklig mängd vatten och fall för detsamma. Det har visat sig att vattnet i dammen ständigt blifvit stagnerande och illaluktande samt att vid högt vattenstånd i hafvet vatten derifrån inträngt. Af någon så hufvudsaklig betydelse för parken har utskottet ej heller kunnat finna att denna dam vore, synnerligast som hafvet erbjuder sin vattenmassa alldeles invid. Såsom sötvattensbassin har dammen förlorat sin betydelse, då, förutom tvenne gifvande brunnar, vattenledning numera finnes i parken. Utskottet anser fördenskull planen uti nu ifrågavarande afseende böra godkännas.

Byggnadernas placering i parken är i det närmaste densamma som för närvarande. En bestämd gensaga måste utskottet dock sätta emot tvätthuset, litt. F., förläggande öster om badhuset. Placeradt derstädes komme detsamma, med kläder som uthängas till torkning och mera dylikt, att vanpryda en af de vackraste belägenheter i parken. Enligt utskottets åsigt borde tvätthuset endera bibehållas å dess nuvarande plats, något som icke borde möta hinder, eller förläggas på den föreslagna nya kajen bakom vestra delen af badhuset, dock så att byggnaden undanskymmes af badhuset och icke inkräktar på utsigtslinien från restaurationslokalen ned till hafvet, hvilken bör hållas absolut fri. — Vidare kunde en mindre skjutbana (tir) lämpligen anläggas invid kugelbanan.

En omständighet, som utskottet ej heller kunnat lemna oanmärkt, är att den öppna sandplanen utanför restaurationslokalen blifvit förminskad genom en blomster-rundel. Erfarenheten har visat att denna plan hellre bör utvidgas än minskas.

Hvad beträffar planens granskning i detalj, vidkommande särskildt planteringar och gångstigar, har årstiden omöjliggjort en sådan. Då stadsträdgårdsmästarebefattningen med det snaraste torde komma att besättas, som man måste hoppas med fullt kompetent person, är det äfven i sin ordning att denne försättes i tillfälle att taga kännedom om planen och uttala sitt omdöme angående densamma.

Emellertid har utskottet enats derom att, innan andra arbeten för Brunns-parkens förskönande vidtagas, den låga och sumpiga marken vester om stora allén från restaurationslokalen nedåt hafvet måste torrläggas och fyllas, för att derstädes möjliggöra gräsmattor och annan växtlighet. Öfvervattnet, som ofta stagnerar på kör-

vägen, afledes för närvarande högst bristfälligt genom öppna diken. En fullständig dräneringsplan borde därför uppgöras och dräneringsarbetet med det första bringas till utförande.

Med anledning af det förestående får utskottet föreslå:

att Stadsfullmäktige ville, med godkännande i hufvudsak af det uppgjorda förslaget till plan för planterings- m. fl. försköningsarbeten i Brunnsparken, förordna att, innan vidare åtgärder för dess realiserande vidtagas, en fullständig dräneringsplan för marken vester om stora allén från restaurationslokalen nedåt hafvet uppgöres och dränering samt fyllning till nödiga delar af samma mark utföres;

att för nyssnämnda ändamål den i årets utgiftsförslag för påbörjandet af planteringar i Brunnsparken observerade post af 5,000 mark i främsta rummet användes;

att de två å kartan upptagna lekplanerna förstoras och hvardera göras rektangulära, eller ännu hellre båda sammanslås till en enda plan om minst 200 fots längd och 160 fots bredd;

att tvätthuset endera bibehålles å dess nuvarande plats eller flyttas bakom badhusets vestra del;

att plats å planen reserveras för en mindre skjutbana, helst i närheten af kugelbanan; samt

att vid förhöjningen af den s. k. gamla skansen bör iakttagas att der uppförda observationspavillon ej får rubbas.

Helsingfors, den 7 Mars 1889.

J. af Lindfors.

M. Wænerberg.

Th. Sælan.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1891.

Utlåtande i fråga om Berghälls intagande i stadsplanen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 3 September 1891.

*Till Helsingfors Stadsfullmäktige.*N:o 208.

Sedan det af Stadsfullmäktige tillsatta utskott, som haft i uppdrag att yttra sig öfver Drätselkammarens uti skrifvelse till Fullmäktige af den 8 januari innevarande år gjorda förslag till indelning af området Berghäll, delgifvit Drätselkammaren sitt i anledning af detta förslag den 30 sistlidne juni afgifna betänkande, med anhållan att Kammaren måtte uttala sig angående den principiela delen af frågan, anmälde Drätselkammaren i skrifvelse af den 2 sistlidne juli hos Stadsfullmäktige, att det äskade yttrandet, i följd af den knapt tillmätta tiden och särskildt i saknad af Byggnadskontorets utlåtande i saken, icke af Kammaren kunde omedelbart afgifvas till Fullmäktiges i början af juli utlysta sammanträde. Dock ansåg sig Kammaren böra fästa Fullmäktiges uppmärksamhet vid att det af utskottet föreslagna omedelbara intagandet af området Berghäll i stadsplanen med nödvändighet betingade utförandet därstädes af betydande arbeten utaf hvarjehanda slag, hvilket åter skulle förutsätta fastställandet af en helt och hållet förändrad arbetsplan för de följande åren och påkalla stora utgifter, de där komme att invärka på finansregleringen för den närmaste framtiden.

Efter att numera hafva inhämtat Byggnadskontorets utlåtande i saken, får Drätselkammaren härmed äran afgifva det begärda yttrandet.

I fråga om Drätselkammarens förslag till indelning af området Berghäll, hvaremot utskottet icke funnit skäl till anmärkningar, är från Kammarens sida ingenting att tillägga.

Beträffande åter det föreslagna intagandet af Berghäll i stadsplanen med däraf föranledda förändringar i byggnadsordning och organisation för öfrigt, afvika däremot de af utskottet omfattade åsigtorna i väsentlig mån från Drätselkammarens förslag till disposition af sagda område. Vid granskningen af betänkandet i denna del ansluter sig Drätselkammaren i allo till den uppfattning Byggnadskontoret uti dess här bilagda utlåtande gjort gällande.

Införlifvandet af Berghäll med stadens öfriga område bör, eftar Drätselkammarens tanke, icke omedelbart ega rum, dels med hänsyn till de praktiska

svårigheter af mångahanda slag, som, särskildt vid närvarande tidpunkt, möta en sådan anordning, dels emedan önskligheten af en dylik utvidgning utaf stadsplanen för närvarande icke tyckes vara obestriddig.

Hvad först vidkommer de svårigheter, med hvilka utförandet af utskottets förslag vore förenadt, synes utskottets förmodan om lättheten af desammas öfvervinnande icke hafva stöd för sig. Byggnadskontoret påpekar i sitt utlåtande, hurusom, i händelse Berghäll blefve intaget i stadsplanen, alla allmänna arbeten för tomternas reglering och anläggande af gator m. m. med nödvändighet måste utföras inom vida kortare tid än ifall de nya tomterna, på sätt förfarits med de redan indelade, utgifvas på arrende. Den mängd sprängningsarbeten, anläggandet af gator på området Berghälls starkt kuperade mark skulle erfordra, komme härvid att åsamka staden dryga utgifter, de där till stor del kunde undvikas, därest tomterna disponerades på samma sätt som härintills, i hvilket fall gatorna, endast i den mon öfverflödigt fyllnadsmateriel funnes, behöfde till hela deras bredd planeras. Om också någon större trafik, i enlighet med utskottets antagande, icke torde vara att inom Berghäll emotse, blefve man dock nödsakad att till en viss grad beakta de anspråk invånarne i en stadsdel med fog kunna ställa på gatornas beskaffenhet, på gatubelysningen, på anläggande af saluplatser, planteringar, vedupplags- och lossningsplatser. Dessa behof uppstå väl äfven hos innehafvare af arrendetomter och måste i alla händelser i sammanhang med den småningom skeende regleringen tillgodoses, men klarligen kunde därmed anstå en betydligt längre tid, samt häraf föranledda arbeten utföras med långt mindre kostnader, ifall tomterna ej genast intoges i stadsplanen.

Men jemte det staden genom den af utskottet föreslagna anordningen otvifvelaktigt åsamkades betydliga utgifter, skulle å andra sidan äfven egarene af de nya tomterna därigenom blifva i samma mån betungade med kostnader, en omständighet, som ökar svårigheten af frågans lösning i den af utskottet angifna riktningen. Särskildt är härvid att beakta, huruledes Berghälls intagande i stadsområdet med deraf uppenbarligen föranledd utsträckning af den allmänna byggnadsordningens giltighet till denna stadsdel väsentligt skulle fördyra det härstädes hittills använda byggnadssättet. Visserligen medgifva de för Berghäll, liksom för andra bostadsvillatomter, nu gällande bestämmingarna icke ett lika billigt byggnadssätt, som tidigare å dessa tillämpades, men dock tillåta de i flera afseenden en friare disposition af tomten m. m.; och uteslutandet af dylika medgifvanden skulle säkerligen, genom de deraf föranledda ökade kostnaderna för tomtegarne, icke främja det jemväl af utskottet uttalade syftemålet att söka motverka utvecklingen af förstäder utom stadens marker.

Vidkommande den i byggnadsordningen föreskrifna stensättningen af gatorna har utskottet ej förbisett detta; men har utskottet förmenat, att eftergifter i afseende å ifrågavarande skyldighet kunde erhållas ej mindre för staden än för de enskilda gårdsegarena. Byggnadskontoret framhåller emellertid häremot, att

vissa sträckor af de blifvande gatorna, i anseende till markens beskaffenhet, utan stensättning blefve ofarbara, och att fördenskull särskilda tomter icke kunde för längre tid befrias från skyldigheten att stenlägga de till dem hörande gatuandelar, men att å andra sidan egarne af i detta afseende ofördelaktigt belägna tomter sålunda blefve under den närmaste framtiden betungade med långt större kostnader än de öfriga tomtedagarna, ifall ej stenläggningsskyldigheten gjordes lika för alla. Under förutsättning att tomterna fortfarande vore utgifna på arrende och såsom sådana helt och hållet befriade från skyldigheten att stensätta gata, kunde deremot staden utan synnerligt betydande utgifter, på nödiga enstaka ställen, till allas nytta, bygga gata på för trafiken ändamålsenligt sätt.

De nu antydda svårigheter och kostnader, som äro oskiljaktiga från förslagens utförande, måste egnas så mycket mera uppmärksamhet, som det nuvarande finansläget ej är lämpligt för påbörjandet af nya kostsamma företag, åtminstone innan det tillärnade nya obligationslånet blifvit upptaget. Den under senaste tid pågående utvidgningen af den egentliga stadens område har medfört och medför så betydande utgifter för stadskassan, att skäl icke förefinnes, att utan synnerligen välgående skäl omedelbart vidtaga med ytterligare företag i samma riktning; de å Berghäll förestående arbetena böra därför utföras endast i den mån behovet nödvändigt påkallar.

Men utom de betänkligheter Drätselkammaren, i följd af de med den föreslagna anordningen förknippade kostnader och öfriga svårigheter vid utförandet, måste hysa mot utskottets förslag, har Drätselkammaren icke kunnat frigöra sig från allvarsamma tvifvelsmål beträffande ändamålsenligheten af området Berghälls omedelbara intagande i stadsplanen.

Drätselkammaren vill härvid främst erinra om, att frågan om anskaffande af bostadstomter till försäljning ej längre befinner sig i samma skede, som för några år tillkaka. Genom den senaste utsträckningen af stadsplanen och de redan utförda arbetena för genomförande af densamma har behovet af slika tomter blifvit rätt väl tillgodosedt och något behof af nya tomter till försäljning tyckes för närvarande icke förefinnas.

Såsom den viktigaste synpunkten i fråga om Berghälls planering och bebyggande anför utskottet med rätta nödvändigheten af att staden söker „motarbete vidare utvecklingen af den förstad, som för närvarande är under bildning å Gumtäckts säteris egor“. Det är emellertid föga sannolikt, att detta, af skäl som utskottet jämväl antyder, synnerligen beaktansvärda syfte skulle ernås genom fullföljandet af utskottets plan. Den arbetande befolkning, som bosatt sig utanför stadens rår å Gumtäckts säteris mark och fortfarande bosätter sig därstädes, är till öfvervägande del så föga bemedlad, att spekulanter till eganderätten af de åsyftade stadstomterna icke komme att bland densamma anträffas. Skilnaden mellan den till 200 å 300 mk uppgående årsafgålden för en arrendetomt och den till 1,200 mk

uppgående amorteringen för en köpt tomt, i förening med den frihet i bebyggandet af sin tomt, arrendatorn åtnjuter i jämförelse med egaren af en stadsgård, tala för att arrendetomter vida lättare skulle locka den mindre bemedlade arbetsskassen att bosätta sig å stadens mark. Drätselkammaren håller för den skull före, att det åsyftade målet icke på den väg utskottet anvisar komme att uppnås, utan att upplåtandet äfven för framtiden af tomterna å Berghäll på arrende utgör det verksamaste medlet att förebygga tillväxten af den å Gumtäckten redan uppkomna förstaden.

Förutseende svårigheten att för de nya tomterna finna köpare, föreslår utskottet fastställandet af särdeles fördelaktiga betalningsvilkor vid försäljningen af desamma. Detta förslag, hvars genomförande, enligt hvad Byggnadskontoret påpekar, skulle förefalla såsom en antydning att den nya stadsdelens utveckling borde befrämjas på bekostnad af den omsider slutligen reglerade, egentliga stadens, torde dock knappast kunna antagas. Att räntan å den inestående köpeskillingen skulle beräknas efter endast fem procent, medan staden vore tvungen att för sina egna upplånade medel erlägga högre ränta, vore ock ett offer, ältför kännbart för att staden, enligt Drätselkammarens förmenande, skulle hafva anledning att pålägga sig detsamma.

Men äfven under förutsättning att det af utskottet föreslagna synnerligen förmånliga betalningssättet tillämpades, lära utsigterna till försäljning af tomterna å Berghäll vara ganska små, såframt berörda försäljning så anordnades, som utskottet föreslår. I fall nämligen tillfälle funnes att vid en senare utbudning öfvertaga en tomt å arrende under vanliga vilkor samt med rätt att inom fem år inlösa tomten till full ego för det densamma åsatta priset, skulle följden tvifvelsutan blifva den, att tomterna endast undantagsvis kunde omedelbart försäljas, men till öfvervägande antal först öfvertoges på arrende och sedermera inlöstes efter värdering, hvarigenom köparen undginge den prisstegring, som vid en auktion lätteligen inträffar. Oafsedt den minskning i stadens inkomst från den försålda marken, som härigenom uppstode, skulle en rättvis uppskattning af värdet utaf de äldre och nyare arrendatorernes tomter erbjuda mycken svårighet. Härtill kommer att, då staden framdeles finner det lämpligt att intaga Berghäll inom stadsområdet, det icke är nödigt att afbida den nuvarande arrendetidens utgång för de utarrenderade tomternas upplåtande till inlösen. I motsats till hvad utskottet synes antaga äro de nuvarande arrendatorerne på grund af sina kontrakt skyldiga att inlösa sina tomter till ego, så snart dessa varda intagna i stadsplanen.

På ofvan anförda skäl har Drätselkammaren, vid granskningen af den principiella delen af utskottets betänkande, icke ansett sig böra frångå sitt ursprungliga förslag angående reglering och disposition af området Berghäll.

Jemte det Drätselkammaren för öfrigt får hänvisa till Byggnadskontorets utlåtande angående olämpligheten af det föreslagna stadgandet beträffande fastställande af rätt för en del arrendatorer att bibehålla sina utom tomtgränserna ut-

skjutande byggnader, hvilka de nu äro skyldige att vid behof undanskaffa, får Drätselkammaren vördsamt hemställa

det Stadsfullmäktige måtte till efterrättelse fastställa det af Drätselkammaren Fullmäktiges pröfning underställda förslag till indelning af området Berghäll samt, med afböjande af det af Fullmäktiges utskott afgifna förslag om Berghälls intagande i stadsplanen, bemyndiga Drätselkammaren att, i den mån de genom den nya indelningen uppstående bostadstomterna blifva tillgängliga och hos Kammarerna ansökta, upplåta desamma till bebyggande under enahanda vilkor, som för de förut på arrende utgifna tomterna å Berghäll blifvit bestämda.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Carl Mannerheim.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till affordradt yttrande angående indelning och disposition af förstaden Berghäll, särskildt i anledning af häröfver afgifvet utskottsbetänkande, har äran meddela att jag icke till fullo kan dela de åsigter, som i sagda betänkande uttalas beträffande området intagande i stadsplan och deraf föranledda förändringar i dess nuvarande byggnadssätt och organisation.

Enligt utskottets förslag komme tomterna att delvis bestå af arrende-, delvis af inlösta tomter, hvaraf möjligen olägenheter kunde uppstå äfven om, såsom utskottet förutsätter, vissa eftergifter i afseende å skyldigheten att stenlägga gata medgifves, då äfven andra åligganden och rättigheter äro olika för tomter af så olika natur.

Kollisioner kunna uppstå genom att för arrendatorer nu gälla de af stadsfullmäktige den 12 Mars 1889 fastställda, med byggnadsordningen väsendtligen olika bestämmingar, särskildt beträffande byggnadernas höjd och utsträckning å tomt. Antagligen komme den för staden gällande byggnadsordningen att måsta tillämpas på såväl arrende- som inlösta tomter men härigenom befrämjas icke den, äfven af utskottet, uttalade nödvändigheten att motarbeta vidare utveckling af en förstad utom stadens marker, ty byggnadssättet komme härigenom att fördyras.

Sådana, inom några få år vidtagna genomgripande förändringar, å för byggnadsverksamheten gällande bestämmningar, äro icke heller egnade att ingifva förtroende till myndigheterna.

Angående stensättningen af gatorna anser utskottet att anstånd med denna kan utverkas, men i många fall kan det blifva nödvändigt att stensätta vissa sträckor som, beroende af terrängförhållanden och markens beskaffenhet, derförutan höst och vår blifva ofarbara, i hvilket fall det ej är önskvärdt att t. ex. tomtegarerna under längre tid vore befriade från denna skyldighet och kunde det å andra sidan förefalla orättvist att åhvälfva endast de tomter, som i detta afseende hafva ett ofördelaktigt läge, denna utgift. Då arrendetomterna helt och hållet äro befriade från stensättningsstungen uppstår äfven här kollisioner. Äro deremot alla tomter likställda så kan det ej för staden blifva särdeles betungande att, på nödiga enstaka ställen, till allas nytta, bygga gatan på för trafiken ändamålsenligt sätt.

Utskottet antager att kostnaderna ej komme att ökas ifall Berghäll skulle regleras för att föryttas, men förbiser härvid nödvändigheten af att inom vida kortare tid utföra alla arbeten då Berghäll intages i stadsplan. Vid anläggandet af gator utföras nu, som känt, arbeten för det mesta endast å halfva gatans bredd och lemnas isynnerhet alla större genomsprängningar till framtida utförande. Endast der öfverflödigt fyllningsmateriel förefunnits, som måste undanskaffas, hafva gator utfyllts till full bredd. Detta förfaringssätt kan svårigen tillämpas inom en stadsdel och säkerligen skulle äfven kostnader tidigare tillkomma genom anspråk på t. ex. anläggande af salutorg, planteringar, vedupplags- och lossningsplatser m. m. Visserligen har det äfven nu ingått uti planerna för den småningom skeende regleringen att tillfredsställa behovet af dylika allmänna inrättningar, men kan detta ske på ett vida enklare och billigare sätt, då desamma icke förutsättas eller på förhand angifvas å en stadsplan.

Af utskottet föreslås vidare införandet af ett annat fördelaktigare betalningssätt än det som gäller för den nuvarande staden. Detta förfarande torde dock medföra helt andra följder än utskottet förutsett i det att en omkastning i ordningen för stadens tillbyggande kan inträffa, hvilket icke torde vara önskvärdt i annat fall än om man vill särskildt drifva på bebyggandet af Berghäll, på beaktad af den nu med stora uppoffringar reglerade staden.

Beträffande det af utskottet föreslagna förfarandet att tillåta arrendator, som derom gör anmälan inom fem år, att inlösa sin tomt till det tomtens åsatta pris, torde törhända kunna anmärkas att en orättvisa härigenom begås emot den, som å auktion till inlösen inropat sin tomt, för ett stegradt pris. Följden torde äfven kunna förutses blifva den att ingen spekulant inropar tomt till egande, då han derigenom får betala ett högre pris än om han inropar densamma till arrendetomt och efteråt, kanhända dagen derpå, anmäler sig sinnad att lösa tomtens.

Uti sista klämman föreslår utskottet att arrendator tillförsäkras rätt att, derest hans nu uppförda byggnader till någon del skjuta ut på till gata afsedt

område, desamma må få kvarstå under den återstående arrendetiden, mot särskild ersättning. Som bekant äro samtliga nybyggnader uppförda efter det indelning af Berghäll i November 1887 blef fastställd till efterrättelse och, som synes, är denna indelning icke heller förändrad uti nu föreliggande förslag, hvarföre rubbning ej kan förutsättas. De äldre byggnader som på af Byggnadskontoret inlemnad karta visas stående utöfver gränserna, äro belägna invid Östra Chausséen. och är det område, hvarpå de utskjuta, reserveradt för utvidgning af chausséen; Innehafvarena af de arrendetomter hvaruppå dessa byggnader äro belägna torde derföre, uti sitt kontrakt med staden, hafva förbundet sig att vid behof undanskaffa desamma. Fastställelse af en sådan bestämning torde i allmänhet ej vara möjlig emedan det t. ex. kunde inträffa att en gata i trettio års tid härigenom blefve stängd.

Att söka utreda huru alla här påpekade svårigheter kunde lämpligen undanrödjas samt huru en byggnadsordning bör affattas, för att möjliggöra det af utskottet föreslagna förfaringssättet, har jag ansett böra lemnas tills Stadsfullmäktige afgjort huru med Berghäll skall förfaras.

Otto Ehrström.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1891.

Utskottsytrande i anledning af det betänkande angående prostitutionen och de veneriska besigtningarna, som afgifvits af en för ändamålet nedsatt komité.

Sedan Kejslerliga Senaten i skrifvelse från Civil Expeditionen af den 26 maj 1891 infortrat Stadsfullmäktiges underdåniga utlåtande öfver det betänkande angående prostitutionen och de veneriska besigtningarna, som afgifvits af en utaf Kejslerliga Senaten för ändamålet tillsatt komité, så hafva Fullmäktige, vid sammanträde den 16 sistlidne juni, åt ett af undertecknade bestående utskott uppdragit att till Fullmäktige inkomma med yttrande i saken.

I likhet med komitén anser utskottet vidtomfattande och kraftiga åtgärder vara af nöden till bekämpande af prostitutionen och för att hämma spridningen af de veneriska sjukdomarna, och innehåller äfven komiténs betänkande många och magtpåliggande synpunkter att beaktas vid en kommande lagstiftning i ämnet. Men flertalet af de åtgärder, som komitén i detta syfte föreslagit, förutsätter synbarligen tillvaron af en allmän lag angående hämmande af smittosamma och särskildt de veneriska sjukdomarna, sådan den äfven af komitén ställes i utsigt; och under väntan på denna lag, hvilken väntan kan blifva nog lång, då lagen för sin tillkomst erfordrar Ständernas medverkan, torde frågan böra åtminstone provisoriskt ordnas på grundvalen af de bestående förhållandena.

I sådant afseende skulle utskottet hålla före att de i Kejslerliga kungörelsen af den 14 juli 1875 eventuelt föreskrifna besigtningabyråer borde tillsvidare bibehållas. Att genom dessa byråer prostitutionen skulle legaliseras eller ens gynnas, kan utskottet för sin del icke finna. Ändamålet med besigtningen är enbart och utslutande att förebygga de veneriska sjukdomarnas spridning, i det att personer, vare sig män eller qvinnor, som med skäl kunna misstänkas för att sprida syfilitisk smitta, blifva besigtning underkastade, i hvilket afseende utskottet vill hafva påmint att äfven hittills, då sådant funnits nödigt, slik besigtning med manspersoner anstälts. Afskaffandet af besigtningabyråerna skulle, efter utskottets uppfattning, vara högeligen äfventyrligt, så länge några andra, desamma fullt motsvarande inrättningar icke kunna sättas i deras ställe. I sammanhang härmed vill utskottet inlägga en gensaga emot komiténs förslag att de besigtningar, komitén vill bibehålla, skulle förrättas i vederbörande läkares hemvist, enär den af komitén dermed åsyftade fördel torde vara full-

komligt illusorisk och derjemte åtgärden i en större stad såsom Helsingfors möta praktiska svårigheter, för att icke tala om det obehag, som derigenom komme att tillskyndas läkaren i hans hemvist. Jemte det besigtningebyråerna alltså, efter utskottets tanke, borde bibehållas, torde deras verksamhet likväl böra ordnas på ett väsentligen annat sätt än det för närvarande är fallet åtminstone i Helsingfors.

Sålunda borde, i öfverensstämmelse med hvad utskottet ofvan yttrat om besigtningens ändamål, denna utsträckas till alla de personer, ej blott qvinnor utan äfven män, de der gjort sig kända för ett lösaktigt och kringstrykande lefverne och förty kunna misstänkas för att sprida venerisk smitta. Sjelffallet borde icke någon underordnad polistjensteman utan endast polismästaren sjelf vara befogad att, när fråga uppstår om att underkasta någon misstänkt person besigtning, efter pröfning af omständigheterna dertill förordna; hvarefter likaledes blott polismästaren, i samråd med besigtningsläkaren, egde besluta, huruvida besigtningarna borde upprepas. För att möjliggöra ett noggrannare och mera verksamt öfvervakande af i ofvanantydtt afseende misstänkta personer borde anställas polisbetjente, som uteslutande hade sådant i uppdrag; och anser sig utskottet härvid böra erinra derom att Stadsfullmäktige, vid sammanträde den 10 sistlidne februari, beslutit inrätta vid polisen en särskild afdelning, som, bestående af en föreståndare, en öfverkonstapel och två konstaplar, skulle hafva sig omordade uppdrag ombetrodt. Vidare torde äfven de hittills begagnade „inskrifningsböckerna“ böra afskaffas, emedan dessa böcker ej blott bidraga till att invagga innehafvarena i en vådlig säkerhet i det att besigtningen ej erbjuder någon absolut garanti för att den besigtigade är fri venerisk smitta, utan äfven kunna få utseendet af att vara något slags koncessionsbevis och sålunda gifva ett sken af berättigande åt lösaktighets bedrivande; hvarutom äfven de afgifter, som de besigtigade för närvarande hafva att för besigtningen erlægga, torde, enär besigtningen sker för skyddande af ett allmänt intresse af den högsta betydelse, böra bortfalla samt besigtningen ställas aldeles kostnadsfri, så mycket mer som ifrågakomna afgifter lätt kunna få utseendet af en näringsafgäld af personer, hvilka hängifvit sig åt yrkesmässig lösaktighet.

Enligt utskottets tanke borde slutligen alla i öfrigt gällande stadganden mot venerisk smittas spridning förblifva i gällande kraft samt särskildt föreskrifterna om veneriska besigtningar i landsorterna bibehållas.

På grund af det anförda får utskottet alltså värdsamt föreslå

att Stadsfullmäktige ville i afseende å det Fullmäktige affordrade yttrandet underdånigst framhålla, hvad utskottet ofvan uttalat.

Helsingfors, den 5 oktober 1891.

Jaakko Forsman.

Hugo Holsti.

B. O. Stenius.

Utskottsbetänkande rörande Drätselkammarens förslag till särskilda regleringsarbeten, att utföras under åren 1891—1893, samt till ny indelning af fabriksqvarteren vester om Skepparegatan.

Sedan Drätselkammaren i skrifvelse af den 2 december 1890 (se tryckta handlingarna n:o 32 för 1890) till Fullmäktige insänt förslag till utförandet af särskilda regleringsarbeten under innevarande år samt åren 1892 och 1893, hafva Fullmäktige, vid sammanträde den 13 sistlidne januari, åt undertecknade öfverlemnadt att inkomma med yttrande i frågan. Vid sammanträde den 27 januari hafva Fullmäktige vidare åt utskottet uppdragit att utlåta sig jämväl i anledning af Drätselkammarens nedanstående skrifvelse, som åtföljts af deri åberopade förslag. Sistsagda skrifvelse lyder som följer:

„DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 22 Januari 1891.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 18.

I sammanhang med fastställandet af stadens utgifts- och inkomststat för innevarande år hafva Stadsfullmäktige beslutit, bland annat, att anmoda Drätselkammaren att inkomma med förslag rörande förändrad riktning af Lilla Fabriksgatan emellan qvarteren N:ris 180 och 183 jemte ny indelning af nämnda qvarter och af det för fabriksstomter disponerade området vester om Skepparegatan.

I anledning häraf har å Byggnadskontoret uppgjorts här medföljande förslag till förändring i antydda afseenden af gällande stadsplan. Angående sagda förslag har Stadsingeniören Ehrström hos Kammaren framhållit, att den derigenom åt Lilla Fabriksgatan gifna riktningen i Petersgatans förlängning åstadkommer ett lämpligare vattenaflopp på sträckan mellan Kaptens- och Skepparegatorna, förutom att lutningsförhållandena från Skepparegatan till Strandgatan blifva fördelaktigare; samt att fabriksqvarteren N:ris 179—183, uti hvilka tomterna förut innehade en areal af ända

till 180,000 kvadratfot, nu blifvit indelade i tomter af 50,000 å 80,000 kvadratfots areal. Begränsningen af kvarteret N:o 178 har inritats sådan densamma af Drätselkammaren tidigare uti derom till Stadsfullmäktige aflåten skrifvelse föreslagits. Stadsingeniören har dessutom nu tillagt tvenne kvarter med tillsammans 17 magasinshus på stranden söderom Strandgatan, af samma storlek som de enahanda tomter hvilka äro föreslagna på Skatudden. Till dessa tomter, hvilka ligga på fast, grund strand omedelbart invid en god, skyddad hamn, kunna jernvägsspår bekvämt ledas.

Stadsingeniören har vidare framhållit lämpligheten af att tomterna N:ris 1, 3 och 5 i kvarteret N:o 183 samt 7 i kvarteret N:o 182, till hvilka ett jernvägsspår utan allt för stora kostnader kunde dragas, äfvensom möjligen kvarteret N:o 181 blefve reserverade till upplagsplatser.

Jemte anmälan, att Drätselkammaren för sin del ej har något emot det nu uppgjorda förslaget att anmärka, samt att en af de nyindelade tomterna i kvarteret N:o 180 allaredan blifvit hos Kammaren ansökt för fabriks anläggning, får Kammarerna vördsamt hemställa, det Fullmäktige måtte besluta:

att å vederbörlig ort ansöka om fastställelse å ifrågavarande förslag till förändring uti stadsplanen beträffande fabrikskvarteren uti 6:te och 7:de stadsdelarne.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler

Edvard Loo.

Emot Drätselkammarens i förståberopade skrifvelse framställda förslag har utskottet för sin del icke haft något vidare att anmärka, än att utskottet anslutit sig till viceordföranden i kammaren, herr Nummelins åsigt, enligt hvilken ifrågavarande regleringsarbeten väl borde successivt fortgå, men Fullmäktige icke bestämna någon viss tid, inom hvilken sagda arbeten borde vara slutförda, utan sådant lemnas beroende af förhandenvarande omständigheter. Ett sådant förfarande kan icke anses för annat än väl motiveradt i betraktande af nu rådande ogynnsamma penningeförhållanden, hvilka sjelfallet utöfva en hämmande inverkan på byggnadsverksamheten. De regleringsarbeten, som för innevarande år skola utföras, hafva för öfrigt redan bestämts vid fastställandet af årets budget.

Utskottet får alltså föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af Stadsingeniören härom afgifna förslag, skola utföras planerings-, kloak- och vatten-

ledningsarbeten å de gator, som å den af Drätselkammaren insända plan finnas med röd och blå färg utmärkta, för så vidt dessa arbeten icke redan i årets budget upptagits;

att bemyndiga Drätselkammaren att i den mån, ifrågavarande regleringsarbeten fortskrida, försälja de tomter, hvilka genom sagda arbeten blifva disponibla;

att till bekostande af omförmälda arbeten skola i främsta rummet användas de till stadskassan inflytande afbetalningarna å köpeskillingarne för redan försålda och härefter till försäljning upplåtta tomter; äfvensom

att uppdraga åt Drätselkammaren att vid uppgörandet af budgetförslagen föreslå till utförande ifrågavarande arbeten till det omfång och i den ordning, de anses med afseende å förhandenvarande omständigheter lämpligen böra verkställas.

Beträffande slutligen Drätselkammarens förslag till förändrad riktning af Lilla Fabriksgatan emellan kvarteren N:ris 180 och 183 jemte ny indelning af nämnda kvarter och det för fabrikslotter disponerade området vester om Skepparegatan, så har utskottet granskat och för sin del i hufvudsak godkänt nämnda förslag, som, särskildt hvad Kaptensgatans sträckning vidkommer, motiveras af nödvändigheten att utan större kostnader åstadkomma nödig afvattning. Den föreslagna utfyllningen och dispositionen af området söder om den projekterade hamnbanan torde dock efter utskottets åsigt lämpligen böra anstå till dess sagda bana utförts, i synnerhet som behöfvat af fabriks- och upplagsplatser åtminstone till en början kommer att vara väl tillgodosedt genom utförandet af öfriga, nu projekterade regleringsarbeten. I följd häraf borde ock numreringen af kvarteren ändras. Utskottet får alltså förorda att Stadsfullmäktige ville besluta

att åt Drätselkammaren uppdraga att, med beaktande af förestående ändringsförslag, utarbete plan till förändring af ifrågavarande del af stadsplanen samt utverka nådig fastställelse å densamma.

Helsingfors den 7 juli 1891.

F. W. Grönqvist.
(Frånvarande vid justeringen).

Th. Höjer.

Alfred Norrmén.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1891.

Förslag till reglering af området emellan östra chaussén och norra hamnen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

den 24 sept. 1891.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 229.

Den 18 november 1889 remitterade Stadsfullmäktiges beredningsutskott till Drätselkammaren, med anhållan om Kammarens utlåtande i ärendet, en af fru Pauline Stenberg samt herrar Adolf Stenberg, C. H. Norrman, Wilh. Andsten, J. C. Burmeister och Julius Osberg, i egenskap af arrendatorer af särskilda, staden tillhöriga lägenheter emellan östra chaussén och norra hamnen, framställd anhållan *) att det område af stadens afhyta mark, som ligger emellan sagda chaussé samt Sörnäs- och Gammelstadsvikarna, blefve regleradt och indeladt till rymliga fabrikstomter att åtkommas med full eganderätt eller ständigt besittningsrätt; hvarjämte sökandena förklarar sig beredvilliga att, med förbehåll af deras kontraktsenliga rättigheter i öfrigt, för en sådan reglering upplåta sina arrendeområden samt från desamma afstå den mark, som icke komme att för deras industriela företag behöfvas, emot rättighet att tillösa sig återstoden till det pris, som efter öfverenskommelse funnes skäligt.

Jämte det Drätselkammaren, med anledning af denna remiss, i skrifvelse af den 22 november 1889 hos Stadsfullmäktige anmälde, att det begärda utlåtandet i anseende till nödiga förarbeten icke kunde af Kammaren omedelbart afgifvas, remitterades handlingarna i ärendet till Byggnadskontoret för uppgörande därstädes af förslag till indelande af området emellan östra chaussén och norra hamnen i fabrikstomter.

Sedermera har Byggnadskontoret jämväl erhållit del af en utaf byggmästaren J. H. Helenius till Drätselkammaren inlämnad skrift, **) hvari byggmästaren Helenius, såsom äfven innehafvare af arrenderätten till en staden tillhörig lägenhet å det ifrågavarande området, förenat sig med de förenämnda sökandena i den af dem gjorda framställningen.

I anledning af detta uppdrag har Byggnadskontoret uppgjort ett förslag till reglering af området emellan östra chaussén och norra hamnen samt dess indelning i

*) Bilaga A.

**) Bilaga B.

fabrikstomter, hvilket förslag, sedan detsamma med ledning af särskilda af Drätselkammaren däremot framställda anmärkningar blifvit delvis omarbetadt, härmed öfverlämnas till Stadsfullmäktiges pröfning. Till belysande af den föreliggande frågan anhåller Drätselkammaren att därjämte få anföra följande.

Det staden tillhöriga område, som sträcker sig från Broholmen till Sörnäs emellan östra chaussén och norra hamnen, är för närvarande indeladt i särskilda arrendelägenheter, hvilka af nedan uppräknade legotagare innehafvas på följande villkor:

Lägenheten:	Areal i tunnland:	Innehafvaren:	Arrendetid:		Årlig afgäld:	
			Från	Till	Grundränta i tr råg	Penningarrende i <i>Frk</i>
N:o 17 a. Kivikko	2,62	Handl. J. C. Burmeister . . .	$\frac{25}{5}/70$	18 ³¹ / ₁₂ 99	1,255	20: —
” 22 Södervik	12,07	Handl.hustrun E. Sergejeff . .	$\frac{1}{1}/69$	18 ³¹ / ₁₂ 98	4,70	1,100: —
” 23 Hörneberg	21,29	Wilh. Andstens fabr.aktiebolag	$\frac{1}{1}/47$	18 ³¹ / ₁₂ 96	0,505	18: —
” ” do ett jordstycke vid chaussén .	1,45	” ” ” ”	$\frac{25}{9}/72$	18 ³¹ / ₁₂ 96	—	10: —
” ” Hörneberg, lotten litt. A.	4,6	Enkan Walborg Löppönen . .	$\frac{1}{1}/86$	18 ³¹ / ₁₂ 96	—	100: —
” 24 Wilhelmsberg	1,32	Wilh. Andstens fabr.aktiebolag	$\frac{1}{1}/42$	18 ³¹ / ₁₂ 96	—	28: —
” 27 Fågelvik	6,471	Handl. J. C. Burmeister . . .	$\frac{1}{1}/74$	19 ³¹ / ₁₂ 03	2,254	800: —
” 27 a. Fågelvik	2,45	Byggmästaren J. H. Helenius .	$\frac{17}{10}/84$	19 ³¹ / ₁₂ 03	—	200: —
” 28 a. Aspnäs	7,134	Handl.enkan M. Stenberg . . .	$\frac{1}{1}/84$	18 ³¹ / ₁₂ 93	—	750: —
” 28 b. Aspnäs, plantaget.		Trädgårdsm.enkan A. Sidneff .	$\frac{1}{1}/89$	18 ³¹ / ₁₂ 93	—	750: —
” 28 c. Aspnäs, upplagsplats		Brädgårdsförvalt. G. Pesonen .	$\frac{1}{1}/89$	18 ³¹ / ₁₂ 93	—	300: —
” 29 Necken	7,710	Prot.sekr. J. Osberg	$\frac{1}{1}/47$	18 ³¹ / ₁₂ 96	2,06	268: —
” 30 Hagnäs	9,950	Ingenjören A. Stenberg	$\frac{1}{1}/52$	19 ³¹ / ₁₂ 01	1,051	268: —
” 88 Pannkakan	0,97	Prot.sekr. J. Osberg	$\frac{1}{1}/87$	18 ³¹ / ₁₂ 96	—	135: —

Detta område utgör, i anseende till dess närhet till hafvet och dess genom chaussén afskilda läge samt lättheten att därstädes anordna tidsenliga kommunikationsmedel, en särdeles lämplig plats för bedrivande af industrirörelse i stadens omedelbara närhet. Också har största delen af detsamma sedan lång tid tillbaka disponerats för industriella anläggningar af ej obetydlig omfattning. Då det arbete, som under de senare åren bedrivits för regleringen af Helsingfors förstäder, i en snar framtid skall hit utsträckas och de stora arrendelägenheter, i hvilka området nu är indeladt, skola styckas i en större mängd tomter, har Drätselkammaren ansett dessa tomter längs hela stranden böra disponeras uteslutande för anläggning af fabriker. Önskvärdheten af industriella företags uppkomst och utveckling i staden eller dess närmaste grannskap göra det till en nödvändighet för staden att för ändamålet reservera ett tillräckligt antal lämpliga platser, och det ifrågavarande området lämpar sig måhända bättre än något annat för fabriksanläggningar. Den redan indelade förstaden Berghäll och det vidsträckta jordområde, som bortom denna sträcker sig ända till stadens gräns, torde också fylla behovet af bostadstomter i denna trakt. Med undvikande af de olägenheter, hvilka obestridligen medfölja bostads- och fa-

brikstomters anordnande om hvarandra i samma komplex, har Drätselkammaren därför trott sig böra indela det genom östra chaussén från nyssnämnda förstad afskilda området uteslutande i tomter af det senare slaget. Endast ett par kvarter, inrättade på den nuvarande lägenheten Kivikko samt en del af Södervik, hafva på den uppjorda planen, i anseende till deras från stranden jämförelsevis aflägsna läge och fördelen af att plats för arbetarebostäder finnes att tillgå jämväl i närheten af fabrikena, undantagits för bostadstomter.

De sålunda indelade fabriksstomterna hafva, efter inhämtande af egarenes af de för närvarande här anlagda fabrikena mening, gifvits den utsträckning behofvet skäligen kan påkalla. För åtskiljande af tomterna hafva på lämpliga ställen uppdragits gator, hvilkas bredd i allmänhet föreslagits att utgöra 60 fot, men delvis (Aspnäs- och Wilhelmsbergsalléer) skulle uppgå till resp. 90 och 150 fot, med trädplanteringar. Tvänne större områden hafva därjämte icke ansetts böra upplätas till bebyggande. Det ena af dem, en invid chaussén, å lägenheten Aspnäs mark belägen dal med fruktbar jordmån egnar sig särdeles väl för anläggande af en plantering, och kommer därigenom för invånarne i denna trakt ett beaktansvärdt behof att fyllas. Det andra undantagna området åter, hvilket upptages af ett berg af betydlig höjd och stor utsträckning samt till följd af terrängförhållandena icke torde kunna tillgodogöras för något byggnadsföretag i industrielt syfte, har reserverats under förmodan att detsamma måhända i framtiden, efter det nödiga fyllnadsarbeten och planteringar verkstälts, kunde, i anseende till den vackra utsigt som från berget erbjudes sig öfver hamnen och Gammelstadsviken, blifva en omtyckt promenadplats.

De gator, som från chaussén dragits nedför den ställvis mycket branta sluttningen till hamnen, löpa delvis icke i direkt fortsättning med de norr om chaussén planerade gatorna. Detta förhållande, hvilket föranledts af terrängsvårigheter, torde emellertid ej vålla någon synnerlig praktisk olägenhet, enär rörelsen från norr till söder och tvärtom ej torde blifva af betydelse, utan trafiken i allmänhet komma att röra sig i riktning till och från den egentliga staden. Såvidt det varit möjligt utan föranledande af mycket ökade kostnader för gatornas planering har dock iakttagits, att berörda gator i fabriksstadsdelen och området norr om chaussén blifva dragna i en fortsättning.

Den yttersta stranden har Drätselkammaren ansett i allmänhet böra här, liksom annorstädes å stadens område, för stadens behof reserveras, och hafva fabriksstomterna, där de utsträckts ända fram till hafvet, i alla fall begränsats äfven åt denna sida.

Långa stranden, följande denna i en båge ända fram till det invid Broholmen tilltänkta stora torget har plats reserverats för en fortsättning af Sörnäs hamnbana, genom hvars åstadkommande ej blott samtliga här föreslagna fabriksstomter erhölle järnvägsförbindelse, utan dylik blefve beredd äfven för nyssnämnda saluplats, hvilken uppenbarligen framdeles kommer att utgöra ett centrum för rörelsen i denna trakt. Fullföljandet af denna plan möter så mycket mindre svårighet, som, tack vare

den grunda botten, den för strandliniens utjämnande erforderliga utfyllningen torde kunna åstadkommas utan altför kännbara kostnader. På yttre sidan af järnvägen och parallellt med densamma borde dessutom anläggas en väg, afsedd för fotgängare och åkande. Inrättad såsom allé med planterade träd, komme denna strandväg med den vackra utsigten öfver staden, Sveaborg och norra hamnen helt säkert att mycket anlitas, icke allenast såsom bekvämaste och kortaste kommunikationsled med Sörnäs, utan därjämte såsom en promenadplats af angenämaste slag.

De namn Drätselkammaren föreslagit för gatorna i den blifvande fabriksstaden äro till största delen lånade af de lägenheter, som komme att försvinna vid regleringen af detta område.

I den tidigare omförmälda, till Stadsfullmäktige inlämnade skriften hafva fabriksägarene framhållit, hurusom en stadgad besittningsrätt till grunden utgör ett väsentligt vilkor för uppkomsten och utvecklingen af större industriela inrättningar, samt med afseende härå anhållit att de fabriksstomter, som vid reglering af det ifrågavarande området inrättades, blefve upplåtna att öfvertagas med eganderätt eller ständigt besittningsrätt. Med fullt behjärtande af det berättigade i detta önskningsmål har Drätselkammaren dock icke kunnat förbise de synpunkter, som tidigare förmått Kammaren att afstyrka Berghälls omedelbara intagande i stadsplanen och hvilka till stor del äfven här hafva sin tillämpning. En annan omständighet, som talar emot att tomterna i fabriksstaden för närvarande skulle upplåtas med eganderätt, är saknaden af en byggnadsordning, gällande för fabriksanläggningar i staden.

Om Drätselkammaren altså icke anser sig böra föreslå det omedelbara intagandet af området mellan östra chaussén och norra hamnen i stadsplanen samt försäljandet af de genom regleringen uppkomna fabriksstomterna, tror Kammaren emellertid, att det afsedda ändamålet — tillförsäkrandet åt fabriksägarna af en säker ställning med afseende å grunden — kan uppnås därest, efter det förslaget till reglering faststälts, vid de nu gällande arrendekontraktens utgång eller redan därförinnan de indelade tomterna utgifvas på arrende för längre tid, med rättighet och skyldighet för innehafvaren att, i fall innan arrendetidens utgång den af honom besuttna tomten införlifvas med stadsplanen, till ego inlösa densamma efter då företagen värdering. En sådan anordning, hvarigenom en industriidkare redan nu kunde förvissa sig om den för hans affär nödiga grunden, skulle utan tvifvel, i förening med de här af följande utsigterna till stadig kredit, kraftigt bidraga till industrins förkofran på orten.

På grund af det ofvanstående får Drätselkammaren värdsamt hemställa,

att Stadsfullmäktige ville godkänna medföljande förslag till framtida reglering och indelning af området emellan östra chaussén och norra hamnen; samt, med afböjande för närvarande af ansökningarna om rätt att inlösa de inom ifrågavarande område tillämnade tomter,

bemyndiga Drätselkammaren att, med iakttagande af den sålunda fastställda regleringen, i sinom tid hos Stadsfullmäktige framställa förslag om utarrendering af sagda tomter på längre tid, med rättighet och skyldighet för innehafvaren att, i fall tomten inom arrendetidens utgång intages i stadsplanen, inlösa densamma efter då skeende värdering.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Carl Mannerheim.

t. f.

Bilaga A.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Sedan villa området Berghäll numera blifvit indeladt till bostadstomter, samt den tid således synes vara i annalkande, då stadens norrom Långa bron samt mellan östra chausséen och Sörnäs- jemte Gammelstadsvikarne liggande afhysta område kommer att underkastas reglering, föranlätas undertecknade, som på arrende innehafva, jag Pauline Stenberg villan N:o 33 Broholmen, jag Adolf Stenberg villan N:o 30 Hagnäs, jag Norrman villorna N:o 91 Stora och 92 Lilla Nätholmen samt delar af villorna N:o 19 och 20, jag Andsten villorna N:o 23 Hörneberg och N:o 24 Kauraholmbacken, jag Burmeister villan N:o 27 Fogelvik samt jag Osberg villorna N:o 29 Necken och N:o 88 Pannkakan, vördsamt anhålla att få taga Stadsfullmäktiges uppmärksamhet i anspråk för denna angelägenhet.

Uti 2 § af Kongl. Manufakturprivilegierna af den 29 Maj 1739 heter det: „Finnas i stad några enskilda platser eller obebyggda tomter, som staden tillhöra samt för nyttiga fabrikers anläggning beqväma och lägliga äro, böra de upplåtas åt personer, vare sig inhemske eller främmande, hvilka vilja dem för sagda ändamål använda. De platser, tomter och lägenheter, som sålunda upplåtas, må sedan af manufakturisterna samt deras barn och efterkommande med full eganderätt nyttjas och behållas, så länge dessa de inrättade verken der drifva och i stånd hålla“, Ehuru

detta lagrum fortfarande eger gällande kraft, har detsamma hittills icke tillämpats af stadsmyndigheterna i Helsingfors vid upplåtandet af platser å stadens afhysta område för industriella anläggningar förutom i undantagsfall, såsom då Magistraten den 11 Juli 1818 åt Grosshandlaren Feodor Kiseleff upplät platsen för nuvarande Tölö sockerbruk „till orubblig besittning så länge sockerbruket drifves“ mot ett arrende af 18 tunnor $15\frac{3}{8}$ kappar råg. Genom de förändringar i stadsplanen, hvilka senast vunnit nådig stadfästelse, hafva stadsmyndigheterna dock beträdat en väg, på hvilken industrins och stadens intressen låta förena sig, förmedelst indelande af vissa genom sitt läge dertill egnade kvarter till såkallade fabrikstomter.

Det finnes måhända ingen del af Helsingfors stads afhysta område, hvilken så särskildt lämpar sig att användas för industriella ändamål som den arrendemark, hvilken ligger mellan östra chausséen och Sörnäs-jemte Gammelstadsvikarne. Icke så alldeles fåtaliga för våra förhållanden äro de fabriksinrättningar, som redan hafva anlagts derstädes. Dessa skulle dock tvifvelsutan hafva kraftigare utvecklat sig samt vunnit flere efterföljare, om en mera stadgad besittningsrätt till marken hade kunnat vinnas. De nuvarande förhållandena uppmuntra icke industriidkaren att nedlägga kapital på anläggningar, hvilka erfordra längre tid för att utveckla sig, äfven om de för framtiden kunde anses innebära goda utsigter till vinst för såväl arbetsgifvare och arbetare som för fosterlandet. De redan anlagda inrättningarnas egare afskräckas från att utvidga och förbättra desamma, emedan affären måste begränsas inom sådana dimensioner, att den beqvämligen kan afvecklas vid arrendetidens slut. En af de förnämsta orsakerna, hvarföre storslöjden hos oss flyttat från stadsområdet till landsbyggheden, måste sökas i den välberättigade motvilja hvarje affärsman måste hysa mot att nedlägga sitt lifs hela verksamhet samt egna och upplånade kapitaltillgångar på anläggningar, hvilkas grund möjligen kan undanryckas honom eller endast emot godtycklig förhöjning af arrendet kan få bibehållas.

Då således en stadgad besittningsrätt till grunden utgör ett väsentligt vilkor för att större industriella inrättningar skola kunna uppstå och trivas å Helsingfors stads område, samt stadens arrendejord norrom Långa bron allt mera begärligt begynt eftersökas för byggande af bostadslägenheter, så tillåta sig undertecknade vördsamast anhålla, att Stadsfullmäktige i och för tillvaratagande af industrins intresse kunde vidtaga åtgärder derhän, att det område af stadens afhysta mark som ligger mellan östra chausséen och Sörnäsbugten samt Gammelstadsviken må vardas regleradt och indeladt till rymliga fabrikstomter, att åtkommas med full eganderätt eller ständig besittningsrätt; och förklara vi oss i anfördt afseende beredvillige att, med förbehåll af våra kontraktsenliga rättigheter i öfrigt, för en sådan reglering upplåta våra arrende-områden samt från desamma afstå den mark, som icke för våra industriella företag kan komma att behövas, emot rättighet att tillösa oss återstoden till det pris som kan öfverenskommas och finnes skäligt.

Emedan den arrenderätt vi Andsten och Osberg innehafva utgår år 1896 samt vi nedlagt betydande kostnader å de af oss häfdade arrendelägenheterna, hvilkas om-

råde under vår besittningstid blifvit icke allenast förbättradt utan äfven genom utfyllningar förstoradt, våga vi hysa den förhoppning, att stadsmyndigheterna icke skola finnas ovilliga att vid arrendetidens slut tillerkänna oss förlängd besittningsrätt till det för oss nödiga område på sådana vilkor, som innebära tillräcklig trygghet för fortsatt bedrivande af våra der anlagda industriella verk, samt emotse i djupaste ödmjukhet att Stadsfullmäktige vilja visa oss det välvilliga tillmötesgående, att befordra detta ärende till en för stadens industriella utveckling gynsam lösning inom de närmast inkommande åren.

Helsingfors den 30 Oktober 1889.

Pauline Stenberg.
Wilh. Andsten.

Adolf Stenberg.
J. C. Burmeister.

C. H. Norrman.
Julius Osberg.

Bilaga B.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Sedan jag genom transport kommit i besittning af villaområdet A af staden underlydande lägenheten N:o 27 Fogelvik enligt af Stadens Drätselkammare utfärdadt arrendekontrakt af den 21 November 1884, hvilket jemväl berättigar innehafvaren att å området anlägga fabrik, så framt denna icke förläggas närmare än tio fot till området gräns mot N:o 27 Fogelvik B, är jag betänkt på att förutom den å förenämnda områden förut anlagda tvålfabrik, hvars bedrivande af mig kommer att fortsättas, jemväl derstädes etablera annan industriell rörelse. För berörda ändamål skulle dock ifrågakomma uppförande af en ny byggnad samt i öfrigt nedläggande af ett icke så obetydligt grundkapital, med hänsyn hvartill den omständighet att arrendetiden utlöper allaredan med år 1903, hos mig väcker icke ringa betänkligheter. I anledning häraf, och då jag förnummit, att en del innehafvare af arrendelägenheter å stadens norrom långa bron belägna afhysta område hos stadsmyndigheterna anhållit om nämnda områdes indelande till s. k. fabrikstomter samt att få tillösa sig sina innehafvande arrendelotter med ständig egande eller besittningsrätt, hvilket ärende uppgifvits vara för närvarande beroende på Helsingfors Drätselkammares vidare tillgörande, får jag härmed förena mig uti den i omförmälda måtto framställda anhållan med särskild hänsyn till infrågavarande villaområde N:o 27 Fogelvik A, och tillåter jag mig framhålla att det vore för mig synnerligen angeläget att snarligen varda förvissad om möjlighet

att kunna tryggas vid innehafvandet af besagda lägenhet i egenskap af fabriksstomt med bibehållande af dess nuvarande gränser, på det jag må blifva i tillfälle att vidtaga den tilltänkta nybyggnaden i och för antydt utvidgande af min industriella verksamhet.

Helsingfors den 21 Januari 1891.

Joh. Henr. Helenius.
Byggmästare.

SAMFÄLTA
RÅDSTUFVURÄTTEN

i

Helsingfors,

den 9 Oktober 1891.

№ 293.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Till svar å Samfälta Rådstufvurättens hos Herrar Stadsfullmäktige gjorda framställning om beviljande af anslag för en ifrågasatt permanent 4:de afdelning vid Rådstufvurätten hafva Herrar Stadsfullmäktige i skrifvelse af den 22 sistlidne September, under erkännande af att en utvidgning af domstolskraften vid Rådstufvurätten vore behöflig, uttalat såsom sin mening, att en fjerde afdelning af enklare och mindre kostsam organisation än den af Rådstufvurätten föreslagna borde vid Rådstufvurätten inrättas för behandling af framför allt politiöfverträdelser och mindre brottmål, jemte det Herrar Stadsfullmäktige anhållit, att Samfälta Rådstufvurätten ville med förslag till sådan organisation till Herrar Stadsfullmäktige inkomma.

Med anledning häraf har Samfälta Rådstufvurätten ånyo till behandling förehafvt ärendet och dervid i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Herrar Stadsfullmäktiges uttalande uppgjort förslag till en provisorisk 4:de afdeining med så enkel och billig organisation som möjligt; och jemte det Samfälta Rådstufvurätten har äran härmed för Herrar Stadsfullmäktige framlägga detta förslag, får Samfälta Rådstufvurätten framhålla de synpunkter, som vid förslaget uppställande hos Samfälta Rådstufvurätten gjort sig gällande.

Då Rådstufvurätten efter Kämnarsrättens indragning började arbeta på afdelningar, eller således på en tid, då stadens folkmängd uppgick icke ens till hälften af den nuvarande samt affärs- och näringslivet härstädes med dertill hörande rättsförhållanden ännu voro föga utvecklade, funno dåvarande stadens Äldste och Guvernören i länet, lika med Rådstufvurätten, att de å 1:sta afdelningen indelade medlemmarnes tid och krafter komme att genom handläggningen af de speciela civila mål och ärenden, som hänförts till denna afdelnings kompetens, i fullt mått tagas i anspråk, derest dessa med erforderlig omsorg och skyndsambhet behandlades.

Sedan denna anordning egt bestånd i omkring nitton år, öfverfördes såsom ett provisorium en del af brottmålen på första afdelningen för att bereda andra och tredje afdelningarne lindring i deras i följd af brottmålen tillväxt betungande arbete, ehuru den andra rådmanstjensten på 1:sta afdelningen, som inrättats för att det hemarbete, hvilket är förenadt med refereringen af konkurs-, boskildnads-, urarfva- med flera mål, skulle kunna omsorgsfullt fullgöras, redan indragits och detta arbete om-

besörjdes af ordföranden och viceordföranden allena. Men det torde numera vara en allmänt känd och erkänd sak, att de civila målens och ärendenas antal vid 1:sta afdelningen i så hög grad tilltagit, att flera sammanträden i veckan för deras behandling måste anslås ej mindre för lindrandet af domstolens arbete, än för de rättsökandes bekvämlighet. Ty det kan väl icke vara med kommunens önskan och värdighet samt med rätt och billighet öfverensstämmande, att dess domstolsledamöter i förtid förslita sina krafter genom öfveranstängande verksamhet, sådan som den, att, jemte ökad hemarbete, nödgas vecka ut och vecka in hela året igenom under själsspänning och aggande känsla att åtgärderna möjligen blifva förhastade hålla fem, sex å sju timmar långa sessioner och ofta ännu längre, utan att hinna egna någon stund under veckan åt juridisk litteratur och den juridiska vetenskapens utveckling, hvarförutan nödig insigt och erfarenhet icke kan komma de behandlade målen till del, eller att parter och vittnen skola förspilla sin tid med flera timmars lång väntan i Rättens för- rum, ofta för det enklaste anmälningsärende, eller att den rättsökande allmänheten nödgas vänta på måls afgörande i anseende till uppskof för afgifvande af utlåtanden i utagerade mål vid annat sammanträde, såsom nu är fallet.

Men att åter till den föreslagna provisoriska 4:de afdelningen öfverföra politiförseelser och mindre brottmål, skulle icke medföra någon nämnvärd lindring i 1:sta afdelningens arbete. Derigenom kunde väl dess brottmålsammanträde förkortas med någon timme, men det öfverhopade arbetet vid afdelningens tvenne civila sammanträden komme ju fortfarande att kvarstå. Ej heller torde någon del utaf afdelningens civila ärenden kunna öfverflyttas på de andra afdelningarne, dels emedan de af 1:sta afdelningen handlagda ärendena, såsom exempelvis konkursmål, lagfarter, in-teckningar m. m. äro af den beskaffenhet, att de icke borde fördelas på flera afdelningar, dels äro de civila målen vid 2:dra och 3:dje afdelningarne så många och ofta vidlyftiga, att flera civila ärenden icke kunna till sistnämnda afdelningar öfverföras, utan en minskning af desamma tvertom erfordras. Samfälta Rådstufvurätten har följaktligen i anseende till 1:sta afdelningens för närvarande verkligen ansträngande arbete funnit oundgängligen nödigt, att denna afdelning håller flera ordinarie sessioner i veckan för de civila målen och att, — enär de politiöfverträdelser, som, innan den nya strafflagen träder i gällande kraft, nu hänskjutas till Rådstufvurättens handläggning, äro så få och förekomma dessutom, likasom vanligen de mindre brottmålen, i sammanhang med andra gröfre förbrytelser, så att deras särskiljande och behandlande för sig icke nu vore möjligt, — en fjerde provisorisk afdelning skulle behandla de brottmål, som nu tillottas 1:sta afdelningen. Någon minskning af brottmålen vid 2:dra och 3:dje afdelningen skulle härigenom visserligen icke vinnas, men Samfälta Råd- stufvurätten anser ändring i nämnda afseende för närvarande vara mindre trängande än den redan föreslagna. Deremot och såsom ofvan antyddes borde en del af de civila målen vid 2:dra och 3:dje afdelningen aflyftas, hvilket kunde lämpligast ske sålunda, att nämnda civila mål komme att fördelas på 2:dra, 3:dje och 4:de afdelningarne till en tredjedel åt en hvar af dessa afdelningar. 4:de afdelningen komme sålunda att

hålla två sammanträden i veckan, det ena för civila- och det andra för brottmål. Genom denna anordning skulle en i allo önskvärd och lämplig fördelning af målen vid Rådstufvurätten vinnas och lika stor lindring beredas en hvar af de nu existerande afdelningarne.

Beträffande slutligen sammansättningen af den föreslagna 4:de afdelningen, har Samfälta Rådstufvurätten med afseende å dess provisoriska beskaffenhet tänkt sig, att densamma kunde bestå endast af en ordinarie rådmän såsom ordförande samt tvenne tjänstförrättande rådmän såsom ständige besittare, hvilka sistnämnde skulle turvis föra protokollet vid afdelningens såväl civila- som brottmålssammanträden. Enär någon viceordförande vid afdelningen icke komme att tillförordnas samt ordföranden förty borde föra dom- och saköreslängderna samt öfriga förteckningar, har Rådstufvurätten, ehuru väl 4:de afdelningen komme att sammanträda endast två gånger i veckan, ansett, att vanligt ordförande arvode dock borde ordföranden vid 4:de afdelningen tilläggas. Med afseende derå att bisittarne vid denna afdelning komme att ena veckan föra brottmålsprotokollet och den andra civilprotokollet och sålunda, enligt beräkning, åtnjuta omkring 100 mark månatligen i protokollslösen, har Samfälta Rådstufvurätten föreslagit åt desse bisittare ett arvode af endast 200 mark i månaden. Staten för 4:de afdelningen blefve sålunda enligt Samfälta Rådstufvurättens förslag följande:

ordförandearvode	1,000 mark
arvode åt ordförandens vikarie	3,000 "
2 t. f. rådmän å 2,400 mk	4,800 "
2 extra stadsbetjente å 900 mk	1,800 "
	Summa 10,600 mark

Då emellertid brottmålsnotarien vid 1:sta afdelningen komme att anställas vid 4:de afdelningen såsom den ene t. f. rådmannen samt det för denna notariebefattning anslagna arvode 3,000 mark från ofvanstående slutsumma afdrages, skulle således ett årligt tillskottsanslag af endast 7,600 mark erfordras för den provisoriska 4:de afdelningen.

Samfälta Rådstufvurätten får alltså hos Herrar Stadsfullmäktiga anhålla:

att Herrar Stadsfullmäktige benäget ville bevilja ett årligt anslag af 7,600 mark för inrättande af en provisorisk 4:de afdelning vid Rådstufvurätten nu genast eller åtminstone från början af nästkommande år 1892.

Oskar Palmgren.

Bengt Stenius.
Edvard Loo.

Arvid Nyberg.
Frans Åhlström.

G. J. Sourander.
Hjalmar Saurén.

G. A. Rothman.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1891.

Framställning angående särskilda förändringar af rådhuset.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

den 15 okt. 1891.

№ 243.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan Stadsfullmäktige vid uppgörande af stadens utgifts- och inkomststat för år 1889 med anledning af ett utaf Drätselkammaren uppgjort förslag till ombyggnad af rådhusets östra flygel i syfte att bereda bättre utrymme för domstolarna och stadens förvaltande myndigheter, lämnat Drätselkammaren i uppdrag att inkomma med närmare förslag i saken och fullständig utredning om de af dessa arbeten härflytande kostnader, öfverlämnade Drätselkammaren i skrifvelse af den 27 september 1889 *) till Stadsfullmäktige eskissritningar och kostnadsförslag till den föreslagna ombyggnaden.

Enligt detta förslag skulle den nuvarande envåningsflygeln nedrivas samt i stället uppföras en i afseende å stilen med rådhuset öfverensstämmande byggnad i trenne våningar eller till samma höjd som den öfriga delen af huset. Uti nedersta våningen af denna tillbyggnad, som skulle erhålla hufvudingång från Katrinegatan, skulle nya rymliga lokaler beredas för den detektiva afdelningen och polisvaktkontoret samt för förvaring af hitte- och stulet gods, medan de delar af polisinrättningens nuvarande lokal, som användts för dessa ändamål, skulle upplåtas dels för erforderlig utvidgning af Poliskammarens sessionssal, dels till högst behöfliga förrum och väntrum för allmänheten. — Uti mellersta våningen skulle en rymlig lokal anordnas för Magistraten med särskilda rum för dess sessioner och för allmänheten, vidare för Politieborgmästaren, för Magistratssekreteraren, för exekutionsverket, stadsfogdarne och stadsbetjenterna. Arkivet, som för närvarande disponerar öfver tre rum i mellersta och två rum i tredje våningen, komme enligt detta Drätselkammarens projekt att förfoga öfver hela andra våningen af den nuvarande åt Katrinegatan vettande flygeln af rådhusbyggnaden och sålunda erhålla en något större samt i hvarje fall lämpligare och be-

---

*) Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för 1889, N:o 24.

kvämare lokal än den nuvarande. Magistratens nuvarande kansli- och sessionsrum skulle åter upplåtas åt Rådstufvurättens första afdelning, hvars hittills alldeles för trånga lokal därigenom skulle erhålla nödig utsträckning. — Tillbyggnadens öfversta våning slutligen skulle inrymma lämpliga lokaler för Hälsovårds- och Inkvarteringsnämnderna, hvarjämte Byggnadskontoret skulle erhålla en af den ständiga tillväxten af detta ämbetsverks arbeten betingad ökning i utrymme, genom att de nu för arkivet begagnade tvänne rummen i denna våning skulle förenas med Byggnadskontorets lokal.

Utförandet af det ifrågavarande förslaget, som ytterligare afsåg en höjning af mellantaket i rådhusets öfversta våning med några fot, skulle enligt den af Drätselkammaren till Stadsfullmäktige insända, af arkitekten Th. Höijer uppgjorda beräkningen, medfört en kostnad af omkring 130,000 mark.

Med anledning af detta projekt till om- och tillbyggnad af rådhuset inkom Magistraten i skrifvelse af den 23 oktober 1889 *) till Stadsfullmäktige med särskilda anmärkningar mot Drätselkammarens förslag samt öfverlämnade tillika till Fullmäktiges pröfning ett på Magistratens föranstaltande uppgjort nytt förslag till delvis förändrad disposition af ämbetslokalerna i rådhuset. Enligt detta förslag, hvilket förutsatte uppförandet af en tillbyggnad af samma vidd och utsträckning som Drätselkammaren föreslagit och hvars utförande beräknades medtaga i det närmaste samma kostnader som de af Drätselkammaren åsyftade arbetena, skulle uti tillbyggnadens andra och tredje våningar inredas tvänne rymliga och tidsenliga domstolslokaler för Rådstufvurätten, innehållande hvardera förutom sessionssal af 1,128 kv. fots areal, afsedd att föreses med platser för åhörare, tvänne stora rum för allmänheten, ett fångrum med särskild nedgång till porthvalvet samt rum för rättens ledamöter jämte garderob och bekvämlighetsrum. Dessutom skulle uti andra våningen två rum upplåtas för arkivets behof samt i tredje våningen ett rum disponeras af stadsfiskalerna och en mindre lokal af rådhusvaktmästaren. Nedersta våningen af tillbyggnaden skulle inrymma polisdomstolen och polisens detektiva afdelning. Uti den äldre delen af rådhuset skulle åter Magistraten behålla sin nuvarande lokal, utvidgad med det rum, som för närvarande utgör expeditjonsrum för arkivet; Byggnadskontoret skulle erhålla en välbehöflig utvidgning uti Drätselkammarens nuvarande sessionssal och väntrum, medan Drätselkammaren skulle öfvertaga den nu af Rådstufvurättens andra och tredje afdelningar disponerade lokalen, med undantag af det ena väntrummet, af hvilket, i förening med det rum som nu är upplåtet åt Drätselkammarens ordförande, lokal skulle åstadkommas för Hälsovårdsnämnden. Inkvarteringsnämnden skulle däremot enligt detta förslag icke erhålla lokal inom byggnadskomplexen.

Vid föredragning af Drätselkammarens och Magistratens förenämnda utlåtanden aktade Stadsfullmäktige nödigt inhämta samfalta Rådstufvurättens yttrande rörande den föreslagna om- och tillbygganden af rådhuset, såvidt anginge de för Råd-

*) Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för 1889, N:o 25.

stufvurätten projekterade lokalerna. Uti dess i sådant afseende till Stadsfullmäktige aflämnade utlåtande*) afstyrkte samfälta Rådstufvurätten utan meningsskiljaktighet utförandet af nu ifrågavarande ombyggnadsföretag, under framhållande af omöjligheten att i det nuvarande rådhuset åstadkomma domstolslokaler, som för en längre tid motsvarade behofvet, samt af nödvändigheten att förr eller senare uppföra ett särskildt, hufvudstaden värdigt stadshus. Samfälta Rådstufvurätten hade dock ej velat undandraga sig granskning af de båda förslagen och hade därvid pluraliteten af rättens medlemmar gifvit företräde åt Magistratens förslag till disposition af ämbetslokalerna, hvaremot en minoritet i Rätten hade föredragit Drätselkammarens förslag.

Med anledning häraf anmodades Drätselkammaren att, efter inhämtad känedom om Rådstufvurättens yttrande, taga ärendet under ytterligare pröfning och med nytt utlåtande till Stadsfullmäktige inkomma. I skrifvelse af den 3 januari 1890*) förklarade Drätselkammaren härå, med erinran om att redan ett principiellt beslut af Stadsfullmäktige om ombyggnad af rådhusets östra gattflygel förelåg, det Kammaren, med hänsyn till pluralitetens af samfälta Rådstufvurätten mening rörande domstolslokalernas lämpligaste placering, icke egde anledning att vidhålla sitt förslag, utan ville förorda att ombyggnaden blefve utförd i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Magistratens projekt, dock med iakttagande af en något förändrad disposition af de för Drätselkammarens samt för Hälsovårdsnämndens räkning afsedda rummen i rådhusets tredje våning.

Då sedermera frågan om rådhusets om- och tillbyggnad den 11 februari 1890 förevar till Stadsfullmäktiges behandling, beslöto Fullmäktige att låta denna fråga för närvarande förfalla. Därjämte ansågo Fullmäktige emellertid nödvändigheten fordra att såväl Poliskammaren som Byggnadskontoret erhöle ökad utrymme och att de åt dessa inrättningar nu upplåtna lokaler underginge ändring och reparation, hvarförutom det, enligt Fullmäktiges åsigt, var önskligt att jämväl Hälsovårdsnämndens lokal förlades till rådhuset, i hvilket afseende den för Fattigvårdsstyrelsen projekterade lokalen i rådhusets nedersta våning lämpligen kunde åt nämnden upplåtas; och anmodade Fullmäktige förty Drätselkammaren att afgifva utredning och kostnadsförslag i ofvan antydt syfte.

Beredningen af ärendet öfverlämnade Drätselkammaren åt ett utskott, i hvars arbeten bland andra, stadens nyss afgångne polismästare tagit del. Sedan detta utskott införskaffat utredning om polisnrättningens behof af lokal, hvilket Stadsfullmäktige främst synas hafva velat tillgodose, samt denna utredning under nysslidne sommar erhållits, har utskottet med iakttagande af hvad från polismyndigheternas sida påyrkats sökt disponera lokalerna i rådhuset så att jämväl Byggnadskontoret kunde erhålla för dess arbeten lämpligare lokal. Det förslag till omändring af rådhusets två flyglar, som arkitekten Th. Höijer enligt uppdrag af förberörda utskott numera uppgjort, öfverlämnas, sedan detsamma undergått några smärre modifi-

*) Stadsfullmäktiges tryckta handlingar 1890, N:o 3.

kationer, härmed jämte därtill hörande kostnadsberäkning af Drättselkammaren till Stadsfullmäktiges pröfning.

Enligt detta förslag skulle den östra mot Katrinegatan vettande flygeln af rådhusbyggnaden utvidgas emot gårdssidan samt tillbyggas med en våning. Hela denna flygel skulle upplåtas för polisnrättningens behöf och sålunda disponeras, att botten våningen skulle inrymma detektiva afdelningen och instruktionspolisen samt ett rum för förvaring af hittegoods, medan Polismästarens rum, Poliskammarens kansli och sessionssal äfvensom nödiga väntrum skulle förläggas i våningen en trappa upp. Denna flygel blefve fullkomligt afskild från de öfriga delarna af byggnadskomplexen och finge särskild ingång från Katrinegatan. För första polisvaktkontoret skulle åter upplåtas de härtill närmast gränsande sex små rummen, som enligt förslaget komme att förändras till två större och två mindre rum, och finge denna lokal behålla den ingång, som nu från Katrinegatan leder till denna del af våningen.

Den öfriga delen af den lokal, som för närvarande disponeras för polisnrättningens behöf, nämligen ett stort rum närmast ingången från Senatstorget, hörnrummet samt ett mindre rum emot Katrinegatan, skulle afstängas från polisvaktkontoret och upplåtas åt Drättselkammaren.

I öfversta våningen skulle enligt detta nya förslag ett något ökadt utrymme beredas Byggnadskontoret, som komme att disponera öfver den nu af Drättselkammaren använda lokalen jämte en del af Byggnadskontorets nuvarande rum, medan de öfriga rum, i hvilka Byggnadskontoret för närvarande är förlagdt, skulle upplåtas åt Vattenledningskontoret.

De förändringar, hvilka sålunda komme att utföras, innebära onekligen i många afseenden en väsentlig förbättring. Polisnrättningens behöf af utrymme, hvilket hittills gjort sig särdeles kännbart, blefve åtminstone för en tid framåt fylldt genom tillbyggnaden af flygeln, hvarjämte en beaktansvärd fördel vunnes genom att hela nämnda inrättning förlades i en från öfriga i rådhuset inrymda ämbetsverks lokaler afskild del af byggnaden och blefve försedd med tvänne särskilda ingångar. En lämplig anordning vore likaledes Drättselkammarens förläggande invid Drättselkontoret, hvarigenom den lifliga kommunikation, som mellan dessa tvänne ämbetsverk ständigt eger rum, blefve mindre besvärlig än nu är förhållandet. Slutligen skulle genom Byggnadskontorets förflyttande till Drättselkammarens nuvarande lokal de brister som i afseende å utrymme och belysning göra sig gällande i de af Byggnadskontoret nu disponerade rummen i väsentlig mån afhjälpas, på samma gång samverkan mellan Vattenlednings- och Byggnadskontoren underlättades genom dessa ämbetsverks förläggande i hvarandras omedelbara närhet.

Någon lokal för Hälsovårdsnämnden har Drättselkammaren uti det föreliggande förslaget icke kunnat anvisa i rådhuset, men densamma torde väl utan större svårigheter fortfarande kunna begagna sig af hyrd lokal.

Utom ofvanberörda ombyggnad och förändrade disposition af lokalerna i rådhuset är nämligen ytterligare en förändring af den vestra gårdsflygeln erforderlig,

hvarigenom den tidigare för Fattigvårdsstyrelsen afsedda, men sedermera för Vattenledningskontoret anordnade lokalen toges i anspråk och sålunda ej blefve disponibel för Hälsovårdsnämnden. De fåtaliga rum, öfver hvilka Poliskammaren hittills förfogat för förvaring af häktade personer, hafva länge sedan visat sig alldeles otillräckliga för sitt ändamål, så mycket mera som inspärrandet af flere dylika personer i samma rum ofta gifvit anledning till störande uppträden och allvarsamma olägenheter. Enligt bilagda statistiska uppgift af Poliskammaren omhändertogos under sistlidet år af polisen i medeltal 26 personer om dagen. Att antalet af sådana häktingar dock varit i hög grad växlande, synes däraf, att, medan det i augusti uppgick till 1,005 och i september utgjorde 1,186, detta antal i mars ej var större än 454 samt i februari, april och december månader något öfver 600. För att såvidt möjligt fylla behovet af ett rymligt polishäkte skulle, enligt föreliggande projektering, i vestra flygeln af rådhuset inrättas en lokal för sagda häkte, bestående af sexton celler af 12 fots längd och 4 å 5 fots bredd. Bevakningen af de häktade kunde med denna anordning lätteligen ombesörjas af en enda i korridoren utanför ingången till cellerna sig uppehållande vakt. Uppvärmningen af lokalen borde försiggå medelst värmeledning. I samma flygel skulle dessutom inrättas ett efter Poliskammarens uppgift erforderligt förrådsrum eller rustkammare för polisen samt en lokal af ett rum och kök, afsedd för en rådhusvaktmästare.

Kostnaderna för de förändringar, som enligt det af arkitekten Höijer uppgjorda förslaget komme att vidtagas, har beräknats till 127,350 mark, hvilken summa emellertid, med hänsyn till några af Drätselkammaren nödig befunna smärre afvikelser från förslaget, ökas med 5 å 600 mark, eller sålunda till 128,000 mark.

Drätselkammaren anser sig icke ega befogenhet att ånyo upptaga frågan om en mera omfattande förändring af rådhusbyggnaden, då Stadsfullmäktige låtit densamma förfalla. Dock kan Drätselkammaren ej underlåta att fästa Fullmäktiges uppmärksamhet vid den jämförelsevis ringa ökning i kostnader utförandet af de utaf Drätselkammaren tidigare föreslagna byggnadsarbetena, hvarigenom bland annat staden erhöle förbättrade domstolslokaler, skulle påkalla, då redan dessa nu ifrågasatta oundgängliga förändringar i rådhusbyggnaden beräknats medtaga nyssnämnda kostnad. Såsom i någon mån förklarande denna ringa skilnad i kostnad bör emellertid påpekas, att det tidigare projektet icke omfattade någon utvidgning af polishäktet, hvilken här ingår med omkring 14,000 mark.

På grund af det ofvanstående och då af det anslag å sammanlagdt 100,000 mark, som tidigare beviljats för särskilda förändringar i rådhusets inredning, omkr. 96,000 mark äro odisponerade, samt ifrågavarande arbete måste verkställas successivt, hvarför ett större anslag än detta i ingen händelse under nästa år erfordras, får Drätselkammaren vördsamt hemställa,

att, i händelse Stadsfullmäktige vidblifva sitt föregående beslut att låta frågan om en mera omfattande om- och tillbyggnad af rådhuset hvilat, Fullmäktige ville, med godkännande af medföljande

eskissritningar, besluta att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med desamma särskilda förändringar i rådhusbyggnaden skola vidtagas;

att Fullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att gå i författning om anskaffande af de för arbetet nödiga ritningar och utverka fastställelse å desamma äfvensom vidtaga åtgärd om arbetets utförande; samt

att Fullmäktige tillika ville meddela Drätselkammaren bemyndigande att för ändamålet använda den till omkring 96,000 mark uppgående återstoden af de uti 1889 och 1890 års budget för ombyggnad af rådhusets östra flygel upptagna anslag, äfvensom framdeles inkomma med förslag om beviljande af det för arbetets fullbordande erforderliga tillskott.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Carl Mannerheim.

Kostnadsförslag

till ombyggnad af Rådhusets emot Katrinegatan belägna tvåvånings flygel-
byggnad samt diverse andra byggnadsförändringar i nämnda
rådhus i Helsingfors.

A. Ombyggnaden.					
Materialier.					
Sprängd & huggen sten:					
52	Kub. famnar bokad sten till förstärkning af grunden (om detta visar sig nödigt vid en närmare undersökning) à	38	—	1,976	—
44	Kub. famnar sprängd gråsten till grundmurar . . . . . à	25	—	1,100	—
48	Qv. alnar huggen sträcksten emot gatan . . . . . à	10	—	480	—
69	Qv. alnar huggen sträcksten emot gård och portgång . . . . . à	8	—	552	—
20	Löp. alnar huggen granit trapp- och tröskelsten . . . . . à	10	—	200	—
				4,308	—
Tegel, kalk, sand m. m.					
290,000	St. tegel till murar, hvalf, murning i tross- och brandbottnar samt skorstenar . . . . . à	65	—	18,850	—
1,300	Tunnor kalk . . . . . à	2	80	3,640	—
100	” cement . . . . . à	12	—	1,200	—
60	” gips . . . . . à	16	—	960	—
1,300	Lass sand . . . . . à	1	75	2,275	—
30	Kub. famnar trossbottensfyllning . . . . . à	20	—	600	—
				27,525	—
Virke:					
160	St. 4 famns 6×12 tums bjelkar till vaslag . . . . . à	11	—	1,760	—
	Transport	—	—	1,760	—
				31,833	—

	Transport	—	—	11,230	—	3,862	—	47,896	—
150	Qv. famnar puts å gårdsfasaden . . . å	4	—	600	—				
20	” ” ” å gafvelmurar . . . å	2	—	40	—				
780	Qv. famnar invändig puts å väggar och tak . . . . . å	2	25	1,755	—				
240	Löp. famnar dragning af invändiga taklister . . . . . å	4	—	960	—				
7,800	Qv. fot rappningsmattor att uppspika å	—	1	78	—				
30	Kub. famnar trossbottensfyllning att inlägga . . . . . å	20	—	600	—				
10	Qv. famnar stämning af skorstens- stockar . . . . . å	1	—	10	—	15,273	—		
	Timmermansarbeten:								
640	Löp. famnar vasar att rikta, påspika trossbottensribb samt upplägga å murar, deri inberäknadt afvexlingar och anbringandet af ankarjern . . . å	—	75	480	—				
730	Löp. famnar spiror att anbringa till golfunderlag . . . . . å	—	75	547	50				
3,500	Löp. famnar spiror att hophugga till takstolar . . . . . å	—	75	2,625	—				
520	Löp. famnar plankor att använda till armeringar . . . . . å	—	75	390	—				
650	Löp. famnar plankor att använda till cloisongväggar . . . . . å	—	30	195	—				
126	Qv. famnar läkt att uppspika under takplåten . . . . . å	1	—	126	—				
150	Qv. famnar golffläggning . . . . . å	4	—	600	—				
96	” ” brädgolf under brandbot- ten . . . . . å	1	—	96	—				
150	Qv. famnar trossbotten att insåga å	1	—	150	—				
	Diverse andra timmermansarbeten . . .	—	—	590	50	5,800	—		
	Snickarearbeten:								
2	St. paradingångsdörrar — en yttre och en inre — med karmar, dörrar, fön- sterljus, beslag och oljemålning, kompl. . . . . å	300	—	600	—				
1	St. yttre dörr under trappan emot går- den, kompl., som föregående . . . å	150	—	150	—				
1	St. inre dörr till trappan i vestibulen, kompl. . . . . å	150	—	150	—				
2	St. inre dörrar till trappan i öfre vå- ningen, kompl. . . . . å	150	—	300	—				
	Transport	—	—	1,200	—	24,935	—	47,896	—

		Transport	—	—	1,200	24,935	47,896
2	St. inre dörrar med sidofönster i öfre våningen, kompl.	à	350	—	700		
19	St. deurbattansdörrar	à	95	—	1,850		
5	St. enkla dörrar	à	50	—	250		
30	St. fönsterluffer, med karmar, dubbla bågar, glas, beslag och oljemålning	à	90	—	2,700		
1	St. fönsterluft, större, tredeladt, kompl. som föreg.		—	—	130		
18	St. fönsterluffer, mindre, samt vindsgluggar	à	10	—	180		
1,600	Löp. fotfsocklar, med fastsättning och oljemålning	à	—	18	288		
	Diverse andra snickeriarbeten		—	—	547	7,800	
	Plåtslagarearbeten:						
126	Qv. famnar yttre tak att täcka	à	1	10	138	60	
4	St. skorstenar att beslä	à	40	—	160		
1	” brandlucka ” ”		—	—	15		
85	Löp. famnar lister och brandmur att täcka	à	2	—	170		
16	St. fönsterbleck att anbringa	à	2	—	32		
24	Löp. famnar stuprör med knän, utkastare och trattar	à	2	50	600		
1	St. branddörr till vinden		—	—	90		
	Diverse andra plåtslageriarbeten . . .		—	—	294	40	1,500
	Målningsarbeten:						
260	Qv. famnar kalkfärgsmålning å yttre fasaderna	à	1	50	390		
2,700	Qv. alnar slät limfärgsmålning å väggar och tak	à	—	25	675		
4,000	Qv. alnar dekorerad d:o å d:o	à	—	45	1,800		
2,300	” ” oljemålad väggpanel	à	—	60	1,380		
1,350	” ” fernissning af golf	à	—	20	270		
	Diverse andra målningsarbeten . . .		—	—	685		5,200
	Eldstäder:						
12	St. kakelugnar af sekunda kakel, kompl. med gjutna eldstadsluckor, dubbla spjell, eldfasta tegel m. m.	à	220	—	2,640		
5	St. kakelugnar af prima kakel, kompl. som föregående	à	250	—	1,250		3,890
	Transport		—	—	—	43,325	47,896

	Transport	—	—	—	43,325	—	47,896	—
	Diverse:							
3	St. 8 fots beton-mosaiksteg med in-							
	murning . . . . . à	32	—	96	—			
34	St. 6½ fots beton-mosaiksteg med in-							
	murning . . . . . à	26	—	884	—			
1,400	Qv. fot beton-mosaikgolf i rum . . . . . à	2	—	2,800	—			
560	" " " " i vestibul och							
	podester . . . . . à	2	—	1,120	—			
190	Qv. fot asfaltgolf i förstugan emot							
	gården samt pissoiren . . . . . à	—	65	123	50			
72	Löp. fot ledstänger af polerad björk							
	med jernhållare, i trappan . . . . . à	2	50	180	—			
31	St. friskluftsventiler med yttre galler,							
	färdigt inmurade . . . . . à	12	—	372	—			
1,400	Qv. fot isoleringsskickt å grundmurar à	—	17	238	—			
615	" " bestrykning med asfaltlack å							
	sockelns inre sidor . . . . . à	—	12	73	80			
	Inredning af 3:ne closetter . . . . . à	—	—	180	—			
	Inrättandet af 3:ne pissoirer med vat-							
	tenledning samt vattenledning med							
	tvättinrättning i 4 rum	—	—	2,500	—	8,567	30	51,892
	Uppvärmning af lokalerna under på-							
	gående inredning af desamma, ställ-							
	ningar, instrumentalier, körslor m.							
	m. oförutsedda samt summan jemnad	—	—	—	—	—	—	10,211
	Summa <i>Sm.</i>	—	—	—	—	—	—	70
	Häriifrån afgår för den äldre byggnaden,							
	rifningen af densamma inberäknad	—	—	—	—	2,500	—	—
	Ytterligare kan afgå, i händelse underhållningen af nedre botten bort-							
	faller och marken uppfylles med grus, som tillstampas väl, hvarefter							
	alla golf i rummen å nedre botten beläggas med asfalt å betonunderlag	—	—	—	—	2,600	—	5,100
	Kostnad <i>Sm.</i> för ombyggnaden	—	—	—	—	—	—	104,900
	B. Förändringsarbeten.							
	I Rådhusets östra flygel å nedre botten							
	(n. v. poliskammaren).							
	Nedtagning af en cloisongvägg	—	—	25	—	—	—	—
	Transport	—	—	25	—	—	—	104,900

		Transport	—	—	25	—	—	104,900
		Nedtagning af en mellanvägg af sten, insättning af 2:ne smidjernsbalkar för uppbärandet af öfverliggande väggar, dragning af taklister å de uppsatta balkarna samt putsning å väggar — material och arbete . . .	—	—	560	—	—	
		Igenmurning af en hvalföppning, puts- ning på båda sidor å den nya väg- gen, material och arbete	—	—	300	—	—	
		Uttagning af en dörrkarm samt igen- murning af hålet jemte putsning å de nya murytorna, material o. arbete	—	—	75	—	—	
		Uttagning af en fönsterkarm emot gården samt insättning af en tre- delad fönsterluft, komplett	—	—	170	—	—	
		Uttagning af en fönsterkarm emot gården samt inmurning af en dörr- luft med sidofönster, komplett . . .	—	—	275	—	—	
		Igenmurning af 2:ne dörröppningar, material och arbete	—	—	150	—	—	
		Nedtagning af 4 st. kakelugnar samt uppsättning af 2:ne nya af glaserade sekunda kakel, kompl. materialier och arbete	—	—	550	—	—	
650		Qv. fot asfaltgolf . . . . . å	—	55	357	50	—	
12		Löp. alnar huggna granit trappsteg med fastsättning . . . . . å	14	—	168	—	—	
300		Qv. famnar skrapning och vattrifning af väggar och tak . . . . . å	—	75	225	—	—	
750		Qv. alnar limfärgsmålning i tak . . . å	—	35	262	50	—	
1,600		” ” oljemålning å tak och väggar å	—	50	800	—	—	
80		Rullar tapeter med uppsättning . . . å	1	25	100	—	—	
440		Qv. alnar golfmålning . . . . . å	—	50	220	—	—	
		Diverse	—	—	262	—	4,500	
Våningen två trappor upp.								
		Rifning af en trätrappa till vinden, igensättning af hålet i taket samt putsning af detsamma, material och arbete	—	—	150	—	—	
		Upptagning af 6 st. nya dörrhål, in- murning af karmar med dörrar m. m. komplett	—	—	720	—	—	
		Transport	—	—	870	—	4,500	104,900

		Transport	—	—	—	21,500	—	104,900	—
		dörr samt igenmurning af det gamla							
		hålet, kompl.	—	—	250	—	—	—	—
6		Qv. famnar cloisongvägg att uppsätta,							
		kompl. putsad m. m., material och							
		arbete . . . . . à	12	—	72	—	—	—	—
		Uppmurning af en nisch, mat. o. arb.	—	—	50	—	—	—	—
1		St. dörrluft med fönsterljvs, kompl. .	—	—	75	—	—	—	—
1		” ” utan ” ”	—	—	55	—	—	—	—
		Nedtagning af en kakelvgv samt åter-							
		uppsättning af densamma, kompl. .	—	—	60	—	—	—	—
1		St. köksspis	—	—	150	—	—	—	—
		Diverse målnings- och andra arbeten	—	—	238	—	950	—	22,450
		Totalkostnad <i>Fr.</i>	—	—	—	—	—	—	127,350

Helsingfors i Oktober 1861.

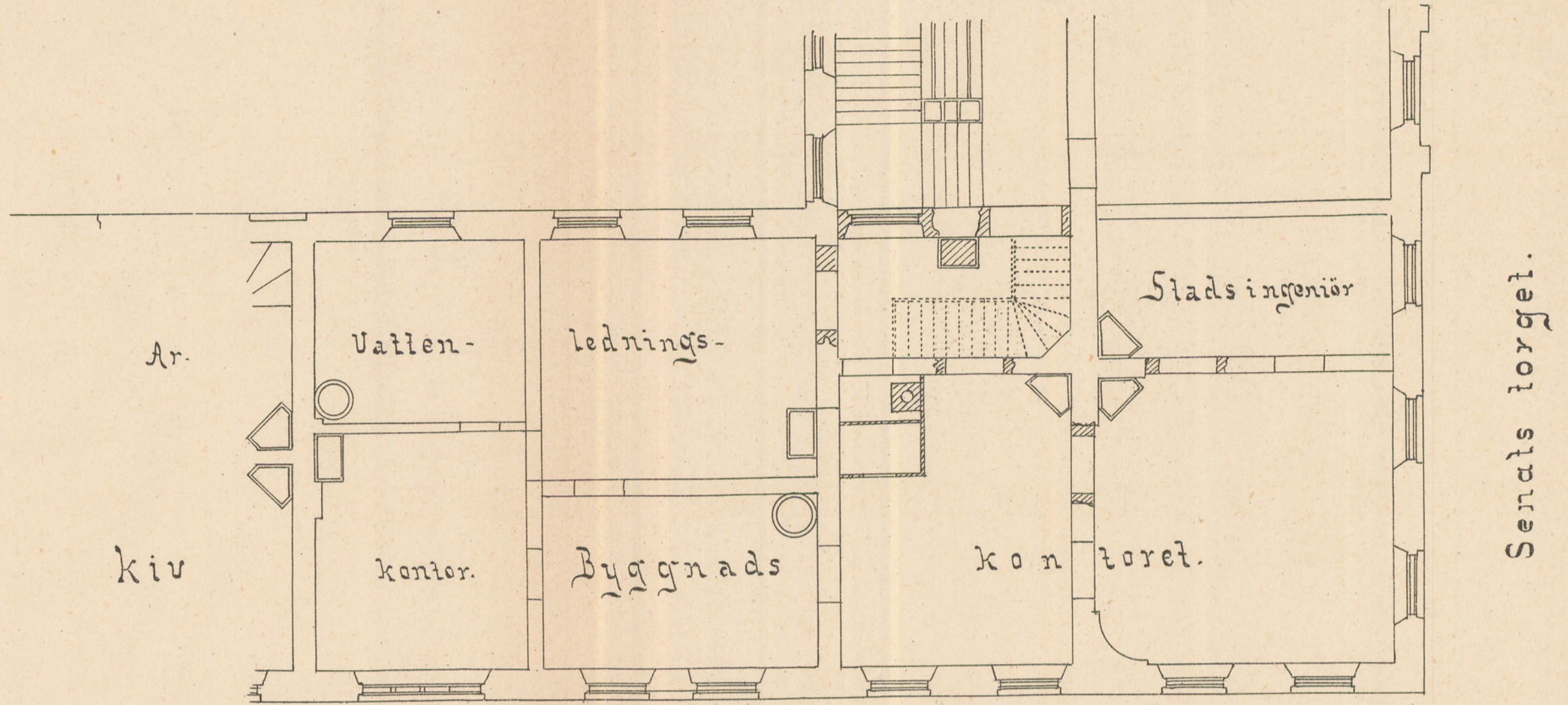
Th. Höjer.

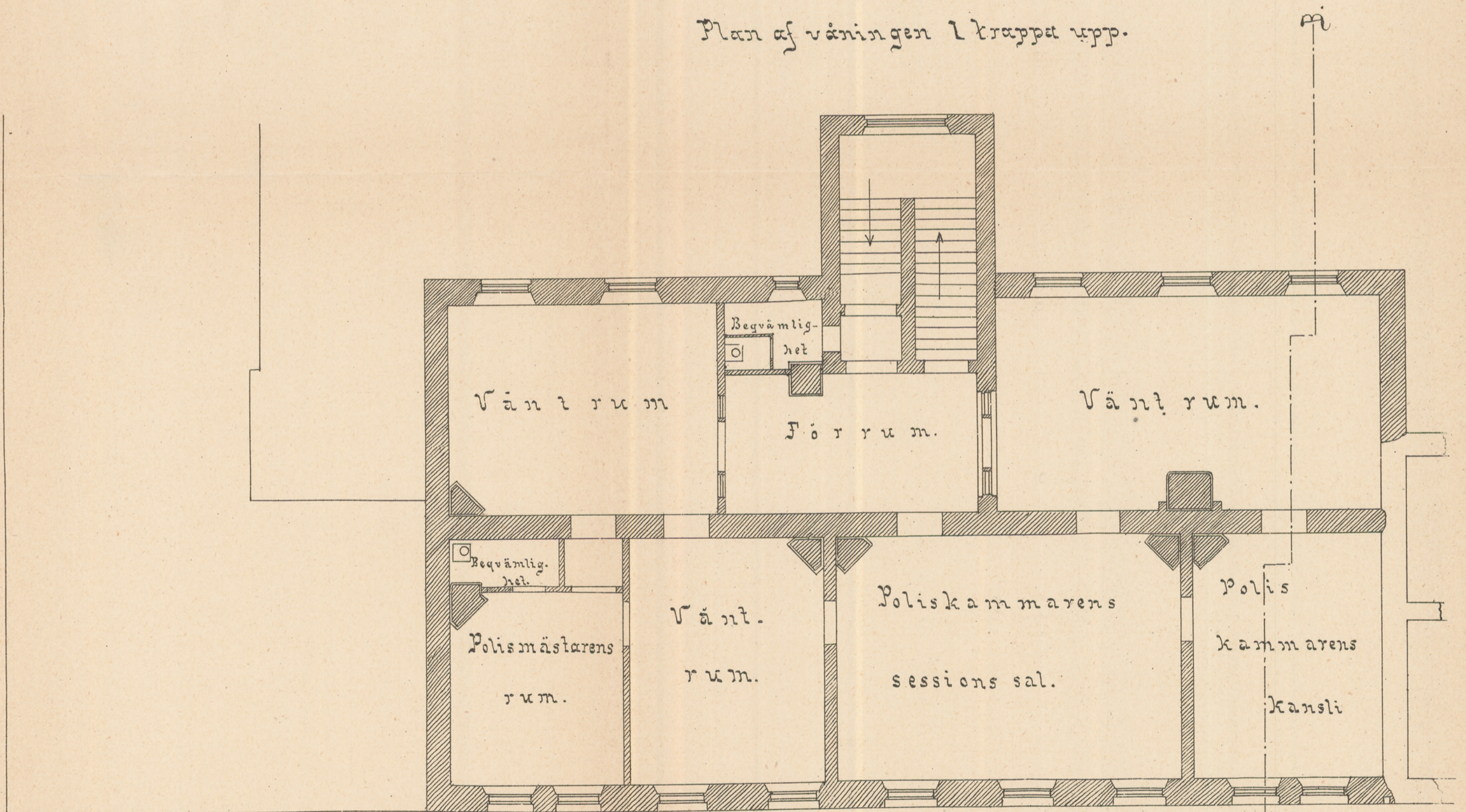
Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktieb. tryckeri, 1891.

Förslags-Ritning till ombyggnad af Rådhuset emot Katrinegatan belägna tvåvånings flygelbyggnad
 samt diverse andra byggnadsförändringar i nämde Rådhus i Helsingfors.

Plan af våningen 2 krappa upp.

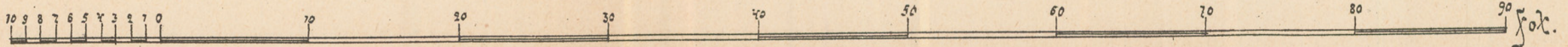

Plan af våningen 1 krappa upp.

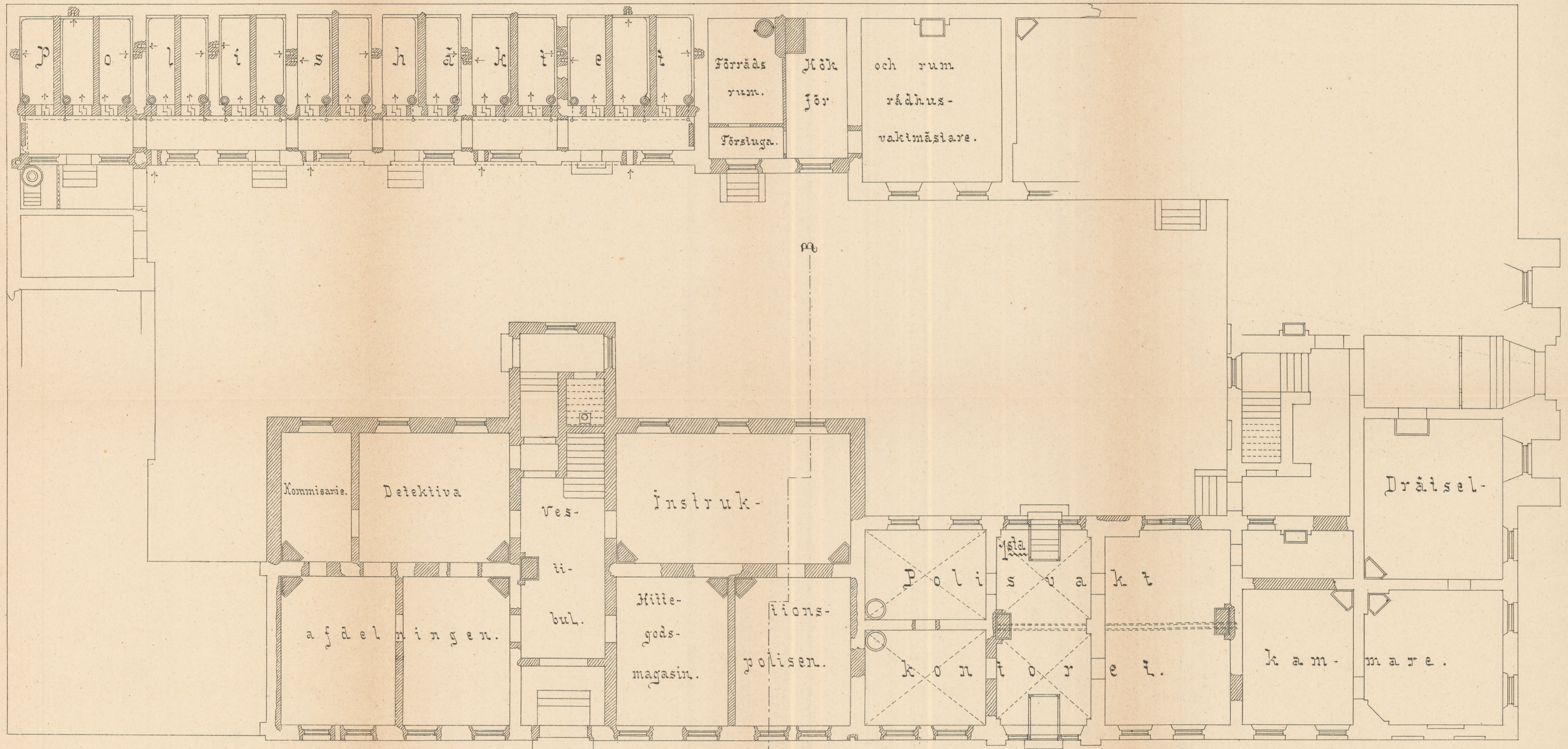
Katrinegatan

H. för den 15/41
 H. H.

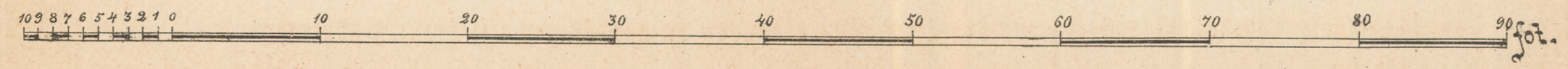
Förslags-Ritning till ombyggnad af Rådhuset emot Katrinegatan belägna tvåvånings flygelbyggnad
samt diverse andra byggnadsförändringar i nämde Rådhus i Helsingfors.

Plan af Bottenvåningen

Katrinegatan.

H-fors d. 15/2 91
Th. A.

HELSINGFORS STADS

Utgifts- och Inkomst-Förslag

för år 1892.

Upprättadt af Drätselkammaren.

		<i>Fmk.</i>		<i>7ti.</i>			
		Utgifter.					
		I. Stadens skulder.					
Utgiftens beskaffenhet enl. § 58 i K. Förordningen d. 8 December 1873.	a	1:o. Å lånet för stadens reglering, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1891 Fmk 25,992: —, erlägges till Finlands Statskontor den $\frac{15}{1}$ 1892 i amortering 2 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 264,400 med		—	—	5,288	—
Beviljad 1812. Revers d. $\frac{25}{1}$ 1845. " d. $\frac{24}{1}$ 1846. " d. $\frac{27}{1}$ 1847.	a	2:o. Å lånet för chausséerna, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1891 i återstående kapital Fmk 25,048: 58, erlägges till Finlands Statskontor den $\frac{1}{5}$ 1892 en annuitet af $5\frac{1}{2}$ % å det ursprungliga beloppet Fmk 100,000 eller ränta å 4 % å det oguldna beloppet med . . . samt återstoden af annuiteten i amortering		1,001	94	4,498	06
Revers $\frac{1}{5}$ 1863.	a	3:o. Å lånet för folkskolehuset vid Annegatan, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1891 i återstående kapital Fmk 22,266: 33, erlägges den $\frac{9}{4}$ 1892 till Finlands Statskontor en annuitet af 10 % å det ursprungliga skuldbeloppet Fmk 60,000 eller ränta å 5 % med . . . . . samt återstoden af annuiteten i amortering		1,113	32	6,000	—
K. S:ns bref d. $\frac{5}{5}$ 1880.	a	Transport		—	—	16,788	—

Chausséereglementet den ²⁰ / ₁ 1865 § 6.	a	4:o. a) Å chausséeobligationerna, uppgående sedan den ¹ / ₂ 1885 till Fmk 110,000, erlägges årligen i amortering och 3,6 ⁰ / ₁₀₀ ränta	—	—	16,788	—
			7,650	—		
			1,310	—	8,960	—
K. S:ns resol. d. ⁶ / ₁₀₀ 1876.	a	5:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1891 Fmk 1,431,400:—, erlägges den ¹ / ₅ 1892 i amortering . . . . . samt den ¹ / ₅ och ¹ / ₁₁ samma år ränta å 5 ⁰ / ₁₀₀ med tillsammans	15,900	—		
			71,172	50	87,072	50
K. S:ns resol. d. ⁴ / ₁₀₀ 1882.	a	6:o. Å nybyggnads- och reglerings- lånet af år 1882, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1891 Fmk 1,379,000:—, er- lägges den ¹ / ₅ 1892 i amortering samt den ¹ / ₅ och ¹ / ₁₁ ränta å 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ med	33,000	—		
			61,312	50	94,312	50
	c	7:o. Afbetalning å det enligt Stads- fullmäktiges beslut af den ²¹ / ₁₂ 1889 upptagna lån på kortare återbetalningstid än två år, halfva beloppet	—	—	80,000	—
	c	8:o. Å lån på kortare återbetal- ningstid till belopp af 2,000,000 mark samt å ett kassakreditivlån af högst 500,000 mark erlägges i provision och ränta, förslags- vis . . . . . — Fmk 412,133:—	—	—	125,000	—
		II. Stadens embetsverk.				
		Magistraten.				
1886 års stat.	b	1 Politieborgmästare, lön 7,000:— arvode . . . . . 5,000:—	12,000	—		
		1 Justitierådman, lön . 5,000:— arvode . . . . . 2,000:—	8,000	—		
		för inseende öfver exe- kutionsverket . . . . . 1,000:—	—	—		
			20,000	—		
					412,133	—

1886 års stat.	b	2 Politierådmän, lön å	4,000: —	20,000 —	412,133 —
		arvode å	2,000: —	12,000 —	
		2 Notarier, lön å	1,600: —	3,200 —	35,200 —
		Rådstufvurätten.			
1886 års stat.	b	1 Justitieborgmästare, lön	7,000: —		
		arvode	5,000: —	12,000 —	
		2 Äldre Justitierådmän,			
		lön å	5,000: —		
		arvode å	2,000: —		
		förhöjning för 10 års			
		tjänst å	1,000: —		
Enl. öfverenskommelse och S. F. besl. ¹⁷ / ₁₁ 1885.	b	personelt vederlag å	500: —	17,000 —	
		2 Äldre Justitierådmän,			
		lön å	5,000: —		
		arvode å	2,000: —		
		förhöjning för 5 års			
		tjänst å	500: —	15,000 —	
1886 års stat.	b	1 Äldre Justitierådman,			
		lön	5,000: —		
		arvode	2,000: —		
		förhöjning för 5 års			
		tjänst fr. ¹ / ₁₂ 1892	41: 67	7,041 67	
		3 Yngre Justitierådmän,			
		lön å	4,000: —	12,000 —	
		Arvode åt två afdelnings-			
		ordförande å	1,000: —	2,000 —	
		1 Notarie för civilproto-			
		kollet		1,600 —	
1886 års stat. K. S.n.s bref ¹ / ₁₀ 1887. S. F. besl. ⁵ / ₉ 1882. d:o ¹⁶ / ₁₁ 1886.	b	5 Notarier för kriminal-			
		protokollet å	3,000: —	15,000 —	
	b	För renskrifning af protokoll i hem-			
		ställda mål och åt aktorerne, för-			
		slagsvis		1,700 —	
	c	Eventuellt tillskottsanslag för en 4:de			
		afdelning vid Rådstufvurätten, för-			
		slagsvis		7,600 —	90,941 67
		Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.			
1886 års stat.	b	1 Magistratssekreterare och Nota-			
		rius publicus, lön		2,500 —	
		Transport		2,500 —	538,274 67

			Transport	2,500	—	538,274	67
1886 års stat.	b	1 Aktuarie	2,500	—			
		1 Kanslist	1,200	—			
		1 Translator för ryska språket	1,000	—			
		2 Stadsfiskaler, lön å . . . . . 3,000:—					
		arvode å . . . . . 600:—	7,200	—			
D:o d:o	b	4 Stadsfogdar å . . . . . 2,000:—	8,000	—			
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.							
1886 års stat.							
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1887.	b	4 Exekutionsbetjenter å . . . . . 900:—	3,600	—			
D:o ²¹ / ₁₂ 1889.							
1886 års stat.	b	8 Stadsbetjenter, hvaraf					
S. F. besl. ² / ₅ 1888.		2 anstälde vid Magi-					
		stratens kansli och 6					
		vid Rådstufvurätten å . . . . . 1,100:—	8,800	—			
1886 års stat.	b	2 Stadsbetjenter vid Ma-					
		gistraten på afdelning å . . . . . 900:—	1,800	—			
1886 års stat.	b	1 Rådhusvaktmästare, jemte fri bo-					
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.		stad och ved	1,000	—			
1886 års stat.	b	1 Rådhusdreng, jemte fri bostad					
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.		och ved	600	—			
	c	3 Extra Stadsfogdar å . . . . . 1,600:—	4,800	—		43,000	—
		Diverse.					
	c	Expenser, förslagsvis	—	—		10,500	—
		— Fmk 179,641: 67 —					
		III. Kommunalförvaltningen.					
		Stadsfullmäktiges kansli.					
1886 års stat.	b	1 Sekreterare	2,800	—			
		1 Notarie	2,800	—			
		1 Vaktmästare	600	—			
	c	Expenser, förslagsvis	3,600	—		9,800	—
		Drätselkammaren.					
S. F. besl. ⁴ / ₂ 1890.	b	1 Ordförande	2,500	—			
		5 Ledamöter å 20 mark för hvarje					
		ledamot och sammanträde, för-					
		slagsvis	5,200	—			
		1 Sekreterare	10,000	—			
		1 Notarie	3,000	—			
		1 Kanslibiträde	1,800	—			
1886 års stat.	b	1 Vaktmästare	800	—			
	c	Expenser, förslagsvis	6,000	—		29,300	—
		Transport	—	—		630,874	67

			Transport	—	—	630,874 67
			Drätselkontoret.			
		b	1 Stadskamrerare, lön	5,000:—		
			arvode	2,500:—		
			förhöjning för 5 års tjänst	500:—		
			förhöjning för 10 års tjänst fr. $\frac{1}{8}$ 1892	208: 33	8,208	33
1886 års stat.			1 Stadskassör, lön	4,000:—		
			arvode	1,800:—	5,800	—
			1 Stadsbokhållare		4,000	—
			1 Kontorsskrifvare	1,600:—		
			förhöjning för 5 års tjänst fr. $\frac{1}{11}$ 1892	26: 67	1,626	67
			1 Vaktmästare		900	—
		c	Extra biträden, förslagsvis		4,000	—
			Arvode för debetsedlars kringbär- ning, förslagsvis		800	—
			Expenser, förslagsvis		2,500	—
						27,835
			Trafikkontoret.			
		c	1 Kamrerare	5,500	—	
			1 Bokhållare	3,000	—	
			1 Kassör	2,400	—	
			1 Vågmästare	2,000	—	
1886 års stat.		b	2 Vaktmästare à	1,000:—	2,000	—
		c	Extra biträden, förslagsvis		4,000	—
S. F. besl. $\frac{31}{3}$ 1875.		b	Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren		500	—
		c	Mätarearvoden, förslagsvis		1,500	—
			Expenser, förslagsvis		1,200	—
						22,100
			Hamnkontoret.			
		b	1 Hamnkaptén	3,000:—		
			4 % af uppbörden, för- slagsvis	5,500:—	8,500	—
			1 Hamnmästare i Sörnäs		2,400	—
1886 års stat.			1 Hamnkontorsbokhållare	2,500:—		
			2 % af uppbörden, för- slagsvis	2,750:—	5,250	—
			1 Äldre vaktmästare		1,200	—
			Transport	17,350	—	680,809 67

			Transport	17,350		680,809 67
1886 års stat. D:o d:o S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b	{	1 Yngre vaktmästare	1,000		
			2 Hamnkonstaplar å . . . . . 850:—	1,700		
			3 d:o å . . . . . 750:—	2,250		
	c	{	1 Hamnkonstapel i Sörnäs, jemte fri bostad	750		
1886 års stat.	b	{	2 Packare och vräkare å 480:—	960		
			1 Parmmätareålderman	200		
			Arvode för uppbörd af kokhusaf- gifterna	100		
	c	{	Expenser, förslagsvis	400		
			Ångslupslega för inspektionsresor, förslagsvis	200		24,910
Byggnadskontoret.						
1886 års stat. S. F. besl. ¹³ / ₆ 1877.	b	{	1 Stadsingeniör . . . . . 7,000:—			
			10 års förhöjning . . . . . 2,000:—			
	c	{	personel godtgörelse för frångångna sportlar 1,000:—			
1886 års stat. S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1882. D:o ²⁰ / ₁₂ 1888.	b	{	resemedel . . . . . 600:—	10,600		
			1 Ingeniör, arbetschef	4,600		
	c	{	1 Ingeniör, geodet . . . . . 3,000:—			
			resemedel . . . . . 100:—	3,100		
1886 års stat.	b	{	1 Bokhållare . . . . . 3,000:—			
			10 års förhöjning . . . . . 600:—	3,600		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b	{	1 Trädgårdsmästare . . . . . 3,000:—			
			hyresmedel . . . . . 1,000:—	4,000		
1886 års stat.	b	{	1 Byggmästare	2,900		
			1 Aldre skogsvakt jemte fri bostad och ved	900		
			1 Yngre skogsvakt jemte fri bostad och ved	720		
			Extra ingenjörs- och ritarebiträden, förslagsvis	4,000		
			Skogsvaktarebiträden och skogs- kultur, förslagsvis	2,000		
			Material och handlangaredagsver- ken vid mätningar, förslagsvis	5,000		
			Materialvakter, förslagsvis	2,000		
Expenser, förslagsvis	1,000					
			— Fmk 158,365:— —			44,420
Transport				—	—	750,139 67

		Transport	—	—	750,139 67
		IV. Gatubelysningen.			
		a) Gasbelysning.			
Kontrakt d. ³⁰ / ₃ 1860 och ¹⁰ / ₉ 1891.	b	485 st. helnattslyktor à			
		3,258 bränntimmar	1,580,130,—		
		532 st. halfnattslyktor à			
		1,505, ⁴⁰ bränntimmar	801,014, ⁴⁰		
		Summa bränntimmar	2,381,144, ⁴⁰		
		à 5 kft 11,905,723, ³³ kft gas, hvaraf för 7,500,000 kft à 8 mk per 1,000	60,000:—		
		och för 4,405,723, ³³ kft à 7 mk per 1,000	30,840:06	90,840 06	
S. F. besl. ²⁹ / ₆ 1882. 1886 års stat.	b	Belysning af Nikolaikyrkans tornur	600—		
	b	1 Gaskontrollör, lön	1,200—		
	b	1 Besigtningssman, lön	200—		
	c	Gaskontrollörens expenser, förslags- vis	300—		
	c	Extra anslag för eventuel ökning af lyktornas antal, förslagsvis för ett halft år	4,000—		97,140 06
		b) Petroleumbelysning.			
Kontrakt d. ⁵ / ₆ 1890.	b	57 st. helnattslyktor à 168 mk 65 p:i per lysår och lykta	9,613 05		
		74 st. halfnattslyktor à 73 mk 02 p:i per lysår och lykta	5,403 48		
		149 st. chaussée- eller väglyktor à 82 mk 32 p:i per lysår och lykta	12,265 68		
		81 st. seglationslyktor och lyktor på afstjelpningsplatser, 150 da- gar à 60, ⁶ p:ni per dag och lykta	7,362 90		
	c	20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drättselkammaren komma att anvisas, förslagsvis	1,000—		35,645 11
		c) Elektrisk belysning.			
Kontrakt d. ²⁸ / ₇ 1890.	b	11 st. helnattslyktor à 136 mk 01 p:i per lysår och lykta	1,496 11		
		15 st. halfnattslyktor à 53 mk 22 p:i per lysår och lykta	798 30		
		4 st. halfnattslyktor à 47 mk 90 p:i per lysår och lykta	191 60		2,486 01
		— Fmk 135,271: 18 —			
		Transport	—	—	885,410 85

		Transport	—	885,410	85	
		V. Brandverket.				
		a) Aflöningar och andra förmåner.				
	b	1 Brandmästare	3,800	—		
		1 Underbrandmästare	1,400	—		
		resemedel	100	—		
		1 Sekreterare i Brandkommissionen	600	—		
		2 Sprutmästare å	1,200	—		
		1 Maskinist	1,200	—		
		6 Sergeanter å	850	—		
		13 Korpraler å	420	—		
		50 Konstaplar å	300	—		
		Kosthållning för 63 man å	250	—		
	Beklädnad för d:o d:o å	150	—			
				60,260	—	
		b) Brandstallet, 14 hästar.				
	c	3,000 LØ hö, entreprenad å 89 p:i	2,670	—		
		252 tunnor hafre, d:o å 15 mk 30 p:i	3,855	60		
		Halm, förslagsvis	300	—		
		Skoning och medicin, förslagsvis .	800	—		
		Underhåll af seldon m. m., förslagsvis	200	—		
				7,825	60	
		c) Eldning och belysning.				
	c	50 famnar björkved, entreprenad å	15	mk 20 p:i	760	—
		100 famnar granved, entreprenad å	11	mk	1,100	—
		Belysning, förslagsvis	3,000	—		
				4,860	—	
		d) Redskap och inventarier.				
	c	Underhåll af redskapen, förslagsvis	3,000	—		
		D:o af brandtelegrafan, förslagsvis	1,200	—		
		Brandklocka till östra chausséen i				
		trakterna af villaområdet Ås, elek-				
		triska brandklocksstationer till				
		brandstationerna vid Berghäll och				
	å Kamptorget, förslagsvis	1,000	—			
	1 slangkärria för ångsprutans slang-					
	förråd, förslagsvis	500	—			
	1 vattenvagn af jern på ressorter					
	till hufvudstationen, förslagsvis .	600	—			
		Transport	6,300	—	958,356	45

1886 års stat.
S. F. besl. 2¹/₂ 1891.

		Transport	6,300 —	958,356 45
	c	Nya seldon, förslagsvis	500 —	
		1 häst till hufvudstationen, förslagsvis	600 —	7,400 —
		e) Diverse.		
	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	800 —	
		Expenser, gratifikation m. m., förslagsvis	2,000 —	
		För inköp af böcker och tidningar — <i>Fmk 83,195: 60</i> —	50 —	2,850 —
		VI. Polisinrättningen.		
		Poliskammaren.		
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	1 Polismästare, lön	6,000: —	
		hyresmedel	1,500: —	
		underhåll af hästar och åkdon	1,500: —	9,000 —
K. S. ns bref ³⁰ / ₃ 1886.	b	1 Underpolismästare, lön	4,000: —	
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	hyresmedel	1,200: —	
	b	personelt lönetillskott	1,000: —	
		underhåll af häst och åkdon	800: —	7,000 —
	b	2 Ledamöter i Poliskammaren å	600: —	1,200 —
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.		1 Sekreterare, lön	1,400: —	
		hyresmedel	600: —	2,000 —
		2 Notarier, arvode å	1,200: —	2,400 —
		2 Kanslister, arvode å	1,000: —	2,000 —
				23,600 —
		Ordningapolisen.		
	b	2 Kommissarier, lön å	1,500: —	
		hyresmedel å	600: —	
		tjenstgöringsarvode å	300: —	4,800 —
		8 Öfverkonstaplar, lön å	750: —	
		tjenstgöringsarvode å	750: —	12,000 —
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.		30 Äldre konstaplar, lön å	500: —	
		tjenstgöringsarvode å	400: —	
		beklädnadshjelp å	200: —	33,000 —
		32 Yngre konstaplar, lön å	400: —	
		tjenstgöringsarvode å	400: —	
	beklädnadshjelp å	200: —	32,000 —	
		Transport	81,800 —	992,206 45

			Transport	81,800	992,206	45
			<i>Tillägg:</i>			
S. F. besl. $\frac{21}{11}$ 1882. D:o $\frac{3}{9}$ 1885.	} b	{	2 Öfverkonstaplar, lön à 750: —			
			tjenstgöringsarvode à . 750: —	3,000		
			12 Äldre konstaplar, lön à 500: —			
			tjenstgöringsarvode à . 400: —			
			beklädnadshjelp à . . . 200: —	13,200		
			12 Yngre konstaplar, lön à 400: —			
			tjenstgöringsarvode à . 400: —			
			beklädnadshjelp à . . . 200: —	12,000	110,000	
			Polisstallet, 6 hästar.			
S. F. besl. $\frac{21}{11}$ 1882. D:o $\frac{3}{9}$ 1885.	} b & c	{	2,200 L $\mathring{a}$ hö à 95 pi, entreprenad	2,090		
			880 „ hafre à 1 mk 35 pi, en- treprenad	1,188		
			Halm, förslagsvis	50		
			Skoning och läkemedel, förslagsvis	240		
			Remont, förslagsvis	240	3,808	
			Detektiva polisen.			
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876.	} b	{	1 Kommissarie, lön . . . 1,500: —			
			hyresmedel . . . . . 800: —			
			tjenstgöringsarvode . . . 500: —	2,800		
			1 Öfverkonstapel, lön . . . 1,000: —			
			tjenstgöringsarvode . . . 800: —	1,800		
			6 Konstaplar, lön à . . . 500: —			
			tjenstgöringsarvode à . 500: —			
			beklädnadshjelp à . . . 200: —	7,200	11,800	
			Diverse.			
1886 års stat.	b		2 Politiekarlar à . . . . . 360: —	720		
S. F. besl. $\frac{12}{10}$ 1880.	b & c		Expenser, förslagsvis	2,500		
			Läkarearvode	600		
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1876.	b		Till ersättning för oförskyld skada å kläder ådragen i tjensten samt till gratifikation	1,000		
Enl. kontrakt.	b		Hyra för 2:dra polisvaktkontorets lokal	2,500		
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1884.	b & c		Hyresbidrag för vaktkontoren vid chausséerna, förslagsvis	720		
	c		Eventuellt tillskottsanslag för polis- inrättningen, förslagsvis	16,300	24,340	
			— Fmk 173,548: — —			
			Transport	—	1,142,154	45

		Transport	—	1,142,154 45
		VII. Sundhets- och sjukvården.		
		Läkarepersonal.		
1886 års stat.	b	1 Stadsläkare, lön . . . . . 5,400:— arvode . . . . . 1,600:—	7,000	
	b	2 Distriktsläkare inom staden å . . . . . 3,000:—	6,000	
S. F. besl. $\frac{9}{4}$ 1889.	b	1 D:o i Tölö förstad . . . . . 3,000:— resemedel . . . . . 400:—	3,400	
S. F. besl. $\frac{30}{9}$ 1890.	b	1 D:o i Sörnäs förstad . . . . . 3,000:— tillskottsarvode . . . . . 1,000:—	4,000	
S. F. besl. $\frac{9}{4}$ 1889. 1886 års stat.	b	1 Qvinlig läkare	3,000	
	b	1 Barnmorska	300	23,700
		Helsovårdsnämnden.		
S. F. besl. $\frac{3}{12}$ 1889. Enl. kontrakt.	b	1 Sekreterare	1,200	
	b	Hyra för helsovårdsbyrån	800	
	c	Ved, belysning och betjening, förslagsvis	500	
	c	Expenser, förslagsvis	2,500	5,000
		Kommunala sjukhuset.		
1886 års stat.	b	1 Ekonom jemte fri bo- stad och ved . . . . . 1,200:—		
	c	tillskottsanslag för hand- hafvande af ekonomin vid reservsjukhusen . . . . . 300:—	1,500	
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1888.	b	2 Sjuksköterskor å 45 mk pr månad	1,080	
	c	1 Sjuksköterska under 6 månader	270	
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1889.	b	1 Dreng	708	
	c	Kost för 35 sjuka å 60 p:i per dag, förslagsvis	7,686	
	c	Läkemedel, förslagsvis	1,500	
	c	Tvätt, förslagsvis	1,000	
	c	Ved och belysning, förslagsvis	2,500	
	c	Remont af lasarettspersedlar och diverse, förslagsvis	1,500	17,744
		Transport	—	1,188,598 45

		Transport	—	1,188,598	45
		Reservsjukhuset N:o 1.			
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	Hyra för lokal	960	—	
	c	1 Sjuksköterska å 45 mk per månad	540	—	
	c & d	Kost för 6 sjuka å 60 p:å per dag, förslagsvis	1,317	60	
	c & d	Inredning och oförutsedda utgifter	600	—	3,417 60
		Reservsjukhuset N:o 2.			
	b	Hyra för lokal	960	—	
	c	1 Sjuksköterska å 45 mk per månad	540	—	
	c & d	Kost för 6 sjuka å 60 p:å per dag, förslagsvis	1,317	60	
	c & d	Inredning och oförutsedda utgifter	600	—	3,417 60
		Underhåll af en poliklinik.			
	c	Anslag	—	—	3,000
		Sundhetsinspektören och helsopolisen.			
S. F. besl. ³ / ₁₂ 1889.	b	1 Sundhetsinspektör, arvode . . . . . 6,000:—			
		resemedel . . . . . 1,000:—	7,000	—	
1886 års stat.	b	1 Tillsyningsman vid helsopolisen.	2,500	—	
D:o d:o	b	3 D:o vid d:o å . . . . . 2,000:—	6,000	—	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	c	Kostnad för bedrifvande af desinfektionsinrättningen, förslagsvis	1,400	—	
S. F. besl. ³⁰ / ₅ 1891.	b	Hyra för besigtningsslokal.	800	—	
Enl. kontrakt.	c	D:o för desinfektionsherberge jemte eldning och städning å 65 mk i månaden	780	—	
S. F. besl. ³⁰ / ₅ 1891.	b	Veterinärarvode och ersättningar för kasseradt kött	300	—	18,780
		Undersökningsstation för lifsmedel.			
1886 års stat.	b	1 Föreståndare	3,000	—	
	b	1 Dreng	480	—	
S. F. besl. ¹⁶ / ₁₁ 1886.	b & c	Hyra, ved och lyse etc., förslagsvis	1,750	—	
	b & c	Till inköp af apparater, kemikalier och böcker, förslagsvis	600	—	5,830
		— Fmk 80,889: 20 —			
		Transport	—	—	1,223,043 65

			Transport	—	1,223,043 65
		VIII. Fattigvården.			
		Fattigvårdsstyrelsen.			
1886 års stat.	b & c	1 Ordförande	3,500	—	
		1 Sekreterare	2,000	—	
		Vaktmästarearvode	300	—	
	c	Arvode för tillsyningsmän, förslagsvis	1,500	—	
		Ersättning för inspektionsresor åt tillsyningsmännen, förslagsvis	800	—	
Enl. kontrakt.	b	Hyra för styrelsens lokal	800	—	
	c	Städning af densamma	60	—	8,960
		Fattiggården.			
1886 års stat.	b	1 Inspektor, jemt fri bostad och ved	3,000	—	
	c	1 Kontorsbiträde	600	—	
1886 års stat.	b	1 Predikant	1,000	—	
		3 Sjuksköterskor för fattiggården å . . . . . 480:—	1,440	—	
	c	2 Sjuksköterskor för barn- och dårdvårdsafdelningarna derstädes å . . . . . 600:—	1,200	—	
1886 års stat.	b & c	2 Manliga vårdare för dårdvårdsafdelningen å . . . . . 600:—	1,200	—	
		Beklädnad för de fattiga i fattiggården, förslagsvis	7,000	—	
		Kost för de fattiga å fattiggården samt inrättningens sjukhem, förslagsvis	26,000	—	
	c	Läkemedel, förslagsvis	2,500	—	
		Inventarier, förslagsvis	2,500	—	
		Ved och belysning, förslagsvis	5,500	—	
		Hafre och hö för tvenne hästar, förslagsvis	900	—	
		Remontarbeten å fattiggården, förslagsvis	4,340	—	57,180
		Arbetsinrättningen.			
S. F. besl. 21/12 1889.	b	Fattiggårdsinspektorn, lönetillskott	1,500	—	
		Predikanten, d:o	400	—	
		1 Tillsyningsman jemt fri bostad, ved och lyse	1,200	—	
		Transport	3,100	—	1,289,183 65

S. F. besl. $21/12$ 1889.	b	Transport	3,100	1,289,183 65
		2 Vaktmästare jemte fri bostad, ved och lyse	1,440	
		Ved och belysning, förslagsvis	2,000	
		Kost, förslagsvis	10,500	
		Beklädnadskostnader, förslagsvis	2,500	
	c	Materialier, förslagsvis	2,000	
		Inventarier och arbetsverktyg, förslagsvis	1,000	
		Flitpenningar, förslagsvis	800	
		Remontarbete, förslagsvis	2,160	25,500
		Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.		
	c	Ständiga understöd, förslagsvis	72,000	
		Tillfälliga understöd, förslagsvis	9,500	
S. F. besl. $21/12$ 1890.	b	Värnepligtige snickargesällen A. J. V. Nybergs hustru	300	
D:o $29/9$ 1891.				
D:o $21/12$ 1890.	b	Värnepligtige arbetskarlen Matts Leppiojas hustru	300	
D:o d:o				
D:o d:o	b	Värnepligtige sättaren Georg Jurjeffs hustru	180	
D:o $18/6$ 1891.				
D:o $24/2$ 1891.	b	Värnepligtige tapetseraregesällen A. F. Boströms hustru	180	
		Värnepligtige snickaren G. A. Heiskanens hustru	180	
	c	Sjukvård, förslagsvis	6,000	
		Kostnad för sinnesrubbade personer, intagna å dårvårdsanstalt, förslagsvis	16,500	
		Läkemedel, förslagsvis	3,000	108,140
		Diverse.		
	d	För oförutsedda behof, förslagsvis. — <i>Fmk 206,280:</i> — —	—	6,500
		IX. Undervisningsväsendet.		
		a) Navigationsskolan.		
S. F. besl. $10/2$ 1876.	b	Hyra	2,400	
Enl. kontrakt.	c	Ved, förslagsvis	400	2,800
		Transport	—	1,432,123 65

		Transport	—	—	1,432,123 65
		b) Realskolan.			
S. F. besl. ¹⁹ / ₉ 1876. Enl. kontrakt.	b	Hyra för skollokalen	6,000	—	
	c	Ved och belysning, förslagsvis . .	1,000	—	
	c	Inventarier och diverse, förslagsvis	1,000	—	
S. F. besl. ¹⁹ / ₉ 1876. 1886 års stat.	b	Hysesmedel åt rektor	1,200	—	
	b	D:o åt 3 lärare å . . . . . 900:—	2,700	—	
	b	Aflöning åt en vaktmästare	600	—	12,500 —
		e) Handverksskolor.			
K. Förordn. ²⁵ / ₁₁ 1885.	c	Anslag	—	—	16,946 —
		d) Handelsinstitutet.			
	c	Anslag	—	—	4,000 —
		e) Skolan för andesvaga barn.			
	c	Anslag att utgå med 300 mark för hvarje i anstalten intagen frielev från Helsingfors, dock till sam- manlagdt belopp af högst 4,500 mk	—	—	4,500 —
		f) Blindanstalten.			
	c	Anslag att utgå med 200 mark för hvarje i anstalten underhållet me- dellöst barn från Helsingfors kom- mun, dock till sammanlagdt be- lopp af högst 2,000 mark . . .	—	—	2,000 —
		g) Folkskolorna.			
		<i>Aflöningar.</i>			
	b	1 lärare . . . . . 2,000:—			
	b	15 års förhöjning . . . . . 1,000:—	3,000	—	
	b	1 lärare . . . . . 2,000:—			
	b	10 års förhöjning . . . . . 800:—	2,800	—	
	b	3 lärare lön å . . . . . 2,000:—			
	b	5 års förhöjning å . . . . . 400:—	7,200	—	
1886 års stat. S. F. besl. ²² / ₉ 1891.	b	1 lärare för 36 veckotim- mar å 2,000 mk för 28 timmar i veckan 2,571: 43			
	b	5 års förhöjning 514: 29	3,085	72	
		Transport	16,085	72	1,472,069 65

		Transport	16,085 72	1,472,069 65
	}	1 lärare för 40 veckotimmar å 62 mk 50 p:i . . . . . 2,500:—		
		5 års förhöjning . . . . . 500:—	3,000 —	
	}	5 lärare å . . . . . 2,000:—		
		10 års förhöjning å . . . . . 800:—	14,000 —	
	}	1 lärare för 38 veckotimmar, å 2,000 mk för 28 timmar	2,714 29	
1886 års stat. S. F. besl. ²² / ₁₀ 1891.		} b	8 lärare å . . . . . 2,000:—	
	5 års förhöjning å . . . . . 400:—		19,200 —	
	}	1 lärare . . . . . 2,000:—		
		för 4 veckotimmar å 62 mk 50 p:i . . . . . 250:—	2,250 —	
	}	11 lärare å . . . . . 2,000:—	22,000 —	
		1 lärare för 24 veckotimmar å 62 mk 50 p:i	1,500 —	
	}	1 d:o	600 —	
		5 d:o å . . . . . 2,000:—	10,000 —	
	} b	1 lärarebiträde för träslöjd	1,200 —	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.		1 d:o för skrädderiarbete	1,000 —	
	}	1 lärarinna . . . . . 1,700:—		
		20 års förhöjning . . . . . 680:—	2,380 —	
	}	4 lärarinnor å . . . . . 1,700:—		
		15 års förhöjning å . . . . . 510:—	8,840 —	
	}	1 lärarinna . . . . . 1,700:—		
		10 års förhöjning . . . . . 340:—	2,040 —	
	}	5 lärarinnor å . . . . . 1,400:—		
		20 års förhöjning å . . . . . 560:—	9,800 —	
	}	2 lärarinnor å . . . . . 1,400:—		
		15 års förhöjning å . . . . . 420:—	3,640 —	
	} b	6 lärarinnor å . . . . . 1,400:—		
		10 års förhöjning å . . . . . 280:—	10,080 —	
	}	3 lärarinnor å . . . . . 1,400:—		
		5 års förhöjning å . . . . . 140:—	4,620 —	
	}	1 lärarinna . . . . . 1,286:—		
		5 års förhöjning 128: 60	1,414 60	
	}	2 lärarinnor å . . . . . 1,400:—	2,800 —	
		9 d:o å . . . . . 1,700:—		
	}	10 års förhöjning å . . . . . 340:—	18,360 —	
		10 lärarinnor å . . . . . 1,700:—		
	}	5 års förhöjning å . . . . . 170:—	18,700 —	
		10 lärarinnor å . . . . . 1,700:—	17,000 —	
		Transport	193,224 61	1,472,069 65

		Transport	193,224 61	1,472,069 65
	} b	1 lärarinna för 30 vecko- timmar à 50 mk . . . 1,500: — förökning . . . . . 200: — 5 års förhöjning . . . 170: —	1,870 —	
		1 lärarinna för 20 vecko- timmar à 50 mk . . . 1,000: — förökning . . . . . 166: 67 15 års förhöjning . . . 350: —	1,516 67	
		1 lärarinna för 24 vecko- timmar à 50 mk . . . 1,200: — förökning . . . . . 200: —	1,400 —	
1886 års stat. S. F. besl. ²² / ₉ 1891.		1 lärarinna	1,286 —	
		1 d:o . . . . . 1,400: — 10 års förhöjning . . . 280: —	1,680 —	
		9 lärarinnor à . . . . . 1,400: — 5 års förhöjning à . . . 140: —	13,860 —	
		16 lärarinnor à . . . . . 1,400: —	22,400 —	
		2 d:o à . . . . . 1,700: —	3,400 —	
		6 d:o à . . . . . 1,400: —	8,400 —	
		Timplärlarinnor för de förberedande skolorna, förslagsvis	2,300 —	
		Vikarier och sannolikt ökad lärare- personal under höstterminen, för- slagsvis	12,200 —	
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.		} b Inspektor . . . . . 7,000: — 10 års förhöjning . . . 1,000: —	8,000 —	
1886 års stat. S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889. D:o ²⁸ / ₁₂ 1886. D:o d:o		b Sekreterare i direktionen . . . . . b Ekonom . . . . . b & c 3 vaktmästare à . . . . . 800: — b 2 gårdsdrengar à . . . . . 600: —	600 — 2,000 — 2,400 — 1,200 —	
		c Arvode för matrikelföringen i de högre skolorna . . . . . 600 — c Bidrag för fortsättningsskolor, för gossar, förslagsvis . . . 4,000: — D:o d:o för flickor, för- slagsvis . . . . . 3,000: —	7,000 —	
		<i>Öfriga kostnader.</i>		
Enl. kontrakt.	b & c	Hyror för skollokaler, för redan hyrda . . . . . 10,145: — D:o d:o för nya, förslags- vis . . . . . 2,000: —	12,145 —	
		Transport	297,482 28	1,472,069 65

			Transport	297,482	28	1,472,069	65
			Undervisningsmateriel, förslagsvis	6,300	—		
			Material för handarbeten, d:o	3,900	—		
			Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	4,800	—		
			Ved och vedhuggning, förslagsvis	10,600	—		
		c	Belysning, förslagsvis	11,000	—		
			Beklädnadshjelp åt fattiga elever, förslagsvis	7,000	—		
			Renhållning, förslagsvis	6,700	—		
			Underhålls- och reparationskostnader för skolornas gårdar och hyrda lokaler, förslagsvis	9,500	—		
		c & d	Expenser och oförutsedda utgifter, förslagsvis	1,500	—		
			Bidrag till pensionering af landets folkskolelärarepersonal: afgifter för 39 lärare å 40 mk	1,560	—		
		b	D:o d:o för 92 lärarinnor å 30 mk	2,760	—	363,102	28
				4,320	—		
			h) Folkbiblioteket och läsesalen.				
			1 Bibliotekarie	3,000	—		
			1 första amanuens	1,200	—		
		b & c	3 andra d:o å . . . . . 900:—	2,700	—		
			1 Vaktmästare jemte fri bostad och ved	900	—		
		b & c	1 Vaktmästarebiträde	600	—		
			1 Gårdskarll jemte fri bostad och ved	250	—		
			Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis	6,000	—		
		c	Ved och belysning, förslagsvis	3,600	—		
			Brandstodsafgifter	100	—		
		c & d	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis	2,000	—	20,350	
			i) Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs.				
		c	Anslag	—	—	5,000	—
			— Fmk 431,198: 28 —				
			Transport	—	—	1,860,521	93

K. Förordn. $\frac{5}{8}$ 1886.1886 års stat.
S. F. besl. $\frac{3}{5}$ 1889.D:o $\frac{21}{12}$ 1889.

D:o d:o

1886 års stat.
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.

1886 års stat.

S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1887.

			Transport	—	—	1,860,521	93
X. Staden åliggande allmänna onera.							
a) Skjutshållning.							
Guv. resol. 7/4 1887.	b	Entreprenad, 8 hästar à Fmk 370	—	—	2,960	—	—
b) Kronoutlagor.							
Resol. på städ. besv. 19/12 1757 § 58.	b	Boskapspenningar och utsädesafgift	—	—	53	04	—
c) Inqvarteringen.							
Inqv. regl. 19/1 1876. S. F. besl. 11/3 1879.	b	Inqvarteringskostnader, förslagsvis	—	—	282,831	—	—
d) Inqvarteringsnämnden.							
	b	1 Ordförande	2,000	—	—	—	—
		1 Sekreterare	1,600	—	—	—	—
1886 års stat.		1 Qvartermästare	2,000	—	—	—	—
		1 Translator	800	—	—	—	—
		1 Vaktmästare	800	—	—	—	—
Enl. kontrakt.	b	Hyra för nämndens lokal	700	—	—	7,900	—
		— Fmk 293,744: 04 —					
XI. Vattenledningen.							
Förvaltning och drift.							
1886 års stat. S. F. besl. 20/12 1888.	b & c	1 Vattenledningsingeniör 5,800: — 5 års förhöjning . . . . . 580: —			6,380	—	—
	c	1 Bokhållare	2,400	—	—	—	—
1886 års stat. S. F. besl. 20/12 1888.	b	1 Rörmästare	3,000	—	—	—	—
	c	1 Verkmästare, lön . . . 1,600: — hyresmedel . . . . . 400: —			2,000	—	—
1886 års stat.	b	1 Första maskinist vid pumpverket, jemte fri bostad och ved . . . . . 2,100: — personelt tillskott . . . . . 300: —			2,400	—	—
S. F. besl. 29/12 1890. 1886 års stat.	b & c	1 Andre maskinist vid pumpverket jemte fri bostad och ved	1,200	—	—	—	—
S. F. besl. 21/12 1889.	b	1 Putsare vid pumpverket jemte fri bostad och ved	900	—	—	—	—
		Transport	18,280	—	—	2,154,265	97

1886 års stat. S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	} b	Transport	18,280 —	2,154,265 97
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.		b & c	1 Filterförman, jemte fri bostad och ved	
			420 —	
	} c	Driftkostnad för pumpverket, förslagsvis	6,000 —	
		Driftkostnad för filterna, förslagsvis	7,000 —	
		Afläsning och kontroll af vattenmätare, förslagsvis	5,500 —	
		Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	1,500 —	
		Brandförsäkringspremier, utskylder till Helsing kommun och telefonavgifter, förslagsvis	2,200 —	
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1882.		b & c	Resemedel	400 —
	c	Expensemedel, förslagsvis	2,000 —	
			44,500 —	
	c	Kostnader för privata anslutningar och uppsättning af vattenmätare, förslagsvis . . . . . 20,000: —		
Enl. kontrakt.	b	Hyra för verkstadslokal . . . . . 2,500: —	22,500 —	67,000 —
		Underhåll och remont.		
	} c	Remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörrät, förslagsvis	15,000 —	
		Reparation och justering af vattenmätare, förslagsvis	2,500 —	17,500 —
		Utsträckning af rörrätet samt inköp af vattenmätare.		
	} c	Förbindning af rörsträngar	6,660 —	
		Inköp af vattenmätare	20,000 —	26,660 —
		Regleringsarbeten.		
		Vattenledning under:		
	} c	Bergmansgatan från Högbergsgatan till N:o 18	12,600 —	
		Skepparegatan från Jägaregatan till N:o 9	5,000 —	
		I förstaden Berghäll under: 2:dra linien från Wallins- till Castrens-gatan	7,300 —	
		Transport	24,900 —	2,265,425 97

		Transport	24,900	—	2,265,425	97
	c	4:de linien från Porthans- till Franzéns-gatan	12,200	—	37,100	—
		Diverse mindre arbeten.				
	c	10 st. automatiskt verkande luftventiler å tryckledningarne . . .	1,000	—		
		1 st. 200 mm. vattenmätare vid pumpverket	1,400	—		
		Afstängningsventiler å rörnätet	1,000	—	3,400	—
		— Fmk 151,660: — —				
		XII. Saluhallen.				
S. F. besl. 29/10 1889.	b	1 uppsyningsman	1,200	—		
		beklädnadshjelp	150	—	1,350	—
	b	Belysning	4,500	—		
Enl. kontrakt.	c	Renhållning m. m., förslagsvis . . .	1,200	—	7,050	—
		— Fmk 7,050: — —				
		XIII. Allmänna arbeten.				
		1:o Byggnader och lägenheter.				
		A) <i>Remont och underhåll.</i>				
	c	Brädfodring af folkskolan å Berghäll	2,450	—		
		Remont af värdshuset och kägelbanan i Brunsparken	4,170	—		
		Remont af Kaisaniemi värdshus	1,030	—		
		Installation af elektriska ljusledningar i Rådhuset, Folkbiblioteket och Folkskolan vid Kasern-gatan	5,500	—		
		Diverse reparationer	17,000	—	30,150	—
		B) <i>Nybyggnader.</i>				
	c	Byggnad för kontor & instrumentrum på materialgården	2,000	—		
		Byggnad för slöjd- & torkrum	6,710	—		
		Öfverbyggnad å tvenne klappbrygor	5,240	—		
		Simhus å Aspнас	4,400	—		
		D:o i Gräsviken	4,400	—		
		Transport	22,750	—	2,343,125	97

		Transport	22,750 —	2,343,125 97
c		Byggnader för politiekarlarne och anordning af plats för nedgräning af kadaver	5,100 —	27,850 —
		2:o. Gator och allmänna platser.		
		A) <i>Remont och underhåll.</i>		
		Omläggning af:		
	c	Norra Esplanadgatan mellan Mikael- och Östra Henriksgatorna med nubbsten	13,000 —	
		Salutorget mellan Sofie- och Katrinegatorna med nubbsten	61,000 —	
		Senatstorget, körbana utanför Nikolaikyrkan	2,060 —	
		Diverse reparationer.	9,000 —	85,060 —
		B) <i>Planering och Nyläggning.</i>		
		Planering af:		
	c	Uppgången från Bergmansgatan till Observatoriibergen mellan kvarteren N:o 100 a och 100 b	10,000 —	
		Nyläggning af:		
		Körbanan norrom Åbo kasernen från Vestra Henriksgatan till Kampplan	7,720 —	
		Skepparegatan mellan Båtsmans- och Smedsgatorna	3,500 —	
		Smedsgatan mellan Skeppare- och Fabriksgatorna	11,530 —	
		Munkholmsgatan mellan Docksgatan och Fiskartorget	3,900 —	
		Fabriksgatan mellan Smeds- och Styrmansgatorna	5,450 —	
		Sandvikstorget, jemte planering	10,000 —	
		Nytt brolock på Skatuddsbron	3,700 —	55,800 —
			Regleringsarbeten.	
		Planering af:		
	c	Bergmansgatan mellan Högbergs- och Skepparegatorna	18,400 —	
		Skepparegatan, uppfarten från Jägare- till Bergmansgatan	9,400 —	27,800 —
		Transport	— —	2,539,635 97

		Transport	—	—	2,539,635 97
		3:o. Kanaler och afloppsdiken.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
c	{	Ombyggnad af äldre träkanaler, förslagsvis	2,000	—	
		Diverse underhåll	9,000	—	11,000
		B) <i>Nyanläggningar.</i>			
		Afloppskanal under:			
c	{	Salutorget till Slottskajen	14,280	—	
		Alexandersgatan från Vestra till Östra Henriksgatan	700	—	14,980
		Regleringsarbeten.			
		Afloppskanal under:			
	{	Bergmangsgatan från N:o 18 till Högbergsgatan	10,300	—	
		Skepparegatan från N:o 9 till Jägaregatan	3,600	—	
c	{	I förstaden Berghäll:			
		2:dra linien från Wallins- till Castréngsgatan	5,300	—	
		4:de linien från Lönnrots- till Porthansgatan	8,100	—	27,300
		4:o. Vägar.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
c		Diverse reparationer	—	—	12,000
		B) <i>Nyanläggningar.</i>			
c	{	Väg till Djurgårdsvillorna N:o 11 och 12	2,500	—	
		Väg å Mejlans till Fölisöbron	3,300	—	5,800
		Regleringsarbeten.			
		I förstaden Berghäll:			
c	{	2:dra linien från Castréns- till Wallinsgatan	1,600	—	
		3:dje linien från Lönnrotsgatan till N:o 23.	3,800	—	
		4:de linien utanför N:ris 2, 4 och 6	2,350	—	
		Transport	7,750	—	2,610,715 97

		Transport	7,750	2,610,715	97
c		4:de linien från Porthans- till Lönn- rotsgatan	9,000	16,750	
		5:o. Chausséer.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
c	{	Höjning af Vestra chausséens östra sida	25,700		
		Chausséerna i Brunnsparken	500		
		Diverse underhåll	15,000	41,200	
		6:o. Hamnar.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
c	{	Flyttning af täckta varuskjulet i Södra hamnen	5,360		
		Remont af afstjelpningsbryggan i Norra hamnen	3,160		
		Muddring i hamnarne, förslagsvis	6,000		
		Remont af östra broarmen i Sörnäs hamn	8,700		
		Anordning för ballastlossning, för- slagsvis	500		
		Diverse reparationer	7,000	30,720	
			B) Nyanläggningar.		
c	{	Tillbyggnad till Magasinskajen	183,000		
		Varuskjul å södra kajarmen	4,000		
		Två stycken fartygsbojar	1,800		
		Provisoriska lossningsbryggor i Sandviken	1,540		
		Provisorisk båtbygga i Hafshamnen	400		
		Broar för hästsimning i Gräsviken, Hafshamnen och Tölöviken	600		
		Förlängning af Östra broarmen i Sörnäs hamn	23,400	214,740	
		7:o. Brunnar.			
c	{	Ombyggnad af brunnarna å Haga- sunds- och Alexandersgatorna	2,400		
		Diverse reparationer	400	2,800	
		8:o. Planteringar.			
		A) <i>Remont och underhåll.</i>			
c	{	Underhåll af planteringar och träd- skolor	39,000		
		Underhåll af hägnader	1,500	40,500	
		Transport	—	2,957,425	97

		Transport	—	—	2,957,425	97
		B) Nyanläggningar.				
	c	Planeringsarbeten å Observatorii- bergen	5,000	—		
		Trädplantering å trädgårdstomten vid Badhusgatan	650	—		
		Planteringar och dräneringsarbeten i Brunnsparcken	10,500	—		
		Planteringar och strandskoning- kring dammen i Kaisaniemi park	5,000	—		
		Planeringsarbeten och stängsel i Fabriksparken	5,000	—		
		Planteringar vid Brandverkshuset	500	—		
		Strandskoning och planering af strandområdet vid Djurgårdsvil- lorna N:o 1—5	2,000	—		
		Inköp af träd och buskar	2,000	—		
		Inköp af soffor	1,000	—		
						31,650
		9:o. Renhållningsväsendet.				
		A) Remont och underhåll.				
	c	Underhåll af afstjelpningsplatser, bryggor och prämar	2,400	—		
		Vaktors och prämkarlars aflöning samt tömning af prämar	4,000	—		
		Latriners och pissoirers underhåll	7,000	—		
		Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar	30,000	—		
	b	Rengöring af hamnar och kajer	500	—		
		Bevattning af stadens centrala ga- tor, Parkgatan och chausséerna i Brunnsparcken, jemte Östra och Vestra chausséerna	3,000	—		
	c	Ombyggnad af tvenne afstjelpnings- prämar	5,200	—		
					52,100	—
		10:o. Arbetsredskap.				
	c	Inköp och remont	—	—	11,000	—
		11:o. Diverse.				
	c & d	Underhåll af klappbryggor, ved- mått, lyktstolpar samt diverse oförutsedda utgifter	—	—	5,000	—
		— Fmk 744,200: — —				
		Transport	—	—	3,057,175	97

S. F. besl. 10/12 1889.

		Transport	—	—	3,057,175 97	
XIV. Pensioner.						
Mag. besl. $\frac{13}{5}$ 1857.	} b	Rådmansekan I. S. T. Decker . . .	400	—		
D:o $\frac{1}{9}$ 1870.		Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius . . .	266	67		
D:o $\frac{18}{2}$ 1863.	b	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter och hennes barn . . .	300	—		
D:o $\frac{30}{10}$ 1867.	b	Rådmandöttrarne C. F. och H. S. Bergholm . . .	340	—		
S. F. besl. $\frac{9}{2}$ 1875.	b	Rådmanne H. L. Crohns tre barn . . .	600	—		
D:o $\frac{29}{12}$ 1883.	b	Förre lärarinnan E. Heintzie . . .	800	—		
Kontrakt om Brunns- parkens öfverlåtande.	} b	Vaktmästareenkan A. Rosenström . . .	200	—		
		Förre Biljettförsäljerskan J. Kle- mentz . . .	400	—		
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.	b {	Förre Fångknekten Jakob Stark . . .	240	—		
		D:o d:o Abraham Frisk . . .	180	—		
		D:o d:o Gustaf Sandroos . . .	120	—		
S. F. besl. $\frac{3}{12}$ 1889.	b {	Förre Sprutmästaren M. Henelius . . .	800	—		
D:o d:o J. Sillman . . .	800	—				
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1889.	b	Förre Hamnvaktmästaren C. M. Hag- man . . .	600	—		
S. F. besl. $\frac{9}{9}$ 1890.	b	Förre Stadsträdgårdsmästaren L. A. Jernström . . .	500	—		
S. F. besl. $\frac{2}{12}$ 1890.	b	Förre Ordningssmannen vid brand- verket J. Rönneberg . . .	400	—		
		— Fmk 6,946: 67 —			6,946 67	
XV. Diverse.						
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	c {	Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare . . .	2,000	—		
		D:o d:o expenser, förslagsvis . . .	900	—		
		För revision af stadens räkenskaper Eldnings- och lysningsämnen, för- slagsvis . . .	2,100	—	8,000	
	b	Anslag för signalering af middags- timmen . . .	300	—		
	c {	För stormvarningstelegram, förslags- vis . . .	250	—		
		Brandstodsafgifter, förslagsvis . . .	7,500	—		
	b	Anslag åt mantalsskrifvaren . . .	2,000	—		
	b	D:o för byggnadsinspektör . . .	3,000	—		
			Transport	26,050	—	3,064,122 64

Kontr. ²⁸ / ₁ 1887.	b	Transport	26,050	—	3,064,122	64
		Bidrag till Länefängelsets ombyggnad för åren 1889—98	10,000	—		
	c	Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,200	—		
		Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500	—		
S. F. besl. ²⁴ / ₃ 1891.	b	Anslag till arbetshuset för fattiga barn	5,000	—		
	c	Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600	—		
		Omkostnader för hundskatten, förslagsvis	200	—		
		Inventarier till särskilda stadens hus, förslagsvis.	3,000	—		
Enl. kontrakt.	b & c	Telefonavgifter, förslagsvis	3,000	—		
	c	Afkortning å uttaxerade medel och andra inkomster, förslagsvis	50,000	—		
	c & d	För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, förslagsvis	30,000	—	131,550	—
S. F. besl. ¹⁶ / ₆ 1891.	b	Eventuellt anslag för bekostande af jernvägsundersökning mellan Helsingfors och Åbo	—	—	40,000	—
		— Fmk 171,550: — —				
		Summa Fmk	—	—	3,235,672	64

		Bokstaven angiver Inkomstens beskaf- fenhet enligt 58 § 1 kommunallagen.	Inkomster.	
			Behållning från år 1891:	
	<i>a</i>		Beräknad behållning	— — 1,474,000 —
			hvarifrån afdrages följande poster, vilka icke torde inflyta under 1892:	
			Af tomtlösen	720,000 —
			Af tomtlösen inom Brunnsparken	172,000 —
			Af lösesumman för byggnaderna å holmen Knekten	2,000 —
			Rester	50,000 —
			Disponibel behållning	— — 944,000 —
			I. Räntor.	
Chausséeoblig. reglem. 29/1 1865 § 4.	<i>c</i>		Å chaussée-obligationer, förslagsvis	2,000 —
	<i>b</i>	}	Å tomtlösen, förslagsvis	40,000 —
	<i>b</i>		Å arrendetomtlösen i Brunnspark- området, förslagsvis	6,500 —
Enl. donat. urkunder.	<i>b</i>		Å donationsfonder, hvilkas ränta tillfaller staden, förslagsvis	9,000 —
				— — 57,500 —
			II. Tomtlösen.	
S. F. besl. 29/6 1886.	<i>b</i>		För arrende- och odisponerade tom- ter, förslagsvis	— — 200,000 —
			III. Stadens fasta egendom.	
K. S. ns resol. 12/1 1879.	<i>b</i>		Räntor och arrenden från donerade hemman, förslagsvis	12,700 —
Kongl. försäkr. 23/2 1789 §§ 1 & 4.	<i>b</i>	}	Arrenden för byggnader och tom- ter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan, för- slagsvis	18,500 —
K. Förordn. 8/12 1873 § 6.	<i>b</i>		Arrenden för jordlägenheter, villa- områden och smärre platser utom stadens plan, förslagsvis	100,000 —
			Transport	131,200 —
				— — 787,500 —

			Transport	131,200	787,500	
Enl. inlösningsvilkoren.	b	Arrenden från Brunnsparksområdet, förslagsvis	10,000			
K. S:s utsl. ¹¹ / ₁₁ 1884. S. F. besl. ²⁹ / ₁₀ 1888.	b	Hyra för försäljningsplatser å salu- och kaserntorgen, förslagsvis . .	17,000			
Enl. kontrakt.	b	Hyra för lokaler i Folkbiblioteket .	2,400			
	b	Hyra för bodar och diskar, förslagsvis	6,000			
Enl. kontrakt.	b	Hyra för stånd i saluhallen, förslagsvis	33,000			
S. F. besl. ¹⁵ / ₅ 1888.	b	Hyra för försäljningsplatser i fiskarhamnen, förslagsvis	500			
	c	Simhusafgifter, förslagsvis	500			
		Fiskevattens afgifter, förslagsvis . .	1,100			
		Hötägt, förslagsvis	100			
		Mulbetesafgift, förslagsvis	200			
		Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	5,000		207,000	
IV. Tomtören.						
	c	Förslagsvis	—		2,200	
V. Inkomstgivande rättigheter.						
K. Förordn. ³¹ / ₁₂ 1877. K. kung. af s. d.	c	Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis	100,000			
K. kung. af ¹ / ₆ 1881. K. S:ns skriv. ¹⁷ / ₄ 1883.		c	Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	5,000		
Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888.	c	Trafikafgifter, förslagsvis	260,000			
D:o d:o	c	Mätningafgifter, förslagsvis	2,800			
S. F. besl. ¹ / ₆ 1876.	c	Transitomagasinshyra, förslagsvis .	200			
	c	Hamnafgifter, förslagsvis	125,000			
		Broafgifter, d:o	7,000			
Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888.		c	Ballastafgifter, d:o	300		
		Vägningsafgifter, d:o	2,200			
	c	Kokhusafgifter, d:o	200			
K. Förordn. ³⁰ / ₃ 1879.	c	Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	1,200			
Kongl. instr. ¹ / ₃ 1759. Enl. kontrakt.	c	Auktionsprovision, förslagsvis . . .	900			
	b	Stadskällarrättigheter	2,000			
Transport				506,800	996,700	

			Transport	506,800	996,700
Särsk. K. S:ns resol.	c	Biljardafgifter, förslagsvis	700		
K. Förordn. ²¹ / ₇ 1883.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	28,000		
Kongl. stadg. ²¹ / ₁₀ 1698.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	7,000		
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	}	Kollektmedel, förslagsvis	300		
I § 32 kap. R. B. och särsk. författn.		Sakören, stadens andel, förslagsvis	800		
Kongl. förkl. ⁸ / ₁₁ 1650.	}	Sakören, kronans andel, donerad till staden, förslagsvis	2,000		
K. resol. ¹ / ₉ 1664.		Sakören, stadens fattiges andel, förslagsvis	200		
D:o ¹³ / ₁₂ 1697.	}	Böter för försummad betalning af kronoutskylder, förslagsvis	1,400		
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.		Diverse böter, förslagsvis	700		
K. brefv. ¹⁵ / ₁ 1806.	c	Arrende för Gammelstads qvarnen	3,500		
K. kung. ¹⁷ / ₂ 1838.	b	Fattigafgifter af i Ryssland vistade personer, förslagsvis	1,800		
	c	Börsprovision, förslagsvis	100		553,300
VI. Diverse.					
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Personel fattigafgift, förslagsvis	28,000		
Regl. för komm. sjukvård i H:fors ¹² / ₁₁ 1879.	}	För sjukvård i kommunala sjukhuset, förslagsvis	1,500		
		c	Inkomst från desinfektionsinrättningen, förslagsvis	150	
	}	Fattighjorns arbeten, förslagsvis	1,200		
		c	Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis	4,000	
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	}	Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis	600		
		c	Ersättning för underhåll af fattige, förslagsvis	3,000	
Reglem. f. folkskolorna i H:fors ²⁵ / ₆ 1878.	}	Elevers i folkskolan afgifter, förslagsvis	5,000		
		c	Elevers i folkskolan handarbeten, förslagsvis	400	
	c	Boklån, förslagsvis	3,000		
K. Förordn. ²⁰ / ₅ 1878.	c	Hundskatt, förslagsvis	4,500		
	}	Afgifter från klosetterna, förslagsvis	9,000		
		c	Afgifter för spillningsafstjelpning, förslagsvis	700	
K. S:ns bref ³ / ₃ 1888.	b	Bidrag till brandverket af ryska Alexanders gymnasium	184 46		
		Transport	61,234 46	1,550,000	

Enl. kontrakt.	b	Transport	61,234 46	1,550,000 —
K. Förordn. ¹⁸ / ₁ 1882.	b	Bidrag till underhåll af Riddarhus- sqvären	300 —	
	b	Inqvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af den 18 Januari 1882 af ryska Riksskattkammaren	282,831 —	344,365 46
VII. Statsbidrag.				
K. S:s besl. ¹³ / ₂ 1884. K. S:s resol. ¹ / ₅ 1874. D:o ⁹ / ₅ 1878. D:o ¹⁹ / ₁₁ 1887.	b	Till Folkskolorna	52,000 —	
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876. K. S:s bref ³⁰ / ₃ 1886.	b	Till Polisnärningen	84,000 —	
	c	Till Gatubelysningen	17,500 —	
K. S:s skrifv. ³ / ₃ 1886.	b	Till Brandverket	8,210 —	
K. Förordn. ⁹ / ₆ 1873. K. kung. ²² / ₁ 1879.	b	Stadens andel af Bränvinsskatten, förslagsvis	10,000 —	171,710 —
VIII. Vattenledningen.				
	c	För vattenförsäljning, förslagsvis .	240,000 —	
	c	Hyror för vattenmätare, förslagsvis	8,000 —	
	c	Förhöjning vid sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter, för- slagsvis	300 —	
	c	Ersättning för verkställda anslut- ningar m. m. förslagsvis	20,000 —	268,300 —
IX. Lån.				
S. F. besl. ²² / ₆ 1886. D:o ²⁰ / ₉ 1887. D:o ²² / ₂ 1888. D:o ²¹ / ₁₂ 1889. D:o ²⁹ / ₁₂ 1890. D:o ²² / ₄ 1891.	b	Af det obligationslån, som är afsedt att upptagas, hafva tidigare föl- jande anslag heviljats och till största delen användts:		
		För inlösen af Brunnsparken . . .	287,000 —	
		För underhåll och remont af sta- dens hus i Brunnsparken	13,000 —	
		För uppförande af saluhallar . . .	210,000 —	
		För vattenledningens utsträckning 1887	19,225 78	
		För d:o till Östra Brunnsparken . .	46,809 66	
		För d:o till Munkholmen	21,663 36	
		För d:o till Lappviks sjukhus . . .	11,510 57	
Transport			609,209 37	2,334,375 46

	Transport	609,209	37	2,334,375	46
	För vattenledningens utsträckning till Sörnäs	10,315	98		
	För d:o till Länefängelset	15,880	23		
	För d:o till villan Ås	6,034	72		
	För kanal under Östra Brunnspar- ken	25,000	—		
	För inredning af gamla proviant- magasinet till tull- och packhus	47,000	—		
	För tillbyggnader å fattiggården samt uppförande af en arbetsin- rättning	142,560	—		
	För vattenledningens utsträckning 1888	94,722	75		
	För uppställande af en ångpump vid vattenuppfodringsverket i Gammelstaden	117,000	—		
	För vattenledningens utsträckning 1889	235,699	05		
	För d:o d:o 1890	355,270	—		
	För uppförande af ett hus för brand- verket	294,000	—		
	För vattenledningens utsträckning 1891	91,500	—		
	För vattenledningens ångpumpverk samt för nytt sug- och tryckrör, tillskott	101,800	—		
		2,145,992	10		
	X. Uttaxering.				
d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skatt- skyldige medlemmar uttaxeras, ut- gör	—	—	901,297	18
	Summa Fmk	—	—	3,235,672	64

Handlingar angående Helsingfors stads utgifts- och inkomstförslag för år 1892.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

den 2 november 1891.

Till Magistraten i Helsingfors.

№ 244.

Härjämte har Drätselkammaren äran till Magistraten insända ett af kammaren uppgjordt förslag till Helsingfors stads inkomst- och utgiftsstat för nästkommande år 1892 med därtill hörande specialförslag, ritningar och öfriga bilagor.

Uti efterföljande framställning utbeder sig kammaren att få, såvidt det befunnits nödigt, närmare motivera hufvudsakligast de poster i förenämnda budgetförslag, beträffande hvilka detsamma afviker dels från innevarande års budget, dels från förberörda specialförslag.

Utgifter.

I. Stadens skulder.

För amortering af det lån å 160,000 mark, på kortare återbetalningstid än två år, till hvars upptagande Stadsfullmäktige bifallit vid fastställandet af utgiftsstaten för 1890 och till hvars betäckande uti årets budget upptagits 80,000 mark, har uti föreliggande förslag observerats återstoden med samma belopp.

Utgiftsposten för ränta å stadens sväfvande skuld, i årets budget upptagen med 90,000 mark, synes böra något förhöjas. Detta belopp torde visserligen i år icke komma att öfverskridas, och såvida icke utomordentliga svårigheter yppa sig, synes upptagandet af det redan länge tillärnade obligationslånet böra ega rum under nästa år, hvarigenom den sväfvande skulden kommer att täckas. Men försigtigheten bjuder dock att beräkna ett för alla eventualiteter tillräckligt räntebelopp, och vid bestämmandet häraf bör observeras ej blott att räntefoten under året stegrats och åtminstone för den närmaste framtiden ej visar någon tendens att nedgå, utan äfven att stadens finansförvaltning måste få sig anvisad en större kredit, än fallet varit under innevarande år.

Vid fastställandet af årets budget bemyndigade Stadsfullmäktige Drätselkammaren att, utöfver förut medgifna 960,000 mark, upptaga ett lån på kort tid

af 500,000 mark, hvarjämte Stadsfullmäktige till Drätselkammarens disposition stälde ett kassakreditiv af 500,000 mark, eller sålunda en sammanlagd kredit af 1,960,000 mark. Detta belopp har emellertid under senaste tid visat sig otillräckligt, och Drätselkammaren har med stöd af § 15 i det för kammaren gällande reglemente sett sig nödsakad uppnegociera medel utöfver förenämnda kredit, hvadan stadens sväfvande skuld vid utgången af hvarje månad under innevarande år uppgått till följande belopp:

December 1890	<i>Sm.</i>	1,434,500.
Januari 1891	"	1,642,500.
Februari	"	1,847,500.
Mars	"	1,895,500.
April	"	2,069,600.
Maj	"	1,823,600.
Juni	"	1,903,800.
Juli	"	2,118,200.
Augusti	"	2,222,000.
September	"	2,245,000.
Oktober	"	2,308,100.

Skuldbeloppet torde visserligen under återstoden af året komma att något minskas, i följd af inflytande vattenkonsumtionsafgifter m. m., men i alla händelser torde kammaren vara nödsakad att hos Stadsfullmäktige utverka sig tillstånd att till följande år öfverföra ett något större skuldbelopp än i årets budget förutsatts.

Detta förhållande har föranledts af särskilda orsaker. Förutom att stadskassans utgifter och inkomster ega rum på olika tider af året, i följd hvaraf en viss kredit är af nöden, äfven om en fullkomlig jämvigt i budgeten skulle förefinnas, har under det förflutna året den faktiska inkomsten af inflytande tomtlösen i följd af den knappa penningetillgången öfverhufvud varit betydligt mindre än vid budgetens fastställande kalkylerades. Därvid beräknades nämligen *) att under tiden från den 1 november 1890 till utgången af innevarande år skulle i tomtlösen inflyta inalles (100,000 + 30,000 + 185,000) 315,000 mark. Från förstnämnda dag till den 1 november innevarande år har dock inalles inbetalts blott omkring 215,000 mark, och då under de återstående månaderna af året kan beräknas inflyta omkring 10,000 mark, kommer stadens kontanta inkomst å tomtlösen att vid utgången af året understiga det beräknade med omkring 90,000 mark.

En annan orsak till den knappa kassatillgången ligger däri, att den under augusti månad sistlidet år inträffade starka stormen, som kullstjälpte en betydande del af stadens skog, därigenom föranledde ganska betydande afverknings-

---

*) Se tablan öfver inflytande tomtlösen m. m. (Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 29 för 1890, pag. 22).

och rödningsarbeten, för hvilka kostnaderna uppgått till något mer än 100,000 mark. Största delen af detta belopp har visserligen godtgjorts stadskassan genom godtskrifning af värdet å de genom afverkningen erhållna skogsprodukterna, men stadens förråd af ved, timmer m. fl. materialier har härigenom ökats öfver det normala och kassabeståndet minskats.

Då härtill kommer att det tillskottsanslag å 101,800 mark, som Stadsfullmäktige den 22 sistlidne april beviljade för det nya ångpumpverket samt för nytt sug- och tryckrör för vattenledningen, och hvaraf omkring 72,000 mark tagits i anspråk, icke var inberäknadt vid fastställandet af den åt Drätselkammaren anvisade krediten, att statsbidraget för gatubelysningen icke kunnat lyftas, emedan frågan om dess belopp ännu icke blifvit på högsta ort afgjord m. m., torde anledningen till det ökade kreditbehofvet under året vara till fylles förklarad.

Hvad sedan angår beloppet af den kredit, som för nästkommande år bör ställas till Drätselkammarens disposition, torde detsamma, med hänsyn till att den sväfvande skulden för närvarande utgör omkring 2,300,000 mark; att kostnaderna för de till utförande föreslagna regleringsarbetena, som skola betäckas med förnämligast i slutet af året inflytande tomtlösen, uppgå till 108,950 mark, samt att i följd af den omfattning, stadens affärer redan erhållit, en viss kassareserv alltid är af nöden, böra fastställas till 2,500,000 mark. För ränta å lån på kortare betalningstid än två år till belopp af 2,000,000 mark samt ett kassakreditiv å 500,000 mark har därför upptagits 125,000 mark.

II. Stadens ämbetsverk.

En i innevarande års utgiftsstat för *Rådstufvurätten* ingående felaktig uppgift*), enligt hvilken två äldre justitierådman skulle i personelt vederlag tillkomma 1,500 mark, har rättats sålunda att bemålde rådman tillagts löneförhöjning för 10 års tjänst å 1,000 mark och personelt vederlag å 500 mark.

Den ersättning, som tillkommer Rådstufvurättens brottmålsnotarier för renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt aktorerne, har Drätselkammaren ansett lämpligen kunna upptagas i en post i stället för, såsom hittills skett, i två, helst denna ersättning utbetalas åt samma personer för i det närmaste enahanda arbete.

I innevarande års budget ingår ett eventuellt tillskottsanslag af förslagsvis 15,000 mark för en fjerde afdelning vid Rådstufvurätten. Frågan om ökandet af domstolskrafterna vid Rådstufvurätten, redan länge på dagordningen, tyckes numera närma sig sin lösning, sedan Stadsfullmäktige uttalat såsom sin mening, att en fjerde afdelning af enklare och mindre kostsam organisation än den tidigare af samfåla Rådstufvurätten föreslagna borde vid Rådstufvurätten inrättas

*) Se Magistratens skrifvelse N:o 218 af den 2 dec. 1890. (Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 29 för 1890 pag. 19.)

för behandling af framför alt politiöfverträdelser och mindre brottmål, samt i enlighet härmed hos samfälta Rådstufvurätten anhållit om uppgörande af förslag till sådan organisation. Uti dess med anledning häraf till Stadsfullmäktige aflättna skrifvelse af den 9 sistlidne oktober har samfälta Rådstufvurätten föreslagit inrättandet nu genast eller åtminstone från början af nästkommande år af en provisorisk fjerde afdelning vid Rådstufvurätten och uppskattat de årliga kostnaderna för densamma till 7,600 mark. Ehuru detta förslag ännu icke till behandling hos Fullmäktige förevarit, har Drätselkammaren trots sig böra i enlighet härmed i nästkommande års budget upptaga ett eventuellt tillskottsanslag af 7,600 mark för en fjerde afdelning vid Rådstufvurätten.

Det under rubriken „*Diverse*“ ingående anslaget för Rådstufvurättens och Magistratens expenser har, ehuru detsamma särskilda gånger ökats, bl. a. i årets budget från 8,000 till 9,000 mark, fortfarande visat sig otillräckligt*). I betraktande häraf samt med hänsyn till det sannolikt förestående inrättandet af en fjerde rådstufvurättsafdelning, hvars expenser icke, såsom i detta års stat, ingå uti det för själfva afdelningen föreslagna tillskottsanslaget, har Drätselkammaren ökat anslaget för ifrågavarande expenser till 10,500 mark, helst under denna utgiftstitel bokförts bl. a. äfven de belopp Drätselkammaren sett sig nödsakad utanordna till Magistratssekreteraren i ersättning för af denne bekostade annonser uti konkursmål, der tillgångarna ej ens förslagit till dessa utgifter, och antalet af dylika mål ständigt ökats.

III. Kommunalförvaltningen.

I Drätselkammarens förslag till 1891 års budget för *kammaren* ansåg sig denna böra upptaga den af Stadsfullmäktige den 4 februari 1890 fastställda nya aflöningsstaten, enär Drätselkammaren antog att nämnda stat, fastän Fullmäktiges beslut i anledning af däröfver anförda besvär blifvit af guvernören i länet af formelt skäl upphäfdt, inom kort komme att blifva definitivt gällande. Vid fastställandet af budgeten följde dock Stadsfullmäktige den gamla aflöningsstaten för Drätselkammarens ordförande och tjänstemän, och i själfva verket har den nya staten ännu icke blifvit gällande, utan är alt ännu beroende af besvär, som blifvit angående densamma anförda. Då emellertid dessa besvär nyligen af guvernören såsom obefogade förkastats och för närvarande äro underkastade pröfning i sista instans, tror Drätselkammaren sig hafva fullt skäl att åter i budgetförslaget upptaga den nya aflöningsstaten.

Bland *Drätselkontorets* tjänstemän tillkommer stadskamreraren och kontorskrifvaren under nästkommande år löneförhöjning, den förre för 10 och den se-

*) Enligt hvad af revisionsberättelsen för år 1890 framgår, har under nämnda år för Rådstufvurättens och Magistratens expenser utbetalts 11,521 mark 45 penni, hvarvid emellertid är att märka, att under detta konto varit bokförda jämväl de ersättningar, som utgifvits åt Rådstufvurättens brottmålsnotarier för renskrifning.

nare för 5 års tjänst. På hemställan af stadskamreraren har Drätselkammaren därjämte velat föreslå att det hittills otillräckliga anslaget för de vid kontoret anställda extra biträdena måtte höjas från 3,600 till 4,000 mark, särskildt med hänsyn därtill att för ett af dessa biträden, som innehaft sin befattning under 10 år, ett något förhöjdt arvode kunde ifrågakomma.

I *Trafikkontorets* specialförslag till budgeten har t. f. trafikamreraren Lindholm förnyat sin 1889 och 1890 gjorda hemställan om kontorets ställande på ordinarie fot. Drätselkammaren, som medgifver att Trafikkontoret under hela den tid detsamma egt bestånd fungerat på ett tillfredsställande sätt och anser kontorets outhärlighet vara till fullo ådagalagd, kan dock af skäl som i motiveringen till Kammarens budgetförslag för innevarande år framställts och då frågan om ordnandet af stadens tull- och packhusförhållanden fortfarande är beroende af hamnbaneprojektets lösning, ej håller denna gång förorda bifall till t. f. kamreraren Lindholms berörda framställning. Hvad däremot beträffar den för särskilda af kontorets tjänstemän föreslagna löneförhöjningen, har Drätselkammaren funnit en sådan verklig vara af det dryga och ansträngande arbetet å kontoret rättvisligen betingad. Med hänsyn därtill att trafikamreraren i uppburna afgifter för debetsedlar har en extra inkomst af i det närmaste 500 mark årligen, har dock kammaren ansett aflöningen för denne tjänsteman böra bestämmas till 5,500 (i st. f. för den nuvarande lönen 4,500) mark. Likaledes har Drätselkammaren funnit den bokhållaren och vägmästaren tillkommande löneförhöjningen böra inskränkas till resp. 600 och 200 mark, synnerligast som dessa funktionärers löneförmåner redan en gång sedan Trafikkontorets tillkomst blifvit ökade med resp. 600 och 300 mark. För bokhållaren föreslås därför en lön af 3,000 mark, medan vägmästarens lön komme att uppgå till 2,000 mark.

Det jämlikt Stadsfullmäktiges förordnande försiggångna öppnandet af gamla packhuset för trafik har, såsom i Trafikkontorets skrivelse omförmåles, föranlett en betydlig ökning af anslagsposten för extra biträden vid kontoret. Utom de i berörda skrivelse uti sådant afseende motiverade särskilda nya utgifter, hvilkas nödvändighet Drätselkammaren icke kunnat bestrida, har t. f. trafikamreraren i en följande skrivelse af den 21 sistlidne oktober anmält, att han, till följd af gamla packhusets öppnande för tullbehandling och därpå ökad arbete för kontorsskrifvaren, sett sig nödsakad att mot ett månadsarvode af 60 mark vid kontoret tills vidare anställa ytterligare ett kontorsbiträde. Då en sådan förstärkning af Trafikkontorets arbetskrafter under månaderna maj, juni, september, oktober och november vore oundgänglig, har t. f. kamreraren anhållit att i staten för 1892 blefve observeradt ett tillskott af 300 mark, afsedt för ett kontorsskrifvarebiträde under nämnda månader med en lön af 60 mark i månaden. Med beaktande af dessa framställningar har i budgetförslaget anslagsposten för extra biträden höjts från 1,850 till 4,000 mark.

Slutligen har anslaget för Trafikkontorets expenser, jämväl i enlighet med t. f. trafikammrersens förslag, ökats med 400 mark.

Hamnkontorets utgiftsstat är densamma som för innevarande år. Med anledning af ett Drätselkammaren af Stadsfullmäktige i sammanhang med behandlingen af revisionsberättelsen för 1889 lämnadt uppdrag har kammaren förfrågat sig hos innehafvarene af hamnkaptens- och hamnkontorsbokhållaretjänsterna, huruvida dessas begifvande kunde påräknas för en sådan förändring af nämnda tjänster åtföljande löneförmåner, att den dem tillkommande procenten af uppbörden komme att upphöra. Såväl hamnkaptenen som hamnkontorsbokhållaren hafva emellertid förklarat sig obenägna för en sådan reform, förmenande att det icke vore obilligt att deras resp. tjänster vore förenade med ifrågavarande sportel, enär, om också ej uppbörden vore dem ombetrodd, till deras befattning dock hörde en debitering, som dessutom förutsatte en noggrann kontroll öfver samtliga i stadens hamnområde inkommande fartyg. Den med en växande trafik förestående ökningen af berörda tjänstemäns arbete komme också att nödgå hamnkaptenen och hamnkontorsbokhållaren att framdeles antaga biträden för skötandet af deras befattningar, och vore det därför billigt att löneförmånerna i mån af arbetsmängdens stegring blefve något förbättrade. Någon utsigt tyckes altså icke för närvarande förefinnas till förändring i beräkningsgrunden för ifrågavarande löner.

Likasom vid uppgörandet af innevarande års budgetförslag har också nu i Drätselkammaren förelegat en af yngre vaktmästaren vid hamnkontoret äfvensom samtliga hamnkonstaplar ingifven skriftlig anhållan om löneförhöjning, hvilken anhållan motiverats med den stegrade hamntrafiken och däraf följande ökad arbetsmängd samt de under senare tider förhöjda lefnadskostnaderna. Hamnkaptenen har äfven lämnat denna ansökan sitt understöd, i det han hemställt att yngre vaktmästarens lön blefve förhöjd från 1,000 till 1,200 mark samt att de sex hamnkonstaplarna, hvilka, oaktadt deras tjänsteåligganden äro desamma, nu hafva dels 850 dels 750 mark, komme i åtnjutande af en för alla lika lön af 1,000 mark. Drätselkammaren får dock äfven denna gång afstyrka beviljandet af ökade löneförmåner åt yngre vaktmästaren och hamnkonstaplarna, hvilka efter Drätselkammarens förmenande för närvarande åtnjuta tillräcklig ersättning för det arbete dem åligger. Något skäl till den begärda löneförhöjningen synes icke heller sedan Stadsfullmäktige senast afslogo en enahanda anhållan hafva tillkommit, ty hamntrafiken har sedan dess icke ökats.

Uti *Byggnadskontorets* utgiftsbudget har Drätselkammaren följt den nya aflöningsstat för kontorets tjänstepersonal, som enligt det till Stadsfullmäktiges afgörande föreliggande förslaget till omorganisation af detta verk komme att blifva gällande, under förmodan att nämnda förslag åtminstone till väsentliga delar varder af Stadsfullmäktige antaget. I öfverensstämmelse härmed har Byggnadskontorets specialförslag undergått den förändring, att en ingenjör med benämningen geodet och aflönad med 3,100 mark upptagits, medan Stadsingenjören i personel

godtgörelse för frångångna sportlar erhållit ett tillskott af 1,000 mark. Anslaget för extra ingenjör- och ritarebiträden, i hvilka enligt Byggnadskontorets specialförslag ersättningen för de geodeten tillkommande arbeten inberäknats, komme följaktligen att minskas från 7,000 (8,000 i årets stat) till 4,000 mark, hvartill så mycket mera skäl föreligger, som de under nästkommande år förestående arbeten äro jämförelsevis mindre betydande. Byggnadskontorets mening beträffande anslaget för stadsträdgårdsmästaren kan ej Drätselkammaren dela, utan har denne funktionär, hvars verksamhet fortfarande kommer att stå under Byggnadskontorets närmaste inseeende, ansetts böra kvarstå bland kontorets tjänstepersonal. På de af Byggnadskontoret framhållna skälen har slutligen anslaget för material och handtlångaredagsvärken, hvilket i innevarande års budget uppgår till 6,000 mark, minskats till 5,000 mark.

En af nuvarande bokhållaren vid Byggnadskontoret Hall framställd anhållan om löneförhöjning har Drätselkammaren ej ansett sig böra förorda, enär den bokhållaren tillkommande lönen 3,000 mark, tillökad med 600 mark på grund af 10 års tjänstgöring, synes vara skälig, i betraktande af att nämde bokhållares funktioner minskats genom anställandet af en enahanda tjänsteman vid vattenledningen.

IV. Gatubelysningen.

Kostnadsförslaget för *gasbelysningen* ter sig denna gång väsentligt afvikande från motsvarande del af de föregående årens budget. Anledningen härtill är den förändrade klassifikation af lyktorna samt förändring af lysningstiden, som införts genom Stadsfullmäktiges beslut af den 16 juni 1891. Att den beräknade kostnaden för stadens gasbelysning i nu uppgjorda förslag stiger till omkring 15,000 mark mera än i detta års budget, har sin orsak dels däri att gaskonsumtionen till följd af de nya bestämningarna om lysningstiden under nästkommande år kommer att i betydlig mån ökas, dels i den förbättring af gatubelysningen som genom ökning af gaslyktornas antal under detta år vidtagits. Också skulle kostnaden för gasbelysningen uppgå till ett ännu högre belopp, därest icke Gaslysningsbolaget ingått på att för den öfver 7,500,000 kubikfot förbrukade gasmängden priset blefve nedsatt från 4 till 3 $\frac{1}{2}$ penni för brännare i timmen.

Då det för erhållande af en tillfredsställande gatubelysning utan gensägelse är nödvändigt att framdeles ytterligare öka antalet gaslyktor, har Drätselkammaren ansett ett extra anslag för antydt ändamål äfven för nästa år böra i utgiftsstaten upptagas, denna gång dock ej till högre belopp än förslagsvis för ett halft år 4,000 mark. Förbättringar af gasbelysningen genom ökning af lyktornas antal borde efter Drätselkammarens förmenande under nästkommande år utföras närmast å de starkt trafikerade gator, längs hvilka infarten till staden sker, äfvensom å den hittills mycket ofullständigt belysta Boulevardsgatan.

För extra belysning af hamnarne har hamnkaptenen upptagit ungefär samma anslag som i årets budget. Då detta likväl egt rum i följd af obekant-

skap med den vidtagna förlängningen af belysningen för samtliga lyktor, och det tillskott i kostnad, som komme att uppstå i fall hamnlyktorerna likväl tändes något tidigare än öfriga lyktor, utgör en obetydlighet, har Drätselkammaren icke observerat något anslag för ändamålet.

Äfven på anslagen för *petroleum-* och den *elektriska belysningen* kommer den utsträckta belysningstiden att hafva inflytande. Kostnaden för belysningen med redan förefintliga petroleumlyktor under år 1892 ökas sålunda med omkring 5,000 mark, medan anslaget för den elektriska belysningen af samma skäl måste höjas med omkring 600 mark.

För bekostandet af 20 st. nya petroleumlyktor å platser, där behof af ökad belysning befinnes ega rum, har Drätselkammaren dessutom, likasom härförinnan varit vanligt, upptagit ett anslag af 1,000 mark.

V. Brandverket.

Sedan numera stadens nya brandverkshus blifvit uppbyggt och upplåtet till, bland annat, bostad för brandmästaren, underbrandmästaren och brandmanskapet, utgå ur budgeten de två förstnämnda härintills tillagda hyresmedel äfvensom anslaget för upphyrande af lokaler för manskapet. Aflöningsstaten för brandverket är för öfrigt uppgjord enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 24 februari innevarande år och öfriga i brandverkets utgiftsbudget ingående poster öfverensstämma med det af Brandkommissionen upprättade specialförslag, i hvilket desamma finnas i korthet motiverade. En i specialförslaget under rubriken „diverse“ ingående post å 400 mark för anskaffande af möbler och andra inventarier till brandstationen å Kamptorget har Drätselkammaren likväl bortlämnat, emedan uppförandet af ifrågavarande brandstation ännu icke blifvit af Stadsfullmäktige beslutet.

VI. Polisinrättningen.

Utgiftsstaten för polisinrättningen är i det närmaste densamma som för innevarande år. En besparing inträffar därigenom att det personela lönetillskott af 2,000 mark, som åtnjutits af numera afgangne polismästaren Öfverste H. Åkerman, bortfaller äfvensom att det personela tillskottet af 300 mark i tjänstgöringsarvodet åt konstapeln K. V. Åberg, sedan denne blifvit befordrad till öfverkonstapel, indrages. Däremot tyckes en ny ökning af expenseanslaget från 2,200 till 2,500 mark med hänsyn till de af Poliskammaren framhållna omständigheten vara nödvändig.

Likaså har Drätselkammaren, med anledning af guvernörens i länet hemställan till Stadsfullmäktige om ett temporärt anslag till förbättrande af polis-konstaplarnes i staden löneförmåner till dess det af Poliskammaren uppgjorda förslaget till ny stat för polisinrättningen vunne nådig stadfästelse, upptagit ett eventuellt tillskottsanslag för polisinrättningen af 16,300 mark, motsvarande den till-

ökning i stadens utgifter för sagda inrättning, som komme att drabba kommunen, i händelse de i berörda förslag upptagna beklädnadsmedel i enlighet med guvernörens framställning af Stadsfullmäktige beviljades den nuvarande polispersonalen.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Uti dess till Drätselkammaren afgifna förslag till utgiftsstat har Hälsovårdsnämnden anmält, det nämnden komme att hos Stadsfullmäktige föreslå inrättandet af en andra distriktsläkaretjänst inom Sörnäs distrikt samt fastställandet af såväl dennes som den förut i samma distrikt tillsatta läkarens aflöning till 3,000 mark med tillskott af 250 mark för förbandsmaterial; och i en senare skrivelse har Hälsovårdsnämnden ytterligare hos Drätselkammaren hemställt, det för ifrågasvarande tvänne läkare, hvilkas klienter hörde till den mest fattiga befolkningen i staden och hvilka på sådan grund icke hade att påräkna någon som helst extra inkomst utom sin lön, blefve fastställd en aflöning af samma belopp, som den nuvarande distriktsläkarens därstädes, eller 3,000 mark i lön och 1,000 mark såsom lönetillskott. Då emellertid distriktsläkarenes antal nyligen blifvit ökad, har kammaren icke trott sig böra vidtaga någon förändring i budgetförslaget uti denna del, innan Stadsfullmäktige fattat något beslut i sådant syfte.

Anslaget för Hälsovårdsnämndens expenser har, enär det af Stadsfullmäktige i årets budget fastställda beloppet 2,000 mark visat sig otillräckligt, höjts till 2,500 mark.

Vid bestämmandet af de särskilda utgiftsposterna för kommunala sjukhuset samt de tvänne reservsjukhusen har Drätselkammaren i allo följt Hälsovårdsnämndens specialförslag, hvilket i denna del synts väl motiveradt. Då i enlighet härmed det ekonomen vid kommunala sjukhuset tillkommande arvode förhöjts med 300 mark i anseende därtill att ekonomin för reservsjukhusen jämväl ombesörjes af nämnda person, har Drätselkammaren ansett egentligast att denna utgiftspost uppföres bland de allmänna utgifterna för hälsovården. Reservsjukhusen hafva för korthets skull benämnt N:o 1 och N:o 2, utan angifvande af de sjukdomar, för hvilkas behandling de företrädesvis äro afsedda.

Kostnaderna för hälsopolisen ökas för nästkommande år, i stöd af Stadsfullmäktiges beslut af den 30 sistlidne maj, med anslag för en tredje tillsyningsman å 2,000 mark äfvensom ett anslag å 300 mark för ersättning åt veterinär för köttkontrollen vid slagtinrättningen samt åt egare af å sagda inrättning nedslagtade kreatur, hvilkas kött kasserats. Dessutom har anslaget för hyra af desinfektionsherberget af det skäl Hälsovårdsnämnden påpekar blifvit förhöjdt med 300 mark. Tillskottsanslaget å 250 mark för undersökning af lysgasens svafvelhalt kommer däremot såsom numera obehöfligt att bortfalla.

VIII. Fattigvården.

Fattigvårdsstyrelsens förslag att åt dess viceordförande blefve beviljad ett arvode af 500 mark har Drätselkammaren ansett sig böra afstyrka. Det synes

nämligen vara lämpligare, att ordföranden vid för honom inträffat förfall ersätter den person som i hans ställe förestår ordförandeskapet i Fattigvårdsstyrelsen. Men då ordförandens arvode, såsom jämväl af styrelsen framhålles, icke är nog rundligt för att medgifva en slik afkortning, har kammaren velat föreslå att sagda arvode blefve ökad med det belopp af 500 mark, hvarmed Fattigvårdsstyrelsen ansett viceordföranden vara för sitt vikarierande ersatt. — För hyra af styrelsens lokal har anslaget, i anseende till ombyte af lokal, kunnat nedsättas med 100 mark.

Anslagen för beklädnad och kost för de fattiga i fattiggården hafva på Fattigvårdsstyrelsens förslag förhöjts, det förra med 500 och det senare med 2,000 mark. Däremot har anslaget för fattiggårdens läkemedel nedsatts med det anse- nliga beloppet af 3,000 mark, hvilket dock icke inbesparas, utan återfinnes bland kostnaderna för fattiga utom fattiggården och arbetsinrättningen, till hvilken grupp af utgiftsposter en del af detta anslag också rätteligen hör. För ved har Fattigvårdsstyrelsen upptagit en post å endast 1,000 mark, påtagligen med hänsyn därtill att Fattiggårdens behof af ved under nästkommande år komme att fyllas af de förråd, hvilka sedan augustistormen förlidet år afverkats och delvis äro upp- lagda invid fattiggården. Emellertid måste stadens materialförråd krediteras för den för ifrågavarande ändamål använda veden, hvars värde därför bör såsom ut- gift påföras fattigvården. I anseende härtill har Drätselkammaren låtit ifråga- varande post förblifva upptagen till samma belopp som i årets budget eller 5,500 mark, men emellertid i detta anslag inbegripit kostnaden för fattiggårdens be- lysning, hvilken, ehuru icke särskildt nämnd, ingår äfven i årets vedanslag. Ena- handa är förhållandet med anslaget för arbetsinrättningens ved och belysning, hvilket Fattigvårdssyrelsen upptagit till endast 1,000 mark, men af Drätselkam- maren ansetts böra utgå med samma belopp som i detta års budget eller 2,000 mark.

De öfriga förändringar i utgiftsstaten för fattigvården, hvilka blifvit af Fattigvårdsstyrelsen föreslagna, hafva samtliga af Drätselkammaren godkänts på de skäl som af styrelsen framhållits, hvarför vidare motivering af desamma synes vara öfverflödig.

Bland de åt fattige värnepligtiges hustrur beviljade understöd, för hvilka anslag förekomma i årets budget, hafva, i stöd af Stadsfullmäktiges beslut af den 24 februari och 16 juni detta år, understödet åt snickaregesällen A. J. V. Nybergs hustru ökats från 180 till 300 mark samt nya understöd å 180 mark upptagits åt tapetseraregesällen A. F. Boströms och snickaren G. A. Niskanens hustrur; hvar- emot de af maskinisten V. Berndtsons och målaregesällen K. Viljainens hustrur åtnjutna understöd komma att upphöra.

IX. Undervisningsväsendet.

Med anledning af en utaf föreståndaren för härvarande *handelsinstitut* E. He- dengren inlämnad ansökan att honom åter måtte för nästkommande år beviljas

ett hyresbidrag för nämnda inrättning af 4,000 mark, har Drätselkammaren låtit detta anslag i budgetförslaget kvarstå.

För fröken V. Hjelts pedagogiska *slöjdanstalt* har däremot icke något anslag upptagits, enär ansökan om sådant icke denna gång blifvit till Drätselkammaren inlämnad och kammaren ej har sig bekant, om berörda anstalt skall under nästkommande år ega bestånd.

Skolan för andesvaga barn åter komme, enligt det af Drätselkammaren uppgjorda budgetförslaget, att på grund af därom gjord anhållan fortfarande få bibehålla det för inrättningen beviljade anslag af högst 4,500 mark under de för detta understöd hittills gällande vilkor.

Äfven *blindanstalten* borde, efter kammarens förmenande, under nästkommande år få åtnjuta samma anslag som härintills eller högst 2,000 mark.

I utgiftsstaten för *folkskolorna* har observerats den förbättring i löneförhöjningar, som genom Stadsfullmäktiges beslut af den 22 sistlidne september kommit lärarepersonalen vid dessa skolor till del och hvilken åstadkommer en ansenlig ökning i utgifterna för folkskolorna. En i Folkskoledirektionens specialförslag upptagen förhöjning af den ene vid folkskolorna anstälde gårdsdrängens lön med 60 mark har Drätselkammaren ansett sig icke kunna beakta, då skälen för densamma icke uppgifvits. Hvad öfriga i folkskolornas utgiftsstat ingående poster beträffar, öfverensstämna dessa till alla delar med det af Folkskoledirektionen aflämnade rättade specialförslaget; och får kammaren blott beträffande tolkningen af Stadsfullmäktiges förenämnda beslut af den 22 sistlidne september fästa uppmärksamheten vid den uppfattning häraf, som enligt Folkskoledirektionens budgethandlingarna bilagda protokoll hos direktionen gjort sig gällande.

Budgetförslaget afviker äfven i den del detsamma berör *folkbiblioteket och läsesalen* i någon mån från årets utgiftsstat. Åt bitrådet vid läsesalen har på grund af tio års tjänst föreslagits en löneförhöjning af 100 mark, hvarjämte detta biträde framdeles komme att benämnas „andra amanuens“ samt med afseende både å sysselsättning och å aflöning likställas med de två förut vid biblioteket anställda så benämnda personerna. Såväl detta förslag som särskilda andra förändringar i utgiftsstaten (vaktmästarebitrådets lön samt anslagen för böcker, tidskrifter, m. m. och för ved jämte belysning) hafva tillkommit på hemställen af styrelsen för ifrågavarande inrättning. En af kammaren vidtagen förändring i denna styrelses förslag är dock, att anslaget för brandstodsafgifter nedsatts från 400 till 100 mark, på grund af vunnen utredning om att afgifterna för själfva byggnaden numera utgå blott med ett mindre belopp.

Folkbiblioteket och läsesalen i Sörnäs, för hvilken inrättning en särskild bestyrelse under innevarande år disponerat ett anslag af 7,650 mark, torde, enär biblioteket numera är uppsatt och dess komplettering kan ske med jämförelsevis obetydliga kostnader, vara till fylles understödd med ett anslag af 5,000 mark. I sammanhang härmed tillåter sig Drätselkammaren föreslå, att, för åstadkommande

af mera enhetliga anordningar, bättre tillgodogörande af till hands varande bokförråd m. m., denna anstalt måtte ställas under bestyrelsens för folkbiblioteket och läsesalen inseende; och att det för inrättningen erforderliga anslag ställes till bestyrelsens förfogande, att fördelas efter dess närmare pröfning, intill dess större erfarenhet i afseende å anstaltens framtida ordnande kan vinnas.

X. Staden åliggande allmänna onera.

De under denna hufvudtitel ingående utgiftsposter äro samtliga upptagna till samma belopp som i årets budget, med undantag af anslaget för hyra af Inkvarteringsnämndens lokal, hvilket i anseende till fördelaktigare hyresvilkor i den för närvarande af nämnden innehafda lokalen, kunnat nedsättas med 200 mark, samt utgiften för inkvarteringen, som upptagits med det af Inkvarteringsnämnden uppgifna belopp.

XI. Vattenledningen.

Drätselkammaren har till fullo beaktat de skäl Vattenledningskontoret anført för en delvis förändrad klassifikation af de till denna hufvudtitel hörande utgiftsposter och fördenskull fördelat desamma under de särskilda rubrikerna i enlighet med kontorets förslag.

De förändringar Vattenledningskontoret för öfrigt ansett böra i årets budget vidtagas under rubrikerna „förvaltning och drift“ samt „underhåll och remont“ hafva samtliga af Drätselkammaren befunnits påkallade och i kammarens budgetförslag införts.

Under rubriken „utsträckning af röret samt inköp af vattenmätare“ har upptagits de två af Vattenledningskontoret föreslagna poster för förbindning af rörsträngar äfvensom inköp af vattenmätare. Däremot har från budgetförslaget uteslutits ej mindre det ifrågasatta ombytet af rör i ledningen under Packhus-torget, såsom icke för närvarande nödvändigt, än äfven den af kontoret eventuelt upptagna utsträckningen af vattenledningen till Humleberg och Strömstens plantage, enär resp. villaegare, på hvilkas ansökan kostnadsförslag för sådan utsträckning den 20 sistlidne augusti af Ingenjören Hausen uppgjorts, icke till kammaren aflämnat den fordrade garantin å en årsinkomst af 8 % af anläggningskostnaden jämte förbindelse att ersätta jordinnehafvarene genom vattenledningsarbetenas utförande dem åsamkade skador.

I sammanhang härmed får Drätselkammaren anmäla, att i juli månad innevarande år jämväl från särskilda villaarrendatorer å Gumtäckt säteris mark inkommit anhållan om vattenledningens utsträckning till de med namnen Hermanstad och Majstad benämnda byggnadskomplexer å sagda säteris mark. Sedan Byggnadskontoret genom Ingenjören Hausen på särskilda i bilagda skrifvelse utvecklade skäl afstyrkt den begärda utsträckningens företagande, innan förbindelsen emellan pumpverket och staden längs hela sträckningen blefve åstadkommen genom två af hvarandra oberoende rörledningar och staden sålunda vore tillför-

säkrad en oafbruten vattentillförsel, har Drätselkammaren afböjt den ifrågavarande ansökningen. Då nämligen vissa delar af staden fortfarande äro i afsaknad af vattenledning, synes en utsträckning af rörnätet utom stadens område icke böra tills vidare ifrågakomma, helst afståndet emellan vattenledningens förvaltning och verkstad å ena samt de nya utgreningarna af ledningen å andra sidan otvifvelaktigt skulle föranleda svårigheter vid utöfvandet af erforderlig tillsyn och verkställandet af till äfventyrs ifrågakommande brådskande reparationsarbeten.

Det af Vattenledningskontoret föreslagna uppförandet af en byggnad för vattenledningens verkstad, hvilket skulle öka utgifterna med omkr. 39,000 mark, har Drätselkammaren ej nu velat förorda. I betraktande af den korta tid, under hvilken denna verkstad varit i bruk och då någon större erfarenhet beträffande den lämpligaste anordningen af verkstadens arbeten ännu icke kunnat vinnas, anser Drätselkammaren att med uppförandet af särskild för verkstaden afsedd byggnad för närvarande borde anstå, då några större svårigheter i afseende å användandet af den på stadens bekostnad inredda upphyrda lokalen icke visat sig. På grund häraf har under rubriken „förvaltning och drift“ bibehållits anslaget för hyra af verkstadslokal, hvilket enligt uppgjort kontrakt observerats med 2,500 mk.

Vid granskningen af den andra utaf Vattenledningskontoret under rubriken „nybyggnader“ upptagna utgiftsposten, har Drätselkammaren väl funnit det ifrågasatta inrättandet af tre nya filterbassiner erbjuda utsigt till en betydlig förbättring i afseende å vattenledningensvattnets renande. Emellertid skulle uppförandet af de ifrågavarande filterbassinerna utgöra ett arbete af så omfattande beskaffenhet och medtaga så betydande kostnader, att beslut om projektets utförande icke kan fattas utan föregående noggrann utredning om nyttan af det samma. Förr eller senare måste väl en utvidgning af vattenledningens i själva verket otillräckliga filter ega rum, men innan en kostsam förändring, sådan som den nu föreslagna, företages, är det af nöden att det system, som skall följas, efter grundlig pröfning fastställas. Drätselkammaren kan icke finna, att denna fråga skulle hittills blifvit underkastad den förberedande behandling densamma ovilkorligen påkallar, och anser därför att frågan i dess nuvarande skede, med fäst afseende dessutom å det närvarande finansläget, som nödvändiggör en viss sparsamhet, ej kan komma till afgörande. Dock har Drätselkammaren, som, enligt hvad ofvan antyddes, fullt uppskattar önskvärdheten af en genom omsorgsfull filtrering åstadkommen förbättring af stadens vattenledningensvatten, i sammanhang med behandlingen af Vattenledningskontorets förslag, beslutit att hos Stadsfullmäktige hemställa om tillsättandet af ett utskott för beredande af denna fråga.

Slutligen är beträffande de för vattenledningen upptagna anslag att nämna, det nödvändiga gaturegleringsarbeten å två ställen inom staden och två i förstaden Berghäll betinga anslag för vattenledning under ifrågavarande gator, äfvensom att kostnaderna för „diverse mindre arbeten“ ingå i enlighet med Vattenledningskontorets specialförslag.

XII. Saluhallen.

Posterna under denna hufvudtitel äro oförändradt desamma som i årets budget.

XIII. Allmänna arbeten.

Byggnadskontorets utförligt motiverade specialförslag har vid upptagandet af anslag för *byggnader och lägenheter* blifvit i allo följd, utom att under rubriken „remont och underhåll“ fått ingå en post å 5,500 mk, erforderlig för installation af elektriska ljusledningar i rådhuset, folkbiblioteket och folkskolan vid Kasärngatan, hvilken post tillkommit på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 8 sistlidne september.

Den bland „nybyggnader“ upptagna byggnaden för kontor och instrumentrum på materialgården är lika nödvändig för att bereda uppsyningsmannen därstädes tak öfver hufvudet under det han öfvervakar transporten af in- och utgående materialier som för förvaring af Byggnadskontorets mätninginstrument, och borde, enligt Drätselkammarens förmenande, uppföras utan afseende å den projekterade byggnaden för vattenledningsverkstaden, för hvilken kammaren icke ansett sig böra i detta budgetförslag upptaga anslag.

I öfverensstämmelse med Byggnadskontorets förslag har jämväl upptagits anslag för öfverbyggnad å tvänne klappbryggor, för att bereda något skydd och värme åt de med sköljning af tvätt sysselsatta personer. I händelse den nu föreslagna anordningen befinnes lämplig, kan den sedermera införas jämväl å stadens öfriga klappbryggor.

Bland kostnaderna för byggnadsarbeten har icke upptagits något anslag för de förändringar, som, jämlikt Stadsfullmäktiges den 11 februari 1890 fattade beslut, förestå i rådhusbyggnaden. Enligt Drätselkammarens till Fullmäktige af-låtna skrifvelse af den 15 sistlidne oktober*), hvilken emellertid ännu icke blifvit hos Fullmäktige föredragen, skulle nämligen de projekterade byggnadsarbetena, med hänsyn till svårigheten för de i rådhuset förlagda ämbetsverken att umbära sina lokaler, bedrifvas successivt; och då för bestridande af kostnaderna för desamma, uppgående efter den af Drätselkammaren insända beräkningen till omkr. 128,000 mark, främst finnes att tillgå den till omkr. 96,000 mark uppgående återstoden af de uti 1889 och 1890 års budget för ombyggnad af rådhusets östra flygel upptagna anslag, torde något tillskott under nästkommande år ännu icke erfordras.

Samtliga af Byggnadskontoret föreslagna anslag för arbeten å stadens *gator och allmänna platser* hafva af Drätselkammaren i budgetförslaget upptagits. Till Byggnadskontorets motivering i denna del torde böra nämnas, att för nyläggning jämte planering af Sandvikstorget föreslagits ett anslag af 10,000 mark, emedan stenläggningen af torget, hvilken redan under en följd af år pågått, an-

*) Stadsfullmäktiges tryckta handlingar 1891, N:o 21.

setts böra, till dess arbetet vore slutfördt, fortsättas med ett för ändamålet årligen beviljad anslag.

Den under 1890 påbörjade omläggningen af Salutorget torde nu böra fortsättas å den mellan förlängningarna af Sofie- och Katarinegatorna belägna delen, emedan den förening af grunden som eger rum å denna del af torget, der dagligen en stor mängd hästar måste stå under flera timmar, icke vidare kan få fortfara, helst beläggningen af torget nu kan verkställas enligt en af stadsingeniören under hans senaste resa till utlandet inhämtad metod, som utan alltför stora kostnader medför fördelen att åstadkomma en både vattentät och för halka icke utsatt beklädnad.

Till de af Byggnadskontoret föreslagna anslag för *kanaler och afloppsdiken*, hvilka alla Drätselkammaren ansett sig böra förorda, emedan de ega sammanhang antingen med den föreslagna omläggningen af Salutorget eller med projekterade regleringsarbeten, har Drätselkammaren fogat ett anslag af 700 mk för afloppskanal under Alexandersgatan från Vestra till Östra Henriksgatan. Redan under fjoråret påyrkades nämligen, med anledning af pågående byggnadsarbete å tomterna N:ris 4 och 5 vid Vestra Henriksgatan, utförandet af en dylik kanal, hvarigenom aflopp skulle beredas från förenämnda tomter. Men emedan för tomternas behof kanalen måste läggas djupare än stadens kloaker annars pläga placeras, verkställdes arbetet på föranstaltande af förenämnda tomters egare, som emellertid nu yrkat att utfå ersättning för kanalen med det belopp, hvartill kostnaden skulle stigit ifall kanalen utförts på vanligt djup. Då stadens skyldighet att anlägga ifrågavarande kloak är obestriddig, har Drätselkammaren upptagit förenämnda anslag för betäckande af den ersättning som efter verkställd undersökning af kanalens beskaffenhet kan komma att tillerkännas tomtegarne.

De föreslagna vägbyggnadsarbetena afse jämväl i år förnämligast att i förstaden Berghäll göra där projekterade gator till någon del af deras bredd trafikabla, dels för att tillgodose den där redan bosatta befolkningens behof, dels för att bereda möjlighet till utgifvande af nya bostadstomter. Oaktadt det annars nog tryckta ekonomiska läget synes nämligen byggnadsverksamheten i denna trakt icke visa någon tendens att aftaga, hvilket framgår däraf att största delen af de tomter, som enligt Stadsfullmäktiges senaste beslut kunnat utgifvas på arrende, inom några veckor funnit afnämare.

Utom de af Byggnadskontoret föreslagna anslagsposterna för *vägar* har Drätselkammaren upptagit ett anslag för en väg till Djurgårdsvillorna N:ris 11 och 12. Denna väg, om hvars byggande arrendatorn af nämnda villalotter hos Drätselkammaren framställt anhållan, är staden nödsakad att utan uppskof anlägga, helst förenämnda villor, hvilka disponerats af samma arrendator som N:o 10, redan i några år varit utarrenderade. På grund af ett utaf stadsträdgårdsmästaren uppgjort kostnadsförslag har den härför beräknade utgiften upptagits med 2,500 mark.

Byggnadskontorets förslag till ombyggnad af vestra chaussén finner Drät-

selkammaren vara praktiskt och den otvifvelaktiga nytta detta arbetes utförande komme att medföra synes fullt uppväga den med företaget förenade kostnad, 25,700 mark. Öfriga utgiftsposter för *chausséernas* remont och underhåll äro jämväl bibehållna i enlighet med Byggnadskontorets specialförslag.

Kostnaderna för remont och underhåll af stadens *hamnar* upptagas likaledes enligt berörda förslag och uppgå dessa oundgängliga utgifter under nästkommande år till nära det tredubbla beloppet af hvad de för innevarande år utgjort. Nyanläggningarna åter, hvilka i årets budget ökade utgiftsstaten med 207,370 mark, komma enligt det nu uppgjorda budgetförslaget att medföra ännu drygare kostnader. Främst medverkar härtill den projekterade tillbyggnaden till Magasinskajen, hvars utförande beräknats erfordra ett anslag af 183,000 mark. Till Byggnadskontorets motivering af denna ansenliga utgiftspost vill Drätselkammaren framhålla nödvändigheten att för tillgodoseende af trafikens intressen bereda ökad kajutrymme i stadens hamn, särskildt för djupgående fartyg. Utförandet i den närmaste framtiden af ifrågavarande arbete påkallas dessutom däraf, att byggandet af Helsingfors hamnbana väl under nästkommande år skall vidtaga, och icke allenast denna utan särskilda andra, i sammanhang därmed nödvändiga nya kajanläggningar då måste i ett sammanhang komma till utförande. Med stöd af den vid kajbyggnaderna i Norra hamnen vunna erfarenheten har stadsingeniören för ifrågavarande kajarbete föreslagit ett nytt byggnadssätt, hvilket erbjuder fördelen af en betydligt lägre kostnadssiffra. Den föreslagna konstruktionens hållbarhet bör enligt Drätselkammarens tanke undergå noggrann pröfning af fackmän, innan densamma tillämpas, men något hinder att nu upptaga ifrågavarande anslag torde därför icke förefinnas, då den föreslagna kajutvidgningen är oundgängligen behöflig. Den af Byggnadskontoret först föreslagna kostnaden af 169,000 mark har på grund en senare framställning af den 30 oktober ökats med 14,000 mark eller till 183,000, för att redan vid kajarbetets utförande det å kajen tillämnade uppförandet af tvänne varuskjul måtte kunna förberedas genom pålning.

Det af Byggnadskontoret föreslagna uppförandet af tvänne nya öppna varuskjul å Södra kajarmen har äfven af Drätselkammaren ansetts vara af väsentligt gagn för stadens handel- och sjöfart, och har ett anslag för dessa byggnader fördenskull upptagits i budgetförslaget. Efter det Byggnadskontorets specialförslag aflämnats, har Brybyggnadsaktiebolaget härstädes, som tidigare uppgjort ett kostnadsförslag för leverans och uppställning af tvänne varuskjul af järn, slutande å 3,000 mark för hvardera byggnaden, förklarar kostnaden för sådana skjul, oberäknadt målning och ett dyrbart stenfundament, stiga till 3,700 mark. Med hänsyn härtill har Byggnadskontoret föreslagit att skjulen blefve uppförda af trä för en kostnad af tillsammans 4,000 mark; och föreslår Drätselkammaren att detta belopp blefve för ändamålet anslaget. Öfriga af Byggnadskontoret till denna grupp af utgifter hänförliga poster synas samtliga vara af behovet påkallade och hafva upptagits i enlighet med specialförslaget.

Angående ombyggnad och reparation af en del af stadens *brunnar*, har Drätselkammaren ej heller funnit anledning att frångå Byggnadskontorets förslag.

Under rubriken „*planteringar*“ har för remont och underhåll upptagits ett anslag af 40,500 mark, fördeladt i tvänne poster, den ena å 39,000 för underhåll af planteringar, trädskolor, växthus o. d., samt den andra å 1,500 mark för underhåll af hägnader.

Det tillskott af 2,000 mark, som häri inberäknats utöfver de af stadsträdgårdsmästaren föreslagna beloppen, afser att bekosta de utgifter som ifrågakomma genom gatsopornas tillgodogörande för stadens mullgård genom blandning med dyjord m. m. Då nämligen Drätselkammaren sett sig nödsakad att under nästa år låta verkställa renhållningen af stadens gatuandelar och torg genom Byggnadskontorets försorg, vinnes härigenom en möjlighet att för mullgården begagna det lämpliga material, som gatsoporna erbjuda, och detta synes icke böra försummas.

Bland „*nyanläggningar*“ förekommer likasom i årets budget en post å 5,000 mark för fortsättande af de å Observatoriiberget pågående vidlyftiga planeringsarbetena, ty ehuru anslag för detta ändamål beviljats af utminuteringsbolagets vinstmedel, torde något bidrag härtill böra äfven af staden lämnas. — Planteringar och dräneringsarbeten i Brunnsparken erfordra jämväl för nästkommande år anslag, i hvilket afseende Drätselkammaren i likhet med stadsträdgårdsmästaren ansett ett belopp af 10,500 mark kunna beviljas. — De arbeten för förskönandet af Kajsaniemi park, för hvilka af stadsträdgårdsmästaren i specialförslaget upptagits ett anslag af 10,000 mark, borde, äfven enligt Drätselkammarens förmenande, komma till utförande, men kunde desamma lämpligen fördelas på två år, så att i nästkommande års stat ett anslag af 5,000 mark vore för ändamålet tillräckligt. För vidare fyllnads- och planeringsarbeten samt stängsel i Fabriksparken har, på samma sätt som i årets budget, anslagits 5,000 mark. — Ett anslag af 2,000 mark har, i stället för det af stadsträdgårdsmästaren föreslagna å 10,000 mark, ansetts kunna för nästkommande år beviljas för fortsättandet af de med ett anslag å samma belopp påbegynta arbetena för förskönandet af strandområdet nedanför Djurgårdsvillorna Nr:is 1—5. — Ytterligare är ett mindre anslag upptaget för en välbehöflig trädplantering å trädgårdstomten invid Badhusgatan äfvensom ett annat för planteringar vid brandverkshuset; hvarförutom tvänne poster å resp. 1,000 och 2,000 mark till inköp af träd och buskar samt soffor förekomma i denna grupp af utgifter.

För *renhållningsväsendet* äro kostnaderna i det nu uppgjorda budgetförslaget något högre än i årets stat. Anledningen därtill är den att, såsom redan antyddes, under nästkommande år renhållningen af stadens gatuandelar och allmänna platser kommer att ombesörjas på annat sätt än härintills. Sedan Drätselkammaren funnit lämpligt att med afseende å ifrågavarande renhållning fördela stadens område i fem särskilda distrikt, har öfvertagandet af renhållningen i dessa distrikt

af Drätselkammaren i sedvanlig ordning genom kungörelse i tidningarna utbjudits å entreprenad för alternativt ett eller tre år. Då emellertid inom den utsatta tiden — sannolikt till följd af de något strängare anspråk på renhållningens beskaffenhet som tillika uppställes — ej mer än tvänne anbud å renhållningen inom två af distrikten inkommo och hvardera af dessa anbud för öfrigt syntes oantagligt (det ena å 11,000 och det andra å 11,500 mark), beslöt Drätselkammaren att staden från den 1 innevarande november, då tiden för det föregående entreprenadkontraktet utlöpte, skulle själf ombesörja berörda renhållning. Af Byggnadskontoret, åt hvilket öfverlämnats att vidtaga de för detta företag nödiga förberedande åtgärderna, har sedermera antagits en uppsyningsman för stadens renhållning, hvilken person har sig ombetrodt att öfvervaka arbetenas utförande i enlighet med de af kammaren uppställda vilkoren, samt närmast subordinerar under Byggnadskontoret. Denna anordning, hvarigenom Drätselkammaren har förhoppning om att för framtiden åstadkomma en betydlig förbättring af gaturenhållningen i staden, torde emellertid medföra något ökade kostnader; men har kammaren, då någon erfarenhet härutinnan ännu ej föreligger och de ofvannämnda nya anbuden icke torde lämna någon ledning för bedömandet af kostnadsfrågan, ej kunnat annat än approximativt upptaga kostnaden härför eller med det belopp å 30,000 mark, som ingår i Byggnadskontorets förslag, hvarjämte i enlighet därmed anslaget för renhållning af hamnar och kajer minskats från 1,500 till 500 mark. — För den andra från årets budget afvikande posten i denna grupp af utgifter, eller anslaget för ombyggnad af tvänne afstjälpningspråmar, torde i Byggnadskontorets motivering vara till fylles redogjordt.

De under rubrikerna „*arbetsredskap*“ samt „*diverse*“ upptagna anslag äro sådana de af Byggnadskontoret föreslagits, utom att det senare anslaget, för underhåll af klappbryggor m. m., ökats med 1,000 mark i anseende till de kostnader staden otvifvelaktigt kommer att vidkännas för eldning af två öfverbyggda klappbryggor, hvarom ofvan talats. Ty om också en afgift för begagnande af dessa täckta och uppvärmda tvättbryggor skall erläggas, torde denna dock icke kunna fastställas så hög att därigenom kostnaderna för såväl bränsle som nödig tillsyn öfver värmeinrättningen blefve betäckta.

XIV. Pensioner.

I anslagen under denna hufvudtitel inträffar ingen annan förändring, än att understöden åt förre brandkonstapeln K. F. Urnberg och förre fängknekten A. G. Thorberg från nästkommande års budget bortfalla, det förra emedan den tid, för hvilket understödet beviljades, under innevarande år tilländagått, samt det senare på grund af dess innehafvares under året inträffade död.

XV. Diverse.

Här upptagna utgiftsposter äro desamma som i årets budget med följande undantag. Anslaget för eldnings- och lysningsämnen till de stadens hus, för hvilka

särskilda sådana anslag ej äro observerade, har med hänsyn till minskade vedpris kunnat nedsättas med 1,000 mk. — Det för åren 1882—1891 åt Finska trädgårdsföreningen i Helsingfors beviljade bidrag å 1,000 mark bortfaller med innevarande års utgång. — Anslaget till arbetshuset för fattiga barn ökas däremot, jämlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 24 mars 1891, med 1,800 mark under förutsättning att inrättningen, på sätt Stadsfullmäktige föreskrifvit, förflyttas till en rymligare lokal än den, hvori densamma för närvarande är inrymd. — För inventarier till särskilda stadens hus torde, med hänsyn till de önsknings beträffande förbättringar i polisinrättningens lokal, som af Poliskammaren framhållits, böra för nästkommande år beviljas ett anslag af 3,000 mark, i stället för de i årets stat upptagna 2,500 mark, hvaremot anslaget för möbler och inventarier till brandverks- huset icke i detta budgetförslag återkommer. — Under innevarande år har telefonledning införts i gamla packhuset, kommunala sjukhuset, inkvarteringsnämndens lokal och vattenledningsverkstaden, hvilka förut varit i afsaknad af sådan. På grund häraf och emedan hamnkaptenen i sammanhang med det af honom afgifna specialförslaget till Hamnkontorets budget, framställt anhållan att telefon blefve uppsatt i hamnkonstaplarnes rum för att hamnkaptenen äfven å tider då kontoret ej är öppet kunde från sin bostad meddela sig med konstaplarna, samt då dessutom ytterligare någon telefon under nästkommande års lopp måhända kommer att för stadens lokaler anskaffas, har Drättselkammaren ökat posten „telefonafgifter“ med 600 mark. — Slutligen upptages med anledning af Stadsfullmäktiges beslut af den 16 juni 1891 under denna hufvudtitel att eventuellt anslag af 40,000 mark för bekostande af undersökning utaf den projekterade järnvägslinien mellan Helsingfors och Åbo.

Inkomster.

Behållningen enligt böckerna vid utgången af innevarande år har, jämlikt det af Stadsfullmäktige vid fastställandet af årets budget godkända beräknings- sätt, kalkylerats till 1,474,000 mark; och har därvid såsom skuld, hvilken icke behöfde under året likvideras, i enlighet med Stadsfullmäktiges bemyndigande observerats 1,460,000 mark, med afdrag af de 80,000 mark, som i årets budget upptagits för amortering af den sväfvande skulden, eller sålunda ett belopp af 1,380,000 mark. Då emellertid af den kalkylerade behållningen 944,000 mark måste beräknas komma att utestå vid följande års utgång, kan såsom disponibel tillgång upptagas blott 530,000 mark. I detta belopp är dock på öfifigt sätt inberäknadt värdet af stadens materialförråd, och emedan en viss materialtillgång städse måste förefinnas samt däremot svarande kapitalbelopp därför alltid är bundet, bör jämväl denna omständighet tagas i betraktande vid beräkandet af det kassakreditiv, som måste ställas till Drättselkammarens disposition.

För öfrigt äro inkomstposterna under de olika titlarna upptagna med ledning såväl af de senaste årens erfarenhet som de af vederbörande nämder afgifna upplysningar.

Sålunda har beloppet af inflytande räntor å tomtlösen nedsatts till 40,000 mark, ty beloppet af utestående tomtlösen har icke nämnvärdt ökats*) och ränteinkomsten under året synes icke komma att uppgå till det i budgeten upptagna beloppet af 50,000 mk.

Såsom beräknad inflytande tomtlösen upptages i budgeten 200,000 mark mot 185,000 i årets förslag. En sådan förhöjning af denna post, hvilken blott innehåller de belopp, som enligt beräkning komma att kontant inbetalas för tomter, som under nästkommande år försäljas, vore, med hänsyn till hvad förut anförts beträffande de tryckta konjunkturerna, icke tänkbar, om icke den ifrågasatta utvidgningen af statsjärnvägarnas bangård med säkerhet måste förutses komma att vidtaga under nästa år, samt af den staden tillkommande ersättningen för mark, som skall till jernvägarna afstås, och hvilken ersättning inalles uppgår till omkr. kring 335,000 mark, enligt inhämtade upplysningar hälften med visshet kan beräknas inflyta.

Räntor och arrenden från donerade hemman hafva på grund af markgångssättning m. m. minskats med 300 mark, likasom ock arrenden från Brunnsparksområdet på grund af ingångna kontrakt med 2,000 mark, men däremot hafva posterna för andra arrenden ökats med 3,500 mark.

Posterna för hyra för saluplatser å torgen samt i Saluhallen hafva med hänsyn till de redan inflytande beloppen och tillkomsten af butikerna för fiskförsäljning ökats med resp. 2,000 och 3,000 mark, den för simhusavgifter, på grund af det föreslagna uppförandet af nya simhus, med 100 mk samt den för tillfälliga arrenden och planbyror med 1,000 mark.

Däremot har förflyttningen af fiskhandeln från fasta sumpar från Södra- till Hafshamnen påkallat en betydlig minskning af inkomsten för fiskförsäljningsplatser eller från 1,500 till 500 mark, emedan de nya platserna till en början torde betinga sig mycket låga avgifter.

Tolags-, trafik- m. fl. avgifter hafva i enlighet med hamnkaptensens och t. f. trafikkamrerarens förslag upptagits med nästan alldeles oförändrade belopp, emedan uppbörden under året visat sig vara i det allra närmaste lika med den under fjoråret. — Dock har bland dessa inkomster uteslutits den för marknadsavgifter, emedan staden, enligt Drätselkammarens tanke, å sin sida borde bidra till marknadernas afskaffande genom förklaringen att platser för marknadsstånd icke vidare komma att å stadens torg upplåtas. Något hinder för staden att sålunda afstå från en densamma tillkommande inkomstgifvande rättighet torde icke förfinnas och därigenom inskränkes icke det tillfälle till ömsesidigt utbyte af pro-

---

*) Se bilagda tablå öfver tomtlösen och regleringsarbeten.

dukter mellan upplandsallmogen och skärgårdsbefolkningen, hvarigenom marknaden i hufvudstaden kunnat hafva någon reel betydelse.

Bland diverse inkomster hafva personela fattigafgifter, sjukvårdsafgifter, inkomsten från arbetsinrättningen, boklån samt afgifter från klosetterna kunnat ökas, hvaremot elevafgifter vid folkskolorna och inkomsten af folkskoleelevers handarbeten enligt Folkskoledirektionens förslag observerats med något lägre belopp.

Stadsfullmäktiges redan under sistlidet år gjorda anhållan om förnyadt bidrag för gatubelysningen lärer ännu icke blifvit slutligen afgjord; men posten har förslagsvis upptagits i budgeten med samma belopp som i år.

Inkomsten af vattenkonsumtionsafgifter har efter vanligheten kunnat något förhöjas; dock har förhöjningen denna gång upptagits med jämförelsevis lågt belopp, emedan det generela införandet af vattenmätare till en början torde något minska den faktiska konsumtionen.

I likhet med hvad under föregående år varit fallet, hafva utom kolumn upptagits de ur stadskassan förskotterade medel, hvilka skola påföras det nya obligationslånet, men för reglerandet af den nu föreslagna budgeten har Drätselkammaren ej ansett några nya lånemedel böra anlitas. Visserligen äro i densamma upptagna utvidgningar af vattenledningen till belopp af 37,100 mark, hvilka enligt Förstärkte Stadsfullmäktiges bemyndigande finge anvisas å lånet, men, förutom att det nuvarande läget talar emot en ökning af stadens sväfvande skuld, har årsinkomsten från vattenledningen redan uppgått till det belopp, att någon del däraf kan tagas i anspråk för utvidgningar; hvartill kommer att det för dylika arbeten nu ifrågakommande beloppet är jämförelsevis lågt.

Det belopp som Drätselkammaren föreslår till uttaxering under nästkommande år, eller 901,297 mark 18 penni, öfverstiger visserligen årets taxering. Men med beräkning af normal ökning af skattöreloppet*) komme uttaxeringen pr skattöre å 400 marks inkomst att bli omkring 11 mark 50 penni, hvilket, om också öfverskjutande medeltalet för de senaste åren, dock icke torde få anses för högt, helst detsamma betydligt understiger kommunaltaxeringen i flertalet af landets mindre städer.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Carl Mannerheim.

tf.

---

*) Den i år inträffade ökningen från 72,776 till 79,306 är abnorm och beroende på ett större arf.

Tablå öfver tomtlösen samt därmed verkställda regleringsarbeten.

<i>Tomtlösen.</i>				
Under 1887	såldes tomter för		51,529: 40	
" 1888	" " "		852,191: 54	
" 1889	" " "		526,974: 48	
" 1890	" " "		494,140: 99	
" 1891 till 1 nov.	" " "		118,946: 97	
		<i>Tmf.</i>	2,043,783: 38	
Däraf inbetaltes under 1887	11,357: 11			
" " " 1888	491,186: 87			
" " " 1889	281,931: 98			
" " " 1890*).	290,510: 27			
" " " 1891 till 1 nov.	149,938: 46	1,224,924: 69		1,224,924: 69
		<i>Återstår Tmf.</i>	818,858: 69	
Afgår för sprängningsarbeten å tomterna N:o 7 vid Rödbergsgatan och N:o 46 vid Stora Robertsgatan jämte dessa gatuandelar, hvilka likviderades omedelbart af tomtlösen.			21,040: —	
		<i>Saldo Tmf.</i>	797,818: 69	
Af redan uppmätta och värderade odisponerade tomter torde under 1891 komma att försäljas för omkring			55,000: —	
		<i>Summa Tmf.</i>	852,818: 69	
hvaraf under 1891 beräknas inflyta			—: —	10,000: —
samt " 1892			—: —	78,000: —
Efter slutförandet af innevarande års planeringsarbeten kunna odisponerade tomter säljas till ett approximativt värde af			1,604,827: 17	
hvaraf äfvensom för till statsjärnvägarna afträdd mark under 1892 beräknas inflyta			—: —	200,000: —
Att betäcka genom kreditiv eller lån på kort tid.			—: —	237,540: 86
		<i>Summa Tmf.</i>	—: —	1,750,465: 55

*) Uppgiften uti Magistratens enahanda sammanställning för 1890 (Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 29 för 1890 pag. 22) beror på ett misstag, i det att räntor å tomtlösen därvid inberäknats.

Regleringsarbeten.

Löseskillingen för Statsrådet W. Lagus' gård.	—: —	132,000: —
Under år 1888 utförda arbeten:		
Planering	59,121: 30	
Afloppskanaler	<u>120,339: 95</u>	179,461: 25
Under år 1889 utförda arbeten:		
Fortsättning af 1888 påbörjade	27,909: 30	
Planering enligt budget	210,165: —	
Afloppskanaler d:o	<u>99,300: —</u>	337,374: 30
Under år 1890 utförda arbeten:		
Planering enligt budget	325,240: —	
Afloppskanaler, d:o	46,500: —	
Utvidgning af vägen öfver Broholmen, d:o	42,400: —	
Hamnarbeten, d:o	249,800: —	
Inköp af mudderverk, d:o	<u>75,000: —</u>	738,940: —
Till utförande under 1891 beslutna:		
Planering	132,340: —	
Afloppskanaler.	113,800: —	
Vägar å Berghäll	<u>44,700: —</u>	290,840: —
Till utförande under 1892 föreslagna*):		
Planering	27,800: —	
Afloppskanaler.	27,300: —	
Vägar å Berghäll	<u>16,750: —</u>	71,850: —
	<u>Summa <i>Frq.</i></u>	<u>—: — 1,750,465: 55</u>

*) Förutom vattenledningsarbeten å 37,100 mk, hvilka äfven kunnat här observeras.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

(Bilaga 2.)

Helsingfors,
den 14 oktober 1891.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Byggnadskon-
toret.

Härjemte insändes förslag till utgiftsstat för stadens „Byggnadskontor“ och „Allmänna arbeten“ för nästkommande år jemte dertill hörande kostnadsförslag och ritningar. Med anledning af häri ingående förändringar i Byggnadskontorets stat och de föreslagna arbetena är följande att anföra:

Trädgårdsmästarens aflöning har ej upptagits bland löner och arvoden för Byggnadskontorets personal då han faktiskt icke lyder under sagda kontor och med detsamma har ingen annan beröring än att af honom utförda arbetslistor eller godkända räkningar bokföras af Byggnadskontorets materialbokhållare. Hans aflöning, likasom staten för stadens planteringar, torde lämpligast, likasom fallet är med Vattenledningens stat, hänföras under särskild titel.

Anslaget för „extraringeniörs och ritarebiträden“ äfvensom för „material och handtlangaredagsverken“ hafva hvardera minskats med 1,000 mark med anledning af att en betydande reducering af de under de fyra senaste åren pågående „regleringsarbetena“ föreslås.

Utgifterna för „materialvakter“ och „expenser“ hafva visserligen under innevarande år något öfverskridit anslagen, men då det verkliga behöfliga beloppet är omöjligt att bestämma, äro de upptagna oförändrade.

Allmänna ar-
beten, byggnad-
er och lägen-
heter.

Folkskolan å Berghäll är visserligen ännu så ny att dess brädfodring kunde uppskjutas ifall icke senaste vinters erfarenhet visat att de stora rummen ej kunna hållas varma i sitt nuvarande skick; anslag för förhyddning, brädfodring och målning upptages därför under titeln „byggnader och lägenheter“.

Då anslaget för remonten af stadens hus år för år stegras och det oaktadt öfverskrides genom att någon enskild lägenhet befinnes påkalla mera genomgripande remont, har det synts mig riktigt att framdeles, före uppgörande af budget för följande år, värkställa en syn för utrönande af husens tillstånd och för större arbeten upptaga särskilda anslag. Ehuru min under hösten strängt upptagna tid ej medgifvit en tillräckligt genomgripande undersökning af alla lägenheter, upptages dock tvenne detaljposter för arbeten å skilda lägenheter, nämligen för remont och yttre målning af restaurationslokalen och kängelbanan i Brunnsparken äfvensom af sjöpaviljongen och uthusbyggnaden i Kaisaniemi. Till remonten af Brunnsparksrestauranten räknas uppförandet af ett plank kring den gårdsplan som kommer att upplåtas för restauratörens behof och ett mindre afträde nära densamma.

Då stadens materialgård förflyttas till kampmalmen, för att gifva rum för bangårdens utvidgning, blir det nödigt att å densamma uppföra en enkel träbyggnad, innehållande ett kontorsrum, ett rum för instrumenter samt ett tork- och slöjd-

rum, helst af sten. Behovet af sådana rum har länge gjort sig kännbart, men har framställning härom år från år uppskjutits, emedan man ej kunde tänka sig materialgårdens bibehållande i längden på sin gamla plats dels för att utrymmet å densamma är för trångt, dels för att den är belägen inuti staden på dyrbara tomter. För den nödvändigaste slöjden har något virke kunnat torkas i närmaste granngård, men för det minsta limnings- eller annat snickararbete, hvartill ett varmt rum erfordras, har enskilda snickarverkstäder anlåtats och har Byggnadskontorets ganska dyrbara mätninginstrumenter icke kunnat skötas som sig bordt uti ett kallt magasin. Den föreslagna byggnaden innehållande ett verkstads- och torkrum 30 fot i kvadrat, skulle lämpligast kunna uppföras i sammanhang med vattenledningsverkstaden och byggnaden innehållande ett mindre kontorsrum samt ett lika stort instrumentrum, invid inkörporten till materialgården på det att uppsyningsmannen lätt må kunna öfvervaka transporten af in- och utgående materialier.

För att tillmötesgå de väl berättigade anspråken på täckta klappbryggor för vintern har förslag blifvit uppgjort till öfverbyggande försöksvis af tvänne de bäst belägna bryggorna, hvilkas bärkraft skulle ökas genom anbringande af några toma petroleumfat samt öfverbyggnadens eller skjulens förseende med en kamin för att kunna hålla temperaturen någon grad öfver noll. Kostnaderna för eldning kunde betäckas genom uppbärande af en låg afgift.

Då Drätselkammarens försök att utbjuda plats vid strand gratis åt personer som vore villiga att å dem uppföra simhus, icke kröntes med framgång, tillåter jag mig återupptaga frågan om byggandet på stadens bekostnad af sådana. Då simhus finnas vid Brobergskajen, i Hafshamnen och i Munkholmssundet, anser jag Gräsviken, för den talrika arbetarebefolkningen i 4:de och 5:te stadsdelarne, äfvensom Aspnäs i Norra hamnen, för befolkningen å Berghäll och på Ås, såsom lämpliga och föreslår att på hvardera stället uppföras tvänne simhus, ett för kvinnor och ett för män. I Gräsviken kan dock lämplig plats beredas endast i det fall att spillningsafstjälningen därstädes upphör.

Frågan om förflyttning af platsen för nedgräfning af kadaver från Sandudd har flere år diskuterats, men torde svårigheten att finna annan lämplig sådan ställt hinder i vägen för planernas realiserande. Oaktadt denna svårighet fortfarande existerar och någon fullt lämplig plats icke torde stå till buds i stadens omedelbara granskap, måste en sådan förflyttning vidtagas för att den gamla platsen icke skall lägga hinder i vägen för traktens bebyggande och användande under flere decennier. Äldre skogsvakten, som haft i uppdrag att utse lämpligt område, så beläget att den för politiekarlarne nödiga bostaden komme att ligga på stadens mark, har föreslagit till nedgräfningsplats en mindre sandslätt å Grejus hemman invid villan N:o 43 Malm samt bostädernas placering på sistnämnda, odisponerade villalott. Marken kan genom utdikning fås torr på ända till 2 meters djup och kan en väg lätt anläggas till densamma genom sandtägten, från vägen till Fredriksberg. Användandet af nuvarande för politiekarlarne upplåtna byggnader,

nämligen en bostad med 2 rum, badstuga för upptining af kadaver vintertid och uthus, på den nya platsen kan ej ifrågakomma, emedan de befinna sig i så uselt skick att nya i hvarje händelse omedelbart borde uppföras oberoende af den föreslagna förändringen i öfrigt.

Gator. Under förutsättning att tomtegarene vid Norra Esplanadgatan, mellan Mikael- och Ö. Henriksgatorna, af Magistraten åläggas att omlägga sina andelar af gatan med tuktad sten, har anslag för stadens andel upptagits.

Beläggning af Salutorget med tuktad sten och med vattentäta fogar, till den del som mest begagnas för lifsmedelshandeln från foror, nämligen mellan Sofie- och Katrinegatorna, föreslås, jemte beläggning med vanlig tuktad sten af denna plats omgifvande gator eller Norra Esplanad-, Sofie- och Katrinegatornas förlängning. En bredd af 15 meter skulle lemnas belagd med fältsten, dels emedan framtida utvidgningar af kajen skulle komma att rubba den dyrbara stenläggningen af tuktad sten, dels för att trafiken här icke är af någon synnerlig betydighet. Den metod, som af mig tidigare föreslagits för åstadkommande af vattentät betäckning, eller stenens läggning i asfalt på beton underlag, undantränges numera af ett i Berlin infördt enklare och billigare sätt. Efter sättningen fyllas och stoppas fogarna omsorgsfullt med torr sand till 5 å 6 centimeter från öfra ytan och ingjutes här- efter i den öppna fogen en blandning af creosotolja och beck, som, genom att den ständigt bibehålles mjuk, håller beläggningen tillräckligt tät äfven under starka temperaturväxlingar. En qvadratmeter enligt den förra metoden beräknades till *Smc.* 24: 40, hvaremot den senare läggningen torde kunna utföras för *Smc.* 13.

Körbanan å Senatstorget utanför Nikolaikyrkans tomt är i högst misera- belt skick, hvarföre dess omläggning föreslås under förutsättning att Magistraten ålägger församlingen att omlägga sin andel. Att höjderna af denna körbana på nå- got sätt skulle inverkas af Alexandersmonumentets uppresande å torget är knapt tänkbart, hvarföre detta arbete ej bör uppskjutas om ock förslaget att omlägga hela den del af torget som ligger mellan korsvägarne och kyrkan tidigare, af farhåga för sådan störing, afböjdes.

Det tidigare sammanförda anslaget för diverse reparationer af gator, kajer och kloaker synes ännu ej hafva blifvit riktigt fördeladt, hvarföre sådan förändring vidtagits att för remont af gator nu upptagits 9,000 mark i stället för 8,000 under innevarande år. Deremot sänkes anslaget för underhåll af kloaker med 3,000 mark och höjes för kajer med 2,000 mark, hvarigenom totalkostnaden blir oförändrad.

Nyläggning af en körbana norr om Åbo kasernen från Vestra Henriksgatan till Kampplanen föreslås under förutsättning att nämnda kaserns andel på Magistra- tens föranstaltande samtidigt stensättes. Trafiken mellan jernvägens godsbangård och 4:de samt 5:te stadsdelarne tager mer och mer denna väg, sedan tillstötande delar af Anne- och Kampgatorna blifvit stensatta, hvarföre den förut endast grusade gatan icke mera kan hållas i trafikabelt skick utan stensättning.

Vid under innevarande vår hållen allmän gatusyn upptogs, i enlighet med en tidigare uppgjord tablå för de nyplanerade gatornas systematiska stensättning,

följande gator, i hvilka staden har andelar, till nyläggning: Skepparegatan mellan Båtsmans- och Smedsgatorna, Smeds- mellan Skeppare- och Fabriks-, Fabriks- mellan Smeds- och Styrmans- samt Munkholms- mellan Docksgatan och Fiskaretorget. Längs dessa gatuandelar hafva äfven numera tomterna på få undantag när blifvit bebyggda, hvarföre intet skäl torde finnas för frångående af den förut följda planen för deras stensättning.

Bron öfver Skatuddskanalen, som i tiden blifvit konstruerad på ett oändamålsenligt sätt, i det att regnvatten ständigt kan nedströmma till de bärande jerndelarna, hvilka härigenom småningom förstöras, bör skyddas och har förslag därför uppgjorts för dess betäckande med ett sammanhängande asfaltlager, på hvilket körbana af trämosaik och trottoirer af plankor komma att läggas.

Det enda planeringsarbete som nu upptages på ordinarie budgeten är „Uppgången från Bergmansgatan till Observatoriiberget“, hvars utförande närmast förledes af den orsak att massor af från Observatoriigatan öfverblifvet fyllningsmaterial för dess utförande äro å platsen hopade, hvilka ej kunna kvarlemnas så som de nu ligga. Hela kostnaden för detta arbete, hvilken beräknats till 19,600 mark, upptages dock ej, utan blott en del deraf, 10,000 mark, för utförandet af afloppsledning, planering och vägbyggnad. Återstoden af arbetet kan utföras under ett följande år och blir äfven billigare om mull m. m. samlas småningom då tillgång derpå yppar sig.

Med mycken tvekan har jag reducerat regleringsarbetena, icke för att tomter invid nya gator skulle under inträffade tryckta läge hafva stor efterfrågan, men emedan brist på arbetsförtjenst kommer att svårt hemsöka icke allenast den lösa befolkningen utan äfven en del af de i ekonomiskt afseende lyckligare lottade yrkesarbetarene. I hopp att staden, såsom vid ett tidigare tillfälle, skall kunna bevilja extra anslag för anordnande af nödhjulsarbeten, ifall sådant ej kan undvikas, har jag dock inskränkt arbetena till mindre än $\frac{1}{3}$ af deras storlek under föregående år. Till sådant omfång hafva de föreslagits af det skäl att de kunna utföras för de öfverskott å anslagen för regleringsarbeten, som redan uppstått eller med säkerhet kunna beräknas ännu uppkomma, och inga nya anslag sålunda erfordras. Af totalbeloppet 108,950 mark belöper sig 59,300 mark på arbeten inom staden och 49,650 mark på Berghäll. I staden finnas då innevarande års arbeten äro slutförda 26 bostads- och 9 fabrikstomter samt, efter de för nästa år föreslagna arbetenas utförande, 34 bostadstomter, hvaremot fabrikstomternas antal förblir oförändradt. På Berghäll kunna utom redan ansökta 7 tomter ännu 3 tomter utarrenderas samt, efter det de föreslagna arbetena beslutits, ytterligare 14 tomter blifva disponibla.

Genom planering af Bergmansgatan och den del af Skepparegatan, som förrenar den förstnämnda med Jägaregatan, bli de tomter tillgängliga, som för närvarande äro de begärligaste emedan de ligga omedelbart invid redan förut bebyggda tomter.

Inom staden finnas numera endast undantagsvis gatsträckor som icke på sådant sätt äro försedda med kloakledning, att hvarje tomt kan erhålla tillledning

Kloaker.

till dem och likaså finnes endast undantagsvis tomtogare som icke insett nyttan och nödvändigheten af att ansluta sin gård till det allmänna nätet. Der sådana kloaker saknas, hafva dock för tomterna på ett eller annat sätt inrättats aflopp, genom grannens tomt eller längs gata på tomtogares bekostnad, hvarföre för närvarande ej erfordras någon utvidgning af det bestående kloaksystemet inom den bebyggda delen af staden. Äldre träkanaler finnas, förutom enskilda tomtogares, numera, såvidt Byggnadskontoret har sig bekant, endast under Brunngatan och genom Skeppsvarfvet. Förstnämnda gatas stensättning är nyligen remonterad och någon bristfällighet hos träkanalen har ej försports, hvarföre med dess ombyggnad torde kunna anstå. Träkanalen genom Skeppsvarfvet åter erfordrar visserligen ombyggnad, men bör detta ske i sammanhang med anläggning af hamnbanan, hvilken nödvändiggör en förändring af kloakens sträckning. Det för ombyggnad af äldre träkanaler för innevarande år beviljade anslaget 5,000 mark är derföre minskadt till förslagsvis 2,000 mark.

Såsom nybyggnad upptages en större kloak under Salutorget, hvilken skulle ha till ändamål att upptaga de från Norra och Södra Esplanadgatorna, Unions-, Sofie- och Katrinegatorna, i innersta hörnet af Södra hamnen, utmynnande afloppsledningarna och föra deras innehåll, hvilket nu samlas och sprider stank uti det jemförelsevis instängda grunda hörnet, till Slottskajen der vattnet är djupt och en liffigare omsättning eger rum. Denna förändring, som länge utgjort ett önskningsmål, bör föregå den omläggning af torget, hvilken ofvan omordats.

Afloppskanalerna under Bergmans- och Jägaregatorna hänföra sig till redan omtalade regleringsarbeten och de under 2:dra och 4:de linierna å Berghäll till vägbyggnader som nedan beskrifvas.

Vägar.

Anslaget för remont af vägar bibehålles oförändradt, ehuru vägarne längd något ökats, dels emedan en del, med för den särskildt uti innevarande års stat beviljade medel, försatts i bättre skick, dels emedan vägarne inom Berghäll ännu kompletteras med för deras anläggning beviljade anslag och sålunda icke betunga det allmänna underhållet.

Då utskänkningsbolaget vidtagit med byggandet af en bro mellan Mejlans och Fölisö måste från allmänna körvägen en biväg anläggas jemte en mindre plats der åkdon kunna vända och vänta. Redan år 1890 anslogs härtill medel, men kom vägen då ej till utförande emedan brobyggnaden uppsköts.

I sammanhang med föregående omnämnande af regleringsarbeten inom staden, uppgifves att, genom utförande af de föreslagna planeringarna inom Berghäll, 14 arrendetomter blifva tillgängliga. Anslagen för de nya delarna af 2:dra, 3:dje och 4:de linierna med en sammanlagd längd af 475 meter utgöra en jemförelsevis liten summa eller för vägar, kloak- och vattenledning sammanlagdt 49,650 mark. Detta ernås genom att endast den ländigare hälften af den blifvande gatan planeras eller att, der aflopp och vattenledning ej erfordras, endast provisoriska körvägar anordnas. Anläggningen af nämnda ledningar komme i hvarje händelse att

utföras på sådant sätt att de i framtiden, utan förändring, ingå uti det för Berg-häll i sådant afseende uppgjorda fullständiga systemet. En provisorisk väg längs tomterna N:ris 4 och 6 vid 4:de linien, som föreslås till utförande, medför inga inkomster från nya arrendetomter, utan afser endast att göra nämnda tomter lättare tillgängliga samt att förmedla genomgående trafik längs denna linie.

Chausséerna utom staden, isynnerhet den vestra, har redan länge ställvis varit för den tilltagande trafiken något obehöfvade, isynnerhet vid slingrigt vinterföre, genom att de äro smala och hafva stor kullrighet, men har numera, genom tillkomsten af spårvägen och den förhöjning af midten som denna åstadkommit och den större förslitning af de smala sidorna, blifvit i hög grad försämrade. Redan år 1883 föreslogs af mig en småningom skeende höjning af sidorna för att få körbanan bredare och en bättre profil, men beviljades ej det behöfliga, af Drätselkammaren förordade anslaget. Under innevarande sommar har förslag utarbetats för en genomgripande ombyggnad och utvidgning af Vestra chausséens vestra sida, men då dessa arbeten kräfva stora summor och måste föregås af öfverenskommelse med innehafvarena af invid liggande arrendelägenheter om afstående af mark, har till utförande under instundande år föreslagits endast utförande af en förbättring af chausséens östra sida af mindre omfång, hvilken kan åstadkommas genom höjning af yttre kanten, igenfyllande af en del sidodiken och deras ersättande med en smal stensatt rännsten m. m. dylikt, hvarigenom en planare och något bredare körbana kan åstadkommas på hela längden, med undantag af den del som ligger i genomsprängningen vid Hagasund och en kortare sträcka å hög bank, vid lägenheten Toivo. Denna utvidgning och förbättring, som icke tillsviðare behöfver utsträckas längre än spårvägen når, är beräknad att kosta 25,700 mark, men är anslaget för diverse underhåll minskadt från 20,000 till 15,000 mark, emedan ungefär fjerdedelen af den eljest nödiga remonten bortfaller. Huruvida Spårvägsbolaget skall deltaga uti denna af spårvägarnes uppkomst dels förorsakade dels påskyndade stora kostsamma remont, öfverlemnas till Drätselkammarens bedömande.

Maccadamiseringen af Djurgårdsvägen, hvartill 8,000 mark finnas anslagna för innevarande år och som skulle utföras under tre år med samma summa årligen, har ej kommit till utförande, emedan bokning för hand af nödig sten ej utfördes i förväntan på den beställda stenkrossen. Med denna har intet arbete emellertid medhunnits, enär ångvälden, som skall drifva krossen, varit oafbrutet sysselsatt vid remontarbeten alltsen den anlände. Då sålunda 8,000 mark finnas för påbörjandet af denna vägs chaussering och osäkert är, huruvida mera medhinnas då ångvälden kommer att tagas mycket i anspråk för ofvan föreslagna och annan remont, har intet nytt anslag upptagits för nästkommande år.

Det slutna varuskjulet å vestra kajen har visat sig vara af ringa nytta och alldeles ej motsvara det ändamål hvartill det uppförts. Orsaken härtill är dess aflägsna läge från kaj, hvarigenom dess begagnande alltför mycket ökar om-

kostnaderna för varors lossning från fartyg och uppläggande i detsamma. Då den nya kajen och utfyllningen emellertid numera erbjuder plats invid och längs kajen, kan denna olägenhet afhjelpas genom skjulets flyttning, sålunda att det vrides 90 grader omkring sitt sydöstra hörn och derefter drages rätt ut mot kajens yttre kant så nära till densamma att takutsprånget kommer ända ut till träbeläggningen. Uti den beräknade kostnaden ingå stensättningsarbeten med *Smf.* 3,200. Detta förslag har jag meddelat hamnkaptenen, som äfven gillade detsamma och ansåg skulet härigenom komma på sin rätta plats och blifva till stor nytta.

Afstjelningsbryggan i Norra hamnen erfordrar större remont och särskildt nytt brolock. Härvid har jag ansett lämpligt att staden äfven remonterar den del inuti denna bro, som för många år sedan iståndsattes af enskild person, då det är högst olämpligt att någon har företrädesrätt till en för allmänt behof nödig kaj, isynnerhet om denna plats blir den enda lastningsplatsen för stadens egna prämar.

För muddring af stadens hamnar finnes i år ett anslag som endast till en mindre del tages i anspråk, när den muddring, hvilken ännu denna höst medhinner, utföres för tillbyggnaden af magasinskajen och denna för ändamålet har särskildt anslag. För att mellertid kunna arbeta med mudderverket hela nästa sommar erfordras förutom återstoden af innevarande års anslag ett tillskott som förslagsvis beräknats till 6,000 mark.

Den östra broarmen i Sörnäs fordrar remont till såväl lock som en del bärande delar och kistor, hvarförutom densammas förlängning ingår såsom nybyggnad.

Provisoriska anordningar för ballastlossning erfordras äfven nästa år tills den nya ballastplatsen blifvit färdig, hvarföre samma anslag som under innevarande år observerats.

Om ökningen af anslaget för „diverse underhåll“ har redan talats i sammanhang med liknande anslag för gator. För fortsättande af tillbyggnad och utvidgning af Magasinskajen, för hvilken förberedande arbeten pågå med härtill redan beviljat anslag, har, sedan erfarenhet, vid byggandet af den T-formiga kajarmen i Norra hamnen, vunnits om det utmärkta resultat som kan vinnas med spint eller i allmänhet träfyllning der botten är så löst att vid användning af vanliga kistor deras stabilitet äfventyras. Ett helt och hållet nytt projekt har uppgjorts för ifrågavarande kajbyggnad, afseende att utanför en fyllning af spint, begränsad utåt af en spontvägg, uppföra en beklädnadsmur af granit på pålar förankrade uti förenämnda fyllning. Detta blir möjligt genom att spinten ej kommer att utöfva något sidotryck sedan bottnet blifvit så uppmuddradt att glidning ej behöfver befaras. Spinten fylls i jemnhöjd med medelvattenståndet och betäckes med ett fem fots sandlager, hvilket sedan sättning försiggått kan stensättas. Den högst belägna träkonstruktionen utgöres af det bjelkgolf, på hvilket stenkajen hvilar och detta är placeradt 0,7 meter under medelvattenståndet. Trä som

ligger å denna höjd förruttnar ej och äfven ifall teorin om kustens höjning är riktig, så dröjer det mer än 100 år innan någon fara uppstår, och har man då den jemförelsevis lätta utvägen för oskadliggörande af detta naturens ingripande att upprifva stenvuren och bjelkgolfvet, afsåga pålarne och härefter åter sänka golfvet 0,7 meter för kommande 100 år. Det för denna kaj för senaste höst föreslagna byggnadssättet, medelst stora sammanhängande sänkkistor fyllda till vattenytan med spint, betecknades såsom billigt och angafs totalkostnaden till 380,000 mark, men enligt det nu föreslagna systemet hafva kostnaderna nedbragts till 314,000 mark. Dessutom blir remonten nedbragt till ett minimum genom att inga delar af trä förutom följarene ligga öfver vattenytan. Den del som föreslås till utförande under nästkommande år sträcker sig från senast utförda tillbyggnad till det första knä i den gamla kajlinien och utgör 153 meter. Kostnaden för denna är beräknad till 184,000 mark, men då 15,000 mark äro anslagna till förberedande arbeten, erfordras för nästkommande år endast *Smc* 169,000*). Med detta arbete bör ej uppskjutas, då trafiken är i behof af kaj och upplagsplats vid djupt vatten, men särskildt böra kajarbeten utföras under instundande vinter emedan en forcering och dermed förenadt fördyrande eljest uppstår då hamnbanans byggande påbörjas.

Hamnkaptenen har åter upptagit frågan om södra kajarmens förseende med skjul, hvilken fråga upprepade gånger fått vika för invändningen att utrymmet ej medger uppställande af vanliga skjul, emedan de skulle bli mera hinderliga för trafiken än nyttiga. Med en ny konstruktion, använd på en trängre plats i Stettin, tror jag mig hafva funnit ett sätt att tillfredsställa behofvet af något skydd för varorna, utan att stänga eller synnerligen försvåra rörelsen. Ett tak af 6,5 meters bredd uppbäres af tvenne pelare på endast 1,5 meters afstånd från hvarandra och erbjuder, då höjden till takkanten är endast 3 meter, ett dragligt skydd mot regn som icke faller under stark blåst från sidan och dock lemnas en 7 meter bred körbana och upplagsplats mellan inre träbeläggningen på kajkanten

Helsingfors stads Byggnadskontor, den 30 okt. 1891.

Till Drätsekkammaren i Helsingfors.

*) Såsom tillägg till Byggnadskontorets förslag till utgiftsstat tillåter jag mig föreslå att under „Hamnar, Nybyggnader“ och i sammanhang med „Tillbyggnad till Magasinskajen“ upptages en post „Pålning under tvenne varuskjul“ med *Smc* 14,000. Sådana skjul blifva i hvarje händelse nödvändiga vid den rymliga kaj med djupt vatten som här bildas och å hvilken jernvägsspår, anslutande sig till hamnbanan, med fördel kunna anordnas, men kunna de ej uppföras omedelbart på den nya utfyllningen utan att genom pålning understödjas och då denna pålning ej kan utföras efteråt, genom den hufvudsakligen af spint bestående fyllningen, bör densamma i sammanhang med kajbyggnaden verkställas. Sjulen äro afsedda att få en längd af 60 samt en bredd af 17 meter och torde större sådana ej med fördel, å det disponibla utrymmet, kunna användas, hvarföre anslaget, ehuru förslaget till deras placering ännu ej blifvit af Drätsekkammaren slutbehandladt, utan risk kan upptagas, då kostnaden för pålningen blir i det allra närmaste densamma huru skjulen än förskjutas.

Otto Ehrström.

och stolparne. Å Byggnadskontoret har förslag till tvenne sådana skjul af trä med 14,8 meters längd blifvit uppgjortt å *Fmk* 2,000 och af Brobyggnadsaktiebolaget har ett anbud å ett dylikt af jern gjorts för ett pris af 2,500 mark. Ehuru det senare är dyrare, har jag utan tvekan hållit mig till detta såsom solidare och kräfvande relativt liten remont. Isynnerhet blefve stolpar af trä ohållbara.*)

Två st. bojar, för fartygs förhalning, erfordras enligt uppgift af hamnkaptenen vid den nya vedhandelskajen i Norra hamnen, men då de mindre bojarne i Södra hamnen ibland visat sig vara något små, för förhalning af större fartyg vid stark blåst, torde det vara fördelaktigt att använda dessa mindre för vedskutorna och förlägga tvenne större nya uti Södra hamnen.

Uti Sandviken äro de provisoriska lossningsbryggorna ständigt besatta, hvarföre en liten utvidgning åter föreslås genom anläggande af dylika i fortsättning af den gamla vinkelformiga kajarmens yttre kant åt norr. En god och rymlig upplagsplats vinnes härigenom, som nu ej kunnat fördelaktigt begagnas.

Hamnkaptenen har förmått att mindre båtar, som numera erhållit godt skydd i Hafshamnen, hafva svårt att reda sig vid landning, emedan hela stranden består af utfylld sprängsten. En mindre summa har derföre observerats för utförande af en enkel provisorisk landningsbrygga tillfredsställande detta behof.

För några år sedan inrättades af Byggnadskontoret en brygga, bestående af några plankor öfver par tre bockar i södra hamnen nedanför Mynthuset med ändamål att invid densamma kunna låta hästar simma. Denna är mycket anlitad och har från skilda håll önskan uttalats att sådana skulle anläggas på flere ställen. Då detta ej kräfver stora uppoffringar och de kunna vara till allmän nytta, har anslag till anläggning af sådana i Gräsviken, Hafshamnen och Tölö viken nedanför Berghäll upptagits.

Såsom redan blifvit nämndt, föreslås utförande af en förlängning af östra broarmen i Sörnäs hamn på samma sätt som den vestra under detta år blifvit tillskarfvad. Härmed vinnes att ett fartyg kan ligga längs hvardera sidan af bron under det ett tredje ligger tvärs för ändan, hvilket nu kan ske endast med de minsta fartyg. Utskepparene förmena att, under rådande låga träpriser, det är af nog stor betydelse att kunna lasta vid kaj den största möjliga qvantitet för att minska inlastningskostnaderna och äro alla ense om att den vestra bron förlängning är till stort gagn.

Helsingfors stads Byggnadskontor, den 30 okt. 1891.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

*) Sedan Byggnadskontoret numera emottagit ett definitivt anbud från Brobyggnadsaktiebolaget om leverans och uppställning af tvenne varuskjul af jern, men kostnaden häri, exclusive målning och ett dyrbart stenfundament, uppgifves högre, nämligen *Fmk* 3,700 per styck, än förut af bolaget angifvits, tillåter jag mig föreslå att skjulen uppföras, enligt Byggnadskontorets tidigare förslag, af trä för *Fmk* 4,000 för båda skjulen. Fördelen af mindre remont å jernskjul kan ej anses uppväga en mer än dubbelt större anläggningskostnad. *Otto Ehrström.*

Enär brunnarna å platsen der Alexandersgatan skär Östra Henriksgatan äfvensom den s. k. Globrunnen å Jernvägstorget blifvit stängda och öfverbyggnaden, som numera endast är störande för både trafik och utseende, behöfva re-
monteras och målas ifall de qvarstå, har deras ombyggnad föreslagits. Denna skulle bestå i öfverbyggnadernas borttagande, brunnarnas öfverhvälfvande och förenande med en jernlucka i gatans plan, hvarjemte de lyktor som nu äro fästade på öfverbyggnaden skulle ställas på en lyktstolpe, omgifven af en upphöjd af kantsten infattad rund plattform, der fotgångare vid tillfällig lifig trafik kunde söka skydd. Brunnar.

Då brunnarnas antal sålunda minskas, har äfven anslaget för deras underhåll nedsatts med hälften.

Alla detalj poster för renhållningsväsendet äro bibehållna oförändrade med undantag af anslaget för renhållning af gator och allmänna platser samt kajer. Emedan staden från 1 instundande November sjelf öfvertager renhållningen och afsigten är att ställa denna renhållning på ett trafiken och allmänhetens berättigade fordringar mera motsvarande sätt, ökas kostnaderna och ha uppskattats till 30,000, resp. 500 mark. Anslaget för renhållning af hamnar och kajer ingår med ett mindre belopp, då sopning af lossnings- och lastningsplatser ingår i den allmänna renhållningen. Anslaget för extra renhållning bortfaller helt och hållet emedan sådan icke mera bör ifrågakomma eller om sådan i undantagsfall genom polisens försorg skulle utföras, densamma kan ske med de för allmänna renhållningen anslagna medel. Renhållnings-
väsendet.

En af de gamla afstjelpningspråmarna är försatt ur bruk och redan upptagen på slip och en annan bör likaledes undergå grundlig remont, hvarföre anslag för deras förbyggande upptages med ungefär samma summa, hvar till tvenne likadana pråmar under innevarande sommar blifvit reparerade.

För inköp af arbetsredskap ingår samma anslag som under innevarande år, liksom ock för „Diverse“ utgifter. Arbetsredskap.
Diverse.

Otto Ehrström.

(Bilaga 3.)

Promemoria till 1892 års vattenledningsbudget.

Åberopande närlagda förslag till utgiftsstat för vattenledningen under år 1892, får jag till förklaring af de utgiftsposter, hvilka icke förekommit under år 1891 eller jemförda med detta förete förändringar, anföra följande:

Till grund för fördelningen af vattenledningens löpande utgifter äro i detta utgiftsförslag lagda tvenne hufvudtitlar „förvaltning och drift“ samt „underhåll

och remont“, hvaraf den förra innefattar aflöningarne för vattenledningens stadigt anställda tjänstemän, kostnaderna för vattnets uppföring, rening, utdelning och debitering, mätningar och undersökningar i och för utvidgningar, verkställandet af privata anslutningar, m. m., det sednare åter de kostnader, som äro erforderliga för vidmakthållandet af vattenledningens inrättningar i fullgodt tjänstdugligt skick. Dessa hufvudtitlar hafva som känt äfven förut existerat, dock har under rubriken „Underhåll och remont“ äfven förekommit en utgiftspost benämnd „Remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader och dammar, jemte öfrigt underhåll, brandförsäkringspremier, utskylder till Helsinge kommun och telefonafgifter“, som i verkligheten gestaltat sig till ett slags konto pro diverse. Särskildt hafva brandförsäkringspremier, utskylder och telefonafgifter knappast någon gemenskap med underhållet, men derjemte har man i brist på andra konti äfven nödgats påföra detsamma allehanda rena driftkostnader, såsom utgifter för vattenmätarens afläsning, dagsverk för mätningar och undersökningar, tidningsannonser m. m., som lika litet hör dit. Ehuru det ju i det stora hela är likgiltigt, under hvilken benämning utgifterna för vattenledningen klassificeras och hufvudsaken härvidlag är totalsummans storlek, synes det mig dock som om man lika gerna kunde fördela dem efter en riktig som en oriktig grund, om icke annat så för att kunna få en rationell bokföring, hvilken med rätta anses för själen i hvarje affär, till stånd. Vattenledningskontorets officiella bokföring måste nemligen stöda sig endast på de i budgeten fastställda benämningarne, och ehuru en privat bokföring, fotad på en annan fördelningsgrund för särskiljandet af utgifterna för vattenledningens skilda inrättningar i afseende å drift och underhåll derjemte egt rum, har dock ofta oreda och svårighet att få en klar öfverblick öfver det hela genom tvenne bokföringssystem uppstått.

Oafsedt nämnda sammanblandning af drift- och underhållskostnader i budgeten hafva der äfven förekommit andra oegentliga benämningar på utgiftsposter, såsom „rörläggare- och handtlangaredagsverken“, der man alltså utgått ifrån de utförande personernas yrke och icke, såsom rättare vore, det ändamål för hvilket arbetet verkstälts. Följden häraf är att sedan ifrågavarande dagsverk ifrån arbetslistorna blifvit påförda sagda konto, man derefter måste särskildt utreda, om de hafva åtgått till privata anslutningar, underhåll af maskiner, filtra eller drifter af desamma m. m., allt detta förorsakande arbete och trassel, så mycket onödigare som det icke intresserar någon, om arbetet utförts af rörläggare och handtlangare, eller smeder, timmermän eller andra yrkesarbetare. Liknande utgiftsposter förekomma icke i närslutne budgetförslag, som härigenom torde hafva vunnit i klarhet och hvars särskilda poster här följa jämte upplysande förklaringar, där sådana ansetts erforderliga. Till jemförelse äro motsvarande poster under år 1891 införda i särskild kolumn invid de förra.

	1892 års budget.	1891 års budget.
En vattenledningsingeniör	6,380	6,380
En bokhållare	2,700	2,400
Bokhållarens lön är höjd från 2,400 till 2,700 mark af orsak att befattningen genom inrättande af en verkstad för vattenledningen och konsumenternas debitering enligt mätare dels blifvit ganska arbetsdryg, dels erfordrar en stor vana och detaljkännedom hos innehafvaren för att på tillfredsställande sätt kunna skötas. Dessa egenskaper förvärfvas endast genom längre praktik och vore det därför önskvärdt att lönevilkoren blefve så ställda, att bokhållaren finner sin uträkning vid att längre tid stanna qvar i tjensten och icke frestas att öfvergifva densamma för en anställning å något privat kontor, der mångenstädes en lön af 200 F:mk i månaden betalas för lättare och mindre ansvarsfullt arbete än vattenledningsbokhållarens.		
En rörmästare	3,000	3,000
En verkmästare	2,000	2,000
En första maskinist	2,400	2,250
Löneförhöjningen bifölls år 1890.		
En andra maskinist	1,200	1,200
En putsare	900	900
En filterförman	1,200	1,200
En reservoirtakt	420	300
Innehafvaren af befattningen, hvilken påtagligen icke skulle kunna jemte familj existera ens med den föreslagna lönen, lifnär sig hufvudsakligast med skomakeri, men då han är tvungen att vistas i denna afsides liggande vrå af staden invid vattenborgen, blifva inkomsterna af yrket ringa, så att existensmedel ibland tryta. Då mannen i fråga dessutom är ordentlig och pålitlig, anser jag den lilla löneförhöjningen motiverad och lika kännbar		
Transport	20,200	

	1892 års budget.	1891 års budget.
Transport för honom, som utan betydelse för vattenled- ningens finanser.	20,200	
Driftkostnad för pumpverket	6,000	Eldare dagsverk 2,000 F:m. Ved, kol och trassel 6,000 F:m.
Driftkostnad för filterna	7,000	Ingick under „remont och underhåll“.
Kostnader för privata anslutningar och upp- sättning af vattenmätare	20,000	Ingick under „material för servisedningar“ etc. 29,000 F:m samt hyra för verkstaden 2,000 F:m äfvensom rörläggare- och handt- langare-dagsverk.
Resemedel	400	400
Expensemedel	2,000	600
Häri ingår utgift för städerska och kon- torspojke med 675 F:m. Återstoden 1,325 F:m motsvarar tryckningskostnader för blan- ketter, böcker, tidningsannonser m. m., hvartill 1891 års anslag visat sig vara alldeles otill- räckligt.		samt en del under „re- mont och underhåll“.
Afläsning och kontroll af vattenmätare . . .	5,500	Ingick i „remont och underhåll“.
Inbegriper aflöning för tre afläsare och ett kontorsbiträde för afläsningarnes samman- ställning. Kostnaden grundar sig å de fakti- ska utgifterna för sagda ändamål under detta år, förhöjda med 1,000 F:m i anledning af att hela staden nästa år blir försedd med mätare, hvilka likasom under detta år böra afläsa må- natligen		
Mätningar och undersökningar m. m. . . .	1,500	Ingick i „remont och underhåll“.
Brandförsäkringspremier och telefonavgifter .	2,200	Ingick i „remont och underhåll“.
Transport	64,800	

	1892 års budget.	1891 års budget.
Transport	64,800	
<i>Underhåll och remont.</i>		
Remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät	15,000	Rörläggare och handlangare samt „remont och underhåll“.
Reparation och justering af vattenmätare	2,500	1,500
Summa F:m:k	82,300	81,130
Afgår: Inkomst för privata anslutningar	20,000	10,000
Saldo	62,300	71,130

Såsom synes slutar sig det beräknade nettobeloppet för vattenledningens löpande utgifter under år 1892 å en lägre summa än under år 1891, beroende detta förnämligast derpå att posten „material för servisedningar etc. 29,000“, sedan ett lager af vattenledningsmaterialer numera är bildadt och 1—5 stadsdelarne äro försedda med mätare, under år 1892 kan ersättas med endast 20,000 F:m:k, hvaruti äfven erforderliga dagsverk äro inberäknade, samt derpå att de beräknade inkomsterna från verkstaden, i år anslagna till 10,000 F:m:k, på grund af vunnen erfarenhet om verkstadens verksamhet kunna anslås till 20,000 F:m:k under år 1892.

Utsträckning af rörnätet.

Förbindning af rörsträngar till underlättande af vattnets cirkulation och förekommande af frysning föreslås å fyra ställen enligt hosföljande kostnadsförslag, nemligen under Wladimirs- och Abrahams-, Nylands- och Fredriks, St. Roberts- och Annegatorna samt under Högbergsgatan emellan adr. N:o 33 och 39. Sistnämnda arbete betingar en dryg kostnad af 5,900 F:m:k, men vore en förbindning af de å ömse sidor om den höga backen på Högbergsgatan slutande rörsträngarne synnerligt nödvändig, icke allenast af ofvanantydde orsak, utan också för att förbättra trycket i brandposterna derstädes, hvilket lemna mycket öfrigt att önska.

Rörledningen under Packhustorget emellan Södra Magasins- och Badhusatorna består ännu af 150 cm. rör, ehuru den är ämnad att tjenstgöra som hufvudrör för de nyplanerade stadsdelarna å Rödbergen, hvarför den borde ersättas

med 200 cm. rör och sålunda få samma diameter som ledningen ifrån Södra Esplanad- till Södra Magasinsgatan och ifrån Badhus- till och med Fabriksgatan. Enär besagde nya stadsdelar å Rödbergen synas uppspira något långsamt, är behovet af rörombytet icke trängande, men bör dock förr eller sednare tillgodoses. Vattenledningarne till Humleberg och Strömstens plantage, angående hvilka kostnadsförslag på resp. villaegares begäran förut blifvit uppgjorda, äro upptagna i budgetförslaget endast för den händelse att den vanliga garantien å anläggningskapitalet presteras.

Inköpet af vattenmätare, erforderliga under år 1892 har beräknats kräfva en kostnad af 20,000 F:mk, tillräcklig att förse samtliga de konsumenter, som hittills icke ännu hafva mätare uppsatta, med sådana, äfvensom att bilda nödigt förråd af mätare.

Ritningar och kostnadsförslag till en vattenledningsverkstad hafva blifvit uppgjorda i hufvudsaklig enlighet med den af Drätselkammaren i fjol godkända konseptritningen; placeringen har skett i enlighet med Drätselkammarens beslut af den 12 Mars 1891. Kostnadsförslaget upptager icke kostnaden för den erforderliga vattenledningen ifrån Fredriks- under Malmgatan till stadens blifvande materialgård, hvilken kostnad torde ingå i det af stadsingeniören beräknade anslaget för materialupplagets flyttning ifrån dess närvarande ställe.

Enär de reningsförsök med Vandavatten, som under de sednaste åren verkstälts och hvarom jag förbehåller mig att framdeles få inlemna en detaljerad redogörelse, gifvit till resultat, att några kemiskt verkande metoder, mäktiga att utan försämring af vattnets kvalitet förbättra dess utseende, f. n. icke existera, återstår ingen annan utväg än att fortfarande använda sandfiltra som reningsmedel, likväl i en större utsträckning än härintills. Af de tre filtra, som staden f. n. eger, ett hvart å 690 m², kunna sällan flera än två, men ibland, om någon mellanmur skall repareras eller ett filtrum tömmas till botten och ett annat skummas, endast ett vara i gång, och blifver i sådana fall förhållandet emellan vattenmängd och filterarea så ogynnsamt, att filterdriften deraf i yttersta grad försvåras, enär en filterafdelning endast under några dagar förmår leverera det erforderliga vattnet. Härtill bidrager ytterligare den omständigheten att filtrerna äro öppna, så att skumningen om vintern blifver ytterst svår och långvarig, särskildt om snöfall härunder inträffar, hvadan filtrationsprocessens regelbundna gång just under den tid af året då den är som mest maktpåliggande, nemligen vid islossningen, blifver beroende af så oberäkneliga faktorer som temperatur och nederbörd. Som känt har det äfven förekommit att man vid dessa tillfällen varit nödsakad leverera ofiltrerad vatten. På grund af ofvanstående och med ledning af de uppgifter om filtrationshastighet m. m. som här nedan anföras har förslag till tre nya filterbassiner, två å 450 och ett å 350 m² blifvit uppgjorda. Placeringen framgår ifrån vidfogade situationsplan och konstruktionen ifrån plan- och genomskärningsritningarne. Filterbassinerna blifva till nästan hela sin utsträckning in-

sprängda i berg och beklädda med béton, hvarigenom största möjliga täthet vinnas. De äro ämnade att öfverbyggas med dubbelt asfalttak på tegelmurar, hvarigenom icke allenast istäckets tjocklek bör om vintern nedbringas till ett minimum, utan ock nederbördens inflytande helt och hållet försvinner. Att göra dem fullkomligt frostfria kan endast ske genom att hvälfva dem och betäcka dem med jord, hvilket komme att medföra enorma kostnader, eller genom permanent eldning under den kalla årstiden, äfven denna kräfvande ansenliga utgifter. I betraktande af den väsentliga skilnaden emellan ett istäcke om några tiotals centimeters tjocklek, som på sin höjd kan bilda sig i de nya filtra, och ett sådant af öfver en meters tjocklek, som hörer till regeln i de gamla, anser jag att driften af de nya filtrerna blifver så betydligt underlättad, att en ständig eldning icke är påkallad; deremot kunde en temporär sådan måhända visa sig nyttig, sålunda att man i stället för att sönderhugga och bortforsla isen, låter densamma smälta före skumningen. Detta kommer dock framtiden bäst att utvisa, hvarföre några eldstäder tillsvidare icke äro föreslagna inom filtrerna, men möter intet hinder att framdeles anlägga sådana.

Sjelfva filterbädden är af den bästa hittills kända konstruktion, der nästan hela bassinens djup upptages af filtrerande material i stället för af sprängsten och grus, som i stadens gamla filtra till stor del är fallet.

Komma dessa nya filtra till stånd, så kan man framdeles under alla omständigheter påräkna att minst 1,490 m² filteryta är i gång (neml. 2 nya och ett gammalt filter) samt i regeln 2,180 m², emot resp. 690 och 1,380 m² under närvarande förhållanden. För en uppfordring af 168 m³ i timmen, som vanligast förekommer, blefve filtrationshastigheterna c:a 113^{mm}, resp. 77^{mm} i timmen, emot 243, resp. 122, som de f. n. äro, och då man tager i betraktande att c:a 100^{mm} filtrationshastighet allmänt är antagen som norm för t. o. m. bättre vatten än Vandas, samt att filtrerna äfven böra tillgodose framtidens behof, synes det att de icke äro tilltagna i för stor skala.

Uppställer man nu frågan om man med tillhjälp af dessa nya filtra kan förvandla det bruna och grumliga Vandavattnet till klart och färglöst, så måste densamma, på grund af de verkställda försöken, besvaras nekande. Att filtrationsresultatet deremot blifver bättre än härintills, lider intet tvifvel, ehuru jag icke ens med ledning af sagda försök åtager mig att uppgifva några siffervärden, ty dertill är skilnaden emellan ett försöksfilter om 0,125 m² yta och tre filterbassiner af 1,250 m² areal altför betydlig. Det är ej heller några öfverdrifna förväntningar i sagda afseende som föranledt mig att uppgöra förslaget, utan endast följande fakta som icke kunna bortresonneras, nemligen det att vattenverket redan under nuvarande förhållanden och än mera i anseende till den växande konsumtionen är i behof af en större filterarea, för att öfverhufvudtaget kunna leverera filtrerad vatten under alla omständigheter, samt vidare det att vattnets förbättring genom de nya filtrerna, om ock icke betydlig, dock i alla fall blifver någon.

En omständighet, som i detta sammanhang förtjenar beröras, är den, att måhända framdeles nya kemiska reningsmetoder blifva uppfunna, hvarvid dessa nya filtra blefve öfverflödiga eller till hinder. Enligt teknikens nuvarande ståndpunkt är detta mycket osannolikt, ty vid alla hittills kända reningsmetoder, äfven de kemiska, ingå sandfiltra som integrerande beståndsdelar, och ju större de äro, desto bättre lyckas reningen, men om det osannolika skulle inträffa, så får man väl finna sig i att det goda får vika för det bättre.

Filtrernas utförande erfordrar minst två år, hvarföre för 1892 endast ett anslag af 100,000 F:mk är observeradt, motsvarande kostnaden för bergsprängning, planering och en del rörledningar. Att bygga ett filter färdigt i sender, som måhända synes mera motiveradt, kan jag icke tillråda, ty för att hushålla med utrymmet ligga filtrerna temligen nära hvarandra, och bergsprängningen för ett nytt filter kunde menligt inverka på betoningen i ett redan färdigbyggt, hvilken kunde skrällas lös och omintetgöra det på filtrernas tätning nedlagda arbetet.

Det har tid efter annan inträffat att vattenledningsvattnet varit luftblandadt, hvilket i och för sig icke vore någon olycka, om icke tillika diverse slampartiklar, stumpar af packningsgarn etc. plögade uppenbara sig i vattnet, hvilka vid dylika tillfällen lösryckas ifrån rörens väggar i följd af den stora hastighet som vattnet antager när en del af rörens genomskärning upptages af luft. Till undvikande häraf borde på tryckledningarne några automatiska luftventiler anbringas, hvilka sjelfmant utsläppa den luft som med tiden eller tillfälligtvis samlas der.

I och för kontrollen af kolfvarnes och ventilernas täthet å pumpverken vore det nyttigt att minst ett par gånger om året uppmäta den vattenmängd som de leverera, hvilket såsom det nu är stäldt endast kan ske i vattenborgen med obligat afstängning af vattentillförseln till staden. För att framdeles kunna verkställa dylika pumpningsförsök utan att molestera konsumenterna, föreslås anbringandet af en 200^{mm} vattenmätare vid pumpverken, med hvars tillhjälp vattenmängden när som helst och utan störning af vattentillförseln kan uppmätas. Man kan komma till rätta med en så liten mätare genom att låta pumparna arbeta endast med half eller qvart maskin, enär det endast gäller att konstatera vattenmängden per slag.

Anledningen till anbringandet af flere afstängningsventiler å rörnätet har förut upprepade gånger framhållits, och upptager äfven 1892 års budget en liten post för detta ändamål. Helsingfors den 1 Oktober 1891.

C. Hausen.

Utskottsbetänkande angående särskilda ändringar i polisordningen för Helsingfors.

I skrivelser af den 7 juli och 17 augusti 1891 har Poliskammaren väckt förslag om särskilda ändringar i polisordningen för Helsingfors; derå Magistraten, medels remissresolution af den 26 sistlidne september, anhållit om Stadfullmäktiges utlåtande öfver förslagen. Vid sammanträde den 6 nyssvikne oktober hafva sedermera Fullmäktige åt undertecknade uppdragit att inkomma med yttrande i ärendet.

I den första af dessa skrivelser anför Poliskammaren, att enär stadgandet i 13 § af stadens polisordning angående stensprängning afsåge sprängning med vanligt sprängkrut och egentligen icke egde någon tillämpning å dynamit och andra kraftigare sprängämnen, hvilka emellertid för sten- och bergsprängning numera för det mesta användes, ansåge Poliskammaren, med afseende ej mindre å den våda, som kunde uppstå genom oriktigt och oförsiktigt användande af dynamit, utan äfven derå, att flera tillbud till olyckshändelse i följd af okunnighet vid sprängningsarbeten med dynamit förekommit, sig böra hemställa, huruvida icke till stadgandet i berörda § kunde göras ett sådant tillägg att, då stensprängning verkställdes med annat ämne än krut, arbetet borde utföras under ledning eller öfvervakas af en tekniskt bildad person, eller också andra försiktighetsåtgärder dervid iakttagas, hvarigenom hvarje fara för olycksfall komme att undvikas.

För så vidt utskottet kunnat bedöma, föreligger icke någon anledning att för dynamit och dermed likartade sprängämnen stadga annat än hvad som bör gälla äfven för krut, som visserligen utvecklar mindre kraft än de förstnämnda, men å andra sidan lättare genom ovarsamhet bringas att explodera och sålunda är farligare än många andra sprängämnen i synnerhet för de dermed sysslande arbetarene. Härtill kommer att krutets förmåga att, i händelse sprängningsarbete utföres utan tillräcklig täckning, kringkasta stenflisor, är nästan större än öfriga sprängämnens. — Lika litet kan utskottet vara ense med Poliskammaren om nödvändigheten att ställa alla

sprängningsarbeten under inseedet af tekniskt bildade personer. En sådan åtgärd skulle icke obetydligt fördyra dessa arbeten, och torde syftemålet kunna uppnås på ett enklare sätt. För att ifrågavarande arbeten må behörigen utföras erfordras nämligen efter utskottets tanke endast samvetsgrannhet och någon vana att handskas med sprängämnen, hvilka egenskaper kunna finnas i lika hög grad hos dem, som någon tid sysslat med dessa arbeten, som hos mången tekniskt bildad arbetsledare. Att sprängningsarbeten och handterandet af sprängämnen anförtros åt hvilken okunnig och oduglig stenarbetare som helst, på sätt för närvarande ofta är fallet, torde därför lättare och fullständigare kunna förebyggas derigenom att enhver, som låter verkställa sprängningsarbete, tillhålls att, vid äfventyr att eljes sjelf jemväl stå ansvaret för hvarje vid arbetet tilläfvventyrs inträffande oförsiktighet och vårdslöshet, för Poliskammaren uppgifva sådan ansvarig ledare för arbetet, som kan af Poliskammaren, på grund af infordrade intyg eller den kännedom, Kammaren eljes eger, i anförda egenskap godkännas. Att sagde anmälan borde göras hos Poliskammaren har sin grund deri att, enligt 13 § i polisordningen, innan stensprängning begynnes, derom bör tillkännagifvas hos Kammaren och att omordade anmälan om ansvarig arbetsledare lämpligast torde få ske i sammanhang härmed. I § 43 af stadens byggnadsordning förekommer ett enahanda stadgande, som gäller vid byggnadsföretag. — Derjemte torde det ansvar, som är utfäst för öfverträdelse af föreskrift beträffande oförsiktig behandling af sprängämnen och som nu är utsatt till 20 marks vite, böra höjas, och föreslås i sådant afseende ett latitudinärt vite från 20 till 200 mark.

Utskottet föreslår därför vördsamt att Stadsfullmäktige ville besluta:

att förorda bifall till ett tillägg till 13 § i polisordningen, så lydande:

„För iakttagande af nödig försiktighet vid sprängningsarbete ansvarar jemväl den, för hvars räkning arbetet utföres. Vill han arbetet åt ansvarig arbetsledare ombetro, anmäle derom hos Poliskammaren och styrke tillika, att denne ledningen af arbetet och ansvaret derför sig åtagit; och ankommer det å Poliskammaren att pröfva, huruvida den antagne arbetsledaren kan i sådan egenskap godkännas“

samt att Fullmäktige ville föreslå att ansvaret för öfverträdelse mot omordade 13 § höjes till vite från 20 till 200 mark.

I sin senare skrifvelse, af den 17 sistlidne augusti, anmärker Poliskammaren att en allmän missbelåtenhet och klagan redan länge försports öfver det sätt, på hvilket sopningen af stadens gator verkställes, hvarförutom Helsovårdsnämnden gjort

Poliskammaren uppmärksam på de sanitära faror, som uppstå derigenom att dammoln vid sopning af gator och allmänna platser uppjagas och af vinden kringföras och förpesta luften. Poliskammaren saknade dock medel att förekomma dessa olägenheter, enär 21 § i polisordningen icke innehåller några närmare föreskrifter härutinnan, ehuru dessa olägenheter och deraf härflytande sanitära missförhållanden kunde med lätthet förhindras exempelvis sålunda att gatan blefve fuktad med en sprutkana innan den sopades. Lika stor, om ej måhända större, vore allmänhetens klagan öfver trottoarernas tillstånd vintertid; och att skäl dertill icke saknades, derom vittnade de tidt och ofta inträffade fall af benbrott, som gående personer ådragit sig. Härtill vore orsaken trottoarernas otillfredsställande skick, som härledde sig af otydlighet och bristfällighet i stadgandet uti 22 § af polisordningen, enligt hvilken § det ålåge renhållaren af gård och gata att hvarje morgon klockan 9, när halka annorledes ej kan förekommas, beströ trottoaren med sand, medan deremot föreskrift saknades om sandning af trottoarerna i händelse halka uppstode under dagens lopp, hvilket förhållande likväl ofta inträffade i synnerhet under vintrar med blid väderlek, såsom fallet varit de senast förflutna åren. Med anledning häraf har Poliskammaren föreslagit följande tillägg till åberopade §§ i polisordningen nemligen:

att när sopning af gata egde rum å tider, då densamma vore så torr att damm derigenom upprördes, gatan borde begjutas med vatten för att binda dammet;

att sopning af gata med iakttagande häraf finge ega rum jemväl under öfriga tider af dagen, då sådant vore nödvändigt, såsom fallet vore med gatorna i närheten af Salutorget, hvilka ovilkorligen borde efter torghandelns slut befrias från papper och annat affall, som kringbures af vinden;

att den dagliga sopningen icke borde inskränkas till endast hvardera Esplanad- och Henriksgatorna, Boulevards-, Unions-, Alexanders-, Nicolai- och Mariegatorna samt Brunnsbusvägen, utan ske å alla inom staden befintliga stenlagda gator;

att trottoarerna borde omedelbart efter snöfall uppskottas samt derefter befrias från snö och is och isynnerhet under blid väderlek till förekommande af halka *stänligt* vara beströdda med stenfri grof sand; samt

att då snömassor bildade sig å körbanan så att de vore hinderliga för trafiken, desamma borde efter tillsägelse af Poliskammaren inom viss, förelagd tid undan-skaffas.

Äfven utskottet är af den åsigt, att sanitära vådor och olägenheter äro en följd af det rådande förfarandet att sopa gatorna utan att förut befukta dem och sålunda binda dammet. Ej heller komme de af Poliskammaren äskade åtgärder att medföra synnerliga utgifter för de enskilde renhållningsskyldige. Efter hvad utskottet inhemtat vid försök, dem utskottet låtit verkställa, kan vattenåtgången vid behörig befuktning af 1 m² gatuyta anslås till vidpass 0,0011 m³, motsvarande omkring 0,3 kannor. Om hvarje gårdsegares gatuandel antages mäta i medeltal 200 m²

samt antalet dagar i året, under hvilka bevattning af gatorna blefve nödig, anslås till 100, skulle vattenåtgången per gård och år kunna uppskattas till 22 m³, hvilkas pris, efter 30 penni per m³, utgör 6 mark 60 penni. Skulle man, såsom utskottet synes mera skäligt, anse gårdsegarne icke böra debiteras för det till befuktningen nödiga vattnet, kan detta undvikas exempelvis derigenom att en rabatt, som skulle för hvarje gård särskildt en gång för alla uträknas med en uppskattning af vattenåtgången per m² gatyta samt storleken af gårdens gatuandel till grund, beviljas hvarje gårdsegare årligen å hans skuld till staden för förbrukadt vatten. Detta förfarande skulle, efter hvad utskottet af vattenledningsingeniören C. Hausen inhemtat, icke möta någon svårighet. Lika litet torde den ökning i arbete, som befuktningen af gatorna före sopningen komme att orsaka de privata renhållningsskyldige, kunna anslås högt. — Men ett större hinder möter förslagets genomförande derigenom att, i händelse gårdsegarene åläggas att låta före sopningen fukta sina gatuandelar, ej heller staden kan undandraga sig att för de torg och gatudelrar, som genom stadens försorg och på dess bekostnad renhållas, påtaga sig enahanda åliggande, helst det säkert skulle medföra endast ringa gagn att såsom exempelvis å stadens kanske mest trafikerade gator, Esplanad- och Henriksgatorna, skulle blifva fallet, gatorna endast till hälften, gårdsegarenes hälft, skulle bevattnas och dammet från andra hälften — stadens andel — få fritt kringspridas. De svårigheter, som denna sida af saken erbjuder, hafva i tiden utförligen framhållits af ingeniören Hausen uti ett af honom afgifvet betänkande, infördt bland Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1890 under n:o 17. För att staden skulle kunna införa en behörig befuktning af stadens torg och gatuandelar före sopningen, skulle staden nödgas för ändamålet åtminstone antaga en skild personal. En dylik åtgärd skulle dock knapt vara motiverad i anseende till den korta tid, gatubefuktningen komme att vara nödig under året, samt de dryga kostnader, som densamma förty skulle medföra. En fullständig gatubefuktning, som skulle omfatta hela staden, kan därför, efter utskottets tanke, icke för närvarande genomföras.

Af det sagda följer dock icke att det vore omöjligt att införa en rationel gat-sopning åtminstone delvis, å de mest trafikerade af stadens gator, samt der påbjuda bevattningen för såväl de enskildes som stadens gatuandelar. Ett påbud i antydd riktning vore, efter utskottets förmenande, på sin plats särskildt för de torg och gator, hvilka, enligt polisordningen, böra dagligen sopas. Då likväl Drättselkammaren redan, i anledning af en framställning från Helsovårdsnämnden i enahanda syfte som Poliskammarens nu ifrågavarande, af Fullmäktige vid sammanträde den 10 juni 1890 erhållit i uppdrag att försöksvis anställa gatubevattning samt jemväl ett anslag för ändamålet anvisats, har utskottet ansett sig icke kunna eller böra, innan Drättselkammaren slutfört sina försök och om resultaten af desamma till Fullmäktige inberättat, uppgöra något förslag i ärendet. Då frågan om införandet af omordade stadganden i polisordningen i hvarje händelse icke är af någon brådskande natur, men öfriga, i Poliskammarens skrifvelse väckta förslag påkalla ett skyndsammare afgörande eller

åtminstone kunna genast slutbehandlas, skulle utskottet föreslå att Fullmäktige nu endast hos Magistraten anmäla att Fullmäktige för närvarande icke kunde förorda något påbud i antydt afseende, jemte det Fullmäktige dock tillika skulle anmoda Drätselkammaren att taga i öfvervägande, huruvida icke en befuktning af stadens torg och gatuandelar åtminstone i de mera trafikerade trakterna af staden kunde, tilläfventyrs redan under nästa sommar, införas. I sinom tid kunde sedermera, i händelse Kammaren finner sig kunna föreslå åtgärd i sagda syfte och Kammarrens förslag af Fullmäktige godkännas, sådant Magistraten tillkännagifvas i afseende å utfärdande af påbud för de enskilde renhållningsskyldige att beträffande sina gatuandelar vidtaga enahanda åtgärder som staden.

Att 21 § af polisordningen i sin nuvarande lydelse skulle lägga något hinder emot att vederbörande renhållningsskyldige äfven under dagens lopp med Poliskammarens goda minne låta rengöra sina gatuandelar, i händelse en upprepad sopning efter den obligatoriska på morgonen blir nödvändig, kan utskottet för sin del icke finna. Skulle dock ändring af polisordningen för sådant syfte anses nödig, må tiden för den andra dagliga sopningen utsättas till klockan mellan 3 och 5 e. m., då trafiken å gatorna plägar något minska, för att senare åter tilltaga. — Ej heller anser utskottet det vara skäl att utsträcka påbudet om daglig sopning till alla stadens gator, bland hvilka finnas många, å hvilka en dylik sopning vore fullkomligt obehöflig; dock vill utskottet icke dermed hafva uttaladt att icke tilläfventyrs antalet af gator, å hvilka daglig sopning bör ega rum, kunde ökas utöfver de i polisordningen i sådant afseende nämnda. Hvad angår Poliskammarens förslag beträffande sandningen af trottoarerna samt snösläpningen vill utskottet endast anmärka, att polisordningen äfven i dess nuvarande lydelse synes lemna Poliskammaren magt nog att åvägbringa en behörig skötsel af trottoarer och gator vintertid; dock bör Poliskammaren sjelfallet noggrant tillse att de gällande bestämningarna iakttagas. Att omredigera polisordningen i öfverensstämmelse med Poliskammarens förslag skulle, efter hvad utskottet befarar, blott komma att gifva anledning till onödiga konflikter.

Slutligen anhåller Poliskammaren om åtgärd till förekommande af det öfverdådiga körande, som formän och enskilda personers drängar tillåta sig å stadens gator med åkdon, afsedda för godstransport. I detta afseende framhåller Poliskammaren att de sedvanliga öfverkörningarna snarare tilltagit än aftagit samt att fara är förhanden att desamma blifva allt talrikare i följd af den år från år tilltagande samfärdseln å stadens gator och i synnerhet sedan de för spårvagnstrafiken utlagda skenorna inkräktat en del af körbanan. På grund häraf och då det för polisen för närvarande vore omöjligt att stäfja ifrågavarande oskick, emedan det vore svårt att uppdraga gränsen emellan körande i fullt traf och öfverdådigt hårdt körande, medan deremot gränsen mellan körande i skridt och den vilda framfart, som ständigt förekomme, vore så stor att den med lätthet kunde urskiljas, har Poliskammaren hem-

ställt derom att såväl formän som privata personers drängar, då de färdades å stadens gator och allmänna vägar med fordon, afsedda för godstransport, måtte vid högt vite förbjudas att köra hårdare än i skridt samt att deras fordon vid enahanda vite ovillkorligen borde vara märkta, formännens med deras nummer i 20 centimeter höga, hvitmålade siffror å en minst 30 centimeter lång svartmålade tafva äfvensom privata personers åkdon med egarens namn och adress å en dylik plåt.

Utskottet är ense med Poliskammaren derom, att kraftiga åtgärder böra vidtagas emot det alltmera öfverhand tagande öfverdådiga körandet på stadens gator, och får utskottet äfven i hufvudsak förorda Poliskammarens i detta afseende väckta förslag. Efter utskottets åsigt torde dock förbudet mot att köra annorledes än i skridt böra utsträckas äfven till allmogeåkdon, — sjelffallet efter det anslagstaflor härom uppsatts vid tullarna —, enär icke så få fall af öfverköring förorsakas just af dessa. Emot påbudet att anbringa namn och nummerplåtar å fordonen kan väl invändas, att svårighet möter att lämpligen fästa dessa plåtar å alla slag af åkdon, men torde man kunna öfverlemna åt Poliskammaren att bestämma bästa sättet att anbringa plåtarna å fordonen. Beträffande plåtarna å privata fordon torde det för öfrigt vara tillfylles om dessa plåtar förses endast med egarens namn, — icke äfven, såsom Poliskammaren föreslagit, med hans adress.

Utskottet får därför vördsamt förorda att Stadsfullmäktige ville meddela Magistraten:

att Stadsfullmäktige för sin del icke för närvarande kunna tillstyrka bifall till att vederbörande renhållningsskyldige åläggas att låta före sopningen af gatorna fukta desamma;

att Fullmäktige ej heller finna skäl till annan ändring af 21 och 22 §§ i polisordningen; samt

att Fullmäktige förorda följande lydelse af § 7 i polisordningen:
„Den, som åker eller rider öfverdådigt å gata, torg eller väg, eller der öfvar in häst, böte från fem till tjugufem mark. Lag samma vare der fordon, afsedt för forsling af gods, eller allmogeåkdon framdrifves annorledes än i skridt. Kör eller rider någon af värdslöshet eller öfverdåd på annan åkande eller fotgängare, eller nyttjas piska så ovarsamt, att annan person deraf träffas, eller underlåter den, som

häremot bryter, att å tillrop genast stanna, vare straffet böter från tio till etthundra mark.

Lemnar man å gata, torg eller väg utan tillsyn häst eller annat kreatur, som kan skada människor, böte högst femtio mark."

Vidare torde Fullmäktige böra besluta:

att anmoda Drätselkammaren att taga under öfvervägande och till Fullmäktige inkomma med yttrande derom, huruvida icke sopningen af de torg och gatudelar, som af staden renhållas, kunde, åtminstone i de delar af staden, der trafiken är störst, verkställas sålunda, att gatorna vid torr väderlek före sopningen vattnas för att binda dammet, samt sådant genomföras om möjligt redan instundande sommar.

Helsingfors, den 17 november 1891.

K. G. Sivenius.

F. W. Grönqvist.

Arvid Nyberg.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1891.

HELSINGFORS STADS

Utgifts- och Inkomstförslag

för år 1892.

Upprättadt af Magistraten.

			Fmg.	7ti.	Fmg.	7ti.
		Utgifter.				
		I. Stadens skulder.				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	412,133	—
		II. Stadens embetsverk.				
		Magistraten.				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	35,200	—
		Rådstufvurätten.				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	90,941	67
		Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.				
1886 års stat.	b	1 Magistratssekreterare och notarius publicus, lön	2,500	—		
		1 Aktuarie	2,500	—		
		1 Kanslist	1,200	—		
		1 Translator för ryska språket	1,000	—		
		2 Stadsfiskaler, lön å . . . . . 3,000: —				
		arvode å . . . . . 600: —	7,200	—		
		4 Stadsfogdar å . . . . . 2,000: —	8,000	—		
		4 Exekutionsbetjenter å . . . . . 1,000: —	4,000	—		
		8 Stadsbetjenter, hvaraf 2 anstälde vid Magistratens kansli och 6 vid Rådstufvurätten å . . . . . 1,100: —	8,800	—		
				Transport	35,200	—

Utgiftens beskaffenhet enl. § 58 i K. Förordningen d. 8 December 1873.

1886 års stat. }
 S. F. besl. 20/12 1888. }
 1886 års stat. }
 S. F. besl. 20/12 1887. } b & c
 D:o 21/12 1889. }
 1886 års stat. }
 S. F. besl. 2/5 1888. } b

1886 års stat.	b & c	2	Transport	35,200	—	538,274	67
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	}	b	1 Rådhusvaktmästare jemte fri bostad och ved	1,000	—	2,000	—
1886 års stat. S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.			}	b	1 Rådhusdräng, jemte fri bostad och ved	600	—
		c			3 Extra Stadsfogdar å	1,600	—
			Diverse.				
			Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	10,500	—
			— Fmk 180,241: 67 —				
			III—VIII.				
			(Enligt Drätselkammarens förslag).				
			III. Kommunalförvaltningen	—	—	158,365	—
			IV. Gatubelysningen	—	—	135,271	18
			V. Brandverket	—	—	83,195	60
			VI. Polisinställningen	—	—	173,548	—
			VII. Sundhets- och sjukvården	—	—	80,889	20
			VIII. Fattigvården	—	—	206,280	—
			IX. Undervisningsväsendet.				
			a) Navigationsskolan.				
			Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	2,800	—
			b) Realskolan.				
			Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	12,500	—
			c) Handverksskolor.				
			Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	16,946	—
			d) Handelsinstitutet.				
			Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	4,000	—
			e) Slöjdskola.				
	c		Fröken V. Hjelts pedagogiska slöjdanstalt	—	—	1,500	—
			f) Skolan för andesvaga barn.				
			Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	4,500	—
			Transport	—	—	1,472,169	65

		Transport	—	—	1,472,169	65
		g) <i>Blindanstalten.</i>				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	2,000	—
		h) <i>Folkskolorna.</i>				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	363,102	28
		i) <i>Folkbiblioteket och läsesalen.</i>				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	20,350	—
		k) <i>Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs.</i>				
c		Anslag	—	—	6,860	—
		— Fmk 434,558: 28 —				
		X—XIV.				
		(Enligt Drätselkammarens förslag).				
		X. Staden åliggande allmänna onera	—	—	293,744	04
		XI. Vattenledningen	—	—	151,660	—
		XII. Saluhallen	—	—	7,050	—
		XIII. Allmänna arbeten.				
		1:o. Byggnader och lägenheter.				
		A) <i>Remont och underhåll.</i>				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	30,150	—
		B) <i>Nybyggnader.</i>				
		Byggnad för kontor & instrument-				
		rum på materialgården	2,000	—		
		Byggnad för slöjd- och torkrum .	6,710	—		
		Öfverbyggnad å tvenne klappbryg-				
		gor	5,240	—		
		Simhus å Aspås	4,400	—		
c		D:o i Gräsviken	4,400	—		
		Byggnader för politiekarlarne och				
		naordning af plats för nedgräf-				
		vande af kadaver	5,100	—		
		För anbringandet å hästhon vid Gas-				
		verket af en vattenvärminningsin-				
		rättning, förslagsvis	650	—	28,500	—
		Transport	—	—	2,375,585	97

		Transport	—	2,375,585	97
		Öfriga allmänna arbeten.			
		Enligt Drätselkammarens förslag . — <i>Fmk 744,850: —</i>	—	686,200	—
		XIV. Pensioner.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	6,946	67
		XV. Diverse.			
		Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	2,000	—	—
		D:o d:o expencer, förslagsvis .	900	—	—
	c	För revision af stadens räkenska- per	2,100	—	—
		Eldnings- och lysningsämnen, för- slagsvis	8,000	—	—
S. F. besl. ⁹ / ₁₀ 1875.	b	Anslag för signalering af middags- timmen	300	—	—
	c	För stormvarningstelegram, förslags- vis	250	—	—
		Brandstodsafgifter, förslagsvis . .	7,500	—	—
S. F. besl. ²⁹ / ₁ 1889.	b	Anslag åt mantalsskrifvaren	2,000	—	—
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1890	b	D:o för byggnadsinspektör	3,000	—	—
Kontr. ²⁸ / ₁ 1887.	b	Bidrag till Länefängelsets ombygg- nad för åren 1889—1898	10,000	—	—
	c	Utskrifning af vallängden jemte re- gister dertill.	1,200	—	—
		Anslag till juridiskt biträde åt obe- medlade	2,500	—	—
S. F. besl. ²⁴ / ₃ 1891.	b	Anslag till arbetshuset för fattiga barn	5,000	—	—
	c	Anslag till fängelseföreningens skyddsherberde.	600	—	—
		Omkostnader för hundskatten, för- slagsvis	200	—	—
		Inventarier till särskilda stadens hus, förslagsvis	3,000	—	—
Enl. kontrakt.	b & c	Telefonafgifter, förslagsvis	3,000	—	—
	c	<i>Afkortning och restitution å uttaxe- rade medel och andra inkomster, förslagsvis . . . . .</i>	55,000	—	—
		Transport	106,550	—	3,068,732 64

			Transport	106,550 —	3,068,732 64
S. F. besl. 16/6 1891.	c & d		<i>För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, förslagsvis . . . . .</i>	50,000 —	156,550 —
	b		Eventuellt anslag för bekostande af jernvägsundersökning mellan Helsingfors och Åbo	— —	40,000 —
			— Fmk 196,550: — —		
			Summa Fmk	— —	3,265,282 64
			Inkomster.		
			Behållning från år 1891.		
			Enligt Drätselkammarens förslag	— —	530,000 —
			I. Räntor.		
			Enligt Drätselkammarens förslag	— —	57,500 —
			II. Tomtlösen.		
S. F. besl. 20/6 1886.	b		<i>För arrende- och odisponerade tomter, förslagsvis . . . . .</i>	— —	250,000 —
			III—IV.		
			(Enligt Drätselkammarens förslag).		
			III. Stadens fasta egendom	— —	207,000 —
			IV. Tomtören	— —	2,200 —
			V. Inkomstgifvande rättigheter.		
K. Förordn. 31/12 1877. K. Kung. af s. d. }	c		Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis	100,000 —	
			Transport	100,000 —	1,046,700 —

Bokstaven anger inkomstens beskaffenhet enligt 58 § i Kommunallagen.

K. kung. af $\frac{1}{6}$ 1881. K. S:ns skrivf. $\frac{17}{4}$ 1883.	c	Transport Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	100,000 5,000	1,046,700
Trafiktaxan $\frac{10}{4}$ 1888. D:o d:o	c	Trafikafgifter, förslagsvis	260,000	
S. F. besl. $\frac{1}{6}$ 1876.	c	Mätningafgifter, förslagsvis	2,800	
	c	Transitomagasinshyra, d:o	200	
	c	Hamnafgifter, d:o	125,000	
	c	Broafgifter, d:o	7,000	
Trafiktaxan $\frac{10}{4}$ 1888.	c	Ballastafgifter, d:o	300	
	c	Vägningsafgifter, d:o	2,200	
	c	Kokhusafgifter, d:o	200	
K. resol. o. förkl. på städ. besv. $\frac{10}{10}$ 1723. K. Förordn. $\frac{30}{3}$ 1879.	c	Marknadsafgifter, d:o	1,500	
	c	Afgifter af utländingar för försälj- ning af matvaror vid mast, för- slagsvis	1,200	
Kongl. instr. $\frac{1}{3}$ 1759. Enl. kontrakt.	c	Auktionsprovision, förslagsvis	900	
Särsk. K. S:ns resol. K. Förordn. $\frac{24}{7}$ 1883.	b	Stadskällarrättigheter, d:o	2,000	
	c	Biljardafgifter, d:o	700	
	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	28,000	
Kongl. stadg. $\frac{21}{10}$ 1698.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	7,000	
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879 1 § 32 Kap. R. B. och särsk. författn. Kongl. förkl. $\frac{8}{11}$ 1650.	c	Kollektmedel, d:o	300	
K. resol. $\frac{1}{9}$ 1664. D:o $\frac{13}{12}$ 1697.	c	Sakören, stadens andel d:o	800	
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.	c	Sakören, kronans andel, donerad till staden, förslagsvis	2,000	
K. brev. $\frac{13}{1}$ 1806. K. kung. $\frac{17}{2}$ 1838.	c	Sakören, stadens fattiges andel, för- slagsvis	200	
	c	Böter för försummad betalning af kronoutskylder, förslagsvis	1,400	
	c	Diverse böter, förslagsvis	700	
Kontr. $\frac{5}{6}$ 1890. K. kung. $\frac{6}{2}$ 1877.	b	Arrende för Gammelstads qvarnen	3,500	
	c	Fattigafgifter af i Ryssland vistande personer, förslagsvis	1,800	
	c	Börsprovision, d:o	100	554,800
VI—IX.				
(Enligt Drätselkammarens förslag).				
		VI. Diverse	—	344,365 46
		VII. Statsbidrag	—	171,710 —
		VIII. Vattenledningen	—	268,300 —
		IX. Lån	—	—
		Transport	—	2,385,875 46

		Transport	—	—	2,385,875	46
		X. Uttaxering.				
d		<i>Det belopp som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras utgör . . . . .</i>	—	—	879,407	18
		Summa Fmk	—	—	3,265,282	64

Helsingfors Rådhus den 30 November 1891.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Theodor Ljungberg.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors,

den 30 November 1891.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 210.

Magistraten har härmed äran till Stadsfullmäktiges pröfning och afgörande öfverlemna det förslag beträffande Helsingfors stads utgifter och inkomster för år 1892, som Magistraten, jämlikt stadgandet i 58 § af Kejslerliga Förordningen den 8 December 1873, åligger uppgöra. Härvid har Magistraten, då Drätselkammarens förslag i ärendet allaredan blifvit till tryck befordradt, ansett sig böra uppställa sitt förslag på enahanda sätt, som de tvänne senaste åren, och således i detalj utfört endast de afdelningar inom budgeten, angående hvilka Magistraten funnit skäl till ändringar i Drätselkammarens förslag, eller tillägg till detsamma erforderliga. Och som Magistraten vid granskningen af sagda förslag konstaterat att de af Kammaren uppgjorda beräkningar varit väl grundade samt nödig sparsamhet vid äskandet af nya anslag iakttagits, äro Magistratens ändringsförslag jämförelsevis få och jämväl dessa af icke omfattande betydelse.

Såsom känt har, med hänsyn till de mindre gynsamma konjunkturen, hvilka under senaste tider å penningemarknaden varit rådande, det obligationslån, som Helsingfors stad haft för afsigt att upplägga, ännu icke blifvit emitteradt, och då emellertid en mängd arbeten, afsedda att utföras med lånemedel, blifvit verkställda och kostnaden för desamma af stadskassan förskotterad, har stadens finans-förvaltning härintills nödgats upptaga lån på kortare återbetalningstid än två år till belopp af 2,300,000 mark och uti det nu föreliggande budgetförslaget anser Drätselkammaren under instundande år en kredit af 2,500,000 mark erforderlig. Svårigheterna för finansförvaltningen att under en period, då de inhemska penningeinstituten tid efter annan höja sina utlåningsräntor, uppehålla en så stor sväfvande skuld, äro icke ringa och lånetransaktioner af denna art äro icke häller i längden egnade att stärka stadens kredit. Detta provisoriska tillstånd kan därför icke vidare få fortfara, utan måste änberörda skuld under det instundande året på ett eller annat sätt konsolideras. Och då man tager i betraktande stadens i allmänhet goda affärsställning, de stora tillgångar den eger i dels på kredit försålda, dels vid allaredan planerade gator belägna säljbara tomter, dess år för år från stadens fasta egendom och inkomstgifvande rättigheter ökade inkomster samt det ringa belopp, hvarmed räntor och amortering för härförinnan upptagna lån betunga stadens budget, så måste all tvekan angående möjligheten, äfven under nuvarande betryckta penningeförhållanden, af en sådan konsolidering lemnas å sido. Dessutom hafva de penningar, hvilka staden nu har behof af att upplåna, till största delen blifvit använda för produktiva ändamål såsom vattenledningens utvidgning, saluhallars uppförande m. m. och komma annuiteterna å

lånet därför icke att i väsentlig grad inverka på stadens affärsställning. Emellertid måste medgifvas att de i landet för närvarande rådande penningekonjunkturerna ännu mindre än under de närmast förflutna tiderna äro egnade för upplägandet af ett obligationslån med lång amorteringstid, och antagligen skulle staden, för ett sådant lån nu måsta ikläda sig förbindelser, hvilka blefve i vida högre grad betungande än om en för obligationernas emitterande mera gynsam tidpunkt kunde inväntas. Under sådana omständigheter vore det måhända mera öfverensstämmande med stadens fördel att tillsvidare, eller för en tid af två å tre år, upptaga ett eller flera reverslån med rättighet att derefter, i händelse förhållandena förändrade sig, uppsäga desamma till betalning. För dessa lån skulle naturligtvis fordras högre ränta än för ett obligationslån, men staden behöfde derigenom icke binda sig för längre tid. I hvarje händelse borde lånefrågan fordresammast vinna sin lösning; och torde, enligt hvad Magistraten numera inhemtat, äfven Drätselkammaren hafva för afsigt att härom hos Stadsfullmäktige inom kort göra framställning.

Med hänsyn till den för tillfället inskränkta penningetillgången har Drätselkammaren funnit sig föranlåten att för instundande år föreslå en väsentlig förminskning i stadens utgifter under XI:te och XIII:de hufvudtitlarna eller för vattenledningen och allmänna arbeten. I stället för 236,000 och 928,600 mark uti innevarande års budget uppgå de härutinnan äskade anslagen i Drätselkammarens budgetförslag nu till 151,600 och 744,000 mark. Då iakttagande af en sträng hushållning under nuvarande förhållanden synes Magistraten högst önskvärd, har Magistraten varit betänkt på att från budgetförslaget ytterligare utelämnas de deri ingående regleringsarbeten, (planering af delar utaf Bergmans- och Skepparegatorna samt afloppskanaler under dessa gatundelar äfvensom väganläggningar i förstaden Berghäll) hvilka, inkl. motsvarande vattenledningsarbeten, komme att medtaga en kostnad af 108,950 mark, men enär den ifrågavarande planeringen af Bergmans- och Skepparegatorna skulle möjliggöra försäljning af tomter, belägna närmast invid redan bebyggda delar af staden, samt byggnadsverksamheten å Berghäll fortsättningsvis synes vara ganska stor, har Magistraten, helst dessa arbeten kunna utföras utan förökning af stadens skulder, ansett sig böra bibehålla sagda anslag. Någon tvekan beträffande upptagandet af de utaf Drätselkammaren för nyanläggningar inom stadens hamnar begärda anslagsposter, — tillsammans 214,740 mark — har Magistraten icke hyst, då utförandet af dessa arbeten måste anses för staden synnerligen nödvändigt; men i anledning af anslaget för „tillbyggnad till magasinskajen“ bör Magistraten dock erinra derom att detta ärende fortfarande är beroende på utlåtande af det s. k. hamnutskottet samt att arbetet förty icke bör komma till utförande innan definitivt beslut i saken af stadsfullmäktige fattats.

Drätselkammaren har bilagt sitt budgetförslag en „tablå öfver tomtlösen samt dermed verkställda regleringsarbeten“ för åren 1887—¹/₁₁1891; dock som denna tablå upptager utgifterna för de åren 1889 och 1890 beslutna regleringsarbetena endast enligt de resp. budgetförslagen, men sagda arbeten numera till största delen blifvit slut-

förda samt de för dem upplagda konti, jämlikt Kammarens beslut af den 28 innevarande November, förty komma att afslutas, har på Magistratens föranstaltan en härhos bilagd (Bil. A.) ny tablå öfver ifrågavarande inkomster och utgifter blifvit upprättad, uti hvilken nästnämnda regleringsarbeten ingå med de belopp desamma i verkligheten kostat staden, och har dervid erfarits att å anslagen för änberörda arbeten uppstått en behållning af icke mindre än 99,481 mark 69 penni. I sammanhang härmed bör omnämnas att Magistraten, med hänsyn dertill att för mark, som afträdes till statsjernvägarne, under år 1892 kommer att till stadskassan inflyta 219,000 mark, förhöjt den under II:dra hufvudtiteln bland inkomsterna upptagna „tomtlösen“ från 200,000 till 250,000 mark. Af dessa anledningar företer omförmälda af Magistraten åstadkomna tablå ett i väsentlig mon fördelaktigare resultat än den af Drätselkammaren uppgjorda. Då ytterligare behållning, till icke obetydliga belopp, är att emotse på de i 1890 års budget upptagna hamnarbeten och på 1891 års regleringsarbeten så gestaltar sig stadens regleringsbudget för de fem senaste åren i sjelfva verket ännu gynsammare än Magistratens tablå vidhandengifver. Härvid bör emellertid anmärkas att Drätselkammaren vid uppgörandet af årets finanskalkyl allaredan tagit hänsyn till behållningen å samtliga regleringsarbeten samt att den för år 1892 disponibla behållningen icke af denna anledning kan beräknas högre än Kammaren föreslagit.

Vid jämförandet af de olika hufvudtitlarne i stadens budgetförslag för de senaste åren inhemtas att utgifterna för IX:de hufvudtiteln „Undervisningsväsendet“ förökats i större progression än någon af de öfriga. Då det kan vara af intresse att erfara i hvilken mon stadens utgifter för skolväsendet stigit sedan kommunalförfattningens utfärdande har Magistraten ur budgetförslagen i sådant afseende sammanställt följande öfversigt:

År	Hela undervisningsbudgeten Fmk	Utgifterna för stadens folkskolor Fmk	Statsanslag för folkskolorna Fmk
1876	81,130	63,030	16,000
1881	137,020	110,000	26,000
1886	249,685: 17	210,205: 17	32,000
1888	295,927: 58	246,158: 58	52,000
1890	355,437: 20	297,907: 20	52,000
1891	410,113: 12	338,327: 12	52,000
1892	434,558: 28	363,102: 28	52,000

Enligt Statsutskottets vid 1885 års landtdag betänkande i anledning af propositionen angående anslag af bevillningsmedel för folkskolornas i landet underhåll, har statsverket deltagit i totalkostnaden för städernas folkskolor med i medeltal 20 procent, och har öfverstyrelsen för skolväsendet på senare tid i de flesta fall förordat ett statsanslag motsvarande 30 procent af sagda totalkostnad. För Helsingfors utgår detta statsanslag emellertid för närvarande med endast 52,000 mark, eller mindre än 15 procent af stadens folkskolebudget för nästkommande år. All anledning synes der-

för förefinnas för staden att till Kejslerliga Senaten ingå med hemställan om ökning af statsanslaget för stadens folkskolor.

Vidkommande Drätselkammarens förslag i öfrigt samt särskildt de af Magistraten i budgetförslaget införda nya utgiftsposter, eller förhöjning af deri förut upptagna, får Magistraten endast i korthet anföra följande.

Med anledning af bilagda till Magistraten af stadens exekutionsbetjenter och de vid Magistraten på afdelning anställda stadsbetjenter ingifna ansökningar om löneförhöjningar har Magistraten, som icke ansett sig böra i sin helhet tillmötesgå den af nämnda betjenter framställda begäran, velat till Fullmäktige öfverlemnna huruvida icke skäl förefunnas att förhöja bemälda personers arvoden från 900 till 1,000 mark för enhvar.

Anslaget för Magistratens och Rådstufvurättens expenser har Drätselkammaren, på anförda skäl, förhöjt från 9,000 till 10,500 mark; för den händelse att Stadsfullmäktige anse att Magistratens kungörelser borde, på sätt i sådant afseende påyrkats, införas i flera tidningar än en svensk- och en finskspråkig så bör denna utgiftspost i motsvarande grad ytterligare förhöjas.

Aflöningen för Drätselkammarens ordförande och kanslipersonal har Kammarren upptagit i öfverensstämmelse med Fullmäktiges beslut af den 4 Februari 1890, rätteligen den 10 Mars 1891. Enär besvären öfver Stadsfullmäktiges nästnämnda beslut blifvit af Guvernören i länet förkastade och Senatens afgörande af ärendet inom kort torde vara att emotse, har Magistraten låtit Drätselkammarens förslag qvarstå, ehuru detsamma sjelffallet ej kan tillämpas innan slut i saken vunnits.

Likaså har Magistraten bibehållit Drätselkammarens förslag angående aflöningen för Byggnadskontorets tjänstemän under förutsättning att Stadsfullmäktige, innan budgetförslaget fastställs, skall komma att fatta beslut med anledning af det betänkande utskottet för ärendets beredning inom kort torde komma att afgifva, och hvarti utskottet i hufvudsak lärer förorda bifall till Drätselkammarens framställning i saken.

Med beaktande af de skäl Drätselkammaren anført emot tjänstemännens vid Trafikkontoret ställande på ordinarie fot, tillstyrker Magistraten den af Kammarren för sagde tjänstemän föreslagna löneförhöjning.

Uti en till Magistraten ingifven till Stadsfullmäktige stäld skrift har bestyrelsen för föreningen för konstfliten anhållit att anslaget för handverksskolorna måtte upptagas till samma belopp som för innevarande år med skyldighet för bestyrelsen att, innan sista raten lyftas, till Drätselkammaren aflemna detaljerad beräkning till huru högt belopp stadens andel i kostnaderna för skolorna komme att belöpa sig; och har anslaget i fråga till följd deraf lemnats oförändradt.

På skriftlig ansökan af Fröken Vera Hjelt har Magistraten i budgetförslaget intagit det anslag för en pedagogisk slöjdanstalt, stort 1,500 mark, hvaraf Fröken Hjelt under flera år varit i åtnjutande.

Uti närslutna skrifvelse har den af Fullmäktige utsedda Direktionen för „folkets hem“ anhållit att anslaget för folkbibliotek och läsesal i Sörnäs för nästa år måtte utgå med 6,860 mark; och som de af bemälda Direktion för anslaget beviljande

anförda skäl synts Magistraten beaktansvärda, har Magistraten i budgetförslaget infört det begärda beloppet.

Såsom tillägg till det af Drätselkammaren uppgjorda budgetförslaget har Kam-maren uti bilagda skrifvelse för den 19 innevarande November anhållit att under ru-briken „nybyggnader“ inom XIII:de hufvudtiteln skulle upptagas ett anslag af 650 mark „för anbringande å hästhon vid Gasverket af en vattenvärminingsinrättning“, och har Magistraten ansett sig böra villfara denna anhållan.

Under de fem senaste åren har anslaget för „afkortning å uttaxerade medel och andra inkomster“ blifvit öfverskridet med i medeltal 4,000 mark om året, hvarhos berättelserna öfver verkställd revision af stadens räkenskaper vid handen gifva att utan anslag för restituerade utskylder årligen utgifvits omkring 2,000 mark; med an-ledning häraf har Magistraten förhöjt nästnämnda anslag med 5,000 mark och genom en omformulering af anslagets benämning antydt att restituerade utskylder borde un-der samma konto bokföras.

Anslaget för „öförsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande“ har under de fem senaste åren varierat emellan 30,000 och 70,000 mark medan de härå anvisade utgifterna i medeltal utgjort 50,000 mark, oberäknadt de extra kostnader uppgående till 30,855 mark 27 penni, som orkanen den 28 augusti 1890 förorsakade; och har Magistraten, då det synes önskvärdt att Stadsfullmäktige icke utan synnerligt nödtvång, och i hvarje händelse icke utan att anvisa utväg för bristens fyllande, borde öfverskrida detta anslag, ansett sig, med hänsyn till ofvananförda medeltal, böra före-slå att detsamma för år 1892 måtte upptagas med förhöjdt belopp af 50,000 mark.

Beträffande inkomstsidan af Drätselkammarens budgetförslag har Magistraten, förutom hvad här ofvan angående „tomtlösen“ öförmäls, icke funnit skäl till någon annan förändring, än att Magistraten under V:te hufvudtiteln „inkomstgifvande rättig-heter“ återinfört af Kam-maren utelemnade marknadsafgifter med 1,500 mark. Ehuru Magistraten är ense med Drätselkammaren derom att marknaderna i den närmaste framtiden böra afskaffas, har Magistraten, då desamma ännu icke blifvit i vederbörlig ordning upphäfd, och 1892 års marknad allaredan kungjorts i den för sagda år ut-färdade almanacken, ansett sig hafva anledning antaga att instundande års marknad icke kommer att inställas. Under sådana förhållanden finner Magistraten icke för närvarande skäl förekomma för staden att afstå från den ifrågavarande uppbörden.

Under förutsättning att Magistratens förslag i allo blefve af Stadsfullmäktige godkänt skulle det belopp som för året borde hos stadens skattskyldiga medlemmar uttaxeras utgöra *åttahundrasjuttioniotusen fyrahundrasju mark aderton penni*.

Samtliga specialförslag, ritningar och öfriga bilagor, hvilka Drätselkammaren jämte dess i ärendet aflåtna skrifvelser till Magistraten insändt, har Magistraten äran härhos närsluta.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Theodor Ljungberg.

Bil. A.

Tablå öfver tomtlösen samt dermed

Tomtlösen.				
Under 1887 såldes tomter för		51,529	40	
" 1888		852,191	54	
" 1889		526,974	48	
" 1890		494,140	99	
" 1891 till 1/11		118,946	97	
	Fmk	2,043,783	38	
Deraf inbetaltes under 1887	11,357: 11			
" 1888	491,186: 87			
" 1889	281,931: 98			
" 1890	290,510: 27			
" 1891 till 1/11	149,938: 46	1,224,924	69	1,224,924 69
	Återstår Fmk	818,858	69	
Afgår för sprängningsarbeten å tomterna N:o 7 vid Rödbergsgatan och N:o 46 vid Stora Robertsgatan jemte dessa gatuandelar, hvilka liqviderades omedelbart af tomtlösen		21,040	—	
	Saldo Fmk	797,818	69	
Af redan uppmätta och värderade odisponerade tomter torde under 1891 komma att försälas för omkring		55,000	—	
	Summa Fmk	852,818	69	
hvaraf under 1891 beräknas inflyta		—	—	10,000 —
samt " 1892		—	—	78,000 —
Efter slutförandet af innevarande års planeringsarbeten kunna odisponerade tomter säljas till ett approximativt värde af		1,604,827	17	
hvaraf äfvensom för till statsjernvägarna afträdd mark under 1892 beräknas inflyta		—	—	250,000 —
Att betäcka genom kreditiv eller lån på kort tid återstår		—	—	88,059 17
	Summa Fmk	—	—	1,650,983 86

verkställda regleringsarbeten.

Regleringsarbeten.		
Löseskillingen för Statsrådet W. Lagus gård	—	132,000
Till utförande under år 1888 beslutna arbeten, slutförda 1889:		
Planering	73,904 40	
Aflopskanaler	133,466 15	207,370 55
Till utförande under åren 1889 och 1890 beslutna arbeten, utförda 1889—1891:		
Planering	447,595 54	
Aflopskanaler	84,820 36	532,415 90
Aflopskanaler å Berghäll utförda under åren 1889—90	—	49,307 41
Utvidgning af vägen öfver Broholmen enligt kostnadsförslag (kontot oafslutadt)	42,400 —	
Hamnarbeten d:o d:o (d:o d:o)	249,800 —	
Inköp af mudderverk d:o d:o (d:o d:o)	75,000 —	367,200 —
Till utförande under år 1891 beslutna, enligt kostnadsförslag:		
Planering	132,340 —	
Aflopskanaler	113,800 —	
Vägar å Berghäll	44,700 —	290,840 —
Till utförande under år 1892 föreslagna:		
Planering	27,800 —	
Aflopskanaler	27,300 —	
Vägar å Berghäll	16,750 —	71,850 —
Summa Fmk	—	1,650,983 86

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktieb. tryckeri, 1891.

DRÄTSELKAMMAREN

i
Helsingfors.

den 26 november 1891.

N:o 273.

*Utlåtande angående ifrågasatt inlösen för statsjärnvägar-
garnas behof af särskild staden tillhörig mark.*

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti skrifvelse af den 16 december 1890 hafva Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att till Fullmäktige afgifva utlåtande angående Järnvägsstyrelsens i skrivelser till Magistraten af den 11 och 25 därförutgångna november framställda förslag till ändringar i de af Stadsfullmäktige uppställda villkoren för inlösen, i och för utvidgning af härvarande bangård, ej mindre af staden tillhöriga tomten N:o 13 i kvarteret Hillern samt området mellan gasverkets tomt i vester och statsjärnvägarnas område i öster, än ock af en å bilagd karta angifven del af villan Hagasund, äfvensom att uppgöra och till Stadsfullmäktige insända förslag till kontrakt med Järnvägsstyrelsen rörande ifrågakomna inlösen.

Sedan Byggnadskontoret till Drätselkammaren inkommit med affordradt yttrande i ärendet och därvid bland annat påpekat, att mätning och delvis äfven ny affattning å karta af de till inlösen för statsjärnvägarnas behof afsedda områden borde verkställas, enär tillförlitliga kartor ej funnos, anmodade Kammaren den 12 mars innevarande år Byggnadskontoret att så snart sig göra lät verkställa de för kontraktets uppgörande nödiga mätningar och affattning.

Dessa arbeten hafva tagit en dryg tid i anspråk, särskildt emedan bestämmandet af den egentliga gränsen emellan villan Hagasund och det statsjärnvägarna nu tillhöriga området, i anseende till saknaden af alla tillförlitliga kartor, erbjudit betydande svårigheter. För att icke ytterligare fördröja ärendets afgörande har Drätselkammaren slutligen sett sig nödsakad hos Järnvägsstyrelsen föreslå tillsättandet af en särskild delegation, åt hvilken uppgäendet af denna gräns kunde anförtros. Sedan denna delegation, uti hvilken såväl Järnvägsstyrelsen som Drätselkammaren utsett medlemmar, slutfört sitt uppdrag, samt ny affattning af det ifrågavarande området af villan Hagasund egt rum, får Drätselkammaren nu, med biläggande af karta öfver det till inlösen föreslagna området, härjämte insända förslag till kontrakt angående nästnämnda inlösen samt beträffande sagda förslag och de af Järnvägsstyrelsen uti dess ofvan omförmälda skrivelser framhållna omständigheter anföra följande.

För att möjliggöra ett riktigt bedömande af den utaf Järnvägsstyrelsen gjorda erinran, att någon ersättning icke borde beräknas för afträddandet af en

del af Gasverksgatan samt af den å gällande stadsplan vester om järnvägsområdet löpande namnlösa gatan, helst möjligt vore att största delen af sistnämnda gata redan tillhörde statsjärnvägarna, har Drätselkammaren genom forskningar i stadens arkiv sökt utröna, huruvida någon del af denna gata verkligen, i enlighet med Järnvägsstyrelsens förmodan, kunde anses tillhöra statsjärnvägarnas område. Någon visshet, huru härmed förhåller sig, har emellertid icke stått att vinna, ity att samtliga såväl i Järnvägsstyrelsens som i stadens ego befintliga kartor öfver det för järnvägsanläggningen disponerade område i större eller mindre mån afvika från hvarandra samt någon obestriddigt gällande expropriationskarta icke kunnat påfinnas. Då det likväl ej heller kunnat med full säkerhet konstateras, att ifrågasvarande å stadsplanen upptagna namnlösa gata verkligen vore belägen inom det staden tillhöriga området, och den närmast Brunngatan belägna delen af densamma fastmer tyckes hafva från början tillhört järnvägarna, anser Drätselkammaren, att vid afträddandet af den för bangårdens utvidgning behöfliga marken, enligt Järnvägsstyrelsens yrkande, beräkningen af den staden tillkommande lösesumman kunde ske så, att någon ersättning icke skulle ifrågakomma för de ifrågasvarande tvänne gatorna. Men härvid bör beaktas att det låga enhetspris af 3 mark för kvadratfot, som af Drätselkammaren föreslagits och af Stadsfullmäktige godkänts för beräkningen af lösesumman för tomten N:o 13 i kvarteret Hillern, Nya materialgården, en del af Gasverksgatan samt ofvanberörda oplanerade gata, just, såsom af Drätselkammarens föregående skrifvelse i ämnet framgår*), är beroende af de skilda delarnas af den värderade marken olikartade disposition, samt tillkom sålunda att vid värderingen för tomten N:o 13 i kvarteret Hillern och Nya materialgården, hvilken är i det närmaste af samma beskaffenhet, beräknades ett värde af 4 mark 50 penni pr kvadratfot, medan något värde icke åsattes de ifrågasvarande gatorna, men att sedermera för enkelhets skull det ungefärliga medelvärde för hela den ifrågasvarande marken antogs, som erhöles genom den på förenämndt sätt beräknade summans fördelning på denna totalareal. Detta framgår af följande på grund af endast approximativa arealmått då gjorda kalkyl:

Tomten N:o 13 utgör i areal	31,040 kv.-fot
Nya materialgården " "	43,540 "

eller inalles 74,580 kv.-fot,

hvilket efter 4 mark 50 penni pr kvadratfot ger 325,610 mark. Divideras detta värde med den summa som erhålles, då till ofvannämnda areal lägges Gasverksgatans ytvidd 8,000 kvadratfot och den namnlösa gatans 29,415 kvadratfot, eller med 111,995, erhålles ett medelvärde af 2 mark 99,6 penni. Skall därför någon ersättning ej beräknas för de ifrågasvarande gatorna, bör enligt Drätselkammarens tanke förenämnda högre enhetspris blifva gällande för den återstående delen af området. Härtill torde så mycket mera skäl föreligga, som redan vid

*) Se Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 14 för 1890, pag. 3 och 5.

bestämmandet af detta pris hänsyn tagits till det gagn staden komme att hafva af bangårdens ändamålsenliga utvidgning och denna mark, upplåten åt enskild person, uppenbarligen skulle betalas med ett högre belopp, samt priset därför uttryckligen afpassats så att detsamma, utan att motsvara det verkliga värdet, blott kunde antagas betäcka den förlust i påräknad inkomst, som skulle tillskyndas staden genom nödvändigheten att till materialgårdar använda andra tomter, som annars kunnat försäljas. Genom fastställande af nu föreslagna förändrade beräkningsgrund för den staden tillkommande ersättning samt iakttagande af de exakta siffror beträffande yttinnehållet, som framgå af de gjorda mätningarna, komme de staden tillkommande löseskillingarna att utgöra:

för tomten N:o 13	29,888 kv.-fot
„ Nya materialgården	43,834 „
	eller inalles 73,722 kv.-fot

å 4 mark 50 penni = 331,749 mark i stället för förut kalkylerade (111,995 kv.-fot å 3 mk) 335,985 mark.

Hvad sedan angår de af Järnvägsstyrelsen omnämnda förbehåll, hvilka af Kejs. Senaten uppstälts såsom vilkor för godkännande af Stadsfullmäktiges föregående förslag i saken, eller: att de betingade köpeskillingarna icke behöfde erläggas, innan ifrågavarande områden till statsjärnvägarna öfverlämnas; att tomten N:o 13 och därtill angränsande jordområde borde i sådant afseende öfverlåtas om möjligt inom år 1892, samt att stipulationen om den statsjärnvägarna åliggande skyldigheten att uppmuddra en del af Tölöviken skulle förtydligas därhän att dylik uppmuddring behöfde ske endast å den del, där uppgrundningen direkt förorsakas af fyllnadsarbetet och jordfyllningens sättning, torde från stadens sida intet vara att häremot anmärka. Enligt hvad Stadsingeniören upplyst, kan ock af det af Järnvägsstyrelsen närmast äskade området en del till statsjärnvägarna öfverlämnas i början af året och återstoden åtminstone den 1 nästkommande juni, emedan den pågående förflyttningen af stadens materialförråd till den nyinrättade materialgården å Kampmalmen under vårvintern kan afslutas och den af gasverket disponerade upplagsplatsen endast är upplåten tills vidare utan någon uppsägningstid.

Skulle emellertid, enligt hvad Drätselkammaren inhämtat, hela den staden tillfallande lösesumman för det område, som under nästa år till statsjärnvägarna afstås, icke kunna till staden under år 1892 utbetalas, synes billigheten fordra att åtminstone hälften däraf redan i början af året ställes till stadens förfogande; och har Drätselkammaren därför uti förslaget till kontrakt upptagit en bestämning i detta syfte.

Emedan af hela det område, om hvars afstående nu är fråga, endast tomten N:o 13 i kvarteret Hillern jämte angränsande gata faller inom området för gällande stadsplan samt därför endast nämnda tomt kan utan vidare af staden

försäljas, torde slutligen i kontraktet böra intagas stadgande därom att Järnvägsstyrelsen vidtager åtgärd därhän, att staden i behörig ordning berättigas att till statsjärnvägarna öfverlåta ifrågavarande mark.

På grund af det anförda får Drätselkammaren vördsamt hemställa, det Stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna bilagda förslag till kontrakt om öfverlåtande till statsjärnvägarna af det för utvidgning af härvarande bangård erforderliga område och därom underrätta Järnvägsstyrelsen;

samt bemyndiga Drätselkammaren att, så snart Järnvägsstyrelsens godkännande af förenämnda förslag erhållits, å stadens vägnar underteckna detta kontrakt samt vidtaga de för kontraktets fullgörande från stadens sida nödiga åtgärder.

Remisshandlingarna tillika med ofvanomförmälda karta biläggas, hvarjämte Drätselkammaren får anmäla att af dess medlemmar herrar Frosterus och Moring, såsom anstälde i statsjärnvägarnas tjänst, icke deltagit i behandlingen af förevarande ärende.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Carl Mannerheim.
t. f.

Förslag till kontrakt.

Emellan Järnvägsstyrelsen i Finland å kronans vägnar och Helsingfors stad är följande öfverenskommelse träffad:

§ 1.

I och för en tillärnad utvidgning af statsjärnvägarnas bangård i Helsingfors förbinder sig Helsingfors stad ej mindre att medgifva till utfyllning, genom Järnvägsstyrelsens försorg, af så stor del utaf Tölövikens, som å bilagda kartaskiss är med *nopq* utmärkt, samt åt statsjärnvägarna afstå det vattenbetäckta området, der utfyllningen skall ske, utan ersättning, än ock att till statsjärnvägarnas ego emot nedan angifvet pris öfverlåta de med röd färg å samma kartaskiss utmärkta jordområden, bestående af 1) tomten N:o 13 i kvarteret N:o 99 Hillern, 2) den med *abcd* betecknade upplagsplatsen nordost om Gasverkets tomt (kv. N:o 103), 3) den mellan dessa områden belägna delen af Gasverksgatan, 4) den mellan dessa

områden och återstoden af kvarteret N:o 99 å ena sidan samt statsjärnvägarnas område å andra sidan liggande namnlösa gata, äfvensom 5) det med *efghiklm* betecknade området af villan Hagasund.

§ 2.

Af förenämnda jordområden öfverlätas de med 1), 2), 3) och 4) betecknade, såvidt de icke förut af statsjärnvägarna öfvertagits, till sagda järnvägars disposition senast den 1 juni 1892; det med 5) angifna området däremot så snart lägenheten Hagasund kommit i stadens besittning.

§ 3.

För de under 1), 2), 3) och 4) uppgifna jordområden tillkommer Helsingfors stad en ersättning af inalles 331,749 mark, hvaraf 134,496 mark beräknas för tomten N:o 13 i kvarteret N:o 99 samt återstoden för upplagsplatsen *abcd*, medan någon ersättning icke ifrågakommer för de med 3) och 4) betecknade gatuandelarna.

Af denna köpeskillning utbetalas hälften till staden med 165,874 mark 50 penni inom januari månad år 1892 samt återstoden inom samma månad år 1893.

§ 4.

För det med 5) angifna området af villan Hagasund, som i areal utgör 208,800 kv. fot, utgör köpeskillingen 41,760 mark, hvilken summa till staden utbetalas vid markens afträdande.

§ 5.

Såsom vilkor för detta kontrakt gäller att Järnvägsstyrelsen förbinder sig; att låta genom den ifrågasatta utfyllningen förlänga den genom villan Hagasunds område nyligen anlagda hufvudkloaken;

att låta antingen genom ombyggnad förstora det nuvarande afloppet genom järnvägsbanken öfver Tölövikens till minst dubbel så stor vidd det för närvarande har eller ock genom densamma anlägga ytterligare ett aflopp;

att låta genom muddring skydda den kvarblifvande delen af nämnda vik från uppgrundning, såvidt denna uppgrundning kan direkt tillskrifvas fyllnadsarbetet eller jordfyllningens sättning;

att fortfarande underhålla och för allmänheten öppen hålla den af statsjärnvägarna anlagda gångbanan längs järnvägsbanken öfver Tölövikens;

att bestrida kostnaden för bortflyttningen af stadens å tomten N:o 13 och upplagsplatsen öster om Gasverket befintliga materialgårdar, dock endast med ett belopp af högst 35,000 mark; samt

att inom utgången af år 1891 godkänna föreliggande kontrakt.

§ 6.

Så snart den i § 3 omnämnda förra hälften af köpeskillingen blifvit erlagd, utfärdar staden nödigt salubref å tomten N:o 13 i kvarteret N:o 99; hvar emot Järnvägsstyrelsen förbinder sig att å vederbörlig ort utverka tillstånd för staden att till förmån för statsjärnvägarna afhända sig återstoden af den genom detta kontrakt afträdda marken.

Af detta kontrakt äro tvänne exemplar uppgjorda, som skedde i Helsingfors den

---

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktieb. tryckeri, 1891.

Utskottsbetänkande angående omorganisation af stadens byggnadskontor.

Uti en den 16 oktober 1890 till Stadsfullmäktige aflåten skrivelse, införd bland Fullmäktiges tryckta handlingar för sagda år under n:o 33, har Drätselkammaren inkommit med förslag till omorganisation af stadens byggnadskontor; derå Fullmäktige, vid sammanträde den 16 derpåföljda december, åt ett af undertecknade bestående utskott uppdragit att yttra sig i ärendet.

De ändringar uti byggnadskontorets nu gällande instruktion, som genom ifrågavarande förslag afses, gå i hufvudsak ut på att från byggnadskontoret afskilja vattenledningsverket, hvars skötsel och drift skulle öfverlemnas åt ett omedelbart under Drätselkammaren stående vattenledningskontor med nuvarande äldre biträdande ingenjören vid byggnadskontoret C. Hausen såsom chef, att vid kontoret anställa en arbetschef med uppdrag att leda stadens allmänna arbeten samt en geodet för utförande af tomtmätningar och dermed likartade göromål, att befria bokhållaren vid byggnadskontoret från all befattning med vattenledningen för att lemna honom tillräcklig tid att egna sig åt den honom jemväl åliggande skyldigheten att förvalta stadens materialförråd samt att åt stadens trädgårdsmästare gifva en mera själfständig ställning än den han enligt byggnadskontorets nuvarande instruktion innehar. Åt stadsingenjören skulle härigenom beredas tillfälle att mera odeladt egna sig åt sin egentliga verksamhet, att taga initiativ till utvidgning och reglering af stadsplanen samt till andra, stadens utveckling afseende arbeten. — Af dessa förslag har det förnämsta, eller förslaget att skilja vattenledningsverket från byggnadskontoret, redan i princip af Stadsfullmäktige godkänts, i det Fullmäktige, såsom Drätselkammaren ock i sin skrivelse frambållit, vid fastställandet af det nya vattenledningsreglementet beslutit att stadens vattenledning skulle under Drätselkammarens inseende förvaltas af stadens vattenledningskontor; hvarjemte Fullmäktige vidare, vid behandlingen af årets budget, i budgeten upptagit ett anslag för aflönande af en bokhållare vid vattenledningsverket. Då härtill kommer att, för att sköta arbetschefens och geodetens åligganden, redan vid byggnadskontoret tillsvidare anställts två ingenjörer, innebära för-

slagen rätteligen mera en sanktion af redan bestående anordningar, än införandet af nya sådana.

Vid granskningen af förslagen har utskottet trott sig finna, att åt arbetschefen vid byggnadskontoret borde gifvas en delvis annan ställning än den han enligt Drätselkammarens ifrågavarande förslag komme att intaga. På sätt stadsingeniören hos Drätselkammaren anfört, tages stadsingeniören alltmera i anspråk för att utreda och utlåta sig om allehanda frågor, väckta af eller framställda hos Stadsfullmäktige, Magistraten och Drätselkammaren, eller ock direkte å byggnadskontoret, hvarförutom stadsingeniören är bunden vid kontoret för de många, hvilka muntligen der framföra sina ärenden. Att stadsingeniören vid sådant förhållande icke har mycken tid öfrig att egna åt stadens allmänna arbeten, torde vara klart liksom ock att dessa arbeten, för hvilka staden årligen utgifver stora summor, kräfva den odelade kraften af en både kunskapsrik och erfaren ingenjör. Men en arbetschef, aflönad på sätt Drätselkammaren föreslagit med endast 4600 mark om året, kan icke förväntas blifva mer än ett underordnad biträde åt stadsingeniören, på hvilken sistnämnde, delvis i motsats till motiveringen af förslagen, det hufvudsakliga ansvaret för de allmänna arbetena fortfarande komme att hvila. Härtill kommer att, vid förfall för stadsingeniören, arbetschefen, såsom den mest förtrogne med göromålen å byggnadskontoret, sjelffallet borde fungera såsom stadsingeniörens ställföreträdare, hvarför arbetschefen äfven från denna synpunkt borde erhålla den ställning att han kunde i sådan egenskap användas, samt dessutom i sinom tid kunna vara beredd att efterträda stadsingeniören. På dessa skäl och för att till befattningen kunna erhålla och vid densamma qvarhålla en fullt kompetent person, anser utskottet att arbetschefens aflöning icke kan bestämmas lägre än till 6000 mark med 10 % förhöjning af grundlönen efter 5 samt lika mycket efter 10 års tienst.

Vidare har utskottet ansett oegentligt att bokhållaren vid byggnadskontoret, som enligt 5 § i nu gällande instruktion för kontoret åligger att jemväl förvalta kontorets material- och instrumentalförråd, uti förslagen vid detta sysslade bibehålles. För att bereda denne funktionär tid att egna sig åt ifrågavarande del af hans verksamhet, befriades han väl, såsom nämnt, vid ingången af innevarande år från uppdraget att syssla med debiteringen af vattenkonsumtionen, för hvilket ändamål vid vattenledningskontoret anställdes en bokhållare å extra stat. Men de göromål, som fortfarande för honom qvarstå, eller åliggandena att föra byggnadskontorets böcker, diaries och förteckningar, att göra sammandrag af dagsverkslistor och verkställa andra till förvaltningen hörande uträkningar samt, icke minst, att utskrifva de bevis, instrument och utlåtanden, som af stadsingeniören utfärdas, äro tillräckligt vidlyftiga för att helt och hållet binda honom å byggnadskontoret. Vid detta förhållande är föreskriften om hans skyldighet att tillika förvalta byggnadskontorets material- och instrumentalförråd skäligen betydelslös utom att den åhvälfver honom ett ansvar, som han icke på något sätt kan uppbära. I sjelfva verket har det visat sig vara nödvändigt att vid stadens materialgård anställa en person, som, mot

en aflöning af 5 mark om dagen, städe uppehåller sig der samt handhar närmaste uppsigten öfver förrådet, mottager dit inkommande varor och derifrån utlevererar dem i mån af behof. Då stadens förråd representerar ett värde af tidtals ända till 100,000 mark, borde, såsom Drätselkammarn ock framhållit, staden icke sky någon kostnad för förrådets vård; och vore väl anställandet af en förrådsförvaltare å ordinarie stat med en tillräcklig aflöning första vilkoret för en behörig skötsel af förrådet. Efter utskottets tanke borde därför bokhållarn vid byggnadskontoret befrias från skyldigheten att förvalta förrådet samt detta uppdrag i stället ombetros en förrådsförvaltare, upptagen å ordinarie stat med en aflöning af 1800 mark. — I sammahang härmed har utskottet sökt göra sig underrättadt om det sätt, på hvilket materialförrådet för närvarande skötes, samt dervid inhemtat, att byggmästarene och kvartermännen vid stadens arbeten äro försedda med checkböcker och att materialförvaltarn endast mot af dem utgifven check eger utleverera något af förrådets tillhörigheter. Utöfver denna anordning erfordras dock äfven garantier för att från förrådet utlevererade, men icke förbrukade arbetsmaterialier och redskap till förrådet återgå. Tillsynen häröfver ankommer sjelffallet i främsta rummet ledarene af de arbeten, för hvilka nämnda materialier och redskap erfordrats, och äfven i detta afseende kommer således anställandet af en arbetschef med tillräckligt tid och förmåga att egna sig åt sitt värf att lända staden till fördel. Men derjemte har utskottet här ansett sig böra till vederbörandes beaktande framhålla nödvändigheten deraf, att stadens redskap förses med något lätt skönjbart igenkänningsmärke, för att tillgrepp och obehörigt bruk af desamma blefve försvårade.

De ändringar, utskottet i öfrigt vidtagit uti förslagen, hafva hufvudsakligen föranledts af formella skäl, hvarför en närmare motivering af desamma torde vara öfverflödig. Dock vill utskottet här ännu framhålla att stadgandet i 5 § af förslaget till instruktion för byggnadskontoret derom, att geodeten vore berättigad att utföra „mätningar, afvägningar och andra till hans fack hörande arbeten inom staden eller å staden underlydande mark, som icke hänföra sig till hans tjensteutöfning, men af enskilda önskas,“ synts utskottet vilseledande och kunna gifva anledning till antagandet, att geodeten finge på enskild begäran och utan vederbörligt förordnande verkställa äfven till hans tjensteområde hörande förrättningar; hvarför sagda stadgande, såsom utomdess obehöfligt, uteslutits. Och då det sjelffallet är ogörligt att meddela föreskrifter för alla de fall, der samarbete mellan byggnads- och vattenledningskontoren bör äga rum, har vidare § 10 i instruktionen för byggnadskontoret, motsvarande § 6 i instruktionen för vattenledningskontoret, omformulerats i syfte att uttryckligen betona nödvändigheten af att tjänstemännen vid dessa verk med hvarandra samråda.

I förslaget till taxa för förrättningar, som verkställas af byggnadskontoret, samt för expeditioner, som i anledning af dylika förrättningar utfärdas, torde slutligen den förändring böra vidtagas, att skalan, uti hvilken tomtkarta bör uppgöras, utsättes till 1:500, hvarigenom taxan bringas i öfverensstämmelse med hvad förslaget till ny byggnadsordning innehåller, samt att ordalagen i föreskriften uti slutet af taxan „För förrättningsmans inställelse erlägges i händelse — — tagits i anspråk“ ut-

bytas mot „I händelse förrättning genom sökandens förvållande ej kan försiggå, erlægges till förrättningsman, som å stället sig infunnit 4: — Har handtlångare härvid påkallats och tillstädeskommit, erlægges (inlevereras till stadskassan) 1: —“

Utskottet får alltså värdsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att för framtiden befria stadens byggnadskontor från all befattning med vattenledningens skötsel, underhåll och utvidgning samt öfverlemna byggnadskontorets åliggande härutinnan åt ett särskildt vattenledningskontor;

att till vattenledningskontoret öfverflytta nuvarande äldre biträdande ingenjören vid byggnadskontoret C. Hausen såsom vattenledningsingenjör;

att fastställa bilagda förslag till instruktioner för byggnads- och vattenledningskontoren;

att i vederbörlig ordning ansöka om stadfästelse å det af Drättselkammaren insända förslaget till taxa för förrättningar, som verkställas af stadens byggnadskontor, samt för expeditioner, som i anledning af dylika förrättningar utfärdas; dock sedan de af utskottet ofvan förordade ändringar i förslaget införts;

att bemyndiga Drättselkammarn att omedelbart anslå arbetschefs- och geodettjänsterna vid byggnadskontoret äfvensom bokhållaretjänsten vid vattenledningskontoret lediga till ansökning;

att bestämma arbetschefens, geodetens och förrådsförvaltarens vid byggnadskontoret samt bokhållarens vid vattenledningskontoret aflönningar per år att utgå, för arbetschefen med 6000 mark, för geodeten med 3000 mark i arvode, 100 mark resemedel och dessutom sportler enligt taxa, samt för bokhållaren med 2400 mark och förhöjning för alla dessa tjänster med 10°/_o af grundlönen efter 5 och lika mycket efter 10 års tjänstetid äfvensom för förrådsförvaltaren med 1800 mark; samt

att bevilja stadsingenjören O. Ehrström ett personelt vederlag af 1000 mark om året för honom frångående sportler.

Helsingfors, den 2 december 1891.

Alfred Norrmén.

Julius Tallberg.
Viktor Heikel.

K. G. Sivenius.
E. Wasastjerna
(frånvarande vid justeringen).

Bilaga.

Förslag till instruktion för Helsingfors stads Byggnadskontor.

§ 1.

Helsingfors stads Byggnadskontor åligger att under Drätselkammarens inseende förbereda och utföra stadens allmänna arbeten, förteckna tomterna inom stadsplanen, hafva vård om kommunens fasta egendom, förvalta det för allmänna arbeten nödiga material- och instrumentalförråd, verkställa de göromål, som enligt stadens byggnadsordning å Byggnadskontoret ankomma, samt i öfrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som af Drätselkammaren meddelas.

§ 2.

Byggnadskontoret förestås af stadsingeniören och dess verksamhet handhafves af honom med biträde af en arbetschef, en geodet, en bokhållare, en trädgårdsmästare, en byggmästare, en förrådsförvaltare samt två skogsvakter.

§ 3.

Stadsingeniören tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag.

Honom är ej tillåtet innehafva annan befattning eller åtaga sig annat uppdrag så framt icke Drätselkammaren finner det kunna utföras utan hinder för hans tjänst.

Särskildt åligger honom:

a) att handhafva högsta ledningen af stadens allmänna arbeten, med undantag af sådana, som för sitt stora omfång eller af annan orsak enligt Stadsfullmäktiges eller Drätselkammarens beslut skola under annans inseende utföras;

b) att hafva inseende öfver att de vid Byggnadskontoret anstälde *tjenstemän* och betjente fullgöra sina skyldigheter;

c) att (utesl.) antaga nödiga extra biträden, *ritare och quartersmän, de sistnämnde på framställning af arbetschefen*;

d) att *uppgöra* förslag till förändringar och utvidgningar af gällande stadsplan, till indelning och disposition af arrendemarkor samt till öfriga allmänna arbeten;

e) att tillse det ritningar och kartor till allmänna arbeten och regleringar m. m. förtecknas och vårdas samt att nödiga diarier och inventarielängder föras;

f) att ombesörja uppköp af nödiga redskap och arbetsmaterialier samt hos Drätselkammaren föreslå, hvilka af dessa skola genom infordrande af leveransanbud anskaffas;

g) att granska och godkänna dagsverks- och betingslistor äfvensom inkommande räkningar;

h) att tillse det tillfälliga brister på stadens byggnader, gatuandelar, aflopps-kanaler, kajer, brunnar, vägar och chaussées m. m. blifva skyndsamt afhjelpa;

i) att på anmälan anvisa huru enskildes arbeten för gators förbättring och stenläggning eller afloppskanals förande under gata böra utföras;

k) att för hvarje månad till Drätselkammaren insända en till riktigheten bestyrkt materialrapport;

l) att årligen inom september månads utgång till Drätselkammaren afgifva förslag till nödiga arbeten för följande år jemte kostnadsberäkningar och, ifall så befinnes nödigt, äfven ritningar;

m) att inom februari månad hvarje år hafva kontorets böcker afslutade samt inom juni månad till Drätselkammaren afgifva fullständig arbetsberättelse för det näst föregående året; samt

n) att vid förfall för vattenledningsingeniören förestå stadens vattenledningskontor, der ej Drätselkammaren annorlunda förordnar.

Stadsingeniören skall äfven utföra hvad stadens byggnadsordning honom föreskrifver eller Magistraten honom (utesl.) ålägger äfvensom på Drätselkammarens uppdrag deltaga i värderings- och syneförrättningar, afge skriftliga utlåtanden och, på kallelse, vid Kammarens sammanträden meddela upplysningar i alla till Byggnadskontorets verksamhet och förvaltning hörande ärenden.

Honom tillkommer ock att hos Kammararen skriftligen eller muntligen göra framställningar och väcka förslag uti allt som till hans verksamhetsområde hör.

§ 4.

Arbetschefen tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag, efter stadsingeniörens hörande. Honom är icke tillåtet innehafva annan befattning eller åtaga sig annat uppdrag så framt icke Drätselkammaren finner det kunna utföras utan hinder för hans tjänst.

Hans åligganden äro:

a) att handhafva närmaste ledningen af och tillsynen öfver stadens allmänna arbeten (utesl.);

b) att kontrollera riktigheten af dagsverks- och betingslistor samt räkningar för arbeten, som under hans ledning utföras; samt

c) att biträda stadsingeniören samt vid förfall för honom träda i hans ställe.

§ 5.

Geodeten tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag, efter stadsingeniörens hörande. Honom är icke tillåtet innehafva annan befattning af den art att den blir hinderlig för hans verksamhet i stadens tjänst (utesl.).

Honom åligger:

a) att föra stadens tomtbok och utfärda bevis ur densamma;

b) att verkställa tomtmätningar och utfärda mätebref;

c) att på anmälan af tomtigare verkställa utstakning af rålinier och utpålning af byggnadsplatser å tomt, som skall bebyggas, samt att angifva *gångbanehöjd* för uppsättning af sockel och trappor äfvensom höjden af tillstötande allmän afloppskanal;

d) att deltaga i syneförrättningar, som angå stadens jord och fastigheter, samt att föra protokoll vid dessa förrättningar;

e) att verkställa mätningar och uppgöra nödiga kartor för de i mom. *d)* nämnda syneförrättningar;

f) att komplettera, vårda och förteckna till de geodetiska arbetena hörande kartor och handlingar;

g) att utföra för Byggnadskontoret behöfliga geodetiska arbeten, såsom mätningar för reglering och utvidgning af stadsplanen, indelning af arrendemarkar, villor och bostadstomter m. m. som till hans fack kunna hänföras;

h) att inom mars månad hvarje år till stadsingeniören aflemna uppgift öfver sin verksamhet under det näst föregående året; samt

i) att för öfrigt på Magistratens eller Drättselkammarens förordnande utföra de uppdrag, till hvilka byggnadsordningen, drättselkammarreglementet eller andra utfärdade föreskrifter gifva anledning.

§ 6.

Bokhållaren tillsättes af Stadsfullmäktige på Drättselkammarens förslag och efter stadsingeniörens hörande.

Hans åligganden äro:

a) att föra Byggnadskontorets böcker, diaries och förteckningar;

b) att göra sammandrag af dagsverkslistorna och verkställa andra till förvaltningen hörande uträkningar;

c) att utskrifva de bevis, instrument och utlåtanden, som stadsingeniören utfärdar; samt

d) att (utesl.) bokföra kontorets material- och instrumentalförråd samt uppgöra den i § 3 mom. k. nämnda materialrapport äfvensom att i öfrigt fullgöra de uppdrag, som stadsingeniören honom (utesl.) förelägger.

§ 7.

Trädgårdsmästaren, som tillsättes af Stadsfullmäktige på Drättselkammarens förslag och efter stadsingeniörens hörande, är icke tillåtet innehafva annan befattning.

Honom åligger:

a) att handhafva ledningen af de arbeten, som falla inom hans fack, samt skydda och vårda samtliga under stadens egen disposition stående planteringar och trädgårdsanläggningar jemte dertill hörande mobilier;

b) att (utesl.) antaga nödiga förmän och arbetare;

c) att till vård och förvaring å Byggnadskontoret inlemna ritningar, planer och kartor, uppgjorda öfver planteringar o. d., samt dem förteckna;

- d) att uppgöra nödiga inventarieförteckningar;
- e) att verkställa uppköp af sådana förnödenheter, som icke kunna från stadens förråd honom tillhandahållas eller genom Drätselkammaren på annat sätt anskaffas;
- f) att sammanställa *och kontrollera* dagsverks- och betingslistor samt *räkningar för de arbeten, som under hans inseende utföras*;
- g) att tillse det arrendatorer af stadens jord och andra enskilda personer fullgöra dem åliggande förbindelser beträffande planteringar;
- h) att årligen inom den 15 september till Drätselkammaren afgifva förslag till nödiga arbeten för följande år jemte kostnadsberäkningar och, ifall så befinnes nödigt, ritningar;
- i) att, efter det budgeten blifvit fastställd, till Drätselkammaren inkomma med förslag till fördelning af anslaget för planteringsremont och underhåll;
- k) att inom juni månad hvarje år till Drätselkammaren afgifva fullständig arbetsberättelse för det nästföregående året;
- l) att vid arbeten, der hans fackkunskap kan tagas i anspråk, biträda stadsingeniören samt i öfrigt fullgöra, hvad honom i hans befattning af Drätselkammaren ålägges.

Honom tillkommer ock att hos Kammaren skriftligen eller muntligen göra framställningar och väcka förslag uti allt, som till hans befattning hör.

§ 8.

Förrådsförvaltaren antages af Drätselkammaren efter stadsingeniörens hörande.

Honom åligger att emottaga, förvalta och på behörig requisition utlemna stadens förråd af arbetsmaterialier och redskap, hvaröfver han bör föra nödiga förteckningar samt tillhandahålla dem bokhållaren i och för bokföringen.

§ 9.

Byggmästaren antages af stadsingeniören, och åligger det honom att enligt dennes order och under hans uppsigt öfvervaka remont af stadens byggnader, gatuandelar, kloaker, brunnar, kajer, vägar, chausséer m. m. äfvensom att inköpa redskap och materialier, insamla och sammanställa *samt bestyrka riktigheten af* quartersmännens dagsverkslistor *för nämnda arbeten äfvensom* i öfrigt fullgöra de uppdrag, som stadsingeniören ålägger honom.

§ 10.

Skogsvakterne anställas af Drätselkammaren efter stadsingeniörens hörande. De skola under Byggnadskontorets uppsigt vaksamt tillse, att stadens skogar blifva fredade samt att arrendatorer af staden underlydande egor icke öfverskrida sina rättigheter eller försumma sina skyldigheter beträffande skogsmark, som blifvit till dem öfverlåten. Öfverträdelser anmälas å Byggnadskontoret, som öfverlemnar ärendet till

Drätselkammaren i afseende å vidtagande af den åtgärd, hvartill anledning kan förekomma. Afverkning, gallring och kultur i skogarne å stadens icke afhysta mark utföras genom skogsvakternes försorg enligt forsttjenstemans anvisning till sådant omfång under året, som stadsingeniören (utesl.) bestämmer. Likaså skall fällande af träd på stadens mark, efter trädgårdsmästarens anvisning, af skogsvakterne öfvervakas. Dem åligger ock att, enligt stadsingeniörens anvisning, ombesörja underhållet af vägarna utom staden med undantag af chausséerna samt i öfrigt fullgöra de uppdrag, som kunna hänföras till deras verksamhet och dem af Drätselkammaren eller stadsingeniören åläggas.

§ 11.

För vinnande af enhet uti sådana arbeten, der utsträckning af vattenledningen förekommer samtidigt med af Byggnadskontoret utförda planeringar, afloppskanaler eller stensättning m. m., skall iakttagas:

a) att i den mån, förslag till anläggning af ny stadsdel, gata eller plats, hvar est vattenledning kan ifrågakomma, å Byggnadskontoret uppgöres, Vattenledningskontoret derom underrättas för upprättande af projekt till sagda ledningar;

b) att, vid uppgörande af utgiftsstat för påföljande år, Byggnadskontoret senast inom augusti månad meddelar Vattenledningskontoret, hvar stensättningsarbeten, gatuplanering eller afloppskanal af Byggnadskontoret komma att föreslås, för den händelse att arbeten å vattenledningen samtidigt derstädes böra utföras;

c) att Vattenledningskontoret inom samma tid meddelar Byggnadskontoret, hvar utvidgning eller omläggning af vattenledningsnätet är afsedd att utföras, för den händelse Byggnadskontoret kunde låta samtidigt der verkställa andra, tilläfventyrs nödiga arbeten;

d) att, om vattenledning skall anläggas å sträckor, der Byggnadskontoret har att utföra planering eller anlägga afloppskanal, nödig graf äfven för vattenledningen upptages och igenfyller genom Byggnadskontorets försorg, men att, der vattenledning ensam eller i sammanhang med endast stensättning anlägges, densamma utföres af Vattenledningskontoret. Skulle särskilda omständigheter föranleda annat arbetssätt, meddelar Drätselkammaren, efter stadsingeniörens och vattenledningsingeniörens hörande, närmare föreskrifter.

e) att, vid behof, Byggnads- och Vattenledningskontorens skola ställa de material, redskap och instrumenter, som af desamma innehafvas, till det andra kontorets disposition; samt

f) att Byggnads- och Vattenledningskontorens tjenstemän samråda angående gemensamma arbetens utförande.

§ 12.

Tjenstledighet kan af Drätselkammaren beviljas Byggnadskontorets tjenstemän för en tid af högst 14 dagar; ansökan om längre tids ledighet inlemnas genom Drätselkammaren till Stadsfullmäktige.

§ 13.

Förutom löneförmåner, som för byggnadskontorets tjänstemän blifvit bestämda, ega de uppbära expeditionslösen och arvode för vissa förrättningar enligt särskild taxa.

§ 14.

Byggnadskontoret hålles öppet för allmänheten hvarje söckendag på tid, som af Drätselkammaren bestämmes.

Förslag till Instruktion för Helsingfors stads Vattenledningskontor.

§ 1.

Helsingfors stads vattenledningskontor åligger att under Drätselkammarens in-seende handhafva skötseln och underhållet af stadens vattenledning, verkställa nödiga utvidgningar deraf, förvalta det för dessa ändamål nödiga material- och instrumentalförråd samt verkställa debiteringen för utdeladt vatten i enlighet med gällande reglemente och taxa samt lemnade föreskrifter.

§ 2.

Vattenledningskontoret förestås af vattenledningsingeniören och dess verksamhet handhafves af honom med biträde af en bokhållare, rörmästare och maskinister.

§ 3.

Vattenledningsingeniören tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag. Honom är icke tillåtet innehafva annan befattning eller *åtaga sig annat uppdrag, så framt icke Drätselkammaren finner det kunna utföras utan hinder för hans tjänst.*

Särskildt åligger honom:

- a) att (utesl.) antaga nödiga förmän och arbetare;
- b) att hafva inseende öfver att de vid Vattenledningskontoret anställda personer fullgöra sina skyldigheter;
- c) att uppgöra ritningar och förslag till vattenledningens utvidgande samt anordna och öfvervaka utförandet af alla dertill hörande arbeten, hvilka icke ankomma å Byggnadskontoret;
- d) att öfvervaka, det de för vattenledningen utfärdade reglemente och taxa behörigen efterleivas;
- e) att tillse, det ritningar och kartor berörande vattenledningen förtecknas och vårdas samt att nödiga diarier och inventarielängder föras;

f) att ombesörja uppköp af nödiga redskap och arbetsmaterialier samt hos Drätselkammaren föreslå, hvilka af dessa skola genom infordrande af leveransanbud anskaffas;

g) att granska och godkänna dagsverks- och betingslistor äfvensom inkomna räkningar;

h) att tillse det tillfälliga brister å stadens vattenledning blifva skyndsamt afhjelpa;

i) att för hvarje månad till Drätselkammaren insända en till riktigheten bestyrkt materialrapport;

k) att årligen inom den 15 september till Drätselkammaren afgifva förslag till nödiga arbeten för följande år jemte kostnadsberäkningar och, ifall så befinnes nödigt, ritningar; samt

l) att inom februari månad hvarje år hafva kontorets böcker avslutade samt inom juni månad till Drätselkammaren afgifva skriftlig berättelse öfver vattenledningens förvaltning, drift och underhåll under nästföregående år.

Vattenledningsingeniören skall äfven på Drätselkammarens uppdrag deltaga i värderings- och syneförrättningar, afge skriftliga utlåtanden och på kallelse vid Kammarens sammanträden meddela upplysningar i alla till Vattenledningskontorets verksamhet och förvaltning hörande ärenden.

Honom tillkommer ock att hos Kammaren skriftligen eller muntligen göra framställningar och väcka förslag uti allt, som till hans *verksamhetsområde* hör.

§ 4.

Bokhållaren tillsättes af Stadsfullmäktige på Drätselkammarens förslag och efter vattenledningsingeniörens hörande.

Hans åligganden äro:

a) att föra Vattenledningskontorets böcker, diaries och förteckningar;

b) att sammanställa dagsverkslistorna och verkställa andra till förvaltningen hörande uträkningar;

c) att verkställa uppdebiteringen af utdeladt vatten; samt

d) att förvalta och bokföra kontorets material- och instrumentalförråd samt uppgöra den i § 3 mom. i nämnda materialrapport äfvensom i öfrigt fullgöra de uppdrag, som vattenledningsingeniören honom (utesl.) förelägger.

§ 5.

De vid vattenledningen anstälde rörmästare och maskinister antagas af Drätselkammaren på vattenledningsingeniörens förslag, stå under dennes omedelbara befäl och emottaga blott af eller genom honom föreskrifter och befallningar i tjensten.

§ 6.

För vinnande af enhet uti sådana arbeten, der utsträckning af vattenledningen förekommer samtidigt med af Byggnadskontoret utförda planeringar, afloppskanaler eller stensättning m. m., skall iakttagas:

a) att i den mån, förslag till anläggning af ny stadsdel, gata eller plats, hvarest vattenledning kan ifrågakomma, å Byggnadskontoret uppgöres, Vattenledningskontoret derom underrättas för upprättande af projekt till sagda ledningar;

b) att, vid uppgörande af utgiftsstat för påföljande år, Byggnadskontoret senast inom augusti månad meddelar Vattenledningskontoret, hvar stensättningsarbeten, gatu-planering eller afloppskanal af Byggnadskontoret komma att föreslås, för den händelse att arbeten å vattenledningen samtidigt böra derstädes utföras;

c) att *Vattenledningskontoret inom samma tid meddelar Byggnadskontoret, hvar utvidgning eller omläggning af vattenledningsnätet är afsedd att utföras, för den händelse Byggnadskontoret kunde låta samtidigt der verkställa andra, tilläfsventyrs nödiga arbeten;*

d) att, om vattenledning skall anläggas å sträckor, der Byggnadskontoret har att utföra planering eller anlägga afloppskanal, nödig graf äfven för vattenledningen upptages och igenfyller genom Byggnadskontorets försorg, men att, der vattenledning ensam eller i sammanhang med endast stensättning anlägges, densamma utföres af Vattenledningskontoret. Skulle särskilda omständigheter föranleda annat arbetssätt, meddelar Drätselkammaren, efter stadsingenjörens och vattenledningsingenjörens hörande, närmare föreskrifter;

e) att, vid behof, Byggnads- och Vattenledningskontoren skola ställa de material, redskap och instrumenter, som af desamma innehafvas, till det andra kontorets disposition; samt

f) att *Byggnads- och Vattenledningskontorens tjänstemän samråda angående gemensamma arbetens utförande.*

(Utesl.)

§ 7.

Tjenstledighet kan af Drätselkammaren beviljas Vattenledningskontorets tjänstemän för en tid af högst 14 dagar; ansökan om längre tids ledighet inlemnas genom Drätselkammaren till Stadsfullmäktige.

Vid förfall för vattenledningsingenjören *träder stadsingenjören i hans ställe*, derest Drätselkammaren ej annorlunda förordnar (utesl.).

§ 8.

Vattenledningskontoret hålles öppet för allmänheten hvarje söckendag på tid, som af Drätselkammaren bestämmes.

Helsingfors Stadsfullmäktige.

Hör till n:o 28
år 1891.

Beredningsutskottets förslag:

att förstärkte Stadsfullmäktige, med förändring af det tidigare bestämmandet angående räntefoten, ville besluta:

att för stadens räkning skall, för konsolidering af stadens nuvarande på korta tider ingångna förbindelser samt för bekostande af de under de närmaste åren förestående hamnarbeten och kajbyggnader, upptagas ett amorteringslån å nominelt fyra miljoner femhundrausen mark, emot utgifvande af obligationer, som löpa med högst $4\frac{1}{2}$ procents ränta;

att, därest nu icke erhöles antagligt anbud å förberörda obligationslån, för hvilket under närvarande förhållanden den utländska penningemarknaden företrädesvis borde anlitas, lånets upptagande må anstå till en gynsammare tidpunkt, då ofvanstående beslut utan ärendets förnyade anmälan hos förstärkte Stadsfullmäktige eger tillämpning, samt emellertid de för ifrågavarande ändamål nödiga medlen skola anskaffas genom ett eller flere reverslån för en tid af högst tre år; äfvensom

att åt ordinarie Stadsfullmäktige öfverlemna ej mindre att, jemlikt § 74 i nådiga förordningen angående kommunalförvaltning i stad af den 8 December 1873, utverka stadfästelse af förenämnda beslut, än ock att vidtaga de för lånets eller lånens upptagande erforderliga åtgärder, samt att slutligen pröfva förslagen till ofvan omförmälda hamn- och kajarbeten.

Utlåtande angående upptagande af ett lån för stadens räkning.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 10 december 1891.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

№ 272.

Uti skrifvelse af den 29 april 1887 N:o 111 *) hemställde Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige att staden måtte genom utfärdande af obligationer, löpande med fyra procents årlig ränta, upptaga ett amorteringslån för bestridande af följande utgifter:

för inlösen af Brunnsparcken	Fmk	300,000
„ uppförande af en saluhall	„	160,000
„ vattenledningens utsträckande, tillsammans	„	600,000
„ uppförande af ett desinfektionshus	„	23,000
„ inredning af förra proviantmagasinet till tull- och packhus samt tolags- och hamnkontor.	„	47,000
„ anläggande af en kloak genom Brunnsparckens östra område	„	25,000
„ uppförande af ett hus åt brandverket	„	260,000
„ konvertering af lånet för skolhuset vid Malmgatan	„	40,000
	eller tillsammans Fmk	1,455,000

hvertill komme ej mindre det belopp, som kunde för ifrågasatt reglering af Skatudden anslås, än ock medel till betäckande af nödig kapitalrabatt å det föreslagna lånet.

Efter det Stadsfullmäktige sedermera af förekommen anledning beslutit att af ofvannämnda utgifter kostnaden för uppförande af ett desinfektionshus skulle bestridas med uttaxerade medel, beslöto Fullmäktige den 8 november 1887, på grund häraf och emedan definitivt beslut då ännu icke fattats om uppförande af brandverks-huset samt om Skatuddens reglering, anmoda Drätselkammaren att inkomma till Fullmäktige med yttrande i fråga om sättet för anskaffande af medel till öfriga ofvannämnda, af Fullmäktige godkända utgifter.

Emedan beloppet af det ifrågasatta obligationslånet var beroende af det anslag, som från stadens sida erfordrades för järnvägens utsträckande till Skatudden, samt på grund af de öfriga omständigheter, som närmare framhållits i Drätselkam-marens skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 30 sistlidne april N:o 108, har Kam-

*) Se Stadsfullmäktiges tryckta handl. N:o 16 för 1887.

maren icke tidigare ansett sig kunna fullgöra detta uppdrag; och Kammarens i detta afseende hysta uppfattning har jämväl godkänts af Stadsfullmäktige, som den 16 sistlidne juni beslutit anmoda Kammaren att, sedan frågan om anläggningen af stadens hamnbana vunnit slutlig lösning, till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till konsoliderande af stadens sväfvande skuld.

Det slutliga afgörandet af frågan om Helsingfors hamnbanas utförande har visserligen ännu icke egt rum; men af hvad i saken är bekant torde dock få anses framgå att utgifterna för själfva banbyggnaden skola bekostas af statsverket, hvar-
emot från stadens sida kräfvos utförandet af särskilda kajanläggningar och andra hamnarbeten, som äro nödvändiga förutsättningar för den tilltänkta järnvägsliniens åstadkommande. I hvilken mån anslag från stadens sida varda nödiga för hamnbaneprojektets realiserande, torde därför åtminstone i hufvudsak kunna kalkyleras.

På grund häraf har Drätselkammaren ansett de nödiga förberedande åtgärderna för upptagandet af ett obligationslån icke vidare böra lämnas till framtiden, helst tillika den sväfvande skuldbörda, som staden under afvaktan på hamnbanefrågans afgörande ådragit sig genom utförandet af särskilda större företag, för hvilka utgifterna icke ansetts böra belasta uteslutande den nuvarande generationen, stigit till det belopp att en konsolidering däraf icke utan svårighet kan uppskjutas.

Efter det Stadsfullmäktige meddelat Drätselkammaren ofvannämnda uppdrag, hafva nämligen Fullmäktige i förstärkt antal bifallit till upptagandet af lån på längre återbetalningstid än två år för utförandet af särskilda andra företag, hvilka sedermera realiserats genom anlitan-
de till en början af kredit på kort tid.

Sålunda hafva förstärkte Stadsfullmäktige af lånemedel anslagit:

1) den 22 febr. 1888, för utförandet af en om- och tillbyggnad å stadens arbets- och fattiggård samt för uppförandet af en arbetsinrättning	Fmk	125,560
2) den 6 nov. 1888, för samma ändamål, ytterligare	..	17,000
3) den 11 december 1888, tillskott för uppförande af saluhallen vid Vestra kajen	..	50,000
4) den 26 nov. 1889, för uppförande af ett brandverkshus	..	294,000
5) den 21 dec. 1889, för särskilda utvidgningar af vattenledningen	..	900,000
	eller inalles Fmk	1,386,560

För att kunna beräkna totalbeloppet af det obligationslån, som på grund af det anförda nu borde af staden upptagas, har Drätselkammaren sökt approximativt utröna kostnaderna för de hamnarbeten, som i sammanhang med järnvägsanläggningen ifrågakomma; och hafva dessa kostnader, med stöd af upplysningar från Byggnadskontoret, beräknats till närmare 1,500,000 mark, uti hvilken summa då inrymts de kalkylerade utgifterna för kajanläggning längs den tilltänkta järnvägsbanken i Sandvikshamnen, utförandet af en kaj å Kejsargrundet och utvidgning af Slottskajen samt de främst erforderliga kajanläggningarna å Skatudden.

I stöd häraf och med beaktande af att utaf det till konvertering år 1887 beslutna lånet för folkskolehuset numera endast omkring 20,000 mark återstår oguldet, hvarför denna jämförelsevis ringa och i alla händelser inom några få år amorterade summa kan ur beräkningen uteslutas, skulle det ifrågasatta obligationslånet erfordras för följande ändamål:

för inlösen af Brunnsparksområdet jämte byggnader	Fmk	300,000
„ uppförande af saluhallen	„	210,000
„ utvidgande af vattenledningen	„	1,500,000
„ inredning af tull- och packhuset	„	47,000
„ anläggning af en afloppskanal inom Östra Brunnsparken	„	25,000
„ tillbyggnaden å fattiggården samt uppförandet af arbetsinrättningen	„	142,560
„ uppförande af brandverkshuset	„	294,000
„ särskilda hamnarbeten	„	1,500,000
		Summa Fmk 4,018,560

Drätselkammaren har därför ansett det ifrågasatta obligationslånets belopp böra fastställas till 4 miljoner mark. Det har visserligen icke undgått Kammarens uppmärksamhet, att anlita af lån måhända redan nu borde ifrågakomma för jämväl andra viktiga ändamål, såsom för inlösen af det inom stadens område inskjutande säteriet Gumtäckt, å hvars mark en för hufvudstadens gynsamma förkofran oroväckande förstad håller på att uppstå, för uppförandet af nya sjukhusbyggnader m. m., men Drätselkammaren har icke velat för tillgodoseende af dessa ännu icke pröfvade behof uppskjuta vidtagandet af nödiga förberedelser för obligationslånets upptagande, bland hvilka främst hör fixerandet af lånebeloppet samt utverkandet af behörig fastställelse å beslutet härom. Ty det måste förutsättas att jämväl under den kommande tiden nya behof skola uppstå, för hvilkas fyllande staden måste anlita lån å längre tid, och det vore för visso icke förmånligt att blott af detta skäl alt fortfarande fördröja lånets upptagande, helst det nu ifrågasatta lånebeloppet icke heller lämpligen synes böra i större mån förhöjas.

Beträffande lämpligaste sättet och vilkoren för upptagandet af det ifrågasatta obligationslånet har Drätselkammaren rådfört sig med det utskott af sakkunniga personer, som jämväl tidigare i detta afseende bistått Kammaren med råd och upplysningar; och har utskottet ansett det fördelaktigaste tillvägagäendet härvid vara att Stadsfullmäktige endast skulle bestämma själfva lånebeloppet samt den högsta räntefot, som finge för lånet utfästas, men för öfrigt åt Drätselkammaren eller ock åt en särskild delegation anförtro lånets uppnegocierande på förmånligaste vilkor. Genom ett dylikt förfarande, som inrymde möjligheten af alternativa förslag och jämkningar beträffande själfva lånevilkoren, syntes nämligen ett gynsammare resultat kunna ernås, än om dessa detaljer blefve af Stadsfullmäktige altför strängt fixerade. Utskottet har därför ansett att Stadsfullmäktige nu borde besluta om upptagande för sta-

dens räkning af ett obligationslån å nominelt fyra miljoner mark emot en ränta, som icke finge öfverstiga $4\frac{1}{2}$ procent, samt å detta beslut utverka behörig fastställelse, äfvensom ombetro Drätselkammaren eller en särskild delegation med länets upptagande på förmånligaste villkor. Härvid har utskottet väl ej lämnat obeaktadt att, enligt hvad i det föregående framhållits, staden vore i behof af en effektiv lånesumma af 4 miljoner mark, medan utskottet föreslagit lånet nominelt till detta belopp, men utskottet har härvid tänkt sig att med iakttagande af den fastställda högsta räntefoten en större kapitalrabatt än på sin höjd en eller två procent icke skulle ifrågakomma; och i alla händelser äro kostnaderna för de ifrågasatta hamnarbetena icke noga kalkylerade, hvarför det vore lämpligast att inkludera den eventuella kapitalrabatten i det nämnda lånebeloppet af fyra miljoner mark.

Då emellertid de nuvarande konjunkturerna å penningemarknaden ovedersägligen äro ogynsamma för upptagandet af ett dylikt obligationslån, har utskottet ansett att staden jämväl borde vara betänkt uppå att möjligen konsolidera den sväfvande skulden icke genom ett obligationslån, utan genom ett eller flera reverslån på förslagsvis tre år. Genom inrymmandet af ett dylikt alternativ kunde staden undvika att i afseende å det ifrågasatta obligationslånet tvingas att underkasta sig villkor, som vore skadliga för stadens kredit, men dock tillika undgå det brydsamma läge, hvari staden hotades att blifva försatt, om inga effektiva åtgärder vidtoges för den sväfvande skuldbördans konsolidering. Visserligen finge staden under sådana förhållanden vidkännas en något större ränteutgift för dessa reverslån, än för ett obligationslån, men det vore dock i ekonomiskt afseende långt fördelaktigare för staden att under några få år erlægga äfven en jämförelsevis hög ränta å dessa, än att bära en mindre ränteförhöjning under hela den långa amorteringstiden för ett obligationslån. Och ehuru väl bland villkoren för obligationslånet synes böra ingå förbehåll om rätt för staden att efter någon tids utgång för konvertering uppsäga det samma, skulle dock utsättandet af en kort konverteringstid väsentligen försvåra länets uppnegociering, oafsedt att en dylik hastig konvertering vore förbunden med särskilda kostnader.

Vid öfvervägandet af dessa utskottets förslag har Drätselkammaren funnit sig böra i allo omfatta desamma, helst stadens finansförvaltning med hänsyn till de nuvarande förhållandena icke lämpligen borde vara bunden vid det tidigare beslutet om upptagandet af ett 4 % lån. Enär afgörandet af förevarande ärende emellertid ankommer å Stadsfullmäktige i förstärkt antal, får Drätselkammaren främst hemställa,

det Stadsfullmäktige ville vidtaga åtgärd om utseende af förstärkte Fullmäktige för handläggning af detta ärende.

Under förutsättning af bifall härtill får Drätselkammaren vidare föreslå,

att förstärkte Stadsfullmäktige, med förändring af det tidigare bestämmandet angående räntefoten, ville besluta att för stadens räkning

skall för ofvan angifna ändamål upptagas ett amorteringslån å nominelt fyra miljoner mark, emot utgifvande af obligationer, som löpa med högst $4\frac{1}{2}$ procents ränta;

att tillika bemyndiga ordinarie Fullmäktige att därest upptagandet af förberörda obligationslån för närvarande befunnes olämpligt, låta anskaffa de för konsolidering af stadens sväfvande skuld nödiga medel genom upptagandet af ett eller flera reverslån till sammanlagdt belopp af högst fyra miljoner mark för en tid af högst tre år; äfvensom att åt ordinarie Stadsfullmäktige öfverlämna att vidtaga åtgärd om utverkande af stadfästelse å förenämnda beslut samt om lånens upptagande.

Sedan förstärkte Stadsfullmäktige fattat beslut angående förestående förslag, torde Drätselkammaren sättas i tillfälle att inkomma med de ytterligare förslag, hvartill anledning kan förekomma.

På Drätselkammarens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

Carl Mannerheim.
t. f.

Framställning angående förändrad organisation af stadens helso- och sjukvård.

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors,

den 27 november 1891.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

№ 81.

I beslut af den 3 december 1889 hafva Stadsfullmäktige uppdragit åt Hälsovårdsnämnden att i god tid förr än tiden för distriktsläkarenes tjänsteförordnanden utgår till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående omorganisation af stadens helso- och sjukvård.

Enär distriktsläkarebefattningarna i staden den 1 juni nästkommande år skola ånyo besättas, har Hälsovårdsnämnden redan nu till åtgärd förehaft detta ärende. Därvid har Hälsovårdsnämnden funnit att den nuvarande organisationen af stadens helso- och sjukvård i hufvudsak borde bibehållas, men följande förändringar dock ifrågakomma, nämligen:

att distriktsläkaren i Tölö, som enligt nu gällande instruktion hvar annan dag eger besöka sjukhuset på fattiggården och som för detta uppdrag utöfver sin ordinarie distriktsläkareaflöning uppbär ett arvode af 400 mark, måtte åläggas att verkställa dessa besök hvarje söckendag och honom tilläggas i resemedel ytterligare 200 mark. Den omfattning, som sjukhuset på fattiggården redan nu eger, gör dessa tätare sjukbesök nödvändiga. Kommer sjukhuset, såsom af Hälsovårdsnämnden föreslaget är, att ytterligare förstoras, kunna dagliga besök omöjligen undvaras. Att distriktsläkaren för ökade resor erhåller ökade resemedel tyckes själfklart;

att den uti stadens tjänst för gynekologiska sjukdomar anställda kvinliga läkare, som enligt § 5 i den för distriktsläkarene gällande instruktion har att behandla sjukdomsfall ibland barn till och med femton år och fullväxta qvinnor uti 1:sta, 2:dra, 3:dje och 8:de stadsdelarna, finge sig ombetrodd läkarevården af dessa sjukdomsfall äfven på Broholmen. Förslaget till ändring har utgått från nuvarande innehafvarinnan af ifrågavarande befattning och har Hälsovårdsnämnden icke ansett sig hafva skäl att något däremot invända;

att distriktet i Sörnäs blefve deladt i två distrikt sålunda att gränsen mellan dem skulle gå från sjöstranden längs villorna Aspäs och Echos nordöstra gräns, hvarigenom den västra delen, benämnd Berghälls distrikt, komme att omfatta området Berghäll, Djurgårdsvillorna, Hagnäs, Necken, Aspäs, Echo och Broholmen (den manliga befolkningen) samt de s. k. Hernbergska villorna och den östra delen, med bibehåll-

lande af namnet Sörnäs distrikt, stadens område öster om Echo och Aspnäs på hvar-dera sidan af chausséen;

och att i hvartera af dessa distrikt skulle anställas en läkare med arvode om 3,000 mk samt arvodes tillskott för behandling af kirurgiska fall om 1,000 mk för hvardera af dem.

Enligt Helsevårdsnämndens berättelser har altsedan juli månad år 1889 då distriktsläkaretjänsten i Sörnäs inrättades patientantalet i denna distriktsläkares fat-tigpraktik varit ojämförligt större än hos de öfriga distriktsläkarene. Sagde år ut-gjorde detsamma från den 1 juli till årets slut 1,576 eller 263 per månad, medan antalet fall hos de andra distriktsläkarene uppgick till in summa: i södra distriktet 609, i norra distriktet 831, eller således i medeltal för hvarje månad resp. 101 och 138. År 1890 utgjorde fallens antal i Sörnäs 2,566 eller i medeltal 214 per månad medan sjukdomsfallen hos de öfriga distriktsläkarene uppgingo till: i södra distrik-tet 1,020, medeltal 85, och i norra distriktet 1,527, medeltal 127. Under de nio för-sta månaderna af innevarande år har de sjukas antal i Sörnäs distrikt stigit till in summa 2,176 eller i medeltal 242 per månad.

Vid jämförelse af det olika antal patienter som af distriktsläkarene behand-lats — Tölö distrikt har dock från denna jämförelse uteslutits emedan läkaren där-städes har den arbetsdrygare delen af sin tjänstgöring vid stadens fattiggård — vi-sar det sig att distriktsläkaren i Sörnäs har sig ålagdt att under året lämna läkare-vård åt i det närmaste två och en half gånger samma antal sjuka som distriktsläka-ren i södra distriktet och nästan dubbelt emot distriktsläkaren i norra distriktet.

Årets olika månader visa en stor differens i de sjukas antal. Medan vissa månader förete en sjuksiffra, som af läkaren kan medhinnas, stiger antalet under andra månader så högt att det för läkaren blir omöjligt att egna hvarje patient så mycken tid och omsorg han skulle önska. Också har, enligt hvad Helsevårdsnäm-nden har sig bekant, läkaren i detta distrikt ofta varit nödsakad att verkställa ända till 40 sjukbesök om dagen.

Till belysande af folkmängdsförhållandena i det nuvarande Sörnäs distriktet anhåller Nämnden att få meddela följande från statistiska centralbyrån erhållna upp-gifter. År 1890 den 1 december, vid senaste folkräkning, antecknades från detta distrikt följande innevånareantal nämligen:

	mankön	kvinkön	
Området Berghäll	1,768	1,540	
Djurgårdsvillorna	213	242	
Villan Hagnäs	91	96	
D:o Necken	13	21	
Broholmsvillorna	435	(483) *	
Villan Echo	238	209	
D:o Aspnäs	5	12	2,120
		2,763	

*) Skötas af kvinliga läkaren, därför ej medräknade.

	mankön	kvinkön		
Villan Ås	900	752		
D:o Surutoin	477	389		
D:o Vallgård	304	241		
Backas hemman	9	12		
Gumtäckts område	5	3		
Villan Fågelvik	153	141		
D:o Wilhelmsberg	24	32		
D:o Hörneberg	115	122		
D:o Södervik	78	60		
D:o Kivikko	33	34		
Sörnäs lastageplats och järnvägsstation	20	18		
Näholmen och Ostkap	35	28	2,153	1,832
			4,966	+ 4,435 = 9,351.

Således komme det nya distriktet Berghäll att omfatta ett innevånareantal af 4,883 personer (härifrån böra dock alla gossebarn under 15 år på Broholmen frånräknas, enär desse enligt ofvanstående förslag komme att erhålla läkarevård af den kvinliga läkaren) och det nya distriktet Sörnäs 3,985. Tager man dessutom i beaktande att innevånareantalet i Sörnäs är i snabbt stigande och att patientantalet naturligtvis ökas i proportion härtill måste man väl anse att ofvanstående förslag om tudelning af Sörnäs distrikt är af omständigheterna fullt påkalladt.

Såsom lön åt ifrågavarande tvänne distriktsläkare hade Helsovårdsnämnden varit betänkt på att föreslå samma belopp som de öfrige distriktsläkarene eller 3,000 mark samt dessutom 250 mark åt hvardera till ersättning för förbindningsmaterial, som dessa läkare ofta äro tvungna att lämna utan ersättning åt medellösa patienter vid behandling af kirurgiska fall. Men med afseende därå att dessa distriktsläkares klientel hör till den fattigaste delen af stadens befolkning och desamma sålunda ej hafva att påräkna någon som helst inkomst utöfver sin lön har Helsovårdsnämnden ansett sig böra hemställa att aflöningen för dem blefve stäld sådan den af den nuvarande distriktsläkaren innehafves eller på sätt ofvan är nämndt 3,000 mark arvode och 1,000 mark arvodes tillskott. Till stöd för Nämndens förslag i sistnämnda afseende får Nämnden erinra att då ifrågavarande distriktsläkaretjänst anslogs ledig ingen sökande anmälte sig till befattningen förrän lönen höjdes till inalles 4,000 mark.

Den ökning i utgifter för stadens helso- och sjukvård som genom ofvannämnda förändringar skulle föranledas komme sålunda att för helt år uppgå till 4,200 mark och för nästa år, då nu gällande organisation under fem månader komme att bibehållas för sju månader, till 2,450 mark.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

Axel Holmberg.

R. Vuorio.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Akiefbolagets tryckeri, 1891.

Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1892.

Det utskott, åt hvilket Stadsfullmäktige uppdragit granskningen af stadens utgifts- och inkomstförslag för nästkommande år, har till beredning fått emottaga följande ärenden:

1:o Magistratens jemte skrifvelse af den 30 sistlidne november Stadsfullmäktige tillsända utgifts- och inkomstförslag för år 1892 med dertill hörande bilagor;

2:o Fullmäktiges beslut af den 16 sistlidne juni angående inrättandet af en brandstation å Kamptorget samt beredningsutskottets remiss med Drätselkammarens skrifvelse af den 10 innevarande december i samma ärende;

3:o Fullmäktiges beslut af den 24 nyssvikne november om beviljadt understöd åt värnepligtige plåtslagaren H. V. E. Westerlunds hustru;

4:o Beredningsutskottets remiss med Drätselkammarens skrifvelse af den 3 dennes angående uppförandet af en saluhall å Sandvikstorget och en matserveringshall å Strandtorget;

5:o en af Fullmäktiges vaktmästare August Edvard Wahlström ingifven ansökan om löneförhöjning; samt

6:o Fullmäktiges beslut af den 15 dennes angående inrättandet af öfverbygda klappbryggor.

Vid granskningen af föreliggande budgetförslag har utskottet funnit anledning till följande uttalanden och förslag:

Utgifter.

I. Stadens skulder.

Uti sin budgetförslaget åtföljande skrifvelse framhåller Magistraten svårigheterna för stadens finansförvaltning att under nu rådande tryckta förhållanden å den inhemska penningemarknaden fortfarande hålla sväfvande en skuld, af mer

än 2,300,000 mark, under afvaktan på en gynnsammare tidpunkt för upptagandet af det påtänkta obligationslånet, hvarjemte Magistraten uttalar att, enär detta provisoriska tillstånd icke borde få längre fortfara, under nästinstundande år åtgärd borde vidtagas för att på ett eller annat sätt få skulden konsoliderad. Fullkomligt delande Magistratens uppfattning i detta afseende, har utskottet dock, enär Drättselkammaren redan inkommit till Stadsfullmäktige med en särskild framställning i ärendet äfvensom Fullmäktige vid sammanträde den 15 innevarande december beslutit i öfverensstämmelse med Drättselkammarens förslag att vidtaga åtgärd om utseende af förstärkta Fullmäktige för ärendets vidare handläggning, saknat anledning att ingå i närmare behandling af frågan.

För bestridande af ränta och provision å stadens sväfvande skuld, hvars belopp, inberäknadt det kassakreditiv af 500,000 mark, som Drättselkammaren ansett behöfligt, komme att stiga till 2,500,000 mark, har i budgetförslaget upptagits 125,000 mark. Beräknad efter den räntesats, hvartill denna skuld för närvarande är placerad, är denna budgetspost för låg, men då afsigten är att under instundande år skrida till en konsolidering af skulden, och derigenom, såsom man kan hoppas, äfven en reduktion af den närvarande räntefoten skall kunna ernås, har utskottet icke ansett sig böra härutinnan föreslå någon ändring.

II. Stadens embetsverk.

Enär Stadsfullmäktige numera vid sammanträde den 3 sistlidne november för nästkommande år beviljat ett tillskottsanslag för inrättandet af en provisorisk fjerde afdelning vid Rådstufvurätten,

torde ifrågavarande anslag böra upptagas med återopande af Fullmäktiges berörda beslut och såsom b-post samt för öfrigt på följande sätt i öfverensstämmelse med Fullmäktiges beslut specificeras:

Tillskottsanslag för ett år till en provisorisk 4:de afdelning vid Rådstufvurätten:

1 Ordförande, arvode	1,000 mark
Arvode åt ordförandens vikarie	3,000 "
2 T. f. rådmän à 2,400 mark	4,800 "
2 Extra stadsbetjente à 900 mark	1,800 "
	Summa 10,600 mark.

hvarifrån afgår anslaget för en notarie vid kriminalprotokollet såsom besparadt 3,000 "

	Summa 7,600 mark.

Magistratens och Rådstufvurättens expensemedel hafva af Drättselkammaren i dess budgetförslag på anförda skäl förhöjts från 9000 mark i årets budget

till 10,500, och har Magistraten låtit dervid bero, men tillika anmärkt att, för den händelse Stadsfullmäktige ansåge att Magistratens kungörelser borde, på sätt påyrkats, införas i flera tidningar än en svensk- och en finskspråkig, så måste denna utgiftspost i motsvarande grad ytterligare höjas. — För sin del skulle utskottet icke finna det påkalladt att omordade kungörelser offentliggöras i flera än högst två af stadens mest spridda tidningar å svenska och lika många å finska språket, hvilket borde vara för ändamålet till fylles, men håller utskottet derjemte före att någon förhöjning af anslaget likväl icke är behöflig, om blott nödig sparsamhet i öfrigt iakttages, i hvilket afseende må förslagsvis framhållas att annonserna beträffande detaljer kunde endast hänvisa till anslagen å Magistratens dörr.

III. Kommunalförvaltningen.

Uti en till Stadsfullmäktige ingifven och af beredningsutskottet till budgetutskottet öfverlemnad skrift har vaktmästaren hos Fullmäktige August Edvard Wahlström anhållit att, emedan han allt sedan år 1876 varit i Fullmäktiges tjänst utan att erhålla någon förhöjning af sin lön, hvilken utgjorde blott 600 mark, honom måtte beviljas samma löneförmåner, som de vid Magistraten och Rådstufvurätten anställde vaktmästarene. — Ehuru Wahlström utöfver nämnde 600 mark uppbär lön såsom vaktmästare vid Drätselkammaren med 800 mark och hans aflöning sålunda i sjelfva verket öfverstiger vaktmästarenes vid Magistraten och Rådstufvurätten löneförmåner, anser utskottet dock, i betraktande af Wahlströms långa tjänstetid och den duglighet, med hvilken han skött sin befattning, äfvensom då Wahlström icke, i likhet med nyssbemälda vaktmästare, åtnjuter några sportelinkomster, det Fullmäktige borde tillmötesgå Wahlströms anhållan genom att tillägga honom i personelt tillskott till hans lön 200 mark årligen, hvarför utskottet föreslår

att posten „1 Vaktmästare 600 mark“ utbytes mot följande anslag:

<i>1 Vaktmästare . . . . .</i>	<i>600 mark</i>	
<i>personelt tillskott . . . . .</i>	<i>200 „</i>	<i>800 mark</i>
<i>hvilket tillskott torde böra upptagas såsom c-post.</i>		

I likhet med Magistraten och Drätselkammaren anser äfven utskottet, att enär besvären öfver Stadsfullmäktiges beslut af den 10 mars 1891 beträffande aflöningen åt Drätselkammarens ordförande och kanslipersonal blifvit af Guvernören i länet förkastade och Senatens afgörande af ärendet inom kort torde kunna emotses, sagda aflöning kan upptagas i öfverensstämmelse med Fullmäktiges beslut af den 4 februari 1890, ehuru detta beslut sjelffallet ej kan tillämpas innan slut i saken vunnits.

Uti Trafikkontorets specialförslag till budgeten har t. f. trafikamreraren

Lindholm förnyat sin åren 1889 och 1890 gjorda hemställan om kontorets ställande på ordinarie fot. Drätselkammaren, som medgifver, att kontoret under hela den tid, detsamma egt bestånd, fungerat på ett tillfredsställande sätt, och anser kontorets outhärlighet vara till fullo ådagalagd, har dock af skäl, som i motiveringen till kammarens budgetförslag för innevarande år utvecklats, ej heller denna gång kunnat förorda bifall till berörda framställning. Dessa skäl äro att den definitiva anordningen af uppbörden utaf stadens inkomster från trafiken vore i väsentlig grad beroende på den i sammanhang med Skatuddens reglering stående frågan om anordnandet af tull- och packhus derstädes samt att förslag väckts om att, för tillgodoseende af trafikens behof af större bekvämlighet, tillstånd till tullbehandling af inkomna varor vid flere särskilda, på olika punkter inom hamnområdet inrättade tullstationer måtte utverkas, hvilken anordning sjelffallet skulle nödvändiggöra en förändring i sättet för uppbörden af stadsafgifterna för dylika varor. — Instämmande i dessa skäl har jemväl utskottet trott att frågan om Trafikkontorets definitiva organisation ännu kunde uppskjutas.

Vidare upplyser Drätselkammaren att Kammaren, med anledning af ett åt Kammaren af Stadsfullmäktige i sammanhang med behandlingen af revisionsberättelsen för 1889 lemnadt uppdrag, förfrågat sig hos innehafvarene af hamnkaptens- och hamnkontorsbokhållaretjensterna, huruvida deras begifvande kunde påräknas för en sådan förändring af de nämnda tjänster åtföljande löneförmåner, att de bemälda tjänstemän tillkommande procenter af uppbörden komme att upphöra. Såväl hamnkaptenen som hamnkontorsbokhållaren hade emellertid förklarat sig obenägne för en sådan reform, förmenande att det icke vore obilligt att deras resp. tjänster vore förenade med ifrågavarande sportel, enär, om också sjelfva uppbörden ej vidare vore dem ombetrodd, till deras befattning dock hörde en debitering, som förutsatte en noggrann kontroll öfver samtliga i stadens hamnområde inkommande fartyg. Den med en växande trafik förestående ökningen af berörde tjänstemäns arbete komme också att nödga hamnkaptenen och hamnkontorsbokhållaren att framdeles antaga biträden för skötandet af deras befattningar, och vore det därför billigt att löneförmånerna i mån af arbetsmängdens stegring blefve något förbättrade. Till följd häraf ansåge Drätselkammaren att den ifrågasatta löneregleringen för närvarande icke kunde genomföras. Emot denna Drätselkammarens uppfattning nödgas dock utskottet för sin del inlägga en bestämd gensaga. Hvarken hamnkaptenen eller hamnkontorsbokhållaren innehafva tjänster af den beskaffenheten, att desse tjänstemän icke, i fall beslut om reglering af deras löneförmåner af Fullmäktige fattas, vore förpligtade att antingen underkasta sig beslutet eller från sina befattningar afgå. Så mycket mindre kan något tvifvel råda om stadens befogenhet att genomföra dylik lönereglering, då, såsom nu är fallet, afsigten icke är att minska hamnkaptens och hamnkontorsbokhållarens nuvarande löneförmåner utan blott att afskaffa ett olämpligt aflöningsätt samt att förebygga, det dessa tjänstemäns aflöning, som redan nu icke kan anses ringa, isynnerhet

med hänsigt dertill, att de vintertid åtnjuta nästan fullständig ledighet och derigenom äro i tillfälle att innehafva bisysslor, icke i framtiden må öfverhöfvan stegras i förhållande till stadens öfriga tjenstemäns löner. Då frågan vid antydda förhållanden icke bör längre uppskjutas, föreslår utskottet att Stadsfullmäktige ville uttala den förväntan

att Drätselkammaren så fort ske kan till Fullmäktige inkommer med förslag i ämnet.

Såsom bekant, har fråga väckts om en omorganisation af stadens byggnadskontor, och föreligger härom jemväl ett betänkande af ett för saken af Fullmäktige tillsatt utskott, men som sagde ärende ännu ej af Fullmäktige behandlats, har staten för byggnadskontoret oförändrad af utskottet bibehållits i öfverensstämmelse med Magistratens förslag.

IV. Gatubelysningen.

V. Brandverket.

VI. Polisnrättningen.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Vid dessa hufvudtitlar har utskottet icke haft något att påminna.

VIII. Fattigvården.

Anslaget till aflöning af en sekreterare vid fattigvårdsstyrelsen höjdes till det i budgetförslaget upptagna belopp af 2,000 mark genom Stadsfullmäktiges beslut af den 29 december 1890, hvarför

sagda anslag torde böra upptagas såsom b-post samt i första kolumnen förutom 1886 års stat äfven „S. F. besl. 29/12 1890“ återopas.

På grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 24 nyssvikne november bör efter anslaget till understöd åt värnepligtige Heiskanens hustru

upptagas, med hänvisning i första kolumnen till „S. F. besl. 24/11 1891“ och såsom b-post, följande anslag:

Värnepligtige H. V. E. Westerlunds hustru 300 mark.

Ehuru för öfrigt anslagen under denna hufvudtitel synts utskottet nog knapt tillmätta, i betraktande af den nöd och arbetsbrist, som mångenstädes i lan-

det yppat sig och som sjelffallet komma att återverka å förhållandena äfven härstädes, har utskottet dock i saknad af närmare utredning för frågans bedömande icke trott sig böra höja dessa anslag, men i stället ökat beloppet af Stadsfullmäktiges dispositionsmedel med 10,000 mark.

IX. Undervisningsväsendet.

Uti en till Magistraten ingifven, till Fullmäktige stäld skrift har bestyrelsen för föreningen för konstfliten anhållit att anslaget för handtverksskolorna måtte upptagas till samma belopp som för innevarande år med skyldighet för bestyrelsen att, innan sista raten lyftes, till Drätselkammaren aflemna detaljerad beräkning derom, till huru högt belopp stadens andel i kostnaderna för skolorna komme att uppgå; och torde Stadsfullmäktige förty böra besluta

att innan sista raten af ifrågakomma anslag får utbetalas, omordade beräkning bör till Drätselkammaren aflemnas.

I öfverensstämmelse med det vilkor, som blifvit fästadt vid stadens understöd för särskilda andra specialundervisningsanstalter, anser utskottet staden hafva anledning att i fråga om understödet för Handelsinstitutet förbehålla sig

att anslaget till Handelsinstitutet beviljas med vilkor att utöfver de friplatser, som på grund af utaf staten inrättningen beviljadt anslag böra der upplätas, ända till tio medellösa elever från denna stad i institutet må erhålla kostnadsfri undervisning.

Af samma anledning som beträffande anslaget till Handelsinstitutet torde fröken Vera Hjelts pedagogiska slöjdanstalt böra understödvas endast med det uttryckliga förbehåll att, såsom för öfrigt under innevarande år varit fallet,

ända till trettio frielever från Helsingfors beredas tillfälle till undervisning i anstalten.

Utgiftsposten i budgetförslaget för folkskolorna till aflöning af tre vaktmästare har redan vid behandlingen af detta års budget faststälts till nu föreslaget belopp af 2,400 mark. I följd häraf torde

sagda anslag böra upptagas såsom b-post samt i första kolumnen hänvisas äfven till Stadsfullmäktiges beslut vid fastställandet af budgeten för innevarande år.

Enligt hvad utskottet inhemtat, berodde Folkskoledirektionens i utgiftsstaten för folkskolorna framställda, men hvarken af Drätselkammaren eller Magistraten godkända förslag om att den ena af de vid folkskolegårdarna anstälde

gårdsdrengarnes aflöning skulle förhöjas från 600 till 660 mark derpå att denna dreng har att renhålla en betydligt större gatuandel än den andre. Då förhöjningen vid sådant förhållande synes motiverad, föreslår utskottet

att anslaget för de begge drengarne upptages på följande sätt
 1 gårdsdreng . . . . . 600 mark
 1 d:o . . . . . 660 „
hvarjemte för förstnämnda post torde införas i första kolumnen „S. F. besl. ²⁸/₁₂ 1886“ och i andra kolumnen b samt för den senare posten i första kolumnen likaledes „S. F. besl. ²⁸/₁₂ 1886“ och i andra kolumnen b & c.

Vidkommande anslaget för folkbiblioteket och läsesalen i Sörnäs har Drätselkammaren hemställt om att, till åstadkommande af mera enhetliga anordningar, bättre tillgodogörande af till hands varande bokförråd m. m., denna inrättning måtte ställas under inseende af bestyrelsen för stadens folkbibliotek och läsesal samt det för biblioteket och läsesalen i Sörnäs afsedda anslaget öfverlemnas åt sagda bestyrelse, att af denna fördelas efter dess närmare pröfning, intill dess större erfarenhet i afseende å det framtida ordnandet af ifrågavarande inrättning kunde vinnas. Då för inrättningens öfvervakande emellertid redan finnes tillsatt en af Stadsfullmäktige vald direktion, bestående af för saken intresserade personer, samt man torde kunna förutsätta, att de begge bibliotekens bestyrelser vid behof skola samråda, har utskottet för sin del icke kunnat ansluta sig till Drätselkammarens berörda hemställan, som för öfrigt icke heller vunnit Magistratens förord.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Härvid har utskottet icke haft något att påminna.

XI. Vattenledningen.

Enär anslagen till aflöning af en bokhållare 2,400 mark, en verkmästare 2,000 mark och en andre maskinist vid pumpverket 1,200 mark beviljades redan vid fastställandet af årets budget, torde

dessa anslag bära upptagas såsom b-poster med hänvisning till „S. F. besl. ²⁹/₁₂ 1890“ i andra kolumnen.

I vattenledningskontorets budgetförslag har af kontoret upptagits ett anslag af 100,000 mark, motsvarande en del af den i sin helhet till 260,000 mark beräknade anläggningskostnaden för tre nya bassiner för filtrering af vattenledningsvattnet. Beträffande detta förslag yttrar sig Drätselkammaren att Kammaren väl

funnit det ifrågasatta inrättandet af dessa tre bassiner erbjuda utsigt till en betydlig förbättring i afseende å vattenledningsvattnets renande. Emellertid skulle uppförandet af de ifrågavarande filterbassinerna utgöra ett arbete af så omfattande beskaffenhet och medtaga så betydande kostnader, att beslut om projektet icke kunde fattas utan föregående noggrann utredning om nyttan af detsamma. Förr eller senare måste väl en utvidgning af vattenledningens i sjelfva verket otillräckliga filter ega rum, men innan en kostsam förändring, sådan som den föreslagna, företoges, vore det af nöden att det system, som skulle följas, efter grundlig pröfning fastställdes. Drätselkammaren hade icke kunnat finna att denna fråga skulle hittills blifvit underkastad den förberedande behandling, densamma ovilkorligen påkallade, och hade därför ansett att frågan i dess nuvarande skede, med fäst afseende dessutom å det närvarande finansläget, som nödvändiggjorde en viss sparsamhet, icke kunde komma till afgörande. Dock hade Drätselkammarn, som enligt hvad ofvan antyddes fullt uppskattade önskvärdheten af en genom omsorgsfull filtrering åstadkommen förbättring af stadens vattenledningsvatten, beslutit att hos Fullmäktige hemställa om tillsättandet af ett utskott för beredande af denna fråga. — Sagda hemställan har ock numera till Fullmäktige inkommit och blifvit af Fullmäktige vid sammanträdet den 15 innevarande december godkänd. På de af Kammaren anförda skäl har jemväl utskottet ansett något anslag för berörda ändamål icke kunna i årets budget upptagas.

XII. Saluhallen.

De under denna hufvudtitel upptagna anslag har utskottet utan ändring godkänt.

XIII. Allmänna arbeten.

I en den 3 innevarande december till Fullmäktige aflåten skrivelse, som af beredningsutskottet till budgetutskottet remitterats, anför Drätselkammaren, att sedan Fullmäktige under år 1889 anmodat Kammaren att låta uppgöra förslag till saluhallar å Sandviks- och Jernvägstorgen, så hade arkitekten G. Nyström, enligt uppdrag af Kammaren, efter att i utlandet hafva tagit noggrann kännedom om hithörande förhållanden, utarbetat ett fullständigt projekt till en ny saluhall, afsedd att förläggas å Sandvikstorget, hvilket projekt jemte dertill hörande kostnadsförslag äfvensom särskilda andra till upplysning tjenande handlingar Drätselkammaren äfven till Stadsfullmäktige insändt. Enligt detta projekt komme saluhallen att inrymma 45 försäljningsbutiker, försedda med lämplig uppvärmningsapparat, äfvensom enahanda antal källare för förvaring af förråd. Kostnadsförslaget för byggnaden uppginge till 157,000 mark. Emot den föreslagna platsen för byggnaden invid Boulevardsgatans förlängning anmärkte dock Drätselkammaren att densamma vore mindre lämplig, enär byggnaden i sådant fall skulle afspärra den

den snedt öfver Sandvikstorget ledande trafikvägen, hvarjente dess förflyttande längre ned mot stranden vore olämpligt i följd af grundens beskaffenhet. Hallens förläggande utanför Polytekniska institutets hus skulle åter utan tvifvel verka störande på intrycket af denna vackra byggnad. Den lämpligaste platsen för byggnaden vore därför, enligt Drätselkammarens förmenande, nordvestra sidan af torget, invid Andreaegatan och midtemot Garnisonssjukhuset, å hvilket ställe af Byggnadskontoret anställda undersökningar gifvit vid handen att grundens beskaffenhet icke erbjöde svårigheter för företagets utförande.

Uppförandet af en saluhall å Sandvikstorget för 4:de, 5:te och 6:te stadsdelarnas behof syntes Drätselkammaren, med hänsyn till ökningen af folkmängden i denna trakt, snart varda en nödvändighet. Medveten häraf, skulle Kammaren vid uppgörandet af budgetförslaget för nästkommande år tagit hänsyn härtill, såvida icke stadens disponibla resurser varit för mycket anlitade för andra ändamål samt det tryckta affärsläget jemväl för ögonblicket föranledt tvekan om önskligheten af låns upptagande för ändamålet. I öfverensstämmelse med Stadsfullmäktiges Drätselkammaren gifna uppdrag och då det ifrågasatta företaget, på sätt redan antydts, vore af beaktansvärd natur, hade emellertid Drätselkammaren trott sig böra nu öfverlemna förslaget till Stadsfullmäktige för att underkastas pröfning i sammanhang med frågorna om fastställandet af budgeten samt upptagandet af lån för särskilda ändamål.

I samma skrifvelse har Drätselkammaren vidare velat erinra om ett annat möjligen ifrågakommande byggnadsföretag, som omnämndes i Kammarens till Magistraten med budgetförslaget för år 1891 aflättna skrifvelse och för hvilket Kammaren i sagda budgetförslag hade upptagit ett anslag af 25,000 mark. Af Stadsfullmäktige uppmanad att taga i öfvervägande, hvilka åtgärder borde vidtagas med anledning af särskilda anmärkningar, framställda mot anordningen af den å Strandtorget bedrifna matserveringen, hade nemligen Drätselkammaren föreslagit förflyttandet af denna matservering till plats invid norra ändan af Magasinskajen samt dess inrymmande uti en öppen hall af det utseende, en budgetförslaget bilagd ritning vidhandengåfve. Vid fastställandet af budgeten hade Stadsfullmäktige dock icke godkänt förslaget. Stadsingenjören hade numera hos Kammaren förnyat det förslag, som förlidet år legat till grund för Kammarens förberörda framställning, med endast den förändring, att matserveringshallen enligt det nya förslaget borde förläggas söder om den å Strandtorget befintliga saluhallen, ej långt från denna, å den plats, der för närvarande servering af matvaror vid öppna bord försiggår; och hade Kammaren, ense med stadsingenjören om att den nu föreslagna platsen vore för uppförandet af ifrågavarande byggnad lämplig, och vidhållande Kammarens förut uttalade uppfattning att serveringen af mat i närheten af hallen utgjorde ett verkligt behof för den arbetande klassen, velat nu bringa

förslaget i dess förändrade form till erinran hos Fullmäktige, för den händelse Fullmäktige ansåge ett anslag för ändamålet kunna i 1892 års budget upptagas.

Sedan brandkommissionen i skrifvelse af den 7 maj 1890 hos Fullmäktige anmält, att inrättandet af en branddepot i 4:de stadsdelen i en snar framtid blefve nödvändigt, samt föreslagit att en del af odisponerade tomten n:o 13 vid Gräsviksgatan måtte för ändamålet användas, hafva Fullmäktige, på förslag af ett utskott för beredning af nämnda och särskilda andra, förstärkning af stadens brandverk afseende frågor, beslutit åt brandkommissionen uppdraga att inkomma med planer och kostnadsförslag till en brandstation å Kamptorget invid arbetarebostäderna derstädes. Efter det kommissionen i anledning häraf till Fullmäktige insändt eskissritningar till en sådan brandstation, hafva sedermera Fullmäktige, på tillstyrkan af Drätselkammaren, vid sammanträde den 16 juni 1891 godkänt placeringen af branddepoten å Kamptorget och beslutit vidtaga åtgärd om utverkande af fastställelse å den häraf betingade ändringen i stadsplanen samt öfverlemnadt ärendet i öfriga delar åt budgetutskottet. Genom remiss från beredningsutskottet har budgetutskottet ytterst fått emottaga Drätselkammarens skrifvelse af den 10 innevarande december, dessmedels Kammaren till Fullmäktige insändt på föranstaltande af brandkommissionen uppgjorda ritningar och kostnadsförslag till brandstationen, slutande sig sagda kostnadsförslag å 28,000 mark, hvarjente Kammaren anmäler att något anslag för ändamålet icke kunnat af Kammaren uti budgetförslaget för nästkommande år upptagas.

Hvad nu främst vidkommer förslaget att uppföra en saluhall å Sandvikstorget, så anser väl äfven utskottet, i betraktande af de skäl, Drätselkammaren enligt det föregående anfört om behofvet af en dylik inrättning, detta förslag vara i alla afseenden beaktansvärdt. Men då för att förverkliga sagda byggnadsföretag lånemedel måste anlitas, samt förhållandena icke äro gynnsamma för ytterligare ökande af stadens skuld,

synes med företagets utförande kunna anstå till ett följande år.

Ej heller uppförandet af en brandstation å Kamptorget, om än en sådan är synnerligen önskvärd i betraktande af denna stadsdels jemförelsevis aflägsna läge från brandtornen och det stora antalet trähus derstädes, kan af utskottet anses vara ett företag af så brådskande natur att staden, med hänsigt utomdess till de stora kostnader, staden nyligen iklädt sig för att förstärka sitt brandverk, skulle böra under nästinstundande år skrida till dess utförande. Derför torde äfven

anslag för inrättandet af brandstationen å Kamptorget icke kunna i budgeten för 1892 införas.

Deremot skulle utskottet för sin del vara benäget att förorda uppförandet af matserveringshallen å Strandtorget. En sådan hall skulle otvifvelaktigt der fylla ett verkligt behof särskildt hos hamnarbetarene och den del af stadens fattigare befolkning, som för sina sysslanden är nödsakad att uppehålla sig längre tid af dagen å Strand- och Salutorgen samt nu är hänvisad till att intaga sina måltider derstädes under öppen himmel, utan afseende å väderleken. Då den för hallen upprättade ritning emellertid icke varit för utskottet tillgänglig och den föreslagna platsen icke heller synes för ändamålet lämplig, har utskottet, som för öfrigt ansett att hallen borde uppföras på möjligast enkla sätt eller af trä och på annan plats, eventuelt i sammanhang med kokhuset,

velat i budgeten upptaga endast 15,000 mark att för ifrågavarande ändamål användas, sedan nytt förslag till hallen blifvit uppgjort och af Fullmäktige godkändt.

Vid sammanträde den 15 innevarande december hafva Fullmäktige, på framställning af Drätselkammaren, beslutit anslå 2,400 mark för att, utöfver det i budgetförslaget upptagna anslag på 5,240 mark för uppförande af två mot billig afgift tillgängliga, öfverbyggda och uppvärmda klappbryggor i stadens hamnar, användas för anordnandet af två klappbryggor med öfverbyggnad men utan eldstäder, hvilka skulle afgiftsfritt till begagnande upplåtas. I öfverensstämmelse härmed

torde ifrågavarande anslag på 2,400 mark böra i budgeten observeras.

Det till uppförande i Gräsviken föreslagna simhuset torde icke böra förläggas till den plats, der förut ett dylikt befunnit sig, enär simhuset derigenom komme att ligga i närheten af icke blott landningsplatsen för stadens afstjelpningspråmar utan ock af mynningen på en af stadens större kloaker, hvartill ännu kommer att arbetena å stadens hamnbana komma att inkräkta strandområdet derstädes. Såsom lämplig plats för simhuset har inom utskottet särskildt kommit i öfvervägande sydöstliga udden af det område, som för närvarande disponeras af Lappvikens vårdanstalt. Invid sagda udde är vattnet djupt och rent, hvarjemte väg dit torde kunna ledas längs stranden af Gräsviken under grekisk-ryska begravningsplatsen, der området närmast vattnet torde tillhöra staden. Dock bör sjelfallet främst tillstånd af statsverket utverkas, enär detta, såsom nämndt, genom Lappvikens vårdanstalt förfogar öfver sjelfva den plats, der simhuset skulle komma att anläggas.

Utskottet får derfor föreslå att Stadsfullmäktige ville anmoda Drätselkammaren

att, innan ifrågavarande simhus uppföres, till Fullmäktige inkomma med förslag till lämplig plats därför.

Innan de i budgetförslaget upptagna byggnader för politikaflarne uppföras samt platsen för nedgräflning af kadaver anordnas, torde till vinnande af ökad garanti för lämpligheten af den föreslagna platsen

Drätselkammaren böra i saken inhemta Helsovårdsnämndens yttrande.

Uti en till Drätselkammaren inlemnad skrift har enskild person erbjudit sig att under den kalla årstiden ombesörja uppvärmning medels ugnar af två hoar för vattning af hästar vid stadens tullar, med rättighet att för det sålunda uppvärmda vattnet uppbära en afgift af fem penni för hvarje häst, som begagnade detsamma; men har Kammaren funnit sådan förmån som den ifrågavarande icke lämpligen kunna åt enskild person upplåtas samt förty afslagit sagda anhållan. Dock som Kammaren ansett det vara af vikt, att något redan under innevarande vinter blefve tillgjordt för fyllandet af den nog länge kända bristen på lämpligen uppvärmdt dricksvatten, särskildt för landbefolkningens och formännens hästar, har af vattenledningsingeniören C. Hausen på uppdrag af Kammaren uppgjorts projekt till en sådan värmningsinrättning, för hvars uppförande kostnaden beräknats till 620 mark och som enligt förslaget skulle tills vidare på försök anbringas endast å den vid Gasverket befintliga hon. Enligt ingenjören Hausens beräkningar skulle stadens sjelfkostnader för kol, servis och det vatten, som åtginge endast att underhålla cirkulationen, uppgå till c:a 8 mark om dagen och för hvarje kreatur, som vattnades, dessutom till högst 1 penni. Antoges afgiften per kreatur till 5 penni, erfordrades c. 200 sådana om dagen för att driftkostnaden skulle betäckas. Anställda beräkningar hafva vidhandengifvit att ur hon invid Gasverket vattnas i medeltal 1,150 hästar om dagen. På anhållan af Kammaren har sedermera Magistraten i budgetförslaget upptagit ett anslag „för anbringandet å häst-hon vid Gasverket af en vattenvärmningsinrättning“ till belopp af 650 mark. — Enligt utskottets åsigt skulle dock svårigheter för staden uppstå att lämpligen sköta ifrågavarande inrättning, helst för detta ändamål samt för att uppbära den afgift, utan hvilken inrättningens underhåll blefve alltför kostsam, vore nödigt att aflöna en ständig vakt derstädes. Fördelaktigare torde därför vara att öfverlemla saken åt den enskilda företagsamheten, i synnerhet som utsigt förefinnes att på denna väg få inrättningen till stånd, och kunde ju öfverenskommelse om inrättningens upprätthållande träffas till en början blott på fem eller, i händelse detta syntes för länge, tre års tid. Af utskottet har förty

ifrågavarande anslag ur budgeten uteslutits.

Utskottet vill väl icke förneka, att ej den del af Senatstorget, som befinner sig närmast Nikolaikyrkan, borde omläggas, enär gatläggningen derstädes är i synnerligen bristfälligt skick. Men, såsom bekant, kommer inom närmaste framtid Alexanders-monumentet att resas å detta torg, och i sammanhang dermed varder en planering af större delen utaf torget nödig; och om ock detta arbete tilläfventyrs icke kommer att sträcka sig ända till nu ifrågavarande del af torget, skulle dock stenläggningen äfven härstädes komma att under arbetets fortgång lida af de körslor, m. m., som af arbetet med monumentet påkallas. Då omläggningen af ifrågavarande körbana sålunda blefve nästan onyttig i det att den efter något år åter skulle måsta upprepas, och inom utskottet utomdessa den tanke uttalats, att Senatstorget tilläfventyrs borde, efter det Alexanders-monumentet fått sin plats derstädes, i sin helhet omläggas med tuktad sten, såsom ett för denna monumental plats mera egnadt gatläggningsämne,

torde anslaget för omläggning af en del af Senatstorget bära ur budgetförslaget utelemnas.

Förslaget till anordnande af uppgången från Bergmansgatan till Observatoriibergen mellan qvarteren nr:is 100 a och 100 b, enligt hvilket förslag sagda uppgång skulle komma att utgöras af en i skarpa vinklar stigande gångbana, finner utskottet för sin del föga tilltalande. Af stadsingeniören har såsom skäl för att ifrågavarande planering borde utföras under nästkommande år anförts att massor af från Observatoriegatan öfverblifvet fyllningsmaterial äro å platsen hopade, hvilka ej kunna såsom de nu ligga kvarlemnas. Men då sistnämnda gata ännu ej är färdig utförd, och arbetet med Observatoriibergens planering ej heller ännu närmar sig sitt slut, hvarför ifrågavarande uppgång sannolikt ej ännu under nästa år kommer att användas till promenadväg, synes det anförda skälet icke vara hållbart. Utskottet skulle därför föreslå:

att anslaget för planering af ifrågavarande uppgång ur budgeten uteslutes; samt

att Drätselkammaren blefve anmodad att till Fullmäktige inkomma med nytt förslag i saken.

Då omläggningen af körbanan norr om Åbo kasern endast delvis ankommer å staden, torde anslaget för sagda arbete

böra beviljas endast under förutsättning, att äfven den del af sagda körbana, hvars omläggning icke ankommer å staden, samtidigt af vederbörande omläggas.

Anslaget för anläggning af en kloak under Salutorget till Slottskajen, för hvilket arbete begäres 14,280 mark, motiveras af stadsingeniören dermed, att denna

kloak skulle hafva till ändamål att upptaga de från Norra och Södra Esplanadgatorna, Unions-, Sofie- och Katringatorna i innersta hörnet af Södra hamnen utmynnande afloppsledningarna och föra deras innehåll, hvilket nu samlades och sprede stank uti sagda, jemförelsevis grunda hörn, till Slottskajen, der vattnet vore djupt och en lifligare omsättning egde rum. Kanalen vore afsedd att gå parallelt med Norra Esplanadgatan norr om obeliskan och derefter ned till Slottskajen, hvarefter den komme att utmytna i Södra hamnen vid slottskajen. — Detta stadsingenjörens förslag har äfven omfattats af en utaf utskottets medlemmar. Flertalet inom utskottet har dock varit af den åsigt att kloakens utmynnande i nordvestra hörnet af Södra hamnen icke medförde några nämnvärda olägenheter, enär detta ställe icke användes till landningsplats af andra än en och annan allmogeskuta; hvarförutom ej heller i öfrigt någon synnerlig trafik derstädes egde rum. Vid Slottskajen skulle deremot kloakens mynning komma att förläggas å det kanske mest trafikerade ställe af denna del utaf hamnen, hvar-est särskildt passagerareångfartyg nästan städse ligga. Om ock det djupare vattnet skulle förtaga en del af olägenheterna från kloaken, skulle dock sannolikt tillräckligt många sådana kvarstå för att mer än uppväga förde larna af kloakens flyttning. Vid sådant förhållande

torde det för ifrågavarande arbete upptagna anslag böra bortfalla.

I sitt specialförslag till budgeten anför stadsingenjören, att chauséerna utom staden, isynnerhet den vestra, redan länge ställvis varit för den tilltagande trafiken något obeqväma, i synnerhet vid slingrigt vinterföre, genom att de äro smala och kullriga, samt att de numera, genom tillkomsten af spårvägen och den förhöjning å midten, som denna åstadkommit, och den större förslitningen af de smala sidorna, blifvit i hög grad försämrade. Under senaste sommar hade därför förslag utarbetats för en genomgripande ombyggnad och utvidgning af Vestra chausseen men då dessa arbeten kräde stora summor och måste föregås af öfverenskommelse med innehafvarene af invid liggande arrendelägenheter om afstående af mark, hade till utförande under instundande år föreslagits endast en förbättring af chausseens östra sida af mindre omfång, hvilken kunde åstadkommas genom höjning af yttre kanten, igenfyllande af en del sidodiken och deras ersättande med en smal stensatt rännsten m. m. dylikt, hvarigenom en planare och något bredare körbana kunde åstadkommas på hela längden, med undantag af den del, som låge i genomsprängningen vid Hagasund, och en kortare sträcka å hög bank vid lägenheten Toivo. Denna utvidgning och förbättring, som icke tillsvidare behöfde utsträckas längre än spårvägen nådde, vore beräknad att kosta 25,700 mark, men vore anslaget för diverse underhåll i stället minskadt från 20 000 till 15 000 mark, emedan ungefär fjerdedelen af den eljes nödiga remonten komme att bortfalla.

Det är sålunda en nästan fullständig ombyggnad af vestra chausseen som

af stadsingeniören ställes i utsigt, att utföras medan ännu af det för byggnaden af stadens chausséer den 1 maj 1863 upptagna lånet fjerdedelen återstår obetald. Vidare har staden först alldeles nyligen slutfört byggandet af en med tuktad sten lagd gångbana längs vestra sidan af samma vestra chaussé, för hvilket arbete år 1887 beviljats ett anslag af 8,000 och år 1888 ytterligare 4,500 mark — i detta sistnämnda anslag dock äfven kostnaden för en mindre gångbana vid östra chaussén inbegripen. I händelse chaussén nu skall ombyggas, kommer sagda gångbana sålunda att, blott några år efter det densamma utförts, fullständigt upprivas. — Efter utskottets åsigt kan en fullständig ombyggnad af chausséerna icke i den närmaste framtiden ifrågakomma. Men då likväl, efter hvad stadsingeniören meddelat utskottet, med det nu åskade anslaget en betydlig förbättring af vestra chaussén för lång tid framåt kan vinnas, har utskottet, som ej vill ifrågasätta, att icke chaussén är i bristfälligt skick, låtit sagda anslag qvarstå. Dock torde Fullmäktige tillika böra uttala

att ifrågavarande anslag må användas endast för att afhjelpa de största bristerna å vestra chaussén, men icke med en fullständig ombyggnad af densamma såsom mål, hvilket arbete icke borde inom närmaste framtid påtänkas.

Det täckta varuskjulet, hvars flyttning föreslås på den grund, att skjulets aflägsna läge från kajen skulle alltför mycket öka kostnaderna för varors lossning från fartyg och uppläggande i detsamma, tjenstgör för närvarande äfven såsom upplagsmagasin för lossningen af varor från passagerareångfartygen nattetid, hvilken lossning icke skulle tillåtits med mindre ett skjul funnits å kajen för att emottaga varorna de tider då packhuset är stängdt. För detta ändamål är skjulet knapt mindre lämpligt beläget å dess nuvarande plats än å det nya stället. Då trafikens behof af täckta varuskjul å kajerna billigare tillgodoses genom uppförandet af ytterligare ett varuskjul å södra kajarmen till de två, redan derstädes förordade, än genom flyttning af det ifrågavarande skjulet, har utskottet ur budgeten

uteslutit anslaget för flyttning af det täckta varuskjulet, 5,360 mark, men

ökat anslaget för uppförandet af varuskjul å södra kajarmen från 4,000 till 6,000 mark,

hvarjemte utskottet skulle föreslå att, till vinnande af större hållbarhet i konstruktionen,

till sistnämnda varuskjul blefve använda pelare af jern i stället för sådana af trä.

Den af stadsingenjören för tillbyggnaden till Magasinskajen föreslagna konstruktionen är utskottet icke kompetent att bedöma, utan

torde sagda konstruktion böra, innan tillbyggnaden begynnes, genom Drätselkammarens försorg underställas fackmäns granskning.

Anslaget för renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar har i budgetförslaget höjts till 30,000 mark från 14,900 i årets budget. Anledningen härtill uppgifves af Drätselkammaren vara den att under nästkommande år renhållningen af stadens gatuandelar och allmänna platser kommer att ombesörjas på annat sätt än härintills. Sedan Drätselkammaren funnit lämpligt att med afseende å ifrågavarande renhållning fördela stadens område i fem distrikt, hade öfvertagandet af renhållningen i dessa distrikt af Drätselkammaren i sedvanlig ordning genom kungörelse i tidningarna utbudits å entreprenad, dock utan att — sannolikt i följd af de något strängare anspråk på renhållningens beskaffenhet, som tillika uppställes, — några antagliga anbud till Kammaren inkommit. I följd häraf har Drätselkammaren beslutit att staden från den 1 sistlidne november, då tiden för det föregående entreprenadkontraktet utelöpt, skulle sjelf ombesörja berörda renhållning. Af byggnadskontoret, åt hvilket öfverlemnats att vidtaga de för detta företag nödiga förberedande åtgärderna, har numera antagits en uppsyningsman för stadens renhållning, hvilken person har sig ombetrodt att öfvervaka arbetenas utförande i enlighet med de af Kammaren uppställda villkoren, samt närmast subordinerar under byggnadskontoret. Under denna uppsyningsmans befäl har vidare anstälts en stamtrupp af 13 man med 4 hästar. I förhoppning att för framtiden genom dessa anordningar skall åstadkommas en betydlig förbättring af gaturenhållningen i staden, mot hvilken hittills icke alltid oberättigade klagomål försports, och i betraktande af att erfarenhet saknas om de härtill åtgående kostnaderna, för hvilkas beräkning någon ledning af de föregående entreprenadanbuderna knapt kan vinnas, torde ifrågavarande anslag kunna oförändradt bibehållas.

Mot posterna under

XIV. Pensioner

har skäl till anmärkning icke förekommit.

XV. Diverse.

Anslaget för „oförutsedda behof“ enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, som under de senaste åren varierat mellan 30,000 och 70,000 mark, medan de härå anvisade utgifterna i medeltal utgjort 50,000 mark, har Magistraten af orsak, att Stadsfullmäktige icke borde utan synnerligt nödtvång och i hvarje händelse icke utan att anvisa utväg för bristens fyllande öfverskrida anslaget, förhöjt från af

Drätselkammaren föreslagna 30,000 mark till 50,000. På skäl som utskottet redan vid VIII Fattigvården omnämt, eller emedan anslagen för fattigvården synts utskottet nog knapt tillmätta, har utskottet för sin del ansett

att berörda anslag borde utgå till ökad belopp af 60,000 mark.

Inkomster.

Mot beräkningen af den behållning, som för nästinstundande år är att påräknas och hvarom utskottet tagit kännedom, har utskottet för sin del icke något att anmärka.

I. Räntor.

II. Tomtlösen.

III. Stadens fasta egendom.

IV. Tomtören.

Posterna under dessa hufvudtitlar hafva icke gifvit utskottet anledning till någon påminnelse.

V. Inkomstgifvande rättigheter.

Enligt Drätselkammarens förslag skulle posten för marknadsafgifter ur budgeten uteslutas, emedan staden å sin sida borde bidraga till marknadernas afskaffande genom förklaringen, att platser för marknadsstånd icke vidare komme att å stadens torg upplåtas. Något hinder för staden att sålunda afstå från en densamma tillkommande inkomstgifvande rättighet trodde Drätselkammaren icke förefinnas, och derigenom inskränktes icke det tillfälle till ömsesidigt utbyte af produkter mellan upplandsallmogen och skärgårdsbefolkningen, hvarigenom marknaden i hufvudstaden kunnat hafva någon verklig betydelse. Ehuru Magistraten varit ense derom, att marknaderna i den närmaste framtiden borde afskaffas, har Magistraten, då desamma ännu icke blifvit i vederbörlig ordning upphäfd och 1892 års marknad allaredan kungjorts i den för sagda år utfärdade almanacken, ansett sig hafva anledning antaga att instundande års marknad icke komme att inställas. Under sådana förhållanden har Magistraten funnit skäl för närvarande icke förekomma för staden att afstå från den ifrågavarande uppbörden. På Drät-

selkammarens motiv har dock utskottets flertal trott sig böra föreslå, att platser för marknadsstånd icke vidare skulle å stadens torg upplåtas samt

att posten marknadsafgifter förty skulle ur budgeten utgå.

VI. Diverse.

Vid denna hufvudtitel har icke något varit att anmärka.

VII. Statsbidrag.

För underhållet af sina folkskolor åtnjuta staden för närvarande ett årligt statsbidrag af 52,000 mark, hvaraf 16,000 mark tilldelats staden genom Kejslerliga Senatens resolution af den 1 maj 1874, 10,000 mark genom resolution af den 9 maj 1878, 6,000 mark genom resolution af den 15 februari 1884 och återstoden, 20,000 mark, genom resolution af den 10 november 1887. Då sistnämnda förhöjning af statsanslaget beviljades, hade stadens utgifter för folkskolorna ökats från 137,683 mark år 1883 till 210,205 mark år 1886. I jemnbredd med det stigande bildningsbehovet och tillväxten af stadens befolkning hafva desamma derefter år för år ytterligare stegrats, i det att de enligt stadens utgiftsförslag utgjort:

År	Hela undervisnings- budgeten. <i>Fm.</i>	Utgifterna för sta- dens folkskolor. <i>Fm.</i>
1887	267,833: 28	220,969: 28
1888	295,927: 58	246,158: 58
1889	325,219: 64	272,710: 64
1890	355,437: 20	297,907: 20
1891	410,113: 12	338,327: 12

Enligt utgiftsförslaget för instundande år, sådant det af utskottet förordats, uppgår åter hela undervisningsbudgeten till 434,618 mark 28 penni samt utgifterna för folkskolorna till 363,162 mark 28 penni. I dessa belopp är icke inberäknadt hyresvärdet af de staden tillhöriga folkskolehusen.

Enligt statsutskottets vid 1885 års landtdag betänkande i anledning af Nådiga propositionen angående anslag af beviljningsmedel för folkskolornas i landet underhåll har statsverket deltagit i totalkostnaden för städernas folkskolor med i medeltal 20 procent, och har öfverstyrelsen för skolväsendet på senare tid i de flesta fall förordat ett statsanslag, motsvarande 30 procent af sagda totalkostnad. För Helsingfors utgår detta statsanslag emellertid för närvarande med mindre än 15 procent af stadens folkskolebudget för nästkommande år. Med anslutning till det af Magistraten framställda enahanda förslaget får derfor utskottet hemställa

att Stadsfullmäktige ville besluta att till Kejsrerliga Senatén ingå med anhållan om ökning af statsanslaget för stadens folkskolor till 25 procent af stadens direkta utgifter för desamma, 363,162 mark, att utgå från 1892 års början.

Till underhållet af polisínrättningen i staden har statsverket genom Kejsrerliga brefvet af den 14 juli 1883 anslagit 86,000 mark, af hvilket belopp dock endast 81,000 mark inflyta till stadskassan, medan återstående 5,000 mark äro ställda till Guvernörens i länet disposition för polisändamål. Nämnda anslag ökades genom Kejsrerliga Senatens bref af den 30 mars 1886 med 3,000 mark till bestridande af det personela lönetillskott, som tillades de båda polismästarene. Då polismästaren, öfversten H. Åkerman emellertid under året erhållit befördran till annan plats, bortfaller det öfversten tillkommande personela lönetillskottet, 2,000 mark, hvadan hela statsanslaget minskas till 87,000 mark. Afdrages härifrån ytterligare Guvernörens ofvannämnda dispositionsmedel, 5,000 mark, hvilka såsom nämndt icke till stadskassan ingå,

kan statsanslaget till polisínrättningen upptagas till belopp af endast 82,000 mark.

Hvad beträffar den staden tillfallande andelen af bränvinsskatten torde Stadsfullmäktige, till åtlydnad af författningarnas föreskrift och i öfverensstämmelse med hvad förut egt rum,

besluta att densamma främst skall användas till bestridande af utgifterna för folkbiblioteket och läsesalen.

VIII. Vattenledningen.

IX. Lån.

Dessa hufvudtitlar hafva granskats af utskottet utan anmärkning.

X. Uttaxering.

Om samtliga ofvan fastställda förslag, som inverka å de beräknade utgifternas och inkomsternas belopp, vinna Fullmäktiges bifall, blefve det belopp, som under 1892 måste genom uttaxering anskaffas, Fmk 880,517:18.

Utskottet får derfor vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige, jemte godkännande af det föreliggande utgifts- och inkomstförslaget för år 1892 med de af utskottet förordade

ändringar och tillägg, ville fastställa det belopp, som under år 1892 skall för år 1891 af kommunens på grund af skattören skattskyldige medlemmar uttaxeras, till Fmk 880,517: 18.

Slutligen får utskottet hemställa

att det af Stadsfullmäktige fastställda budgetförslaget blefve till tryck befordradt.

Helsingfors, den 20 december 1891.

	A. Norrmén.	
K. Antell.	J. Cronvall.	V. Ek.
K. G. Nyström.	J. Tallberg.	Th. Wegelius.

Sammandrag af budgetudskottets förslag till ändringar i Magistratens utgifts- och inkomstförslag för år 1892.

Utgifts- och inkomsthel.	Utgifter.	Post enligt utskottets förslag.	Utgifter, som bortlemnats, och inkomster, som införts.	Utgifter, som införts, och inkomster, som bortlemnats.										
II	Rådstufvurätten. Sista posten erhåller följande lydelse: Tillskottsanslag för ett år till en provisorisk 4:de afdelning vid Rådstufvurätten: <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">1 Ordförande, arvode . . . . .</td> <td style="text-align: right;">1,000: —</td> </tr> <tr> <td>Arvode åt ordförandens vikarie</td> <td style="text-align: right;">3,000: —</td> </tr> <tr> <td>2 T. f. rådmän à 2,400: — . . .</td> <td style="text-align: right;">4,800: —</td> </tr> <tr> <td>2 Extra stadsbetjente à 900: —</td> <td style="text-align: right;">1,800: —</td> </tr> <tr> <td style="text-align: right;">Summa</td> <td style="text-align: right;">10,600: —</td> </tr> </table> hvarifrån afgår anslaget för en notarie vid kriminalprotokollet såsom besparadt med . . . 3,000: — Vid denna post införes i första kolumnen „S. F. besl. ^{3/11} 1891“ och i andra kolumnen b.	1 Ordförande, arvode	1,000: —	Arvode åt ordförandens vikarie	3,000: —	2 T. f. rådmän à 2,400: — . . .	4,800: —	2 Extra stadsbetjente à 900: —	1,800: —	Summa	10,600: —	7,600 —		
1 Ordförande, arvode	1,000: —													
Arvode åt ordförandens vikarie	3,000: —													
2 T. f. rådmän à 2,400: — . . .	4,800: —													
2 Extra stadsbetjente à 900: —	1,800: —													
Summa	10,600: —													
III	Stadsfullmäktiges kansli. Anslaget för en vaktmästare upptages på följande sätt: <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 80%;">1 Vaktmästare . . . . .</td> <td style="text-align: right;">600: —</td> </tr> <tr> <td>personelt tillskott . . . . .</td> <td style="text-align: right;">200: —</td> </tr> </table> hvarjente för förstnämnda belopp i första kolumnen återopas 1886 års stat och i andra kolumnen införes b äfvensom vid „personelt tillskott“ första kolumnen lemnas tom samt i den andra insättes c. — Fmk 158,565: — —	1 Vaktmästare	600: —	personelt tillskott	200: —	800 —	— —	200 —						
1 Vaktmästare	600: —													
personelt tillskott	200: —													
	Transport	—	—	200 —										

		Transport	—	—	—	—	200	—
VIII		Fattigvården.						
		Vid anslaget för sekreteraren åberopas i första kolumnen 1886 års stat och „S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1890“, hvarjemte i andra kolumnen insättes endast b.						
		<i>Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningen.</i>						
		Efter anslaget till understöd åt värnepliktige Heiskanens hustru införes, med „S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1891“ i första och b i andra kolumnen, följande post: Värnepliktige plåtslagaren H. V. E. Westerlunds hustru	300	—	—	—	300	—
		— Fmk 206,580: — —						
IX		Undervisningsväsendet.						
		g) <i>Folkskolorna.</i>						
		Aflöningar.						
		Vid anslaget till 3 vaktmästare införes i första kolumnen äfven „S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1890“ samt i den andra endast b.						
		Anslaget till två gårdsdrengrar upptages på följande sätt:						
		1 gårdsdrengr	600	—	—	—	60	—
		1 d:o	660	—	—	—	60	—
		hvarjemte vid den första posten i första kolumnen åberopas „S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1886“ och i den andra införes b äfvensom posten å 660 mark upptages såsom b & c post med hänvisning till „S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1886“ i andra kolumnen						
		— Fmk 434,618: 28 —						
XI		Vattenledningen.						
		<i>Förvaltning och drift.</i>						
		Anslagen till en bokhållare och en verkmästare upptagas såsom b-poster med „S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1890“ i första kolumnen.						
		Transport	—	—	—	—	560	—

	Transport	—	—	560
	Vid anslaget till en andre maskinist vid pumpverket upptages i första kolumnen „1886 års stat“ och „S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1890“ samt i den andra kolumnen endast b.			
XIII	Allmänna arbeten.			
	1:o <i>Byggnader och lägenheter.</i>			
	B) Nybyggnader.			
	Såsom första post under denna rubrik upptages, med c i andra kolumnen, följande anslag:			
	Matsserveringshall å Strandtorget . . .	15,000	—	15,000
	Posten „öfverbyggnad å tvenne klappbryggor“ ändras till „Öfverbyggnad å två klappbryggor, med uppvärmning“, hvar efter införes följande anslag:			
	D:o å två andra d:o, utan värme . . .	2,400	—	2,400
	Begge sistnämnda anslag upptagas såsom b-poster med „S. F. besl. ¹⁵ / ₁₂ 1891“ i andra kolumnen.			
	Anslaget för anbringande å hästhon vid Gasverket af en vattenvärminsinrättning, 650 mark, uteslutes . . .	—	650	—
	2:o <i>Gator och allmänna platser.</i>			
	A) Remont och underhåll.			
	Anslaget för omläggning af Senatstorget, körbana utanför Nikolaikyrkan, 2,060 mark, utgår . . .	—	2,060	—
	B) Planering och nyläggning.			
	Anslaget för planering af uppgången från Bergmangsgatan till Observatoriibergen mellan kvarteren N:ris 100a och 100b, 10,000 mark, uteslutes . . .	—	10,000	—
	3:o <i>Kanaler och afloppsdiiken.</i>			
	B) Nyanläggningar.			
	Anslaget för afloppskanal under Salutorget till Slottskajen, 14,280 mark, utgår	—	14,280	—
	Transport	—	26,990	17,960

		Transport	—	—	26,990	—	17,960	—
		6:o Hamnar.						
		A) Remont och underhåll.						
		Anslaget för flyttning af täckta varuskju- let i Södra hamnen, 5,360 mark, bort- lemnas	—	—	5,360	—		
		B) Nyanläggningar.						
		Anslaget för anläggning af varuskjul å södra kajarmen höjes till	6,000	—	—	—	2,000	—
		— Fmk 731,900: — —						
XV		Diverse.						
		Anslaget för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande höjes till.	60,000	—	—	—	10,000	—
		— Fmk 206,550: — —						
		Transport	—	—	32,350	—	29,960	—
		Summa utgifter 3,262,892: 64.						
		Inkomster.						
V		Inkomstgivande rättigheter.						
		Posten marknadsutgifter utgår	—	—	—	—	1,500	—
VII		Statsbidrag.						
		Statsanslaget till polisinrättningen ned- sättes till	82,000	—	—	—	2,000	—
X		Uttaxering.						
		Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige med- lemmar uttaxeras, utsättes till	880,517	18	1,110	—		
		Summa Fmk	—	—	33,460	—	33,460	—

Sålunda blir slutsumman på utgifts- och inkomstsidan Fmk 3,262,892: 64.